

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

DISERTAČNÍ PRÁCE

**Komparace vybraných hudebně pedeutologických problémů
v České republice a v Rakousku**

**Comparison of selected problems of music teacher education
in the Czech Republic and Austria**

Mag. et Mgr. Jitka Kopřivová

Školitelka: Doc. PaedDr. Hana Váňová, CSc.

Studijní program: Doktorandský

Studijní obor: Hudební teorie a pedagogika

2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma *Komparace vybraných hudebně pedagogických problémů v České republice a v Rakousku* vypracovala pod vedením školitele samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, listopad 2017

.....

Poděkování

Děkuji Doc. PaedDr. Haně Váňové, CSc. za odborné vedení, cenné rady a vstřícnost při zpracování nejen disertační práce, ale i v průběhu celého doktorského studia.

Abstrakt

Cílem disertační práce je zachytit vybrané pedeutologické problémy učitele hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ v kontextu současné společnosti a vzdělávací politiky České republiky a Republiky Rakousko, které bezprostředně ovlivňují výkon profese. Jedná se zejména o zejména kariérní řád, profesní standardy učitelů, otázku stárnutí učiteléské populace, sociálního a ekonomického postavení učitelů a feminizace ve školství. Součástí práce tvoří srovnávací analýza kurikul vysokoškolské pregraduální profesní přípravy učitelů hudební výchovy obou zemí. Praktická výzkumná část prezentuje výsledky dotazníkového šetření názorů studentů oboru učitelství hudební výchovy a učitelů z praxe na vlastní pregraduální přípravu, motivaci k volbě učiteléské profese a zachycuje jejich problémy na počátku samostatné školní praxe. Závěrem jsou prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů zachyceny pohledy vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků na vybraná pedeutologická témata.

Klíčová slova: pedeutologie, vzdělávací politika, učitel hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ, pregraduální profesní příprava učitelů hudební výchovy, kurikula, Česká republika, Republika Rakousko.

Abstract

The objective of the dissertation thesis is to examine selected problems in the education of secondary level music teachers that influence their professional performance, in the context of current social and education policies of the Czech Republic and the Republic of Austria. The specific issues addressed are: career benefit system, professional standards of teachers, ageing of teachers' population, social and economic status of teachers and feminisation in schools. A comparative analysis of the university curricula for undergraduate music teacher training both in the Czech Republic and the Republic of Austria forms part of the dissertation thesis.

The practical research part presents the results of the research questionnaire survey of opinions of the music education university students and graduate teachers on their university training, motivation to be a teacher and depicts their problems at the beginning of their teacher's career.

In conclusion, the selected problems of music teacher education are viewed by university teachers and administration workers by means of semi- structured interviews.

Keywords: teacher education, teacher research, education policy, music teacher in secondary school, university undergraduate training of music teachers, curricula, the Czech Republic, the Republic of Austria

Obsah

Úvod.....	9
1 Definice základních pojmů a vztahů disertační práce	12
1.1 Pedeutologie jako vědní disciplína	12
1.1.1 Předmět pedeutologie.....	12
1.1.2 Pedeutologie v systému věd.....	13
1.1.3 Pedeutologie v kontextu vědeckého výzkumu.....	13
1.2 Hudební pedeutologie.....	16
1.2.1 Předmět hudební pedeutologie.....	16
1.2.2 Hudební pedeutologie v systému věd	16
1.2.2 Hudební pedeutologie v kontextu vědeckého výzkumu.....	17
2 Učitel 2. stupně základních a středních škol v kontextu současné společnosti na příkladu České republiky a Republiky Rakouska.....	21
2.1 Systém školství a současná vzdělávací politika v České republice.....	21
2.2 Systém školství a současná vzdělávací politika v Republice Rakousko	24
2.3 Komparace vybraných pedeutologických problémů v obou zemích.....	28
2.3.1 Kariérní řád učitele.....	29
2.3.2 Profesní standardy učitele	31
2.3.3 Stárnutí učitelské populace	34
2.3.4 Sociální a ekonomické postavení učitelů	35
2.3.4.1 Novela zákona pedagogických služeb v Republice Rakousko	39
2.3.5 Problém feminizace učitelské profese.....	42
3 Komparace vysokoškolského vzdělávání učitelů hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ v České republice a pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Republice Rakousko	44
3.1 Systém vysokoškolské přípravy učitelů hudební výchovy v České republice	44
3.2 Systém vysokoškolské přípravy učitelů hudební výchovy v Republice Rakousko.....	46
3.3 Srovnávací analýza kurikul prezenčních programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ v České republice	52

3.3.1 Prezenční bakalářské programy oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ	53
3.3.2 Prezenční navazující magisterské obory učitelství hud. výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ	72
3.3.3 Shrnutí.....	100
3.4 Srovnávací analýza kurikul prezenčních programů oboru učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Republice Rakousko	100
3.4.1 Prezenční bakalářské programy oboru učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy	100
3.4.2 Navazující magisterské programy oboru učitelství hudební výchovy na vyšších všeobecně vzdělávacích školách v Republice Rakousko.....	118
3.4.3 Shrnutí.....	130
3.5 Závěry srovnávací analýzy vysokoškolského vzdělávání učitelů hudební výchovy v České republice a v Republice Rakousko.....	130
4 Výzkumná část	134
4.1 Předmět a cíle výzkumu	134
4.2 Výzkumné otázky a základní pracovní hypotézy	135
4.2.1 Výzkumné otázky	135
4.2.2 Hypotézy	135
4.3 Volba výzkumného vzorku.....	137
4.4 Časový průběh výzkumu	138
4.5 Organizace výzkumu a jeho metodika.....	139
4.6 Použité metody	142
4.7 Interpretace výsledků výzkumu.....	144
4.7.1 Základní statistické údaje.....	144
4.7.2 Obecné informace o respondentech	146
4.7.3 Volba profese učitele hudební výchovy.....	150
4.7.4 Pregraduální příprava učitele hudební výchovy	153

4.7.4.1 Obsahová stránka studia.....	153
4.7.4.2 Organizační stránka studia	163
4.7.5 Začínající učitel.....	169
4.8 Vyhodnocení rozhovorů s vysokoškolskými pedagogy a administrativními pracovníky	174
4.8.1 Česká republika.....	174
4.8.2 Republika Rakousko	180
4.8.3 Shrnutí.....	189
4.9 Odpovědi na výzkumné otázky a verifikace hypotéz.....	192
4.9.1 Výzkumné otázky	192
4.9.2 Verifikace hypotéz	193
Závěr.....	197
Seznam použitých informačních zdrojů	200
Seznam obrázků	218
Seznam tabulek	219
Seznam grafů.....	222
Seznam příloh.....	236

Úvod

Učitelé zaujímají v činnosti škol nezastupitelnou úlohu. Pedagogický slovník definuje učitele jako „jednoho ze základních činitelů výchovně-vzdělávacího procesu, profesionálně kvalifikovaného pedagogického pracovníka, spoluodpovědného za přípravu, řízení, organizaci a výsledky tohoto procesu.“¹ S ohledem na překonávání encyklopedického pojetí vzdělání, nové vyučovací metody, ale i na vývoj současné společnosti vyvstává úkol zdokonalování přípravy učitelů i systému jejich dalšího vzdělávání. S pracovní vytížeností rodičů a problémem klesající funkčnosti rodiny je škola nucena přebírat úkoly, které jí ve své původní podstatě nepřísluší. Učitel není jen odborník a metodik ve svém oboru, ale čím dál častěji vystupuje jako psycholog či sociolog. Dle Koří a Havlíka² jsou v klíčové roli učitele zároveň obsaženy dílčí role jako vychovatel, terapeut, poradce, vůdce, psycholog, kontrolor, krotitel. Že tato úloha nemusí být vždy snadná, je více než zřejmé.

Disertační práce se věnuje pedeutologii – oboru, který se zabývá učitelskou profesí. Jejím předmětem je učitel hudební výchovy na 2. st. základních škol, středních škol a víceletých gymnázií v České republice a Rakousku v kontextu společnosti 21. století. Komparace pedeutologických problémů Čech a Rakouska není náhodná, nýbrž je odůvodněna společným historickým vývojem obou zemí a osobními zkušenostmi autorky. Kořeny rakouského a českého školství sahají do roku 1774, kdy Marie Terezie vydáním *Všeobecného školního řádu pro německé normální, hlavní a triviální školy ve všech císařsko-královských dědičných zemích* (*Allgemeine Schulordnung für die deutschen Normal-, Haupt- und Trivialschulen in sämtlichen kaiserlich-königlichen Erbländern*) položila základní kámen povinné školní docházky v Rakousko-uherské monarchii. I přes období odlišného vývoje po roce 1918, najdeme i dnes mezi školskými systémy obou zemí stejné znaky: třístupňové školství a tradici osmiletých gymnázií sahající do roku 1869. K opětovnému přibližování obou školských systémů dochází po vstupu České republiky do Evropské unie roku 2004 v rámci úmluv o vysokém školství během Boloňského procesu.

¹ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 1995., s. 242.

² J. Koř a dle R. Havlíka HEŘMANOVÁ, Vladislava. *Profesní sebepojetí učitelů*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2004. Acta Universitatis Purkynianae, s. 20.

Osobní zkušenost autorky spočívá v poznání školských systémů zmíněných států z pozice vysokoškolského studenta a pedagoga hudební výchovy. Je absolventkou *Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy* oboru učitelství hudební výchovy a sbormistrovství pro 2. st. ZŠ a SŠ a *Univerzity Mozarteum Salzburg* oboru učitelství hudební a nástrojové výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy³. Mimo povinné praxe v rámci pregraduální přípravy vyučovala hudební výchovu na *ZŠ Brandýse nad Labem – Stará Boleslav*⁴ a na *ZUŠ Jižní Město*⁵, v Rakousku působí na *Gymnáziu Adalberta Stiftera v Linci*⁶ a do nedávna pracovala na *Spolkovém reálném gymnáziu ve Welsu (Budesrealgymnasium Wels Wallererstraße)*⁷. Hluboký zájem o obor hudební výchovy a samotnou profesi učitele byly rozhodujícími faktory při volbě daného tématu. S ohledem na zkušenosti autorky se práce zaměřuje především na víceletá gymnázia.

Práce je členěna do čtyř kapitol. První kapitola definuje základní pojmy a vztahy disertační práce, druhý oddíl představuje učitele 2. st. ZŠ a SŠ v kontextu současné společnosti a vzdělávací politiky obou zemí, které bezprostředně ovlivňují výkon jeho profese. Popisuje školské systémy jako nezbytnost pochopení systému pregraduální přípravy pedagogů, dále upozorňuje na aktuální pedeutologické problémy obou zemí - zejména kariérní řád a profesní standardy učitelů, otázku stárnutí učitelské populace, sociálního a ekonomického postavení učitelů a feminizace ve školství. Ve třetí kapitole autorka analyzuje a srovnává systémy pregraduální profesní přípravy učitelů hudební výchovy pro víceletá gymnázia, čímž pokládá základ teoretické části práce. Výzkumná část prezentuje výsledky dotazníkového šetření názorů studentů oboru učitelství hudební výchovy a učitelů z praxe na vlastní pregraduální přípravu, motivaci k volbě učitelské profese a zachycuje jejich problémy během první samostatné školní praxe. V druhé části průzkumu mapuje autorka pohledy vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků na vybraná pedeutologická

³ Lehramtsstudium der Unterrichtsfächer: Musikerziehung und Instrumentalmusikerziehung

⁴ Kostelecká 1750, Brandýs n. L.

⁵ Křtinská 673, Praha 4

⁶ Stifterstraße 27, 4020 Linz

⁷ Wallererstraße 25, 4600 Wels

témata. Zjištění praktického úseku mohou pomoci vysokoškolským institucím při tvorbě kurikul pregraduální přípravy učitele hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ.

1 Definice základních pojmů a vztahů disertační práce

1.1 Pedeutologie jako vědní disciplína

Počátky moderní pedeutologie sahají do konce 19. století, kdy se vydělením z filozofie utvářely samostatné společenské vědy. Ve 20. stol. se pedeutologie rozvinula v samostatnou edukační vědu („educational science“) a konstituovanou (tj. ustálenou) disciplínu pedagogiky s vlastními vědeckými časopisy a vědeckou bází. Pedeutologie je v České republice známá posledních 20 let, kdy dochází k její renesanci. Termín „pedeutologie“ používají jako jedni z prvních Průcha, Walterová a Mareš v 3. rozšířeném a aktualizovaném vydání *Pedagogického slovníku* z roku 2001, přičemž 1. vydání téže knihy z roku 1995 tento termín neobsahuje. Průcha uvádí pedeutologii jako disciplínu pedagogiky v *Přehledu pedagogiky* (2000)⁸ i v druhém vydání *Moderní pedagogiky* (2002)⁹. V mezinárodním desetinném třídění (MDT), které je celosvětově uznávané a které usnadňuje knihovníkům i laikům třídění a vyhledávání dokumentů, je pedeutologie označována čísly 371.13 či 371.14. Počáteční počáteční číslo 3 označuje kategorii společenských věd a číslo 7 výchovu, vzdělání, vyučování a volný čas.

1.1.1 Předmět pedeutologie

Pedeutologie (z řec. paideutos = vychovávaný či paideuó = vychovávám a logos = slovo, nauka) je **teorií učitelské profese**, pro kterou neexistuje jednotné označení: v angl. se používají termíny „teacher education“ (vzdělávání učitelů), „teacher development“ (vývoj učitele), „teacher research“ (výzkum učitele) označující spíše jednotlivé tematické okruhy a nikoli celou disciplínu. V němčině (stejně jako v češtině) je termín pedeutologie (něm. „Pädeutologie“) používán jen zřídka a je nahrazován synonymními či opisnými tvary stejného významu jako „nauka učitelské profese“ (něm. „Lehrerkunde“). Pedeutologie je vědní obor zaměřující se na učitelskou profesi z hlediska její přípravy, obsahu a společenské funkce. Řeší „otázky učitelského vzdělávání, problémy učitelství a pedagogických profesí vůbec,

⁸ PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-567-7.

⁹ V prvním vydání *Moderní pedagogiky* (1997) vznikl o pět let dříve zmínka o pedeutologii jako o pedagogické disciplíně není.

problematiku profesionálního rozvíjení a seberozvíjení pedagogických pracovníků.“¹⁰ V Pedagogickém slovníku definuje Průcha pedeutologii následovně: „Historicky nauka o učiteli. Původně to byl souhrn různých normativních požadavků na práci učitele. V současnosti se termín používá k označení systematické teorie učitelské profese, založené na empirických výzkumech a vývoji programů vzdělávání učitelů.“¹¹ Předmětem pedeutologie je učitel, jeho profesní příprava i teorie jednotlivých pedagogických profesí.

1.1.2 Pedeutologie v systému věd

V systému věd se pedeutologie prolíná s psychologií, sociologií, filozofií (zejména etikou) a s pedagogikou, jejíž je disciplínou. Psychologie se projevuje v tématech týkajících se osobnosti učitele a jeho typologie či psychické zátěže učitele. Sociologie řeší učitelství jako profesi, její charakteristiky a vnější znaky. Etika řeší etické aspekty učitelské profese a etický kodex profese pedagoga. Pedagogika zkoumá edukační realitu včetně jejích procesů a konstruktů. Řeší prostředí, v němž působí předmět zkoumání pedeutologie, tedy učitel. Pedeutologií se v českém prostředí nejvíce zabýval Blížkovský a Průcha.

1.1.3 Pedeutologie v kontextu vědeckého výzkumu

V multioborové plnotextové databázi „Academic Search Complete EBSCOhost“¹² bylo nalezeno pod heslem „teacher research“ 10 252 výsledků, pod údaji „music teacher research“ 132, „music teacher education“ 808 a pod „Lehrerkunde“ bylo objeveno 0 zobrazení. Ve vědeckém digitálním archívu „JSTOR“ dle stejného postupu bylo pod slovy „teacher research“ zobrazeno 88 740, pod „music teacher research“ 23 988, „music teacher education“ 31 611 a pod „Lehrerkunde“ 0 zjištění. Z publikací zabývajících se učitelem hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ upozorněme na články s tematikou profesní přípravy ve specifických

¹⁰ BLÍŽKOVSKÝ, Bohumír. Pedeutologie a gradace profesionality pedagogických pracovníků. *Pedagogika*. 1990, 40(5), s. 503.

¹¹ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8579-2, s. 199.

¹² Dle rešerší ze dne 8. a 9. srpna 2017 v databázích portálu Ústřední knihovny PedF UK [www.pedf.cuni.cz](http://pez.cuni.cz/prehled/fakulta.php?lang=cs&id=28) [online]. [cit. 2017-08-09]. Dostupné z: <http://pez.cuni.cz/prehled/fakulta.php?lang=cs&id=28>.

podmínkách konkrétní země či zkoumáním vybraného aspektu vzdělávacího konceptu.¹³ Tematicky zaměřená studie na systém vzdělávání učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ v česko-rakouské komparaci nebyla nalezena. Níže jsou uvedena periodika s problematikou teorie učitelské profese:

➤ Zahraniční časopisy:

- *Teaching and Teacher Education* – empirické a teoretické práce o výzkumu učitele, jeho profesní dráhy; Pergamon Press, od r. 1984; britský časopis;¹⁴
- *European Journal of Teacher Education*. Časopis ATEE (Association for Teacher Education in Europe) – teorie učitelské profese a školská politika; Carfax, od r. 1997;
- *Teachers and Teaching* – teoretické studie o učitelích, zvláště o myšlení učitelů; ISATT (International Study Association on Teachers and Teaching); Carfax, od r. 1994;
- *Teaching Education* – teoretické a empirické studie o širších souvislostech učitelské profese; Carfax, od r. 1989;

¹³ PETERSON, Amber Dahlén. *A View of Current Evaluative Practices in Instrumental Music Teacher Education*. *Arts Education Policy Review* [online]. 2014, 115(4), 121-130 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/10632913.2014.948316. ISSN 1063-2913. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10632913.2014.948316>.

PELLEGRINO, Kristen. *Exploring the Benefits of Music-Making as Professional Development for Music Teachers*. *Arts Education Policy Review* [online]. 2011, 112(2), 79-88 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/10632913.2011.546694. ISSN 10632913. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10632913.2011.546694>.

MAGURAUSHE, Wonder. *INSIGHTS INTO THE ZIMBABWE INTEGRATED NATIONAL TEACHER EDUCATION COURSE: GRADUATES' MUSIC TEACHING COMPETENCE*. *Muziki* [online]. 2015, 12(1), 86-102 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/18125980.2015.1031452. ISSN 18125980. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/18125980.2015.1031452>.

OGAWA, Masafumi. *Dreaming, Becoming, and Being a Music Teacher in Japan: An Insider's View of the Relationship between a Music Teacher's Career Path and Education Policy*. *Arts Education Policy Review* [online]. 2013, 114(3), 149-156 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/10632913.2013.803427. ISSN 10632913. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10632913.2013.803427>.

¹⁴ <http://www.journals.elsevier.com/teaching-and-teacher-education/>

- *Journal of Teacher Development* – otázky přípravy učitelů, dalšího vzdělávání učitelů a řízení učitelského personálu – především v Británii; Pitman, od r. 1991;
- *Journal of Education for Teaching* – problematika přípravy a dalšího vzdělávání učitelů; Carfax, od r. 1974;
- *Journal of In-Service Education* – do r. 1997 pod názvem *British Journal of In-Service Education*- otázky dalšího vzdělávání učitelů; Triangle, od r. 1974;
- *Beiträge zur Lehrerbildung* – teorie a praxe přípravy a dalšího vzdělávání učitelů; Švýcarsko (Schweizerische Gesellschaft für Lehrerinnen und Lehrerausbildung), od r. 1982;
- *Pedagogická revue: časopis pre otázky pedagogickej teorie, praxe a psychologie*; Státní pedagogické nakladatelství, od r. 1990.

➤ Domácí časopisy:

- *Pedagogika* - časopis pro vědy o vzdělávání a výchově; Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, od r. 1950;
- *Pedagogická orientace* - vědecký časopis České pedagogické společnosti; Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, od r. 1967.

V České republice se po r. 1989 zvýšil zájem o problematiku pedeutologie, zejména o systém pregraduální přípravy. Svědčí o tom vydání nových monografií: STARÝ, Karel a kol. *Profesní rozvoj učitelů: Podpora učitelů pro zlepšování výsledků žáků* (2012); ŠIMONÍK, O. *Začínající učitel* (1994); ŠVEC, V. *Pedagogická příprava budoucích učitelů: Problémy a inspirace* (1999); NEZVALOVÁ, D. *Monitorování a rozvoj pedagogických dovedností* (2000); NEZVALOVÁ, D. *Reflexe v pregraduální přípravě učitelů* (2000); VAŠUTOVÁ, Jaroslava a kol. *Vzděláváme budoucí učitele* (2008); VAŠUTOVÁ, J. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu* (2004); VAŠUTOVÁ, J. *Být učitelem. Co by měl učitel vědět o své profesi* (2007); Sborník *Středoevropský učitel* (Blížkovský, Kučerová, Kurelová a kol. 2000) – srovnávací výzkum učitelů ČR, SR a Polska.

1.2 Hudební pedeutologie

1.2.1 Předmět hudební pedeutologie

Hudební pedeutologie se zabývá **teorií profese učitele hudební výchovy**. Jejím obsahem jsou pedeutologické aspekty v konkrétní situaci učitelů hudební výchovy. Anglickým ekvivalentem problematiky učitele hudební výchovy jsou „music teacher education“, „music teacher development“, „music teacher research“. V České republice je termín hudební pedeutologie užíván zřídka. Některé její aspekty jako např. profesní přípravu učitelů hudební výchovy zachytila již hudební pedagogika.

1.2.2 Hudební pedeutologie v systému věd

Hudební pedeutologie se tedy jeví jako součást hudební pedagogiky, kterou Poledňák a kol.¹⁵ řadí mezi teoreticko-poznávací disciplíny hudební vědy. Hudební věda zabývající se „svébytností hudebního umění, vznikem, strukturou a funkčností hudebních projevů v jejich historické a teritoriální rozmanitosti a v jejich přírodní, psychologické a společensko-historické podmíněnosti“¹⁶ prokazuje vazbu mezi svými teoretickými poznatky a kulturně politickou praxí, která se podílí na jejich utváření. Hudební věda se nachází na průsečíku věd společenských (pedagogika, psychologie, sociologie, historiografie), přírodních (fyzika–akustika), humanitních (estetika) a filozofických (etika). Hudební pedagogika, jejímž předmětem je „studium mechanismů zajišťujících předávání hudby z pokolení na pokolení“¹⁷, úzce spolupracuje s pedagogikou, psychologií, sociologií a etikou, stejně jako s jednotlivými disciplínami hudební vědy (s hudební akustikou, hudební teorií, hudební psychologií, hudební estetikou a sémiotikou, hudební sociologií, teorií a dějinami hudební interpretace, teorií a dějinami notace, organologií a s hudební ikonografií), které jí napomáhají se specifikami hudebněvýchovného procesu včetně vytváření jeho učiva. Hudební pedeutologie jako součást

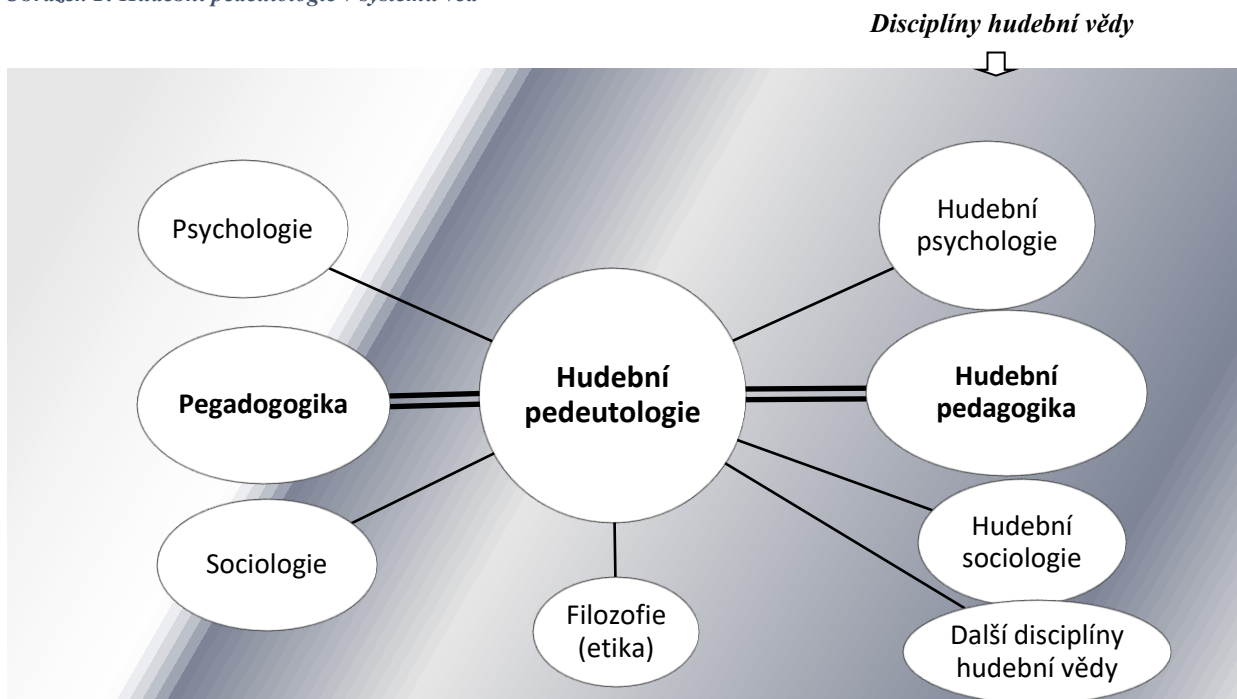
¹⁵ LÉBL, Vladimír a Ivan POLEDŇÁK. *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj.*, *Dějiny hudební vědy ; Teorie hudební vědy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

¹⁶ Lébl, Poledňák In VÁŇOVÁ, Hana a Jiří SKOPAL. *Metodologie a logika výzkumu v hudební pedagogice*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1367-3. s. 11.

¹⁷ LÉBL, Vladimír a Ivan POLEDŇÁK. *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj*, 2. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. Učebnice pro vysoké školy. s. 504.

hudební pedagogiky je tedy mezní disciplínou a využívá poznatky řady věd. Základní vztahy mezi jednotlivým vědními disciplínami zachycuje následující schéma (Obr. 1).

Obrázek 1: Hudební pedeutologie v systému věd

1.2.2 Hudební pedeutologie v kontextu vědeckého výkumu

Monografické dílo systematicky zachycující problematiku hudební pedeutologie se autorce nepodařilo vyhledat. S jednotlivými aspekty **hudební pedeutologie** se setkáváme v níže uvedených vědeckých časopisech:

➤ Zahraniční časopisy:

- *Journal of Research in Music Education*; Národní společnost pro hudební vzdělávání Reston¹⁸ (National Association for Music Education), od r. 1953;

¹⁸jrm.sagepub.com

- *Music Teacher Education* – filozofické, historické, popisné nebo metodické články týkající se vzdělávání učitele hudby;¹⁹ Texay Tech univerzita;
- *Music Educators Journal* – čtvrtletník vědeckých a praktických článků o přístupech hudební výuky, metodiky, o současných trendech a problémech hudební výchovy; Národní společnost pro hudební vzdělávání (National Association for Music Education), od r. 1914;²⁰
- *Disskusion Musikpädagogik* – aktuální otázky hudební pedagogiky, výsledky výzkumů, diskuze nových metodických přístupů a literatury; Hildelgard-Junker-Verlag.²¹

➤ Domácí časopisy:

- *Hudební výchova*²² – čtvrtletník pro hudební a obecně estetickou školní i mimoškolní výchovu; Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, od r. 1953.

Výzkumem učitele (hudby) se zabývají organizace národního i mezinárodního charakteru pořádající každoroční konference:

- *International Society for Music Education (ISME, Mezinárodní společnost pro hudební výchovu)*²³ – pořádá pravidelné konference, sdružuje celosvětovou komunitu hudebních pedagogů, zkoumá problémy současné hudební výchovy;
- *European Association for Music in Schools (EAS, Evropská asociace pro hudbu na školách)*²⁴ – pořádá konference, zkoumá problémy současné hudební výchovy;

¹⁹jmt.sagepub.com

²⁰mej.sagepub.com

²¹www.junker-verlag.de/de/Zeitschrift-DMP

²²userweb.pedf.cuni.cz/hudebnivychova

²³ www.isme.org

- *Evropská asociace pedagogického výzkumu (EERA, European Education Research Association)* – podpora výměny myšlenek mezi evropskými výzkumnými pracovníky, podpora spolupráce v oblasti výzkumu a pořádání každoročních konferencí ECER (The European Conference on Educational Research), založena roku 1994;²⁵
- *Česká asociace pedagogického výzkumu (ČAPV)*²⁶ – součást EERA, usiluje o zkvalitňování vzdělávacího procesu prostřednictvím pedagogického výzkumu;
- *Hudebně-pedagogický výzkum Rakouska (Musikpädagogische Forschung Österreich, MFÖ)* – iniciativa na podporu hudebně-pedagogického výzkumu v Rakousku založená univ. prof. M. Oebelsbergerovou při Univerzitě Mozarteum Salzburg, od r. 2008;
- *Vědecký a výzkumný ústav při Univerzitě pro hudební a divadelního umění ve Vídni*²⁷ - pozorování, zkoumání a vyhodnocování hudební výuky; vývoj a testování nových modelů materiálů pro praktickou hudební výuku;
- *Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství Pedagogické fakulty UK v Praze* zkoumá profesní rozvoj pedagogů, který publikuje ve vědeckých článcích, sbornících a dalších publikacích. Nabízí kvalifikační vzdělávací programy pro učitele různých typů škol i jednotlivé semináře pro pedagogy v rámci tzv. průběžného vzdělávání;
- *Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty UK v Praze* se zabývá výzkumnou, vývojovou a vzdělávací činností v oblasti pedagogických věd.²⁸ Zkoumá mimo jiné profesi učitele a její proměny, pořádá konference, odborné semináře a spolupodílí se na mezinárodních vědeckých projektech. Ústav vydává vědecký časopis *Orbis scholae*;

²⁴ www.eas-music.org

²⁵ www.eera.eu

²⁶ www.capv.cz

²⁷ www.musiceducation.at

²⁸ Dle http://userweb.pedf.cuni.cz/uvrv/index.php?option=com_content&view=article&id=52&Itemid=53 [online]. cit. 2013-04-07].

- *Institut výzkumu školního vzdělávání Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně;*²⁹
- *Ústav pedagogiky a sociálních studií při Univerzitě Palackého v Olomouci.*³⁰

²⁹ *[Http://www.ped.muni.cz/katedry-a-instituty/ivsv/o-institutu/](http://www.ped.muni.cz/katedry-a-instituty/ivsv/o-institutu/)* [online]. [cit. 2013-04-07].

³⁰ *[Http://www.upss.cz/o-nas/](http://www.upss.cz/o-nas/)* [online]. [cit. 2013-04-07].

2 Učitel 2. stupně základních a středních škol v kontextu současné společnosti na příkladu České republiky a Republiky Rakouska

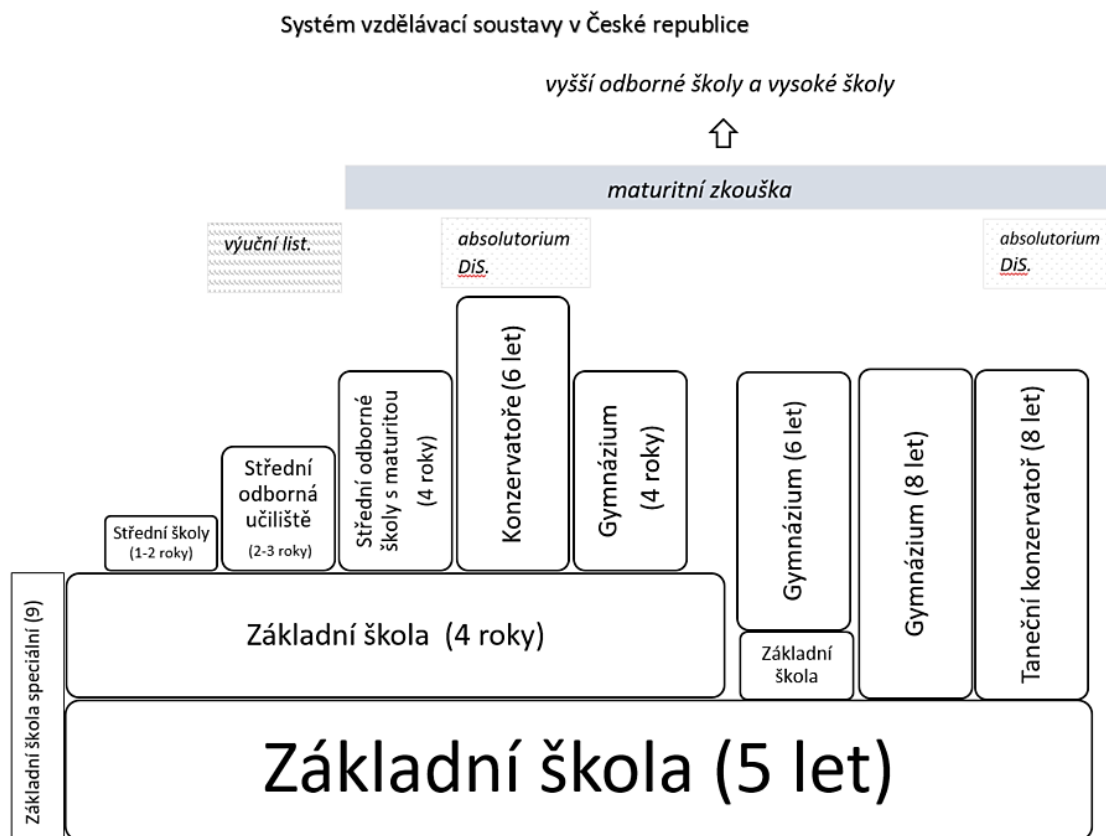
2.1 Systém školství a současná vzdělávací politika v České republice

Koncepci porevoluční vzdělávací politiky vymezil *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice - tzv. Bílá kniha*, kterou s časovou realizací 5–10 let vydalo roku 2001 MŠMT.³¹ Dokument definuje východiska a předpoklady rozvoje celé vzdělávací soustavy, strategie proměny vzdělávacích institucí včetně terciárního vzdělávání, dále popisuje problémy a formy vzdělávání dospělých. Položil základy pro formulování Rámcových vzdělávacích programů a nového pojetí učitelské profese. Zákonný rámec organizace současného školství zajišťuje *Školský zákon 561/2004 Sb.* a *Vysokoškolský zákon 111/1998 Sb.* Závazek absolvování povinné devítileté školní docházky začíná zpravidla po dovršení šestého roku života dítěte. Systém je členěn na primární, sekundární a terciární vzdělávání: *Základní škola* je složena z pětiletého prvního a čtyřletého druhého stupně. *Gymnázium*, vyšší všeobecně vzdělávací škola s maturitou, je nabízeno v osmileté, šestileté či čtyřleté formě. K dosažení vzdělání sekundárního vzdělání lze navštěvovat i *střední odborné školy* (4 roky), *střední odborná učiliště* (2–3 roky) či *střední školy* (1–2 roky). Speciální typ vzdělávacích institucí tvoří *konzervatoře*, umělecké školy spadající do terciárního vzdělání s maturitou, na které lze nastoupit ihned po absolvování prvního stupně ZŠ (osmiletá forma) či po splnění povinné školní docházky (šestiletá forma). Terciární vzdělání nabízí obdobně jako v Rakousku pestrá síť vyšších odborných a vysokých škol včetně univerzit.³²

³¹ *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. Praha: Tauris, 2001. ISBN80-211-0372-8.

³² Přehled českého školství je podrobněji zobrazen v následující grafice (obr. 2).

Obrázek 2: Systém vzdělávací soustavy v České republice

Vládní koalice volebního období 2013–2017 České strany sociálně demokratické (ČSSD, 20,45 %), Politického hnutí ANO (18,65 %) a Křesťanské a demokratické unie - Československé strany lidové (KDU-ČSL, 6,78 %) formulovala ve svém programovém prohlášení k otázce učitelské profese tyto snahy, ke kterým vzhledem k blížícímu se konci vlády připojují retrospektivní pohled:³³

³³ Dle Programové prohlášení vlády České republiky. In: *Www.vlada.cz* [online]. Praha, 2014 [cit. 2017-08-14]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezitedokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf.

Programové prohlášení vlády:

1. Zavedení efektivního kariérního řádu pro učitele s jasnou motivační vazbou na jejich ohodnocení od roku 2015.
2. Navýšení prostředků na mzdy učitelů a na modernizaci škol a jejich vybavení.
3. Zlepšení kvality přípravy učitelů ve spolupráci s pedagogickými fakultami.

Dosažené kroky:

1. Kariérní řád byl na jaře 2017 schválen v rámci novely Zákona o pedagogických pracovnících č.563/2004 Sb. a nabývá platnosti s 1. zářím 2017.
2. Stupnice platových tarifů byla navýšena naposledy od 1. září 2016

Dalšími tématy posledních čtyř let byly i problémy nekvalifikovaných pedagogů, odblokování situace okolo jmenování profesorů, právní ochrana pedagogů či standardy učitele. Vybrané problémy popisuje podrobněji následující kapitola.

Zatímco v letech 2007–2013 vedla Spolkové ministerstvo pro vzdělávání, umění a kulturu v Rakousku pouze jedna ministryně Claudie Schmiedová (nar. 1959), v České republice se za stejný čas na nejvyšším postu *Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)* vystřídal sedm političek a politiků³⁴. V poslední politické periodě řídili resort *MŠMT* PhDr. Marcel Chládek, MBA (2014–2015, cca. 17 měsíců), Mgr. Kateřina Valachová, Ph.D. (červen 2015–květen 2017, ČSSD, cca. 23 měsíců) a prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc., který úřad obsadil po demisi své předchůdkyně 21. června 2017. *MŠMT*, zajišťuje koncepci vzdělávání včetně jeho zákonného rámce, spravuje celostátní rejstřík škol a zřizuje krajské i obecní školské odbory, které pečují o naplňování záměrů ministerstva. Odbory školství při obecních úřadech zřizují školy s realizací povinné školní docházky (základní školy, mateřské školy), krajské odbory školství zakládají střední školy, vyšší odborné školy či odborná učiliště. Inspekční činnost v oblasti školství provádí *Česká školská inspekce*. České učitele zastupuje *Českomoravský odborový svaz pracovníků ve školství*³⁵ pod vedením Františka Dobšíka. K jejich hlavním cílům patří obhajoba práv, pracovněprávních a profesních požadavků členů, poskytování právní pomoci a poradenství, zpracovávání analýz a prognóz.

³⁴ Dana Kuchtová (2007, Strana zelených, délka působení cca. 9 měsíců), Martin Bursík (2007, Strana zelených, cca. 1 měsíc), Ondřej Liška (2007–2009, Strana zelených, cca. 17 měsíců), Miroslava Kopicová (2009–2010, nestranná, cca. 13 měsíců), Josef Dobeš (2010–2012, Věci veřejné, cca. 20 měsíců), Petr Fiala (2012–2013, ODS, cca. 14 měsíců), Dalibor Štys (2013–2014, nestranný, cca. 6 měsíců).

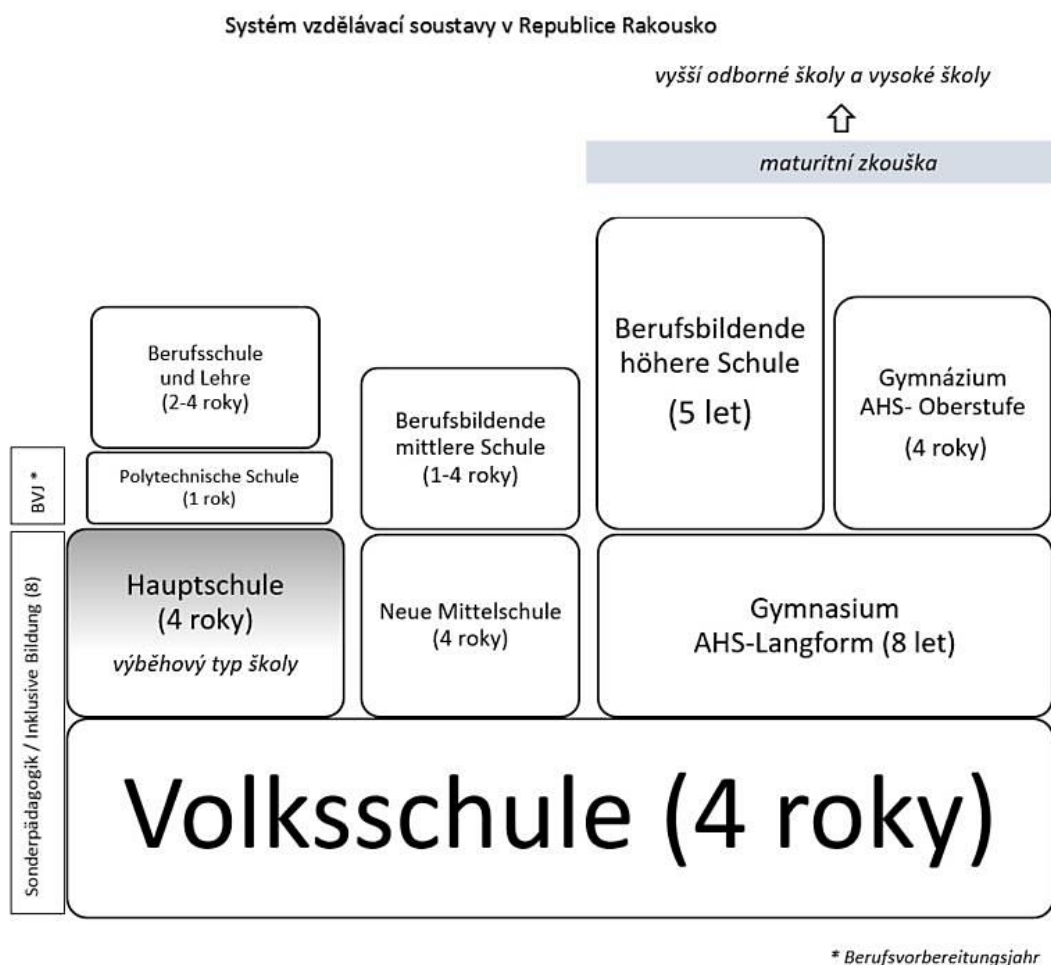
³⁵ www.skolskeodbory.cz

Řádné volby do Poslanecké sněmovny proběhly 20. a 21. října 2017. Nejvíce hlasů získalo Politické hnutí ANO (29,64 %), Občanská demokratická strana (11,32 %), Česká pirátská strana (10,79 %) a Svoda a přímá demokracie (10,64 %). V době vzniku této práce probíhala jednání o vzniku nové vlády.

2.2 Systém školství a současná vzdělávací politika v Republice Rakousko

Zákonný rámec současného rakouského primárního a sekundárního školství určuje soubor zákonů o školství tzv. *Schulgesetzwerk* z roku 1962, vysoké školství definuje zákon o vysokých školách (*Hochschulgesetz*) z roku 2005 a jejich pozdější novely. Povinná školní docházka trvá devět let po dovršení šestého roku života, výuka na veřejných školách je bezplatná. Rakousko uplatňuje klasický model školství, ve kterém jsou primární školy (tzv. *Volksschulen*, VS, 4 roky) oddělenou institucí a po jejich ukončení se žáci rozdělují do institucí nižšího sekundárního stupně, který tvoří: hlavní školy (*Hauptschule*, HS, 4), nové střední školy (*Neue Mittelschule*, NMS, 4), vyšší všeobecně vzdělávací školy – gymnázia (*Allgemeinbildende höhere Schule - Gymnasien*, AHS, 8). Hlavní školy budou od školního roku 2018/19 zcela nahrazeny novými středními školami. Do vyššího sekundárního stupně jsou řazeny školy jednak s odbornými zkouškami: polytechnická škola (*Polytechnische Schule*, PT, 1), odborné školy a učiliště (*Berufsschulen und Lehre*, BS, 2–4 let dle oboru), dále střední odborná škola (*Berufsbildende mittlere Schule*, BMS, 1–4), která je v případě délky tří a více ročníků možná s maturitou, a nakonec typy s maturitou: vyšší odborné školy (*Berufsbildende höhere Schule*, BHS, 5) a vyšší stupeň vyšších všeobecných škol – gymnázií (*Allgemeinbildende höhere Schule – Oberstufe*, AHS, 4). Úspěšně složená maturita opravňuje ke studiu na vysokých pedagogických školách (*Pädagogische Hochschulen*), odborných vysokých školách (*Fachhochschulen*) a univerzitách (*Universitäten*). Příjímací zkoušky jsou dosud povinné pouze pro umělecké obory a sport. Systém rakouského školství včetně jeho propustnosti je zachycen v následujícím grafu (obr. 3):

Obrázek 3: Systém vzdělávací soustavy v Republice Rakousko

V rakouském politickém spektru posledních desetiletí se výrazně prosazují dvě politické strany: *Rakouská lidová strana (Österreichische Volkspartei, ÖVP)*, založena roku 1945, je vnímána jako spíše konzervativní křesťansko-sociální hnutí a středně-levicová *Sociálně demokratická strana Rakouska (Sozialdemokratische Partei Österreich, SPÖ)* s dlouhou tradicí od roku 1888. Od roku 2006 vládnu obě strany ve velké koalici. V návaznosti na výsledek posledních voleb 29. září 2013, kdy SPÖ (27,10 %) zaznamenala lehké vítězství před ÖVP (23,81 %), když zasedl do kancléřského křesla její předseda Werner Faymann. V souvislosti s neúspěšnou kandidaturou partijního prezidentského kandidáta Rudolfa Hundstorfera předal v květnu 2016 Faymann úřad kancléře i vedení strany SPÖ svému nástupci Christianu Kernovi. Jako třetí nejsilnější strana vyšla z posledních voleb populistická pravicová *Svobodná strana Rakouska (Freiheitliche Partei Österreich, FPÖ)* v čele s Heinzem-Christianem Strachem (20,5 %), která dle nejnovějších průzkumů nabírá na oblíbenosti. Důkazem měnících se volebních preferencí je i výsledek posledních

prezidentských voleb ze 4. prosince 2016, kdy současný prezident Dr. Alexander Van der Bellen zvítězil nad kandidátem Svobodné strany Rakouska Ing. Norbertem Hoferem s předstihem 3,8 %. Ačkoli se regulérní volby do rakouského parlamentu – tzv. *Národní rady* (*Nationalrat*) měly konat až v září 2018, dospěli v květnu 2017 politici s ohledem na aktuální politickou situaci k rozhodnutí vypsát předčasný termín voleb na 15. října 2017. Významnou roli zde hrála i skutečnost, že 1. 8. 2018 přebírá Rakousko půlroční předsednictví Evropské unie. Vítězem se stala Rakouská lidová strana (ÖVP) s 31,5 % volebních hlasů, na dalších pozicích se umístila Sociálně demokratická strana (SPÖ, 26,9 %) a Svobodná strana Rakouska (FPÖ, 26 %). V době vzniku práce probíhají jednání o sestavení nové vlády.

1. března 2014 převzala resort školství politička SPÖ Gabriele Heinischová-Hoseková (nar. 1961) od své předchůdkyně Claudie Schmidtové (nar. 1963, ÖVP), v důsledku čehož dochází k restrukturování ministerstev. Místo *Spolkového ministerstva pro vzdělávání, umění a kulturu* (*Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur*) vzniká *Spolkové ministerstvo pro vzdělávání a ženy* (*Bundesministerium für Bildung und Frauen*). O dva roky později³⁶ je vystřídána rektorkou *Univerzity pro veterinární medicínu ve Vídni* (*Veterinärmedizinische Universität Wien*) Dr.ⁱⁿ Sonjou Hammerschmidovou (nar. 1968, SPÖ), čímž se stávající úřad nově organizuje a vznikne samostatné *Spolkové ministerstvo pro vzdělávání* (*Bundesministerium für Bildung*³⁷). Oddělení ministerstva pro ženy se připojuje k ministerstvu zdravotnictví³⁸. V jednotlivých spolkových zemích jsou zřízeny školské úřady (*Landesschulräte*³⁹), které fungují jako zprostředkovatelé mezi školami a ministerstvem a slouží jako kontaktní místo pro učitele, rodiče a studenty. Učitele povinných všeobecně vzdělávacích škol (tzv. „*Pflichtschullehrer*“) zaměstnává příslušná spolková země, která na jejich výplaty získává od federace 100 % svých nákladů. Platy učitelů odborných škol (*Berufsschule*) hradí federace z 50 %. Učitele vyšších všeobecných a odborných škol (tzv. „*Bundesschullehrer*“) zaměstnává přímo federace. Pro profesní skupiny učitelů povinných a vyšších škol („*Pflichtschullehrer*“ a „*Bundesschullehrer*“) platí odlišné služební zákony a zařazení do platových skupin.

³⁶ 18. 5. 2016

³⁷ www.bmb.gv.at

³⁸ Bundesministerium für Gesundheit und Frauen, ministryně Sabine Oberhauserová, SPÖ.

³⁹ www.landesschulrat.at

Reformní cíle resortu školství ve volebním období 2013–2018 shledává koalice především v podpoře systému předškolní výchovy (investice ve výši 350 mil. €), ulehčení přechodu z předškolního do školního vzdělávání i v pěstování aktivit internacionálního charakteru. Novinkou je kvalitativní i kvantitativní výstavba celodenních škol pro žáky 1.–9. roku povinné školní docházky při všech typech škol včetně nižšího stupně víceletých gymnázií. Celodenní škola by do budoucna měla být v případě zájmu (min. 12–15 žáků) zavedena na každé škole, která eviduje v ročníku alespoň jednu paralelní třídu. Při plánování tohoto projektu je počítáno se zapojením mimoškolních zařízení a s navýšením pohybových aktivit. Rakouská vláda chce ve svém volebním období do projektu celodenních škol investovat celkem 400 mil. €. V roce 2015 eviduje ministerstvo 150.000 míst.⁴⁰

Současná školská politika se dotýká víceletých gymnázií především zavedením státem řízených maturit (tzv. *Standardisierte Reifeprüfung*) a nové formy vyššího sekundárního stupně tzv. *Neue Oberstufe – NOST* od 10. roku školní docházky. První kolo státních maturit proběhlo na jaře 2015 a bylo složeno ze tří až čtyř písemných⁴¹ a dvou až tří ústních maturitních zkoušek. Většina písemných zkoušek byla standardizovaná.⁴² Zavedení nové formy vyššího sekundárního stupně umožňuje hodnocení žáka v půlročním intervalu samostatnou známkou. Učivo je zpřehledněno do menších úseků tzv. semestrů, které mohou být opakovány či v případě nadprůměrného talentu i přeskokovány. Student se vyhne do určité míry nepopulárnímu faktu opakování ročníku. Student může požádat o individuální koučování specializovaným pedagogem (tzv. *ILB-Lehrer*). Nový systém, který připravuje studenty na formu vysokoškolského studia, bude nasazen u nových středoškoláků počínaje školním rokem 2017/18.

Z hlediska profese učitele jsou významné následující dva koaliční cíle: Etablování nové formy rekvalifikačního vzdělávání pedagogů s využitím regionální spolupráce a nastavení nového školského managementu. Zavedení nové dálkové formy rekvalifikačního studia na pedagogických vysokých školách a univerzitách pro nekvalifikované učitele se zdá být jakousi reakcí na stále se prohlubující nedostatek kvalifikovaných učitelů. Plánované úspory

⁴⁰ <https://www.bmb.gv.at/schulen/gts/index.html> [online]. [cit. 2016-10-30].

⁴¹ vyučovací jazyk – nejčastěji němčina, matematika, cizí jazyk, ev. volitelný předmět.

⁴² Více o systému maturit v Republice Rakousko na www.bifie.at

v oblasti školské správy a zefektivnění administrativních procesů na školách zjednoduší i proces administrativních činností učitele, který se tak bude moci více věnovat své odborné pedagogické práci.

Přes společné koaliční cíle vedou Rakouská lidová strana (ÖVP) a Sociálně demokratická strana Rakouska (SPÖ) zásadní spory týkající se struktury školského systému. Zatímco SPÖ prosazuje jednotnou školu pro žáky ve věku od 6 do 14 let, obhajuje ÖVP dosavadní klasický výběrový systém s možností brzké volby. Politické spory obou stran se promítají i do vzdělávání učitelů, jelikož vzdělávání učitelů povinných všeobecných škol spadá pod Spolkové ministerstvo pro vzdělávání a ženy řízené SPÖ, zatímco vzdělávání učitelů vyšších a odborných škol pod Spolkové ministerstvo pro hospodářství, výzkum a vědu vedené ÖVP. Přesto došla obě ministerstva pod vedením Claudie Schmiedové⁴³ a Karlheinz Töchterleho⁴⁴ k reformnímu konsensu a v červnu 2013 prosadili reformu vzdělávání učitelů, které se detailně věnuje třetí kapitola.

Rakouské učitele zastupují *Odbory veřejných služeb (Gewerkschaft öffentlicher Dienst, GÖD)*,⁴⁵ které mají v současné době okolo 230 tis. členů a řadí se tak mezi druhé nejsilnější ze sedmi organizací sdružených ve *Svazu rakouských odborů (Österreichischer Gewerkschaftsbund, ÖGB)*⁴⁶. Současným prezidentem je Fritz Neugebauer. Sekci odborů učitelů gymnázií (*AHS-Gewerkschaft*)⁴⁷ řídí od podzimu 2016 Mag. Herbert Weiß.

2.3 Komparace vybraných pedeutologických problémů v obou zemích

V následující kapitole jsou popsány a komparovány aktuální politické kroky ovlivňující učitelskou profesi a pedeutologické problémy obou zemí.

⁴³ Claudia Schmiedová (nar. 1959, SPÖ) byla v letech 2007–2013 ministryní Spolkového ministerstva pro výuku, umění a kulturu.

⁴⁴ Karlheinz Töchterle (nar. 1949, ÖVP) byl 21. 4. 2011–16. 12. 2013 ministrem Spolkového ministerstva pro hospodářství a vědu.

⁴⁵ www.goed.at

⁴⁶ www.oegb.at

⁴⁷ www.goed-ahs.at

2.3.1 Kariérní řád učitele

V České republice se od roku 2012⁴⁸ ve spolupráci MŠMT, *Individuálních projektů národních (IPn)*, *Národního institutu pro další vzdělávání (NIDV)* a s přizvanými experty vyvíjel kariérní řád učitele, který by měl dle jeho protagonistů učitelé zajistit možnost celoživotního zvyšování kvality své práce v návaznosti na motivující systém odměňování. Bývalý první náměstek ministra školství Jiří Fryč si v roce 2014 od kariérního systému sliboval „zvýšení prestiže učitelského povolání ve společnosti a zvýšení zájmu o učitelské povolání mezi mladými lidmi.“⁴⁹ Bývalý ministr Chládek navrhl čtyři kariérní stupně profesního rozvoje, postup mezi jednotlivými stupni by byl zajištěn atestačním řízením.

- 1) *kariérní stupeň (začínající učitel)* vycházel z profilu absolventa VŠ a byl definován splněním osobnostních předpokladů pro výkon učitelské profese v rovině teoretické a nezbytné praktické.
- 2) *kariérní stupeň (samostatný učitel)* tvořila kompetence samostatné práce ve třídě v státem požadované kvalitě a získáním kompetencí zaručujících výkon profese
- 3) *kariérní stupeň (vynikající učitel, pedagogický lídr školy)* znamenal výkon učitelské profese ve vysoké kvalitě převyšující standard, kdy se učitel stal školním expertem ve svém oboru, účastní se kurzů dalšího sebevzdělávání a dlouhodobě dosahuje výborných výsledků.
- 4) *kariérní stupeň (vynikající učitel, lídr systému)* je udělen učitelé, který pracuje dlouhodobě ve vysoké kvalitě a je expertem ve svém oboru i za hranicemi školy. Je pozitivně hodnocen ředitelem, publikuje, lektoruje a angažuje se v profesních sdruženích. Přispívá k růstu kvality celého školství.

Chládkem navržený kariérní systém byl přepracován ministryní Valachovou, která snížila počet kariérních stupňů a současně jej ukotvila v novele Zákona o pedagogických pracovnících č.563/2004 Sb. 7. listopadu 2016 byla novela schválena usnesením vlády č. 977,

⁴⁸ *IPn zahajuje realizaci Kariérního systému: 15. 3. 2015* [online]. [cit. 2016-11-03] Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/TTnet/konference_workshopy/MORAVA.pdf.

⁴⁹ [Http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ucitele-by-mohli-v-budoucnu-prochazet-ctyrimi-kariernimi](http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ucitele-by-mohli-v-budoucnu-prochazet-ctyrimi-kariernimi) [online]. [cit. 2014-05-11].

na jaře 2017 Poslaneckou sněmovnou, avšak Senát ji vrátil Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy. Projednání novely bylo odloženo do dalšího volebního období. Novela rozlišuje:

- I. *kariérní stupeň (KS1)* tzv. adaptační období začínajícího učitele po dobu dvou let, kdy profesně mladý pedagog rozvíjí své odborné kompetence a učí se aplikovat poznatky pregraduální přípravy do školní praxe. Oporou mu je „uvádějící učitel“, s kterým pravidelně konzultuje své metodické postupy a který ho seznamuje s provozem školy a administrací. Pozice uvádějícího učitele je honorována 3.000 CZK. Adaptační období je vyhodnoceno na základě hodnotícího pohovoru a dokladového portfolia tzv. atestačním řízením před tříčlennou komisí, které se účastní ředitel školy začínajícího pedagoga, učitel druhého kariérního stupně domovské školy, zástupce školy připravující učitele k výkonu povolání, jež byla pedagogovi během adaptačního období oporou, nebo učitel třetího kariérního stupně stejného školního typu nebo zástupce z odborné praxe nebo školní inspektor.
- II. *kariérního stupně (KS2)* dosáhnou pedagogové po úspěšném absolvování prvního stupně. Nejdříve po sedmi letech mohou požádat o atestační řízení za účelem zařazení do nejvyššího kariérního stupně. Náklady na atestační řízení nese učitel. Atestační řízení přezkoumá a ohodnotí kvalitu práce pedagoga, jeho výuku (i na základě hospitací), rozvoj profesních znalostí a dovedností i jeho vliv v rámci i mimo školu. Hodnotící pohovor se odehrává za pomoci dokladového portfolia, zpráv České školní inspekce i ředitele před pětičlennou komisí, která je složena z ředitele domovské školy, školního inspektora, zástupce školy připravující učitele, učitele třetího kariérního stupně stejného typu školy (ev. stejnou aprobací) a odborníka z praxe. Plat učitele v 2. kariérním stupni je navýšen o cca 1000 CZK.
- III. *kariérní stupeň (KS3)* zahrnuje pedagogy, kteří dlouhodobě podávají nadstandardní výkony nad rámec svých povinností, jsou metodickou oporou svým kolegům a úspěšně absolvovali atestační řízení. Plat učitele v 3. kariérním stupni je navýšen o cca 5000 CZK.

Kariérní řád otvírá diskuzi široké veřejnosti. Pedagogická komora iniciovala *Výzvu senátorům k zamítnutí kariérního řádu pro učitele* adresovanou Senátu České republiky, kterou 30. 5.

2017 podepsalo 7176 pedagogů. Jedním z hlavních důvodů kritiky jsou obavy z nárůstu administrativy. Dle aktuálních informací tato petice nemění nic na skutečnosti platnosti novely počínaje školním rokem 2017/18.

V **Republice Rakousko** podobný systém neexistuje. Kariérní postup zde funguje na základě změny pracovně-právních vztahů. Po ukončení jednoročního praktika obdrží absolvent smlouvy na dobu určitou (*LII*), která nejpozději po pěti letech je změněna na dobu neurčitou (*LI*). Posléze neexistuje další profesní postup.⁵⁰ Učitelé se mohou účastnit dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na principu dobrovolnosti a jejich klasifikace probíhá na základě tabulkových platů bez možnosti osobního ohodnocení ze strany ředitele školy. V rámci kolegia jsou voleny vedoucí jednotlivých aprobací s finančními benefity.

2.3.2 Profesní standardy učitele

Současná společnost klade na učitele nové nároky. Již nestačí jen předávat široké teoretické poznatky, ale mnohem více se zdůrazňuje úloha učitele v socializaci a celkové kultivaci osobnosti dítěte. Pole učitelovy působnosti se rozšiřuje od tzv. minimální kompetence k tzv. široké profesionalitě, která mu poskytuje značnou volnost v koncepci, utváření a realizaci výuky, ale zároveň představuje i nesrovnatelně větší společenskou zodpovědnost. V tomto kontextu se hovoří i o tzv. *profesionalizaci učitelské profese* resp. změně pojetí učitelské profese od semiprofese⁵¹ k profesi pravé. Dle Ornsteina a Levina vykazuje pravá profese tyto znaky⁵²:

- soubor znalostí a dovedností, který přesahuje znalosti a dovednosti laických osob;
- smysl pro službu veřejnosti a celoživotní angažovanost pro ni;
- aplikace výzkumu a teorie v praxi;
- dlouhá doba speciálního výcviku;
- kontrola nad licenčními standardy a/nebo nad požadavky zahájení výkonu příslušného povolání;
- autonomie v rozhodování o vybraných sférách vlastních pracovních činností;
- přijetí zodpovědnosti za výkon činností a existující soubor výkonových standardů;
- oddanost práci a klientům;

⁵⁰ Více o smlouvách v rozhovoru s Mag. Peterem Wicklickým.

⁵¹ Neúplné profese v plném slova smyslu; absence některých charakteristik profese pravé.

⁵² Ornstein, Levine In PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika: Moderní pedagogika*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-503-5, s. 174-175.

- používání administrativy k usnadnění práce profesionálů;
- existence samostatných sdružení (komor) příslušníků profese;
- organizace poskytující akreditace pro individuální profesionály;
- etický kodex;
- vysoká úroveň důvěry v jednotlivé pracovníky profese;
- vysoká sociální prestiž a vysoký ekonomický status profesionálů.

Důležitým krokem k profesionalizaci učitelské profese je tedy vymezení profesních znalostí učitele profesionála „*professional knowledge*“) a profesních standardů učitele. „*Professional knowledge*“ tvoří soubor teoretických znalostí nutných k realizaci vlastního vyučování „*knowledge base od teaching*“.⁵³ Tyto znalosti se nevztahují pouze k vědnímu základu oboru, nýbrž i k pedagogicko-psychologickým a didaktickým dovednostem. V **České republice** pokusy o definici *profesních standardů* úzce souvisí s debatou o kariérním řádu učitele, které formulovaly požadavky státu na kompetence pedagoga v jednotlivých kariérních stupních a zároveň usnadnily hodnocení jeho práce či se staly východiskem při sestavování vzdělávacích programů pregraduální přípravy i v koncepci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Zároveň by na jejich základech byly sestavovány plány osobního rozvoje učitele. Vznik profesních standardů má v ČR dlouhou historii. Současná podoba MŠMT přejímá model, který v roce 2013 definovalo MŠMT ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání⁵⁴ s odlišným označením profesních oblastí. Každá oblast zahrnuje očekávané kompetence dané úrovně v celkem 12 kompetencích. *Osobnostní předpoklady a profesní etika* tvoří základ učitelské profese, nejsou stupňovány:⁵⁵

1. *Oblast osobního profesního rozvoje (začínající učitel)*
 - a. *profesní znalosti a dovednosti*
 - b. *sebereflexe a osobnostní rozvoj*
2. *Oblast vlastní pedagogické činnosti (samostatný učitel)*
 - a. *plánování výuky*

⁵³ Schulman 1987 In SPILKOVÁ, Vladimíra et al *Současné proměny vzdělávání učitelů*. 2004. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-731-50, s. 24.

⁵⁴ Dle *Standard učitele a jeho místo v kariérním systému učitelů*. In: www.nidv.cz [online]. Praha: Národní institut pro další vzdělávání, 2013 [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: http://www.nidv.cz/cs/download/kariera/standard_ucitele/Standard_ucitele_a_jeho_misto_v_kariernim_systemu_ucitelu.pdf

⁵⁵ Kompletní návrh standardů učitele je obsažen v příloze.

- b. *podpora učení*
 - c. *péče o klima*
 - d. *hodnocení*
 - e. *reflektování výuky*
3. *Oblast spolupráce a podílu na rozvoji školy (vynikající učitel)*
- a. *sdílení a spolupráce*
 - b. *komunikace a spolupráce s rodiči*
 - c. *komunikace a spolupráce se sociálními partnery školy*
 - d. *rozvoj školy a inovace*

V **Republice Rakousko** neexistuje závazný dokument profesních standardů učitele. S ohledem na nový koncept vzdělávání pedagogů zveřejnila rakouská Rada pro rozvoj⁵⁶ dne 3. července 2013 *seznam profesních kompetencí učitele*, které by měly být zohledňovány při tvorbě kurikul pregraduální přípravy učitelů. Standard však neaspiruje (na rozdíl od ČR) být součástí profesního rozvoje pedagoga či kariérního řádu. Základ nezávazného dokumentu tvoří pět navzájem propojených kategorií, které je třeba nahlížet z hlediska proměn současné společnosti a úkolů samotného školství:

1. *Obecná pedagogická kompetence (Allgemeine pädagogische Kompetenz)*, která je definována jako způsobilost zprostředkování učiva a praktické zvládnutí základů z pedagogiky a pedagogické psychologie.
2. *Odborná a didaktická kompetence (Fachliche und didaktische Kompetenz)* aprobačních předmětů spočívající ve schopnostech učivo didakticky připravit, dále v ovládnutí bohatého repertoáru učebních metod.
3. *Kompetence rovnosti a rozmanitosti (Diversitäts- und Genderkompetenz)*, která umožňuje individuální přístup k žákům, rozvoj jejich potřeb, nadání a zapojení různorodosti žáků, např. z imigračního hlediska, z hlediska odlišné mateřštiny, z hlediska kulturního a socioekonomického zázemí, do konceptu výuky.

⁵⁶ Univ.-Doz. Mag. Dr. Andreas Schnider, Univ.-Prof. Mag. Dr. Roland Fischer, Ao. Univ. Prof. Mag. Dr. phil. Arthur Mettinger, Univ.-Prof. Dr. Dr. Christiane Spiel, dle https://www.bmb.gv.at/schulen/lehr/labneu/paedagoginnenkompetenzen_26988.pdf?4dzgm2 [online]. [cit. 2016-11-05].

4. *Sociální kompetence (Soziale Kompetenz)* se projevuje ve schopnostech učitele k utváření sociálních vazeb, důvěrných vztahů k žákům či ve schopnosti kooperace s kolegy. Její součástí jsou znalosti skupinové dynamiky, odborná způsobilost k řešení konfliktů, prevenci násilí, poradenské činnosti a schopnost vedení rozhovorů s rodiči.
5. Poslední kategorii tvoří tzv. *pochopení profese (Professionsverständnis)*, kdy učitelé pojmají učitelství jako dynamické, interdisciplinární a stále se vyvíjející povolání. Učitelé jsou schopni reflexe, kolegiality i týmové spolupráce a uvědomují si význam svého příkladného chování pro žáky. Neustále pracují na zdokonalování svých profesních dovedností v rámci kurzů z nabídky dalšího vzdělávání pedagogů či komunikují s profesory svých vědních oborů.

2.3.3 Stárnutí učitelské populace

Dle statistik MŠMT⁵⁷ pracovalo v roce 2015 v **českém základním a středním školství**⁵⁸ celkem 104 031 pedagogů, z toho 30 954,5 učitelů středních škol. Nejpočetnější skupinu učitelů středních škol (včetně konzervatoří) tvořili ve školním roce 2015/16 pedagogové věkového rozhraní 51–60 let (32,5 %). Dále následovaly věkové skupiny 41–50 let (29 %), 31–40 let (24,1 %) a 21–30 let (7,3 %).⁵⁹ Za předpokladu zachování současných podmínek odchodu do důchodu okolo 60 let, odejde do roku 2025 více než třetina pedagogů do důchodu, o deset let později opustí profesi 61,5 % učitelů, kteří byli zaměstnáni ve školním roce 2015/16. Z uvedených statistik lze usuzovat stárnutí učitelské populace. S ohledem na dosud chybějící registr pedagogických pracovníků lze velmi obtížně stoprocentně mapovat vývoj situace, výkyvy v jednotlivých krajích včetně nedostatku či přebytku jednotlivých aprobací.

⁵⁷ www.msmt.cz [online]. [cit. 2016-12-17]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zamestnanci-a-mzdove-prostredky-ve-skolstvi-rok-2015>.

⁵⁸ mateřské školy vyjímaje

⁵⁹ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2015/16. [Http://www.csicr.cz/html/VZCSI2015_2016/flipviewerxpress.html](http://www.csicr.cz/html/VZCSI2015_2016/flipviewerxpress.html) [online]. [cit. 2016-12-17].

V **Rakousku** vyučovalo ve školním roce 2014/15 celkem 118 222 pedagogů v základním a středním vzdělávání, z toho 33 290 mužů a 83 932 žen.⁶⁰ Na gymnáziích pracovalo 21 515 učitelů (7 824 mužů a 13 691 žen) v následujícím věkovém rozložení: pod 25 let 0,9 %, 25–29 let 8,6 %, 30–34 let 11,9 %, 35–39 let 10,8 %, 40–44 let 11,4 %, 45–49 let 13,8 %, 50–54 let 16,1 %, 55–59 let 18,8 %, 60–64 let 7,4 % a nad 64 let 0,2 %. Při věkové hranici odchodu do důchodu v 65 letech, odejde nejpozději roku 2024/25 26,4 % a o deset let později 40,8 % pedagogů, kteří vyučovali na gymnáziích ve školním roce 2014/15. Nabídku a poptávku učitelských pozic evidují krajské školské úřady (*Landesschulräte*), které evidují neuplatněné uchazeče v tzv. čekacích listinách. Na přelomu dubna a května každoročně ve spolupráci s ministerstvem vypisují celostátní nabídku učitelských míst.

Z porovnání věkové struktury pedagogů učitelů 2. st. ZŠ, SŠ v České republice a vyšších všeobecně vzdělávacích škol v Rakousku lze konstatovat postupné stárnutí učitelské populace této cílové skupiny.

Tabulka 1: Komparace věkové struktury učitelů gymnázií v České republice a v Rakousku

věkové rozmezí	ČR* (%)	věkové rozmezí	A (%)**
21–30 let	7,3	do 29 let	9,5
31–40 let	24,1	30–39 let	22,8
41–50 let	29	40–49 let	25,2
51 let a více	32,5	50 let a více	42,5

* V ČR jsou započítáni i učitelé ostatních SŠ včetně konzervatoří ve školním roce 2015/16.

** V A jsou započítáni výhradně učitelé gymnázií ve školním roce 2014/15.

2.3.4 Sociální a ekonomické postavení učitelů

Centrum pro výzkum veřejného mínění při Sociologickém ústavu Akademie věd ČR v Praze a společnost Reader's Digest zkoumaly v roce 2012 prestiž povolání v ČR

⁶⁰ Dle statistik zveřejněných na stránkách rakouského statistického úřadu *Www.statistik.at* [online]. [cit. 2016-12-17]. Dostupné z:

https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/lehrpersonen/index.html.

a Rakousku.⁶¹ Z obou studií vyplývá, že profese učitele patří k prestižnějším povoláním. V ČR se umístil učitel ZŠ na 4. v Rakousku na 10. místě. Naopak politici patřili k profesím s nejnižší prestiží (ČR 26., A 20. místo).

Tabulka 2: Srovnání sociální prestiže jednotlivých profesí v České republice a v Rakousku

Pořadí	Profese (ČR)	Profese (A)	Pořadí	Profese (ČR)	Profese (A)
1.	Lékař	požárník	11.	Starosta	Právník
2.	Vědec	lékárník	12.	Policista	Taxikář
3.	učitel na VŠ	zdravotní sestra	13.	Účetní	cestovní pořadatel
4.	zdravotní sestra	pilot	14.	majitel malého obchodu	Kněz
5.	učitel na ZŠ	lékař	15.	profesionální sportovec	Novinář
6.	soudce	zemědělec	16.	manažer	finanční poradce
7.	projektant	policista	17.	voják z povolání	vedoucí odborů
8.	programátor	meteorolog	18.	novinář	prodavač aut
9.	soukromý zemědělec	soudce	19.	stavební dělník	Fotbalista
10.	truhlář	učitel	20.	bankovní úředník	Politik

Průměrný měsíční plat **českého** učitele středních škol a konzervatoří činil dle dat Českého statistického úřadu v roce 2015 29.005 CZK hrubého, což lehce převyšuje průměrný hrubý plat, který byl ve 3. čtvrtletí roku 2016 23.527 CZK.⁶² Učitelé SŠ spadají při splnění

⁶¹ www.cvvm.soc.cas.cz [online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a6869/f3/eu120720.pdf
<http://www.vienna.at/berufe-studie-oesterreicher-vertrauen-feuerwehrleuten-aber-nicht-politikern/3201389> [online]. [cit. 2014-05-10].

⁶² Český statistický úřad <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016> [online]. [cit. 2016-12-18].

kvalifikačních předpokladů do 11.–12. platové třídy se sedmi platovými stupni. Začínající učitel SŠ obdrží dle platových tabulek z 1. 9. 2016 v 11. platové třídě a v 1. platovém stupni měsíční plat 22.140 CZK, na konci své kariéry po více než 32 letech praxe 26.740 CZK hrubého. Pokud by byl učitel zařazen do 12. platové třídy, budou měsíční výplaty o něco vyšší: v 1. platové třídě 22.620 CZK, v sedmé 29.500 CZK.⁶³ K tarifovému platu běžně ředitelé započítávají osobní ohodnocení dle vlastního zvážení až do výše 50 % základního platu.

Plat AHS učitele se v **Rakousku** odvíjí od dosažené kvalifikace, výše úvazku, let praxe a typu smlouvy. V případě, že učitel pracuje na plný úvazek se smlouvou na dobu neurčitou, činí jeho nástupní plat 2.413,6 €⁶⁴ hrubého. Na konci profesní kariéry může díky dvouletým platovým postupům v 16 platových třídách dosáhnout až na 5.126,7 €⁶⁵. Tarifové platy jsou odměnou konečnou bez možnosti osobního ohodnocení ze strany zaměstnavatele. Počet odučených hodin v plném úvazku se ve starém služebním zákoně odvíjí od aprobačních předmětů. Každému předmětu je přidělen koeficient, který zachycuje časovou náročnost jeho příprav. Obory s povinnými čtvrtletními písemkami mají vyšší koeficient než obory ostatní. Pro dosažení plného úvazku je nutno dosáhnout 20 vyučovacích jednotek, např. učiteli němčiny⁶⁶ stačí k dosažení plného úvazku 17, učiteli matematiky⁶⁷ 18, učiteli fyziky⁶⁸ 19 a učiteli hudební výchovy⁶⁹ 21 vyučovacích hodin. Průměrný hrubý plat zaměstnance v roce 2014 činil dle průzkumu hornorakouské pracovní komory⁷⁰ 2.250 €.

⁶³ [Http://kupnisila.cz/platove-tabulky-ucitelu-pedagogu-od-zari-2016/](http://kupnisila.cz/platove-tabulky-ucitelu-pedagogu-od-zari-2016/) [online]. [cit. 2016-12-18].

⁶⁴ Dle [Http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle/](http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle/) [online]. [cit. 2016-12-18], tj. 65.167,20 CZK při kurzu 1 euro=27 CZK.

⁶⁵ Dle [Http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle/](http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle/) [online]. [cit. 2016-12-18], tj. 138.420,90 CZK při kurzu 1 euro=27 CZK.

⁶⁶ koeficient hodiny němčiny = 1,167

⁶⁷ koeficient hodiny matematiky=1,105

⁶⁸ koeficient hodiny fyziky=1,05

⁶⁹ koeficient hodiny hudební výchovy=0,955

⁷⁰ Arbeiterkammer Oberösterreich, [Https://ooe.arbeiterkammer.at/interessenvertretung/verteilungsgerechtigkeit/einkommen/Einkommen_in_Oesterrich.html](https://ooe.arbeiterkammer.at/interessenvertretung/verteilungsgerechtigkeit/einkommen/Einkommen_in_Oesterrich.html) [online]. [cit. 2016-12-18].

Komparaci platových podmínek učitelů v České republice a Rakousku nelze s ohledem na odlišné životní náklady a srážkové daně obou zemí porovnávat absolutně. V komparaci vycházím z vývoje mzdové křivky během vlastní profesní kariéry učitele a jejím poměrem k průměrnému platu v dané zemi. Nástupní platy začínajících středoškolských učitelů nepřevyšují výrazně průměrný plat dané země. Tabulková mzda českého „učitele začátečníka“ se bez osobních příplatků pohybuje pod průměrným platem země. Zatímco v České republice naroste tabulkový plat za celou profesní dráhu učitele o 20,78 % a dostane se na 113,66 %–125,39 % průměrné hrubé mzdy, v Rakousku dochází k výraznému progresivnímu vývoji platu učitele až na více než dvojnásobek průměrného platu země. Plat se zvýší o 120,58 %, čímž dosáhne na 227,85 % hrubé měsíční mzdy. V Rakousku nově schválená *Novela pedagogických služeb*, o které pojednává text níže, však mění tuto progresivní platovou křivku zvýšením počátečního platu do výše 114,61 % a snížením konečného platu pouze na 204,5 % hrubé průměrné mzdy. Celkově se sníží náklady na plat jednoho učitele během jeho celé profesní kariéry až o 500.000 €.

Tabulka 3: Komparace finančního ohodnocení učitele středních škol v České republice a v Rakousku

Česká republika (stav 1. 9. 2016)						Rakousko (stav 1. 1. 2017)			
platová třída	11. platová třída CZK	výše mzdy s max. osobním ohodnocením	12. platová třída CZK	výše mzdy s max. osobním ohodnocením	postup do další platové třídy v letech praxe	platová třída	L1* v eurech	v CZK	postup do další platové třídy v letech praxe
1	22140	33210	22620	33930	2	1	2413,6	65167,2	5
2	22530	33795	23100	34650	6	2	2500,8	67521,6	2
3	22820	34230	24020	36030	12	3	2635,1	71147,7	2
4	23670	35505	25030	37545	19	4	2819,9	76137,3	2
5	24670	37005	26590	39885	27	5	3008,7	81234,9	2
6	26040	39060	28810	43215	32	6	3198,5	86359,5	2
7	26740	40110	29500	44250	-	7	3387,4	91459,8	2
						8	3577,2	96584,4	2
						9	3768,1	101739	2
						10	3959	106893	2
						11	4148,8	112018	2

12	4338,7	117145	2
13	4529,5	122297	2
14	4719,4	127424	2
15	4929,8	133105	2
16	5126,7	138421	2

* L1 = učitel se smlouvou na dobu neurčitou při příslušné odborné kvalifikaci

2.3.4.1 Novela zákona pedagogických služeb v Republice Rakousko

Po dlouhých diskuzích přijala na konci roku 2013 rakouská spolková vláda a *Národní rada (Nationalrat)* zákon č. 211, který novelizuje služební zákony státem zaměstnaných pedagogických pracovníků.⁷¹ Proto je tato novela označována jako *Novela pedagogických služeb (něm. Pädagogischer Dienst či Lehrerdienstrechts-Novelle)* s monopolní platností pro nové, státem zaměstnané učitele, kteří nastoupí do výkonu svého povolání ve školním roce 2019/20 a později. Hlavní změny se dotýkají především budoucích AHS-učitelů v těchto bodech:

1. *Kvalifikace AHS-učitele* může být nově získána i na vysokých pedagogických školách formou třístupňového vzdělání v podobě bakalářského, magisterského studia a následné jednoleté indukční fáze, která nahradí dosavadní praktikum. Učitelské oprávnění na nižších sekundárních školách získává absolvent automaticky po ukončení bakalářského studia, avšak s povinností doplnění magisterského studia do pěti let.⁷² Od roku 2029 musí mít však všichni nastupující učitelé dokončené magisterské vzdělání, které již nebudou moci dokončovat při zaměstnání. Indukční fáze probíhá při plném pracovním úvazku pod dozorem mentorů, začínající učitel získá pracovní smlouvu již v prvním roce své školní praxe.⁷³ V případě potřeby může

⁷¹ das Gehaltsgesetz 1956, das Vertragsbedienstetengesetz 1948, das Bundeslehrer-Lehrverpflichtungsgesetz 1966, das Landeslehrer-Dienstrechtsgesetz 1966, das Landesvertragslehrpersonengesetz 1966, das Land- und forstwirtschaftliche Landeslehrer-Dienstrechtsgesetz, das Land- und forstwirtschaftliche Landesvertragslehrpersonengesetz, das Unterrichtspraktikumsgesetz.

⁷² Tato nabídka platí pouze do roku 2029.

⁷³ Doposud byl první rok praxe součástí vzdělání s finančním ohodnocením ve výši polovičního pracovního úvazku. Začínající učitel vyučoval pouze jednu třídu ve svém aprobačním předmětu pod dohledem mentora a navštěvoval odborné semináře pečujících vysokých škol pedagogických.

ředitel na nezbytně dlouhou dobu pověřit učitele výukou jiného než jeho aprobačního předmětu. Rekvalifikovaným učitelů může být uznáno až 12 let praxe.

2. *Rozsah pracovního úvazku AHS-učitelů* je sjednocen na 24 vyučovacími hodinami bez ohledu na aprobaci a typ školy, z čehož dvě hodiny týdně splní učitel formou doprovodných pedagogických činností, např. v podobě odborné poradenské, mentorské činnosti či třídnictví. Za výuku předmětů s dlouhou časovou náročností na přípravu a korektury jsou udělovány příplatky.⁷⁴
3. *Finanční ohodnocení AHS-učitelů* se ve vývojové křivce stává méně progresivní. Začínajícímu učiteli je plat navýšen na úkor příjmů (nejen) na konci profesní kariéry. Zároveň je snížen počet platových tříd z 18 na 7. Mezi jednotlivými třídami jsou delší časové úseky. Dochází k finančnímu vyrovnání učitelů všech stupňů a typů škol, čímž AHS-učitelé ztrácí dosavadní privilegium v systému ohodnocování. Část příplatků za přidání funkce zůstává zachována.

Spolkové ministerstvo pro vzdělávání očekává od novely snadnější přechod pedagogů mezi jednotlivými typy škol díky totožnému finančnímu ohodnocení učitelů nižšího sekundárního stupně na všech typech škol, dále zvýšení atraktivity učitelství profesně u mladých, více poradenských služeb a času pro rodiče a žáky a usnadnění vstupu do učitelství povolání i pro jiné profesně. Novela služebního zákona se setkává s četnou kritikou ze strany odborů⁷⁵ a odborné profesně komunity především z oblasti vyšších všeobecně vzdělávacích škol. Kritizované jsou především tyto body:

1. *Kritika neuniverzitní přípravy AHS-učitele*. Přesunem kompetencí vzdělávání AHS-učitelů na vysoké pedagogické školy roste obava o udržení kvality profesně přípravy pedagogů.

⁷⁴ 548,6 € měsíčně

⁷⁵ Stellungnahme zur Dienstrechts-Novelle 2013 – Pädagogischer Dienst. In: *Www.goed-ahs.at* [online]. Wien: AHS-Gewerkschaft, 2013 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.goed-ahs.at/files/Stellungnahme_DRN.pdf

2. *Navýšením pracovního úvazku* u některých předmětů až o 40 %⁷⁶ bude mít za následek zrušení 14.000–16.000 pracovních míst. Zároveň bude navýšen počet žáků na jednoho učitele a tím i nervové náročnosti výkonu učitelské profese.
3. *Finanční aspekt:* Absence diferencovaného finančního ohodnocení, učitel je placen dle odučených hodin bez ohledu na jejich kvalitu a přidané aktivity mimo školní hodinu. Změnou finančního ohodnocení přijde jednotlivec během své profesní kariéry až o 500.000 eur. Délka, kvalita a náročnost vzdělání se neodráží ve finančním ohodnocení.
4. *Absence posunu k týmové práci a školní autonomii*

Rozdíly mezi platovými výměry dle starého služebního zákona a jeho novely zachycuje následující tabulka a graf zohledňující platové výměry z roku 2015.⁷⁷ Na dolní ose je zobrazen věk učitele, na kolmé výše hrubé mzdy (€), modře vývoj platové křivky dle starého, červenou barvou dle novelizovaného zákona.⁷⁸

Tabulka 4: Komparace finančního ohodnocení AHS- učitele stávající a novelizované verze služebního zákona (1. 1. 2017)

nový model platového ohodnocení			stávající model platového ohodnocení		
platová třída	hrubá měsíční mzda €	počet let k další platové třídě	platová třída	L1* hrubá měsíční mzda €	počet let k další platové třídě
1	2578,8	13	1	2413,6	5
2	2937,9	5	2	2500,8	2
3	3298,1	5	3	2635,1	2
4	3658,2	6	4	2819,9	2
5	4018,5	6	5	3008,7	2
6	4378,7	6	6	3198,5	2
7	4601,3		7	3387,4	2
			8	3577,2	2

⁷⁶ Navýšení se týká především předmětů s čtvrtletními písemnými pracemi jako němčina, angličtina, matematika. Dosud stačilo k dosažení plného úvazku vyučovat v těchto předmětech pouze cca. 17 vyučovacích hodin.

⁷⁷ *Das neue Dienst- und Besoldungsrecht für neu eintretende Lehrer/innen.* In: *Www.bmb.gv.at* [online]. Wien: Bundesministerium für Bildung und Frauen, 2015 [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: https://www.bmb.gv.at/schulen/lehrdr/ldr_broschuere.pdf?5152xt, s. 5.

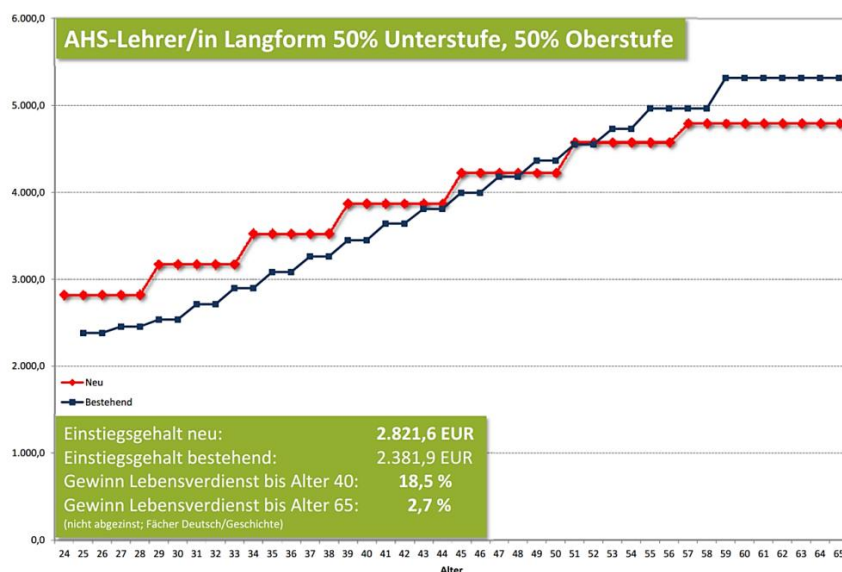
⁷⁸ Graf citován z https://www.bmb.gv.at/schulen/lehrdr/ldr_broschuere.pdf?5152xt [online]. [cit. 2016-11-03].

9	3768,1	2
10	3959	2
11	4148,8	2
12	4338,7	2
13	4529,5	2
14	4719,4	2
15	4929,8	2
16	5126,7	2

* L1 = smlouva na dobu neurčitou

<http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle> [cit. 18. prosince 2016]

Graf 1: Platová křivka AHS-učitele dle nového a starého služebního zákona v Rakousku

2.3.5 Problém feminizace učitelské profese

Na českých SŠ⁷⁹ vyučovalo v roce 2012 celkem 60 049 učitelů z toho 37 760 (62,9 %) žen. Z výsledků šestiletého sledování MŠMT⁸⁰ tohoto faktoru lze vypočítat mírnou tendenci úbytku podílu mužů ve středním školství: v roce 2006–2008 pracovalo na SŠ 63,9 %, v 2009 64,1 %, v 2010 64,5 %, 2011–12 64,2 %, 2014–15 65,5 % žen. V prvním pololetí 2016 vyučovalo na středních školách⁸¹ 65,1 % žen.

⁷⁹ Čísla jsou uvedena včetně učitelů konzervatoří a SŠ pro žáky se SVP.

⁸⁰ Dle www.msmt.cz [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/genderova-problematika-zamestnancu-ve-skolstvi>

⁸¹ Včetně VOŠ a konzervatoří.

Podíl žen v **rakouském** školství se zvyšuje, ba dokonce se jejich procentuální podíl v oblasti víceletých gymnázií během posledních devadesáti let téměř zdvojnásobil: ve školním roce 1923/24 vyučovalo na státních a soukromých vyšších všeobecně vzdělávacích školách (AHS) celkem 3 593 učitelů z toho 1 309 žen (36,4 %), v roce 1970/71 9 484 z toho 3 920 žen (41,3 %), v roce 2000/01 19 815 z toho 11 568 žen (58,4 %), 2012/13 22 179 z toho 14 116 žen (63,6 %).⁸² Na plný úvazek vyučovalo ve školství v roce 2014/15 celkem 21 515 pedagogů, z toho 13 691 žen (63,6 %).⁸³

Z komparace vyplývá, že v obou zemích je profese učitele na středních školách výrazně profilována ženami. Problém disproporce mezi počtem mužů a žen s sebou přináší problémy utváření genderové identity dětí zejména v rodinách s chybějícím mužským vzorem, nerovnováhu v učitelském kolektivu i problém fluktuace učitelů kvůli mateřským dovoleným.

⁸² *Www.statistik.gv.at* [online]. [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: http://www.statistik.gv.at/web_de/statistiken/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/lehrpersonen/index.html

⁸³ *Dle Www.statistik.at* [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/lehrpersonen/index.html

3 Komparace vysokoškolského vzdělávání učitelů hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ v České republice a pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Republice Rakousko

Roku 1999 se stala Česká republika spolu s 29 evropskými státy (včetně Republiky Rakousko) součástí desetiletého akčního plánu rozvoje vysokého školství – tzv. *Boloňského procesu*, jehož hlavním úkolem bylo vytvoření jednotného evropského vysokoškolského prostoru (*European Higher Education Area – EHEA*⁸⁴), navýšení atraktivity, prostupnosti vysokoškolského vzdělání a jeho vzájemného uznávání. Pokračování této myšlenkové linie bylo odhlasováno na *Lovaňské konferenci* v roce 2009 prodloužením Boloňského procesu o dalších 10 let. V současné době je do projektu zapojeno 48 zemí Evropy⁸⁵ včetně Rakouska. Jednotlivé země tak pracují na sjednocení a vzájemné kompatibilitě svých vzdělávacích struktur a pořádají studijní výměnné pobyty na svých univerzitách.

3.1 Systém vysokoškolské přípravy učitelů hudební výchovy v České republice

Vysokoškolské vzdělání českých učitelů legislativně definuje především „*Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)*“, jeho novelizace a vyhlášky MŠMT, zejména jeho poslední *Novela č.137/2016 Sb.*, která mění dosavadní způsob udělování akreditací jednotlivých studijních oborů.⁸⁶ Pregraduální profesní příprava učitelů je kategorizována dle věku cílové skupiny žáků a rozlišuje: učitele mateřských škol (3–6 let), učitele prvního stupně základních škol (primární stupeň, 6–11 let), učitele druhého stupně základních škol (nižší sekundární stupeň, 11–15 let) a učitele středních škol (vyšší sekundární stupeň, 15–18/19 let). Vzdělávání učitelů 2. stupně ZŠ a SŠ probíhá na bakalářské úrovni dle akreditovaného programu „*Specializace v pedagogice*“. V navazujících magisterských studiích se uchazeč přihlásí buďto do oboru s akreditací „*Učitelství pro základní školy*“ a získá oprávnění vyučovat pouze tuto cílovou

⁸⁴ www.ehea.info

⁸⁵ Albánie, Andora, Arménie, Austrálie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Belgie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Gruzie, Řecko, Maďarsko, Vatikán, Island, Irsko, Itálie, Kazachstán, Lotyšsko, Lichtenštejnsko, Litva, Lucembursko, Malta, Moldávie, Černá Hora, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, Polsko, Rusko, Slovenská republika, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko, Španělsko, Švýcarsko, Makedonie, Srbsko, Turecko, Ukrajina, Velká Británie.

⁸⁶ Více o této problematice ve výzkumné části v rozhovoru s Doc. Janou Palkovskou.

skupinu, nebo do oboru s programem „*Učitelství pro střední školy*“, čímž nabude aprobaci jak pro 2. st. základních, tak i středních škol. Podmínkou přijetí k vysokoškolskému studiu je ukončené středoškolské vzdělání s maturitou a úspěšné absolvování vícestupňového přijímacího řízení na všechny studijní obory. Vzdělávání učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ probíhá na osmi pedagogických fakultách při českých univerzitách⁸⁷ a na vysokoškolských institucích s akreditovanými programy vzdělávání pedagogů⁸⁸ formou tříletých bakalářských a dvouletých navazujících magisterských programů. Učitelé 1. stupně jsou vzděláváni zpravidla v pětiletém magisterském programu. Na univerzitních fakultách si lze zapsat i doktorská studia pedagogického zaměření. Schválení studijního programu uděluje dosud akreditační komise MŠMT, kterou však poslední novela vysokoškolského zákona z r. 2016 ruší a zavádí *Národní akreditační úřad*. Kombinace aprobačních předmětů se odvíjí dle aktuální nabídky fakult v prezenční či kombinované formě. Pedagogické fakulty v ČR (na rozdíl od obdobných institucí v Rakousku) vypisují i obor učitelství mateřských škol. Seznam prezenčních bakalářských, navazujících magisterských a magisterských studijních oborů nabízených v rámci pedagogických studií pro základní a střední školy na českých univerzitách je obsažen v příloze na straně 3.⁸⁹ Po ukončení vzdělávání není nutná žádná pedagogická praxe pod dozorem mentora. Změna nastane se zavedením kariérního řádu učitele, který zavádí povinné dvouleté adaptační období pod dozorem zavádějícího učitele.

K 27. prosinci 2016 bylo na českých univerzitách akreditováno celkem 43 prezenčních studijních programů učitelství v oboru hudební výchova pro základní a střední školy. Tento počet však není shodný s množstvím aktuálně nově vypisovaných oborů, poněvadž některé z uvedeného seznamu slouží pouze pro dostudování či naopak nebyly ještě otevřeny. Některé pedagogické fakulty (Masarykova univerzita, Univerzita Karlova) chystají od akademického

⁸⁷ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (České Budějovice, www.jcu.cz), Masarykova univerzita (Brno, www.muni.cz), Ostravská univerzita (Ostrava, www.osu.cz), Univerzita Hradec Králové (Hradec Králové, www.uhk.cz), Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (Ústí nad Labem, www.ujep.cz), Univerzita Karlova (Praha, www.cuni.cz), Univerzita Palackého v Olomouci (Olomouc, www.upol.cz), Západočeská univerzita v Plzni (Plzeň, www.zcu.cz).

⁸⁸ V oblasti vzdělávání učitelů sekundárního stupně se jedná především o tyto instituce (dle <https://aspvs.isacc.msmt.cz/> [online]. [cit. 2016-12-27]): České vysoké učení technické v Praze (Praha, www.cvut.cz), Česká zemědělská univerzita v Praze (Praha, www.czu.cz), Mendelova univerzita v Brně (Brno, www.mendelu.cz), Slezská univerzita v Opavě (Opava, www.slu.cz), Univerzita Pardubice (Pardubice, www.upce.cz), Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (Zlín, www.utb.cz), Technická univerzita v Liberci (Liberec, www.tul.cz), Vysoká škola chemicko-technologická (Praha, www.vscht.cz).

⁸⁹ Pro přímý odkaz na tabulku v příloze je třeba kliknout na číslo stránky.

roku 2017/18 změnu studijních plánů dle nově schválených akreditací a s tím spojenou obsahovou obměnu. Seznam je k nahlédnutí v příloze na straně 15, zvýrazněné obory jsou předmětem detailní srovnávací analýzy v kapitole 3.2.

3.2 Systém vysokoškolské přípravy učitelů hudební výchovy v Republice Rakousko

V Rakousku prochází profesní příprava učitelů zlomovým obdobím. Legislativní rámec dosavadního systému vysokoškolského vzdělávání učitelů se řídil Spolkovým zákonem o organizaci univerzit a jejich studií (*Bundesgesetz über die Organisation der Universitäten und ihre Studien (UG 2002)*, BGBl. I Nr. 120/2002) a Vysokoškolským zákonem (*Hochschulgesetz*, BGBl. I Nr. 30/2006) z roku 2005. Profesní příprava probíhala pouze pro konkrétní druh školy. V oblasti *povinného všeobecného vzdělávání (allgemein bildende Pflichtschule)* bylo možné získat učitelské oprávnění k výkonu profese např. učitele 1. stupně ZŠ (tzv. *Volksschullehrer*), učitele hlavních škol (*Hauptschullehrer*), učitele nových středních škol (*Lehrer für die Neue Mittelschule*) apod. V oblasti *vyššího a odborného vzdělávání (allgemeinbildende und berufsbildende höhere Schulen)* promovali tzv. *BMS-Lehrer*⁹⁰, *BHS-Lehrer*⁹¹ a *AHS-Lehrer*⁹². Zákon o zavedení nového vzdělávání pedagogů (*Bundesrahmengesetz zur Einführung einer neuen Ausbildung für Pädagoginnen und Pädagogen*) přijatý 12. června 2013 Národní radou (*Nationalrat*) a 26. června 2013 Spolkovou radou (*Bundesrat*) novelizuje dosud platné právní předpisy v oblasti profesní přípravy pedagogů: vysokoškolský zákon (*Hochschulgesetz*, 2005), univerzitní zákon (*Universitätsgesetz*, 2002) a zákon o zajištění kvality vysokých škol (*Hochschul-Qualitätssicherungsgesetz*). Vznikl tak legislativní podklad nového vzdělávání učitelů, který usiluje o navýšení personální propustnosti učitelské profese mezi jednotlivými typy škol a o atraktivnější kariérní cesty pedagoga. Nový systém ruší aprobace dle druhu konkrétní vzdělávací instituce (*NMS, AHS*) ku prospěchu kvalifikace dle věku cílové skupiny žáků. Zavádění nového systému vzdělávání učitelů probíhá postupně v několika fázích počínaje podzimem 2013. Nová bakalářská studia elementární a primární pedagogiky (*Volksschullehrer*) byla otevřena nejpozději s počátkem akademického roku 2015/16,

⁹⁰ Lehrer für Berufsbildende mittlere Schule

⁹¹ Lehrer für Berufsbildende höhere Schule

⁹² Lehrer für allgemeinbildende höhere Schule

bakalářská studia pro sekundární stupeň (pro učitele *Neue Mittelschule*, nižšího stupně *AHS*) od 2016/17. Otevření navazujících magisterských oborů je závazné nejpozději počínaje akademickým rokem 2019/20, kdy zanikne též jednoroční praktikum na školách (*Unterrichtspraktikum*), povinné ve starém systému profesní přípravy učitelů. Během pětileté přechodné fáze (2014/15–2018/19) si začínající učitelé vybírají, zda chtějí být zaměstnáni dle starého či nového služebního zákona.

Výběhový koncept vzdělávání učitelů probíhal v Rakousku na třech typech institucí: na vysokých pedagogických školách (*Pädagogische Hochschulen*), univerzitách (*Universitäten*) a na středních školách pro předškolní pedagogiku (*Bildungsanstalten für Kindergartenpädagogik*, BAKIP). V Rakousku je devět státních⁹³ a pět soukromých⁹⁴ (převážně církevních) vysokých pedagogických škol. Vysoké pedagogické školy vznikly počínaje 1. říjnem 2007 transformací dosavadních Pedagogických akademií na základě změny vysokoškolského zákona z roku 2005⁹⁵ (*Hochschulgesetz*) a dosud nabízely tříleté bakalářské studium učitelství s titulem „Bachelor of Education“ pro učitelství na povinných všeobecně vzdělávacích⁹⁶ a odborných školách⁹⁷. Kromě tohoto zajišťovaly veškeré další vzdělávání pedagogických pracovníků, čímž získaly monopolní postavení v této oblasti. Učitelé vyšších všeobecně vzdělávacích (*AHS-Lehrer*), odborných středních (*BMS-Lehrer*) i odborných vyšších (*BHS-Lehrer*) škol byli vzděláváni výhradně na některé z 22 státních a 12

⁹³ Pädagogische Hochschule Kärnten (Klagenfurt, www.ph-kaernten.ac.at), Pädagogische Hochschule Niederösterreich (Baden, www.ph-noe.ac.at), Pädagogische Hochschule Oberösterreich (Linz, www.ph-ooe.ac.at), Pädagogische Hochschule Salzburg (Salzburg, www.phsalzburg.at), Pädagogische Hochschule Steiermark (Graz, www.kphgraz.at), Pädagogische Hochschule Tirol (Innsbruck, www.ph-tirol.ac.at), Pädagogische Hochschule Vorarlberg (Feldkirch, www.ph-vorarlberg.ac.at), Pädagogische Hochschule Wien (Wien, www.phwien.ac.at), Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik Wien (Wien, www.agrarumweltpaedagogik.ac.at); dle www.bmb.gv.at [online]. [cit. 2016-12-20].

Dostupné z: https://www.bmb.gv.at/schulen/ph/sto/index.html#heading__ffentliche_P_dagogische_Hochschulen

⁹⁴ Private Pädagogische Hochschule Stiftung Burgenland (Eisenstadt, www.ph-burgenland.at), Private Pädagogische Hochschule der Stiftung Diözese Graz-Seckau (Graz, www.kphgraz.at), Private Pädagogische Hochschule – Hochschulstiftung Diözese Innsbruck (Feldkirch, www.kph-es.at), Private Pädagogische Hochschule der Diözese Linz (Linz, www.ph-linz.at), Private Pädagogische Hochschule – Hochschulstiftung Erzdiözese Wien (Wien, www.kphvie.at); dle www.bmb.gv.at [online]. [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: https://www.bmb.gv.at/schulen/ph/sto/index.html#heading__ffentliche_P_dagogische_Hochschulen

⁹⁵ Bundesgesetz über die Organisation der Pädagogischen Hochschulen und ihre Studien (Hochschulgesetz 2005).

⁹⁶ Volksschule, Hauptschule, Neue Mittelschule, Polytechnische Schule, Sonderschule

⁹⁷ Berufsschule

soukromých univerzit.⁹⁸ Předpokladem vysokoškolského studia bylo úspěšné složení rakouské maturitní zkoušky, přijímací zkoušky byly povinné pouze pro umělecké obory a tělesnou výchovu (*Bewegung und Sport*). Pro získání učitelského oprávnění bylo nezbytné absolvovat jednoleté vyučovací praktikum (*Unterrichtspraktikum*) na školách pod vedením odborných mentorů a s doprovodnými semináři.

„Die Aufgaben und Anforderungen an die Rolle des Lehrers haben sich verändert, österreichische Lehrer sind sehr wissensorientiert, aber oftmals nicht gut vorbereitet auf die Verschiedenheit ihrer Schülerinnen und Schüler und deren Bedürfnisse“⁹⁹

[„Úkoly a požadavky na roli učitele se proměnily, rakouští učitelé disponují vědomostmi, ale často nejsou dobře připraveni na rozmanitost a potřeby svých žáků a žákyň.“¹⁰⁰]

Tento citát v úvodu **konceptu nového vzdělávání učitelů** na stránkách ministerstva školství zdůvodňuje nutnost reformního zásahu do profesní přípravy učitelů. Cílem reformy je přehodnocení obsahu učitelského povolání, jeho kariérního postupu i zajištění vědecké a profesní kvalifikace absolventů na základě rozvoje jejich kompetencí. Zákon uvádí spolupráci univerzit a vysokých pedagogických škol za účelem vzniku nového jednotného vzdělávacího konceptu. V jednotlivých spolkových zemích vznikly za tímto účelem geografické regiony tzv. klastry (rozvojové spolky¹⁰¹, tabulka č. 16) zodpovědné za vznik nových studijních plánů a celkovou realizaci odborného vzdělávání. V rámci klastrů vznikaly pracovní, kurikulární a řídicí skupiny¹⁰² se zástupci všech zúčastněných institucí. Spolupracující subjekty zavádějí společné učební plány i přijímací řízení, a tak mohou být předměty absolvovány na kterékoli ze zúčastněných škol dle preferencí studenta, který si své studium může individuálně přizpůsobit a vyhnout se tak např. dlouhému dojíždění. Na kvalitu

⁹⁸ Kompletní seznam univerzit je k nahlédnutí na stránkách Spolkového ministerstva hospodářství, výzkumu a vědy www.bmwf.gv.at

⁹⁹ Citováno ze stránek Ministerstva školství a žen dle zprávy OECD o průzkumu situace učitelů v Rakousku z roku 2003 www.bmbf.gv.at [online]. [cit. 2015-08-31]. Dostupné z: <https://www.bmbf.gv.at/schulen/lehr/labneu/warum.html>

¹⁰⁰ překlad Jitka Kopřivová

¹⁰¹ něm. *Entwicklungsverbände*

¹⁰² něm. *Arbeitsgruppe, Kurrikulargruppe, Steuergruppe*

vývoje a přípravu celé reformy dohlíží čtyři odborné rady sestavené společně Spolkovým ministerstvem pro vzdělávání¹⁰³ a Spolkovým ministerstvem pro hospodářství, vědu a výzkum¹⁰⁴: rada pro rozvoj¹⁰⁵ (*Entwicklungsrat*), přípravná skupina¹⁰⁶ (*Vorbereitungsgruppe*), skupina expertů¹⁰⁷ (*ExpertInnengruppe*) a rada pro zajištění kvality¹⁰⁸ (*Qualitätssicherungsrat*).

Jedním z neodmyslitelných impulsů, které urychlily vznik reformy, je současný zneklidňující stav počtu pedagogů. Ve školním roce 2013/14 vyučovalo na rakouských školách celkem 125.011¹⁰⁹ pedagogů, z toho 56,6 % tvoří učitelé všeobecného povinného a 18 % všeobecného vyššího vzdělávání. Dle údajů ministerstva školství¹¹⁰ odejde v letech 2012–2025 59 tisíc učitelů do důchodu, tedy téměř polovina. Nová reforma vzdělávání učitelů může, především v oblasti povinného všeobecného školství, kde lze přechodně vyučovat již

¹⁰³ V době vzniku reformy ještě Spolkovým ministerstvem pro vzdělávání, umění a kulturu pod vedení Claudie Schmiedové.

¹⁰⁴ V době vzniku reformy ještě Spolkového ministerstva pro hospodářství a vědu pod vedením Karlheinz Töchterleho.

¹⁰⁵ Členové: Univ.-Doz. Mag. Dr. Andreas Schnider (1959, vedení, PH Wien), Univ.-Prof. Mag. Dr. Roland Fischer (1945, Uni Klagenfurt), Ao. Univ. Prof. Mag. Dr. phil. Arthur Mettinger (1956, vícerektorka, Uni Wien), Univ.-Prof. Dr. Dr. Christina Spiel (1951, Uni Wien).

¹⁰⁶ Členové: Univ.-Doz. Mag. Dr. Andreas Schnider (1959, vedení, PH Wien), Univ.-Prof. Mag. Dr. Roland Fischer (1945, Uni Klagenfurt), Mag. Dr. Peter Härtel (ekonomický obor), Univ.-Prof. Dr. Stefan Hopmann (Uni Wien), Dir. Mag. Dr. Christa Koenne (ředitelka), Dr. Dr. Erwin Niederwieser (právník a pedagog), Univ.-Prof. Dr. Cornelia Wustmann (Uni Graz).

¹⁰⁷ Členové: Mag. Dr. Peter Härtel (ekonom), DDr. Ulrike Greiner (rektorka PH OÖ), Univ.-Prof. Dr. Stefan Hopmann (Uni Wien), Bettina Jorzik (vedoucí reformního programu „Studienreform, Lehre und akademischer Nachwuchs“), Prof. Dr. Marlies Krainz-Dürr (rektorka PH Kärnten), Ao. Univ. –Prof. Dr. Arthur Mettinger (vícerektor pro učení na Uni Wien), Ao. Univ.-Prof. Dr. Martin Polaschek (vícerektor Uni Graz), Univ.-Prof. Dr. michael Schratz (Uni Innsbruck), Mag. a Martina Stoll (vědecká vedoucí institutu Charlotte Bühler), Dr. Willi Stadelmann (ředitel PH centrálního Švýcarska).

¹⁰⁸ Členové: Univ.-Prof.Mag.Dr.Andreas Schnider (vedení, PH Wien), Univ.-Prof. Dr. Dr. Christina Spiel (Uni Wien), Univ.-Prof.Mag.Dr. Tina Hascher (Uni Salzburg), Prof.Mag.Dr.Maria-Luise Braunsteiner (PH Niederösterreich), Univ.-Prof. Mag. Dr. Roland Fischer (1945, Uni Klagenfurt), Univ.-Prof.Mag.Dr.Wolfgang Kofler (Uni Innsbruck).

¹⁰⁹ Údaj obsahuje i učitele na mateřské dovolené či jednorozčným studijním volnu, tzv. sabbatiku, dle [Www.statistik.at](http://www.statistik.at) [online]. [cit. 2015-09-04]. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung_und_kultur/formales_bildungsweisen/lehrpersonen/index.html

¹¹⁰ Dle [Www.bmbf.gv.at](http://www.bmbf.gv.at) [online]. [cit. 2015-09-04]. Dostupné z: <https://www.bmbf.gv.at/schulen/lehr/labneu/fakten.html>

po absolvování bakalářského studia, být jednou z cest rychlého doplnění stavu učitelské obce.
Zeměpisné rozdělení klastrů zachycuje následující tabulka:

Tabulka 5: Přehled klastrů v novém systému vzdělávání rakouských učitelů¹¹¹

<i>Klastr</i>	<i>Zeměpisná oblast</i>	<i>Seznam univerzit a vysokých pedagogických škol v rámci klastru</i>
Západní klastr <i>„Cluster West“</i>	Tirolsko Vorarlbergsko	Pädagogische Hochschule Tirol Pädagogische Hochschule Vorarlberg Private Hochschule Edith Stein Universität Innsbruck Universität Mozarteum Salzburg
Klastr středu <i>„Cluster Mitte“</i>	Salzburg Horní Rakousko	<i>Nosné instituce:</i> Johannes Kepler Universität Linz Pädagogische Hochschule Oberösterreich Pädagogische Hochschule Salzburg Stefan Zweig Paris-Lodron-Universität Salzburg Private Pädagogische Hochschule der Diözese Linz Private Pädagogische Hochschule – Hochschulstiftung Diözese Innsbruck Universität für künstlerische und industrielle Gestaltung Linz Universität Mozarteum Salzburg <i>Spolupracující instituce:</i> Anton Bruckner Privatuniversität Katholische Privat-Universität
Jihozápadní klastr <i>„Cluster Süd-Ost“</i>	Korutany (<i>Kärnten</i>) Štýrsko Burgenland	Pädagogische Hochschule Steiermark Pädagogische Hochschule Kärnten Private Pädagogische Hochschule Graz Private Pädagogische Hochschule Burgenland Universität Graz

¹¹¹ *Www.bmb.gv.at* [online]. [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <https://www.bmb.gv.at/schulen/pbneu/verbuende.html>

		Kunstuniversität Graz Technische Universität Graz Universität Klagenfurt
Severo- východní klastr „Cluster Nord-Ost“	Dolní Rakousko Vídeň	Pädagogische Hochschule Wien Pädagogische Hochschule Niederösterreich Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik Private Pädagogische Hochschule Wien/Krems Universität Wien

Změny nového systému v bodech:¹¹²

- Profesní příprava učitelů je nově rozčleněna **dle věkových skupin cílové skupiny žáků** do tří kategorií, na stupeň primární (6–10 let), sekundární všeobecný (10–19 let) a sekundární odborně vzdělávací (14–19 let).¹¹³ Vzdělávání učitelů mateřských škol zůstává i nadále v kompetencích středních pedagogických škol, přičemž univerzity přislíbily zintenzivnění výzkumů v oblasti elementární pedagogiky. Ve výběhovém modelu probíhala diferenciací systému dle typu cílové školy.
- Zavedení povinného **vícetupňového přijímacího řízení pro všechny učitelské obory** na univerzitách i na vysokých pedagogických školách. Dosud bylo povinné pouze u uměleckých oborů a tělesné výchovy.
- Nastolení nového formálního **členění studia v souladu s Boloňským procesem** na 4leté bakalářské studium (Bachelor of Education, BEd) a 1–2leté magisterské studium (Master of Education, MEd) pro všechny obory. Již po ukončení osmismestrového bakalářského studia mohou absolventi vyučovat pod dozorem mentorů v rámci povinné jednoleté tzv. indukční fáze na některých typech škol. Navazující magisterské studium, které je zárukou

¹¹² Dle *www.bmb.gv.at* [online]. [cit. 2017]. Dostupné z: <https://www.bmb.gv.at/schulen/pbneu/fakten.html>

¹¹³ něm. *Primarstufe, Sekundarstufe im Bereich der Allgemeinbildung, Sekundarstufe im Bereich der Berufsbildung*

trvalého pracovního poměru, mohou dokončit postupně v průběhu pěti let. Na vyšších všeobecných a odborných školách¹¹⁴ lze plnit indukční fázi až po absolvování magisterského studia. Navazující magisterská studia mají za úkol prohloubit a rozšířit kompetence nabyté v bakalářském studiu.

- Vysoké pedagogické školy vypisují programy v rámci **dalšího vzdělávání a rekvalifikace pedagogů**. V případě ukončení odborného studia stejného oboru musí uchazeč o pozici učitele absolvovat jednoleté nástavbové studium bakalářské úrovně.

Herbert Gimpl¹¹⁵: “Es ist das größte und komplexeste Reformprojekt im Bereich der Bildung der vergangenen Jahrzehnte. Das wird sowohl die Pädagogischen Hochschulen als auch die Universitäten verändern.”

[„Je to největší a nejkompexnější reformní projekt posledních desetiletí v oblasti vzdělávání. Změní vysoké pedagogické školy, ale také univerzity.“]

3.3 Srovnávací analýza kurikul prezenčních programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ v České republice

V následující kapitole je provedena srovnávací analýza prezenčních bakalářských a navazujících magisterských studijních oborů učitelství hudební výchovy pro věkovou skupinu žáků 2. stupně základních škol a škol středních, které byly vypisovány v akademickém roce 2016/17 na českých a rakouských univerzitách. Srovnávací analýza kurikul jednotlivých pracovišť byla provedena v období září 2016 až červen 2017. Během srovnávací práce byly uplatněny metody teoretické a klasifikační analýzy, syntézy a komparace. Jednotlivá kurikula byla porovnávána z formálního a obsahového hlediska. Detailní obsahová komparace včetně přesného označení předmětů jednotlivých okruhů je obsažena v příloze.

¹¹⁴ AHS, BMS a BHS

¹¹⁵ rektor Vysoké pedagogické školy Horního Rakouska; Cit. z Hornorakouských novin - *Oberösterreichische Nachrichten* www.nachrichten.at [online]. [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://www.nachrichten.at/anzeigen/karriere/campus/Neues-Lehrerstudium-Groesste-Reform-seit-Jahren;art121,1680031>; překlad Jitka Kopřivová

3.3.1 Prezenční bakalářské programy oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ

V České republice bylo analyzováno devět bakalářských programů, z toho pět dvou- a dva jednooborových. Přehled analyzovaných bakalářských oborů zachycuje tabulka č. 5.

Tabulka 6: Seznam prezenčních bakalářských programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ použitých ve srovnávací analýze

vysoká škola	označení studia	číslo akred. programu	platnost stud. plánu	limit kreditů obor HV/ limit kreditů bak. studia	studium lze studovat v kombinaci	garant oboru	cit.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	7504R233	od 2015	64/180	historie, fyzika, chemie, matematika, český jazyk a literatura, španělský jazyk, informační technologie ve vzdělávání, hra na nástroj nebo zpěv, společenské vědy, výchova ke zdraví, výtvarná výchova, anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, tělesná výchova, technická výchova, přírodopis, zeměpis	doc. František Hudeček, CSc.	[1]
Masarykova univerzita	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	7504R233	od 2016	68*/180 katalog: 79/193	anglický jazyk, český jazyk, dějepis, francouzský jazyk, fyzika, matematika, německý jazyk, občanská výchova a základy společenských věd, technická a informační výchova, výtvarná výchova	prof. Michal Košut, Ph.D.	[2]
Ostravská univerzita	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	7504R233	od 2005	64/180	biologie, český jazyk, občanská výchova, technická výchova, výtvarná výchova, informační a komunikační technologie, informatika, matematika, pedagogika, sbormistrovství, tělesná výchova, výchova ke zdraví	doc. PhDr. Veronika Ševčíková, PhD.	[3]
Univerzita Hradec Králové	Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání	7105R056	od 2012	67/180	libovolná kombinace předmětů z nabídky univerzity napříč fakultami (PdF, PřF, FF); volná tvorba kombinací ¹¹⁶	Prof. PhDr. Eva Jenčková, CSc.	[4]

¹¹⁶ Informace doc. Michala Chrobáka, vedoucího katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	Hudební výchova (dvouoborové)	7504R238	od 2006	77/180	filozofie, společenské vědy, politologie, historie, anglický jazyk a literatura, český jazyk a literatura, německý jazyk a literatura, sociální	prof. PaedDr. Miloš Hons, Ph.D.	[5]
	Hudební výchova (jednooborové)	7504R238	od 2006	154/180	-	prof. PaedDr. Miloš Hons, Ph.D.	[6]
Univerzita Karlova	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání	7504R233	od 2010	72/180	anglický jazyk, český jazyk, dějepis, hra na nástroj, sbormistrovství	PaedDr. Alena Tichá, Ph. D.	[7]
Univerzita Palackého v Olomouci	Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání	7507R029	od 2005	67/180	český jazyk a literatura, matematika, hra na nástroj nebo zpěv, společenské vědy, výchova ke zdraví, výtvarná tvorba, základy technických věd a informačních technologií, anglický jazyk, německý jazyk, sbormistrovství, přírodopis, environmentální výchova, informační výchova, historie; dále kombinace v rámci mezifakultního studia	prof. PaedDr. Jiří Luska, CSc.	[8]
Západočeská univerzita v Plzni	Hudba se zaměřením na vzdělávání (jednooborové)	8201R098	od 2005	82/180	Studenti volí v prvním ročníku buďto "prohlubující modul" HV či kombinaci s druhým oborem tzv. "vedlejší sloup", na který nemusí skládat přijímací zkoušky. Navazující magisterské studium je pouze dvouoborové. Nabídka oborů vedlejšího sloupu se odvíjí dle konkrétního akademického roku, lze vybírat z těchto "vedlejších sloupů": anglický jazyk, český jazyk, historie, dramatická výchova, německý jazyk, ruský jazyk, psychologie, tělesná výchova, vizuální kultura, výchova ke zdraví.	Doc. MgA. Jiří Bezděk, Ph.D.	[9]

* modře označen počet kreditů vykazuje bohužel nesrovnalosti se studijním plánem na webových stránkách fakulty; i přes komunikaci se studijním oddělením se tento problém nepodařilo vyřešit

Seznam citací tabulky:

- [1] [www.wstag.jcu.cz](https://wstag.jcu.cz) [online]. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJjQ2NBVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc1NTA0ugDAMA_F-jUoAAAA*#prohlizeniSearchResult
- [2] [www.portal.osu.cz](https://portal.osu.cz) [online]. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: [2] https://portal.osu.cz/wps/portal/!ut/p/b1/jY_RTswFlafxQcwPe26tb08bIN1Sh10E9qbZYnGsABLZAr49IjcoQE5d3_yfcl3i

CfunlIqmKJcMTInft18Lt6aftGtm-Vx-6iOFU4TnYf0SWECOs3IBEPNgB8FdwagTg9AwWJbSAZS3OiPMOPiEUCGkoLGrBKRTRhgcJsPFw7hP39G_C_k7wc n4EriD3ClwWTd6pW4AyYutjwAKckceG3bffdh7S5XVdRTXVd9OdmPW8fMl96a9_HWlGmwSezOmKJ4eZ5WA4xnA xdsyMovh0OIW97g3TdNNY18/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/pw/Z7_C9ARDIJ51O9AD0IEJ8QA5I20K0/act/id=0/p= browserRok=2016/p=browserObor=812/p=browserProgram=319/p=prohlizeniAction=cz.zcu.stag.por

- [3] *Www.stag.uhk.cz* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBiYDMytLQ0NRVmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTSwMLYA6jAyMjEyI02FoaWoMIGEAAJykGItsAA#prohlizeniSearchResult
- [4] *Www.portal.ujep.cz* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBiYDMYmJQ3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTU0szcA6LMwNidNhaGlgApRhAABjRnu8bAAA#prohlizeniSearchResult
- [5] *Www.portal.ujep.cz* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBiYDMYmJQ3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTU0szcA6LMwNidMBVGkIJGEAN65mf9sAAA#prohlizeniSearchResult
- [6] *Www.pedf.cuni.cz* [online]. [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/plany.html>
- [7] *Www.stag.upol.cz* [online]. [cit. 2017-01-02]. Dostupné z: https://stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDEyNDEUzMQAsTmKSxJLUr1TK8E8EV1LIyNjY3MjA2MzC1MTczMjU1MzoAwDAEqe8Gw4AAAA#prohlizeniSearchResult
- [8] *Www.portal.zcu.cz* [online]. [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDM1NDOzMBdmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUjI2NjcyMDYzMLUxNzc2MTI1OgDAMALbPFIToAAAA#prohlizeniSearchResult

Z rozboru **formálních kritérií** studijních plánů lze definovat následující shodné znaky a odlišnosti:

Tabulka 7: Komparace formálních kritérií prezenčních bakalářských programů učitelství HV na 2. st. ZŠ a SŠ v ČR

<i>Shodné znaky:</i>	<i>Rozdílné znaky:</i>
<ol style="list-style-type: none"> Standardní doba studia bakalářských programů představuje 6 semestrů. Během studia získá student minimálně 180 kreditů (ECTS bodů). Kurikula jsou akreditována v programu Specializace v pedagogice. Na konci studia obdrží absolvent titul bakalář (Bc.). 	<ol style="list-style-type: none"> Studium hudební výchovy lze absolvovat v rámci bakalářských programů jednooborově na Západočeské univerzitě v Plzni a na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Navazující magisterské studium v jednooborové formě lze dokončit pouze na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. L. Ostatní fakulty nabízejí učitelství hudební výchovy v dvouoborových kombinacích.

Za účelem **obsahové komparace** kurikul jsou předměty oboru hudební výchovy rozčleněny do osmi následujících okruhů: nástrojová výchova, hlasová výchova, hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky, hudební teorie, hudební věda, oborová praxe, sbor a sbormistrovství a do kategorie volitelných, nepovinných a ostatních předmětů. V každé oblasti je sledován počet semestrálních hodin a ECTS bodů (kreditů). Dále je evidován kreditový poměr mezi oborem hudební výchovy, společným univerzitním základem včetně pedagogicko-psychologické přípravy a v případě, že se jedná o dvouoborový obor, i mezi druhým studijním oborem. Pro lepší konkretizaci představy uvádím níže v tabulce č. 7 příklady předmětů v základních okruzích hudebního oboru. Názvy předmětů se u jednotlivých fakult liší, avšak obsahová podstata zůstává zachována.

Tabulka 8: Předmětové okruhy kurikul oboru učitelství HV pro 2. st. ZŠ a SŠ za účelem jejich obsahové komparace

<i>Oblast</i>	<i>Příklady předmětů dané oblasti</i>
Nástrojová výchova	hra na hudební nástroj; klavírní interpretace skladeb; doprovody písní, improvizace; instrumentální praktikum; hra na keyboard
Hlasová výchova	hlasová výchova; hlasová příprava a zpěv písní
Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	hudební pedagogika; hudba pro děti; hudba na počítači; teorie mluvního a zpěvního hlasu
Oborová praxe	oborová praxe
Hudební teorie	hudební nauka; intonace; nauka o hudebních formách; analýza písní a skladeb; úvod do rozboru skladeb; harmonie a základy kontrapunktu;
Hudební věda	nauka o hudebních nástrojích; dějiny populární hudby a jazzu; poslechový seminář k dějinám hudby; etnomuzikologický seminář; základy teorie umění a hudební estetiky; lidová píseň; dějiny světové hudby; dějiny české hudby; hudba 20. století; úvod do studia HV; práce s hudebně informačními zdroji; hudební management; seminář k závěrečné práci; hudební psychologie; úvod do hudební sociologie
Sbor a sbormistrovství	základy sbormistrovství; sborový zpěv a řízení sboru; pěvecký sbor
Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	sborový zpěv; univerzitní orchestr; interpretační seminář; komorní hra; etnická hudba; dívčí komorní sbor; hlasová výchova s metodikou; intonace s metodikou

Údaje z Masarykovy univerzity nelze bohužel vnímat s dokonalou přesností, jelikož i přes emailovou a telefonní komunikaci s referentkou studijního oddělení Mgr. Blankou Španovou,¹¹⁷ není možné v současné době zjistit přesné poměry kreditů a počtu hodin. V bakalářském vzdělávacím programu zde může student získat za absolvování oboru hudební výchovy 79, za společný základ 46 a druhý obor 68–78 kreditů, čímž přesáhne stanovenou kreditní hranici o 13 až 23 ECTS bodů. Tento problém bude vyřešen novými akreditacemi s platností od akademického roku 2017/18. Vzniklé nejasnosti si referentka vysvětluje drobnými zásahy do katalogů v průběhu let.

Obsahová komparace byla provedena zvláště u dvouoborových a jednooborových studijních programů. Tabulka č. 8 na konci kapitoly zobrazuje číselné porovnání všech kurikul. Z **analýzy bakalářských dvouoborových oborů**¹¹⁸ lze pozorovat nejvyšší minimální hranici kreditů, které je student povinen nasbírat v oboru hudební výchova. Nejvíce těchto ECTS bodů shromáždí absolvent/ka Masarykovy univerzity (79), poté Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (77), Univerzity Karlovy (72), Univerzity Hradec Králové a Univerzity Palackého v Olomouci (67), nejméně Jihočeské a Ostravské univerzity (64).¹¹⁹ Největší objem nezbytného množství semestrálních hodin zvládne abiturient/ka Univerzity Palackého v Olomouci (62), následuje Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (55), Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (54), Masarykova univerzita (52) a Univerzita Karlova (52), Univerzita Hradec Králové (52) a Ostravská univerzita (38).¹²⁰ Nepoměr mezi kalkulem kreditů a semestrálních hodin je patrný u tří univerzit - Masarykově univerzitě (rozdíl 27), Ostravské univerzitě (rozdíl 26) a Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (rozdíl 23).

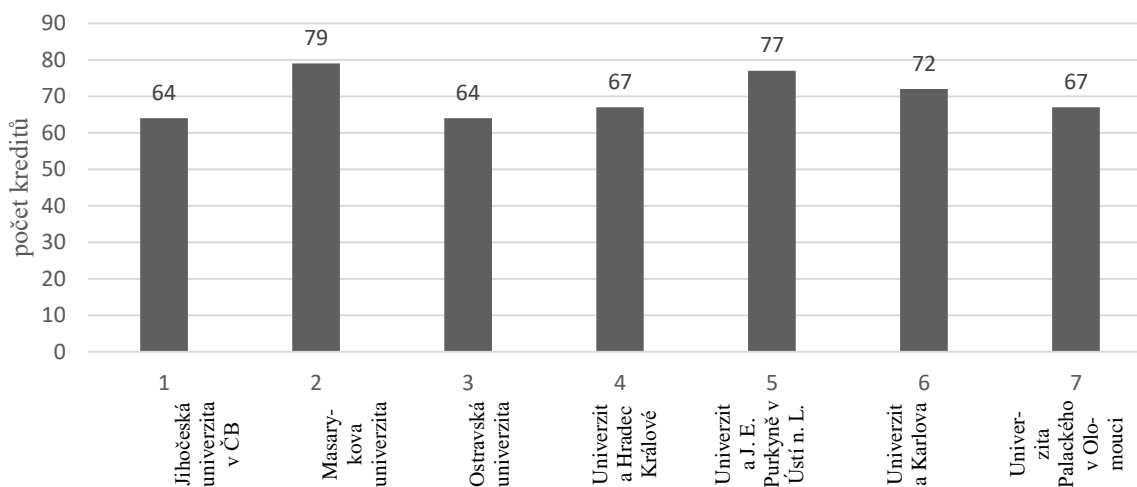
¹¹⁷Mgr. Blanka Španová: spanova@pedf.muni.cz (5. 1., 11. 1. a 23. 2. 2017).

¹¹⁸ čísla oborů I, II, III, IV, V, VII, VIII dle tabulky číslo 8.

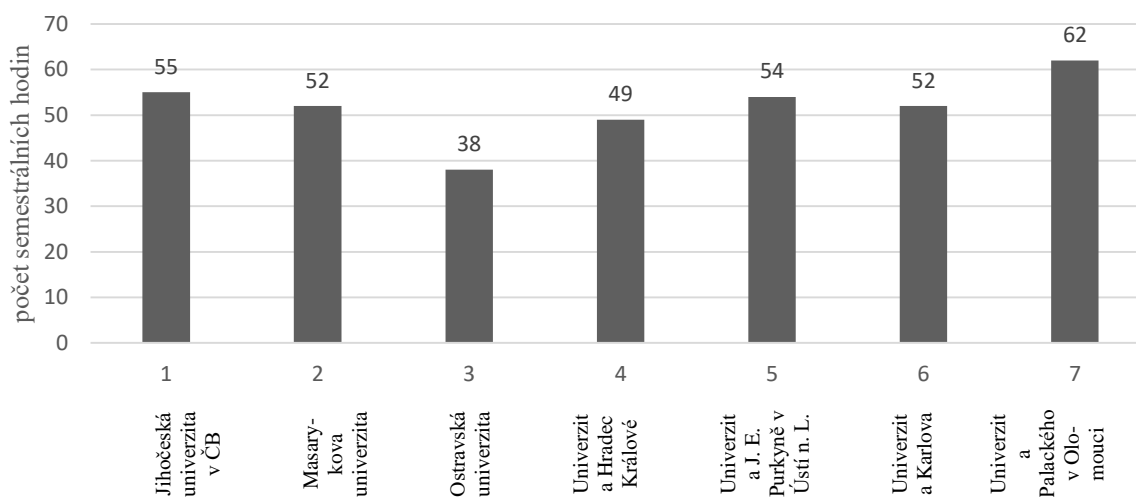
¹¹⁹ Graf č. 2.

¹²⁰ Graf č. 3.

Graf 2: Komparace počtu kreditů oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR

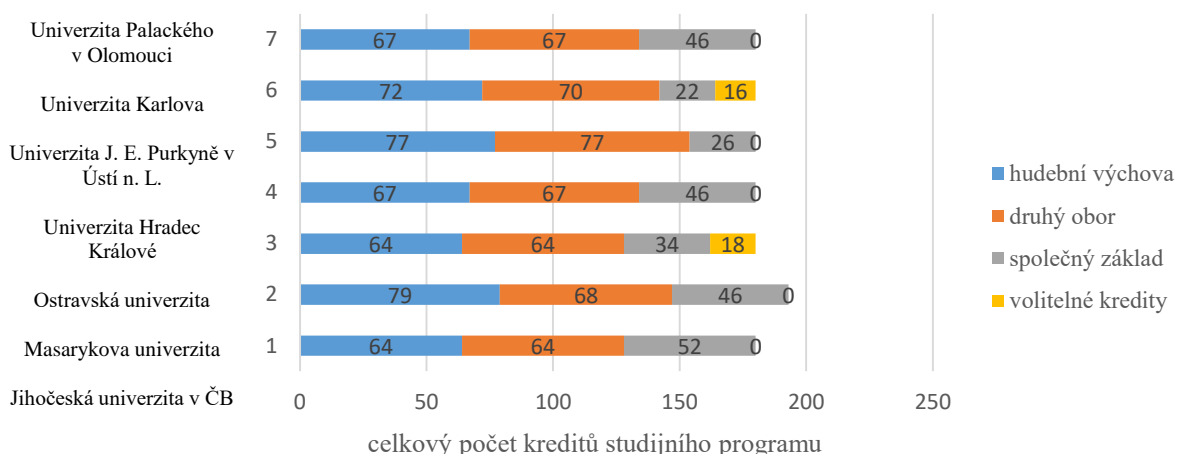

Graf 3: Komparace hodinové dotace oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR

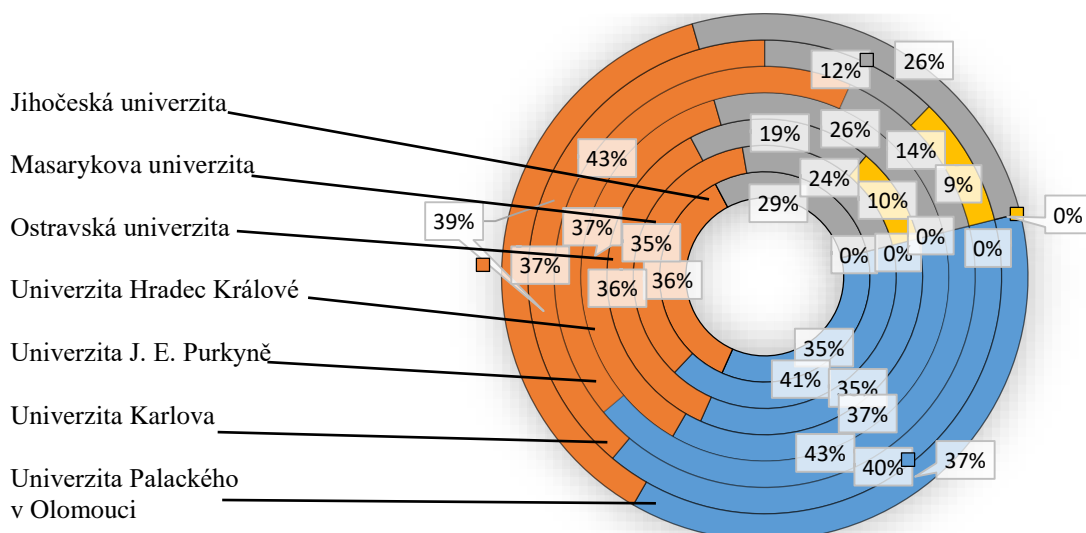

Komparace celkové kreditní struktury studijních programů popisuje počty ECTS bodů v oboru hudební výchova, druhého oboru a povinného společného základu. V případě odlišností v kvantitě u druhého oboru byla vybrána průměrná hodnota. Z grafů č. 4 a 5 vyplývá, že největší podíl oborové přípravy lze definovat u bakalářského pregraduálního programu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Univerzitní příprava oboru hudební výchova a druhého předmětu zde činí pokaždé 43 %, společný základ pouze 14 % celkového kreditního kvanta. Naopak nejvyšší podíl univerzitní a pedagogicko-psychologické přípravy vůči oborové přípravě lze prokázat u kurikul Univerzity Hradec Králové a Univerzity Palackého v Olomouci se stejným poměrem 37 % - 37 % - 26 %.

Graf 4: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR

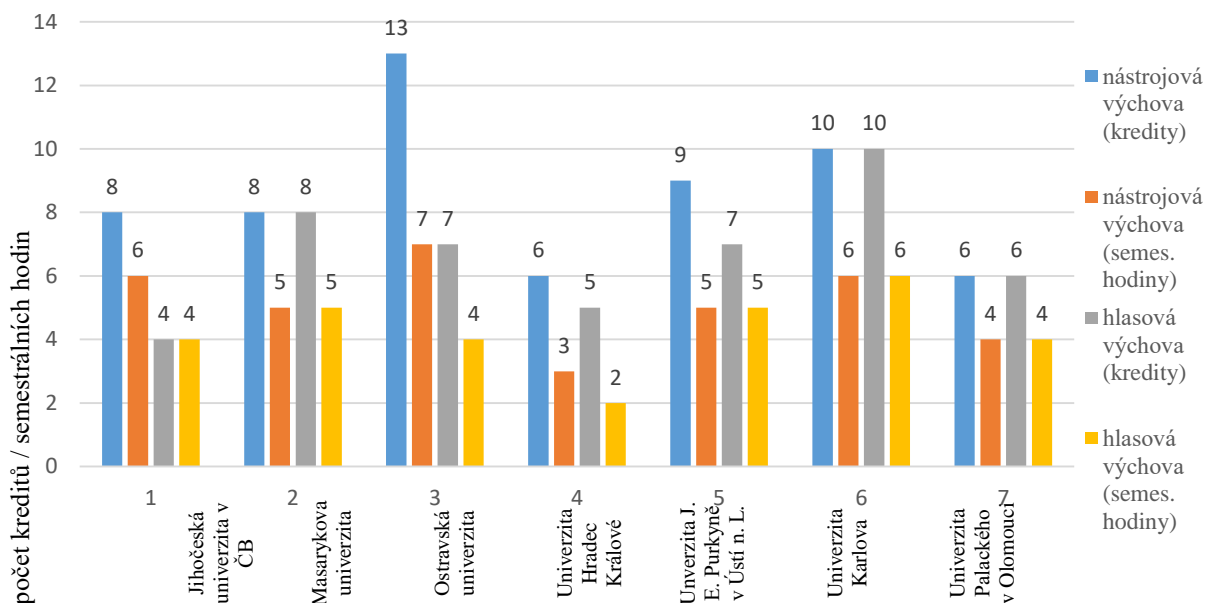
Graf 5: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR v procentech

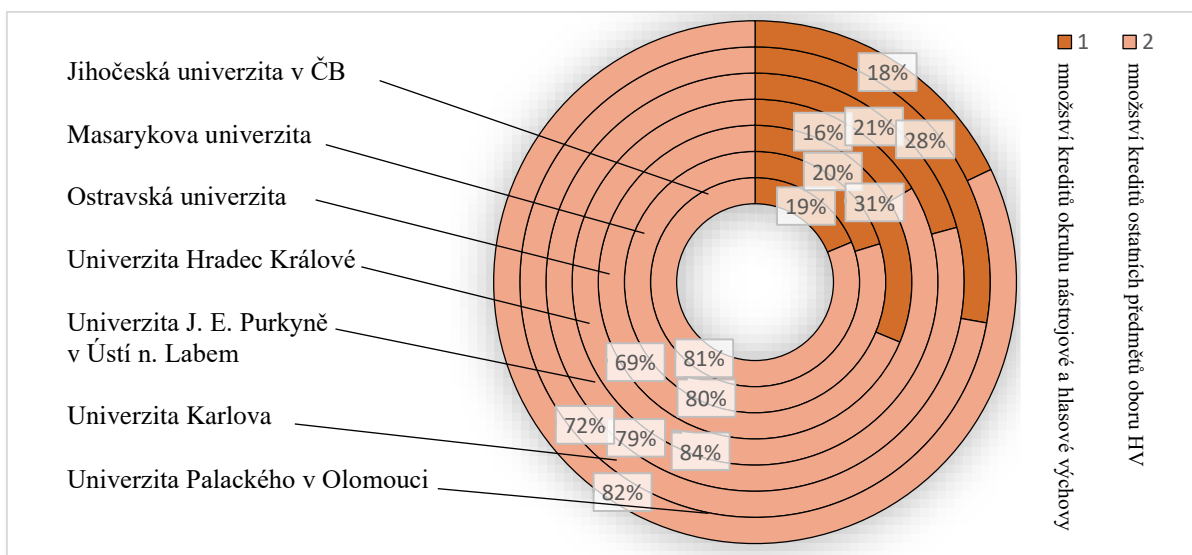
Srovnávací analýza kreditů a hodinové dotace **uměleckých předmětů** nástrojové a hlasové výchovy vykazuje značné rozdíly v množství ECTS bodů (nástrojová výchova 6–13, hlasová výchova 4–10 kreditů) a v počtu semestrálních hodin (nástrojová výchova 3–7, hlasová výchova 2–6 hodin). Nejvíce kreditů v oblasti hry na nástroj získá student na Ostravské univerzitě (13), nejméně Univerzity Hradec Králové (6). Průměr hodinové dotace instrumentálního oboru činí 5,14, hlasové výuky 4,29 vyučovacích jednotek. Nejvyšší součet semestrálních hodin uměleckých předmětů je na Univerzitě Karlově (12), nejnižší na Univerzitě Hradec Králové (5). Z porovnání celkové kreditní struktury oboru lze

konstatovat, že umělecké semináře jsou procentuálně nejsilněji zastoupeny u Ostravské (31 %) a Karlovy (28 %) univerzity, nejslaběji u Univerzity Hradec Králové (16 %).¹²¹

Graf 6: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

Graf 7: Komparace kreditní struktury uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

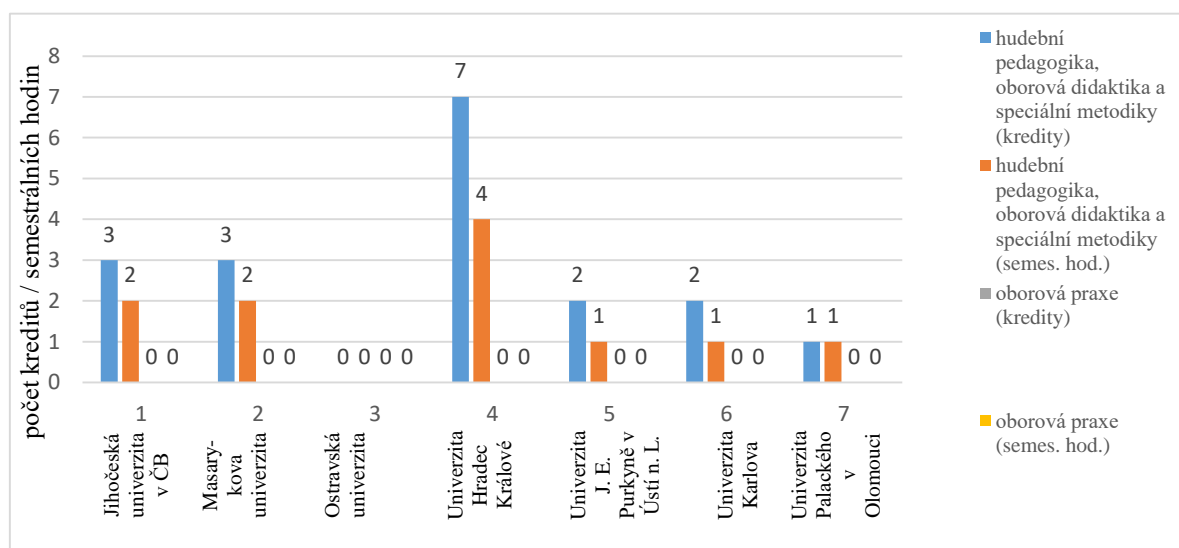

Předmětový okruh **hudební pedagogiky, oborové didaktiky a speciálních metodik** je zastoupen u šesti ze sedmi univerzit: Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

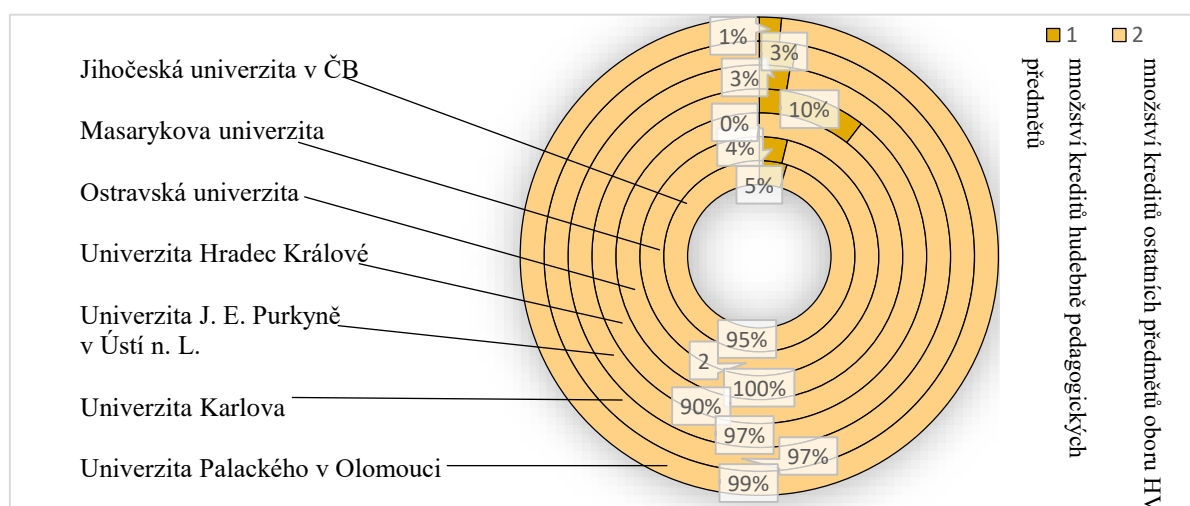
¹²¹ Grafy č. 6 a 7.

a Masarykovy univerzity (3 kr., 2 sem. hod.), Univerzity Hradec Králové (7 kr., 4 sem. hod.), Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. Labem a Univerzity Karlovy (2 kr., 1 sem. hod.) a Univerzity Palackého v Olomouci (1 kr., 1 sem. hod.). **Oborová praxe** není zastoupena ani u jedné z univerzit. Masarykova univerzita, Univerzita Hradec Králové, Univerzita J. E. Purkyně a Univerzita Karlova nabízejí hospitační praktika v rámci společného základu. Poměr předmětových okruhů hudební pedagogiky, didaktiky, speciálních metodik a oborové praxe k ostatním seminářům studia činí 0–10 %.¹²²

Graf 8: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických a didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

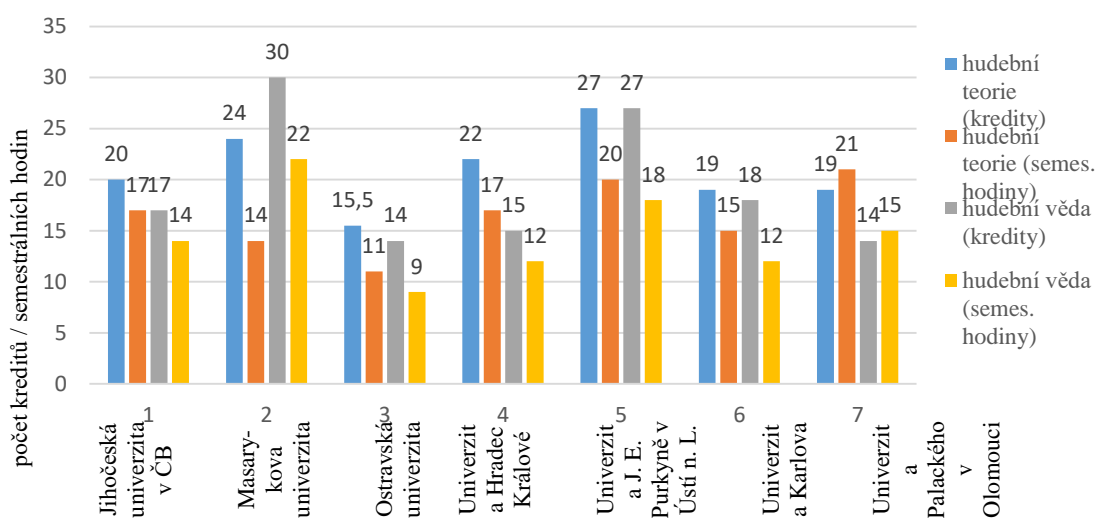
Graf 9: Poměr kreditové struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborové praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

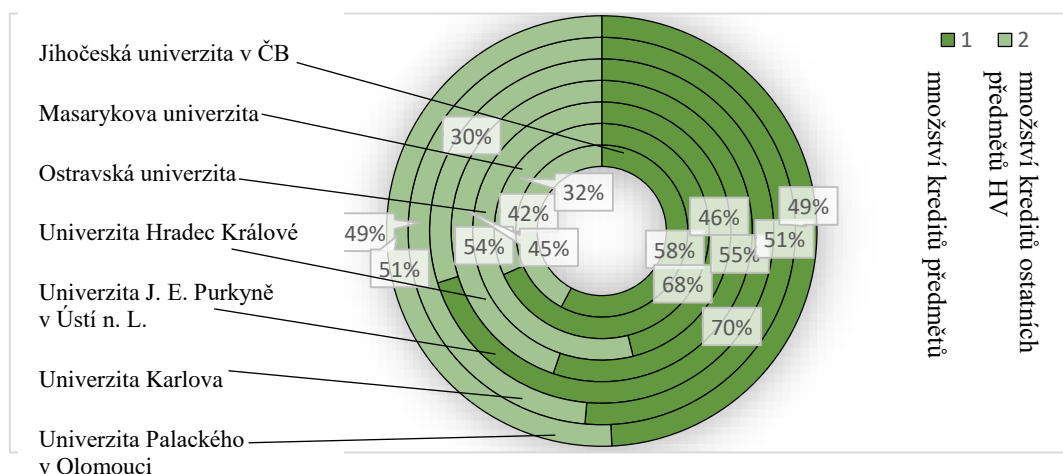
¹²² Graf č. 8 a 9.

Oblast **hudební teorie** a **hudební vědy** tvoří základ bakalářských studijních programů na všech univerzitách a představuje 46–70 % procent celkového kreditního objemu oboru. Největší procentuální zastoupení v rámci celého oboru hudební výchovy má u Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. Labem se 70 % a Masarykovy univerzity se 68 %, nejmenší u Ostravské univerzity se 46 %.¹²³ Předmětový okruh **sbor a sbormistrovství** je zastoupen u šesti ze sedmi univerzit, **volitelné, nepovinné a ostatní předměty** u čtyř pedagogických fakult.¹²⁴

Graf 10: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

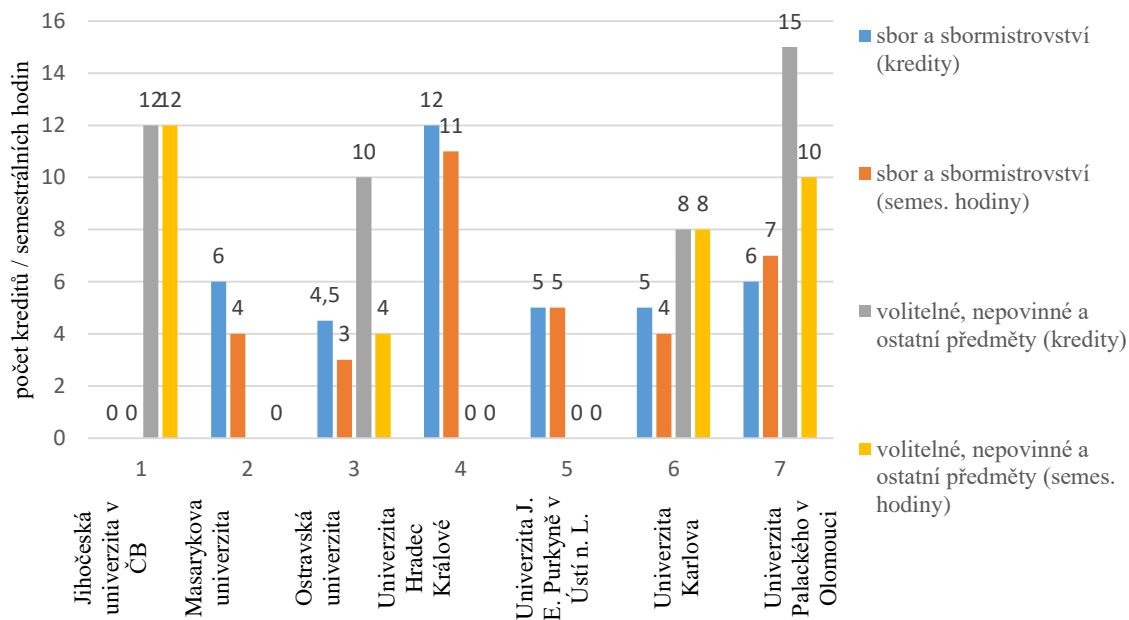
Graf 11: Poměr kreditové struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

¹²³ Grafy č. 10 a 11.

¹²⁴ Graf č. 12.

Graf 12: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných, popř. ostatních předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy na PedF v ČR

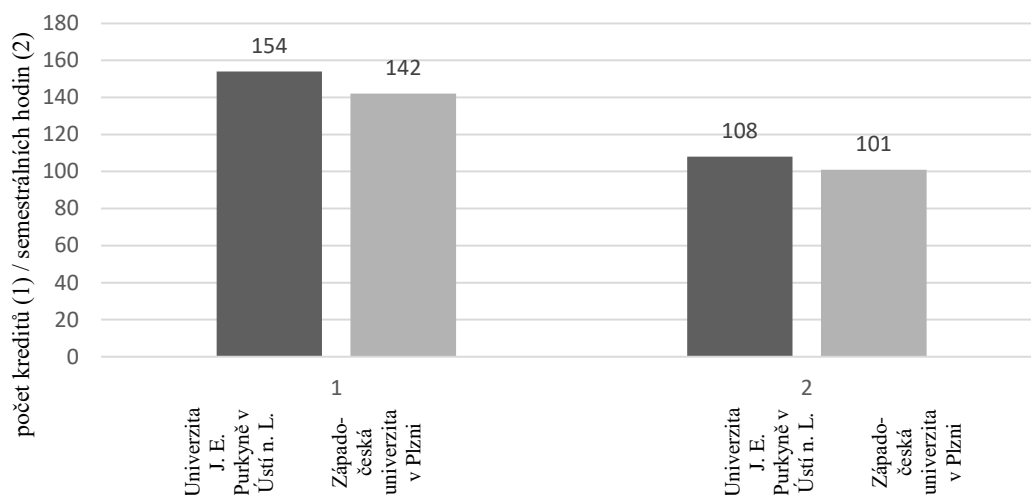
Tabulka 9: Číselná komparace obsahové struktury prezenčních bakalářských programů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ v České republice

univerzita	ECTS kredity	ECTS HV	ECTS druhý obor	ECTS společný základ	počet ECTS bodů, které student absoluje v předmětech vlastního výběru v rámci celé univerzity	POČET SEM. HODIN HV	POČET SEM. HODIN SPOL. ZÁKLAD	pedagogicko-psychologická příprava	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.	ECTS	poč. sem. hod.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích																																
I	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání	180	64	64	52	0	55	27	33	20	20	7	8	6	4	4	3	2	0	0	20	17	17	14	0	0	12	12				
Masarykova univerzita																																
II	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání*	193	79	68	46	0	52	33	35	29	11	4	8	5	8	5	3	2	0	0	24	14	30	22	6	4	0	0				
Ostravská univerzita																																
III	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání	180	64	64	34	18	38	17	26	14	8	3	13	7	7	4	0	0	0	0	16	11	14	9	5	3	10	4				
Univerzita Hradec Králové																																
IV	Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání	180	67	67	46	0	49	24	36	22	10	2	6	3	5	2	7	4	0	0	22	17	15	12	12	11	0	0				
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem																																
V	Hudební výchova (dvouoborové)	180	77	77	26	0	54	16	10	8	16	8	9	5	7	5	2	1	0	0	27	20	27	18	5	5	0	0				
VI	Hudební výchova (jednooborové)	180	154	0	26	0	108	8	10	8	16	8	34	25	7	5	11	10	0	0	34	22	44	29	24	17	0	0				
Univerzita Karlova																																
VII	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání	180	72	70	22	16	52	13	12	10	10	3	10	6	10	6	2	1	0	0	19	15	18	12	5	4	8	8				
Univerzita Palackého v Olomouci																																
VIII	Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání	180	67	67	46	0	62	32	32	18,3	14	14	6	4	6	4	1	1	0	0	19	21	14	15	6	7	15	10				
Západočeská univerzita v Plzni																																
IX	Hudba se zaměřením na vzdělávání (jednooborové s "vedlejším sloupem")**	180	82	61	30	7	54	28	22	22	8	6	7	6	8	7	4	4	0	0	20	16	29	13	8	8	6	0				
X	Hudba se zaměřením na vzdělávání (jednooborové s "prohlubujícím sloupem")**	180	142	0	30	8	101	28	22	22	7	7	6	8	7	4	4	0	0	25	20	36	17	8	8	54	39					
* počet kreditů u modře označených studijních plánů se nepodařilo i přes komunikaci se studijním oddělením vyřešit																																
** studenti si volí v buďto prohlubující sloup hudební výchovy, či druhý předmět v rámci s tzv. vedlého sloupu, navazující magisterské studium je pouze dvouoborové																																

Učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ je možné bez kombinace s druhým oborem studovat pouze na dvou univerzitách – na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. L. a na Západočeské univerzitě v Plzni. Pokračovat v **jednooborové kombinaci** v rámci navazujícího magisterského studia lze však pouze na Pedagogické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, zatímco na Západočeské univerzitě v Plzni zapisuje uchazeč o magisterský titul k hudební výchově vždy i druhý obor. Student západočeské fakulty si volí v prvním ročníku bakalářského studia k hlavnímu oboru buďto tzv. „*prohlubující sloup*“ stejného zaměření, čímž se vzdává možnosti navazujícího magisterského studia na stejné vysoké škole, či si volí na počátku bakalářského studia tzv. „*vedlejší sloup*“, tedy druhý obor. Minimální počet získaných kreditů obou studií je 180. V Ústí n. L. jsou tyto kredity rozčleněny na 154 za obor hudební výchovy a 26 za společný základ, v Plzni na 82 za hudební výchovu, 60 za „*prohlubující sloup*“ či 61 za „*vedlejší sloup*“, 30 za společný základ a 7–8 za absolvování předmětů vlastní volby. Z důvodu kompatibility srovnávání bude níže komparováno jednooborové studium Univerzity J. E. Purkyně s jednooborovým studiem s prohlubujícím modulem hudební výchovy na Západočeské univerzitě v Plzni. V tabulce č. 8 jsou tato studia označena číslem VI a X. Absolvent získá za obor hudební výchova 154 či 142 kreditů ve 108 (na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. L.) či 101 semestrálních hodinách (na Západočeské univerzitě v Plzni).¹²⁵

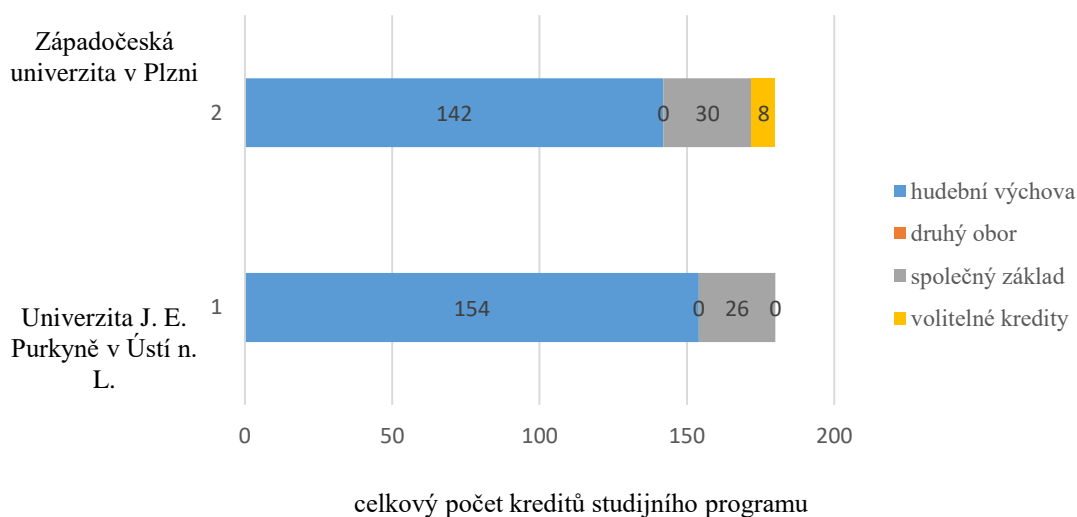
¹²⁵ Graf č. 13.

Graf 13: Komparace počtu kreditů a semestrálních hodin jednooborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

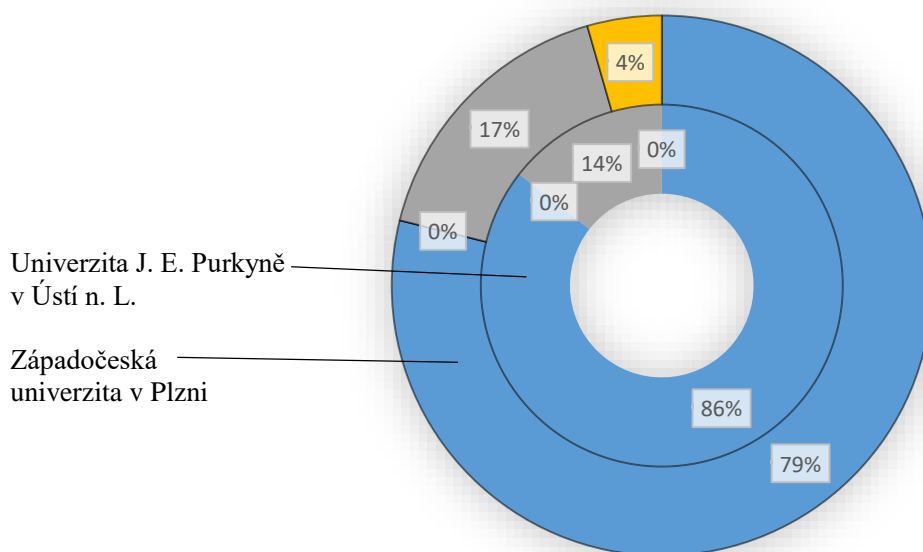
Ze srovnání obsahové struktury kurikul vyplývá, že obor hudební výchova tvoří u obou studií více než dvoutřetinový podíl celkového objemu přípravy. V případě jednooborového programu v Ústí nad Labem je tento podíl nad hranicí dvou pětin (86 %).¹²⁶

Graf 14: Komparace kreditní struktury bakalářských jednooborových studijních programů oboru učitelství HV

¹²⁶ Grafy č. 14 a 15.

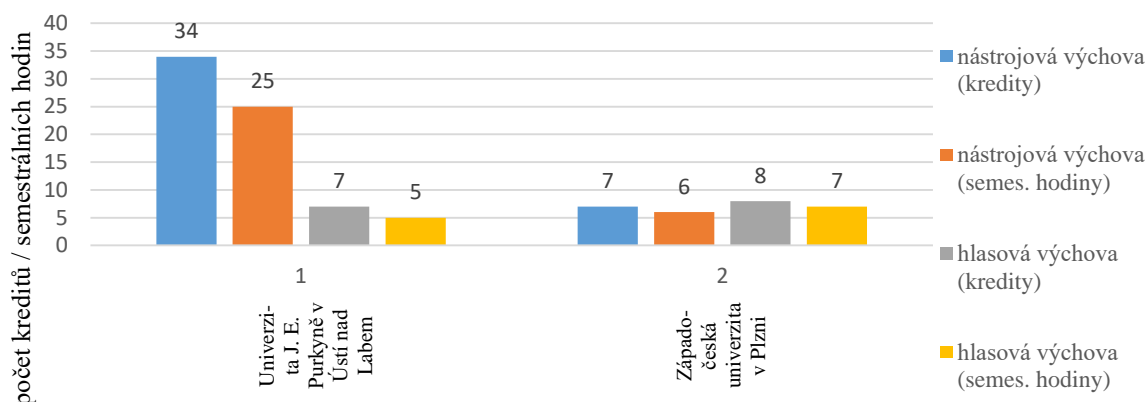
Graf 15: Komparace kreditní struktury bakalářských jednooborových studijních programů oboru učitelství HV v ČR v procentech

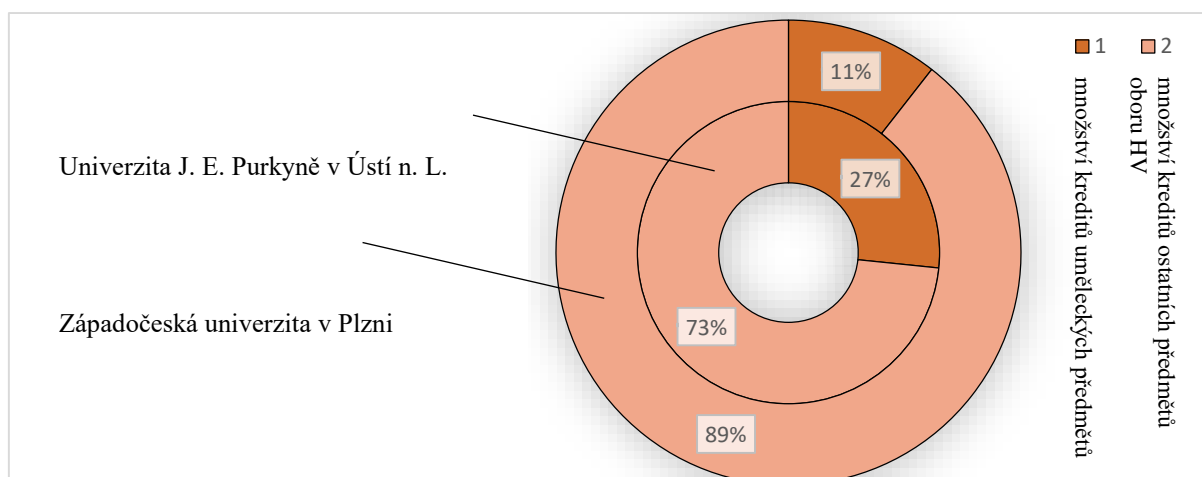
K velkému rozdílu dochází u obou kurikul v počtu kreditů a hodinovém rozsahu předmětů okruhu **nástrojové výchovy**. Zatímco v Ústí n. L. se mohou pochlubit jeho vysokým ohodnocením (34 ECTS bodů za 25 semestrálních hodin), v Plzni je stejnému obsahu věnována jen čtvrtinová pozornost (7 ECTS bodů za 6 semestrálních hodin). Oblast seminářů **hlasové výchovy** je naopak velmi vyrovnaná: 7 ECTS bodů a 5 vyučovacích hodin v Ústí n. L., 8 ECTS bodů a 7 vyučovacích jednotek v Plzni. Procentuálně tvoří umělecké předměty 11–27 % celkového počtu kreditů oboru.¹²⁷

¹²⁷ Grafy č. 15 a 16.

Graf 16: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů jednooborových bakalářských programů v ČR

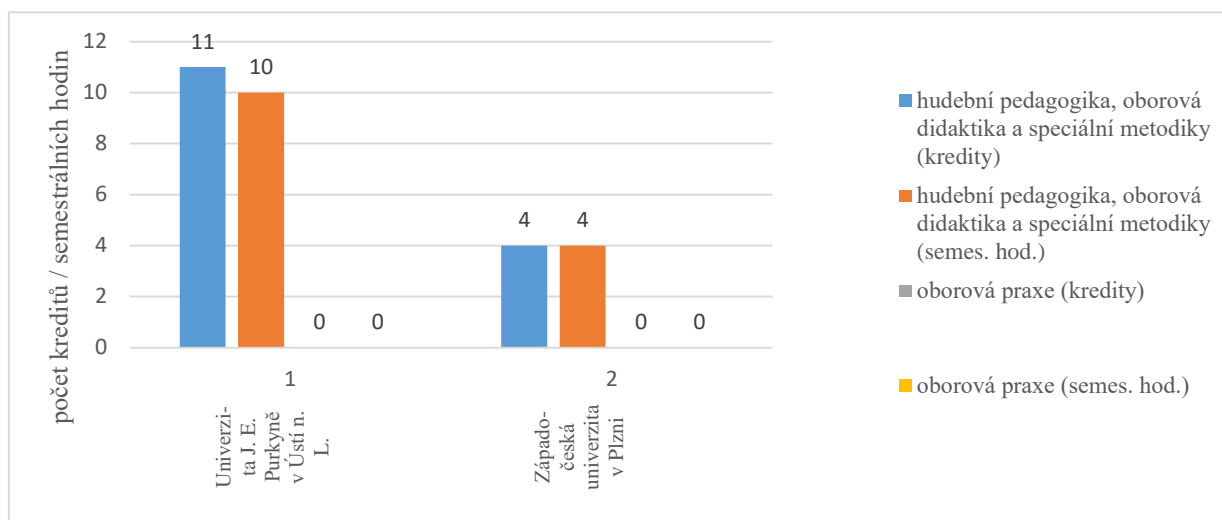
Graf 17: Kreditní struktura uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

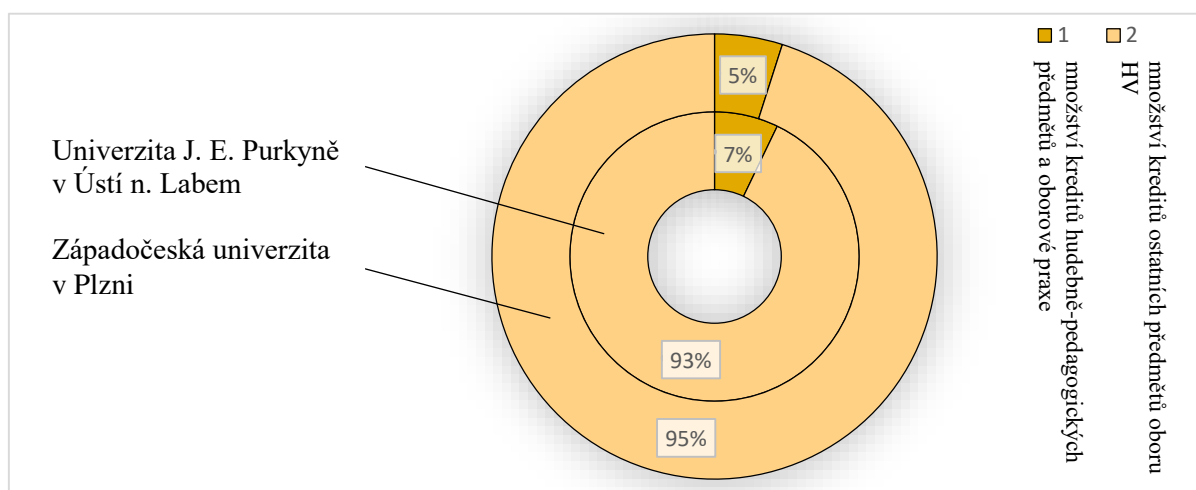
Další diskrepanci lze pozorovat u **hudebněpedagogických a didaktických předmětů**. Student z Ústí n. L. absolvuje v této oblasti min. 10 semestrálních hodin v hodnotě 11 ECTS bodů, student z Plzně pouze 4 hodiny za 4 kredity. **Oborová praxe** není zastoupena ani u jednoho ze studií. Univerzita J. E. Purkyně vypisuje v rámci univerzitního základu výběrové kurzy pořádané Centrem pedagogické praxe na dobrovolné bázi. Kreditní poměr hudebněpedagogického okruhu a oborové praxe ke kreditům ostatních částí oboru HV činí 5–7 %.¹²⁸

¹²⁸ Grafy č 18 a 19.

Graf 18: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně-pedagogických, didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe jednooborových bakalářských programů na PedF v ČR

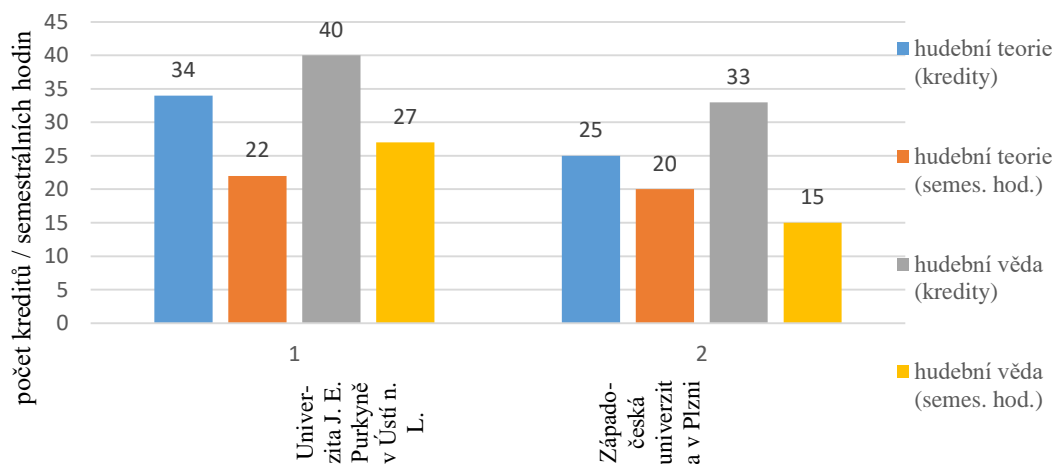
Graf 19: Kreditní struktura předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR

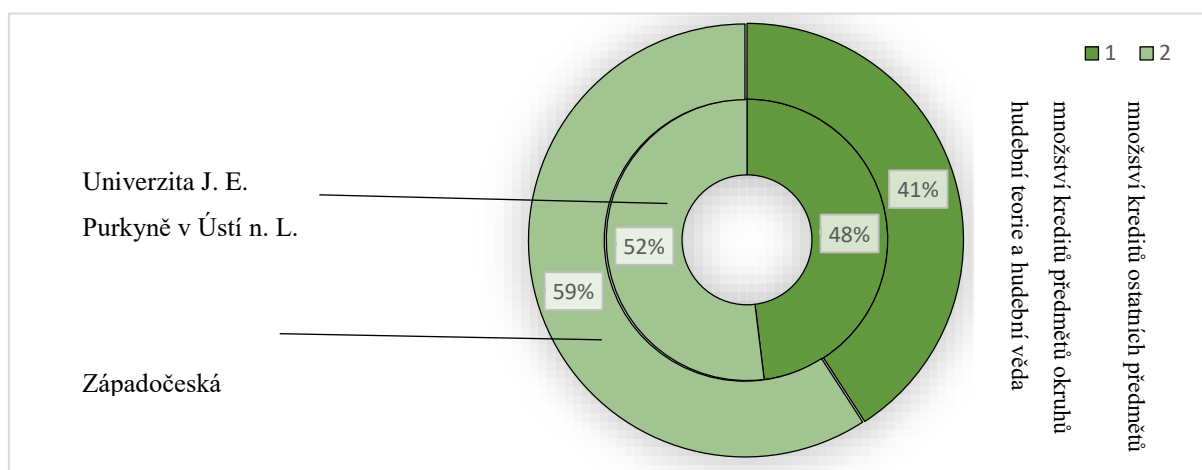
Na rozdíl od dvouoborových studijních programů vykazují jednooborové varianty nižší podíl předmětů z oblastí **hudební teorie** a **hudební věda**, v Ústí n. L. je to 48 % v Plzni 41 % celkových kreditů oboru.¹²⁹

¹²⁹ Grafy č. 20 a 21.

Graf 20: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy jednooborových bakalářských programů na PedF v ČR

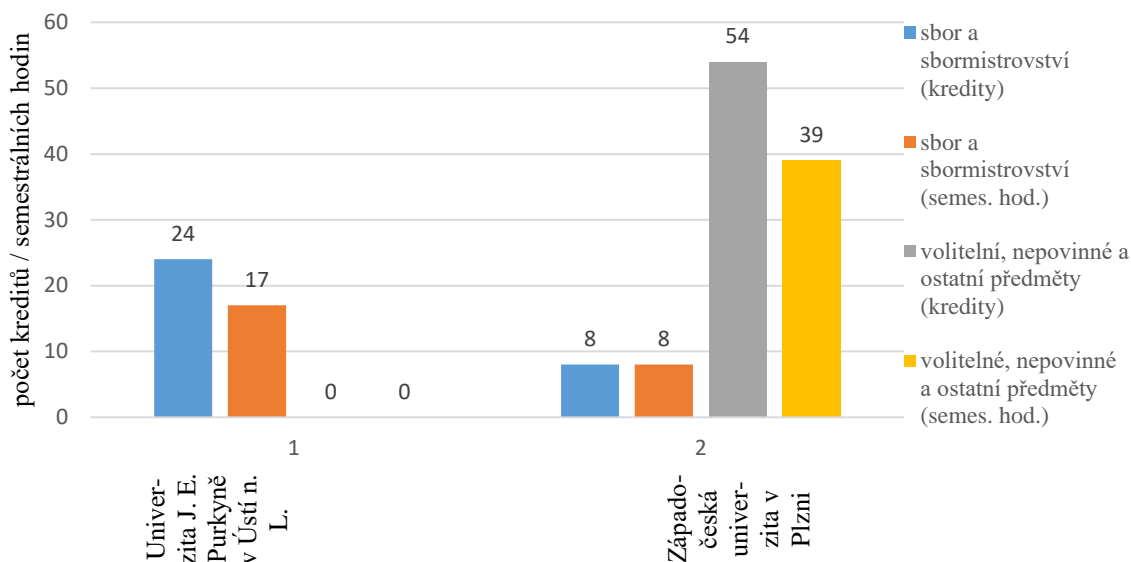
Graf 21: Poměr kreditní struktury předmětů oblasti hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru učitelství HV v jednooborových bakalářských programech

Neshoda mezi oběma jednooborovými programy panuje v poslední komparaci kategorií **sbor a sbormistrovství** a **volitelné, nepovinné a ostatní předměty**. Sbor a sbormistrovství je zastoupeno u obou vysokých škol (24 ECTS bodů a 17 semestrálních hodin v Ústeckém kraji a 8 ECTS bodů i semestrálních hodin v Západočeském kraji). Student plzeňské fakulty absolvuje velké množství předmětů z kategorie volitelné, nepovinné a ostatní předměty za 54 kreditů v rozsahu 39 hodin. Jedná se o předměty z oblasti hudební propagace, distribuce

a částečně i managementu jako např. organizace hudebního života, současné kulturní dění v regionu, grantové projekty, hudební dramaturgie aj.¹³⁰

Graf 22: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných a ostatních předmětů jednooborových bakalářských programů na PedF v ČR

Výsledky srovnávací analýzy prezenčních bakalářských programů shrnuje následující tabulka:

Tabulka 10: Shrnutí komparace obsahových kritérií prezenčních bakalářských programů v ČR

Shodné znaky:	Rozdílné znaky:
<ol style="list-style-type: none"> Oborová praxe není zastoupena ani v jednom kurikulu. Předměty oblasti hudební teorie a hudební věda tvoří základ kurikul. U dvouoborových studijních programů představují tyto oblasti 46–70 % u jednooborových 41–48 % celkového kreditního penza oboru. Poměrné zastoupení oblastí hudební pedagogika, oborová 	<ol style="list-style-type: none"> Ačkoli celkový součet maximálně získaných kreditů je u všech prezenčních bakalářských programů shodný, liší se jejich rozdělení do jednotlivých částí a složek studia v rámci celkové koncepce studia i oboru hudební výchovy. Poměr oborové přípravy a společného základu se na každé fakultě liší. Nejvyšší podíl oborové přípravy HV se nachází u dvouoborových i jednooborových studií na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. L. v poměru: 43 %-43 %-14 % či 86 % - 14 %.

¹³⁰ Graf č. 22.

<p>didaktika, speciální metodiky a oborová praxe je u bakalářských programů výrazně nižší než v navazujících magisterských programech. U dvouoborových bakalářských kurikul představují tyto oblasti 0–10 %, v jednooborových plánech 5–7 % celkového kreditního penza oboru.</p> <p>4. Výuka nástrojové a hlasové výchovy zaujímá 16–31 % celkového počtu kreditů dvouoborového a 11–27 % jednooborového studia oboru hudební výchovy.</p>	<p>3. Nejvyšší počet semestrálních hodin v oblasti uměleckých předmětů je u dvouoborových studií na Univerzitě Karlově (12), u jednooborových na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. L. (30).</p> <p>4. Předmětový okruh hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky je zastoupen na osmi z devíti kurikul.</p> <p>5. Předmětový okruh sbor a sbormistrovství je zastoupen u osmi z devíti kurikul.</p>
---	---

3.3.2 Prezenční navazující magisterské obory učitelství hud. výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ

Navazující magisterské studium učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ či 2. st. ZŠ a SŠ lze absolvovat v dvouoborové kombinaci na všech osmi pedagogických fakultách České republiky. Samostatně je tento obor vypisován pouze na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Délka vzdělání navazujících magisterských programů představuje čtyři semestry a je totožná u všech univerzit stejně jako počet získaných kreditů během celého studia (120). Univerzity Masarykova univerzita, Ostravská univerzita, Univerzita v Hradci Králové, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (dvouoborové studium) a Západočeská univerzita v Plzni rozlišují ve svých navazujících magisterských programech vzdělávání pedagogů dle vyučované cílové skupiny na učitelství hudební výchovy pro 2. st. základních škol, které je akreditované dle programu *Učitelství pro základní školy* (7503T035, 7503T034, 7503T069, 7503T144), a učitelství hudební výchovy pro střední školy s akreditací dle programu *Učitelství pro střední školy* (7504T072, 7504T238, 7504T259, 7504T022). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Univerzita Karlova v Praze a Univerzita Palackého v Olomouci nabízejí navazující magisterské programy pro obě tyto cílové skupiny dle akreditace Učitelství pro střední školy (7204T219, 7504T066, 7504T273), dle které absolvent může působit jak na 2. st. základních škol, tak i na školách středních. Uchazeč se nemusí rozhodovat mezi těmito dvěma cílovými skupinami ještě před zahájením vlastního

vzdělávání. Jednooborové studium na univerzitě v Ústí n. L. s akreditací Učitelství pro střední školy (7504T297) je určeno pro základní školy, střední školy a základní umělecké školy. Přehled otevíraných navazujících magisterských programů oboru učitelství hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ v akademickém roce 2016/17 je obsažen v tabulce č. 10 níže.

Tabulka 11: Komparace prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na PedF v ČR

<i>vysoká škola</i>	<i>označení studia</i>	<i>akreditovaný program/ číslo akr. programu</i>	<i>platnost stud. Plánu</i>	<i>limit kreditů oboru HV/ limit kreditů celkového studia</i>	<i>Studium lze studovat v kombinaci</i>	<i>garant oboru</i>	<i>Cit.</i>
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Učitelství hudební výchovy pro základní školy, střední školy a základní umělecké školy	Učitelství pro střední školy/ 7504T066	od 2013	36/120	anglický jazyk, český jazyk a literatura, chemie	doc. František Hudeček, CSc.	[1]
Masarykova univerzita	Učitelství hudební výchovy pro základní školy	Učitelství pro základní školy/ 7503T035	od 2011	42*/120 katalog: 43/121	anglický jazyk, český jazyk a literatura, dějepis, francouzský jazyk, křesťanská výchova, matematika, německý jazyk, občanská výchova	doc. PhDr. Marek Sedláček, Ph.D.	[2]
	Hudební výchova	Učitelství pro střední školy/ 7504T238	od 2011	42*/120 katalog: 48/132	český jazyk a literatura, galerijní pedagogika a zprostředkování umění, výtvarná výchova, anglický jazyk a literatura (mezifakultně na FF), základy společenských věd pro střední školy (mezifakultně na FF)	prof. Michal Košut, Ph.D.	[3]

Ostravská univerzita	Učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ	Učitelství pro základní školy/7503T034	od 2005	40/120	biologie, český jazyk, občanská výchova, technická výchova, výtvarná výchova, informační a komunikační technologie, informatika, matematika, pedagogika, sbormistrovství, tělesná výchova, výchova ke zdraví	doc. PhDr. Veronika Ševčíková, Ph.D.	[4]
	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	Učitelství pro střední školy/7504T072	od 2005	44/120	biologie, český jazyk, občanská výchova, technická výchova, výtvarná výchova, informační a komunikační technologie, informatika, matematika, pedagogika, sbormistrovství, tělesná výchova, výchova ke zdraví	prof. PhDr. Karel Steinmetz, CSc.	[5]
Univerzita v Hradci Králové	Učitelství pro 2. stupeň základních škol - hudební výchova	Učitelství pro ZŠ / 7503T069	od 1900	42/120* katalog: 42/126	libovolná kombinace předmětů z nabídky univerzity napříč fakultami (PdF, PřF, FF); volná tvorba kombinací ¹³¹	Prof. PhDr. Eva Jenčková CSc.	[6]
	Učitelství pro střední školy - hudební výchova	Učitelství po SŠ/ 7504T259	od 1900	42/120* katalog: 42/126	libovolná kombinace předmětů z nabídky univerzity napříč fakultami (PdF, PřF, FF); volná tvorba kombinací	Prof. PhDr. Stanislav Bohadlo, CSc.	[7]

¹³¹ Informace Doc. Michala Chrobáka – vedoucího katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity v Hradci Králové

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	Hudební výchova pro 2. st. ZŠ	Učitelství pro ZŠ/ 7503T144	od 2006	36/120	anglický jazyk a literatura, český jazyk a literatura, výtvarná výchova, tělesná výchova	prof. PaedDr. Miloš Hons, Ph.D.	[8]
	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	Učitelství pro SŠ/ 7504T022	od 2006	36/120	český jazyk a literatura, sborníkovství, historie, společenské vědy, výtvarná výchova, tělesná výchova	prof. PaedDr. Miloš Hons, Ph.D.	[9]
	Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ (<i>jednooborové</i>)	Učitelství pro SŠ/ 7504T297	od 2016	72/120	-	prof. PaedDr. Miloš Hons, Ph.D.	[10]
Univerzita Karlova v Praze	Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ – hudební výchova	Učitelství pro SŠ/ 7504T219	od 2009	32/120	anglický jazyk, český jazyk, hra na nástroj, sborníkovství, dějepis	PaedDr. Alena Tichá, Ph.D.	[11]
Univerzita Palackého v Olomouci	Učitelství hudební výchovy pro SŠ a 2. stupeň ZŠ	Učitelství pro SŠ/ 7504T273	od 2007	38/120	anglický jazyk, český jazyk, matematika, německý jazyk, přírodopis, výchova ke zdraví, přírodopis a environmentální výchova, fyzika, geografie, chemie, matematika, výtvarná výchova, hra na nástroj nebo zpěv, technická a informační výchova, základy společenských věd a občanské výchovy, dějepis; dále kombinace v rámci mezifakultního studia	prof. PaedDr. Josef Luska, CSc.	[12]
Západočeská univerzita v Plzni	Učitelství hudební výchovy pro základní školy	Učitelství pro ZŠ/ 7503T035	od 2007	32/120	anglický jazyk, český jazyk, německý jazyk, dějepis, ruský jazyk	doc. MgA. Jiří Bezděk, Ph.D.	[13]

	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	Učitelství pro SŠ/ 7504T072	od 2005	32/120	český jazyk, německý jazyk, ruský jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova	doc. MgA. Jiří Bezděk, Ph.D.	[14]

Seznam citací z tabulky:

- [1] *Www.wstag.jcu.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJQ2NBVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUjI2NjcyMDYzMLUxNzMxMDYwugDAMAmD--YDoAAAA*
- [2] *Www.muni.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2016_2017/P/NZS_HV2_P_2011.html
- [3] *Www.muni.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2016_2017/P/NSS_HV2S_P_2011.html
- [4] *Www.portal.osu.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://portal.osu.cz/wps/portal!/ut/p/b1/jY_RTswFlafxQcwPe26tb08bIN1Sh10E9qbZYnGsABLZAr49IJCQEQE5d3_yfcl3iCfunlIqmKJeMTInft18Lt6aftGtm-Vx-6iOFU4TnYf0SWECOs3IBEPNgB8FdwagTg9AwWJbSAZS3OiPMOPiEUCGkoLGrBKRTRhgCJsPFw7hP39G_C_k7wcn4EriD3ClwWTd6pW4AyYutjwAKckceG3bffdh7S5XVdRTXVd9OdmPW8fMI96a9_HWIGmwSezOmKJ4eZ5WA4xnAxdsyMovh0OIW97g3TdNNY18/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/pw/Z7_C9ARDIJ51O9AD0IEJ8QA5I20K0/act/id=0/p=browserRok=2016/p=browserObor=812/p=browserProgram=319/p=prohlizeniAction=cz.zcu.stag.portlet
- [5] *Www.portal.osu.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://portal.osu.cz/wps/portal!/ut/p/b1/jc_dToNAEAXgZ_EBmhkWFpbLEags2pV2WS17QzD9SQmUxKC1Pr2oV2paO3cn-U5yBiyUE46ccRcZhyXYff2629bDrt_X7We2fhWFtIhxp37kGKUSSbmxCVDj42g_AFIJiPIWaRzwVAEF_ZvKPWCO0TBhYOSUhp4OmZl7mV9PHGE_Ufwf4ifz_4BmcmfoEzG1Tad2soRxac3HKLUMASvUo3x_5F67csNP7gyMoMxfw4a0qm3uVBPc8Oqkjc4Y1QqU2-eliYa4oi07UT6Gw7nYay8Wq6-
- [6] *Www.stag.uhk.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html>
- [7] *Www.stag.uhk.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJAYmhfMzADxOIpLEktSvVMrwTwRXUjI2NjcyMDYzMLUxNzc0NDYyOgDAMAST4g9zoAAA*#prohlizeniSearchResult
- [8] *Www.ujep.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://tom.ujep.cz/plan/9013?lang=cs>
- [9] *Www.portal.uejp.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://portal.uejp.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBmYDMYMrQwNxRmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNDS0NTMA6zI2MidN

hamJpBtJhZGBkQKQdJuaGQBkGADTQIGv

- [10] *Www.portal.ujep.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBmYDMYMrQwNxRmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNDS0NTMA6zI2MidNhamJpBtJhZGBkQKQdhkYmQBkGAFDhNaaeAAAA#prohlizeniSearchResult
- [11] *Www.pedf.cuni.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
<http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/ON2HV09.html>
- [12] *Www.upol.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://www.stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDEyMjMXZmQAsTmKSxJLUr1TK8E8EV1LIyNjY3MjA2MzC1MTczNLAwtLoAwDAGe68cA4AAAA#prohlizeniSearchResult
- [13] *Www.zcu.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBiYDM1tDA3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTQ3MLEA6zMwszInTYWxiZAqUYQAAwB5y0GwAAAA*#prohlizeniSearchResultv
- [14] *Www.zcu.cz* [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBiYDM1tDA3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTSyMjUE6zMwszInTYWxiZAqUYQAACZVKmWwAAAA*#prohlizeniSearchResult

Z rozboru **formálních kritérií** studijních plánů navazujících magisterských programů lze definovat následující shodné znaky a odlišnosti:

Tabulka 12: Komparace formálních kritérií prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství HV na 2. st. základních škol a středních škol v České republice

<i>Shodné znaky:</i>	<i>Rozdílné znaky:</i>
<ol style="list-style-type: none">1. Standardní doba studia navazujících magisterských programů představuje 4 semestry.2. Během studia získá student minimálně 120 kreditů (ECTS bodů).3. Na konci studia obdrží absolvent titul magistr (Mgr.).	<ol style="list-style-type: none">1. Studium hudební výchovy lze studovat v rámci navazujících magisterských programů jednooborově pouze na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, na ostatních univerzitách je tento obor vypisován pouze v dvouoborových kombinacích.2. Masarykova univerzita, Ostravská univerzita, Univerzita v Hradci Králové, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (dvouoborové studium) a Západočeská univerzita v Plzni rozlišují ve své nabídce učitelství hudební výchovy pro 2. st. základních škol a střední školy. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Univerzita Karlova v Praze, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (jednooborové studium) a

	<p>Univerzita Palackého v Olomouci spojuje tyto dvě cílové skupiny v jednom navazujícím magisterském studiu.</p> <p>3. Kurikula oborů navazujících magisterských programů jsou akreditována v akreditovaných programech Učitelství pro základní školy a Učitelství pro střední školy.</p>
--	---

Obsahová komparace kurikul navazujících magisterských programů byla provedena obdobným způsobem jako u programů bakalářských. Jednotlivé předměty byly rozčleněny do identických tematických okruhů, u kterých byly sledovány minimální kreditové a hodinové dotace. Příklady předmětů daných oblastí zachycuje následující tabulka č. 12, detailní přehledy jednotlivých studií naleznete v příloze počínaje stranou 30.¹³²

Tabulka 13: Předmětové okruhy kurikul učitelství HV navazujících magisterských studií

<i>Oblast</i>	<i>Příklady předmětů dané oblasti</i>
Nástrojová výchova	hra z listu; improvizace; hra na nástroj; improvizace doprovodů pro houslisty; hra ve školním souboru; klavírní improvizace; druhý nástroj; ansámblová hra; interpretační aktivity v HV; instrumentální dovednosti
Hlasová výchova	repetitorium pěvecké profesionality učitele; pěvecká výchova; vokální dovednosti
Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	didaktika hudební výchovy pro SŠ; didaktika hudební výchovy pro ZŠ; didaktika HV; hudební pedagogika; multimediální počítačové aplikace; práce s dětským hlasem; hudební software; integrativní hudební pedagogika; didaktika HV na víceletém gymnáziu; hudba a pohyb; dramatická výchova ve výuce hudby; hudebně informační technologie; hudebně pohybová výchova; práce s dětským hlasem; práce s hlasem adolescenta; metodika výuky hudebních forem; metodika výuky rozboru skladeb; metodika dějin hudby; metodická práce s dětským sborem

¹³² Pro přímé zobrazení tabulek detailní analýzy klikněte na číslo strany.

Oborová praxe	výuková praxe; učitelská praxe; průběžná profesní praxe; didaktická exkurze
Hudební teorie	rozbor skladeb; soudobé kompoziční techniky; úvod do hudební estetiky; populární hudba; seminář k dějinám hudby; repetitorium hudební teorie; analýza skladeb; harmonie; základy kontrapunktu
Hudební věda	etnická hudba; hudba a společnost; hudební estetika; umělé a nonumělé hudby 20. století; úvod do etnomuzikologie; hudba 20. a 21. století; hudebně historická exkurze; historicko-estetická studia; hudební sociologie; populární hudba; psychologie a sociologie
Sbor a sbormistrovství	dirigování a řízení sboru; sborový zpěv; sbormistrovství; řízení sboru
Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	dívčí komorní pěvecký sbor; aktuální problémy hudební pedagogiky; úvod do hudební komparistiky; komorní hra; diplomový seminář; umělecké a didaktické kurzy; klavírní spolupráce; sólový zpěv; komorní orchestr; smíšený sbor

Bohužel i přes komunikaci se studijními odděleními příslušných fakult se nepodařilo vyřešit nesrovnalosti v počtech hodinových dotací a kreditů u oborů Masarykovy univerzity a Univerzity v Hradci Králové, u které sice souhlasí počet kreditů a hodin v oborovém studiu, nikoli však v minimálním počtu kreditů, které student získá během celého vzdělání.¹³³ Ve srovnávací obsahové analýze jsou porovnávány zvláště obory učitelství hudební výchovy pro základní školy a pro střední, resp. základní a střední školy dle typu akreditace studijního programu. V první kategorii je komparováno pět a v druhé osm oborů. Jednooborové studium tvoří samostatnou třetí kategorii. Číselné porovnání všech kurikul zachycuje tabulka č. 15 na konci této kapitoly.

¹³³ místo 120 kreditů je uvedeno 126

Www.uhk.cz [online]. [cit. 2017-02-23]. Dostupné z:

https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJAYMhFmZADxOIpLEktSvVMrwTWRXUjsjI2NjcyMDYzMLUxNzc0NDYyOgDAMAST4g9zoAAAA*#prohlizeniSearchResult

Tabulka 14: Přehled komparovaných kategorií v navazujících magisterských programech učitelství HV v ČR

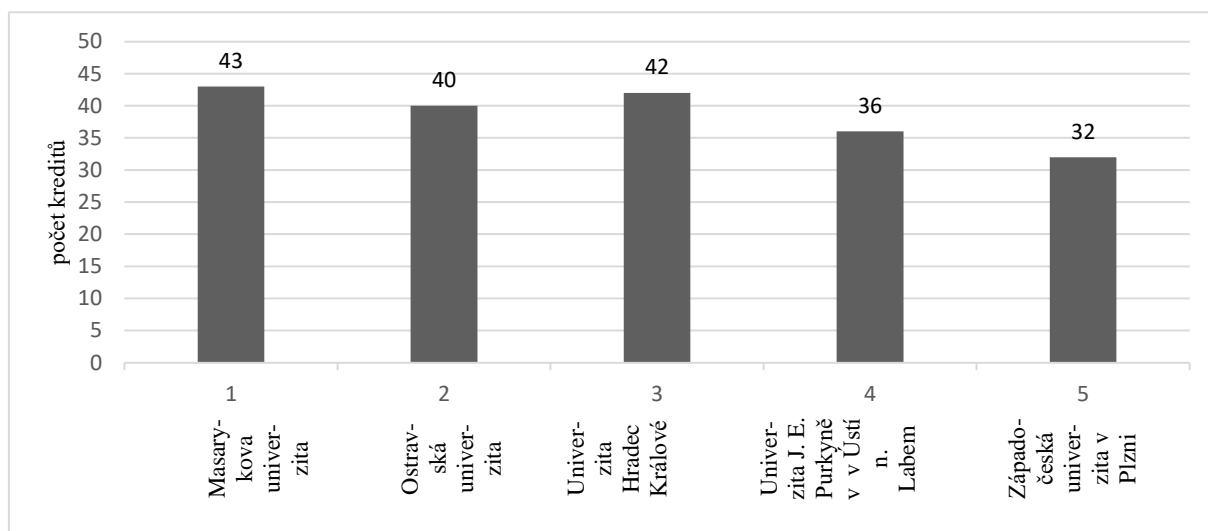
Číslo komparované kategorie, typ akreditovaného studijního programu	Název studijního oboru	Univerzita
I. Kategorie Učitelství pro základní školy	Učitelství hudební výchovy pro základní školy	Masarykova univerzita
	Učitelství hudební výchovy pro 2. st. základních škol	Ostravská univerzita
	Učitelství pro 2. stupeň základních škol – hudební výchova	Univerzita v Hradci Králové
	Hudební výchova pro 2. stupeň základních škol	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. L.
	Učitelství hudební výchovy pro základní školy	Západočeská univerzita v Plzni
II. Kategorie Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro základní školy, střední školy a základní umělecké školy	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
	Hudební výchova	Masarykova univerzita
	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	Ostravská univerzita
	Učitelství pro střední školy – hudební výchova	Univerzita v Hradci Králové
	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. Labem
	Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ – hudební výchova	Univerzita Karlova v Praze
	Učitelství hudební výchovy pro SŠ a 2. st.	Univerzita Palackého

	ZŠ	v Olomouci
	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	Západočeská univerzita v Plzni
III. Kategorie Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ (jednooborové)	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. Labem

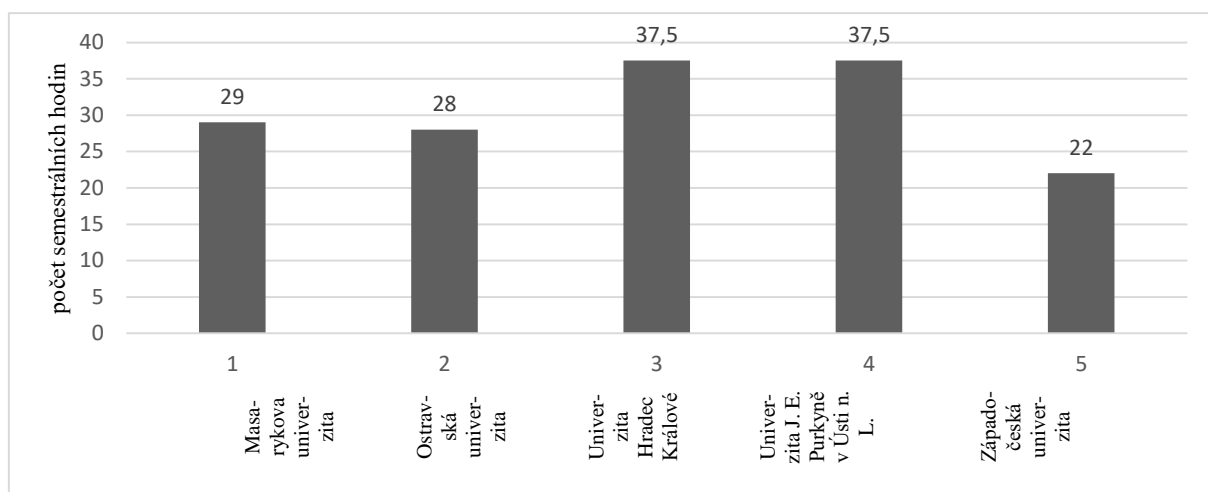
Ze srovnávací analýzy oborů **I. kategorie** vyplývá, že nejvíce kreditů a semestrálních hodin v oboru hudební výchova pro 2. st. ZŠ musí nashromáždit absolvent Masarykovy univerzity (43 kr. / 29 sem. hod.), dále Ostravské univerzity (40 kr. / 28 sem. hod.), Univerzity Hradec Králové (42 kr. / 37,5 sem. hod.), J. E. Purkyně v Ústí n. L. (36 kr. / 37,5 sem. hod.), nejméně Západočeské univerzity (32 kr. / 22 sem. hod.).¹³⁴

¹³⁴ Grafy č. 23 a 24.

Graf 23: Komparace počtu kreditů oboru učitelství hudební výchova pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) navazujících magisterských studijních programů na PedF v ČR

Graf 24: Komparace hodinové dotace oboru učitelství hudební výchova pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) navazujících magisterských studijních programů na PedF v ČR

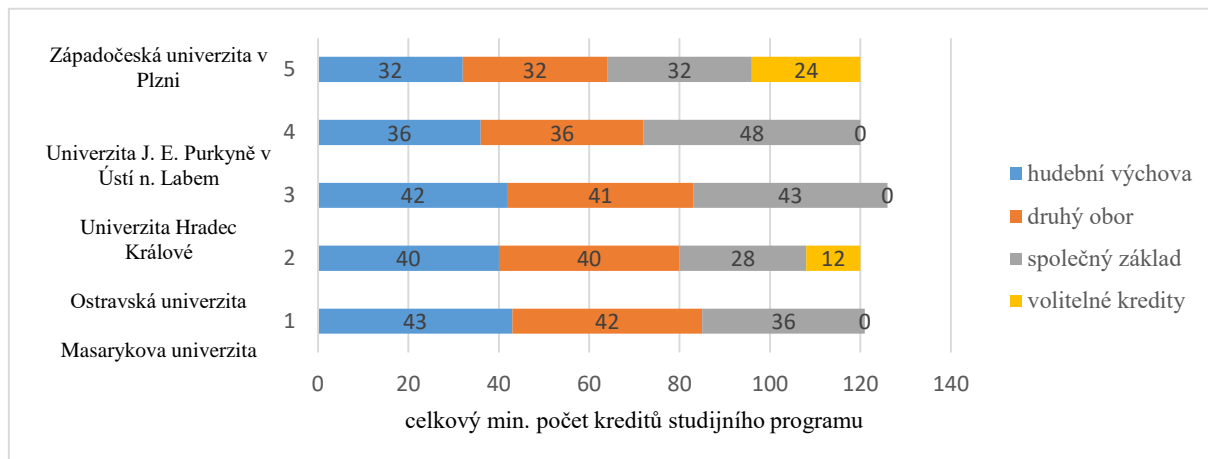

Dva z pěti oborů¹³⁵ ve své kreditové struktuře celé dvouoborové přípravy počítají s volitelnými kredity, které student absolvuje v předmětech dle vlastního uvážení nad rámec povinně volitelných předmětů. Z porovnání kreditních poměrů mezi oborem hudební výchovy, druhým oborem a společným univerzitním základem vyplývá, že společný univerzitní základ je nejvíce zastoupen u Univerzity J. E. Purkyně s 40 % celkového počtu ECTS bodů a nejméně u Ostravské univerzity s 23 %, přičemž tento poměr může být navýšen využitím volitelných kreditů až o 10 % celkového kreditního rozložení studia. Kreditní

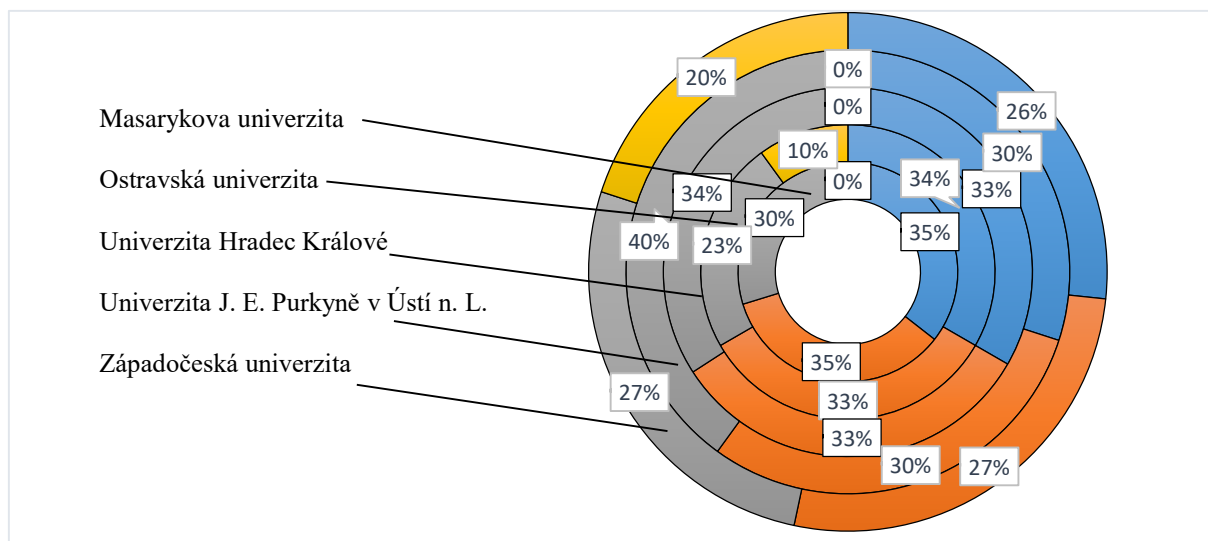
¹³⁵Obory na Ostravské univerzitě a Západočeské univerzitě v Plzni

poměry mezi oběma obory jsou na všech univerzitách vyrovnané a pohybují se od 26 % do 35 %.

Graf 25: Komparace kreditní struktury dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR

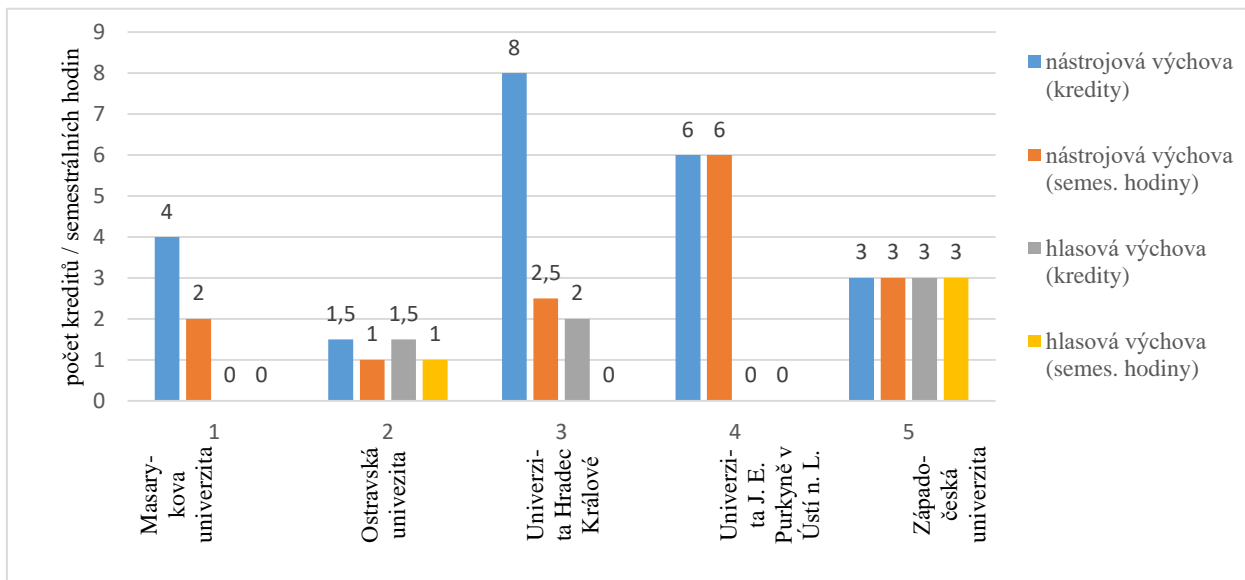
Graf 26: Komparace kreditní struktury oborů I. kategorie v procentech

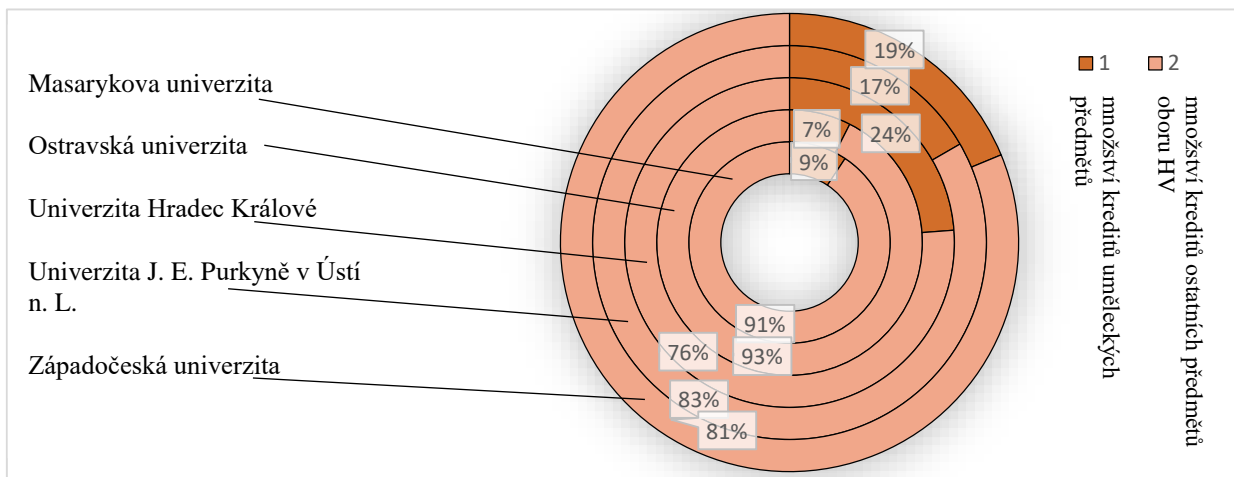
Umělecké předměty jsou nejvíce zastoupeny v kurikulu Západočeské univerzity v Plzni a Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (6 kr. / 6 sem. hod.). Ačkoli Univerzita Hradec Králové disponuje nejvyšším počtem ECTS bodů za uměleckou oblast (10 kr.), musí k jejich získání student absolvovat pouze 2,5 sem. hod. nástrojové výuky, přičemž z hlasové výchovy vykonává pouze zkoušky. Nejméně je tato oblast paradoxně zastoupena u oborů s nejvyšším poměrem oborové výuky v celkové strukturální komparaci u Masarykovy (4 kr. / 2 sem. hod.)

a Ostravské (3 kr. / 2 sem. hod.) univerzity. Procentuálně představují umělecké předměty 7–24 % celkového kreditního objemu oboru.¹³⁶

Graf 27: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro 2. st. ZŠ (oborů I. kategorie) na PedF v ČR

Graf 28: Poměr kreditní struktury uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR

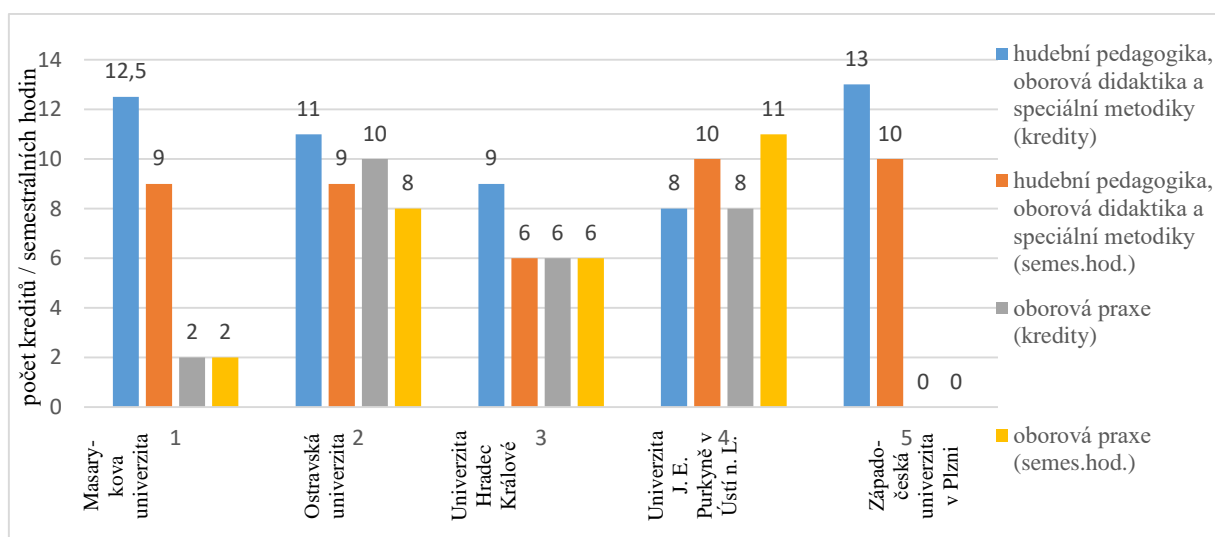

Na rozdíl od bakalářských studií, kde je tato oblast málo zastoupena, tvoří **hudebně pedagogické, didaktické předměty a oborová praxe** základ pregraduální přípravy navazujícího magisterského studia oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ. Nejvíce vyučovacích hodin tohoto okruhu lze rozpoznat v kurikulech Univerzity J. E. Purkyně (16 kr.

¹³⁶ Graf č. 27 a 28.

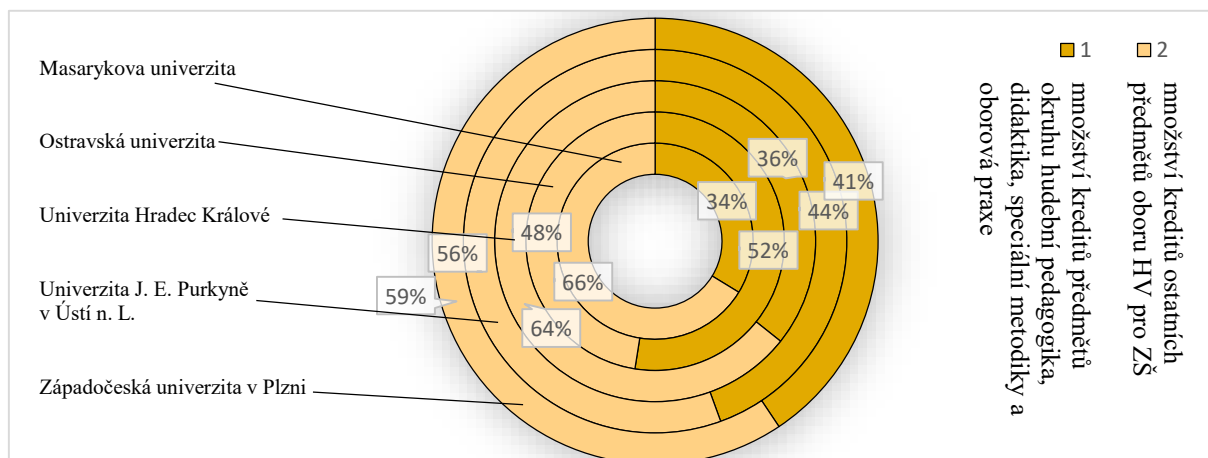
/ 22 sem. hod.), Univerzity Hradec Králové (15 kr. / 12 sem. hod.) a Ostravské univerzity (21 kr. / 17 sem. hod.), nejméně u Masarykovy univerzity (16 kr. / 12 sem. hod.) a Západočeské univerzity v Plzni (14,5 kr. / 11 sem. hod.). Z porovnání procentuálního zastoupení této oblasti k poměru ostatních oblastí hudebního oboru lze konstatovat, že naopak nejvyšší podíl této hudebně didaktické oblasti není na Univerzitě J. E. Purkyně (44 %), ale na Ostravské univerzitě, kde počet semestrálních hodin předmětových oblastí hudební pedagogika a oborová praxe představuje 52 % celkového počtu kreditů, které student absolvuje v oboru hudební výchova v navazujícím magisterském studiu. Nejméně je tato oblast zastoupena s 34 % na Masarykově univerzitě v Brně.¹³⁷

Graf 29: Komparace kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických, didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe v rámci dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy na 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR

¹³⁷ Grafy č. 29 a 30.

Graf 30: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR

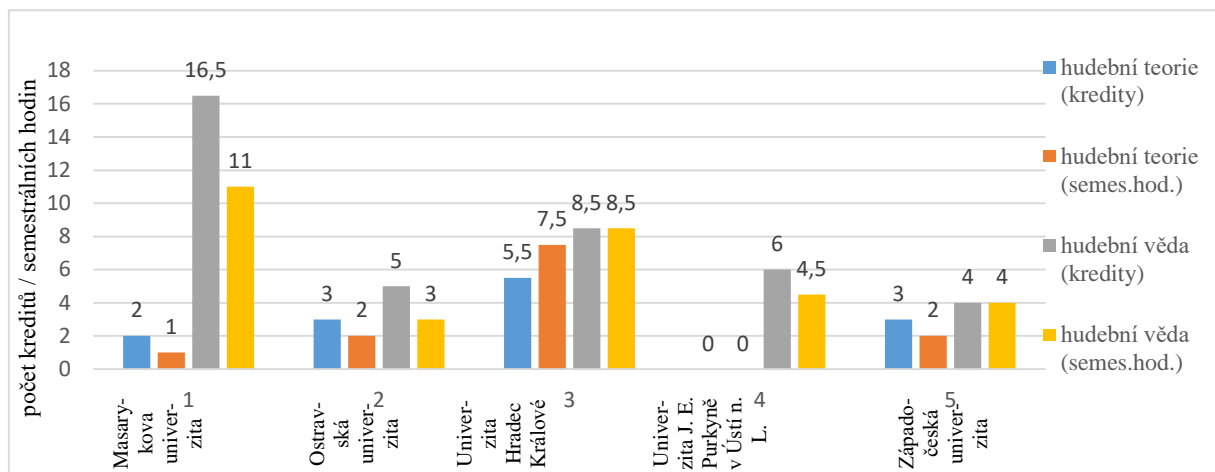

Nejsilnější zastoupení kurikulární kategorie **hudební teorie** bylo definováno ve studijních plánech Univerzity Hradec Králové (5,5 kr. / 7,5 sem. hod.), naopak nulová dotace byla určena u Univerzity J. E. Purkyně (0 kr. / 0 sem. hod.). Nejvíce seminářů oblasti **hudební vědy** absolvuje student Masarykovy univerzity (16,5 kr. / 11 sem. hod.), nejméně Ostravské (5 kr. / 3 sem. hod.) a Západočeské univerzity (4 kr. / 4 sem. hod.). Poměr hodinové dotace kategorií hudební teorie a hudební věda k celkové kreditové dotaci oboru hudební výchova se pohybuje od 17 % (Univerzita J. E. Purkyně) do 43 % (Masarykova univerzita).¹³⁸ Kategorie **sbor a sbormistrovství** je zastoupena u tří z pěti, **volitelné, nepovinné a ostatní předměty** u čtyř z pěti pedagogických fakult.¹³⁹

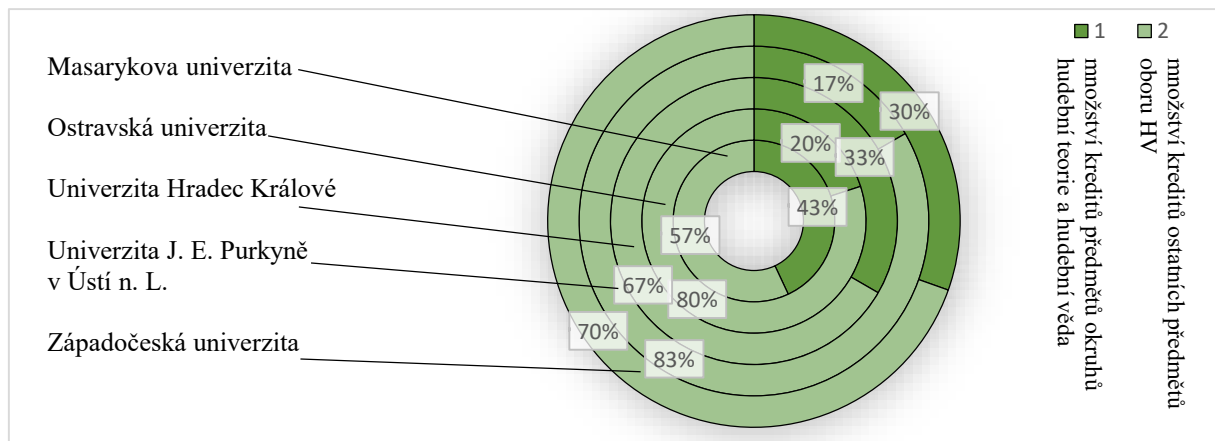
¹³⁸ Grafy č. 31 a 32.

¹³⁹ Graf č. 33.

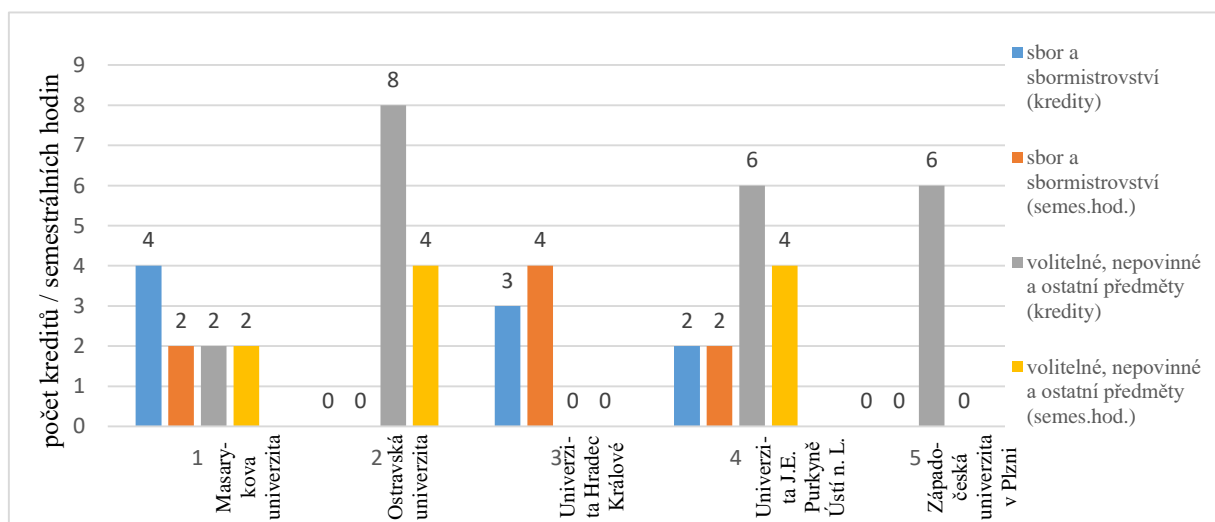
Graf 31: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR

Graf 32: Poměr kreditové struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR

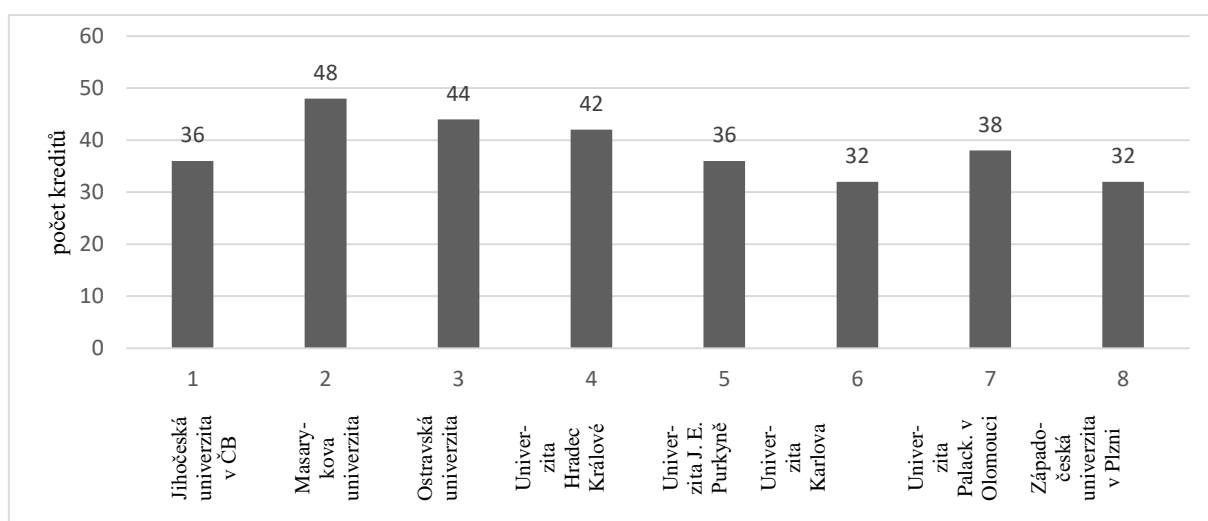

Graf 33: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných, popř. ostatních předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR

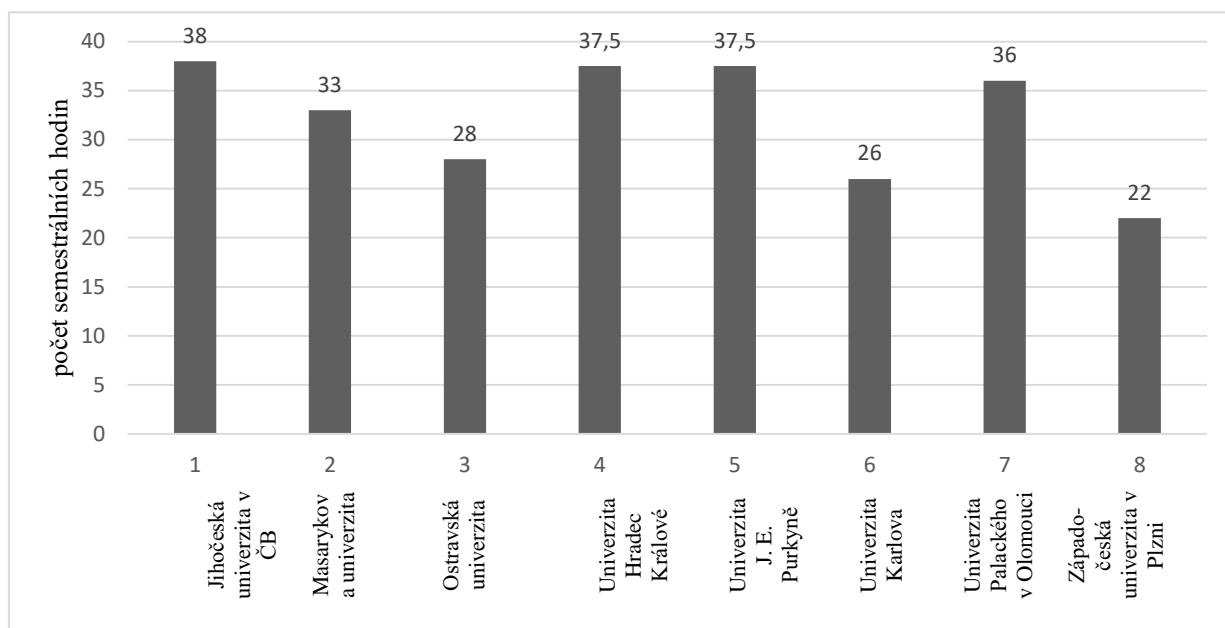
V druhé kategorii byly komparovány dvouoborové studijní programy s akreditací Učitelství pro střední školy. Nejvyšší počet kreditů v oboru hudební výchova vykazuje stejně jako u I. kategorie Masarykova univerzita (48), kterou následují Ostravská univerzita (44), Univerzita Hradec Králové (42), Univerzita Palackého v Olomouci (38), Jihočeská univerzita (36), Univerzita J. E. Purkyně (36), Univerzita Karlova (32) a Západočeská univerzita v Plzni (32). Nejvíce semestrálních hodin obsahuje kurikulum Jihočeské univerzity (38), dále Univerzity Hradec Králové (37,5), Univerzity J. E. Purkyně (37,5), Univerzity Palackého v Olomouci (36), Masarykovy (33), Ostravské (28) a Karlovy univerzity (26).¹⁴⁰

Graf 34: Komparace počtu kreditů oboru učitelství hudební výchova pro SŠ (II. kategorie) navazujících magisterských programů na PedF v ČR

¹⁴⁰ Grafy 34 a 35.

Graf 35: Komparace hodinové dotace oboru učitelství hudební výchova pro SŠ (II. kategorie) navazujících magisterských programů na PedF v ČR

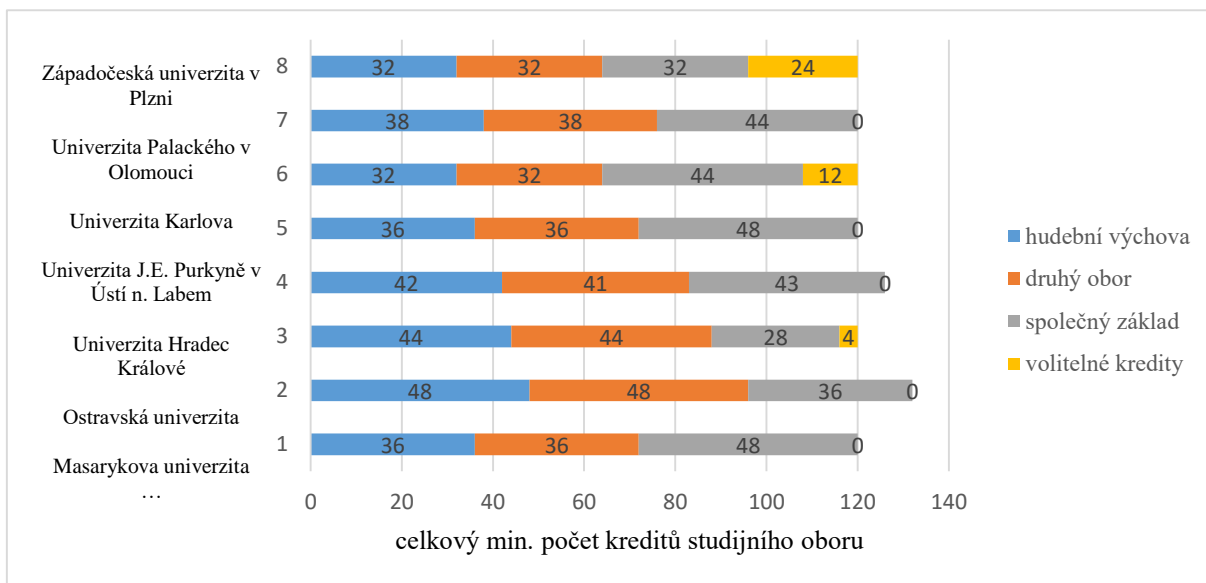

Nejnižší časová dotace je stejně jako u aprobačních oborů pro 2. st. ZŠ na Západočeské univerzitě v Plzni (22). Univerzita Hradec Králové (42/37,5), Univerzita J. E. Purkyně (36/37,5) a Západočeská univerzita (32/22) vykazují shodný počet ECTS bodů a vyučovacích hodin u aprobačních oborů I. a II. kategorie.

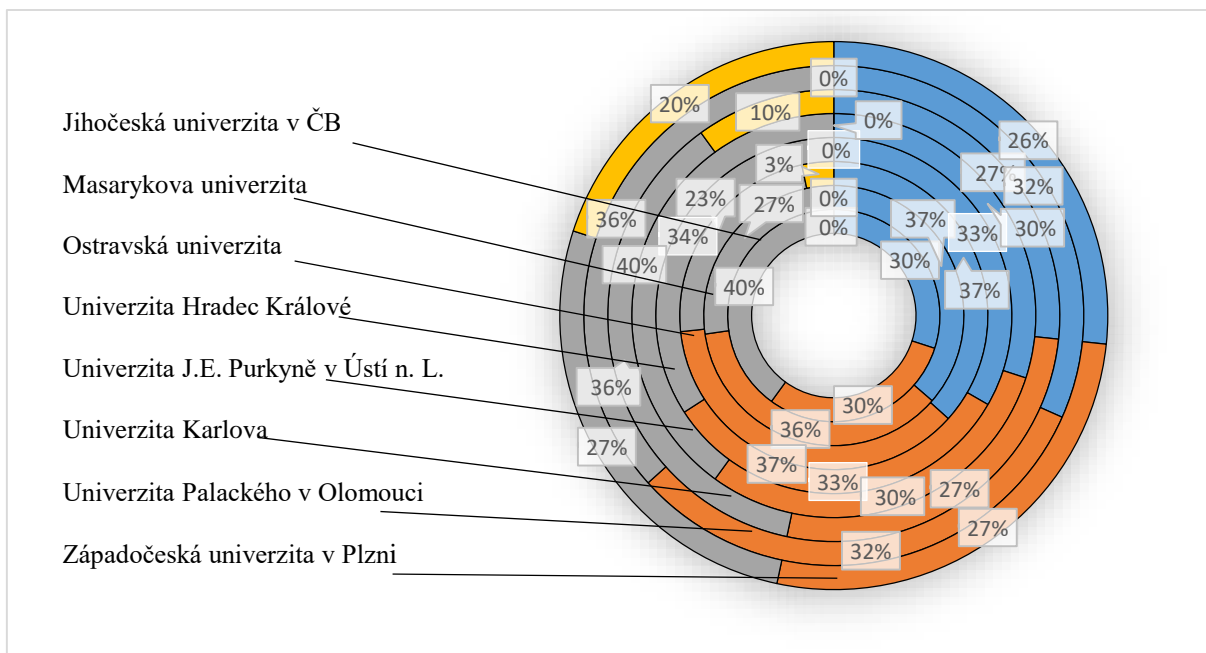
Ze srovnávání kreditových poměrů komplexního studia vyplývá, že obor hudební výchova zabírá 26–37 %, povinné předměty společného základu 13–40 % veškerých ECTS bodů. Tři z pěti univerzit počítají ve svých studijních plánech s volitelnými kredity, které student absolvuje v předmětech vlastního uvážení nad rámec povinně volitelných předmětů. Nejsilnější procentuální zaměření oboru hudební výchova lze stanovit u Masarykovy a Ostravské univerzity, nejvyšší podíl společného základu u Jihočeské univerzity a Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. L. Západočeská univerzita v Plzni naopak předepisuje pouze 32 kreditů za povinné předměty společného základu v navazujícím magisterském studiu.¹⁴¹

¹⁴¹ Grafy č. 36 a 37.

Graf 36: Komparace kreditní struktury dvouoborových navazujících magisterských programů pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR

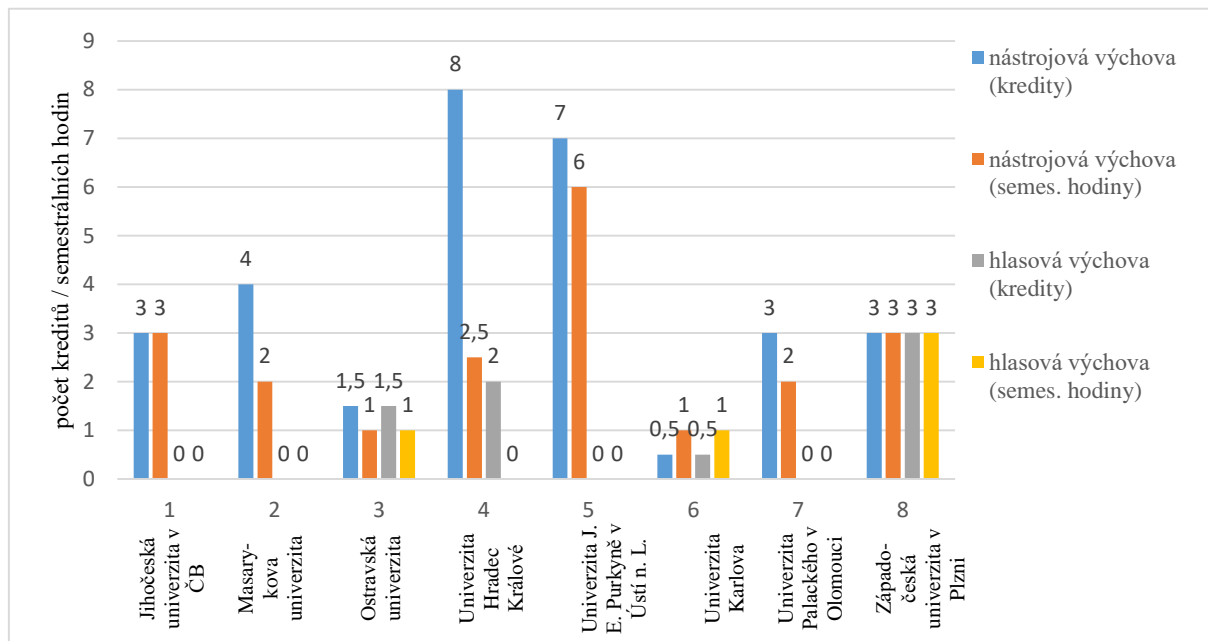
Graf 37: Komparace kreditní struktury navazujících magisterských oborů II. kategorie v ČR v procentech

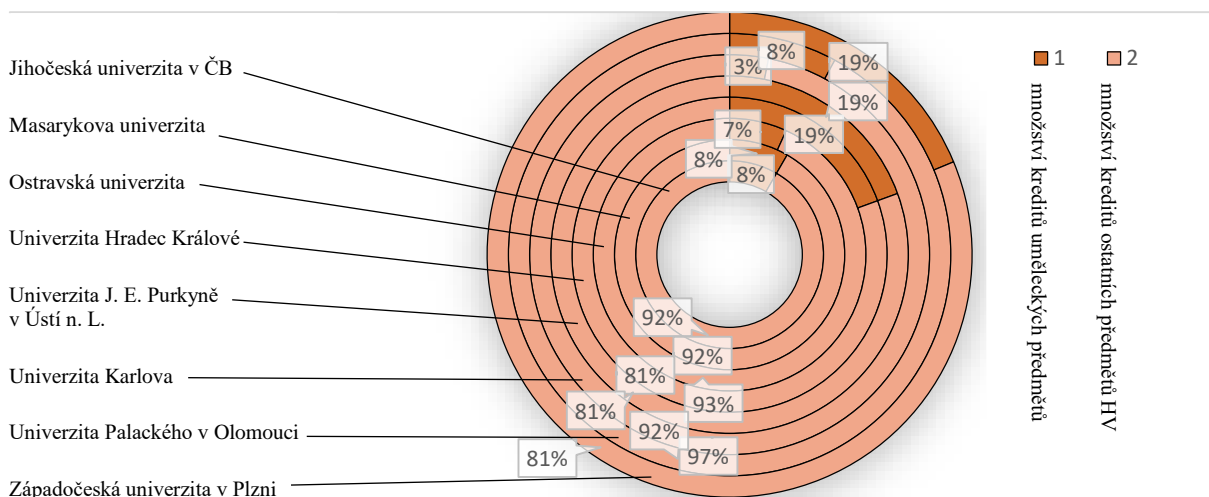
Nejvíce hodin **uměleckých předmětů oborů** v navazujícím magisterském studiu nabízí v oborech II. kategorie Univerzita J. E. Purkyně (6) a Západočeská univerzita v Plzni (6). Nejvyšší počet kreditů lze získat na Univerzitě Hradec Králové (10), nejméně na Univerzitě Karlově (1). Předmětový okruh hlasové výchovy je zastoupen u poloviny komparovaných

oborů. Podíl uměleckých předmětů činí v procentuálním srovnání 3–19 % kreditového penza oboru.¹⁴²

Graf 38: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR

Graf 39: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů pro střední školy (II. kategorie) na PedF v ČR

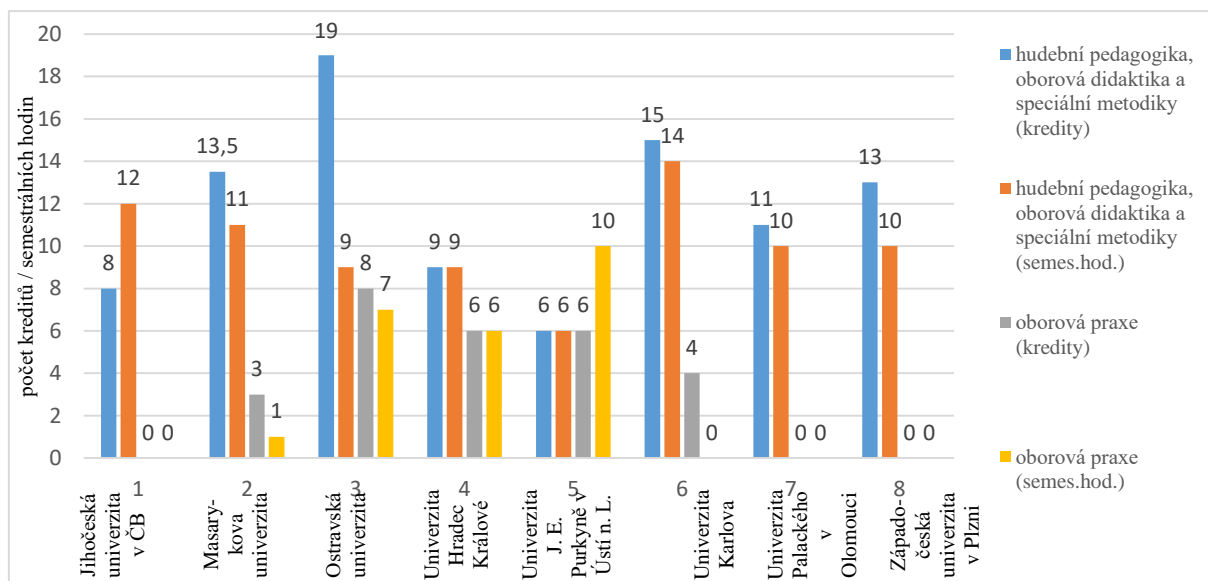

Předměty **hudební pedagogiky, didaktiky, speciální metodiky a oborové praxe** tvoří obdobně jako u oborů I. kategorie základ navazujícího magisterského vzdělávání oborů II.

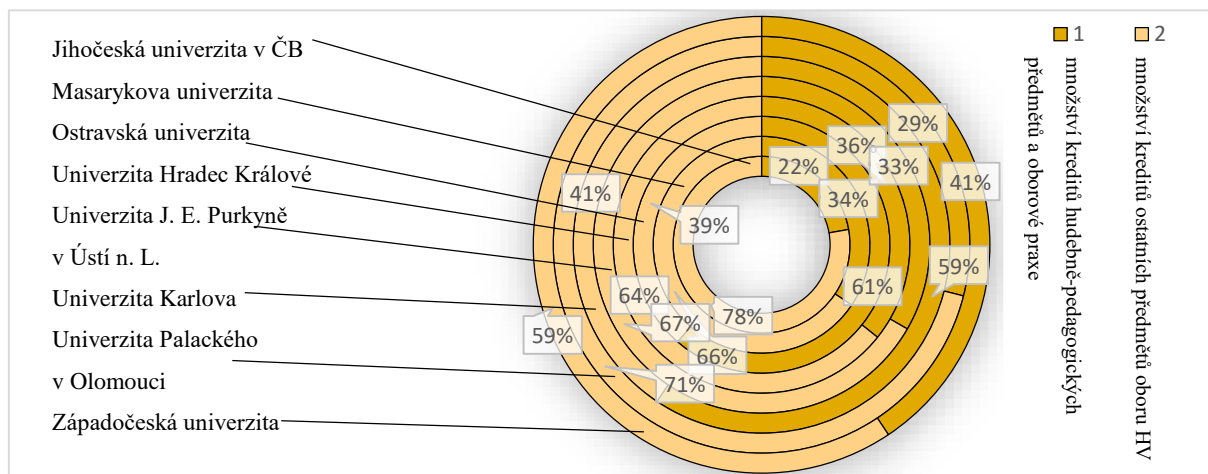
¹⁴² Grafy č. 38 a 39.

kategorie. V kontextu hudebněvýchovného oboru zaujímá 22 až 61 % celkového množství ECTS bodů oboru hudební výchovy. Procentuálně nejsilněji je tento okruh zastoupen u Ostravské (61 %) a Karlovy (59 %) univerzity, nejslaběji u Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (22 %), Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. L. (33 %) a Univerzity Palackého v Olomouci (34 %).¹⁴³

Graf 40: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických, didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe v rámci dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR

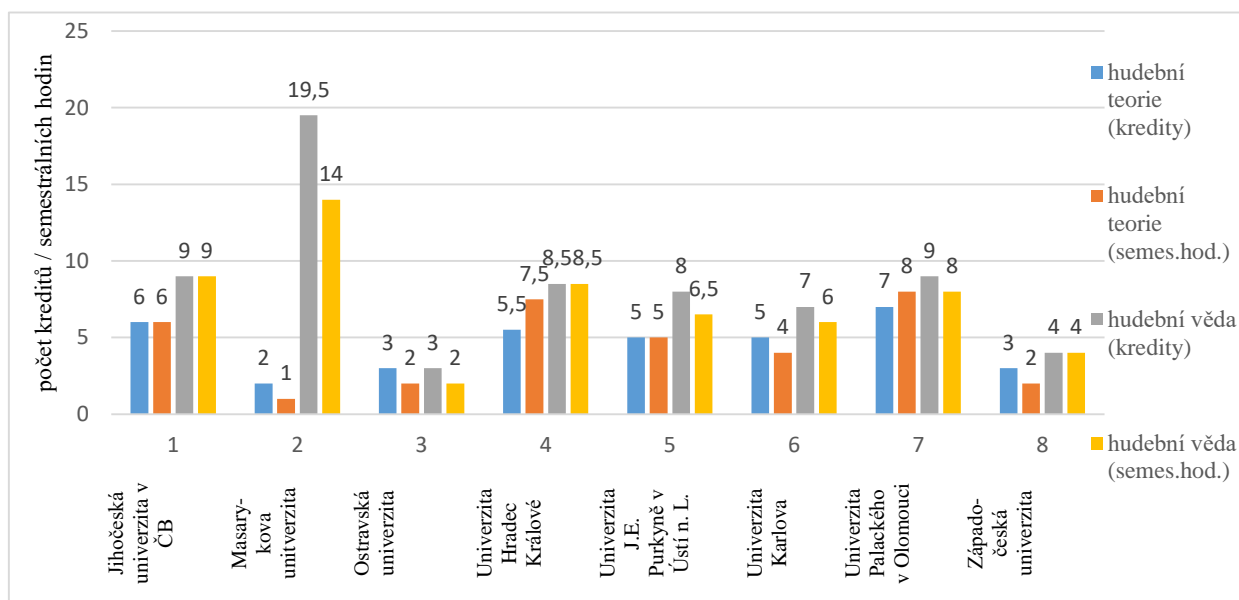
Graf 41: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů pro střední školy (II. kategorie) na PedF v ČR

¹⁴³ Grafy č. 40 a 41.

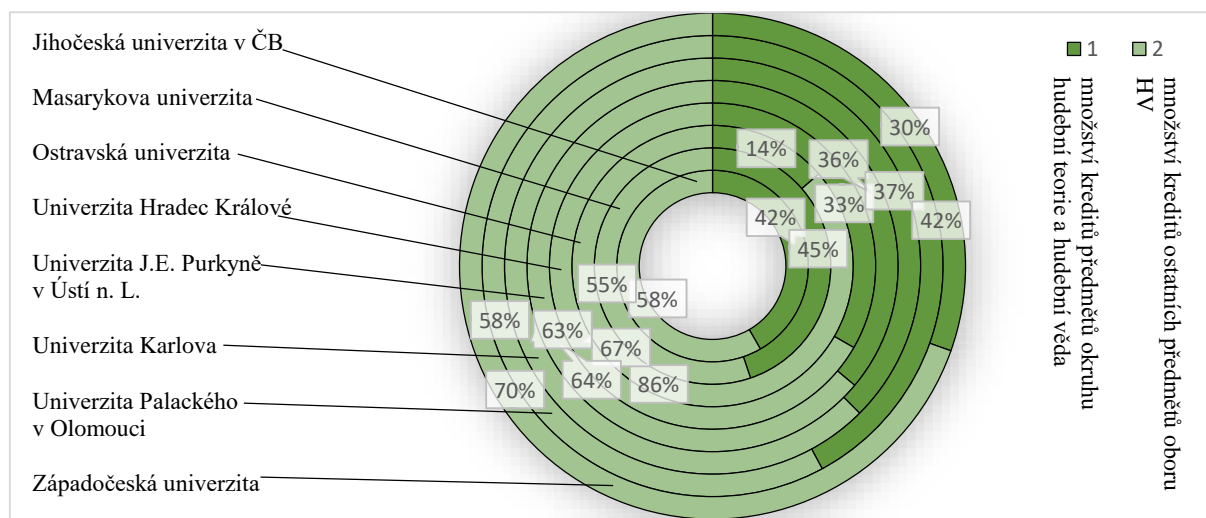
Velký důraz na vzdělávání v **oblasti hudební teorie a vědy** klade obdobně jako u oborů I. kategorie Masarykova univerzita, jejíž kreditové hodnoty v oblasti hudební věda (19,5) výrazně převyšují údaje ostatních univerzit (3–9). Za absolvování předmětů okruhu hudební teorie a vědy v rozsahu 15 hodin získá student Masarykovy univerzity celkem 21,5 kreditů, následují Univerzita Palackého v Olomouci (16 kr. / 16 sem. hod.), Jihočeská univerzita (15 kr./ 15 sem. hod.), Univerzita Hradec Králové (14 kr. / 16 sem. hod.), Univerzita J. E. Purkyně (13 kr. / 11,5 sem. hod.), Univerzita Karlova (12 kr. / 10 sem. hod.), Západočeská univerzita (7 kr. / 6 sem. hod.) a Ostravská univerzita (6 kr. / 4 sem. hod.). Poměr počtu kreditů oblasti hudební teorie a věda k ostatním kreditům oboru hudební výchovy se pohybuje od 14 do 45 %.¹⁴⁴

Graf 42: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových navazujících magisterských studijních programů oboru hudební výchova pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR

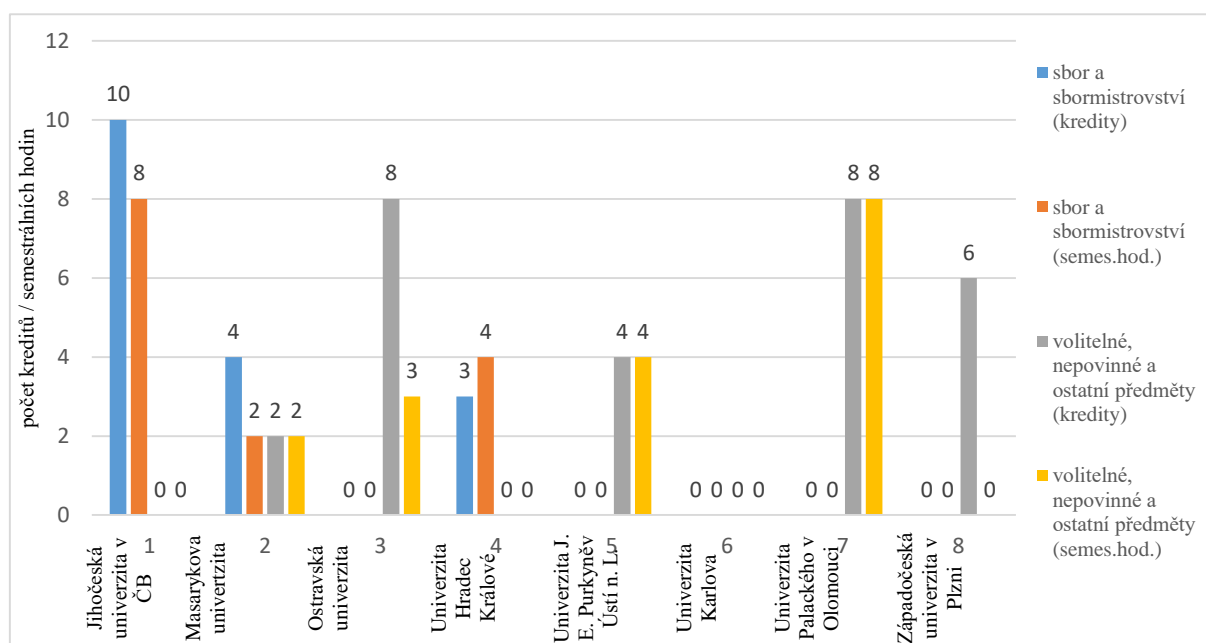
¹⁴⁴ Grafy č. 42 a 43.

Graf 43: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro střední školy (II. kategorie) na PedF v ČR

Oblast **sbor a sbormistrovství** je zastoupena závazně u tří, **volitelné, nepovinné a ostatní předměty** u pěti z osmi pedagogických fakult.¹⁴⁵

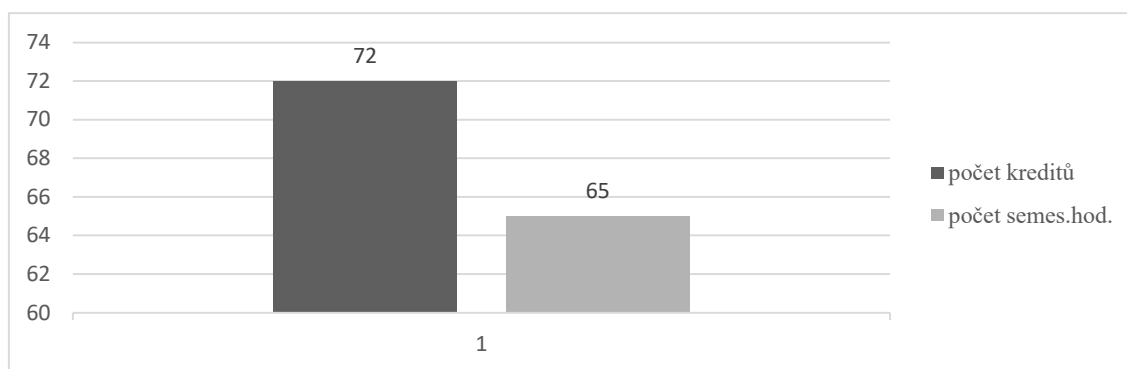
Graf 44: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných, popř. ostatních předmětů dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR

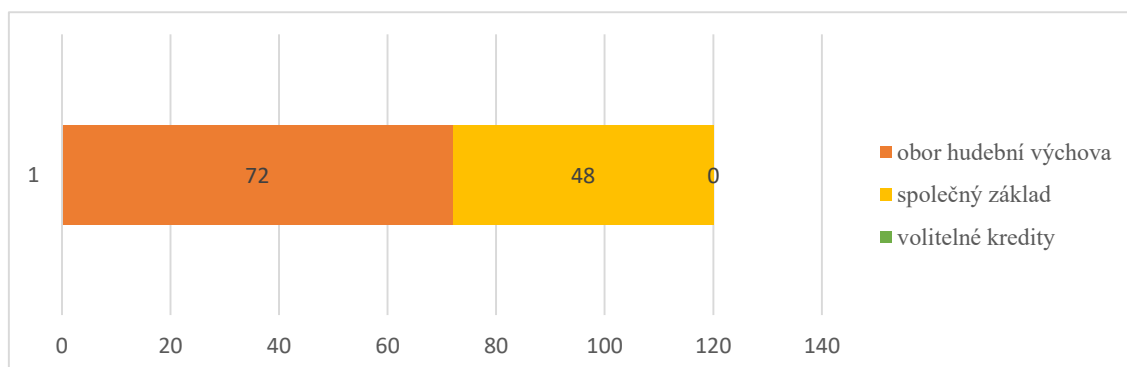
¹⁴⁵ Graf č. 44.

V rámci jednooborového studia Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ na Univerzitě J. E. Purkyně v navazujícím magisterském programu, oborů **třetí kategorie**, absolvent získá min. 72 ECTS bodů za 65 semestrálních vyučovacích hodin, což je 60 procent veškeré kreditní dotace studia. Volitelné kredity studium neobsahuje.¹⁴⁶

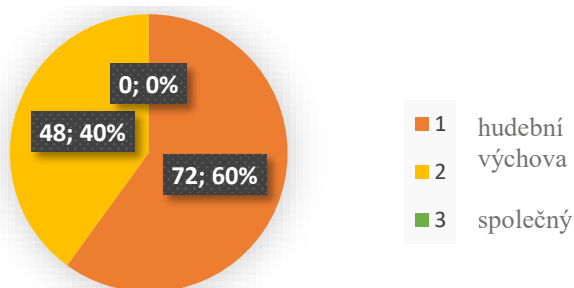
Graf 45: Komparace min. počtu kreditů a hodinové dotace oboru Učitelství HV pro ZŠ, SŠ a ZUŠ na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (III. kategorie)

Graf 46: Komparace kreditní struktury oboru Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (III. kategorie)

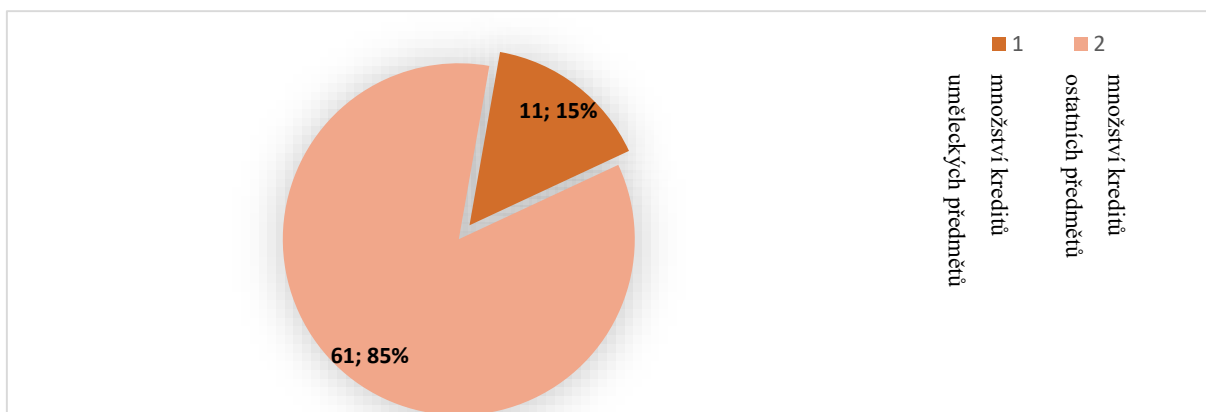
Graf 47: Komparace kreditní struktury oboru Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (III. kategorie) v procentech

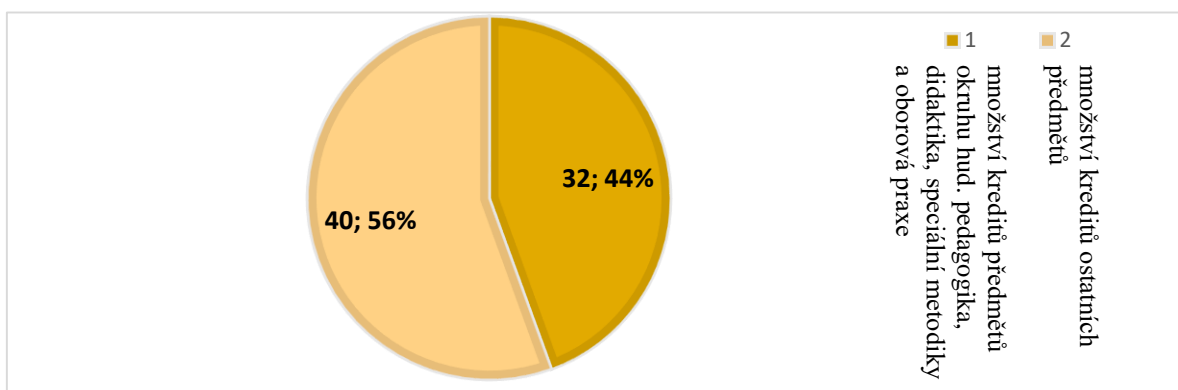
¹⁴⁶ Grafy č. 45 a 46.

Obdobně jako u předešlých komparačních kategorií tvoří i zde základ kurikula oblasti hudební pedagogiky, didaktiky, speciálních metodik a oborové praxe se 44 % celkového počtu kreditů hudebního oboru, oblast hudební teorie a vědy zabírá pouze 26 %. Umělecké předměty jsou zastoupeny 15 %.

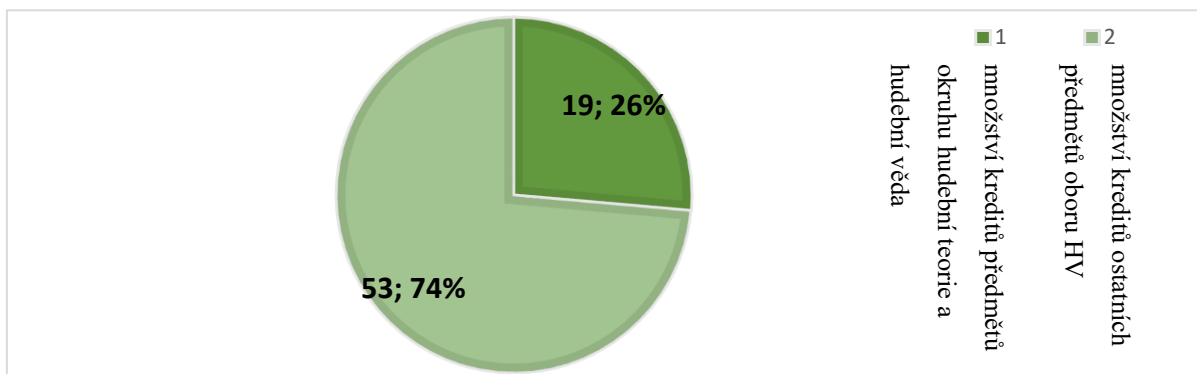
Graf 46: Poměr kreditní struktury uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových navazujících magisterských programů (III. kategorie) na PedF v ČR

Graf 47: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových navazujících magisterských programů (III. kategorie) na PedF v ČR

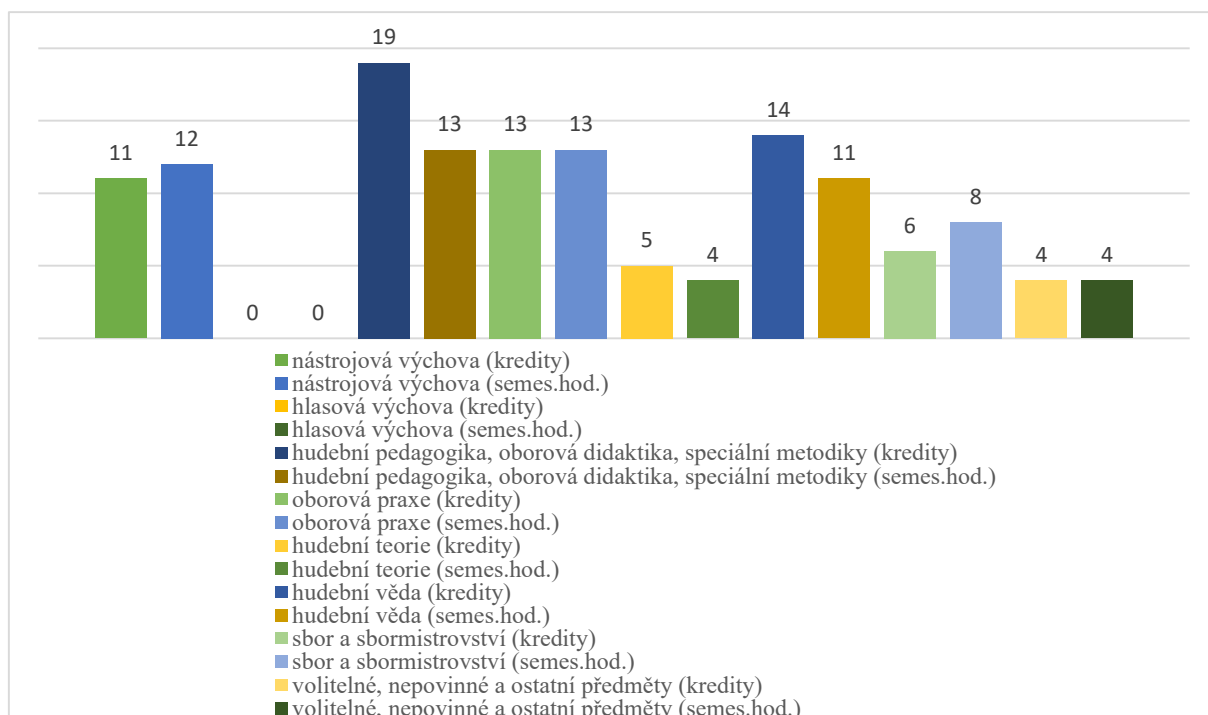

Graf 48: Poměr hodinové dotace předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových navazujících magisterských programů (III. kategorie) na PedF v ČR

Kreditové a časové rozložení jednotlivých předmětových skupin je následovné:¹⁴⁷ hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky (19 kr. / 13 sem. hod.), hudební věda (14 kr. / 11 sem. hod.), oborová praxe (13 kr. / 13 sem. hod.), nástrojová výchova (11 kr. / 12 sem. hod.), sbor a sbormistrovství (6 kr. / 8 sem. hod.), hudební teorie (5 kr. / 4 sem. hod.) a volitelné předměty (4 kr. / 4 sem. hod.). Oblast hlasové výchovy není v kurikulu zastoupena.¹⁴⁸

Graf 49: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů jednooborového navazujícího magisterského studijního programu oboru Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (III. kategorie)

Zjištění srovnávací analýzy obsahu kurikul prezenčních navazujících magisterských programů zachycuje následující tabulka:

¹⁴⁷ řazeno sestupně dle kreditů

¹⁴⁸ Graf č. 49.

Tabulka 14: Shrnutí komparace obsahových kritérií prezenčních navazujících magisterských programů v České republice

<i>Shodné znaky:</i>	<i>Rozdílné znaky:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Předměty oblasti hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe tvoří základ kurikul. U studijních programů představují tyto oblasti v I. kategorii 34–52 %, ve II. kategorii 22–61 % a ve III. kategorii 44 % celkového kreditního objemu studia. 2. Poměrné zastoupení oblastí hudební teorie a hudební věda je v navazujících magisterských programech výrazně nižší než v programech bakalářských a činí u oborů I. kategorie 17–43 %, II. kategorie 17–45 % a III. kategorie 26 % celkového kreditního objemu studia. 3. Umělecké předměty představují v kurikulech navazujícího magisterského studia 7–24 % (I. kategorie), 3–19 % (II. kategorie) a 15 % (III. kategorie) celkového kreditového penza oboru. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ačkoli celkový součet maximálně získaných kreditů je u všech prezenčních navazujících magisterských programů shodný, liší se jejich rozdělení do jednotlivých částí a složek studia v rámci celkové koncepce vzdělávacího oboru i oboru hudební výchovy. 2. Poměr oborové přípravy a společného základu se na každé fakultě liší. Nejvyšší podíl odborné přípravy HV se nachází u oborů I. kategorie na Masarykově univerzitě (35 %), II. kategorie na Masarykově a Ostravské univerzitě (37 %), III. kategorie na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. L. (40 %). 3. Předmětové okruhy hlasová výchova a sbor a sbormistrovství jsou povinně zastoupeny u sedmi ze čtrnácti komparovaných kurikul. 4. Předmětový okruh oborová praxe je zastoupen u deseti ze čtrnácti komparovaných kurikul. 5. Předmětový okruh hudební teorie není zastoupen u jednoho ze čtrnácti komparovaných kurikul.

Tabulka 15: Srovnávací analýza prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ v České republice

univerzita	ECTS kredity	ECTS HV	ECTS druhý obor	ECTS společný základ	počet ECTS hodů, které student absolvuje v předmětech vlastního výběru v rámci celé univerzity	POČET SEM. HODIN HV	POČET SEM. HODIN SPOL. ZÁKLAD	pedagogicko-psychologická příprava	počet sem. hod.	ECTS univerzitní základ	počet sem. hod.	ECTS nástrojová výchova	počet sem. hod.	ECTS hlasová výchova	počet sem. hod.	ECTS hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metody	počet sem. hod.	ECTS oborová praxe	počet sem. hod.	ECTS hudební teorie	počet sem. hod.	ECTS hudební věda	počet sem. hod.	ECTS sbor a sbormistrovství	počet sem. hod.	volitelné, nepovinné a ostatní předměty	počet sem. hod.	
Jihočeská univerzita v ČB																												
I	Učitelství HV pro ZŠ, SŠ a ZUŠ	120	36	36	48	0	38	30	36	28	12	2	3	3	0	0	8	12	0	0	6	6	9	9	10	8	0	0
Masarykova univerzita																												
II	Učitelství pro ZŠ - Učitelství HV pro ZŠ *	121	43	42	36	0	29	14	18	14	18	0	4	2	0	0	12,5	9	2	2	2	1	16,5	11	4	2	2	2
III	Učitelství pro SŠ - hudební výchova	132	48	48	36	0	33	14	18	14	18	0	4	2	0	0	13,5	11	3	1	2	1	19,5	14	4	2	2	2
Ostravská univerzita																												
IV	Učitelství HV pro 2. stupeň ZŠ	120	40	40	28	12	28	13	28	13	0	0	2	1	2	1	11	9	10	8	3	2	5	3	0	0	8	4
V	Učitelství HV pro SŠ	120	44	44	28	4	28	13	28	13	0	0	2	1	2	1	19	9	8	7	3	2	3	2	0	0	8	3
Univerzita Hradec Králové																												
VI	Učitelství pro 2. st. ZŠ - hudební výchova	126	42	41	43	0	37,5	15	24	21	19	2	8	2,5	2	0	9	9	6	6	5,5	7,5	8,5	8,5	3	4	0	0
VII	Učitelství pro SŠ - hudební výchova	126	42	41	43	0	37,5	15	24	21	19	2	8	2,5	2	0	9	9	6	6	5,5	7,5	8,5	8,5	3	4	0	0
Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem																												
VIII	Hudební výchova pro 2. stupeň ZŠ	120	36	36	48	0	37,5	38	30	19	18	8	6	6	0	0	8	10	8	11	0	0	6	4,5	2	2	6	4
IX	Učitelství HV pro střední školy	120	36	36	48	0	37,5	38	29	19	19	9	7	6	0	0	6	6	6	10	5	5	8	6,5	0	0	4	4
X	Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ	120	72	0	48	0	65	38	29	19	19	9	11	12	0	0	19	13	13	13	5	4	14	11	6	8	4	4
Univerzita Karlova																												
XI	Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ	120	32	32	44	12	32	24	32	21	12	3	1	1	1	1	15	14	4	0	5	4	7	6	0	0	0	0
Univerzita Palackého v Olomouci																												
XII	Učitelství HV pro SŠ a 2. st. ZŠ	120	38	38	44	0	36	62	35	31	9	9	3	2	0	0	11	10	0	0	7	8	9	8	0	0	8	8
Západočeská univerzita v Plzni																												
XIII	Učitelství HV pro ZŠ	120	32	32	32	24	22	42	32	21	0	0	3	3	3	3	13	10	0	0	3	2	4	4	0	0	6	0
XIV	Učitelství HV pro SŠ	120	32	32	32	24	22	42	32	21	0	0	3	3	3	3	13	10	0	0	3	2	4	4	0	0	6	0

* počet kreditů u modře označených studijních plánů se nepodařilo i přes komunikaci se studijním oddělením vyřešit

3.3.3 Shrnutí

Srovnávací analýza definovala rozdílné a shodné znaky kurikul učitelství hudební výchovy. Identické jsou formální znaky bakalářských i navazujících magisterských studií: délka studia (3 roky u bakalářského, 2 roky u navazujícího magisterského), minimální počet ECTS bodů (180 kr., 120 kr.), typy akreditovaných programů (Specializace v pedagogice, Učitelství pro základní školy, Učitelství pro střední školy) a nabytý titul (Bc., Mgr.). Většina univerzit nabízí studium učitelství hudební výchovy v dvouoborové kombinaci. Zatímco se bakalářské studijní programy zaměřují na vzdělávání v oblastech hudební vědy a hudební teorie, navazující magisterské kurikulum zprostředkovává především kompetence v oblastech hudební pedagogiky, oborové didaktiky, speciálních metodik a oborové praxe. Oborové praxe probíhají na některých fakultách v rámci studijních plánů pro obor hudební výchovy, na jiných v rámci pedagogicko-psychologické přípravy, která je povinná pro všechny učitelské obory. Obsahová komparace byla provedena na základě učebních plánů oboru hudební výchova. Veškeré praxe, které budoucí učitel na univerzitě absoluuje, jsou uvedeny v příloze na straně 44. Kurzívou jsou označeny povinně volitelné či nepovinné předměty, tučně zvýrazněny jsou praxe, které probíhají v rámci komparované oblasti oboru hudební výchovy.

3.4 Srovnávací analýza kurikul prezenčních programů oboru učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Republice Rakousko

S ohledem na probíhající reformu byla v akademickém roce 2016/17 v rámci klastrů poprvé otevřena nově akreditovaná čtyřletá bakalářská studia. Ačkoli na ně navazující magisterská studia vstoupí v platnost až o tři roky později, byla též zahrnuta do následné analýzy, jelikož tvoří neodmyslitelnou část budoucí vzdělávací koncepce. Akademickým rokem 2019/20 skončí platnost kurikul a akreditovaných programů dle starého konceptu vzdělávání učitelů a nejpozději k tomuto datu je nutno výběrové typy studia dokončit.

3.4.1 Prezenční bakalářské programy oboru učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy

Komparace byla provedena v kurikulech čtyř bakalářských programů v rámci terciárních institucí závazných klastrů „*Cluster Nord-Ost*“, „*Cluster Süd-Ost*“, „*Cluster Mitte*“ a „*Cluster West*“ (tabulka č. 17). Všechna kurikula platí od 1. 10. 2016, trvají osm semestrů

a vykazují kreditovou náročnost 240 ECTS bodů. Po ukončení studia získá absolvent titul „Bachelor of Education“ (BE_{Ed}) či „Bachelor of Art and Education“ (BA_{Ed}), který se dle nových pravidel uvádí za jménem. Označení oboru bylo celostátně sjednoceno na „Bachelorstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung): Unterrichtsfach Musikerziehung“. Obor hudební výchova lze studovat v kombinaci s druhým oborem či specializací na inkluzivní či mediální pedagogiku dle nabídky jednotlivých pracovišť. Předměty společného základu jsou zpravidla vyučovány na speciálních institutech klastru, např. v *Centru pro vzdělávání učitelů při Vídeňské univerzitě (Zentrum für LehrerInnenbildung bei der Universität Wien)*. Obsah společného základu se v porovnání s kurikuly českých univerzit liší. Zatímco v Čechách je tvořen i všeobecně vzdělávacími předměty, jakými jsou např. jazykové zkoušky, tělesná výchova apod., v Rakousku se jedná výhradně o předměty osvětlující výzkumné metody ve vzdělávání a o pedagogicko-psychologickou přípravu, čímž zde dochází k jasné profesní profilaci. Společný základ obsahuje i povinnou praktickou část na školách, která je v Rakousku nazývána pedagogicko-praktické studium (PPS).¹⁴⁹

Tabulka 15: Seznam prezenčních bakalářských programů oboru hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy (víceletá gymnázia) použitých ve srovnávací analýze

<i>vyšší škola</i>	<i>označení studia</i>	<i>získaný titul</i>	<i>limit kreditů obor HV/ limit kreditů bak. studia</i>	<i>studium lze studovat v kombinaci</i>	<i>Cit.</i>
<p>„Cluster Nord-Ost“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p> <p><i>Universität für Musik und darstellende Kunst Wien</i></p>	<p>Bachelorstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>BAEd Bachelor of Art and Education</p>	<p>100/240</p>	<p>s inkluzivní pedagogikou, či s druhým oborem: tělesná výchova a sport; biologie a životní prostředí; bosenština-chorvatština-srbština; chemie; deskriptivní geometrie; němčina; angličtina; evangelické náboženství; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; řečtina; ekonomie domácnosti a stravování; informatika; instrumentální hudební výchova; italština; katolické náboženství; latina; matematika; psychologie a filozofie; polština; fyzika; ruština; slovinština; slovenština; španělština; čeština; maďarština</p>	<p>[1]</p>

¹⁴⁹ Detailní přehled o pedagogicko-praktických studiích naleznete v příloze na straně 72.

<p>„Cluster Süd-Ost“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p>	<p>Bachelorstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>BEd Bachelor of Education</p>	<p>95/240</p>	<p>s inkluzivní pedagogikou, či s druhým oborem: tělesná výchova a sport; biologie a životní prostředí; bosensština-chorvatština-srbština; chemie; deskriptivní geometrie; němčina; angličtina; stravování-zdraví-konzum; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; řečtina; informatika; instrumentální hudební výchova; italsština; katolické náboženství; latina; matematika; psychologie a filozofie; fyzika; ruština; slovinština; španělština; turečtina</p>	<p>[2]</p>
<p><i>Kunstuniversität Graz</i></p> <p><i>Kirchliche Pädagogische Hochschule Graz</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Burgenland</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Kärnten</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Steiermark</i></p>					
<p>„Cluster Mitte“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p>	<p>Bachelorstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>BEd Bachelor of Education</p>	<p>97/240</p>	<p>s inkluzivní pedagogikou, či s druhým oborem: tělesná výchova a sport; výtvarná výchova; biologie a životní prostředí; chemie; němčina; angličtina; stravování a domácnost; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; tvorba - předmět technické dílny; řečtina; informatika a management informatiky; instrumentální hudební výchova; italsština; katolické náboženství; latina; matematika; psychologie a filozofie; fyzika; ruština; španělština; textilní tvorba; základní vzdělání v technice; základní vzdělání v managementu</p>	<p>[3]</p>
<p><i>Universität Mozarteum Salzburg</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Oberösterreich</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Salzburg Stefan Zweig</i></p> <p><i>Private Pädagogische Hochschule der Diözese Linz</i></p> <p><i>Anton Bruckner Privatuniversität</i></p>					

<p>„Cluster West“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p>	<p>Bachelorstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>BEd Bachelor of Education</p>	<p>100/240</p>	<p>se specializací inkluzivní pedagogika, nebo mediální pedagogika, či s druhým oborem: základní odborné vzdělání; profesní orientace/nauka o životě; tělesná výchova a sport; výtvarná výchova; biologie a životní prostředí; chemie; němčina; angličtina; stravování a domácnost; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; řečtina; informatika; instrumentální hudební výchova; islámské náboženství; italština; katolické náboženství; latina; matematika; fyzika; ruština; španělština</p>	<p>[4]</p>
<p><i>Universität Mozarteum Salzburg</i></p>		<p><i>Kirchliche Pädagogische Hochschule – Edith Stein</i></p>		<p><i>Pädagogische Hochschule Tirol</i></p>	
<p><i>Pädagogische Hochschule Vorarlberg</i></p>					

Seznam citací z tabulky:

- [1] *Www.mdw.ac.at* [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: http://www.mdw.ac.at/studium/studienplan/BA_ME_16W.pdf
- [2] *Www.impg.at* [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: <http://www.impg.at/index.php?id=7>
- [3] *Www.uni-moz.at* [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3588
- [4] *Www.uni-mozarteum.at* [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3590

Z rozboru **formálních kritérií** studijních plánů lze definovat následující shodné znaky a odlišnosti:

Tabulka 16: Komparace formálních kritérií prezenčních bakalářských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

Shodné znaky:	Rozdílné znaky:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Standardní doba studia bakalářských programů představuje 8 semestrů. 2. Během studia získá student minimálně 240 kreditů (ECTS bodů). 3. Kurikula jsou akreditována v programu <i>Bachelorstudium Lehramt Sekundarstufe Allgemeinbildung</i>. 4. Na konci studia obdrží absolvent titul bakalář (BEd či BAEd) psaný za jménem. 5. Obor hudební výchova lze studovat v kombinaci s druhým oborem, nebo specializací dle nabídek jednotlivých pracovišť. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studium hudební výchovy lze studovat v rámci klastrů <i>West, Mitte</i> a <i>Süd-Ost</i> na univerzitách a vysokých pedagogických školách, v rámci klastru <i>Nord-Ost</i> je tato možnost pouze na vídeňské univerzitě.

Za účelem **obsahové komparace** byly předměty utříděny do tematických oblastí, názvy seminářů se mohou dle jednotlivých pracovišť mírně lišit (tabulka č. 19). Počet semestrálních hodin a ECTS bodů předmětů,¹⁵⁰ které svým charakterem spadají do dvou tematických okruhů, byl v detailním přehledu rozdělen do přírodních oblastí stejným dílem. Název kategorie „Sbor a sbormistrovství“ byl s ohledem na obsah kurikul pozměněn na „Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles“.

Tabulka 17: Předmětové okruhy kurikul oboru učitelství HV na vyšších všeobecně vzdělávacích školách

Oblast	Příklady předmětů dané oblasti
Nástrojová výchova	hra na hudební nástroj hlavního uměleckého oboru; hra na kytaru ve školní praxi; hra na klavír ve školní praxi; bicí nástroje; praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě; klavírní praktikum; perkuse; umělecký obor hry na klavír; hra na klavír v jazzové a populární hudbě

¹⁵⁰ Např. harmonie včetně sluchové analýzy, rytmická průprava a perkuse, speciální metody hudebního vyučování; úvod do populární hudby; výzkum lidové hudby.

Hlasová výchova	technika mluvy; pěvecké praktikum; umělecký obor zpěv; umělecký obor zpěv v jazzové a populární hudbě; zpěv pro pedagogy; zpěv
Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	příprava na roli pedagoga; úvod do hudební pedagogiky; hudba a počítač; tanec a pohyb; hlasová výchova dětí a mládeže; základy hudební pedagogiky; seminář hudební didaktiky; teorie výuky; speciální metody hudebního vyučování; cvičení z hudební pedagogiky; koncepty pro hudební výchovu; hudebně pedagogické dny; základy oborové didaktiky; oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou praxi; hudba a pohyb; nová média ve výuce; proseminář z hudební pedagogiky; hlasová výchova dětí a mládeže; muzicírování ve třídě; speciální metody hudebního vyučování; seminář hudební didaktiky
Oborová praxe	oborová praxe
Hudební teorie	úvod do hudební teorie; klavírní praktikum k harmonii; harmonie v hudební výchově; hudební formy; sluchový a rytmický výcvik; nauka o hudebních dílech; harmonie; harmonie v jazzu; hudební formy a analýza; aranžování v populární a jazzové hudbě; nauka o hudebních formách; teorie jazzu a populární hudby
Hudební věda	nauka o hudební literatuře; úvod do hudební sociologie; úvod do etnomuzikologie; nauka o hudebních nástrojích; dějiny jazzu a populární hudby; úvod do vědecké práce; akustika; seminář z dějin hudby
Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles	sbor; dirigování v hudební výchově; sbormistrovství v hudební výchově; vedení souboru populární hudby; sbormistrovství; dirigování; praktikum sboru a souboru na nižším sekundárním stupni; praktikum sboru na vyšším sekundárním stupni; hra a vedení souboru; řízení souboru
Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	vokální soubor; komorní sbor; seminář hudební akustiky; vybraná kapitola hudebních dějin; evropská lidová hudba; praktikum hry na kytaru 2; hra v populárním souboru 2; soubor jazzové a populární hudby; muzicírování ve třídě 2,3; základy aranžování 1,2; hlasová výchova dětí a mládeže 2; hra v populárním souboru 1; tanec jako prostředek uměleckého vyjadřování; technika tance; taneční populární styly; zpívání ve sboru 5–6; improvizace; komorní hudba/soubor; stříhání videa

Obsah studijních plánů se odvíjí od zvoleného hlavního uměleckého oboru, který je nutno uvést již při registraci k přijímacím zkouškám. Individuální umělecká výuka je závazná krom toho i ve hře na klavír a ve zpěvu, pokud si je student neztvořil jako hlavní umělecký obor.

V Rakousku lze studovat v rámci profesní přípravy učitele hudební výchovy tyto hlavní obory:

Tabulka 18: Seznam hlavních uměleckých oborů prezenčního bakalářského studia v Rakousku

Český název hlavního uměleckého oboru	Německý název hlavního uměleckého oboru	Klastry, ve kterých lze tento obor zapsat
Hra na nástroj/ zpěv	<i>Instrument / Gesang</i>	všechny klastry
Hra na nástroj v jazzové a populární hudbě (zpěv, klavír, kytara)	<i>Instrument Jazz/Pop (Gesang, Klavier, Gitarre)</i>	<i>Mitte</i>
Populární hudba	<i>Popularmusik</i>	<i>Mitte</i>
Sbormistrovství	<i>Chorleitung</i>	<i>Nord-Ost a Mitte</i>
Tanec	<i>Tanz</i>	<i>Mitte</i>
Vedení vokálních a instrumentálních souborů	<i>Ensembleleitung vokal/ instrumental</i>	<i>Mitte</i>
Vedení hudebních těles	<i>Musikleitung</i>	<i>West</i>
Hra v souboru a vedení hudebních těles	<i>Ensemblespiel und Ensembleleitung</i>	<i>Mitte</i>

Nástrojová nabídka hlavních uměleckých oborů je následující:

Tabulka 19: Nástrojová nabídka hlavních uměleckých oborů prezenčního bakalářského studia v Rakousku

<i>klastr</i>	<i>nástrojová nabídka hlavních uměleckých oborů</i>
<i>Nord-Ost</i>	basa v populární hudbě, bicí nástroje v klasické hudbě, bicí nástroje v klasické a populární hudbě, bicí souprava/ perkuse v populární hudbě, cembalo, fagot, flétna, harfa, hoboj, housle, klarinet, klávesové nástroje v populární hudbě, klavír, kontrabas, kytara, kytara v populární hudbě, lesní roh, pozoun, saxofon v klasické hudbě, saxofon v jazzu, saxofon v populární hudbě, trubka, tuba, varhany, viola, violoncello, zobcová flétna, zpěv, zpěv v populární hudbě
<i>Süd-Ost</i>	akordeon, bicí souprava (<i>drum set</i>), cembalo, cimbál (<i>Hackbrett</i>), citera, baskytara, elektrická kytara, fagot, harfa, hoboj, housle, klarinet, klavír, klavír (jazz), kontrabas, kontrabas (jazz), kytara, lesní roh, pozoun, pozoun (jazz), příčná flétna, saxofon, saxofon (jazz), štyrská

harmonika, trubka, trubka (jazz), tuba, varhany, viola, violoncello, zobcová flétna, zpěv

<i>Mitte</i>	bicí nástroje, cimbál (<i>Hackbrett</i>), citera, diatonická harmonika, fagot, housle, harfa, hoboj, klarinet, klavír, kontrabas, kytara, lesní roh, pozoun, příčná flétna, saxofon, varhany, viola, violoncello, trubka, tuba, zobcová flétna, zpěv, sbormistrovství, tanec, vedení vokálního a instrumentálního souboru, populární hudba, hra v souboru a vedení souboru
<i>West</i>	bicí nástroje, citera, fagot, harfa, hoboj, housle, klarinet, klavír, klavír v jazzové a populární hudbě, kontrabas, kytara, kytara v jazzové a populární hudbě, lesní roh, pozoun, příčná flétna, saxofon, trubka, varhany, viola, violoncello, zobcová flétna, zpěv, zpěv v jazzové a populární hudbě

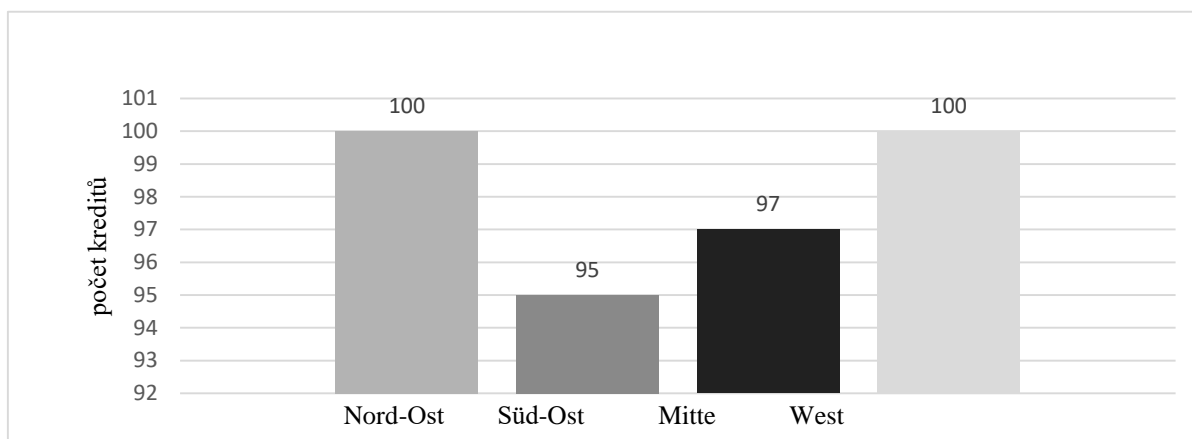
Jelikož nejčastěji volí studenti jako hlavní umělecký obor Hru na nástroj, vycházíme v základní komparaci z tohoto hlavního oboru a následně se v detailním srovnávání věnujeme jednotlivým specializacím. Vlastní kurikula hudební výchovy jsou členěna do tematických celků (modulů). V případě, že student absoluuje všechny volitelné předměty oboru hudební výchovy v rámci jednoho tematického celku (např. sbormistrovství), může požádat ve vybraných klastrech o uznání přidané specializace, která bude uvedena na závěrečném diplomu absolventa.¹⁵¹ Číselné porovnání kurikul bakalářského prezenčního studia zachycují tabulky č. 22 a 23 na konci kapitoly.

Zatímco porovnání počtu kreditů oboru hudební výchovy je s odlišností maximálně pěti procent (neméně 95, nejvíce 100) vyrovnané, rozmezí hodinové dotace téže aprobace vykazuje rozdíl až 36,5 semestrálních hodin. Nejvíce času stráví v lavicích vysokých škol student klastru *Süd-Ost*, nejméně student klastru *Mitte*.¹⁵²

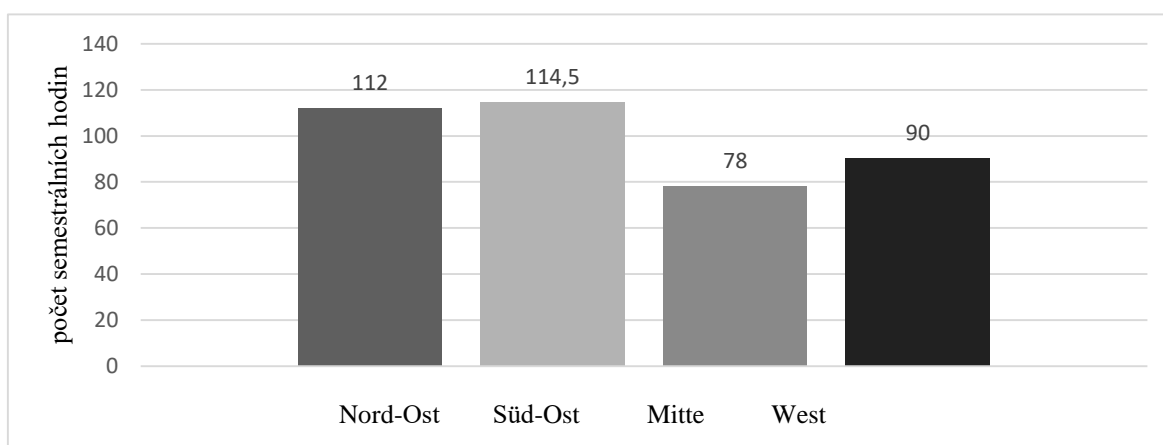
¹⁵¹ Označení: „*zusätzlich frei gewählter Schwerpunkt TITEL*“

¹⁵² Grafy č. 50 a 51.

Graf 50: Komparace počtu kreditů oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku

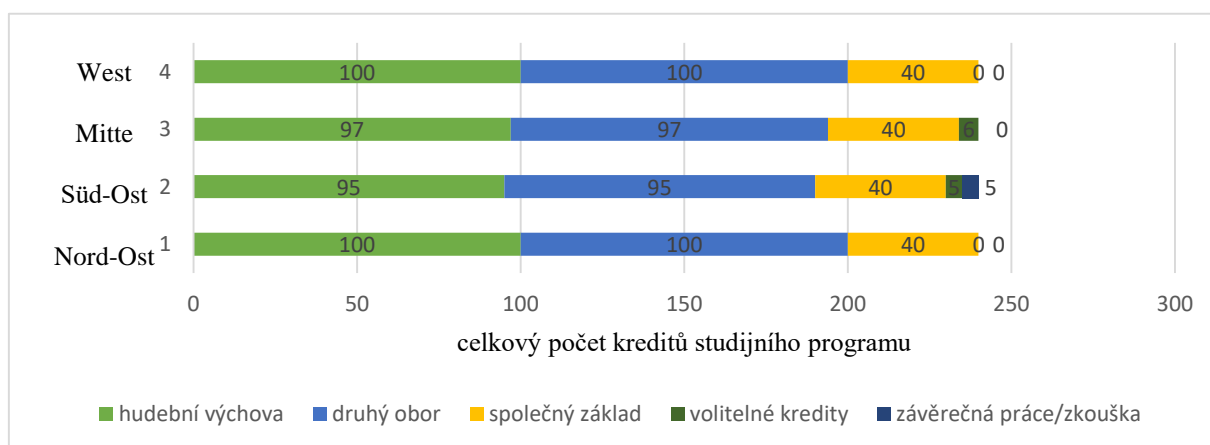
Graf 461: Komparace hodinové dotace oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku

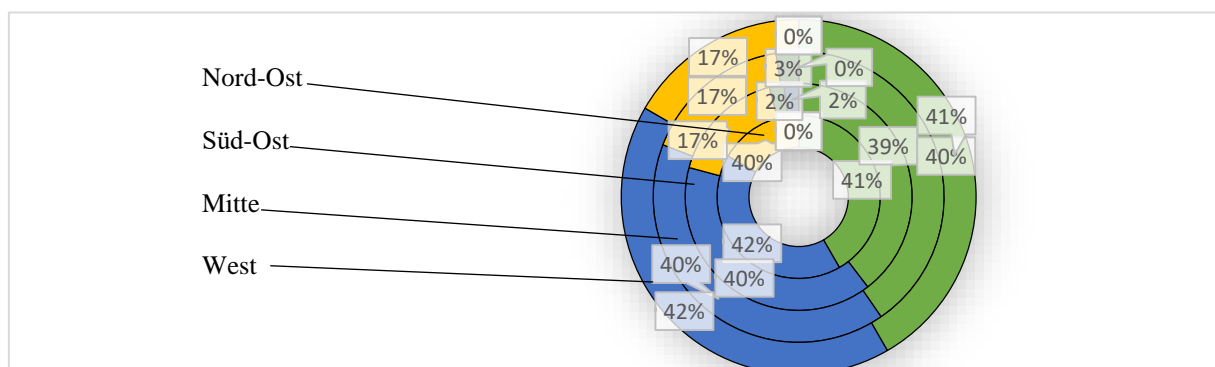
Vyrovnané je i rozložení celkové kreditové struktury bakalářského vzdělávání učitelů HV. Semináře společného základu a volitelných předmětů tvoří mimo vlastní obor HV minimálně 17, maximálně 21 procent. Absolventi vysokých škol klastru *Süd-Ost* získají za závěrečnou práci a zkoušku 5 ECTS bodů.¹⁵³

¹⁵³ Grafy č. 52 a 53.

Graf 52: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku

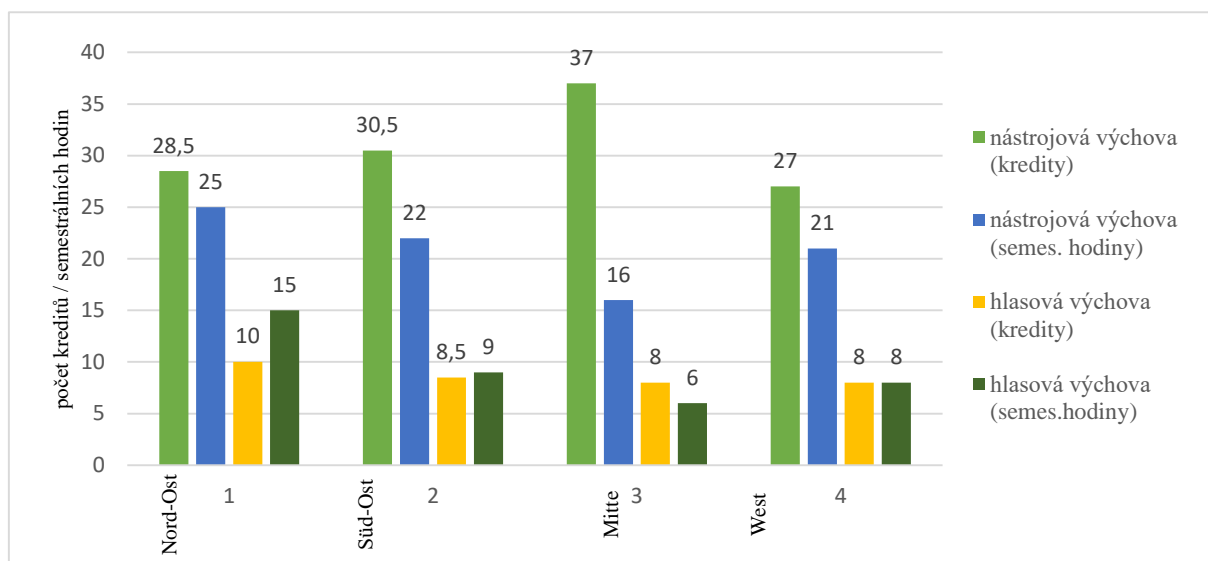
Graf 473: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku v procentech

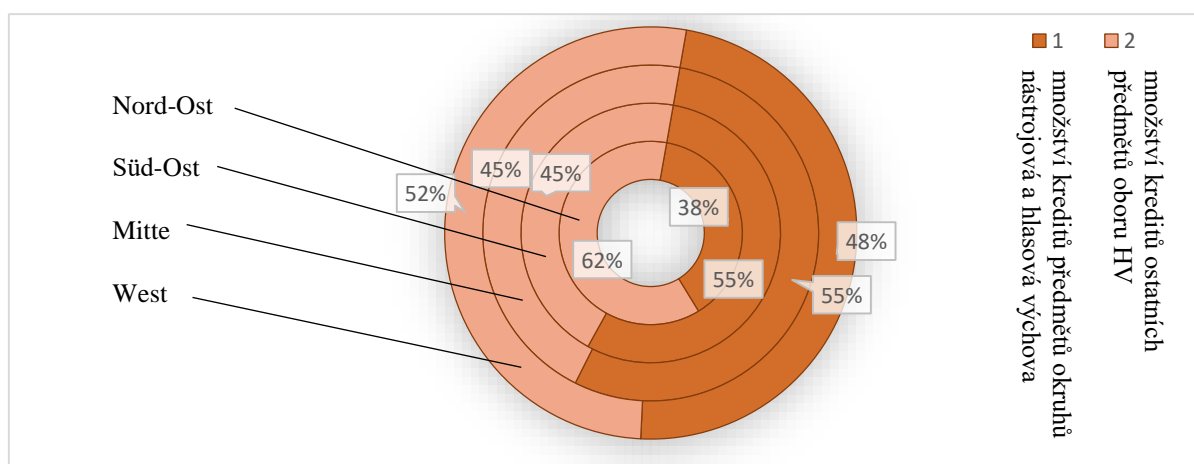
Umělecké vzdělání zaujímá v bakalářské přípravě hlavní roli a představuje až 55 procent kreditní dotace předmětů hudební výchovy. Drtivá většina nástrojové a pěvecké výuky probíhá individuální formou výuky. Nejvíce kreditů získá v těchto oblastech student klastru *Mitte* (45), nejméně v klastru *West* (35). Nejvyšší počet semestrálních hodin absolvuje student klastru *Nord-Ost* (40), nejméně v klastru *Mitte* (24). V případě některých specializací, např. sbormistrovství, vedení hudebních těles či tanec, je zastoupení nástrojové výchovy nižší ku prospěchu odborných seminářů odpovídajícího zaměření.¹⁵⁴

¹⁵⁴ Grafy č. 54 a 55.

Graf 54: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku

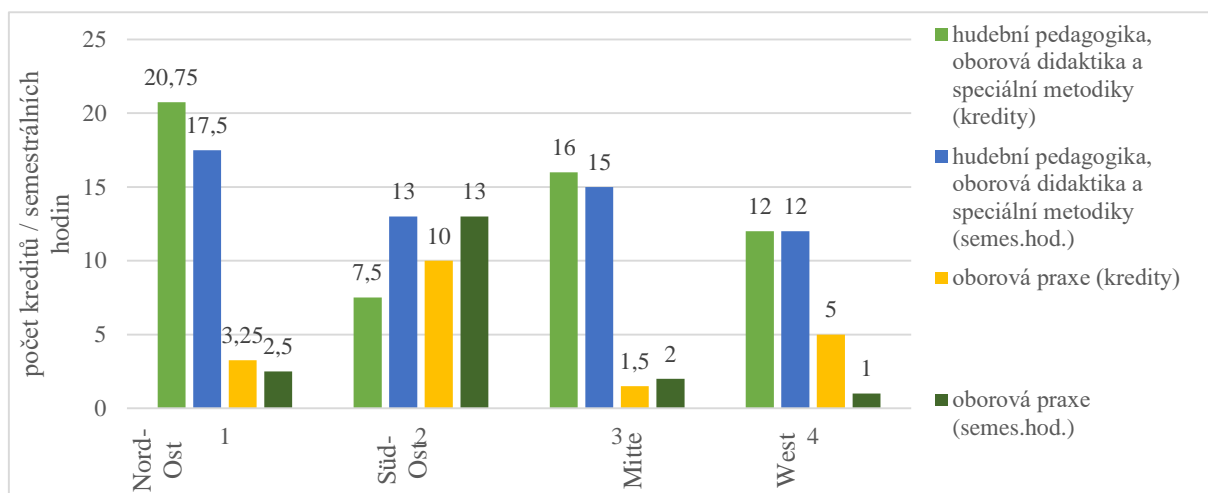
Graf 55: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí nástrojová a hlasová výchova k ostatním oblastem oboru hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku

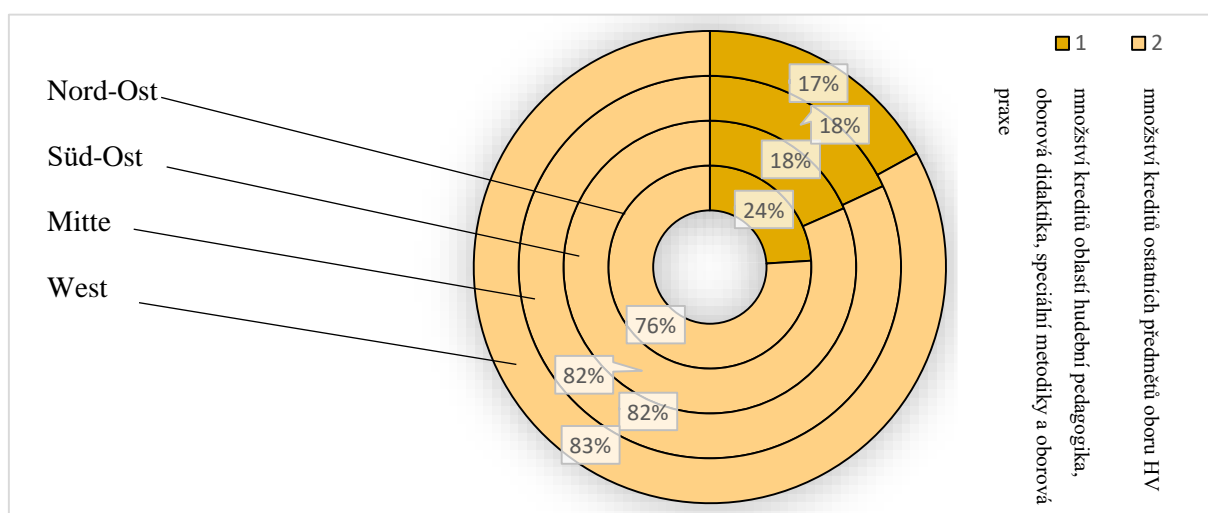
Předmětové oblasti **hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe** zaujímají 18–23 % celkové hodinové dotace oboru hudební výchova a jsou ohodnoceny rozmezím od 17 (klastr *West*) do 24 (klastr *Nord-Ost*) ECTS bodů.¹⁵⁵

¹⁵⁵ Grafy č. 56 a 57.

Graf 56: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických a didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe v rámci dvouoborových bakalářských programů učitelství hudební výchovy v Rakousku

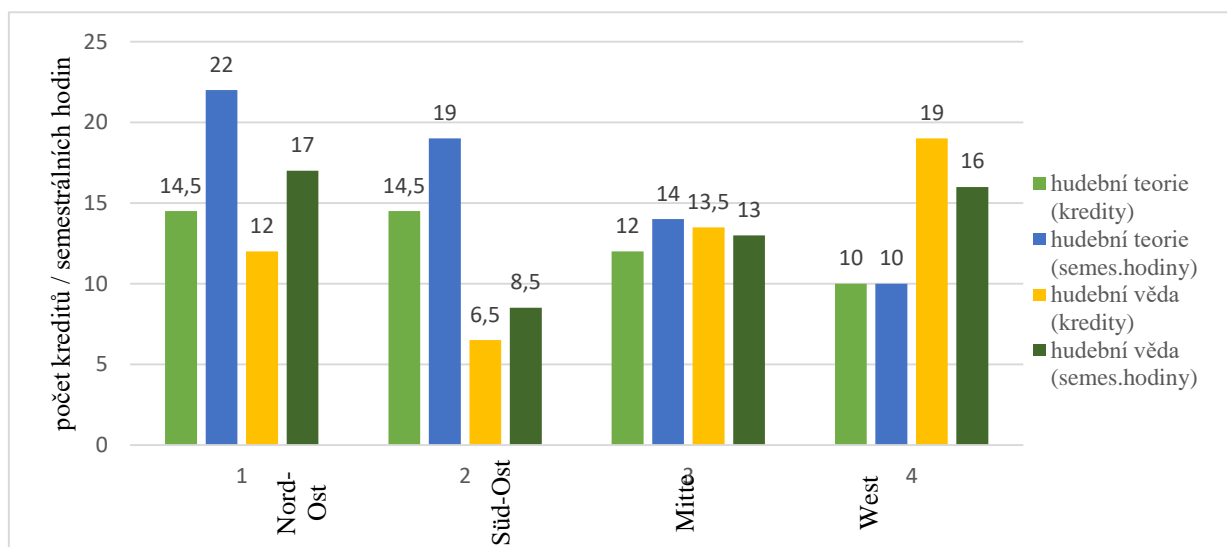
Graf 57: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciálních metodik a oborová praxe k ostatním oblastem hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku

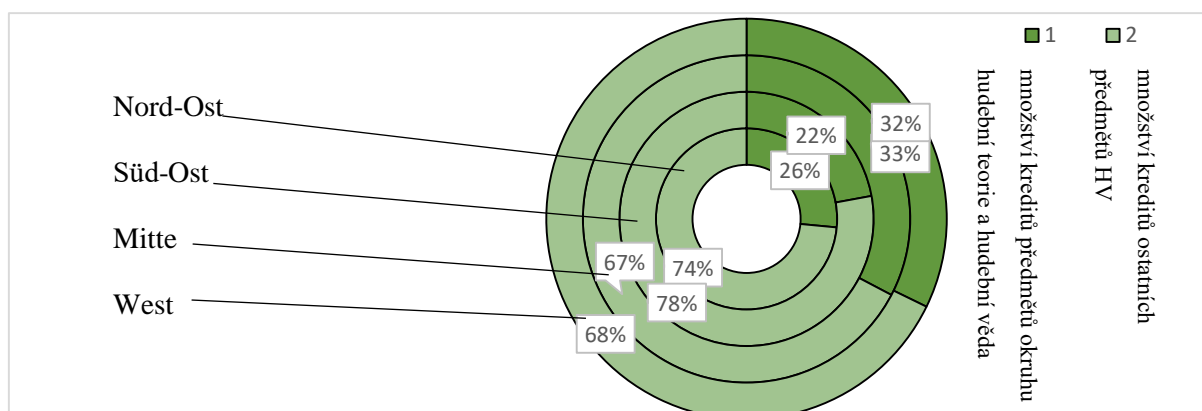
Nejvíce kreditů v oblasti **hudební teorie a hudební věda** je naplánováno v kurikulu klastru *West* (29), nejméně v klastru *Süd-West* (21). Představují 24 (*Süd-West*) až 35 (*Nord-Ost, Mitte*) procent celkového kreditového rozpočtu.¹⁵⁶

¹⁵⁶ Grafy č. 58 a 59.

Graf 58: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku

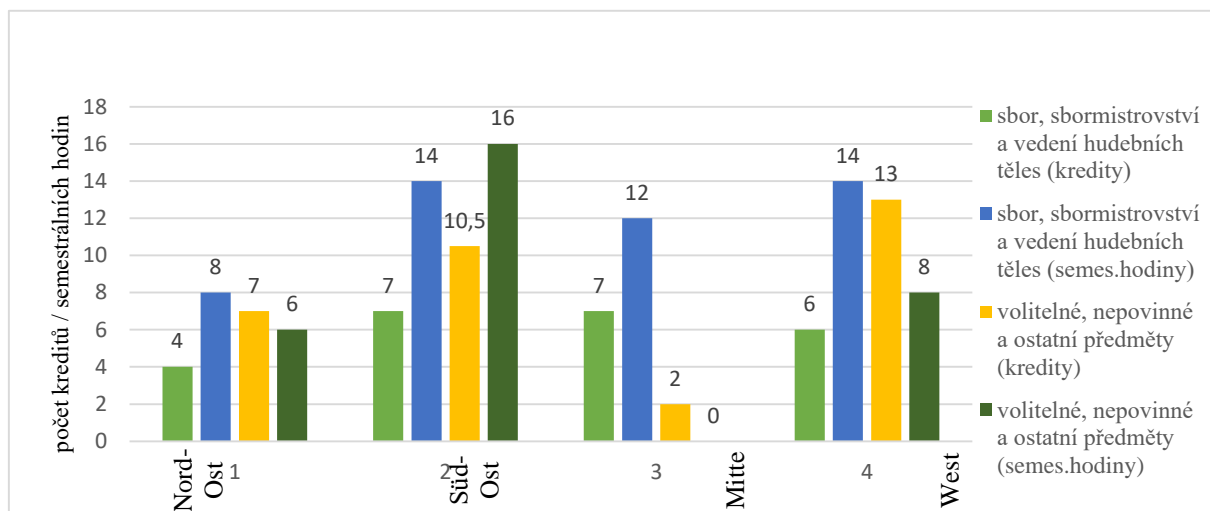
Graf 59: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku

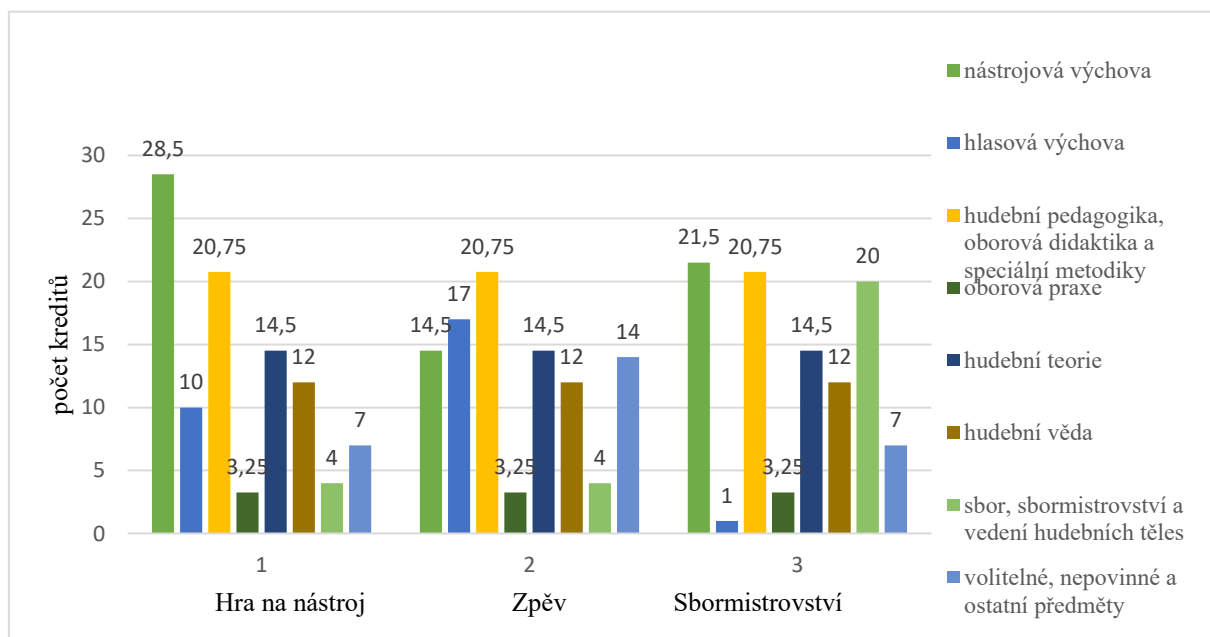
Oblast **sboru, sbormistrovství a vedení hudebních těles** je zastoupena u všech klastrů v rozmezí 4 (*Nord-Ost*) až 7 (*Süd-West, Mitte*) ECTS bodů v rozsahu od 8 (*Nord-Ost*) do 14 (*Süd-West, West*) semestrálních vyučovacích jednotek. Kreditový rozsah kategorie **volitelných, nepovinných a ostatních předmětů** se pohybuje od 2 (*Mitte*) do 13 (*West*).¹⁵⁷ Grafy č. 64–66 znázorňují závislost změny kreditní struktury studia dle zvolených hlavních uměleckých oborů, která se vzhledem k obsahu specializací jeví jako nezbytná.

¹⁵⁷ Graf č. 60.

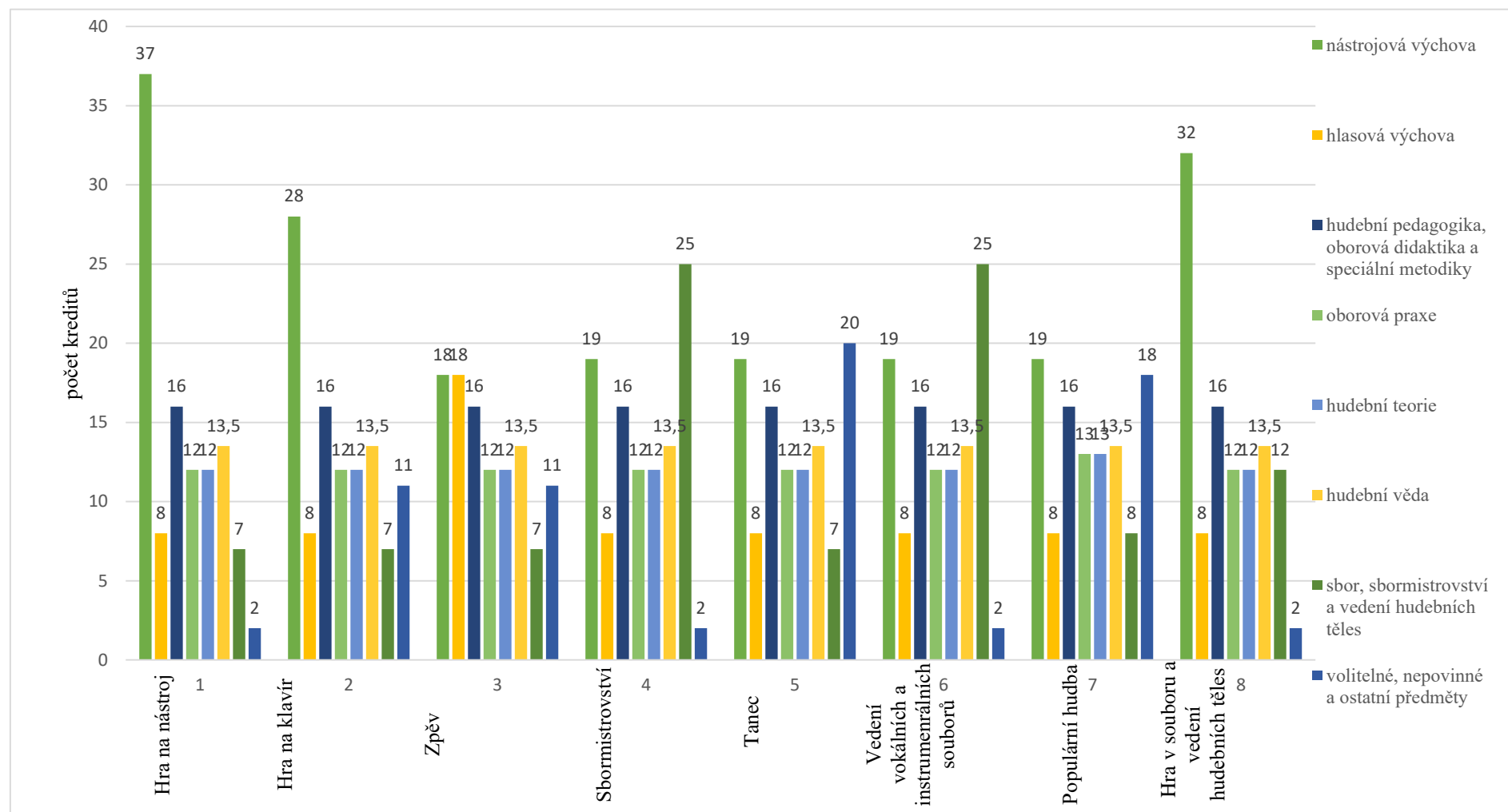
Graf 60: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles a volitelných, nepovinných a ostatních předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v Rakousku

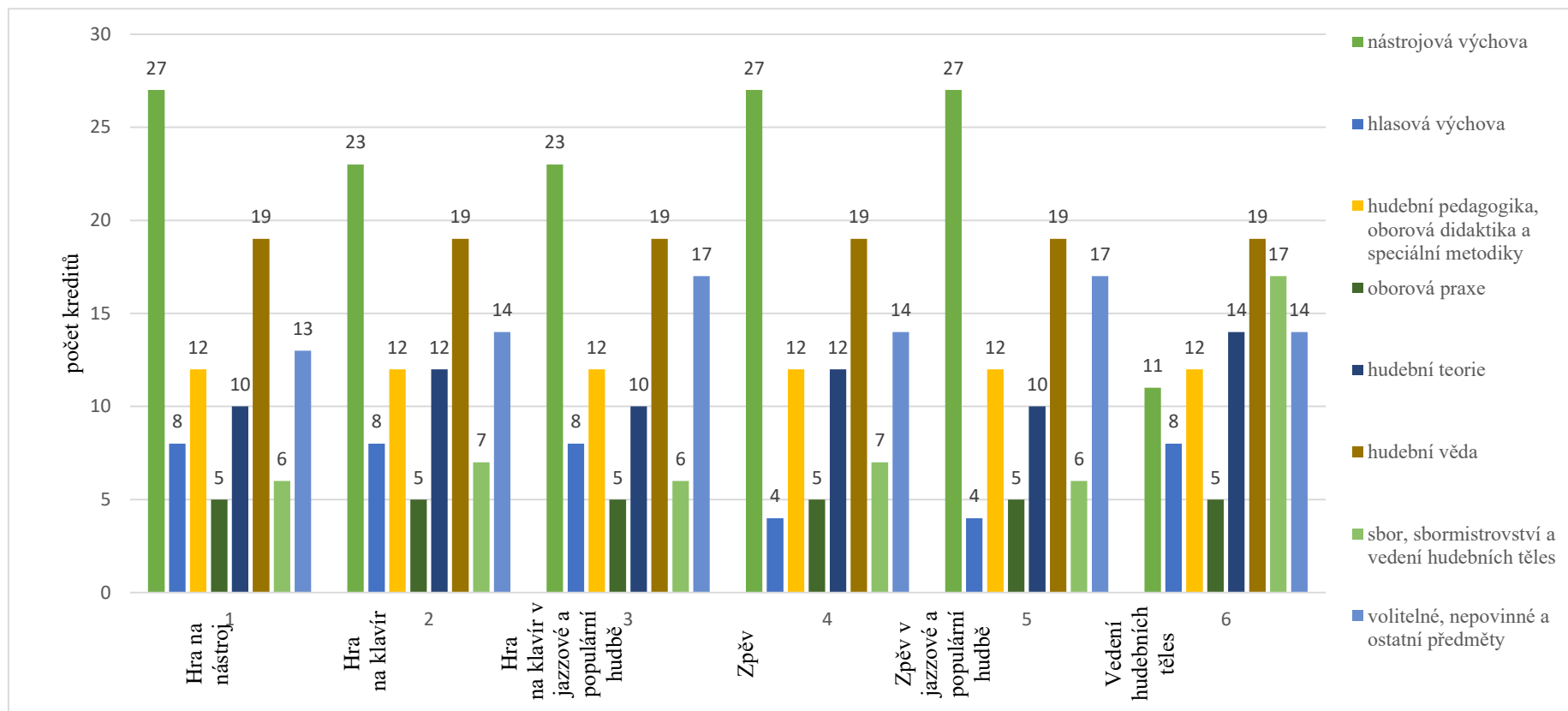
Graf 61: Detailní komparace kreditní struktury dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v závislosti na zvolený hlavní umělecký obor v rámci vysokoškolských institucí klastru Nord-Ost

Graf 62: Detailní komparace kreditní struktury dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v závislosti na zvoleném hlavním uměleckém oboru v rámci vysokoškolských institucí kladru Míšeň

Graf 63: Detailní komparace kreditní struktury dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v závislosti na zvoleném hlavním uměleckém oboru v rámci vysokoškolských institucí klastru West

Tabulka 20: Číselná komparace obsahové struktury prezenčních bakalářských programů učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

	klastr	ECTS kredity	ECTS HV	ECTS druhý obor	ECTS společný základ	počet ECTS bodů, které student absoluje v předmětech vlastního výběru v rámci celé univerzity	počet ECTS bodů za závěrečnou práci	POČET SEM. HODIN HV	POČET SEM. HODIN SPOL. ZÁKLAD	pedagogicko-psychologická příprava	poč. sem. hod.	ECTS univerzitní základ	poč. sem. hod.	ECTS nástrojová výchova	poč. sem. hod.	ECTS hlasová výchova	poč. sem. hod.	ECTS hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	poč. sem. hod.	ECTS oborová praxe	poč. sem. hod.	ECTS hudební teorie	poč. sem. hod.	ECTS hudební věda	poč. sem. hod.	ECTS sbor. sborníctví a vyučení hudebních těles	poč. sem. hod.	volitelné, nepovinné a ostatní předměty	poč. sem. hod.	
	Nord-Ost																													
I	hl.um.obor: Hra na nástroj	240	100	100	40	0	0	113	18	37	16	3	2	28,5	25	10	15	20,75	17,5	3,25	2,5	14,5	22	12	17	4	8	7	6	
	Süd-Ost																													
II	hl.um.obor: Hra na nástroj	240	95	95	40	5	5	114,5	25	35	20	5	5	31	22	9	9	7,5	13	10	13	14,5	19	6,5	8,5	7	14	11	16	
	Mitte																													
III	hl.um.obor: Hra na nástroj	240	97	97	40	6	0	78	33	33	27	7	6,5	37	16	8	6	16	15	1,5	2	12	14	13,5	13	7	12	2	0	
	West							0	0																					
IV	hl.um.obor: Hra na nástroj	240	100	100	40	0	0	90	27	35	24	5	3,5	27	21	8	8	12	12	5	1	10	10	19	16	6	14	13	8	

Srovnávací analýzu kurikul bakalářských programů shrnuje následující tabulka:

Tabulka 22: Shrnutí komparace obsahových kritérií prezenčních bakalářských programů

<i>Shodné znaky:</i>	<i>Rozdílné znaky:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tematické předmětové okruhy jsou zastoupeny u kurikul všech klastrů. 2. Předměty oblasti hudební teorie a hudební věda představují 22–33 % celkové kreditní dotace oboru HV. 3. Nástrojová a hlasová výchova tvoří základ kurikul bakalářských studijních programů s procentuálním zastoupením 38–55 % celkové kreditní dotace oboru HV. 4. Poměrné zastoupení oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe se u bakalářských programů pohybuje v rozmezí 17–24 % hodinové dotace oboru HV. 5. Poměr oborové přípravy a společného základu je ve všech klastrech zastoupen 17–21 %. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ačkoli celkový součet maximálně získaných kreditů je u všech prezenčních bakalářských programů shodný, liší se jejich rozdělení do jednotlivých částí a složek studia v rámci celkové koncepci studia i oboru hudební výchovy. Zejména v závislosti na zvolený hlavní umělecký obor.

3.4.2 Navazující magisterské programy oboru učitelství hudební výchovy na vyšších všeobecně vzdělávacích školách v Republice Rakousko

Analyzované navazující magisterské programy, které jsou součástí nové koncepce vzdělávání učitelů hudební výchovy, budou nasazeny počínaje akademických rokem 2019/20, kdy definitivně končí platnost výběhových nedělených diplomových magisterských kurikul. Dle nastávající koncepce bude možné během dvou let získat 120 kreditů a titul *Master of Education*, popř. *Master of Art and Education*, uváděný za jménem. Podobně jako u bakalářského studia lze zapisovat obor hudební výchovy s druhým předmětem, či specializací. Ukončené bakalářské vzdělání stejného oboru na domácí i jiné vysoké škole – univerzitě – je předpokladem studia. V případě nejasností je uchazeč povinen vykonat přijímací zkoušku. Seznam analyzovaných oborů a jejich možných kombinací zachycuje následující tabulka č. 25.

Tabulka 23: Seznam prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy (víceletá gymnázia) použitých ve srovnávací analýze

klastr	označení studia	titul	limit kreditů oboru HV/ limit kreditů mag. studia	studium lze studovat v kombinaci	Cit.
<p>„Cluster Nord-Ost“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p>	<p>Masterstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>MAEd Master of Art and Education</p>	26/120	<p>s inkluzivní pedagogikou, či s druhým oborem: tělesná výchova a sport; biologie a životní prostředí; bosensština-chorvatština-srbština; chemie; deskriptivní geometrie; němčina; angličtina; evangelické náboženství; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; řečtina; ekonomie domácnosti a stravování; informatika; instrumentální hudební výchova; italština; katolické náboženství; latina; matematika; psychologie a filozofie; polština; fyzika; ruština; slovinština; slovenština; španělština; čeština; maďarština</p>	[1]
	<p>Universität für Musik und darstellende Kunst Wien</p>				
<p>„Cluster Süd-Ost“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p>	<p>Masterstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>MEd Master of Education</p>	20+10 (praxe)/ 120	<p>s inkluzivní pedagogikou, či s druhým oborem: tělesná výchova a sport; biologie a životní prostředí; bosensština-chorvatština-srbština; chemie; deskriptivní geometrie; němčina; angličtina; stravování-zdraví-konzum; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; řečtina; informatika; instrumentální hudební výchova; italština; katolické náboženství; latina; matematika; psychologie a filozofie; fyzika; ruština; slovinština; španělština; turečtina</p>	[2]
	<p>Kunstuniversität Graz</p> <p>Kirchliche Pädagogische Hochschule Graz</p> <p>Pädagogische Hochschule Burgenland</p> <p>Pädagogische Hochschule Kärnten</p> <p>Pädagogische Hochschule Steiermark</p>				

<p>„Cluster Mitte“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p>	<p>Masterstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>MEd Master of Education</p>	<p>18+15 (praxe)/ 120</p>	<p>s inkluzivní pedagogikou, či s druhým oborem: tělesná výchova a sport; výtvarná výchova; biologie a životní prostředí; chemie; němčina; angličtina; stravování a domácnost; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; tvorba - předmět technické dílny; řečtina; informatika a management informatiky; instrumentální hudební výchova; italština; katolické náboženství; latina; matematika; psychologie a filozofie; fyzika; ruština; španělština; textilní tvorba; základní odborné vzdělání</p>	<p>[3]</p>
<p><i>Universität Mozarteum Salzburg</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Oberösterreich</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Salzburg Stefan Zweig</i></p> <p><i>Private Pädagogische Hochschule der Diözese Linz</i></p> <p><i>Anton Bruckner Privatuniversität</i></p>					
<p>„Cluster West“</p> <p>Spolupracující vysoké školy a univerzity v oblasti hudební výchovy:</p>	<p>Masterstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung)</p> <p>Unterrichtsfach Musikerziehung</p>	<p>MEd Master of Education</p>	<p>25/120</p>	<p>se specializací inkluzivní pedagogika, nebo mediální pedagogika, či s druhým oborem: základní odborné vzdělání; profesní orientace/nauka o životě; tělesná výchova a sport; výtvarná výchova; biologie a životní prostředí; chemie; němčina; angličtina; stravování a domácnost; francouzština; zeměpis a nauka o hospodářství; dějiny, sociální teorie a politická výchova; řečtina; informatika; instrumentální hudební výchova; islámské náboženství; italština; katolické náboženství; latina; matematika; fyzika; ruština; španělština</p>	<p>[4]</p>
<p><i>Universität Mozarteum Salzburg</i></p> <p><i>Kirchliche Pädagogische Hochschule – Edith Stein</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Tirol</i></p> <p><i>Pädagogische Hochschule Vorarlberg</i></p>					
<p>Seznam citací z tabulky:</p> <p>[1] <i>Www.mdw.ac.at</i> [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: http://www.mdw.ac.at/studium/studienplan/MA_ME_16W.pdf</p> <p>[2] <i>Www.impg.at</i> [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: http://www.impg.at/index.php?id=7</p> <p>[3] <i>Www.uni-mozarteum.at</i> [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3587</p>					

[4] [www.uni-mozarteum.at](https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3602)[online]. [cit. 2017-08-14]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3602

Z rozboru **formálních kritérií** lze definovat následující shodné znaky a odlišnosti:

Tabulka 24: Komparace formálních kritérií prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství HV na vyšších všeobecně vzdělávacích školách v Rakousku

<i>Shodné znaky:</i>	<i>Rozdílné znaky:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Standardní doba studia navazujících magisterských programů představuje 4 semestry. 2. Během studia získá student minimálně 120 kreditů (ECTS bodů). 3. Na konci studia obdrží absolvent titul <i>Master of Education</i>, či <i>Master of Art and Education</i> (MEd, MAEd). 4. Obor hudební výchova si uchazeč volí v kombinaci s druhým oborem, či specializací dle nabídek jednotlivých pracovišť. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studium hudební výchovy lze studovat v rámci klastrů <i>West</i>, <i>Mitte</i> a <i>Süd-Ost</i> na univerzitách a vysokých pedagogických školách, v rámci klastru <i>Nord-Ost</i> je tato možnost pouze na vídeňské univerzitě.

Na rozdíl od bakalářského studia si studenti nezapisují hlavní umělecký obor a kurikulum zůstává neměnné. Ze stejného důvodu klesá v porovnání s bakalářským studiem i hodinová a kreditová dotace v této oblasti. Navazující magisterské studium se zaměřuje na pedagogicko-praktické dovednosti, znalosti hudební vědy a hudebně teoretické znalosti. Obdobně jako u bakalářských programů jsou za účelem analýzy vlastní kurikula rozčleněna do tematických okruhů (modulů), na jejichž základě je provedena **obsahová komparace**. Příklady předmětových kategorií jsou uvedeny v tabulce níže. Detailní přehledy jednotlivých studií jsou zaneseny v příloze počínající stranou 68.

Tabulka 25: Předmětové okruhy kurikul učitelství HV navazujících magisterských studií za účelem jejich obsahové komparace

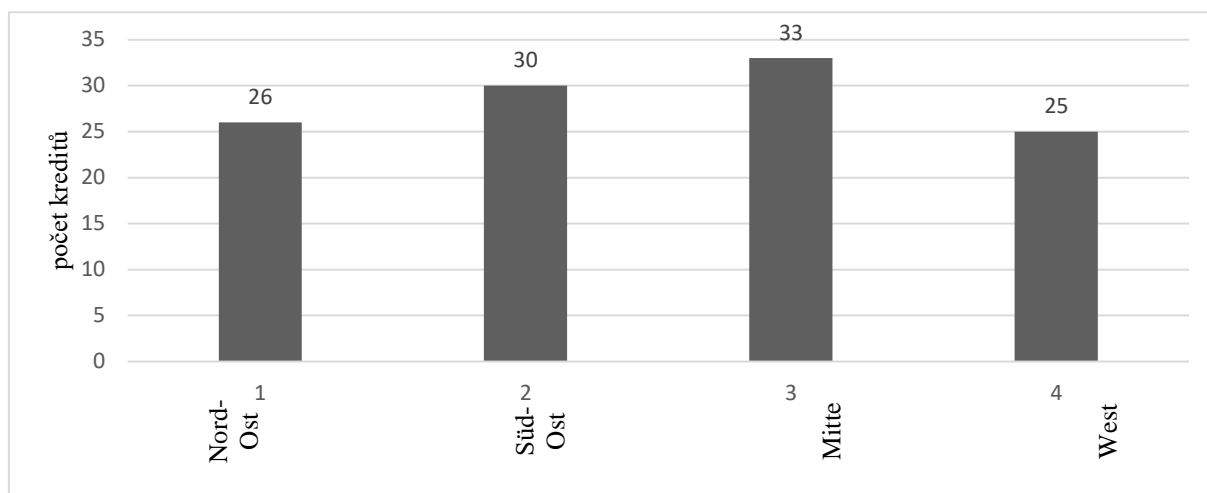
<i>Oblast</i>	<i>Příklady předmětů dané oblasti</i>
Nástrojová výchova	soubor perkusivních nástrojů; klavírní improvizace; klavírní

	praktikum; praktikum hry na kytaru
Hlasová výchova	zpěv; technika mluvy a rétorika
Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	hudebně pedagogický seminář; kompozice s dětmi a mládeží; seminář z hudební didaktiky; metody skupinové improvizace; kooperativní hudební didaktika; interdisciplinární vědecký projekt;
Oborová praxe	školní a mimoškolní pedagogické praktikum v hudební výchově; oborová didaktika k vyučovací praxi; povinná praxe z hudební výchovy; doprovodný seminář k praxi; cvičení z oborové didaktiky; cvičení pro školní praxi
Hudební teorie	harmonie jazzové hudby; kompozice a aranžmá; hudební formy a analýza; hudební analýza a nauka o dílech; aspekty nové hudby; kompozice a aranžování v praxi
Hudební věda	dějiny hudby – speciální přednáška; hudba po roce 1900; úvod do jazzu a populární hudby; seminář hudební vědy pro magisterské studium 1,2; praktikum z hudební vědy; dějiny jazzu a populární hudby; úvod do hudební etnologie a hudební antropologie; dějiny hudby 20. a 21. století
Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles	sbormistrovství 1,2; dirigentské praktikum; praktikum v dětském a mládežnickém sboru
Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	praktikum hry v populárním souboru; lidová hudba

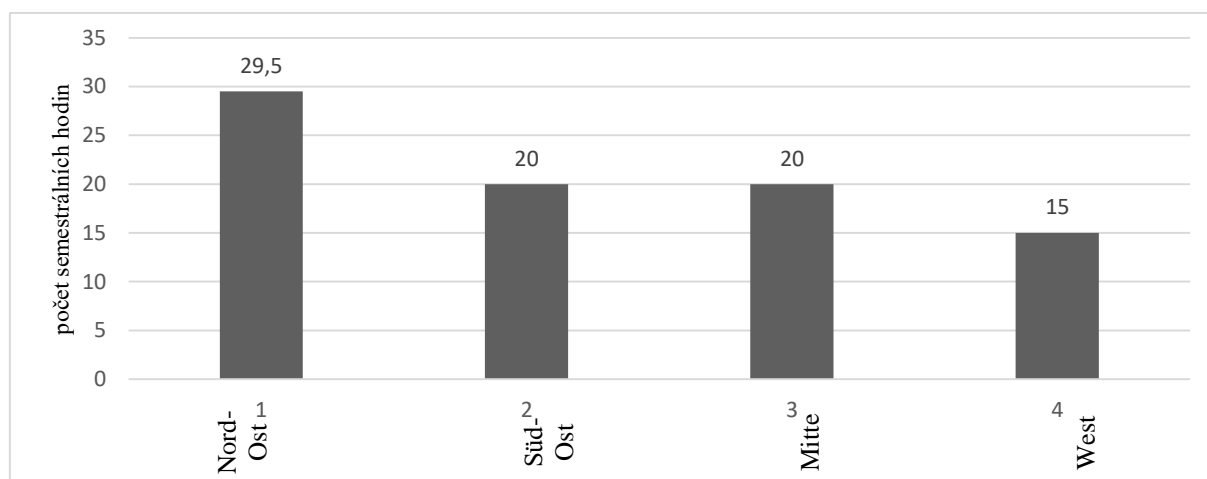
Počet získaných **kreditů oboru hudební výchova** je vyrovnaný od 25 (*West*) do 33 (*Mitte*) ECTS bodů, avšak jeho **hodinová dotace** vykazuje téměř dvojnásobnou diferenci: 15 (*West*) až 29,5 (*Nord-Ost*).¹⁵⁸

¹⁵⁸ Grafy č. 64 a 65.

Graf 64: Komparace počtu kreditů oboru učitelství hudební výchova pro vyšší všeobecně vzdělávací školy navazujících magisterských studijních programů v Rakousku

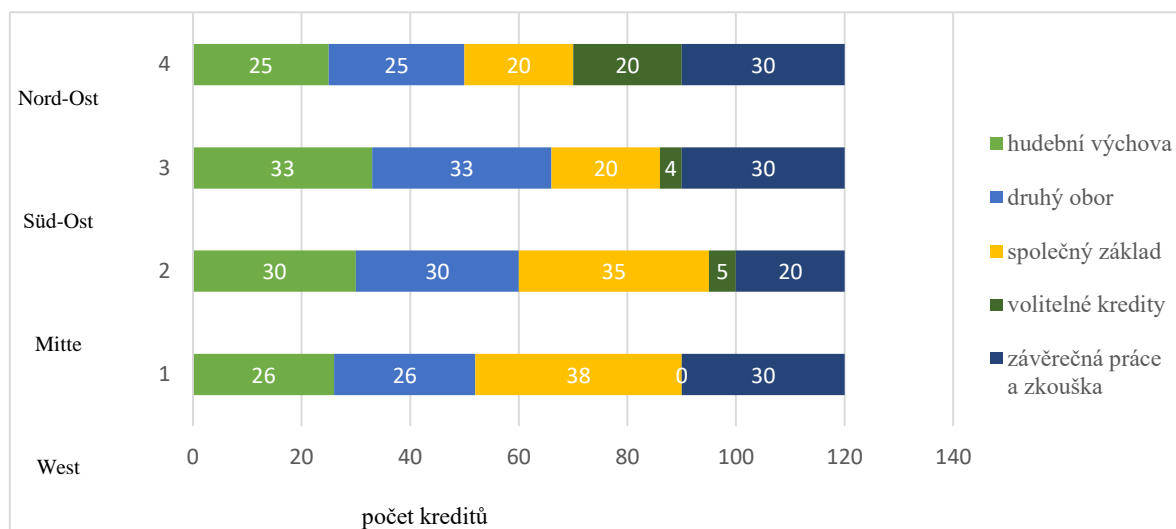
Graf 485: Komparace hodinové dotace oboru hudební výchova pro vyšší všeobecně vzdělávací školy navazujících magisterských studijních programů v Rakousku

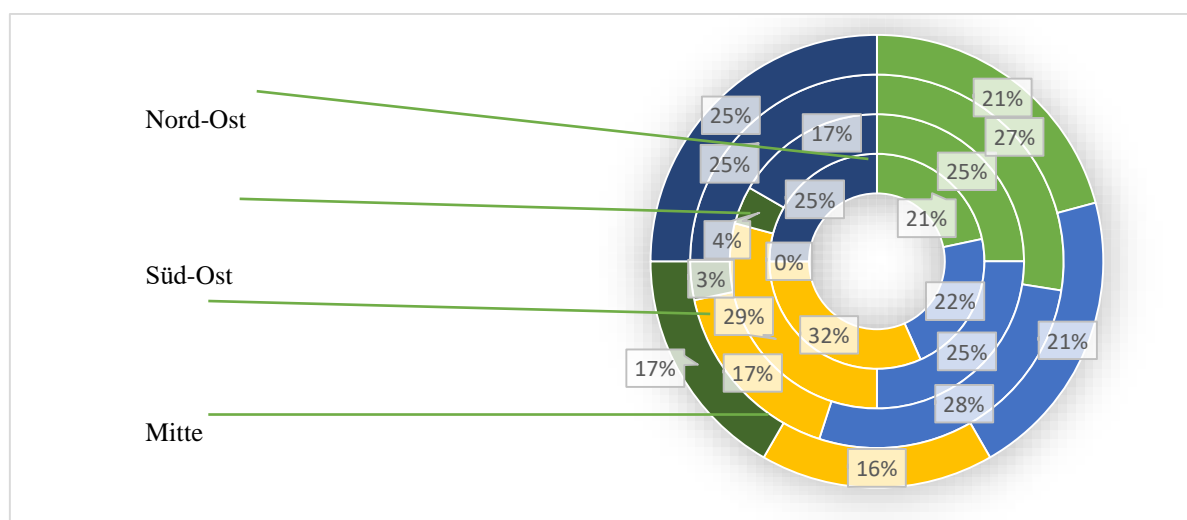
Aprobační předměty zabírají dohromady 42–55 % celkového počtu kreditů. Velký důraz je kladen na zhotovení magisterské práce a zakončení studia, které je ohodnoceno od 20 do 30 ECTS body.¹⁵⁹

¹⁵⁹ Grafy č. 66 a 67.

Graf 66: Komparace kreditní struktury dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

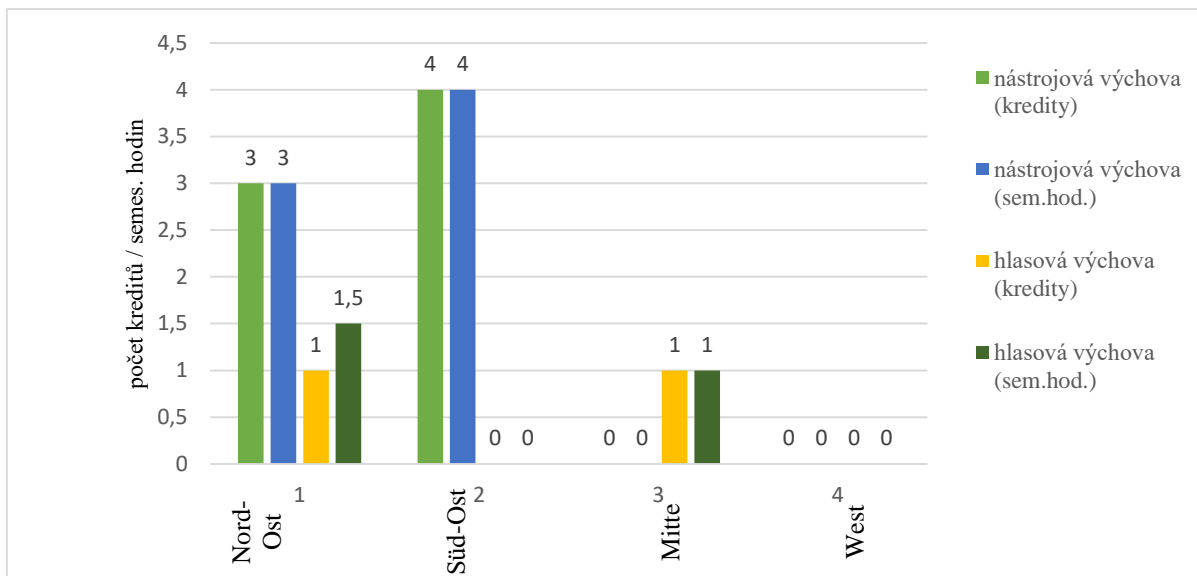
Graf 67: Komparace kreditní struktury navazujících magisterských programů oboru učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku v procentech

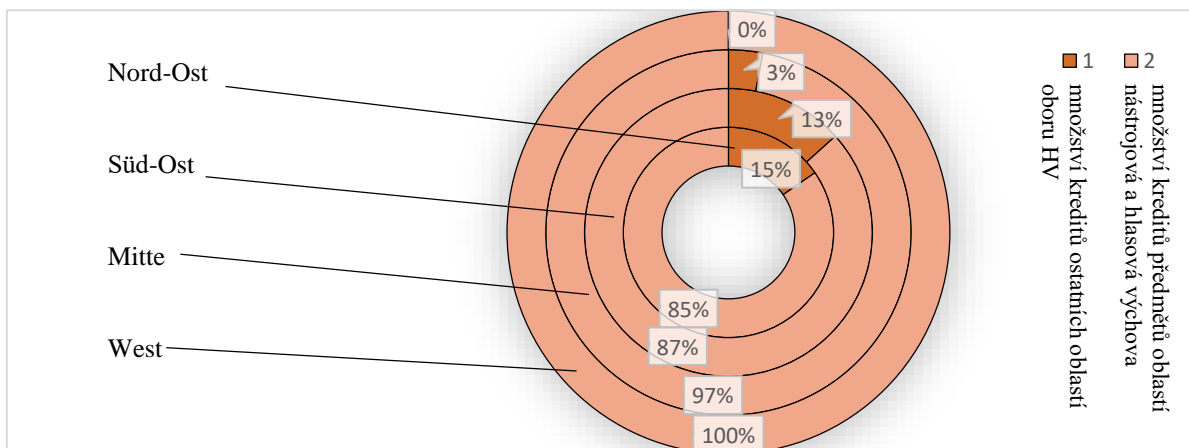
Časový rozpočet předmětů **nástrojové výchovy** se pohybuje od 0 (*Mitte, West*) do 4 (*Süd-Ost*) semestrálních hodin. Jedná se o umělecké dovednosti, které může absolvent využít ve školní praxi, nikoli o možnost zdokonalení svého vlastního uměleckého profilu jako v programu bakalářském. **Hlasová výchova** je zastoupena u dvou (*Nord-Ost, Mitte*) ze čtyř klastrů v rozsahu jednoho kreditního bodu. V procentuálním porovnání ECTS bodů

uměleckých předmětů k množství kreditů ostatní výuky oboru hudební výchovy představuje tato oblast 0–15 % celkového penza.¹⁶⁰

Graf 68: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

Graf 69: Poměr počtu kreditů předmětů umělecké oblasti ke kreditům ostatních oblastí oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů v Rakousku

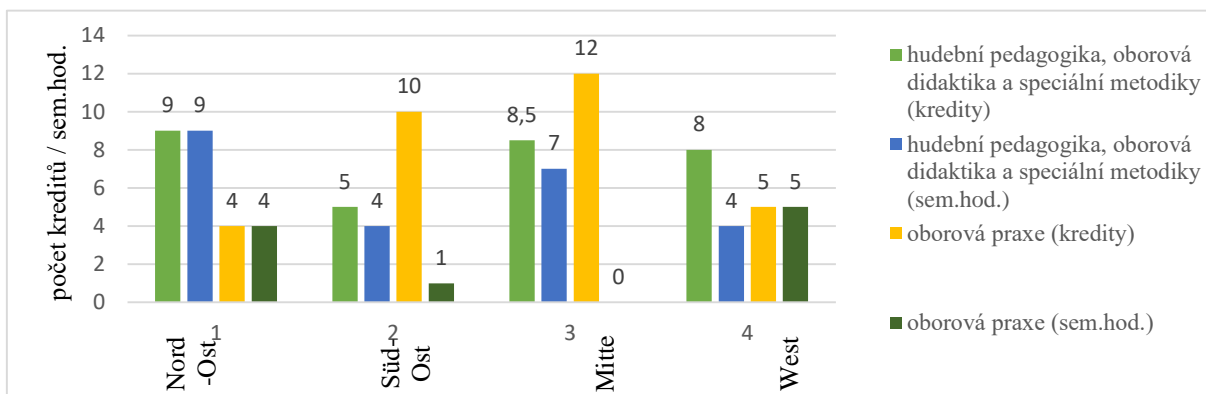

Oblast **hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodika** je zastoupena ve všech kurikulech. Nejvyšší hodinovou dotaci lze určit u klastru *Nord-Ost* (9), následují *Mitte* (7), *Süd-Ost* a *West* (4). Studijní plány klastru *Mitte* (12) vykazují nejvíce ECTS bodů kategorie **oborová praxe**. Pedagogicko-praktické semináře zabírají 50 (*Nord-Ost, Süd-Ost*) až

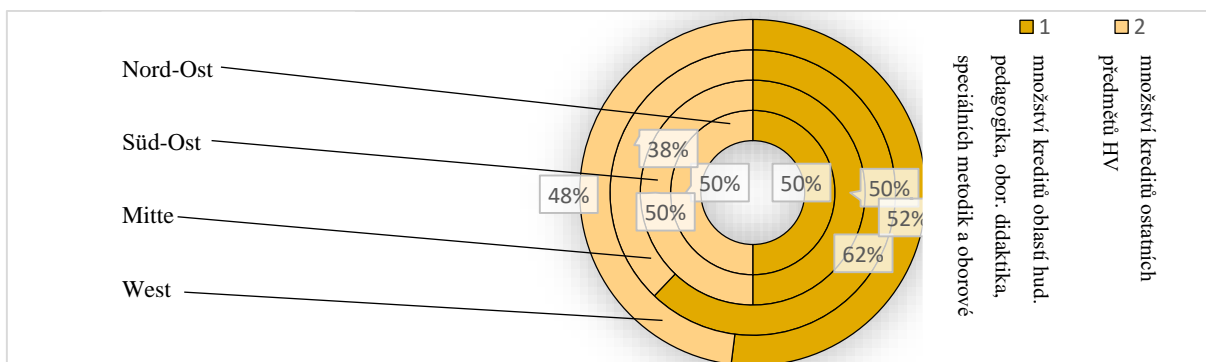
¹⁶⁰ Grafy č. 68 a 69.

62 (*Mitte*) procent celkového kreditního penza oboru, čímž tvoří těžiště magisterského studijního programu. Nejméně semestrálních hodin obou kategorií absolvuje student klastru *Nord-Ost* (13), nejvíce student klastru *Mitte* (20,5).¹⁶¹

Graf 70: Komparace kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborové praxe v rámci dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

Graf 71: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborové praxe k ostatním oblastem oboru HV u dvouoborových navazujících magisterských studií pro všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

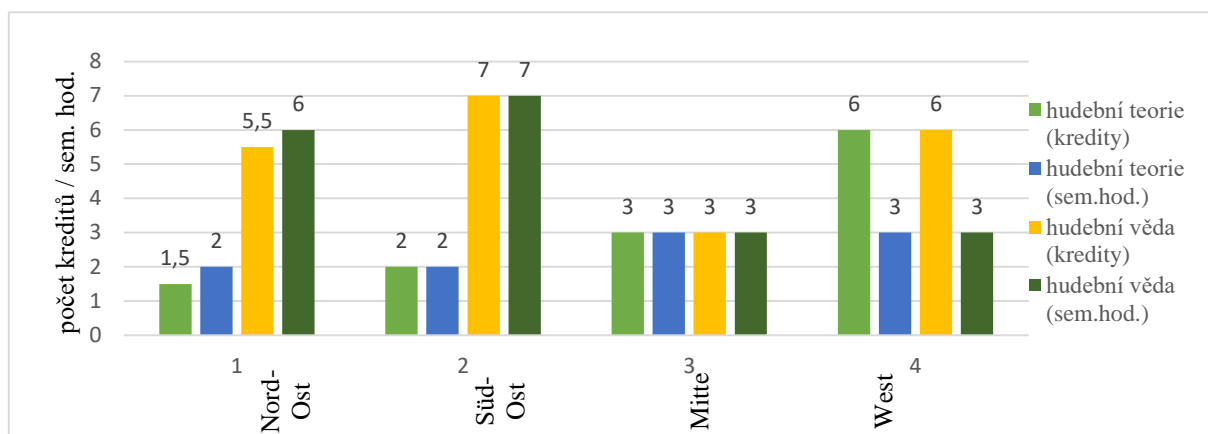

Kategorie **hudební teorie** a **hudební vědy** představuje 18 (*Mitte*) až 48 (*West*) procent kreditů oboru a je dotována šesti (*Mitte, West*) až devíti (*Süd-Ost*) semestrálními hodinami. Nejvíce ECTS bodů lze získat v rámci studia klastru *Süd-Ost* (9).¹⁶²

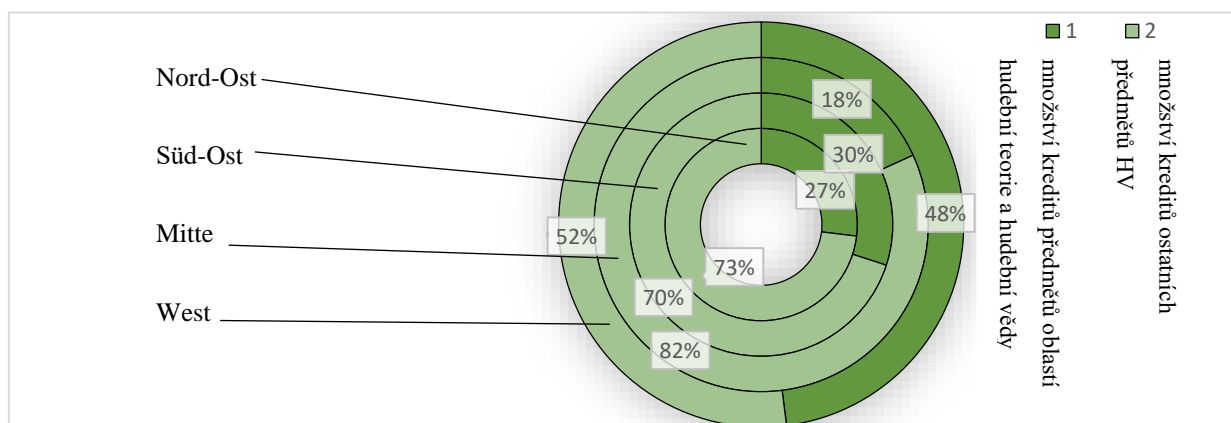
¹⁶¹ Grafy č. 70 a 71.

¹⁶² Grafy č. 72 a 73.

Graf 72: Komparace kreditů a hodinové dotace předmětů oblastí hudební teorie a hudební vědy dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

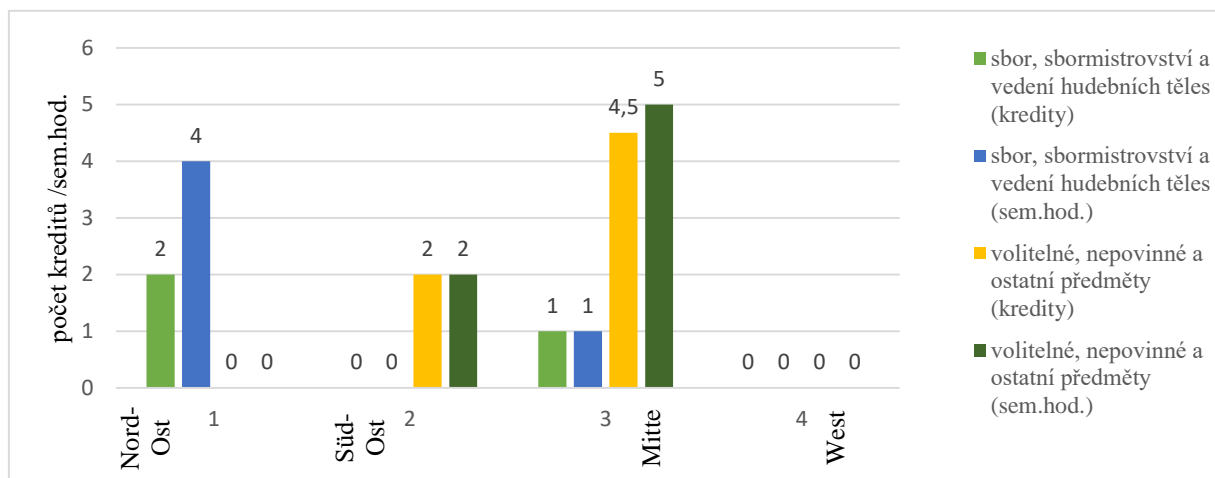
Graf 73: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební vědy k ostatním oblastem oboru HV u dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

Předměty oblasti **sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles** jsou zastoupeny u dvou (*Nord-Ost, Mitte*) ze čtyř klastrů. **Ostatní, nepovinné a volitelné semináře** se nachází u dvou klastrů (*Süd-Ost, Mitte*).¹⁶³ Kurikulum klastru *West* se liší stavbou svého kurikula, neboť zahrnuje pouze čtyři z osmi předmětových oblastí: hudebně-didaktickou, oborovou praxi (52 %), hudební teorii a vědu (48 %).

¹⁶³ Graf č. 74.

Graf 74: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí sbor, sbormistrovství, vedení hudebních těles a volitelných, nepovinných a ostatních předmětů dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

Zjištění srovnávací analýzy navazujících magisterských programů shrnuje následující tabulka:

Tabulka 26: Shrnutí komparace obsahových kritérií prezenčních navazujících magisterských programů

Shodné znaky:	Rozdílné znaky:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Předměty oblasti hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe tvoří základ kurikul navazujících magisterských programů a představují 50–62 % celkového kreditního penza oboru hudební výchovy. 2. Poměrné zastoupení oblastí hudební teorie a hudební věda je v navazujících magisterských programech o 4–15 % nižší než v programech bakalářských a činí 18–48 % celkového kreditního penza oboru hudební výchovy. 3. Nástrojová a hlasová výchova je v navazujících magisterských studijních programech zastoupena podílem 0–15 % kreditního objemu studia oboru hudební výchovy, což znamená úbytek o 38–40 % oproti bakalářskému studiu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Předmětové okruhy sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles a volitelné, nepovinné a ostatní předměty jsou zastoupeny u dvou ze čtyř kurikul.

Tabulka 27: Srovnávací analýza prezenčních navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy na vyšších všeobecně vzdělávacích školách v Rakousku

univerzita	ECTS kredity	ECTS HV	ECTS druhý obor	ECTS společný základ (včetně závěrečné zkoušky)	počet ECTS bodů, které student absolvuje v předmětech vlastního výběru v rámci celé univerzity	počet ECTS bodů za závěrečnou práci a zkoušku	POČET SEM. HODIN HV	POČET SEM. HODIN SPOL. ZÁKLAD	pedagogicko-psychologická příprava	poč. sem. hod.	ECTS univerzitní základ	poč. sem. hod.	ECTS nástrojová výchova	poč. sem. hod.	ECTS hlasová výchova	poč. sem. hod.	ECTS hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky	poč. sem. hod.	ECTS oborová praxe	poč. sem. hod.	ECTS hudební teorie	poč. sem. hod.	ECTS hudební věda	poč. sem. hod.	ECTS sbor a sbormistrovství	poč. sem. hod.	volitelné, nepovinné ECTS a ostatní předměty	poč. sem. hod.	
Nord-Ost																													
I.	120	26	26	38	0	30	30	30	33	6	5	2	3	3	1	1,5	9	9	4	4	1,5	2	6	6	2	4	0	0	
Süd-Ost																													
II.	120	30	30	35	5	20	20	19	27	13	8	6	4	4	0	0	5	4	10	1	2	2	7	7	0	0	2	2	
Mitte																													
III.	120	33	33	20	4	30	20	11	15	7	5	4	0	0	1	1	8,5	7	12	0	3	3	3	3	1	1	4,5	5	
West																													
IV.	120	25	25	20	20	30	15	13	18	11	2	2	0	0	0	0	8	4	5	5	6	3	6	3	0	0	0	0	

3.4.3 Shrnutí

Nový rakouský systém profesní přípravy pedagoga probíhá v čtyřletém bakalářském a dvouletém navazujícím magisterském studiu, na jehož konci získává absolvent titul *Master of Education*, popř. *Master of Art and Education*, a stává se plnohodnotným samostatným učitelem. Obsah bakalářského programu se částečně odvíjí od volby hlavního uměleckého oboru, kterým může být hra na nástroj, zpěv, sbormistrovství, populární hudba, vedení hudebních těles, vedení vokálních a instrumentálních souborů, hra v souboru a vedení hudebních těles, tanec či hra na nástroj v jazzové a populární hudbě. Výuka uměleckých oborů tvoří základ bakalářských kurikul (38–55 %), avšak oproti českému systému jsou zde výrazněji zastoupeny i oblasti hudebně-pedagogických oborů (17–24 %). Předmětové kategorie hudební teorie a hudební vědy představují zhruba třetinu (22–33 %) celkového kreditního penza. V navazujících magisterských programech ztrácí nástrojová a hlasová výchova své centrální postavení ve prospěch kategorií hudební pedagogiky, oborové didaktiky, speciálních metodik a oborové praxe (50–62 % kreditního limitu). Výuka probíhá v rámci domluvených klastrů na univerzitách a vysokých pedagogických školách. Pedagogické praxe probíhají nejen v rámci kurikul hudební výchovy, ale jsou i součástí společného základu ve formě tzv. pedagogicko-praktických studií,¹⁶⁴ které zachycuje tabulka v příloze na straně 72.

3.5 Závěry srovnávací analýzy vysokoškolského vzdělávání učitelů hudební výchovy v České republice a v Republice Rakousko

Na základě srovnávací analýzy vysokoškolského vzdělání učitelů hudební výchovy v České republice a v Rakousku byly identifikovány následující rysy, shodné znaky, popř. odlišnosti. Obsahové aspekty kurikul shrnuje tabulka č. 30 na konci kapitoly.

1. V České republice absolvuje student veškeré předměty oboru hudební výchovy na jedné vysoké škole, v Rakousku může dle nového systému student absolvovat semináře na více institucích v rámci tzv. klastrů.
2. Vícestupňová vysokoškolská příprava učitele je rozdělena na bakalářské a navazující magisterské studium v souladu s Boloňským procesem.

¹⁶⁴ něm. „Pädagogisch-praktische Studien“.

3. Zatímco navazující magisterské studium je v obou zemích dvouleté, základní bakalářské studium trvá v České republice tři, v Rakousku čtyři roky.
4. Na konci bakalářského studia obdrží absolventi titul bakaláře (Bc., BEd.), po ukončení navazujícího magisterského studia získají titul magistr (Mgr., MEd., MAEd.).
5. Každý akademický rok odpovídá náročnosti 60 kreditů (ECTS bodů). Jeden kredit odpovídá 25 pracovním hodinám dle schématu:

	<i>Česká republika</i>	<i>Republika Rakousko</i>
<i>Bakalářské studium</i>	3 roky, 180 kreditů, 4500 pracovních hodin	4 roky, 240 kreditů, 6000 pracovních hodin
<i>Navazující magisterské studium</i>	2 roky, 120 kreditů, 3000 pracovních hodin	

6. Jednooborově lze studovat obor učitelství hudební výchovy pouze v České republice.
7. Zatímco je v České republice bakalářské studium zaměřeno na rozvoj znalostí v oblastech hudební vědy a hudební teorie, v Rakousku je kladen důraz na rozvoj uměleckých dovedností v rámci tzv. hlavního uměleckého oboru.
8. Výuka nástrojové a hlasové výuky probíhá v Rakousku zpravidla formou individuální výuky.
9. V České republice zaujímají v bakalářském programu hudebně-pedagogické předměty a oborová praxe menší procento celkového počtu kreditů než v Rakousku.
10. Hudebně-pedagogické předměty a oborová praxe tvoří základ kurikula navazujícího magisterského studia v obou zemích.
11. Pro studenty rakouských vysokých škol je závazná hra na klavír, zpěv a praktikum hry na kytaru.
12. V rakouských studijních plánech se častěji než v České republice objevují předměty se zaměřením na populární hudbu a improvizaci. Jsou to např. hra na klavír v jazzové

a populární hudbě, praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě, zpěv v jazzové a populární hudbě, harmonie v jazzu, soubor jazzové a populární hudby, hra v souboru populární hudby a základy aranžování.

Tabulka 28: Shrnutí obsahové analýzy profesní přípravy učitele hudební výchovy v České republice a v Rakousku

		Česká republika	Republika Rakousko
Hudební teorie a hudební věda	<i>bakalářský program</i>	46–70 % (dvouoborová) 41–48 % (jednooborová)	22–33 %
	<i>navazující magisterský program</i>	17–43 % (I. kategorie) 14–45 % (II. kategorie) 26 % (III. kategorie)	18–48 %
Hudebně-pedagogické předměty a oborová praxe	<i>bakalářský program</i>	0–10 % (dvouoborová) 5–7 % (jednooborová)	17–24 %
	<i>navazující magisterský program</i>	34–52 % (I. kategorie) 22–61 % (II. kategorie) 44 % (III. kategorie)	50–62 %
Nástrojová a hlasová výchova	<i>bakalářský program</i>	16–31 % (dvouoborová) 11–27 % (jednooborová)	38–55 %
	<i>navazující magisterský program</i>	7–24 % (I. kategorie) 3–19 % (II. kategorie) 15 % (III. kategorie)	0–15 %

Komparovaný obsah studijních plánů byl získán z volně dostupných informací na webových stránkách univerzit. V České republice se jednotlivá kurikula nacházela v informačních systémech vysokých škol, v Rakousku byla dokumentace zveřejněna formou pdf dokumentu

na serverech odborných pracovišť. Nejasnosti vzniklé během analýzy byly řešeny se studijními odděleními jednotlivých škol.

V porovnání s rakouským výběhovým systémem vzdělávání učitelů hudební výchovy lze konstatovat úbytek individuální výuky uměleckých oborů ve prospěch výcviku dovedností školní praxe (např. hra na kytaru, perkusivní nástroje, zpěv v populární hudbě či praktikum v souboru populární hudby) a zároveň změnu charakteru navazujícího magisterského studia, který se zaměřuje na výcvik vědeckých a hudebně-pedagogických dovedností, nikoli na umělecký výkon absolventa, jak tomu bylo v dosavadních konceptech. Na Univerzitě Karlově a Masarykově univerzitě začnou od akademického roku 2017/18 platit nově reakreditovaná kurikula. Zjevnou tendencí je úbytek předmětů v oblasti hudební teorie a hudební věda a zařazení seminářů z oblastí hudební pedagogiky a oborové praxe do vzdělávacího konceptu.

4 Výzkumná část

4.1 Předmět a cíle výzkumu

Předmětem výzkumu je systém profesní přípravy učitelů hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ v České republice a na vyšších všeobecně vzdělávacích školách,¹⁶⁵ tzv. gymnáziích, v Republice Rakousko a jeho hodnocení samotnými účastníky vzdělávacího či školního procesu z řad studentů, absolventů, učitelů, vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků ve školství. Zvláštní pozornost je věnována reflexi obsahu vzdělávání a jeho aplikaci v počátcích vlastní školní praxe a motivaci k volbě učitelské profese. V druhé části průzkum mapuje pohledy vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků na vybrané pedeutologické problémy, zejména na celkovou koncepci vzdělávání učitelů hudební výchovy pro žáky sekundárního stupně v obou zemích.

Cíle výzkumu zahrnují celý pracovní proces bádání. Hlavní cíle jsou definovány následovně:

- Zkonstruovat výzkumné nástroje k identifikaci:
 - pohnutek respondentů, které je vedly k volbě učitelské profese;
 - míry spokojenosti respondentů s obsahovou stránkou své pregraduální profesní přípravy;
 - názorů respondentů s organizačními podmínkami studia;
 - problémů, se kterými se respondenti setkávali na počátku své samostatné školní praxe;
 - názorů vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků ve školství na systém pregraduální přípravy učitelů hudební výchovy a pedeutologické problémy současnosti;

¹⁶⁵ *Allgemeinbildende höhere Schulen.*

- Volbou adekvátního vzorku respondentů z České republiky a Rakouska z řad studentů pedagogických oborů, absolventů a učitelů zajistit možnou komparaci zjištěných poznatků.
- Verifikovat stanovené hypotézy a vyvodit výzkumné závěry.

4.2 Výzkumné otázky a základní pracovní hypotézy

4.2.1 Výzkumné otázky

1. Jaké aspekty vedly respondenta k rozhodnutí stát se učitelem hudební výchovy?
2. Z kterých předmětů/předmětových skupin pregraduální přípravy respondenti nejvíce/nejméně profitovali? Jaké předměty/oblasti by si naopak přáli během své pregraduální přípravy prohloubit?
3. Jakou formou probíhala výuka uměleckých předmětů?
4. Jací vysokoškolští pedagogové se pozitivně vryli dotazovaným do paměti?
5. Dojížděli učitelé/studenti denně za vzděláním?
6. Setkávají se noví učitelé hudební výchovy se stejnými problémy začínajícího učitele dle Pařízka?
7. Jaké jsou pohledy vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků na pregraduální přípravu učitelů a současné pedeutologické problémy?

4.2.2 Hypotézy

Pro lepší přehlednost jsou hypotézy uspořádány do čtyř tematických okruhů.

I. okruh - komparace motivace volby učitelské profese:

1. Vlastní hudební zkušenost, učitelské povolání rodičů a pedagogický vzor ze střední školy jsou faktory ovlivňující kladně volbu profese učitele hudební výchovy.
2. V Rakousku je volba povolání učitele hudební výchovy podmíněna jeho finanční atraktivností a společenskou prestiží častěji než v České republice.
3. Volbě profese učitele hudební výchovy nepředchází u většiny uchazečů důkladné seznámení se s touto profesí.

4. Většina respondentů je spokojena s volbou své profese a nelituje své profesní volby.

II. okruh - komparace obsahové stránky pregraduální profesní přípravy učitelů hudební výchovy:

5. Respondenti z České republiky si častěji přejí více uměleckých prakticky orientovaných předmětů v pregraduální profesní přípravě učitele hudební výchovy, než jejich rakouští kolegové.
6. Většina respondentů z České republiky považuje poměr mezi teoretickou didaktickou přípravou v rámci odborných seminářů na vysokých školách a praktickou odbornou profesní přípravou v rámci pedagogických praxí za dostatečný.
7. Většina respondentů by ráda absolvovala (či již absolvovala) studijní pobyt na zahraniční univerzitě trvající alespoň jeden akademický semestr.

III. okruh - komparace spokojenosti s organizačními podmínkami pregraduálního studia:

8. Většina respondentů shledává rozčlenění pregraduální profesní přípravy učitele do bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu za výhodné.
9. Rakouští respondenti jsou více spokojeni s prostorovými podmínkami výuky během svých studií než jejich čeští kolegové.
10. Většina českých respondentů je ochotna za účelem zlepšení kvality výuky a prostorových podmínek vzdělávací instituce platit školné.

IV. okruh - komparace problémů začínajícího učitele:

11. Většina dotazovaných hodnotí odborné kompetence získané během studia jako dostatečnou přípravu pro edukační praxi.
12. Většina začínajících učitelů má/měla problém s udržením disciplíny třídy.
13. Většina začínajících učitelů má/měla problém s doprovodnými administrativními činnostmi.

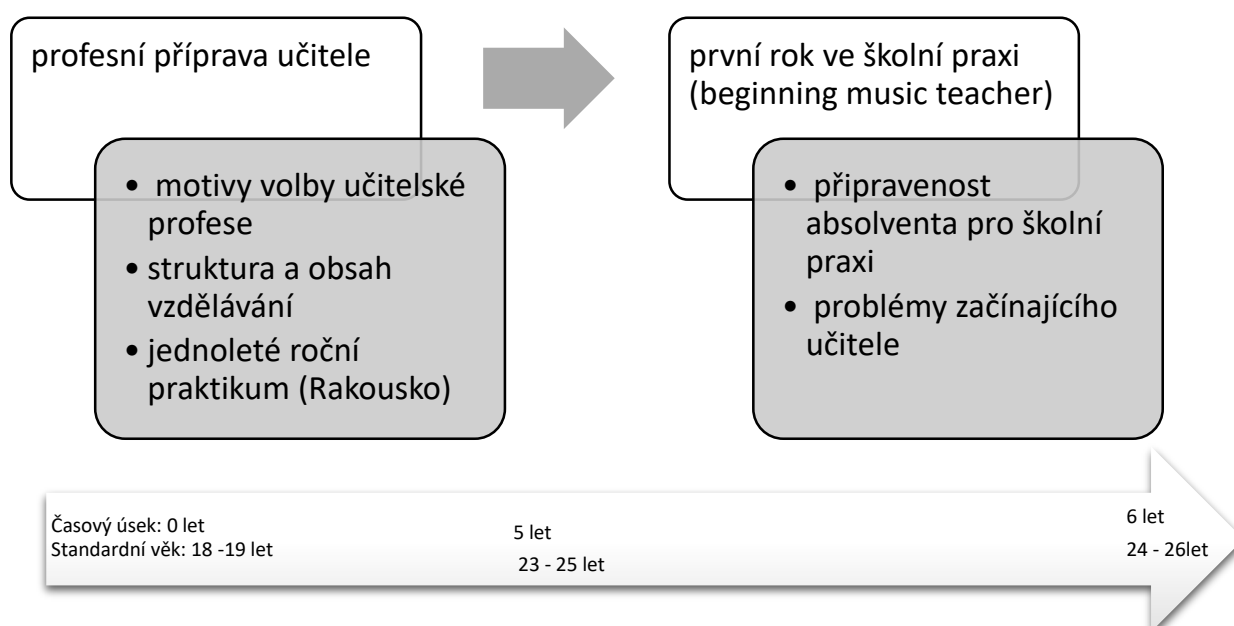
14. Většina začínajících učitelů hudební výchovy se v případě nutnosti mohla/může během svých pedagogických počátků obrátit s prosbou o pomoc alespoň na jednoho zkušeného kolegu učitelského sboru.

4.3 Volba výzkumného vzorku

Výběr účastníků studie proběhl na principu rovnosti počtu a struktury výzkumného vzorku s ohledem na osobní zkušenosti vědeckého pracovníka. V prvních etapách průzkumu oslovila badatelka univerzity, na kterých studovala. Díky své působnosti v České Orffově společnosti uskutečnila průzkum mezi zkušenými pedagogy školní praxe a na dalších pedagogických fakultách v České Republice.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 223 respondentů, z toho 121 z České republiky a 102 z Rakouska, z řad absolventů a studentů oboru učitelství hudební výchovy pro sekundární stupeň v České republice a Rakousku. Zachycovalo časový úsek mezi zahájením studia na univerzitách a dovršením prvního roku samostatné školní praxe. Poněvadž v Rakousku získává absolvent učitelské oprávnění až po absolvování jednoletého praktika (*Unterrichtspraktikum*), je tato doba započítána do pregraduální přípravy. Respondenti s delší školní praxí reflektují zkušenosti ze zkoumaného časového úseku, který zobrazuje následující grafika.

Obrázek 4: Zkoumaný časový úsek

Účastníci polostrukturovaných rozhovorů byli vybráni po třech z obou zemí dle časových možností respondentů. Dva respondenti odpověděli na otázky písemně. Celkem se jedná o osm osob.

4.4 Časový průběh výzkumu

Délka vlastního empirického výzkumu představovala sedm měsíců od ledna do července 2017. Dotazníkové šetření a rozhovory byly realizovány v rozmezí duben až červenec 2017. Nutný bibliografický průzkum včetně srovnávací analýzy kurikul prezenčních oborů učitelství hudební výchovy začal o dvanáct měsíců dříve. Časový harmonogram sledoval tyto dílčí cíle:

1. Informační příprava a srovnávací analýza kurikul prezenčních oborů učitelství hudební výchovy (září 2016 až červen 2017)
 - popsání systému vysokoškolské přípravy učitelů hudební výchovy v České republice a v Republice Rakousko;
 - komparace kurikul prezenčních oborů učitelství hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ v ČR a vyšších všeobecně vzdělávacích školách v Rakousku;
 - rozpoznání obsahových a organizačních specifik kurikul včetně jejich využití v empirickém výzkumu.

2. Přípravná fáze empirického výzkumu (leden–únor 2017)
 - stanovení předmětu a cílů výzkumu;
 - stanovení základních pracovních hypotéz;
 - zkonstruování výzkumných nástrojů dotazníku a rozhovoru;
 - volba výzkumného vzorku;
 - vytvoření časového plánu výzkumu;
 - volba výzkumných metod;

- zkontaktování vybraných univerzit obou zemí za účelem stanovení data provedení výzkumu na pracovišti;
- zkontaktování vybraných administrativních pracovníků (např. pracovníků školského úřadu) obou zemí;

3. Realizace empirického výzkumu (březen–červenec 2017)

- získání adekvátního vzorku respondentů z České republiky a Rakouska z řad studentů pedagogických oborů, absolventů a učitelů;
- realizace dotazníkového šetření s respondenty z řad studentů a učitelů;
- realizace výzkumných rozhovorů s vysokoškolskými pedagogy a administrativními pracovníky ve školství obou zemí;
- rozeslání elektronických dotazníků na vybrané pedagogické fakulty, veřejné a soukromé emailové adresy respondentů;
- zajištění ideálních podmínek průběhu výzkumu včetně kopírování dotazníků a rezervace dopravních spojů;
- sběr dat elektronicky vyplněných dotazníků prostřednictvím formuláře na www.surveymonkey.com.

4. Vyhodnocení a interpretace empirického výzkumu (srpen 2017)

- vyhodnocení dotazníkového šetření;
- zápis rozhovorů a získání jejich autorizace;
- verifikace hypotéz;
- zasazení výzkumných závěrů do kontextu disertační práce a závěrečná doporučení;

4.5 Organizace výzkumu a jeho metodika

Empirický výzkum byl realizován autorkou práce v časovém rozmezí březen až červenec 2017 na rakouských a českých vysokých školách připravujících hudební pedagogy a v učitelské obci obou zemí. Dotazníkové šetření bylo šířeno jak elektronickou formou

pomocí služby www.survio.com, tak i v papírové podobě. Osloveny byly všechny katedry hudební výchovy pedagogických fakult v Čechách, tři rakouské univerzity a inspektoři pro hudební výchovu dané země s celostátním dosahem k cílové skupině učitelů hudby. Tiskopisy byly též rozdány na semináři České Orffovy společnosti, který se konal 24.–26. března 2017 na ZŠ Gen. Fajta v Praze, emaily autorka rozeslala mezi okruh známých. Poděkování patří především těmto institucím a osobám, které přispěly k realizaci výzkumu:

Tabulka 29: Seznam institucí a osob, které se podílely na realizaci výzkumu

<i>Vysoká škola/ instituce</i>	<i>Oslovená osoba</i>
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Pedagogická fakulta Katedra hudební výchovy	Doc. František Hudeček, CSc.
Masarykova univerzita Pedagogická fakulta Katedra hudební výchovy	Prof. Michal Košut, Ph.D. PhDr. Blanka Knopová, CSc.
Ostravská univerzita Pedagogická fakulta Katedra hudební výchovy	PhDr. Jiří Kusák, Ph.D.
Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta Katedra hudební výchovy	Prof. PhDr. Eva Jenčková, CSc. PhDr. Helena Karnetová
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. L. Pedagogická fakulta Katedra hudební výchovy	PaedDr. Jan Prchal
Univerzita Karlova Pedagogická fakulta	Doc. PaedDr. Hana Váňová, CSc. Doc. MgA. Jana Palkovská

Katedra hudební výchovy	PhDr. Kateřina Hurníková, Ph.D.
Univerzita Palackého v Olomouci Pedagogická fakulta Katedra hudební výchovy	Mgr. Jarmila Širická Mgr. Jaromír Synek, Ph.D.,
Západočeská univerzita v Plzni Pedagogická fakulta Katedra hudební výchovy	Doc. PaedDr. Marie Slavíková, CSc. PhDr. Štěpánka Lišková, Ph.D. Doc. MgA. Jiří Bezděk, Ph.D.
Universität Mozarteum Salzburg Institut hudební pedagogiky	o. Univ. Prof. Dr. Monika Oebelsberger Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer
Pädagogische Hochschule Oberösterreich	Mag. Dr. Christoph Holz
Kunstuniversität Graz	Ao. Univ. Prof. Mag. art. Dr. phil. Bernhard Gritsch
Landesschulräte in Österreich Inspektoři pro hudební výchovu	Mag. Christa Musger (Salzburg) Mag. Karin Tinhof (Burgenland) Mag. Dr. Christine Winter (Videň) Mag. Andreas Gruber (Dolní Rakousko) MMag. Klaus Dorfegger (Štýrsko) Dr. Bernhard Bayer (Korutany) Mag. Martin Waldauf (Tyrolsko) Mag. Peter Wicklicky (Horní Rakousko)

Rozhovory byly provedeny na pracovištích dotazovaných osob dle následujícího přehledu:

Tabulka 30: Seznam uskutečněných rozhovorů v rámci výzkumné části

<i>Osoba, datum, čas</i>	<i>Adresa konání rozhovoru</i>
PaedDr. Jan Prchal 18. 4. 2017, 11:15–12:00	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. L. České mládeže 8, CZ – 23955 Ústí n. Labem

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer 4. 5. 2017, 15–16 hod.	Universität Mozarteum Salzburg Mirabellplatz 1, A – 5020 Salzburg
Doc. MgA. Jana Palkovská 25. 5. 2017, 14–15 hod.	Univerzita Karlova Magdaleny Rettigové 4, CZ – 11639
PhDr. Blanka Knopová, CSc. 6. 6. 2017, 10–11 hod.	Masarykova univerzita Poříčí 538/31, CZ 603 00 Brno
Mag. Dr. Christoph Holz 14. 6. 2017, 8:30–9:30	Pädagogische Hochschule Oberösterreich Kaplanhofstraße 40, A – 4020 Linz
Mag. Peter Wicklicky 3. 7. 2017, 15–16 hod.	Landesschulrat Oberösterreich Sonnensteinstraße 20, A – 4020 Linz

4.6 Použité metody

Ve výzkumu byly použity metody kvalitativního výzkumu, dotazníku a polostrukturovaného rozhovoru. Dále byl uplatněn průřezový, terénní, komparativní výzkum. Ve stěžejní dotazníkové metodě byly aplikovány strukturované uzavřené, polootevřené i nestrukturované otevřené typy otázek: textová odpověď, výběr (více) možností, sémantický diferenciál či seřazení podle důležitosti. Empirická studie bazíruje na literární rešerši i na srovnávací analýze kurikul prezenčních oborů učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ a vyšší všeobecně vzdělávací školy v Republice Rakousko, která je provedena ve třetí kapitole.

Výzkumný dotazník lze rozčlenit do čtyř oddílů, které zjišťují odpovědi k těmto tématům:

- I. Obecné informace (věk, pohlaví, povolání, kraj studia)
- II. Volba profese učitele hudební výchovy (aspekty k volbě povolání učitele HV)
- III. Pregraduální profesní příprava učitele hudební výchovy (období pregraduální přípravy učitelů hudební výchovy v rámci studia z hlediska obsahu a organizace)

IV. Začínající učitel (zkušenosti z první samostatné školní praxe s časovým rozsahem nejpozději ke konci prvního roku po absolutoriu)

V rozhovoru byly sledovány pedeutologické problémy, které zachycuje následující tabulka:

Tabulka 31: Okruhy pedeutologických problémů výzkumných rozhovorů

<i>Pedeutologický problém</i>	<i>Česká republika</i>	<i>Republika Rakousko</i>
<i>Pregraduální profesní příprava učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ, resp. vyšší všeobecně vzdělávací školy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - reflexe stávající nabídky a systému profesní pregraduální přípravy učitelů HV na 2. st. ZŠ a SŠ (otázky 1a 6) - poptávka studia (otázka 2) - chystané změny studijních plánů či akreditace (otázka 3) - participace studentů na tvorbě kurikul pregraduální profesní přípravy učitele hudební výchovy (otázka 4) 	<ul style="list-style-type: none"> - reflexe nad novým systémem vzdělávání učitelů se zřetelem na zlepšení kvality, spolupráci institucí v rámci klastrů, definice výhod a úskalí reformy (otázky 1, 2, 4, 8, AD1, AD6)¹⁶⁶ - poptávka studia (otázka 3) - participace studentů na tvorbě kurikul pregraduální profesní přípravy učitele hudební výchovy (otázka 6)
<i>Problémy začínajícího učitele hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ, resp. na vyšších všeobecně vzdělávacích školách</i>	<ul style="list-style-type: none"> - zpětná vazba absolventů k problémům, se kterými se setkávali na počátcích své samostatné školní praxe (otázka 5) 	<ul style="list-style-type: none"> - zpětná vazba absolventů k problémům, se kterými se setkávali na počátcích své samostatné školní praxe (otázka 7)
<i>Poptávka učitele hudební výchovy a stárnutí učitelské profese</i>	<ul style="list-style-type: none"> - poptávka učitele HV v následujících 20ti letech (otázka 7) 	<ul style="list-style-type: none"> - poptávka učitele HV v následujících 20ti letech (otázka 5, AD2) - princip obsazování volných pracovních pozic (otázka AD3, AD4)
<i>Aktuální problémy učitelské profese</i>		<ul style="list-style-type: none"> - aktuální pedeutologické problémy dané společností (otázka AD3)
<i>Kariérní řád učitele</i>		<ul style="list-style-type: none"> - existence kariérního řádu v Rakousku a systém odměňování aktivních pedagogů (otázka AD 5)

Plné znění dotazníku stejně jako vzoru rozhovorů je obsaženo v příloze na stranách 75 a 84.¹⁶⁷

¹⁶⁶ AD – označuje otázky z katalogu pro administrativního pracovníka.

¹⁶⁷ Pro přímé zobrazení klikněte na číslo stránky.

4.7 Interpretace výsledků výzkumu

Analýza výsledků výzkumu byla provedena pomocí služby www.surveymonkey.com, ze které autorka přejímá její grafické zobrazení. Vlastní vyhodnocení je strukturováno do stejných, s dotazníkem identických úseků a nabytá zjištění jsou komparována se situací v České republice a v Rakousku. Interpretace obsahuje tyto části: základní statistické údaje, obecné informace respondentech, volba profese učitele hudební výchovy, pregraduální příprava učitele hudební výchovy, začínající učitel a závěrečné shrnutí.

4.7.1 Základní statistické údaje

Z České republiky dotazník úspěšně vyplnilo dohromady 121 respondentů v časovém období od 29. 3. do 18. 7. 2017, výzkum trval celkem 112 dnů. 78 odpovědí bylo realizováno elektronicky přes přímý odkaz, 67 papírovou formou, 1 odpověď byla nedokončena. Vyřazeno bylo celkem 23 reakcí z důvodu chybného či částečného splnění požadavků průzkumu.¹⁶⁸ Dotazník byl elektronicky zobrazen celkem 255x, úspěšnost vyplnění činí 47,5 %. Nejvíce odezev bylo nasbíráno v období od 24. 4. do 22. 5., 48, 8 % účastníků strávilo nad studií 10–30 minut.

Průzkumu mezi rakouskými učiteli, který trval 107 dnů od 23. 4. do 7. 8. 2017, se zúčastnilo dohromady 108 dotázaných. Z toho bylo 6 dotazníků nedokončeno a 2 byly z důvodu chybné cílové skupiny respondenta vyřazeny.¹⁶⁹ Všechny odpovědi proběhly prostřednictvím přímého odkazu elektronicky, který byl zobrazen celkem 242x, nejvíce reakcí bylo zaznamenáno mezi 5. 6. a 3. 7. v časovém rozmezí realizace 10–30 minut (75,5 %). Celková úspěšnost vyplnění tedy představuje 41,3 %.

¹⁶⁸ Např. chybné vyplnění dotazníku, chybějící odpovědi na otázky ohledně praxe apod.

¹⁶⁹ Dva respondenti uvedli místo svého studia pouze Horní Rakousko, což vzhledem k jejich věku a aprobaci není možné. V Horním Rakousku lze studovat učitelství hudební výchovy počínaje akademickým rokem 2016/17. S nejvyšší pravděpodobností se jednalo o pedagogy s aprobací pro výuku hudebních nástrojů v rámci hudebních škol, nikoli hudební výchovy na gymnáziích.

Tabulka 32: Interpretace výzkumu - Základní statistické údaje

	Česká republika					Republika Rakousko				
Doba trvání výzkumu	29. 03. 2017 – 18. 07. 2017 112 dní					23. 04. 2017 – 07. 08. 2017 107 dní				
Statistika respondentů	255	121	24	110	47,5 %	242	100	8	132	41,3 %
	počet návštěv	počet dokončených odpovědí	počet nedokončených a vyřazených odpovědí	pouze zobrazení	celková úspěšnost vyplnění dotazníku	počet návštěv	počet dokončených odpovědí	počet nedokončených a vyřazených odpovědí	pouze zobrazení	celková úspěšnost vyplnění dotazníku
	<p>Grafické zobrazení historie návštěv přímého odkazu dotazníku</p> <p>● Počet návštěv (255) ● Počet dokončených (121)</p>					<p>Grafické zobrazení historie návštěv přímého odkazu dotazníku</p> <p>● Počet návštěv (242) ● Počet dokončených (100)</p>				
	<p>Čas vyplňování dotazníku</p> <p>● 5-10 min. (33,1 %) ● 10-30 min. (48,8 %) ● 30-60 min. (14,9 %) ● >60 min. (3,3 %)</p>					<p>Čas vyplňování dotazníku</p> <p>● 2-5 min. (2,0 %) ● 5-10 min. (13,7 %) ● 10-30 min. (75,5 %) ● 30-60 min. (2,9 %) ● >60 min. (5,9 %)</p>				

4.7.2 Obecné informace o respondentech

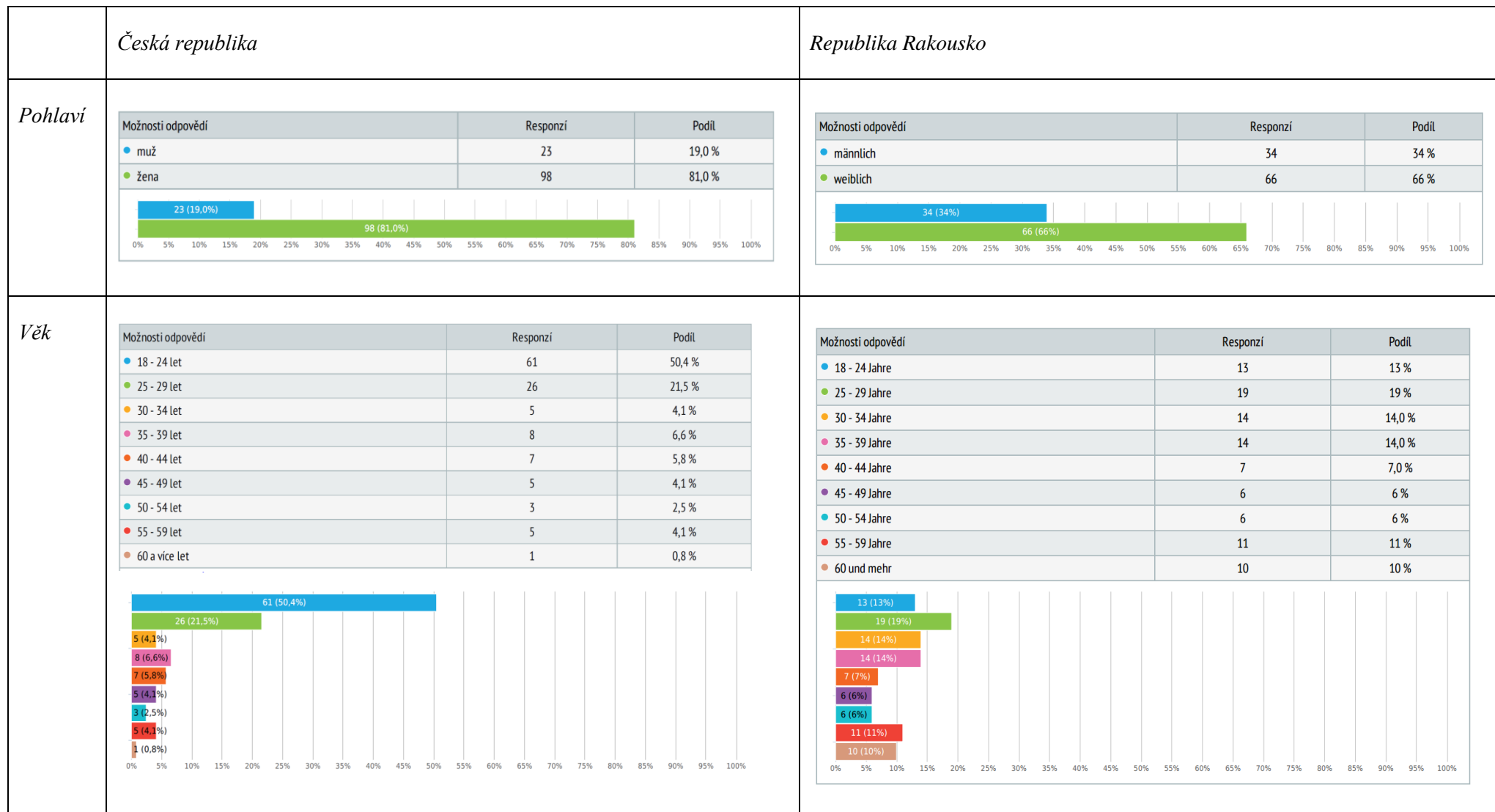
Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 164 žen (98 z ČR, 66 z Rakouska) a 57 mužů (23 z ČR, 34 z Rakouska). V České republice odpovídalo 38 studentů bakalářského a 38 navazujícího magisterského studia, 15 učitelů na 2. st. ZŠ, 17 pedagogů SŠ, 14 studentů, kteří během studia vyučují na částečný úvazek a 19 osob jiného pedagogického působení. 75,1 % respondentů tvořili studenti vysokých škol, což se odrazilo i na věku dotazovaných osob: 18–24 let (50,4 %), 25–29 let (21,5 %), 30–44 let (16,5 %) a 45 a více let (11,5 %). Naproti tomu v Rakousku tvořili nejpočetnější skupinu účastníků učitelé hudební výchovy na SŠ (64), dále na nižším stupni víceletých gymnázií (54) i pedagogové na jiných školách a ostatní (24). Kategorie bakalářských, navazujících magisterských a částečně zaměstnaných studentů tvořila dohromady 23 osob.¹⁷⁰ Věkový průměr se pohybuje nejčastěji mezi 30–34 (14 %) a 35–39 (14 %) lety, ve věkovém rozmezí 18–29 let je 32 %, 40–49 let 13 % a 50 a více let 27 % dotázaných. Z České republiky studuje/studovalo nejvíce tázaných v Praze (34), dále v Jihomoravském (31), Ústeckém (14) a Moravskoslezském (14) kraji, v Olomouci (13), Hradci Králové (10), v Plzeňském (3), *Karlovarském* (3), Jihočeském (2) a *Středočeském* (2) kraji.¹⁷¹ Rakouští respondenti promovali nejčastěji ve Vídni (47), Salzburgu (34), Štýrsku (19), *Horním Rakousku* (5), Tyrolsku (1) a Korutanech (1).¹⁷² Detailní přehled zachycuje následující tabulka:

¹⁷⁰ V jednom případě nebyla tato otázka zodpovězena.

¹⁷¹ V krajích označených kurzívou není pedagogická vysoká škola. Pravděpodobně se jedná o chybný záznam respondentů.

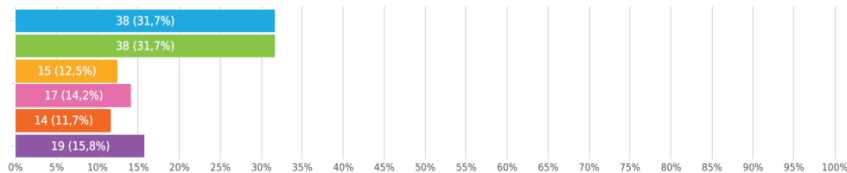
¹⁷² V Horním Rakousku je možné zapsat obor učitelství hudební výchovy počínaje akademickým rokem 2016/17, v dotaznících byla tato spolková země uvedena spolu se Salzburgem. Pravděpodobně dotázaný v Horním Rakousku studoval přidáný obor.

Tabulka 33: Interpretace výzkumu – Obecné informace o respondentech

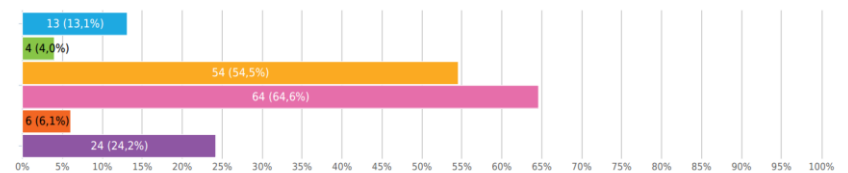
Povolání

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● student/studentka PF v bakalářském studijním programu	38	31,7 %
● student/studentka PF v navazujícím magisterském programu	38	31,7 %
● učitel/učitelka na 2. st. ZŠ	15	12,5 %
● učitel/učitelka na SŠ	17	14,2 %
● jako student/studentka PF vyučuji během studia na dílčí úvazek	14	11,7 %
● Jiné:	19	15,8 %

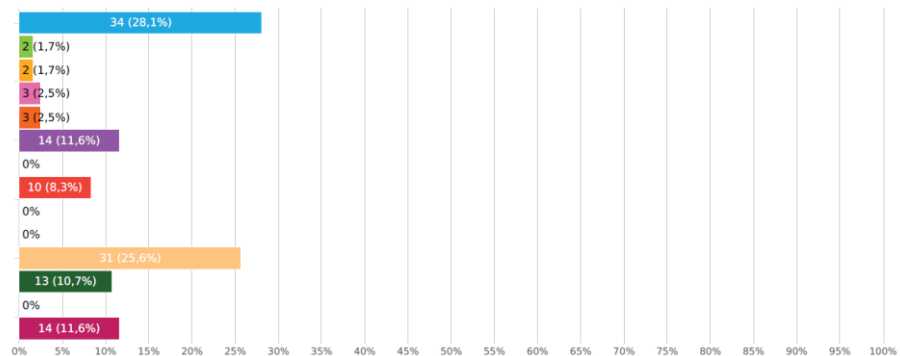
Jiné: student doktorského programu PF; lektorka; učitel ZUŠ; učitel na PF; dříve 2. st. ZŠ a SŠ, nyní důchodce

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● StudentIn im Bakkalaureat	13	13,1 %
● StudentIn des Masterstudiums Lehramt Musikerziehung	4	4,0 %
● Lehrender des Faches Musikerziehung an der AHS-Unterstufe	54	54,5 %
● Lehrender des Faches Musikerziehung an der AHS-Oberstufe	64	64,6 %
● als StudentIn unterrichte ich bereits an der AHS	6	6,1 %
● Sonstiges:	24	24,2 %

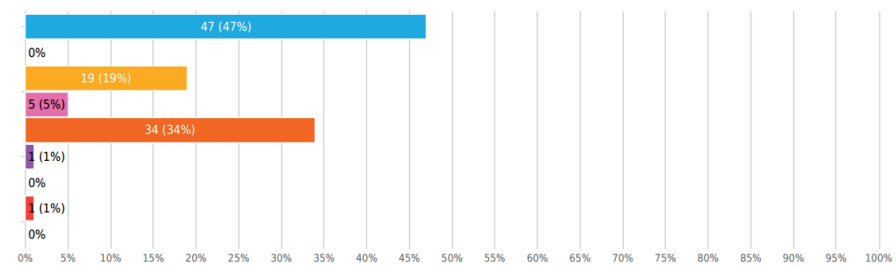

Jiné: učitel na univerzitě; učitel na vysoké pedagogické škole; inspektor pro hudební výchovu; středoškolský pedagog v penzi; student diplomového studia; učitelka klavíru; vyučující na vyšší odborné škole (BHS); vyučující nástrojové výchovy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Hlavní město Praha	34	28,1 %
● Středočeský kraj	2	1,7 %
● Jihočeský kraj	2	1,7 %
● Plzeňský kraj	3	2,5 %
● Karlovarský kraj	3	2,5 %
● Ústecký kraj	14	11,6 %
● Liberecký kraj	0	0 %
● Královéhradecký kraj	10	8,3 %
● Pardubický kraj	0	0 %
● Kraj Vysočina	0	0 %
● Jihomoravský kraj	31	25,6 %
● Olomoucký kraj	13	10,7 %
● Zlínský kraj	0	0 %
● Moravskoslezský kraj	14	11,6 %

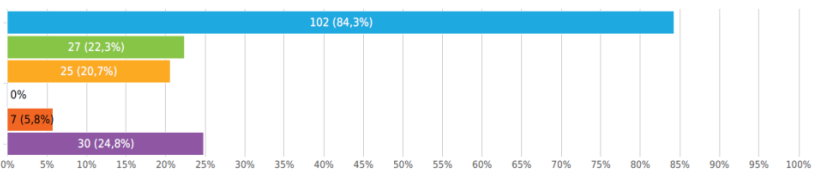
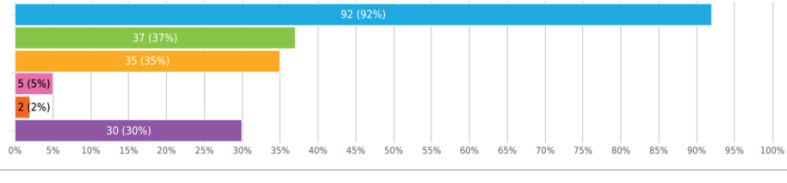
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● Wien	47	47 %
● Niederösterreich	0	0 %
● Steiermark	19	19 %
● Oberösterreich	5	5 %
● Salzburg	34	34 %
● Tirol	1	1 %
● Vorarlberg	0	0 %
● Kärnten	1	1 %
● Burgenland	0	0 %

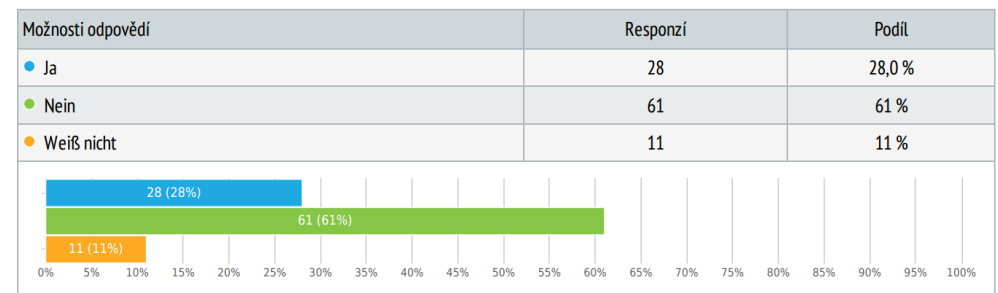
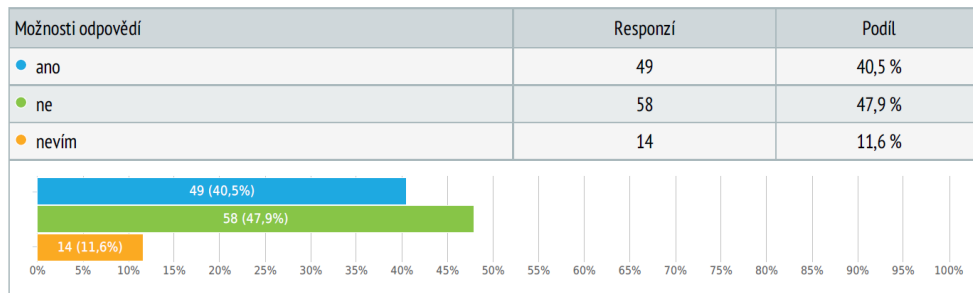

4.7.3 Volba profese učitele hudební výchovy

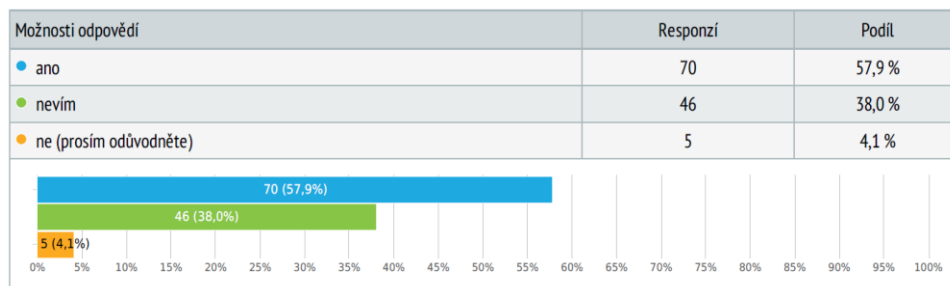
Většina českých i rakouských respondentů uvedla vlastní hudební zkušenost za rozhodující aspekt pro volbu profese učitele hudební výchovy. V České republice zvolilo tuto možnost 84,3 %, v Rakousku 92 % dotázaných. Jako druhý argument byly vybrány v Čechách jiné důvody (24,8 %), v Rakousku vzor z rodiny (37 %). Pedagogický vzor ze střední školy zaškrtnulo 20,7 % českých a 35 % rakouských účastníků. Za nejméně relevantní označili společenskou prestiž učitelské profese (5,8 % v ČR, 5 % v Rakousku) a její finanční atraktivnost (0 % v ČR, 2 % v Rakousku). Práce s dětmi a mladými lidmi, pocit smysluplné práce, alternativa kariéry profesionálního hudebníka, či možnost sladění povolání s rodinou patří k nejčastěji dále zmiňovaným důvodům učiněné volby. Před definitivním rozhodnutím volby učitelské profese se s touto profesí důkladně seznámilo v Čechách 40,5 %, v Rakousku 28 % respondentů. Stejnou volbu by dnes učinilo 57,9 % českých a 74 % rakouských zainteresovaných osob. Jako důvod k jiné profesní volbě uvádějí respondenti v Rakousku snížení atraktivity profese učitele, masivní zhoršení výuky z důvodu vzdělávací politiky a přílišné organizační zatížení, čeští účastníci zmiňují především ztrátu zájmu a jiné preference. Detailní přehled nabízí následující tabulka.

Tabulka 34: Interpretace výzkumu – Volba profese učitele hudební výchovy

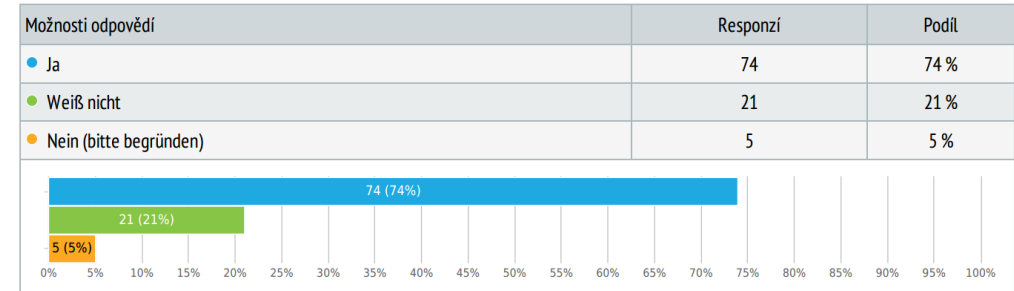
Česká republika	Republika Rakousko																																										
<i>Rozhodující aspekty při volbě učitelského povolání</i>																																											
<table border="1" data-bbox="100 422 952 654"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>● vlastní hudební zkušenost</td> <td>102</td> <td>84,3 %</td> </tr> <tr> <td>● vzor z rodiny (min. jeden z rodičů pracoval jako pedagog)</td> <td>27</td> <td>22,3 %</td> </tr> <tr> <td>● pedagogický vzor ze střední školy</td> <td>25</td> <td>20,7 %</td> </tr> <tr> <td>● finanční atraktivita učitelské profese</td> <td>0</td> <td>0 %</td> </tr> <tr> <td>● společenská prestiž učitelské profese</td> <td>7</td> <td>5,8 %</td> </tr> <tr> <td>● Jiné:</td> <td>30</td> <td>24,8 %</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="89 933 1064 1197">Jiné: dětský sen (5x); práce s dětmi (2x); práce s mladými lidmi (5x); pocit smysluplné práce; pedagogický vzor ze ZUŠ (3x); vzor ze ZŠ; možnost pozitivně ovlivnit ostatní a snaha bojovat s průměrností; alternativa kariéry profesionálního hudebníka; výjimečné zážitky z dětství ze ZUŠ; zadní vrátka k hlavnímu oboru – zpěv; radost z předávání jiným lidem; zprostředkování umění; poslání; ideály; možnost uplatnění i mimo velká města; zájem o studované obory; zájem o profesi</p>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	● vlastní hudební zkušenost	102	84,3 %	● vzor z rodiny (min. jeden z rodičů pracoval jako pedagog)	27	22,3 %	● pedagogický vzor ze střední školy	25	20,7 %	● finanční atraktivita učitelské profese	0	0 %	● společenská prestiž učitelské profese	7	5,8 %	● Jiné:	30	24,8 %	<table border="1" data-bbox="1086 422 1904 654"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>● eigene musikalische Erfahrung</td> <td>92</td> <td>92 %</td> </tr> <tr> <td>● Vorbild in der Familie (mind. ein Elternteil ist/war ein Lehrer/eine Lehrerin)</td> <td>37</td> <td>37 %</td> </tr> <tr> <td>● ein pädagogisches Vorbild aus der Schulzeit</td> <td>35</td> <td>35 %</td> </tr> <tr> <td>● finanzielle Attraktivität des Lehrerberufs</td> <td>5</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td>● Sozialprestige des Lehrerberufes</td> <td>2</td> <td>2 %</td> </tr> <tr> <td>● Sonstiges:</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="1086 933 2105 1197">Jiné: práce s dětmi a mládeží (12x); spojení muzicírování a práce s dětmi/mládeží; možnost sladění profesního a rodinného života (2x); snaha být lepším učitelem hudební výchovy než ten, kterého jsem měl sám; láska k hudbě; možnost nadchnout děti/mládež pro hudbu; finanční zajištění rodiny, kterého nelze profesí hudebníka s jistotou dosáhnout; učitelem hudební výchovy být nechci, chci pouze hudební výchovu studovat; nedostatečné studium jiných možností; radost z vyučování; práce s lidmi</p>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	● eigene musikalische Erfahrung	92	92 %	● Vorbild in der Familie (mind. ein Elternteil ist/war ein Lehrer/eine Lehrerin)	37	37 %	● ein pädagogisches Vorbild aus der Schulzeit	35	35 %	● finanzielle Attraktivität des Lehrerberufs	5	5 %	● Sozialprestige des Lehrerberufes	2	2 %	● Sonstiges:	30	30 %
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																																									
● vlastní hudební zkušenost	102	84,3 %																																									
● vzor z rodiny (min. jeden z rodičů pracoval jako pedagog)	27	22,3 %																																									
● pedagogický vzor ze střední školy	25	20,7 %																																									
● finanční atraktivita učitelské profese	0	0 %																																									
● společenská prestiž učitelské profese	7	5,8 %																																									
● Jiné:	30	24,8 %																																									
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																																									
● eigene musikalische Erfahrung	92	92 %																																									
● Vorbild in der Familie (mind. ein Elternteil ist/war ein Lehrer/eine Lehrerin)	37	37 %																																									
● ein pädagogisches Vorbild aus der Schulzeit	35	35 %																																									
● finanzielle Attraktivität des Lehrerberufs	5	5 %																																									
● Sozialprestige des Lehrerberufes	2	2 %																																									
● Sonstiges:	30	30 %																																									
<i>Seznámil(a) jste se před definitivním rozhodnutím volby učitelské profese s touto profesí (např. rešerší z internetu, diskuzí se známými pedagogy, návštěvou školy...)?</i>																																											

Kdybyste stál(a) znovu před volbou své profese, učinil(a) byste dnes stejnou volbu?

Odůvodnění negativní odpovědi: jiné preference; po škole učit nebudu, mám malou autoritu u dětí; tato profese mne nebaví; vybrala bych si jinou aprobaci; chybí mi píle a důraz

Odůvodnění negativní odpovědi: věnoval bych se hudbě pouze jako koníčku; povolání učitele není dnes atraktivní (chybná vzdělávací politika, společenská situace); masivní zhoršení podmínek výuky kvůli vzdělávací politice; přespříliš zbytečných, organizačních překážek; postoj společnosti vůči učitelům

4.7.4 Pregraduální příprava učitele hudební výchovy

4.7.4.1 Obsahová stránka studia

V první části hodnocení pregraduální přípravy na základě vlastní subjektivní zkušenosti hodnotili dotazovaní přínos jednotlivých předmětových kategorií z hlediska rozvoje osobnosti budoucího učitele a jejich využitelnosti ve školní praxi. V dotazníku zvolené předmětové okruhy jsou totožné s kategoriemi, které tvoří základ srovnávací analýzy kurikul třetí kapitoly. Tabulka níže zachycuje preferované pořadí a procentuální podíl nejvýše hodnocených odpovědí (hodnota 5) každé kategorie. Ze získaných výsledků je patrné ocenění uměleckých a hudebně-pedagogických předmětů. V České republice první pozici zaujala kategorie nástrojová výchova, v Rakousku hlasová výchova, která se v Čechách umístila na druhém místě. Sbor a sbormistrovství zaujímá v České republice páté (26,4 %), v Rakousku čtvrté (39 %) místo. Ze shrnutí v tabulce č. 34 vyplývá největší rozdíl v klasifikaci kategorie volitelných, nepovinných a ostatních předmětů. Zatímco v České republice jsou tyto semináře ohodnoceny pouze 8,3 %, v Rakousku je stejná oblast ohodnocena 24 %, nejvyšším počtem pěti bodů. Čeští účastníci si cení hudebně-teoretického okruhu více než jejich rakouští kolegové (ČR 25,6 %, Rakousko 21 %), oblast hudební vědy hodnotili respondenti obou zemí vyrovnaně (ČR 19 %, Rakousko 18 %).

Tabulka 35: Interpretace výsledků výzkumu - Hodnocení důležitosti předmětových kategorií z hlediska rozvoje osobnosti učitele hudební výchovy a využitelnosti ve školní praxi na základě subjektivní zkušenosti respondentů

<i>Česká republika</i>	<i>Republika Rakousko</i>
1. Nástrojová výchova (43 %)	1. Hlasová výchova (51 %)
2. Hlasová výchova (39,7 %)	2. Oborová praxe (45 %)
3. Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky (33,1 %)	3. Nástrojová výchova (44 %)
4. Oborová praxe (31,4 %)	4. Sbor a sbormistrovství (39 %)
5. Sbor a sbormistrovství (26,4 %)	5. Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky (32 %)
6. Hudební teorie (25,6 %)	6. Volitelné, nepovinné a ostatní předměty (24 %)
7. Hudební věda (19 %)	7. Hudební teorie (21 %)
8. Volitelné, nepovinné a ostatní předměty (8,3 %)	8. Hudební věda (18 %)

V další otázce byly řazeny dle stejného principu jednotlivé předměty. Výsledky odpovídají hodnocení předmětových kategorií v předchozí otázce: na předních místech se

umístily umělecké, hudebně-pedagogické semináře, sbor a sbormistrovství, poté hudebně-teoretické a hudebněvědní obsahy. Na poslední pozici skončila v obou zemích hudební estetika. V odpovědích na dotaz, ze kterých předmětů pregraduální profesní přípravy nejvíce profitovali, uvádí respondenti předměty okruhu *nástrojové a hlasové výchovy, sbor a sbormistrovství, hudební pedagogika, oborová praxe a hudební teorie a věda*. Na předních místech se v obou zemích umístila *hra na hudební nástroj* (47x v ČR, 38x v Rakousku), *hlasová výchova a zpěv* (30x v ČR, 26x v Rakousku), *didaktika hudební výchovy* (27x v ČR, 26x v Rakousku), *sbormistrovství* (15x v ČR, 16x v Rakousku), *harmonie* (15x v ČR, 19x v Rakousku), *oborová praxe* (13x v ČR, 13x v Rakousku) a *sluchová analýza* (7x ČR, 7x v Rakousku). Geografické rozdíly lze pozorovat u dějin hudby (22x v ČR, 6x v Rakousku), klavírního praktika (0 v ČR, 24x v Rakousku), hlasové výchovy dětí a mládeže (0 v ČR, 6x v Rakousku), intonace (10x v ČR, 0 v Rakousku) a pěvecký sbor (13x v ČR, 0 v Rakousku). Tyto rozdíly jsou předurčeny odlišnostmi vysokoškolských kurikul: větším zaměřením na hudebněvědní a hudebně-teoretické vzdělávání v České republice a prakticky umělecké v Rakousku. Předmět klavírního praktika a hlasová výchova dětí a mládeže se vyskytuje v českých kurikulech jen zřídka, stejně jako intonace a pěvecký sbor v plánech rakouských.

Na dotaz, které předměty v pregraduální přípravě postrádali, odpovídají účastníci v kontextu studijních plánů dané země. V České republice zmiňují *hru na nástroj* (6x), *hlasovou výchovu* (7x), *improvizaci* (5x), *hru z listu* (3x v ČR) a překvapivě *dějiny hudby* (3x v ČR). Přáli by si vyučování hry na jiný nástroj než klavír a housle, či hlubší seznámení se s Orffovými nástroji. Naproti tomu v Rakousku uvádějí *zpěv populární hudby a jazzu* (3x), *hudební psychologii* (3x) a *plánování výuky* (3x). V odezvách jsou zachyceny prosby hlubšího seznámení se se zákonným rámcem výuky, možnými cestami ohodnocení a problémem disciplíny v předmětu hudební výchova, s hudbou cizích kultur. Jeden účastník by preferoval zrušení povinného klavíru ku prospěchu hry na kytaru, jiný kritizuje umělecké zaměření pregraduální přípravy, která má však málo společného se školní praxí. Shodují se v chybějící výuce *doprovodu lidových písní* (3x v ČR)/ *klavírního praktika* (7x v Rakousku), *hudebně-pohybové výchovy /tance a pohybu* (3x v ČR, 3x v Rakousku), *didaktiky hudební výchovy, resp. didaktiky odpovídající realitě školy* (18x v ČR, 7x v Rakousku), *(více) oborové praxe* (15x v ČR, 5x v Rakousku), *hry na kytaru* (5x v ČR, 3x v Rakousku), *nových médií v hudební výchově* (2x v ČR, 6x v Rakousku) a *aranžování v populární hudbě/ základů aranžování* (2x

v ČR, 3x v Rakousku). Z analýzy ostatních odpovědí je patrné přání respondentů o hlubší vzdělání v oblasti jazzu a populární hudby.

97 % rakouských respondentů odpovídá, že výuka uměleckých předmětů probíhala individuální formou, zatímco v České republice stejnou odpověď vybralo pouze 42,1 % dotázaných. 86 % českých a 45 % rakouských účastníků ankety by si přálo v pregraduální přípravě více prakticky orientovaných předmětů, jako jsou nástrojová a pěvecká výchova a praktika. Poměr mezi teoretickou didaktickou přípravou v rámci odborných seminářů na vysokých školách a praktickou odbornou profesní přípravou v rámci pedagogických praxí shledává za dostatečný 19,8 % českých a 45 % rakouských dotázaných, za nedostatečný jej označilo v Čechách 64,5 % a v Rakousku 40 % osob. 38 % zúčastněných z ČR by rádo absolvovalo studijní pobyt na zahraniční univerzitě v délce alespoň jednoho semestru, v Rakousku identickou odpověď vybralo 45 %. Pozitivně se do paměti českých studentů zapsali tyto vysokoškolští pedagogové:¹⁷³ Alena Tichá (13x), Michal Košut (13x), Jaroslav Herden (10x), Petr Hala (10x), Jiří Holubec (9x), Leona Strítěská (8x), Marek Valášek (7x) a Jiří Kolář (6x). V Rakousku studenti uvedli Gerharda Wankera (10x), Franze Niermanna (9x), Ernste Ludwiga Leitnera (7x), Christiana Glanze (7x), Alfreda Litschauera (7x), Johannese Steinera (6x) a Johannese Prinze (6x). Na dotaz, jaké pedagogy by si během svých studií přáli, odpověděli čeští respondenti jmény: Alena Tichá (4x), Jan Prchal (4x), Jiří Holubec (4x), Jaroslav Herden (2x), Lenka Pospíšilová (2x). V Rakousku zmínili především Carla Orffa (3x) a Johannese Prinze (2x). Někteří čeští respondenti reagovali na dotaz sdělením charakteristik ideálních pedagogů, zejména přáním kreativních vysokoškolských učitelů s praxí. Detailní jmenný seznam a vyhodnocení otázek týkajících se obsahu pregraduální přípravy jsou obsaženy v tabulce níže.

¹⁷³ Jména jsou uvedena bez akademických titulů.

Tabulka 36: Interpretace výsledků výzkumu – Pregraduální příprava učitele hudební výchovy: obsahová stránka studia

	Česká republika					Republika Rakousko					
<p><i>Ohodnoťte na základě svých zkušeností přínos následujících předmětových skupin upevněných v kurikulu profesní přípravy učitele HV z hlediska rozvoje osobnosti budoucího učitele a využitelnosti ve vlastní školní praxi (1 – nejméně přínosné, 5 – nejvíce přínosné):</i></p>											
Odpověď	● 1	● 2	● 3	● 4	● 5	Odpověď	● 1	● 2	● 3	● 4	● 5
Nástrojová výchova (např. hra na hudební nástroj, klavírní interpretace skladeb, doprovody písní, instrumentální praktikum)	10 (8,3 %)	7 (5,8 %)	19 (15,7 %)	33 (27,3 %)	52 (43,0 %)	Instrumentalunterricht (z.B. Klavier, Geige, Gitarre, Klavierimprovisation und -praktikum, Liedbegleitung)	10 (10 %)	11 (11 %)	12 (12 %)	23 (23 %)	44 (44 %)
Hlasová výchova (např. hlasová výchova, zpěv)	15 (12,4 %)	14 (11,6 %)	17 (14,0 %)	27 (22,3 %)	48 (39,7 %)	Gesang bzw. Stimmtechnik (z.B. Gesang, Sprecherziehung)	8 (8 %)	11 (11 %)	10 (10 %)	20 (20 %)	51 (51 %)
Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky (např. hudební pedagogika, hudební psychologie, didaktika hudební výchovy, hudba pro děti, hudba na počítači, hudebně pohybová výchova, teorie mluvního a zpěvního hlasu, metodika dějin hudby, metodika výuky rozboru skladeb)	7 (5,8 %)	22 (18,2 %)	29 (24,0 %)	23 (19,0 %)	40 (33,1 %)	Musikpädagogik und -didaktik sowie Fachdidaktik (z.B. Musikpädagogik, Musikpsychologie, Neue Medien im Musikunterricht, Musik und Bewegung, Kinder- und Jugendstimmgebung, Instrumentalpädagogik)	14 (14,0 %)	10 (10 %)	23 (23 %)	21 (21 %)	32 (32 %)
Oborová praxe	18 (14,9 %)	17 (14,0 %)	28 (23,1 %)	20 (16,5 %)	38 (31,4 %)	Unterrichtspraxis	13 (13 %)	7 (7,0 %)	21 (21 %)	14 (14,0 %)	45 (45 %)
Hudební teorie (např. hudební nauka, intonace, hudební formy, analýza skladeb, harmonie a kontrapunkt)	8 (6,6 %)	13 (10,7 %)	30 (24,8 %)	39 (32,2 %)	31 (25,6 %)	Musiktheorie (z.B. Musiklehre, Intonation und Gehörbildung, Musikformen, Musikanalyse, Tonsatz)	7 (7,0 %)	14 (14,0 %)	30 (30 %)	28 (28,0 %)	21 (21 %)
Hudební věda (např. nauka o hudebních nástrojích, dějiny hudby, dějiny populární hudby a jazzu, hudební estetiky)	8 (6,6 %)	16 (13,2 %)	29 (24,0 %)	45 (37,2 %)	23 (19,0 %)	Musikgeschichte (z.B. Instrumentenkunde, Musikgeschichte, Jazz- und Populärmusik, Musikästhetik)	8 (8 %)	18 (18 %)	27 (27 %)	29 (29,0 %)	18 (18 %)
Sbor a sbormistrovství (např. základy sbormistrovství, sborový zpěv a řízení sboru, pěvecký sbor)	9 (7,4 %)	23 (19,0 %)	26 (21,5 %)	31 (25,6 %)	32 (26,4 %)	Chor und Chorleitung (z.B. Dirigieren, Chorsingen)	11 (11 %)	9 (9 %)	11 (11 %)	30 (30 %)	39 (39 %)
Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	12 (9,9 %)	28 (23,1 %)	55 (45,5 %)	16 (13,2 %)	10 (8,3 %)	Wahlfächer, Freifächer, sonstige Fächer	7 (7,0 %)	13 (13 %)	33 (33 %)	23 (23 %)	24 (24 %)

Odpověď	1	2	3	4	5
Nástrojová výchova	10 (8,3%)	7 (5,8%)	19 (15,7%)	33 (27,3%)	52 (43,0%)
Hlasová výchova	15 (12,4%)	14 (11,6%)	17 (14,0%)	27 (22,3%)	48 (39,7%)
Hudební pedagogika	7 (5,8%)	22 (18,2%)	29 (24,0%)	23 (19,0%)	40 (33,1%)
Oborová praxe	18 (14,9%)	17 (14,0%)	28 (23,1%)	20 (16,5%)	38 (31,4%)
Hudební teorie	8 (6,6%)	13 (10,7%)	30 (24,8%)	39 (32,2%)	31 (25,6%)
Hudební věda	8 (6,6%)	16 (13,2%)	29 (24,0%)	45 (37,2%)	23 (19,0%)
Sbor a sbormistrovství	9 (7,4%)	23 (19,0%)	26 (21,5%)	31 (25,6%)	32 (26,4%)
Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	12 (9,9%)	28 (23,1%)	55 (45,5%)	16 (13,2%)	10 (8,3%)

Odpověď	1	2	3	4	5
Instrumentalunterricht	10 (10%)	11 (11%)	12 (12%)	23 (23%)	44 (44%)
Gesang bzw. Stimmtechnik	8 (8%)	11 (11%)	10 (10%)	20 (20%)	51 (51%)
Musikpädagogik und -didaktik	14 (14%)	10 (10%)	23 (23%)	21 (21%)	32 (32%)
Unterrichtspraxis	13 (13%)	7 (7,0%)	21 (21%)	14 (14%)	45 (45%)
Musiktheorie	7 (7,0%)	14 (14,0%)	30 (30%)	28 (28%)	21 (21%)
Musikgeschichte	8 (8%)	18 (18%)	27 (27%)	29 (29%)	18 (18%)
Chor und Chorleitung	11 (11%)	9 (9%)	11 (11%)	30 (30%)	39 (39%)
Wahlfächer, Freifächer, sonstige Fächer	7 (7,0%)	13 (13%)	33 (33%)	23 (23%)	24 (24%)

Seřadte následující příklady předmětů z hlediska Vašeho osobnostního rozvoje a využitelnosti ve školní praxi od nejdůležitějších po nejméně důležité (bez ohledu na to, zda jste je během své profesní přípravy absolvoval/a):

Odpověď	Důležitost
Hra na hudební nástroj	13,3
Hlasová výchova	11,8
Didaktika hudební výchovy	10,0
Hudební nauka	9,1
Intonace a sluchová analýza	8,5
Hudební pedagogika	8,1
Oborová praxe	8
Dějiny světové hudby	7,0
Dějiny české hudby	6,5
Sborový zpěv	5,3
Základy sbormistrovství a řízení sboru	5,2
Hra z listu a nástrojové praktikum	4,5
Hudba 20. a 21. století	4,1
Analýza a rozbor skladeb	4,0
Dějiny populární hudby a jazzu	3,9
Hudba pro děti a mládež	3,9
Harmonie a základy kontrapunktu	2,4
Nová média v hudební výchově	1,7
Hudební psychologie	1,4
Hudební estetika	1

Odpověď	Důležitost	
Gesang bzw. Stimmbildung	Hlasová výchova	14,6
Instrumentalunterricht		12,8
Musikdidaktik	Hra na hudební nástroj	11,6
Chorleitung und Dirigieren		10,8
Unterrichtspraxis	Didaktika hudební výchovy	10,7
Musikpädagogik	Základy sbormistrovství a řízení sboru	10,7
Instrumentalpraktikum - Übung zum Blattspiel		8,9
Chorsingen	Oborová praxe	8,6
Musiklehre		8,6
Intonation und Gehörbildung	Hudební pedagogika	7,9
Jazz und Populärmusik		7,3
Musikgeschichte (europäische Musik)	Hra z listu a nástrojové praktikum	6,4
Musikanalyse		6,4
Musik für Kinder und Jugendliche	Sborový zpěv	6,1
Neue Medien im Musikunterricht		5,5
Musikgeschichte (österreichische Musik)	Hudební nauka	5,3
Tonsatz und Kontrapunkt	Intonace a sluchová analýza	3,1
Musik des 20. und 21. Jahrhunderts		2,9
Musikpsychologie	Dějiny populární hudby a jazzu	2,2
Musikästhetik		1

Ze kterého předmětu/ ze kterých předmětů, které jste během svého studia absolvoval/a, jste nejvíce profitoval/a?¹⁷⁴

didaktika hudební výchovy (27x); oborová praxe (13x); nová média v hudební výchově; hudba pro děti (3x); **dějiny hudby (22x); doprovod písní na klavír (7x); hlasová výchova (30x); hra na hudební nástroj (47x); sbormistrovství (15x); intonace (10x);** hudební psychologie (4x); hudebně-pohybová výchova (4x); **harmonie (15x);** hudební estetika (3x); hudební teorie (6x); **sluchová analýza (7x);** improvizace (4x); rozbor skladeb (6x); hudební formy; **pěvecký sbor (13x);** notace v Sibeliu; hudební akustika; dějiny populární hudby a jazzu (3x); hudba 20. a 21. století; hra na housle; teorie hlasového projevu; lidová píseň; hlasová výchova ve sboru; etnomuzikologie (2x); hudební nástroje

nástrojová výchova (25x); hra na klavír (13x); hra na housle; hra na klarinet; hra na zobcovou flétnu; zpěv (26x); **klavírní praktikum (24x); didaktika hlasové výchovy dětí a mládeže (6x); didaktika hudební výchovy (26x); oborové praktikum (13x);** hudební formy (2x); vedení hudebních souborů (3x); sbor (3x); **sbormistrovství (16x);** hra na kytaru (2x); nástrojová praktika (3x - klavír, kytara, bicí nástroje); nauka o výuce (5x); taneční praktikum; vědecké předměty; umělecké předměty; technika mluvy (4x); dějiny hudební literatury; **harmonie (19x); sluchová výchova (7x); dějiny hudby (6x);** analýza hudby (3x); dirigování (4x); hudební teorie; nauka o hudebních nástrojích; hlasová výchova (4x); muzicírování ve školní třídě (2x); hudba a pohyb (2x); nástrojová pedagogika; jazzový sbor; projektové týdny se zaměřením na herectví, sbor, tanec a sbor; nauka o literatuře; praktikum lidové hudby; harmonie v jazzu; úvod do psychologie a vývojové psychologie; rytmická cvičení; zpívání ve třídě; volitelné předměty (2x-jazzová a populární hudba); nová média; klavírní praktikum v jazzu a populární hudbě (2x); harmonie a analýza v jazzu a populární hudbě; jazz

Jaký/é předmět/y a obsahy jste během svého studia postrádal/a?

hra z listu (3x); improvizace (5x); doprovod lidových i populárních písní (3x); hudebně-pohybová výchova (3x); poslechové činnosti (2x); dějiny populární hudby a jazzu (2x); malé zastoupení praktických předmětů: **hra na nástroj (6x);** individuální hodiny hry na klavír; hra na druhý hudební nástroj; **hlasová výchova (4x); individuální hlasová výchova (3x); didaktika hudební výchovy (18x);** didaktika dějin hudby; praktická aplikace populární hudby a jazzu; **průběžná praxe (15x);** hudba pro děti a mládež; komponování a aranžování pro děti a s dětmi; hudební hry, činnosti pro rozvoj kreativity; inkluzivní hudební pedagogika; perkusivní nástroje; **hra na kytaru (5x);** hra na zobcovou flétnu (2x); orffův instrumentář; world music; dějiny propojené s metodickým a didaktickým využitím v praxi; bližší seznámení s jednotlivými metodami a koncepcemi používanými v hudební výchově (Orff Schulwerk, Kodály, Music learning Theorie E. Gordona, Dalcroze, Suzuki); využití multimédií v HV; hudební estetika; **nová média v hudební výchově (2x);** hudba 20. stol. – jazzová hudba, muzikály; hudební terapie; hudební drama; tvorba koncertů; hra na jiné hudební nástroje; hra

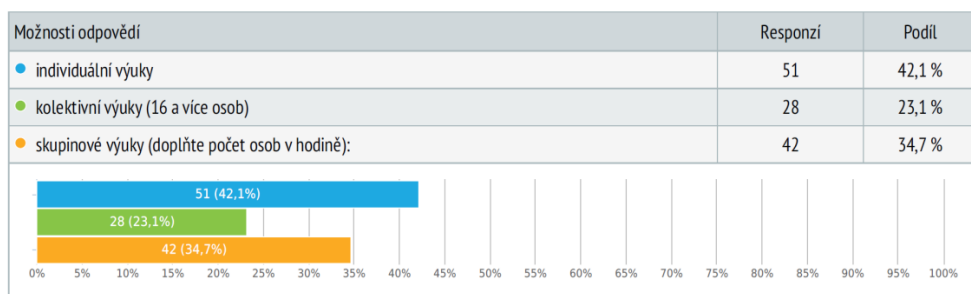
hudební psychologie (3x); vývojová psychologie; **tanec a pohyb (3x); praktikum ze hry na kytaru (3x); nová média v hudební výchově (6x);** hlasová výchova dětí a mládeže (2x); nástrojové praktikum (2x); úpravy písní pro klavír; více výuky hry na klavír; muzicírování se školní třídou (2x); zprostředkování hudby; **plánování výuky (3x);** dějiny umění; povinná hra na kytaru; **aranžování v populární hudbě (3x);** opera; **oborová didaktika (4x); více oborové praxe (5x);** workshop hry na bubny; zpěv na mikrofon; zaobírání se maturitou z hudební výchovy (2x); didaktické zpracování látky pro střední školy; **klavírní praktikum (7x);** praktikum hry na perkusi; **zpěv populární hudby a jazzu (3x); více vzdělání v oblasti jazzu s populární hudby (3x);** známkování v hudební výchově; roční plán; disciplína v hudební výchově (2x); výuka hry na kytaru místo hry na klavír; hudební didaktika se zaměřením na aktuální populární písně; zvuková technika; zákonný rámec výuky (2x); uvolňovací techniky; psychologie dětí a mládeže; trénink paměti a učení; sbor orffových nástrojů; **pedagogika odpovídající realitě školy (3x);** improvizace; hudební literatura pro

¹⁷⁴ Nejčastější odpovědi jsou zvýrazněny tučným písmem.

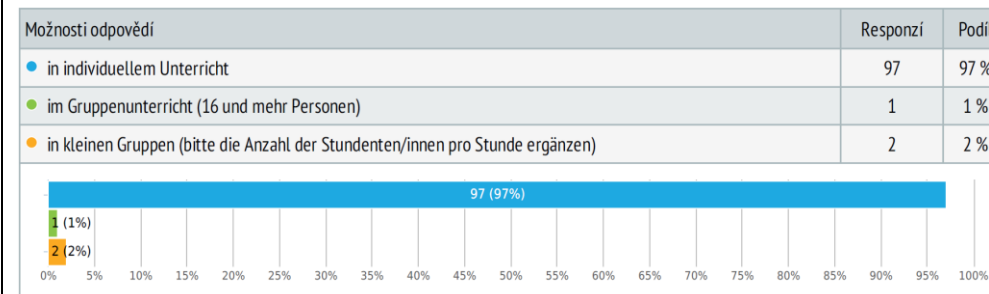
v souboru; integrativní projekt; autodidaktika pro učitele; čtyřruční hra z listu; korepetice; pedagogicko-estetický seminář; harmonie jazzu; didaktika zpěvu; **hra na jiný nástroj než jsou klavír a housle (2x)**; jazzový klavír; **základy aranžování (2x)**; základy hudební interpretace; taneční předměty; hudební psychologie (2x); orientační praxe pro studenty HV; úvod do didaktiky HV v bakalářském studiu; sbormistrovství; hudba pro děti; hudba na PC; **dějiny hudby (3x)**; etnická hudba

žáky; dokonalejší znalosti v oblastech hudební vědy, hudebních děl, skladatelů, epoch a analýzy; zvládnutí krizí; meditace; chronologické dějiny hudby; hudební teorie pro začátečníky/děti; skupinová dynamika muzicírování ve třídě; populární a rocková hudba; hudba jiných kultur (indické, arabské...); obory byly umělecky zaměřeny, avšak málo na školní praxi (tvorba jednoduchých aranžmá pro sbor, hudba pro mládež); zpětná vazba; scénická práce; tanec; literatura pro ženský sbor; jazz a improvizace; rétorika

Výuka uměleckých předmětů probíhá/probíhala formou...

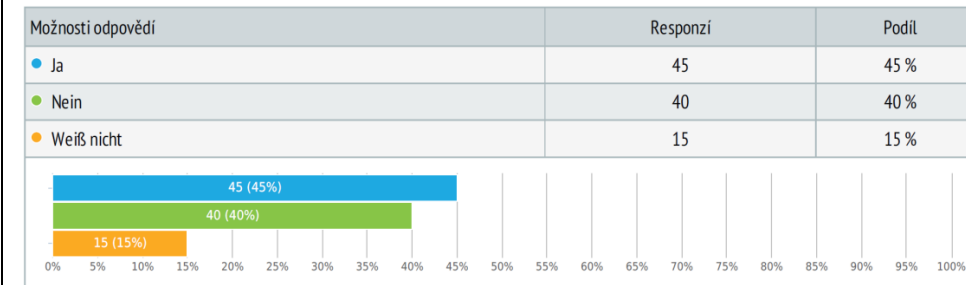
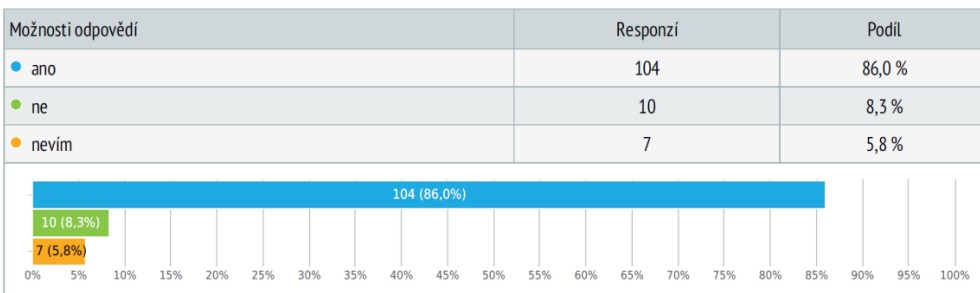

Počet osob ve skupinové výuce: 1-3, 1-4, 2 (3x), 2-3 (3x), 3 (7x), 3-6, 3-4 (2x), 4, 3-5, 6, 5-20, 5 (3x), 7, 10 (2x), 8-10, 7-10, 7-15, 12 (4x), 13, do 15

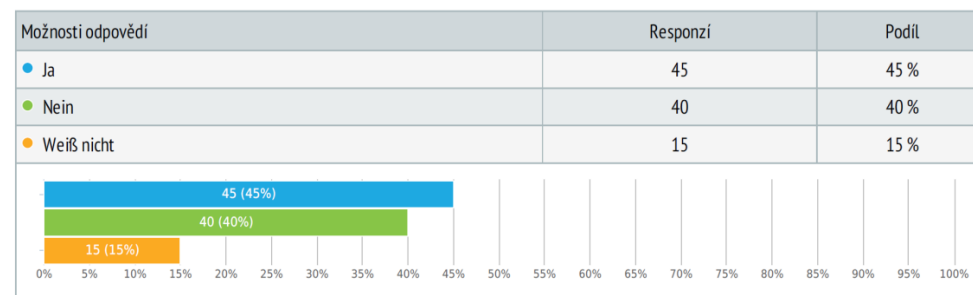
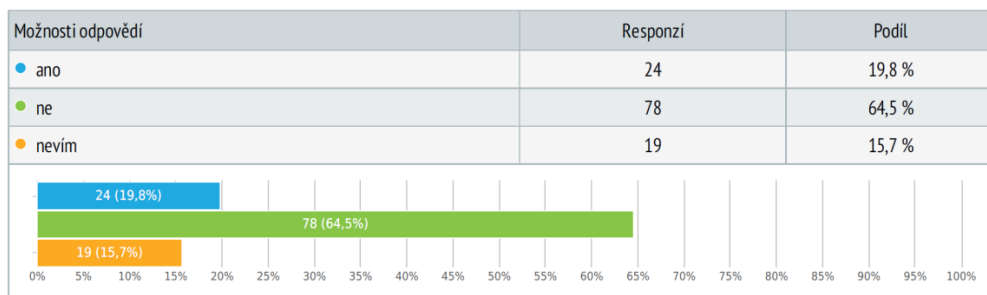

Počet osob ve skupinové výuce: 2 (2x)

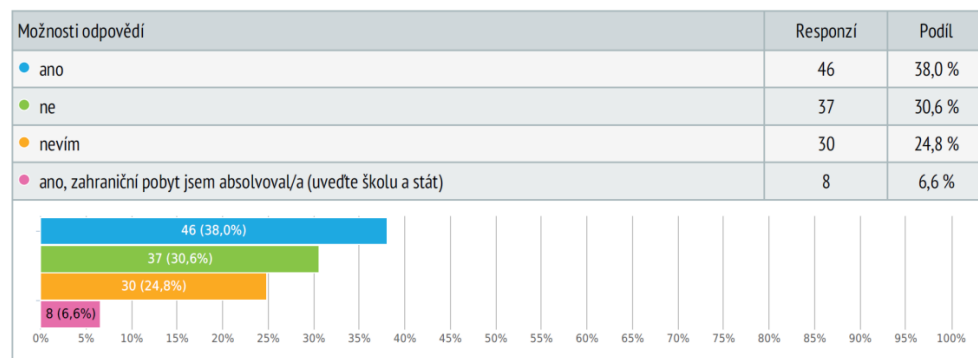
Přál/a byste si více umělecky prakticky orientovaných předmětů jako jsou nástrojová (pěvecká) výuka a praktika v pregraduální profesní přípravě?

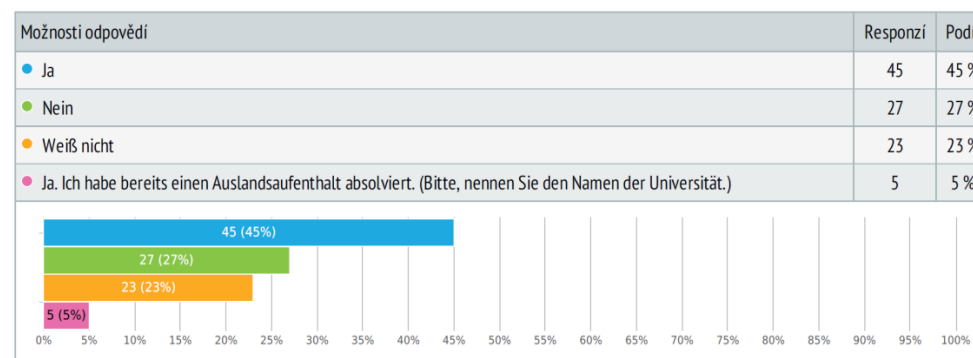
Považujete poměr mezi teoretickou didaktickou přípravou v rámci odborných seminářů na vysokých školách a praktickou odbornou profesní přípravou v rámci pedagogických praxí za dostatečný?

Rád/a byste absolvoval/a v rámci studia studijní pobyt na zahraniční univerzitě v délce alespoň jednoho semestru?

Místo absolvování pobytu v zahraničí: MPGU Moskva (Rusko), Orffův institut (Rakousko) – 2x, Universität Leipzig (Německo) – 2x, Georgie, Milledgeville Georgie a College (USA) – 2x, Cordoba (Španělsko)

Místo absolvování pobytu v zahraničí: NTNU Trondheim (Norsko), Musikhøgskole Oslo (Norsko), Misikhögslan Malmo (Švédsko), Universita Záhřeb (Chorvatsko), Aristoteles Universita Thessaloniki (Řecko)

Jací vysokoškolské pedagogové se neodmyslitelně zapsali pozitivně do Vaší paměti?

Lenka Pospíšilová (5x), Alena Tichá (13x), Ludmila Bajerová (4x), Libor Sládek (3x), Jaroslav Herden (10x), Bedřich Crha (7x), Michal Košut (13x), Petr Hala (10x), Miloš Šmerda (2x), Zdeněk Halek, Dagmar Ryšánková (3x), Blanka Knopová (2x), Vajda, Jiří Kolář (6x), Marek Valášek (7x), Leona Stříteská (8x), Judita Kučerová (4x), Jiří Holubec (9x), Tomáš Fiala (3x), Jiří Říha (2x), Hana Váňová, Jiří Tomášek (3x), Doležal, Stanislav Pecháček (4x), Perglerová, Jana Palkovská (2x), Petra Bělohávková (2x), Jaroslav Mihule (4x), Petr Kadlec, Iva Volavá (2x), Václav Drábek (2x), Jan Prchal (4x), Ivana Ašenbrennerová (4x), Vladimír Kuželka (3x), Příbylová, Pavel Kvapil (2x), Jan Bůžek, Mikuláš Popovič (3x), Vít Zouhar, Ladislav Pulchert (2x), Luboš Hána (3x), Václav Krahulík (4x), Fiala, Miloš Honc, Lenka Příbylová, Romana Feiferlíková, Marek Sedláček (2x), Ivo Bartoš (2x), Vladimír Richter (3x), Marie Kábelová (3x), František Hudeček (2x), Vl. Koblík, Petr Jistel, Horyna, Voříšek, Lena Pulchertová (3x), Gabriela Coufalová (4x), Lubomíra Hellová (2x), Vítězslav Šlahař, Pavel Řezný, Tomáš Hanzlík, Petr Planý, Jaromír Synek, Lenka Kružíková, Marie Kábelová, Eduard Tomašík (3x), Ondřej Musil, Jana Frostová (2x), Michal Indrák, Miloš Schnierer, Ondřej Jirásek, J. Schimmel, Edgar Mojdl, L. Příkryl, M. Flašar, J. Košulič, J. Dalecký, Daniel Taylor, Jarmila Širická, Tomáš Krejčí, Jan Kyselák, Štěpánka Lišková, Elena Petrová, Jiří Laburda, Macková, Hagenová (2x), Čeněk Svoboda (2x), Jaroslav Brych, Věra Kopecká, Magdalena Saláková (4x), Kateřina Hurníková (2x), Jiřina Dvořáková, Libuše Tichá, Jana Veverková, Eva Jenčková (8x), Křováček, Bohadlo (2x), Staňková, Stanislav Svoboda, Kateřina Andršová (2x), Markéta Štefániková, Božena Steinerová, J. Skopal (2x), P. Svoboda, Koldinský (2x), Špaček (2x), Soušková (2x), Chrobák, Bohadlo, Moskáčová, Jiří Kusák (3x), David Kozel (2x), Marek Eliáš, Ján Gáper, Jan Spisar, Jurij Galatenko, Zubíček, Ševčíková, Malotín, Makurek, Ševčíková

Annemarie Rott (2x), Doss, Priessnitz, Graf, Friedrich Heller (4x), Moore, Gottfried Holzer-Graf, Ernst Ludwig Leitner (7x), Wolfgang Roscher, Horst Matthäus, Wolfgang Furlinger (2x), Helmut Eder, Hartinger, Christian Glanz (7x), Franz Geroldinger (2x), Alfred Litschauer (7x), Amira El-Hamalawi, Christof Moser (2x), Else Schmidt, Johannes Steiner (6x), Wolfgang Riedel, Michael Hruby (2x), Florian Pagitsch (2x), Philipp Sageder, Elke Nagl, Gerlinde Tichy, Johannes Hiemetsberger (4x), Alois Glaßner (4x), Peter Thunhart (2x), Bernhard Pötsch, Franz Niermann (9x), Reinhard Amon (5x), Ursula Kneihls, Johannes Prinz (6x), J. Kopeky, M. Rydholm, Norbert Brandauer, Monika Lenz, Herbert Böck (2x), Gerhard Wanker (10x), Otto Niederdorfer (3x), Gerd Schuller, Martin Wiederhofer (3x), Manfred Tausch (3x), Kurt Neuhauser, Ivan Eröd (3x), Karl Ernst Hoffmann (2x), Maria Krömer, Rosemarie Schmied (2x), Friedrich Korcak (2x), Kurt Neuhauser, Yvonne Luisi, Monika Riedler, Paul Stejskal (2x), Claudia Kettenbach (3x), Suntinger-Finder, Perai, Gritsch, Roman Lorenz (2x), Heinz Kratochwil (3x), Braun, Bruneder, Yvonne Weichsel-Luisi, Revers, Creuxburg, Herzog, Herbert Tachezi, Renate Kamer-Preisenhammer, Koch, Kurt Hofbauer, Klietmann, Pietsch, Dieter Kari (3x), Johannes Steinwender, Bertram Egger (2x), Isolde Malmberg (5x), Nagl, Karel Vanek (3x), Birgitte Lion (2x), Beate Länger-Ölz (3x), Wilfried Aigner (3x), Harald Huber (3x), Johannes Kutrowatz, Fritz Höfer (3x), Martin Losert, Dawidowicz, Zehetmair, Siegfried Mauser, Marianne Geise, Wolfgang Gratzer, Wiedegger, Dünser, Doppelbauer, Johanna Jensen, Heribert Metzger, Johann Bucher (2x), Wolfram Wagner, Monika Riedler, Christoph Khittl (2x), Katharina Pecher-Havers, Markus Hirsch (2x), Stefan Gottfried, Fheodoroff, Holger Linn (2x), Wagner, Buchborn, Monika Öbelsberger, Schaumnerger, Wieland, Andrea Ostertag, Johannes Rubens (2x), Jeanette de Boer, Florian Müller, Arnold Becker, Klaus Kircher, Peter Arnesen, Michaela Schwarzbauer (3x), Sarah Chaker, Sabine Beese, Wolfgang Peidelstein, Hein Walther, Margarete Jungen, Marija Köhler, Franz Farnberger, Endelweber, Maria Bayer, Uwe Christian Harrer, Cesar Bresgen (2x), Peter Maria Krakauer, Jocher Werner, Andreas Schnee (3x), Andreas Tentschert, Gottfried Menth, Karl Kamper, Heller (2x), Marko, Cutka, Lydia Vierlinger, Inci Häuser, Altinok, Gerold Gruber, Otto Rastbichler, Barbara Bonney, Klaus Eibensteiner (2x), Wolfgang Pillinger, Rudolph Dobusch, Herwig Reiter, Ingrid Ammerer, Michaela Aigner, Thomas Böckheller, Stan Ford, Gianfranco Sannincandro, Martin Losert, Nikolaus Harnoncourt (2x), Melitta Henzmann, Hans Hein, John Thomasson, Norbert Prasser, Thomas Hochradner, Gerhard Pirklbauer, Markus Obereder, Andreas Bernhofer, Regina Prasser, Andrea Ostertag, Astrid Weger, J. Wilhelm

Jaké pedagogy byste si na vysoké škole přáli?

Jan Prchal (4x), Lenka Pospíšilová (2x), Alena Tichá (4x), Luboš Hána (3x), Pavel Bělík, Jaromír Synek, Vít Zouhar, Jaroslav Herden (2x), František Sedlák, David Eben, Marko Ivanocić, Jiří Laburda, Zdeněk Mahler, Ivana Ašenbrennerová, Jiří Holubec (4x), Miloš Honc, Václav Krahulík, Martin Voříšek, Martin Horyna, Pavel Jurkovič, Helena Ošancová-Krasnická, Petr Váša, Jiří Kolář, Vlastislav Matoušek, Vladimír Kyas, Erika Šporerová, Lenka Polášková, Michal Vajda, Greb Benny (profesionální německý bicista a skladatel)

Vlastnosti pedagogů:

- pedagogové, kteří jsou v kontaktu s praxí (8x)
- tvořiví pedagogové, praktici, nadšenci
- muzikanti s hudebně-pedagogickou praxí
- lidští, přátelští mistři ve svém oboru
- kreativní, inspirativní a otevřené osobnosti
- odborníci s širokým rozhledem a vhledem do oborové problematiky

Leonard Bernstein, Olivier Messiaen, Carl Orff (3x), Gunild Keetmann, Zakhar Bron, Uli Führe, Bobby McFerin, Johannes Prinz (2x), Diether de la Motte, Holger Linn, Wohlleitner, Harald Ossberger, Ines Reiger, Gerhard Wanker, Karl Heinz Kämmerling, Erwin Klambauer, Wolfgang Furlinger, Edgar Krapp, Monika Offenberger, Fritz Höfer, Johannes Wiedicke, Heißler, Maria Bayer, Ammerer, Barbara Bonney, Schartner, Tesaker, Carol Dawn Reinhardt, Terese Lindquist, Tenschert, Nikolaus Harnoncourt

4.7.4.2 Organizační stránka studia

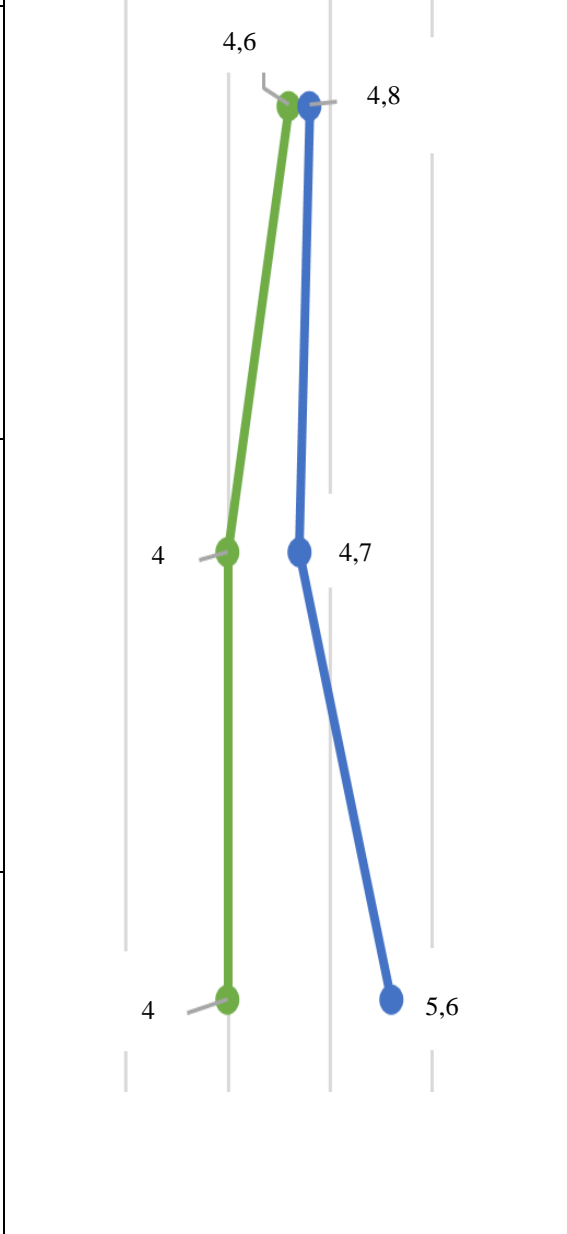
Ze zkoumání dostupnosti vysokoškolského vzdělání pedagogů vyplývá, že většina respondentů (58,7 % v ČR, 72 % v Rakousku) nemusela za studiem denně dojíždět, ba naopak 44 % rakouských dotázaných uvádí, že studovali ve vzdálenosti 0–15 km od místa bydliště. V České republice uvedlo stejný údaj pouze 17,4 % osob, nejčastěji zaškrtnli 101 a více km.

Překvapivě označila drtivé množství dotazovaných (29,8 % v ČR a 32 % v Rakousku) rozdělení pregraduální profesní přípravy na bakalářské a navazující magisterské studium za nevýhodné. Čeští respondenti to odůvodňují nejčastěji malým zastoupením prakticky a didakticky zaměřených předmětů v bakalářském studiu a jeho teoretickou orientací, dvojitým psaním závěrečných prací a vykonáváním dvou státních závěrečných zkoušek. V Rakousku je členění pregraduální přípravy vnímáno jako nesmyslné, politické a finančně odůvodněné, jelikož samotné bakalářské studium představuje neúplné vzdělání.

Prostorové podmínky studia a vybavenost učeben byla testována pomocí sémantického diferenciálu v sedmimístné stupnici ve třech kategoriích, jejichž výsledky zachycuje následující tabulka č. 36. Ze zjištění vyplývá vyšší spokojenost s profesní přípravou na straně rakouských respondentů. Obdobně je tomu při hodnocení celého pregraduálního vzdělání, kdy čtyřmi a pěti hvězdičkami ocenilo průběh profesní přípravy 90 % dotázaných, v České republice stejné možnosti vybralo pouze 53,7 %.

Školné za účelem zlepšení kvality a prostorových podmínek výuky by bylo ochotno zaplatit 20,7 % dotázaných z České republiky a 42 % z Rakouska. Výše navrhované částky se pohybuje od 100 do 20 000 CZK a 30–800 € za semestr, přičemž nejfrekventovanější podněty jsou 2 000 CZK v ČR a 250 € v Rakousku. Zatímco téměř polovina (45,5 %) českých respondentů možnost finančního podílení se na vzdělávání odmítla, v Rakousku tvoří stejná skupina pouze 20 %, z čehož lze usuzovat větší ochotu rakouské společnosti k finanční spoluúčasti na studiu vysokého školství. Detailní výsledky této části jsou obsaženy v tabulce č. 38.

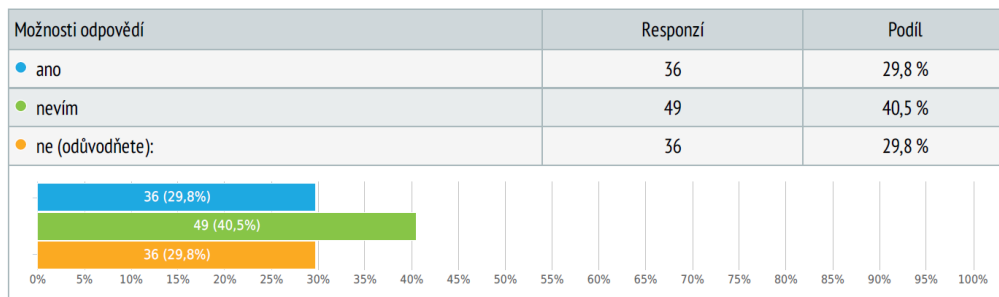
Tabulka 37: Interpretace výsledků výzkumu – Spokojenost s prostorovými podmínkami pregraduálního studia

1		7
s prostorovými podmínkami na VŠ jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a)		s prostorovými podmínkami na VŠ jsem/byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)
s množstvím a kvalitou didaktických pomůcek na VŠ jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a)		s množstvím a kvalitou didaktických pomůcek na VŠ jsem byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)
s množstvím a kvalitou hudebních nástrojů, které byly na VŠ k dispozici, jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a)		s množstvím a kvalitou hudebních nástrojů, které byly na VŠ k dispozici, jsem byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)

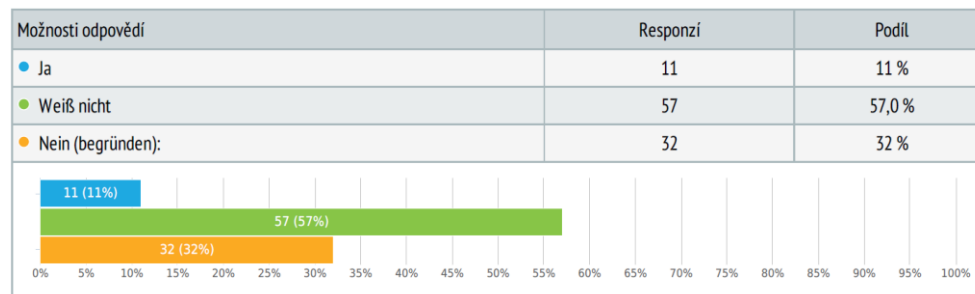
Tabulka 38: Interpretace výsledků výzkumu – Organizační stránka studia

Česká republika	Republika Rakousko																																										
<i>Dojždíte – dojížděl/a jste denně za studiem na pedagogické fakultě?</i>																																											
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• ano</td> <td>36</td> <td>29,8 %</td> </tr> <tr> <td>• ne</td> <td>71</td> <td>58,7 %</td> </tr> <tr> <td>• částečně (komentář):</td> <td>14</td> <td>11,6 %</td> </tr> </tbody> </table> <p>Komentář: Brandýs; kolej mimo město; MHD ze sousední vesnice</p>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	• ano	36	29,8 %	• ne	71	58,7 %	• částečně (komentář):	14	11,6 %	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Ja</td> <td>12</td> <td>12 %</td> </tr> <tr> <td>• Nein</td> <td>72</td> <td>72 %</td> </tr> <tr> <td>• Teilweise</td> <td>16</td> <td>16 %</td> </tr> </tbody> </table>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	• Ja	12	12 %	• Nein	72	72 %	• Teilweise	16	16 %																		
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																																									
• ano	36	29,8 %																																									
• ne	71	58,7 %																																									
• částečně (komentář):	14	11,6 %																																									
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																																									
• Ja	12	12 %																																									
• Nein	72	72 %																																									
• Teilweise	16	16 %																																									
<i>Vzdálenost místa studia od místa bydliště...</i>																																											
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• 0 - 15 km</td> <td>21</td> <td>17,4 %</td> </tr> <tr> <td>• 16 - 30 km</td> <td>24</td> <td>19,8 %</td> </tr> <tr> <td>• 31 - 45 km</td> <td>11</td> <td>9,1 %</td> </tr> <tr> <td>• 46 - 60 km</td> <td>6</td> <td>5,0 %</td> </tr> <tr> <td>• 61 - 100 km</td> <td>24</td> <td>19,8 %</td> </tr> <tr> <td>• 101 km a více</td> <td>35</td> <td>28,9 %</td> </tr> </tbody> </table>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	• 0 - 15 km	21	17,4 %	• 16 - 30 km	24	19,8 %	• 31 - 45 km	11	9,1 %	• 46 - 60 km	6	5,0 %	• 61 - 100 km	24	19,8 %	• 101 km a více	35	28,9 %	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• 0 - 15 km</td> <td>44</td> <td>44 %</td> </tr> <tr> <td>• 16 - 30 km</td> <td>5</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td>• 31 - 45 km</td> <td>2</td> <td>2 %</td> </tr> <tr> <td>• 46 - 60 km</td> <td>4</td> <td>4 %</td> </tr> <tr> <td>• 61 - 100 km</td> <td>16</td> <td>16 %</td> </tr> <tr> <td>• 101 km und mehr</td> <td>29</td> <td>29,0 %</td> </tr> </tbody> </table>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	• 0 - 15 km	44	44 %	• 16 - 30 km	5	5 %	• 31 - 45 km	2	2 %	• 46 - 60 km	4	4 %	• 61 - 100 km	16	16 %	• 101 km und mehr	29	29,0 %
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																																									
• 0 - 15 km	21	17,4 %																																									
• 16 - 30 km	24	19,8 %																																									
• 31 - 45 km	11	9,1 %																																									
• 46 - 60 km	6	5,0 %																																									
• 61 - 100 km	24	19,8 %																																									
• 101 km a více	35	28,9 %																																									
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																																									
• 0 - 15 km	44	44 %																																									
• 16 - 30 km	5	5 %																																									
• 31 - 45 km	2	2 %																																									
• 46 - 60 km	4	4 %																																									
• 61 - 100 km	16	16 %																																									
• 101 km und mehr	29	29,0 %																																									

Shledáváte současné rozdělení pregraduální profesní přípravy na bakalářské a navazující magisterské studium za výhodné?

Odůvodnění: málo praxe a didaktiky v bakalářském studiu (8x); v bakalářském studiu se vše nestihne, ti, co nepokračují, odcházejí nepřipravení; komplikace se zahraničními pobyty; dvojité psaní závěrečných prací (8x); dvojí SZZ; zbytečně komplikovaný systém; bakalářské studium obsahuje příliš mnoho teorie (5x); zbytečná zátěž systému; zbytečné a nesmyslné rozdělení studia na bakalářské teoretické a navazující magisterské didaktické (2x)

Odůvodnění: politické a finančně odůvodněné, nesmyslné (6x); nepromyšlený koncept; bakalářské studium je pouze polovičním vzděláním, bez navazujícího magisterského studia není možné vyučovat (6x); velké zatížení v navazujícím magisterském studiu; studoval jsem v diplomovém studiu a vyhovovalo mi to (3x); v navazujícím magisterském studiu není nástrojová výuka; navazující magisterské studium nelze studovat při zaměstnání, bakalářský titul je nesmyslný

Ohodnoťte prostorové podmínky výuky a vybavenost učeben na vysokoškolských institucích vzdělávajících učitele během Vašich studií...

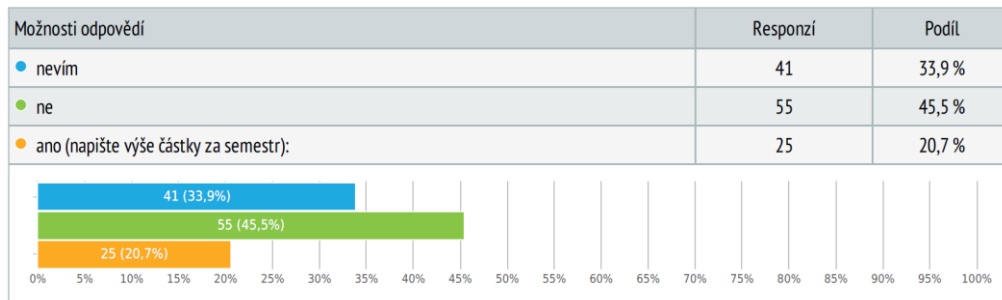
	1	2	3	4	5	6	7	
s prostorovými podmínkami studia na PF jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a) ●	7 (5,8 %)	10 (8,3 %)	10 (8,3 %)	28 (23,1 %)	29 (24,0 %)	18 (14,9 %)	19 (15,7 %)	● podmínkami studia na PF jsem byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)
s množstvím a kvalitou didaktických pomůcek na PF jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a) ●	8 (6,6 %)	17 (14,0 %)	27 (22,3 %)	21 (17,4 %)	24 (19,8 %)	11 (9,1 %)	13 (10,7 %)	● s množstvím a kvalitou didaktických pomůcek na PF jsem byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)
s množstvím a kvalitou hudebním nástrojů, které byly na PF k dispozici, jsem nebyl(a)/nejsem vůbec spokojen(a) ●	12 (9,9 %)	18 (14,9 %)	19 (15,7 %)	24 (19,8 %)	23 (19,0 %)	12 (9,9 %)	13 (10,7 %)	● s množstvím a kvalitou hudebním nástrojů, které byly na PF k dispozici, jsem byl(a)/s jsem velmi spokojen(a)

s prostorovými podmínkami studia na PF jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a)	4,6
s množstvím a kvalitou didaktických pomůcek na PF jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a)	4,0
s množstvím a kvalitou hudebním nástrojů, které byly na PF k dispozici, jsem nebyl(a)/nejsem vůbec spokojen(a)	4,0

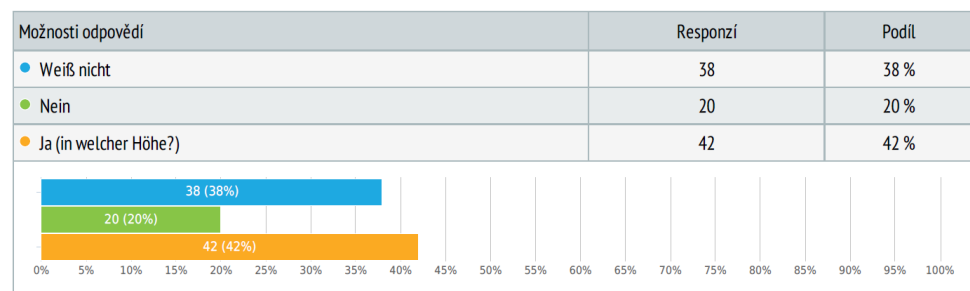
	1	2	3	4	5	6	7	
Mit den Räumlichkeiten war/bin ich gar nicht zufrieden ●	5 (5 %)	6 (6 %)	10 (10 %)	14 (14,0 %)	27 (27 %)	21 (21 %)	17 (17 %)	● Mit den Räumlichkeiten war/bin ich sehr zufrieden
Mit der Auswahl und Qualität der didaktischen Materialien war/bin ich gar nicht zufrieden ●	4 (4 %)	9 (9 %)	11 (11 %)	16 (16 %)	20 (20 %)	25 (25 %)	15 (15 %)	● Mit der Auswahl und Qualität der didaktischen Materialien war/bin ich sehr zufrieden
Mit der Auswahl und Qualität der Musikinstrumente war/bin ich gar nicht zufrieden ●	3 (3 %)	3 (3 %)	2 (2 %)	7 (7,0 %)	22 (22 %)	33 (33 %)	30 (30 %)	● Mit der Auswahl und Qualität der Musikinstrumente war/bin ich sehr zufrieden

Mit den Räumlichkeiten war/bin ich gar nicht zufrieden	4,8
Mit der Auswahl und Qualität der Musikinstrumente war/bin ich gar nicht zufrieden	4,7
Mit der Auswahl und Qualität der Musikinstrumente war/bin ich sehr zufrieden	5,6

Jste ochoten/ ochotná za účelem zlepšení kvality výuky a prostorových podmínek platit školné?

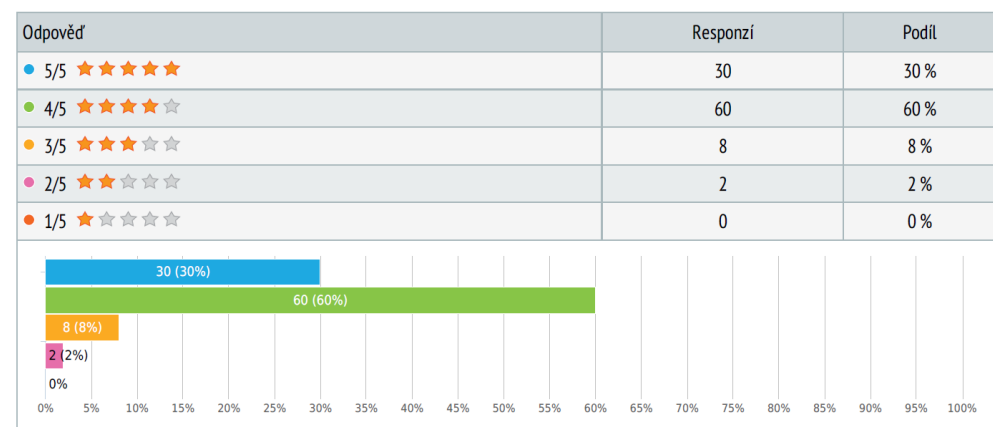
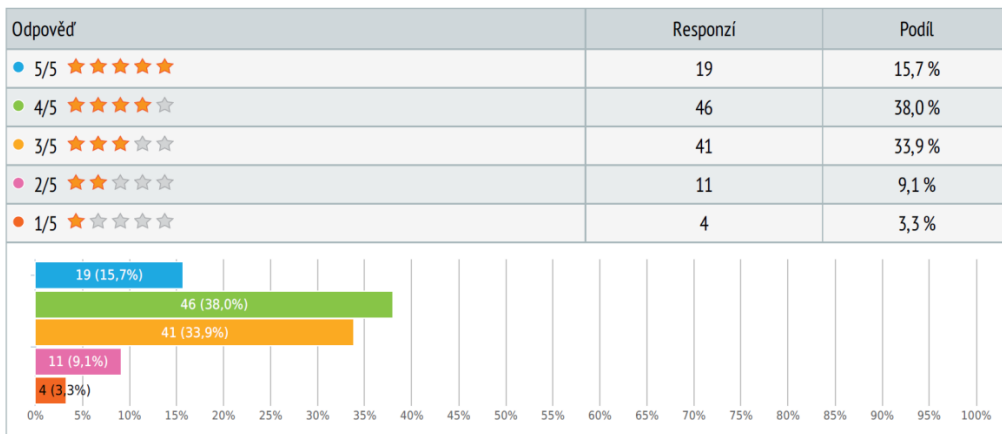

Částka za semestr: 100 – 200 CZK, 500 CZK (3x), 1.000 CZK, 2.000 CZK (5x), 3.000 CZK (3x), 3.000 – 5.000 CZK (3x), 4.000 CZK, 5.000 CZK (2x), 10.000 CZK (2x), 20.000 CZK

Částka za semestr: 30 – 50 €, 100 € (2x), 100 – 200 €, 150 € (2x), 200 € (3x), 250 € (6x), 250 – 500 €, 270 €, 300 € (4x), 350 € (4x), 360 €, 380 €, 400 € (4x), 500 € (5x), 800 €

Ohodnoťte kvalitu výuky na Vaší vysokoškolské instituci...

4.7.5 Začínající učitel

Poslední úsek dotazníkového šetření byl věnován problémům začínajícího učitele, se kterými se respondenti setkali v prvním roce své samostatné pedagogické praxe, v případě studentů během prvních výstupů na školách. Na otázku, zda byly odborné kompetence získané během pregraduálního studia na vysoké škole dostatečnou přípravou pro edukační praxi, odpovědělo pozitivně 29,8 % českých a 52 % rakouských dotázaných. Negativně se vyjádřilo 45 % osob z Čech a 25 % z Rakouska. Jako důvody záporného hodnocení uvádějí malý kontakt s realitou (4x v obou zemích), teoretické pojetí předmětů (14x v ČR, 5x v Rakousku), nedostatečnou metodickou přípravu (4x v ČR) a málo praxe během studia (7x v ČR, 6x v Rakousku). Předměty, které postrádali, se shodují v hlavních rysech s předměty o obsahu pregraduální přípravy uvedenými v předchozí kapitole.¹⁷⁵

V dalším úkolu řadili účastníci na základě svých zkušeností problémy začínajícího učitele dle Pařízka¹⁷⁶ od nejmýstižnějšího po nejméně výstižné. V obou případech se potvrdila Pařízkova teorie, že kategorie *reakce na chyby a dotazy žáků* patří z uvedených nesnází k nejméně náročným a umístila se na 10. místě. Na „špičce ledovce“ stojí v České republice *zvládnutí třídy a udržení kázně* (1), *aktivizace třídy a udržení pozornosti* (2), *výběr a organizace učiva* (3), v Rakousku *aktivizace třídy a udržení pozornosti* (1), *zvládnutí třídy a udržení kázně* (2), *vystupování před třídou a komunikativní dovednosti* (3). Největší rozdíl mezi kategorizací Pařízka a zjištěnými výsledky lze konstatovat v České republice v oblasti *výběr a organizace učiva* (3), dle Pařízka na 7. místě, v Rakousku u kategorie *formulace otázek, přesnost vyjadřování, užívání spisovného jazyka* (8), kterou Pařízek zmiňuje o čtyři pozice dříve na 4. pozici. Domnívám se, že umístění kategorie *výběr a organizace učiva* stejně jako vysokou nespokojenost s přípravou pregraduálního vzdělávání může v České

¹⁷⁵ Detailní přehled naleznete v tabulce níže.

¹⁷⁶ PAŘÍZEK, V. *Učitel a jeho povolání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. In PINKOVÁ, Pavlína. *Problémy začínajících učitelů* [online]. Brno, 2013 [cit. 2017-08-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/135518/pedf_m/. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Jana Krátká, Ph.D. s. 20.

republice zapříčinit i fakt, že se zde dotazníkového šetření zúčastnilo z celkového množství respondentů 75,1 % studentů, v Rakousku pouhých 23,2 %.¹⁷⁷

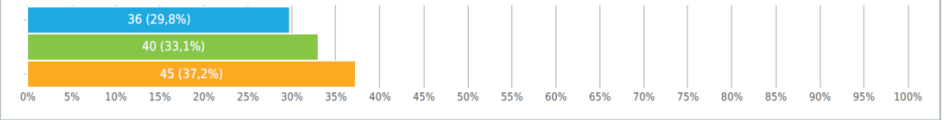
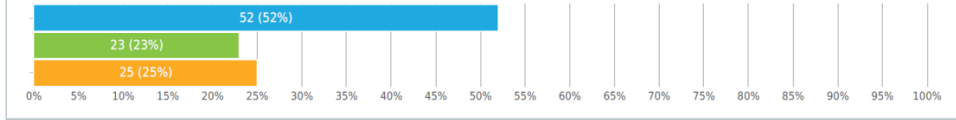
Tabulka 39: Interpretace výsledů výzkumu – Začínající učitel - Komparace problémů začínajících učitelů dle Pařížka

<i>Pařížek</i>	<i>Česká republika</i>	<i>Republika Rakousko</i>
1. zvládnutí třídy a udržení kázně	1. zvládnutí třídy a udržení kázně	1. aktivace třídy a udržení pozornosti
2. aktivace třídy a udržení pozornosti	2. aktivace třídy a udržení pozornosti	2. zvládnutí třídy a udržení kázně
3. vystupování před třídou a komunikativní dovednosti	3. výběr a organizace učiva	3. vystupování před třídou a komunikativní dovednosti
4. formulace otázek, přesnost vyjadřování, užívání spisovného jazyka	4. formulace otázek, přesnost vyjadřování, užívání spisovného jazyka	4. přístup a komunikace s žáky
5. přístup a komunikace s žáky	5. vystupování před třídou a komunikativní dovednosti	5. výběr a organizace učiva
6. přijetí role učitele	6. volba vhodné vyučovací metody	6. volba vhodné vyučovací metody
7. výběr a organizace učiva	7. přístup a komunikace s žáky	7. konkretizace učiva
8. konkretizace učiva	8. přijetí role učitele	8. formulace otázek, přednost vyjadřování, užívání spisovného jazyka
9. volba vhodné vyučovací metody	9. konkretizace učiva	9. přijetí role učitele
10. reakce na chyby a na dotazy žáků	10. reakce na chyby a na dotazy žáků	10. reakce na chyby a na dotazy žáků

25,6 % českých a 39 % rakouských respondentů mělo na počátku své samostatné pedagogické praxe problémy s udržením disciplíny třídy. Potíže s doprovodnými administrativními činnostmi zmiňuje 16,5 % českých a 22 % rakouských účastníků. Drtivá většina dotazovaných (71 % v ČR, 76 % v Rakousku) se mohla v době svých počátků obrátit s prosbou o pomoc alespoň na jednoho zkušeného kolegu učitelského sboru.

¹⁷⁷ Srovnání problémů začínajících učitelů zachycuje tabulka č. 41 níže.

Tabulka 40: Interpretace výsledků výzkumu – Začínající učitel

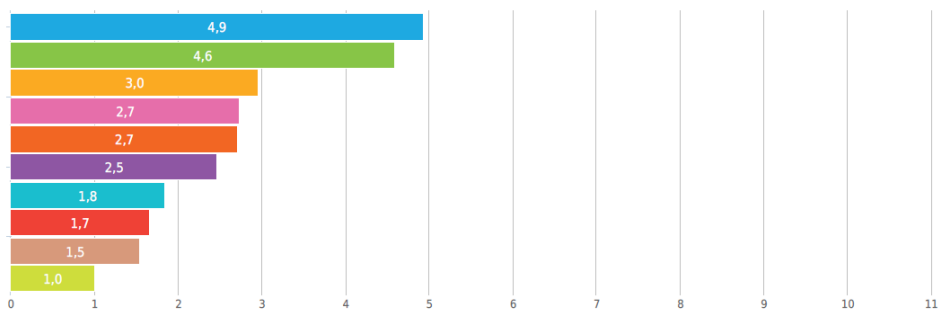
Česká republika	Republika Rakousko																								
<p>Byly/jsou odborné kompetence získané během pregraduálního studia na vysoké škole pro mne dostatečnou přípravou pro edukační praxi?</p>																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• ano</td> <td>36</td> <td>29,8 %</td> </tr> <tr> <td>• nevím</td> <td>40</td> <td>33,1 %</td> </tr> <tr> <td>• ne (odůvodnění):</td> <td>45</td> <td>37,2 %</td> </tr> </tbody> </table> <p>Odůvodnění: malý kontakt s realitou (4x); teoretické pojetí předmětů (14x); chyběla metodická příprava (4x); praxi již od 1. ročníku; málo praxe během studia (7x); chyběla mezipředmětová metodika; chybí didaktika v bakalářském studiu; některé věci jsem se musel naučit sám v rámci dalšího vzdělávání v praxi (2x)</p>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	• ano	36	29,8 %	• nevím	40	33,1 %	• ne (odůvodnění):	45	37,2 %	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Možnosti odpovědí</th> <th>Responzí</th> <th>Podíl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>• Ja</td> <td>52</td> <td>52 %</td> </tr> <tr> <td>• Weiß nicht</td> <td>23</td> <td>23 %</td> </tr> <tr> <td>• Nein (Bitte begründen):</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> </tbody> </table> <p>Odůvodnění: malý kontakt s realitou (4x); chyběla hra na kytaru; více praxe (6x); více klavírního praktika (3x); málo praktické výuky (5x); málo dějin hudby; organizace výuky (3x)</p>	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl	• Ja	52	52 %	• Weiß nicht	23	23 %	• Nein (Bitte begründen):	25	25 %
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																							
• ano	36	29,8 %																							
• nevím	40	33,1 %																							
• ne (odůvodnění):	45	37,2 %																							
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl																							
• Ja	52	52 %																							
• Weiß nicht	23	23 %																							
• Nein (Bitte begründen):	25	25 %																							
<p>Které předměty a oblasti Vám během studia chyběly resp. které byste si přál(a) prohloubit?</p>																									
<p>vedení dětského sboru (práce s větším kolektivem v HV, 3x); hlasová výuka (11x); nástrojová výuka (19x); hudebně-pohybová výchova; oborová praxe (16x); (praktická) didaktika hudební výchovy (24x); populární hudba (10x); hra na kytaru; hra z listu (2x); classroom management; nová média v hudební výchově (8x); filmová hudba; improvizace (3x); doprovody písní (4x); stará hudba a její interpretace; výběrový seminář dějin hudby; semináře České Orffovy společnosti součástí studia; fyzická možnost plnit praxi hry na nástroj – např. možnost hospitací v hudební škole; metodika hry na nástroj; disciplína v hodinách hudební výchovy (2x); praktické předměty (2x); hudba 20. a 21.století (3x); didaktika zpěvu; intonace (2x); rozbor skladeb; základy aranžování; hra na druhý nástroj (3x); hudební nauka; nauka o hudebních nástrojích; předmět, který by se zabýval festivaly v různých epochách; tanec; muzikoterapie; zásady komunikace s žáky a rodiči; dějiny</p>	<p>hudební psychologie (2x); improvizace; tanec a pohyb (2x); rétorika (2x); nová média v hudební výchově (6x); hra na kytaru (5x); populární hudba a jazz (4x); doprovod písní (2x); disciplína v hodinách hudební výchovy; muzicírování ve školní třídě (5x); více uměleckých a vědeckých předmětů; (realitě odpovídající) didaktika v hudební výchově (8x); seznámení se s učebnicemi hudební výchovy; hodnocení v hudební výchově (3x); sbormistrovství (2x); hudba a pohyb; opera; oborová praxe (2x); sociální témata; hudba pro mládež; metodika práce s rytmickými nástroji; didaktická příprava látky vyššího stupně víceletých gymnázií; vedení souboru populární hudby; vedení rozhovorů s rodiči; plánování výuky (2x); zpěv v jazzu a populární hudbě; základy aranžování populárních písní (6x); harmonie; kompozice; nauka o hudebních nástrojích; klavírní praktikum (3x); hra z listu; hlasová výchova dětí a mládeže (3x); muzikálová produkce; dějiny hudby; každodenní</p>																								

hudby (4x); mezioborové vztahy (2x); orffovské metody; hudební estetika; etnomuzikologie (2x); hra na zobcovou flétnu a kytaru; harmonie; dirigentská technika; sborový zpěv

organizační činnosti učitele; hospitace v hodinách hudební výchovy; hudební terapie; elementární hudební pedagogika; zápis populárních písní; sborová literatura; populární písně; sborový zpěv; komorní hudba; pedagogická psychologie

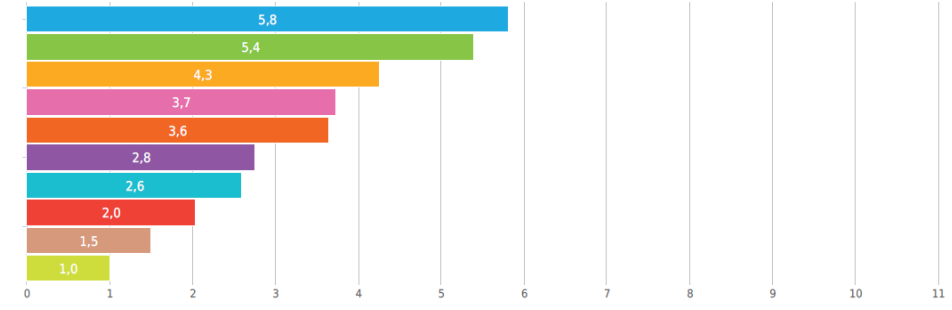
Seřad'te problémy začínajícího učitele dle Pařízka na základě svých zkušeností od nejmýstižnější po nejméně výstižné...

Odpověď	Důležitost
• zvládnutí třídy a udržení kázně	4,9
• aktivace třídy a udržení pozornosti	4,6
• výběr a organizace učiva	3,0
• formulace otázek, přesnost vyjadřování, užívání spisovného jazyka	2,7
• vystupování před třídou a komunikativní dovednosti	2,7
• volba vhodné vyučovací metody	2,5
• přístup a komunikace s žáky	1,8
• přijetí role učitele	1,7
• konkretizace učiva	1,5
• reakce na chyby a na dotazy žáků	1

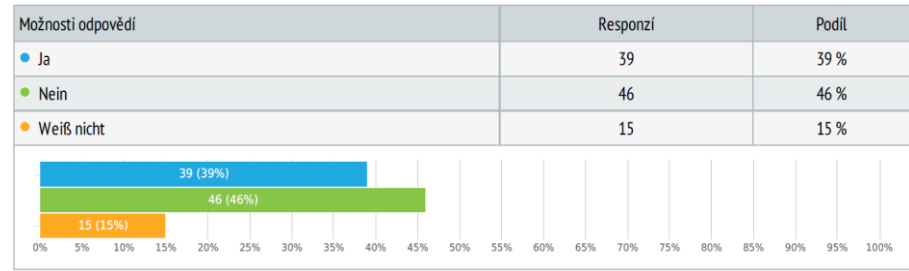
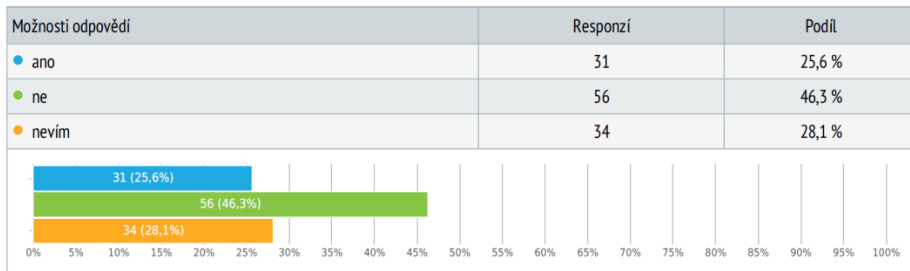

Odpověď	Důležitost
• Aktivierung der Klasse und Aufrechterhalten deren Aufmerksamkeit	5,8
• Bewältigung und Pflege der Disziplin während des Unterrichts	5,4
• Auftreten und Kommunikation im Unterricht	4,3
• Zugang zu den SchülerInnen und Kommunikation	3,7
• Auswahl und Organisation des Lehrstoffes	3,6
• Auswahl der passenden Unterrichtsmethode	2,8
• Konkretisierung des Lehrstoffes	2,6
• Fragenformulierungen, genaue Ausdrucksweise und Hochsprache	2,0
• Akzeptanz der Lehrerrolle	1,5
• Reaktion auf die Fehler und Fragen der SchülerInnen	1

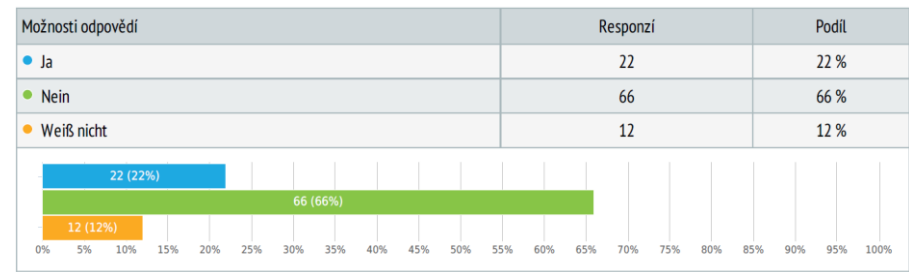
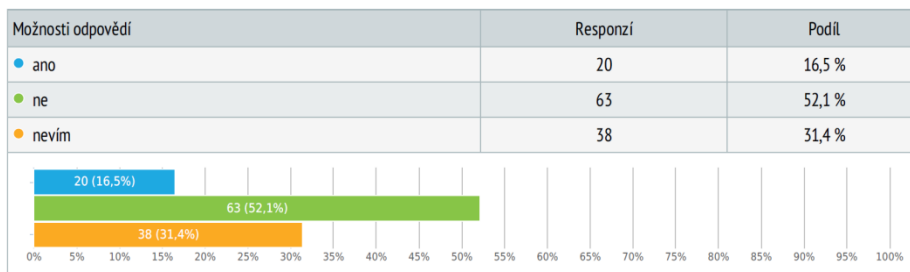
* aktivace třídy a udržení pozornosti
 * zvládnutí třídy a udržení kázně
 * vystupování před třídou a komunikativní dovednosti
 * přístup a komunikace s žáky
 * výběr a organizace učiva
 * volba vhodné vyučovací metody
 * konkretizace učiva
 * formulace otázek, přednost

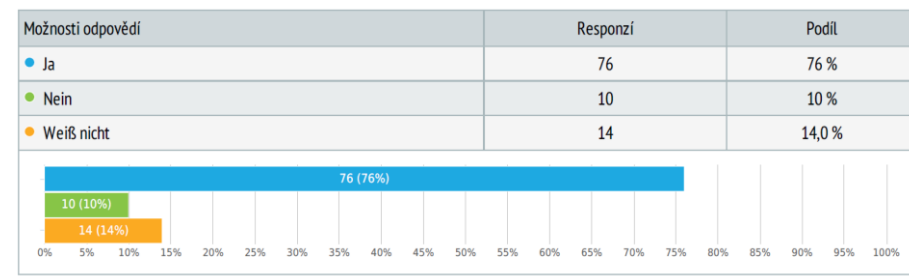
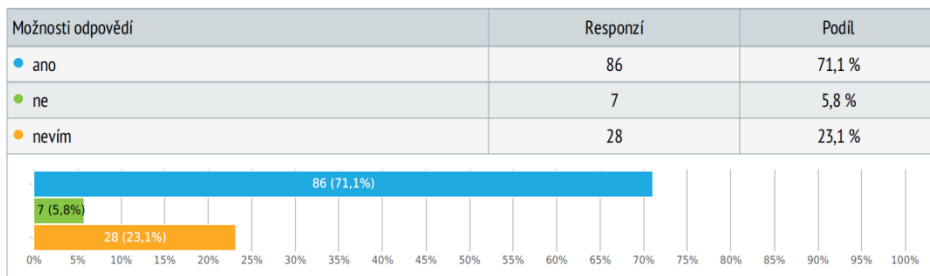
Měl(a) jste/mám problémy s udržením disciplíny třídy?

Měl(a) jste/ máte problém s doprovodnými administrativními činnostmi (např. třídní kniha, organizační práce, slovní hodnocení žáků) na počátku své samostatné školní praxe?

Mohl(a) jste se/ můžete se v případě nutnosti v době svých pedagogických počátků obrátit s prosbou o pomoc alespoň na jednoho zkušeného kolegu učitelského sboru?

4.8 Vyhodnocení rozhovorů s vysokoškolskými pedagogy a administrativními pracovníky

Následující kapitola shrnuje pohledy pěti vysokoškolských pedagogů PaedDr. Jana Prchala (CZ), Doc. MgA. Jany Palkovské (CZ), PhDr. Blanky Knopové, CSc. (CZ), Ao. Univ. Prof. Michaely Schwarzbauer (A), Mag. Dr. Christoph Holze (A) a hornorakouského inspektora pro hudební výchovu Mag. Petera Wicklického na aktuální pedeutologické problémy a koncepci vzdělávání pedagogů tak, jak je autorka zachytila během rozhovorů. Plné znění rozhovorů v originálním jazyce naleznete je uvedeno v příloze. Vyhodnocení bude provedeno s ohledem na sledované pedeutologické problémy s citacemi odpovědí respondentů v rámci jednotlivých zemí.

4.8.1 Česká republika

Strukturovanou část rozhovoru tvořily u českých respondentů tyto otázky:¹⁷⁸

1. *Studijní obory učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ nabízí všech osm pedagogických fakult v České republice. Je dle Vašeho názoru tato nabídka dostačující? Jaké změny byste případně navrhol(a)?*
2. *Popište zájem o studium učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na Vaší fakultě. Kolik studentů interního studijního programu evidujete? Kolik studentů musíte z kapacitních důvodů bohužel odmítnout?*
3. *Stojí Vaše pedagogická fakulta před změnou akreditací, úpravou studijních plánů či jinou změnou?*
4. *Mají studenti možnost vyjádřit se k obsahu a struktuře studijních plánů oboru učitelství hudební výchovy? Do jaké míry jsou jejich podněty dále zpracovávány a zohledněny?*
5. *Ziskáváte odezvy, s jakými problémy se absolventi setkávají na počátku své samostatné školní praxe? V případě, že ano, jakým způsobem je zpracováváte?*
6. *Kdybyste měl(a) možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?*

¹⁷⁸ Přidané otázky jsou označeny zkratkou JK.

7. *Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ?*

Za účelem vyhodnocení byly otázky rozčleněny do třech tematických okruhů (pregraduální příprava učitelů HV, problémy začínajícího učitele HV a stárnutí učitelské profese) a odpovědi jednotlivých respondentů porovnány. Dílčí závěry, které vyplynuly z odpovědí respondentů, jsou dokumentovány konkrétními výňatky z rozhovorů.

1) *Pregraduální profesní příprava učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ*

a) *reflexe stávající nabídky a systému profesní pregraduální přípravy učitelů HV na 2. st. ZŠ a SŠ (otázky 1 a 6)*

Při hodnocení nabídky studia učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ v rámci osmi pedagogických fakult shledávají respondenti nabídku ze strany vysokých škol za dostačující, avšak za předpokladu, že absolventi u profese zůstanou. Nedostatečná praktická příprava během studia, motivace, či nízká finanční atraktivnost povolání by mohly zapříčinit odliv absolventů ze školství.

PaedDr. Jan Prchal: „*Je těžké říci, zda je tato nabídka dostačující. Otázkou je, kolik školy vyprodukují absolventů, kolik jich skutečně do školství nastoupí a kolik jich u této profese zůstane. Já se domnívám, že pro to, aby co nejvíce absolventů šlo učit, je nezbytné seznámit je se situací, která je v praxi*

a podněcovat je k vlastnímu způsobu učení, tzn. motivovat je, seznámit je s určitými postupy a trendy, které by měli chuť zapojit do výuky, a mělo je to samotné bavit. Nejsem schopen mluvit v obecné rovině, ale pouze za ta pracoviště, o kterých mám určitý přehled. Studium by mělo být motivující a zaměřeno z velké části na to, co mohou v praxi studenti využít. Ideální by byla možnost pravidelně navštěvovat výuku na školách po celou dobu studia (např. jeden den v týdnu). Z vlastní zkušenosti mohu prohlásit, že pro mne byly hospitace největším přínosem.“

PhDr. Blanka Knopová, CSc.: „*Já si myslím, že fakult zajišťujících vzdělávání učitelů je opravdu dostatek a absolventi mají možnost najít uplatnění v praxi. Horší je, že někteří z nich do praxe nenastoupí. Zejména absolventi s kombinací s cizím jazykem odcházejí za lukrativnějším povoláním s vyšším finančním ohodnocením. Počet absolventů je dostatečný a není třeba nabídku vzdělávání rozšiřovat. Počet studentů se odvíjí od finančních možností jednotlivých fakult včetně výše jejich mzdových prostředků. Na katedře hudební výchovy pracovalo dříve sedmnáct, nyní pouze jedenáct zaměstnanců, což při udržení stávajícího počtu studentů mělo za následek navýšení úvazků za neměnných platových podmínek.“*

Doc. MgA. Jana Palkovská: „*Jsem přesvědčena, že pro Českou republiku - čili přibližně 10 miliónů obyvatel - je nabídka osmi univerzitních center opravdu dostačující. Domnívám se, že katedry hudby zdaleka nevyužívají všechny své možnosti v odborné oblasti, ať už z hlediska personálního, nebo z hlediska spolupráce s odborníky či s ostatními institucemi, které jsou schopny zabezpečit. Některé fakulty mají pouze hudební výchovu pro 2. stupeň ZŠ (nikoli pro 3. st.), z finančních důvodů se rušily některé obory (sólový zpěv, hra na nástroj), došlo k personálnímu „zeštíhlování“. Myslím, že finanční posílení stávajících pracovišť a tím zvýšení jejich možností v oblasti pedagogické, umělecké, hudebně teoretické a organizační (např. posílení individuální výuky, zlepšení materiálního zázemí pro přípravu*

studentů na výuku, navýšení pedagogické praxe, důstojné honoráře externích spolupracovníků a další), by přineslo velmi pozitivní výsledky.“

Kdyby měli respondenti možnost změnit jeden aspekt v pregraduální přípravě učitelů hudební výchovy, přáli by si více umělecky a prakticky zaměřených předmětů:

Doc. MgA. Jana Palkovská: „Byli bychom velice rádi, kdyby studenti měli v uměleckých disciplínách možnost pečlivější přípravy, tzn. individuální hodinu zpěvu, klavíru včetně improvizace, možnost volby dalšího nástroje, zázemí na fakultě k přípravě na výuku (místnosti s nástrojem) a další záležitosti, které s praktickou hudební přípravou souvisí. Velice nás těší, že studenti, kteří mají ke svému oboru hluboký osobní vztah, si najdou další možnost např. na Ježkově či Pražské konzervatoři a zvyšují tak svou odbornou úroveň.“

PhDr. Blanka Knopová, CSc.: „Zařadila bych do vzdělávání více praktických hodin. Posílila bych hodiny hlasové výchovy, nástroje, dirigování a didaktiky. Z jednoho prostého důvodu, že když učitel neumí ani zpívat, ani hrát a nemá to uspořádáno ani metodicky, tak nemůže ve škole fungovat. Myslím si, že praktické disciplíny jsou opravdu důležité, ale je to problém finanční. My jsme se dostali v praktických disciplínách k tomu, že vyučujeme tři studenty v jedné vyučovací hodině. Když si vezmete, že vyučovací hodina má 45 minut a máte tam tři studenty, tak je obtížné umělecké kompetence rozvíjet.“

PaedDr. Jan Prchal: „Byl bych rád, kdyby měli studenti více možností nahlédnout do školní výuky a viděli výuku hudební výchovy s dětmi po celou dobu studia.“

b) Poptávka studia (otázka 2)

K přijímacím zkouškám bakalářského programu se v Brně hlásí pravidelně cca 80 kandidátů, z čehož úspěšně složí zkoušku a nastoupí 30–35 studentů, v Praze bylo v akademickém roce 2016/17 v prvním ročníku bakalářského studia 53 studentů, z čehož do navazujícího magisterského jich nastupuje 20–25.

PhDr. Blanka Knopová, CSc.: „V poslední době je počet zájemců o studium ustálený a činí zhruba 80 zájemců, z nichž je cca. 60 vyhovujících a cca. 20 s nedostatečným hudebním vzděláním. Přijímáme 30 až 35 studentů. Někteří si podávají přihlášky na více oborů např. hudební výchova/němčina, hudební výchova/čeština. Tedy ten počet se ještě trochu sníží.“

Doc. MgA. Jana Palkovská: „V akademickém roce 2016/17 nastoupilo hodně studentů do prvního ročníku. Když jsem si spočetla studenty bakalářského studia - první, druhý, třetí ročník, tak je to dohromady téměř 100 studentů. Ovšem, když si vezmeme jednotlivé ročníky: první ročník 53, druhý 28 a třetí 16. Máme určitá čísla, která bývala kdysi tzv. směrná, dnes jsou to tzv. minimální počty přijatých studentů. Záleží na dohodě s ministerstvem školství, kde jsou stanoveny určité finanční, nebo spíše početní limity, protože každý student je ministerstvem dotován. A pokud fakulta smluvené počty nedodrží, tak na nadpočetné studenty nedostane finance. Samozřejmě tato situace se každý rok mění a já do ní tak úplně nevidím. Nicméně loni došlo zřejmě k určitému rozvolnění, k určité finanční podpoře a tím pádem bylo přijato více studentů.“

Je hodně studentů, kteří v navazujícím magisterském studiu nepokračují? (JK)

Doc. MgA. Jana Palkovská: „Hodně je příliš silné slovo. Není jich mnoho, ale jsou. Jednou při zkouškách jsme zjistili, že studentů z vyšších ročníků bakalářského studia je výrazně méně. Z jejich

slov jsme vycítili (a potvrzení nám pravidelně přináší studentská anketa), že to není kvůli oboru Hudební výchova, ale většinou je problém v druhém studovaném oboru (např. čeština, angličtina), který se jeví studentům tak náročný, že raději přejdou na jinou školu nebo z tohoto oboru musí odejít kvůli nesplnění studijních povinností. Letos nám nastoupí přibližně 25 studentů do navazujícího magisterského studia, zhruba z každého dvouoboru po pěti, šesti. Otevíráme hudební výchovu s češtinou, angličtinou, dějepisem, hudebním nástrojem a sbormistrovstvím.“

PaedDr. Jan Prchal: *„Nejsem Vám schopen uvést čísla, to bychom museli zjistit na studijním oddělení. (...) Dnes se zde [na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem] konají talentové zkoušky pro obor učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ. Chvilí jsem tam seděl a mohu říci, že úroveň adeptů, které jsem slyšel, byla dobrá. Jednalo se o adepty s vlastní hudební zkušeností a dobrou úrovní hudebních schopností (hudební sluch apod.). Domnívám se, že není mnoho uchazečů, které musíme z kapacitních důvodů odmítnout.“*

c) chystané změny studijních plánů či akreditace (otázka 3)

Počínaje akademickým rokem 2017/18 vstoupí na pedagogických fakultách v Brně a v Praze v platnost nové akreditace studijních oborů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ. V budoucnu dojde ke změnám celého systému akreditací. Chystané změny komentují úryvky z rozhovorů:

PhDr. Blanka Knopová, CSc.: *„Moc velké změny tam nejsou. Hlavní změnou nové akreditace je zařazení didaktických předmětů již do bakalářského studijního programu. V dosavadních akreditacích byly didaktiky výhradně v navazujícím magisterském studiu. V nových akreditacích jsou v bakalářském programu zavedena praktika z hudební výchovy I a 2, v následném magisterském studiu jsou zařazeny didaktiky HV pro ZŠ I a 2 a didaktiky HV pro SŠ I a 2.“*

Doc. MgA. Jana Palkovská: *„V roce 2015/16 se jednalo o tzv. reakreditaci. V roce 2005 jsme odevzdávali první centrálně řízenou akreditaci a pak máme za sebou několik reakreditací týchž oborů, kdy bylo možné provést drobné úpravy, aktualizace, zohlednit získané zkušenosti. Opět ovšem přišla určitá pravidla, která jsme museli respektovat. Snažili jsme se ponechat v systému vše, co považujeme za důležité a nekomplikovat to příliš. Poslední reakreditace nám umožnila drobné pozitivní změny, dát určitý typ praxe do bakalářského studia a některé odborné hudebně teoretické a umělecké záležitosti přesunout do navazujícího magisterského studia. Když studenti píšou diplomové práce, tak samozřejmě potřebují určitý kontakt s dějinami hudby, s hudební analýzou a zároveň pedagogická praxe vyžaduje pěveckou a nástrojovou erudici, kterou je nutné udržovat a aktualizovat. Poslední reakreditace, která přijde v platnost od akademického roku 2017/18, poskytuje tedy vzhledem k profesní přípravě studentů lepší možnosti.“*

S novým vysokoškolským zákonem se ovšem úplně mění akreditační systém. Zákon zrušil akreditační komisi a stanovil novou instituci, tzv. Akreditační ústav. V létě 2016 byl personálně zabezpečen, většinou zkušenými odborníky z různých vysokých škol. Jedná se o úplně nový systém akreditování. Proces začíná tzv. institucionální akreditací, což znamená nutnost dané vysoké školy se akreditovat komplexně jako instituce. Celá Karlova univerzita se bude u Akreditačního ústavu ucházet o to, aby byla akreditována. Nový vysokoškolský zákon přináší s sebou dost změn, kupříkladu pro nás je velmi obtížné, že se bude rušit dvouoborovost. Uvažuje se, jak vyjít zákonu vstříc a zároveň studium dvou oborů zachovat. Učitelé by samozřejmě mohli mít problém se uživit, velké problémy by to přineslo i ředitelům škol. V zákoně není vůbec zohledněno, že by se mohly studovat dva obory najednou, tudíž se hledá způsob, jak na to. Uvažuje se, že se stanoví jeden obor tzv. velký a jeden minoritní s tím, že velký bude ten, kde se bude psát kvalifikační práce (bakalářská, nebo diplomová), což samozřejmě má zase svá další organizační úskalí. Dále se téměř ruší termín obor, je nahrazen

termínem program. A přidávají se další, pro nás koncepčně a administrativně velmi náročné změny, jejichž celkový dosah nejsme momentálně schopni plně odhadnout.“

d) Participace studentů na tvorbě kurikul pregraduální profesní přípravy učitele hudební výchovy (otázka 4)

Čeští studenti mají možnost výuku pravidelně evaluovat a prostřednictvím senátu, jehož jsou součástí, o kurikulech diskutovat. Členy kurikulární komise však nejsou.

Doc. MgA. Jana Palkovská: „Co se týče katedry hudební výchovy, tak si studenti stěžují na nevhodné místnosti pro výuku a na nedostatečné zázemí k přípravě na výuku (místnosti s klavírem), to je dlouhodobá a přes všechnu snahu stále neřešitelná bolest katedry. Chtěli by mít některé předměty déle a v menších skupinách, či individuálně (např. zpěv, nástroj), ale opravdu jsme se nesetkali se stížností, že by vnímali negativně studijní plány, že by zpochybňovali výuku. Máme za to, že ty plány, které vycházejí z určitých tradic, by měly dát studentům základ, ať se studenti hlouběji věnují čemukoli – jazzu, popu, klasice, duchovní hudbě, nebo teorii. Když je to v našich silách, pak se snažíme individuálně rozvíjet to, k čemu inklinují, rozvíjet jejich individuální směřování. Jsem přesvědčena, že každý student - budoucí učitel hudby by si měl najít svou oblast, ve které se bude pohybovat rád, s určitou jistotou a v nadstandardní úrovni. Jinak studenti mají možnost se vyjádřit v běžné semestrální anketě přímo ke konkrétním vyučujícím, nebo k problémům souvisejícím s jejich studiem.“

PhDr. Blanka Knopová, CSc.: „Možnost vyjádřit se mají, ale vzhledem k tomu, že vzdělávací koncepce je svým způsobem také trochu vymezena a je třeba respektovat návaznost jednotlivých předmětů, tak si více méně myslím, že moc velké změny se v učebních plánech realizovat nedají. Všichni se snažíme, aby jednotlivé disciplíny na sebe navazovaly a byly propojené, aby to nebylo tak, že: „Já si učím harmonii a víc mě nezajímá.“ Studenti jsou celkem kritičtí, když se jim něco nelíbí, tak se dovedou ozvat a mají možnost promluvit si s každým vyučujícím, který daný předmět učí, ale že bychom se vyloženě setkali s tím, že si někdo stěžuje, že je něco špatně, že by chtěli přeložit disciplínu z jednoho semestru do jiného semestru, to ne. Diskutujeme s nimi obsahovou náplň, protože když jdou do praxe, tak na ni musí být připraveni. Někdy dochází k tomu, že řeknou: „Ten předmět je hodně teoretický. My potřebujeme, abychom vzhledem k praxi dostávali takové a takové informace.“ Tyto připomínky samozřejmě respektujeme a vyučující se snaží studentům vyhovět. Na koncepci či špatnou přípravu si nestěžují.“

PaedDr. Jan Prchal: „Ano, bezesporu mají možnost se vyjádřit. Nicméně si nejsem zcela jist, do jaké míry jsou jejich podněty zpracovávány a zohledněny.“

2) Problémy začínajícího učitele hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ

a) zpětná vazba absolventů k problémům, se kterými se setkávali na počátcích své samostatné školní praxe (otázka 5)

Kontakt s absolventy udržují dotazovaná pracoviště díky osobnímu kontaktu, systematické odezvy nejsou evidovány.

PhDr. Blanka Knopová, CSc.: „Se studenty jsme hodně v kontaktu. Vzhledem k tomu, že pořádám semináře i pro učitele v praxi, tak se s mnohými po absolvování setkávám i v rámci těchto seminářů. Je to vždycky setkání příjemné, více méně vzpomínají v dobrém. Absolventi by měli být vybaveni teoreticky i prakticky. Myslím, že věnujeme velkou pozornost i pěveckým dovednostem a hře na nástroj.(...) Nesetkáváme se s vyloženě negativními odezvami, ale spíše to jsou takové ty nováčkovské

problémy, než si vše metodicky utřídí. Stěžují si, že nejsou dobré učebnice hudební výchovy. Snažím se se studenty pracovat tak, aby měli přípravu formou metodických listů a učivo připravovali hravým způsobem. Tvorbou učebnic se studenti mnohdy zabírali i v rámci svých diplomových prací, kde mohou ostatní z nich získat i inspiraci pro počátek své samostatné školní praxe a porovnat, jak vypadá učebnice vydaná státem a učebnice, kterou připravuje student z pohledu své dosavadní praxe. A musím říci, že některé nápady jsou velice zdařilé.“

PaedDr. Jan Prchal: „Informace o úspěchu absolventa se ke mně dostávají pouze na základě osobní vazby mezi mnou a studentem. Jsem velice rád, když mě studenti informují o výsledcích aplikace probíraných témat a metod do školní praxe, ať již mají zkušenosti pozitivní, nebo negativní. Mohu tak zpětně reagovat a upravit obsah své výuky na univerzitě. Samozřejmě moje zkušenost může být odlišná od zkušenosti začínajícího učitele na jiném pracovišti, což je nesmírně důležité. Podle mého názoru by tohle mělo být jedním z důležitých momentů, dle kterého by akademická pracoviště upravovala obsah studia. Nemám pocit, že se tomu tak děje, obecně. Podle mého názoru je akademické vzdělávání, a to řeknu zcela otevřeně, velice rigidní. Připomíná mi to zákopovou válku 1. světové války: Jsou tam i vyučující, kteří mají své obory, mají „vykopané zákopy“ a je pro ně pohodlné dělat věci stále stejně. Pokud nemáte silný vnitřní motiv či popud zvnějšku, nemáte důvod ke změně. Vzhledem k tomu, že úroveň honorování akademických učitelů je velice nedůstojná, je to tak, jak to je. Otočit tím kormidlem, to říkal Herden, to je jako otočit tankerem, to trvá velmi dlouho. Proto udržujeme tradici letních kurzů, kde můžeme okamžitě reagovat na určité podněty. To dělá i společnost Carla Orffa a jiní. Ale blýská se na lepší časy a na akademické půdě jsou i mladší ročníky, avšak na potřeby hudební výchovy a hudebního vzdělávání 21. století jsme v obecné rovině ještě dostatečně nezareagovali.“

Doc. MgA. Jana Palkovská: „Oficiálních informací v tomto směru nemáme mnoho. Takže jsem velmi ráda, že se tohoto tématu v našem rozhovoru dotýkáte. Známe samozřejmě názory bývalých studentů, kterým se profesně daří, mnozí jsou s námi v kontaktu, ale abychom si dělali statistické výsledky, to zatím ne.“

3) Poptávka učitele hudební výchovy a stárnutí učitelské profese

a) poptávka učitele HV v následujících dvaceti letech (otázka 7)

Počet absolventů oboru učitelství hudební výchovy je dle respondentů dostatečný, avšak množství kvalitních resp. kompetentních učitelů nikoli.

PhDr. Blanka Knopová, CSc.: „Ano. Spolupracujeme i s paní inspektorkou, která má na starosti oblast hudebního vzdělávání a která je u nás v doktorandském studiu. I ona se o nedostatku učitelů hudební výchovy nikterak nevyjádřila.“

PaedDr. Jan Prchal: „Učitelů hudební výchovy je dostatek, avšak **kompetentních** učitelů hudební výchovy dostatek nebude. Aprobovaný učitel hudební výchovy nemusí být automaticky kompetentním učitelem hudební výchovy a naopak. Učit hudební výchovu je velice náročné.“

Doc. MgA. Jana Palkovská: „Minulý týden zde byla na besedě paní ministryně školství. Sdělila, že je poptávka po kvalitních učitelích hudební výchovy. To slovo kvalitní je tam důležité. Výzkumem bylo dle jejích slov zjištěno, že velký počet studentů pedagogických fakult (60 procent) nepočítá s prací ve školství.“

4.8.2 Republika Rakousko

Osu rozhovoru s vysokoškolskými pedagogy v Rakousku představovaly tyto dotazy:

1. *Systém pregraduální přípravy učitelů se nachází v Rakousku v přelomovém období. Profesní příprava učitelů je nově rozčleněna dle věkových skupin cílové skupiny žáků na primární (6-10 let), sekundární všeobecný (10-19 let) a sekundární odborně vzdělávací stupeň (14-19 let). Nově jsou zavedeny i povinné přijímací zkoušky pro všechny učitelské obory. Jak vnímáte tyto změny ze svého pohledu? Lze očekávat zlepšení kvality vzdělávání učitelů?*
2. *Jak hodnotíte spolupráci hudebních univerzit s pedagogickými školami v rámci tzv. klastrů? Museli jste řešit již první krizové situace (např. neslučitelné názorové neshody, diskuze o rozdělení předmětů v rámci klastru apod.)?*
3. *V tomto akademickém roce 2016/17 byl otevřen první roční bakalářského studijního programu dle nového systému profesní přípravy. Jaký je zájem o studium? Kolik studentů oboru učitelství pro všeobecný sekundární stupeň evidujete?*
4. *Jak byste definoval(a) klady a zápory této reformy?*
5. *Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro všeobecný sekundární stupeň?*
6. *Mají studenti možnost vyjádřit se ke struktuře studijních plánů oboru učitelství hudební výchovy? Jsou jejich podněty dále zpracovávány a zohledněny?*
7. *Ziskáváte odezvy, s jakými problémy se absolventi setkávají na počátku své samostatné školní praxe? V případě, že ano, jakým způsobem je zpracováváte?*
8. *Kdybyste měl(a) možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?*

Otázky polostrukturovaného rozhovoru s administrativním pracovníkem ve školství zněly takto:

1. *Systém pregraduální přípravy učitelů se nachází v Rakousku v přelomovém období. Profesní příprava učitelů je nově rozčleněna dle věkových skupin cílové skupiny žáků na primární (6-10 let), sekundární všeobecný (10-19 let) a sekundární odborně vzdělávací stupeň (14-19 let). Nově jsou zavedeny i povinné přijímací zkoušky pro všechny učitelské obory. Jak vnímáte tyto změny ze svého pohledu? Lze očekávat zlepšení kvality vzdělávání učitelů? Jak byste definoval(a) klady a zápory této reformy?*

2. *Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro všeobecný sekundární stupeň? Jak se liší poptávka v jednotlivých spolkových zemích?*
3. *S jakými problémy učitelé profese se setkávají ve své oblasti (např. stárnutí učitelé populace, feminizace ve školství, sociální a ekonomické postavení učitelů...)?*
4. *Dle jakých kritérií probíhá obsazení volných pozic učitele hudební výchovy? Kdo rozhoduje o jeho přijetí (popište průběh výběrového řízení)? Jaké změny lze očekávat v souvislosti se zavedením tzv. autonomního balíčku do škol?*
5. *V České republice bude předběžně od září 2017¹⁷⁹ platit třístupňový kariérní řád pro učitele, přičemž druhého stupně lze dosáhnout nejdříve dva, třetího devět let po ukončení vysokoškolského vzdělání. Připravuje se v Rakousku obdobný systém? Jakými prostředky*
6. *Kdybyste měl(a) možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy (popř. ve školském systému) bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?*

Za účelem vyhodnocení byly dotazy opět spojeny do stejných tematických okruhů jako v případě českých respondentů (pregraduální profesní příprava učitele HV, problémy začínajícího učitele HV, poptávka učitele HV a stárnutí učitelé profese):

- 1) *Pregraduální profesní příprava učitelů hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy*
 - a) *reflexe nad novým systémem vzdělávání učitelů se zřetelem na zlepšení kvality, spolupráci institucí v rámci klastrů, definice výhod a úskalí reformy (otázky 1, 2, 4, 8, AD1, AD6)¹⁸⁰*

Respondenti vnímají reformu jako změnu řízenou ministerstvem, nikoli institucemi samotnými, která byla spojena s četnými počátečními problémy. Prof. Schwarzbauer, která shledává rozdělení diplomového studia na bakalářské a navazující magisterské za nevýhodné, si v rozhovoru klade otázku, zda by zpětně vzato nebylo výhodnější vzdělávat formou volitelných modulů dva typy učitelů, jeden se specializací na inkluzi, integrativní pedagogiku

¹⁷⁹ Otázka byla vytvořena v kontextu politické situace na jaře 2017. Hlasování o novele Zákona o pedagogických pracovnících bylo odloženo do dalšího volebního období.

¹⁸⁰ AD – označuje otázky z katalogu pro administrativního pracovníka.

a školní praxi, druhý na vědeckou problematiku a oblasti vyššího sekundárního stupně. Pro inspektora hudební výchovy Mag. Petera Wicklického je rozhodující, zda zůstane kvalita vzdělávání zachována.

Mag. Peter Wicklicky: „Nezáleží tolik na tom, zda probíhá dle starého či nového systému. Záleží na zajištění kvality.“

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Změny jsou samozřejmě výrazné. Nejedná se o změny, které by byly vymyšleny institucemi, nýbrž o proměny, které vznikly ministerskými předpisy, a proto jsou spojeny s velkými počátečními problémy. Reakce právě v oblasti hudebních univerzit, za které mohu hovořit, byly rozdílné. V Grazu začaly přípravy na nový způsob vzdělávání učitelů relativně brzy a již před dvěma lety pilotním průzkumem v klastru ‚Süd-Ost‘. Avšak Salzburg byl v tu dobu ještě dále, ostatně nikoli ve formování samotného klastru, ale v přeměně diplomového studia na bakalářské a navazující magisterské. Samozřejmě jsme nebyli šťastni z faktu rozdělení diplomového studia ve smyslu Boloňského procesu na bakalářské a navazující magisterské, a to především kvůli tzv. ‚indukční fázi‘¹⁸¹, která by měla být součástí navazujícího magisterského studia a která nebyla a do jisté míry stále není ministerstvem jasně definována. Máme obavy, že v momentě, kdy naši studenti přejdou z bakalářského do navazujícího magisterského studia, nebude ‚indukční fáze‘ stále ještě vyjasněna z právního i z finančního pohledu.“

Jak vnímáte rozčlenění učitelské přípravy nikoli podle typu školy, ale podle věku cílové skupiny? Považujete je za výhodné, povede ke zlepšení propustnosti učitelského povolání a zvýšení pracovních příležitostí? (JK)

„Možná. Vnímám jako utopickou myšlenku vychovat univerzální učitele, což byl dle mého úsudku původní ideál ministerstva: vychovat co možná nejvíce učitelů, které by bylo možné zaměstnat v oblasti primárního i sekundárního školství. Na jedné straně rozumím tomu, proč bylo zrušeno členění učitelského vzdělání na nižší sekundární (Sek I) a vyšší sekundární (Sek II) stupeň. Byla to logicky vzato konsekvence spojení dvou rozdílných vzdělávacích institucí, tudíž na jedné straně pedagogických vysokých škol, na straně druhé univerzit. Bylo by samozřejmě ohromnou nespravedlností říci: ‚Na pedagogických vysokých školách lze vzdělávat pouze v oblasti nižšího sekundárního stupně (Sek I), zatímco na univerzitách jak v oblastech nižšího, tak vyššího sekundárního stupně (Sek I, Sek II).‘ Z obsahového hlediska se během diskuzí v klastru ‚Mitte‘ ukázalo, že by mělo smysl zachovat i nadále členění přípravy učitele a vychovat pomocí volitelných modulů dva typy: pedagogy se zaměřením na oblasti, které byly ve starém systému doménou pedagogických vysokých škol - tj. integrativní pedagogika, inkluze, speciální pedagogika, důraz na praxi, na straně druhé pedagogy, kteří by se vzdělávali raději v oblastech Sek II - tj. vědecká problematika oboru, jakožto příprava na ‚předvědeckou práci‘¹⁸², na maturitu atd. Myslím si, že v tomto ohledu jsme propásli příležitost, jak pomocí volitelných modulů vytvořit dvě profesní specializace s ohledem na Sek I či Sek II a přitom se vyhnout utváření dvoutřídní společnosti. Jak dobře bude fungovat princip vzdělávání učitele pro Sek I a Sek II si netroufám odhadnout, jelikož jsme v tomto roce otevřeli první ročník bakalářského studia dle nového systému.“

Krizové situace v rámci klastru *Mitte* byly řešeny vstřícnými diskuzemi za přispění všech zúčastněných, pedagogické vysoké školy byly vnímány jako rovnocenní partneři se

¹⁸¹ Zaváděcí praktikum na školách v délce jednoho roku.

¹⁸² V Rakousku je povinnou součástí maturity napsání tzv. předvědecké práce (Vorwissenschaftliche Arbeit), po jejímž úspěšném obhájení může kandidát nastoupit k písemné části maturitních zkoušek.

zaměřením na vzdělání v oblastech školní praxe, inkluze apod. Do diskuzí, stejně jako do samotné pregraduální přípravy, byla zapojena i soukromá univerzita Antona Brucknera v Linci, která dosud nedisponovala oprávněním vzdělávat budoucí učitele povinného a středního školství. Z rozhovoru vyplývá i struktura klastru Mitte, který se skládá z řídicí skupiny („Steuergruppe“), kurikulární komise („Currikularkommission“) a pracovních skupin („Arbeitsgruppen“). Ze spojení dvou odlišných institucí se dvěma různými zákonnými predispozicemi vyvstávají legislativní problémy v různých oblastech.

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Krizové situace doprovázely utváření kurikul posledních dvou let a lišily se dle jednotlivých grémií: V rámci klastru ‚Mitte‘ byla vytvořena relativně jasná struktura pracovních skupin v čele s tzv. ‚Steuergruppe‘ (řídicí skupinou) zodpovídající za rozhodnutí. ‚Steuergruppe‘ je tvořena dvěma zástupci každé instituce, předseda je volen z řad univerzit. Do nedávna jím byl vicerektor pro učení Univerzity Salzburg, nyní jím je profesor Univerzity Johannese Keplera v Linci. Místopředsedové jsou voleni z řad pedagogických vysokých škol. Toto grémium mělo před sebou úkol spojit dvě rozdílné instituce („hrušky a jablka“¹⁸³) na více úrovních, také v legislativním aspektu, jelikož obě instituce jsou postaveny na odlišných zákonných předpisech. Ovlivňuje to i možnosti zaměstnání personálu, semináře a další aspekty. Oba zákony existují, pokud vím, i nadále vedle sebe. Na emocionální rovině to bylo přinejmenším stejně obtížné, protože každý měl strach z protějšku. Univerzity se obávaly, že dojde k vyrovnání a zásahům do jejich záležitostí a autonomie. Vysoké školy pedagogické, které přinesly vysoké Know-how v oblasti praxe, měly samozřejmě pocity méněcennosti a strach, že budou předběhnuty. Věděly, že jsou slabším partnerem, neboť univerzity by mohly bez problému z klastru vystoupit, čímž by pedagogické vysoké školy mohly nabízet pouze bakalářské vzdělávání bez možnosti plnohodnotné pregraduální přípravy učitele.

Další stupeň v hierarchii klastru ‚Mitte‘ představuje velká ‚Curricularkommission‘ (kurikulární komise), která je zodpovědná za sloučení kurikul a sjednocení všeobecně pedagogických předmětů, ECTS relací, vztahů mezi pedagogickými, vědeckými a uměleckými obory atd. Vlastní práce na kurikulech probíhá v tzv. ‚Arbeitsgruppen‘ (pracovních skupinách). Pracovní skupina hudební a instrumentální výchovy, kterou jsem vedla, byla složena vždy ze dvou zástupců každé instituce, přičemž možnost účasti dostala i Univerzita Antona Brucknera, což bylo mnohdy předmětem diskuze, jelikož tato univerzita nenabízela dosud žádný vzdělávací program pro kvalifikaci učitelů základního a středního školství. Kvalita byla zajištěna v pracovních skupinách. Panovala zde všeobecná shoda – též ze strany zástupců vysokých pedagogických škol – že vysoká kvalita pregraduální přípravy učitele hudební výchovy musí být zachována, přičemž byla ochota se přizpůsobit stávajícím kurikulům bakalářského a navazujícího magisterského studia, která navrhla Univerzita Mozarteum Salzburg v dřívějších letech. Ta byla jakýmsi vodítkem, na kterém se změnilo relativně málo. Též přijímací zkoušky nebyly obtížným tématem a již máme za sebou dvě přijímací řízení, během kterých je komise složená i z kolegů pedagogických vysokých škol. Kvalita byla pro nás centrálním tématem.“

Mag. Dr. Christoph Holz: „V našem klastru je to v oblasti hudební výchovy tak, že úspěch spolupráce se odvíjí od zapojených osobností. Myslím, že především v hudbě toto platí dvojnásob. Spolupracujeme velmi dobře, i když se samozřejmě sem a tam vyskytnou krizové situace, jelikož každý jedná z pozice své instituce. (...) „Od počátku jsme byli zákonem znevýhodněni. Už jenom proto, že na Mozarteu byl systém vzdělávání učitelů hudební výchovy po staletí rozvíjen, zatímco u nás neexistovalo ani oddělení pro hudební pedagogiku. Dobré je, že jednající osoby na univerzitách jsou velmi kooperativní a velmi

¹⁸³ Rakouská metafora.

nám pomohly v mnoha věcech, což ve srovnání s jinými obory vždy neplatí. Samozřejmě vyvstává hodně otázek, které si musíme vyřešit a které s postupem času vyplývají na povrch: to jsou služebně právní otázky, vybavení, infrastruktura, studijně právní otázky... Není to vůbec jednoduché, jak by se mohlo zdát, a začíná to u spojení banálních věcí. Např. univerzity nemají výuku celý únor, zatímco my jsme měli v únoru volný pouze jeden týden. Zákon spojuje studijní práva vysokých škol a univerzit, čímž vzniká mnoho témat, na kterých musíme dále pracovat a hledat řešení. Díky lidem, se kterými jednáme, nemají pedagogické vysoké školy ten pocit, že by byly v masivní nevýhodě.“

Klady reformy spatřují respondenti ve zrušení dvoukolejního systému vzdělávání učitelů v rámci přípravy učitele nižšího sekundárního stupně, který byl spojen i s rozdílným finančním ohodnocením, a ve spolupráci s ostatními institucemi. Nevýhody rozpoznávají v rozdílných legislativních předpokladech a ve zvýšení náročnosti přijímacích zkoušek pro vysoké pedagogické školy, což má za následek nízký počet absolventů, který by v budoucnu mohl způsobit personálně politické problémy.

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Výhodou je zajisté, že byl zrušen dvoutřídní systém, který, tak jak existoval, byl pro mnohé nespravedlivý. Výhoda v tomto případě není úplně správné slovo, ale spíše nutnost na tuto nespravedlnost reagovat. Pravděpodobně víte, že rozdíly spočívaly i v odlišném finančním ohodnocení učitelů, ačkoli učební plán pro Sek I byl totožný a diskrepance byly na více rovinách. Jednou z výhod bylo určitě i to, že díky tomuto procesu jsme byli nuceni spolupracovat a samozřejmě i něco přehodnotit – také kriticky, pomocí vnějších impulzů, kdy na jedné straně cizí pohled pomůže osvětlit vlastní jednání, na straně druhé také mnohé, co se usadilo, bylo relativizováno. (...) Nevýhody jsou rozhodně v tom, že zde došlo k pokusu spojit neslučitelné („jablka a hrušky“) a málo se pomyslelo na počáteční problémy s tím spojené. Tato vina spočívá skutečně na požadavcích ministerstva, které opomnělo, že zde dochází ke spojení dvou rozdílných zákonných pozic.“

Mag. Dr. Christoph Holz: „Na jedné straně shledávám jako přínosné, že se sjednotilo vzdělávání učitelů hudební výchovy pro celý sekundární stupeň, a jsem si jist, že obsahy a předměty kurikul přispějí k tomu, že vzděláme skutečně dobré učitele hudební výchovy. Na straně druhé spatřuji problém nedostatečného počtu absolventů, který lze očekávat, a myslím si, že v budoucnu nebude možné „sedět ve věži ze slonoviny“ („im Elfenbeinturm sitzen“) a myslet si, že máme dobré studenty, kteří budou dobrými učiteli, nýbrž bude nutno zvážit oblast předpokladů ke studiu a cesty, jak navýšit počet studujících oboru hudební výchova, kteří pokryjí poptávku na NMS a gymnáziích. K tomu je třeba zmínit, že pojetí předmětu hudební výchovy na NMS či nižším stupni gymnázií se liší od výuky hudebních tříd vyššího gymnaziálního stupně (např. Stiftergym, Hornauerschule). Proto si myslím, že zde bude třeba v budoucnu něco změnit, abychom se nedostali do situace, kdy na nižším stupni vyučují neaprobovaní pedagogové, když je to zde právě možná důležitější než na stupni vyšším.“

V případě, že by měli respondenti možnost změnit jeden aspekt, uvádí mj. navýšení oborové praxe, zvážit, které hudební nástroje jsou pro výuku ve škole relevantní, či navýšení počtu aprobovaných učitelů.

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Četla jsem tuto otázku a musím říci, že je velmi obtížná. Naše kurikula jsou velmi korpulentní a obsahují mnoho předmětů. Občas se setkáváme s přáním, že by studenti ocenili více seminářů v oblastech nových médií, klavírního praktika, sbormistrovství, praktika dětského sboru apod. Když se ovšem zeptáme, co bychom místo nich měli škrtnout, odpovědi se nedočkáme. Někteří studenti, kteří ještě nevyučují tak dlouho, by mohli zmínit: „O.K., hudební teorie

a dějiny hudby by se mohly škrtnout či redukovat' Obávám se však, a to je pouze má domněnka, že nejspíše v okamžiku, kdy budou vést předvědecké práce, popř. stát před výzvami, jako jsou např. výuka v M-třídách¹⁸⁴ na vyšším sekundárním stupni, zjistí, že i tyto vědecké obory jsou velmi důležité. Zreformovat je potřeba indukční fázi, jelikož již v tomto okamžiku lze říci, že model, který v současnosti máme k dispozici, není ideální. V případě dostatečných finančních zdrojů by jistě bylo výhodné umožnit studentům více oborové praxe a kolegy z praxe více honorovat, než jak je to možné v současné době. Toto jsou mé pohledy. A to si myslím, že jsem ještě skromná.“

Mag. Dr. Christoph Holz: *„Zvážil bych, které hudební nástroje jsou pro výuku hudební výchovy relevantní. Rozumím tomu, že je nezbytné, aby učitel dosáhl určité umělecké vyspělosti, ale nejsem si jist, zda je smysluplné, aby někdo studoval do vysokého akademického mistrovství hru na nástroj, který je pro školní praxi nevhodný. Rád bych to demonstroval na svém vlastním příkladu: Studoval jsem v hlavním uměleckém oboru hru na bicí nástroje a uplatnění mého nástroje ve škole bylo velmi mizivé. Proto bychom se měli ptát, které z nástrojů nabízených vysokoškolskými institucemi v rámci vzdělávání hudebních učitelů jsou skutečně pro školní praxi vhodné. V případě chybějícího finančního omezení bychom mohli předměty koncipovat úplně jinak a nabízet více individuální výuky.“*

Mag. Peter Wicklicky: *„Přál bych si, aby každý učitel vyučoval předměty, ve kterých je vzdělán, s nadšením a ohněm. Pouze oheň může druhé zapálit, nikoli popel. A když nebude učitel ‚hořet‘, nemůže nic zapálit. Co nejvíce studentů by mělo bez ohledu na univerzity své vzdělání dokončit a se zmíněným ohněm v srdci nastoupit do škol!“*

b) poptávka studia (otázka 3)

V prvním ročníku bakalářského studia bylo v akademickém roce 2016/17 zapsáno 24 studentů, z toho 8 s hlavním místem studia v Linci a 16 v Salzburgu. Dr. Holz se obává, že určitou část potenciálních zájemců odradí vysoké vstupní požadavky.

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: *„V tomto roce jsme přijali 24 studentů, z toho 8 s hlavním místem studia v Linci a 16 s hlavním místem studia v Salzburgu. (...) Přijímací zkoušky pro příští akademický rok se konaly v únoru, což se ukázalo jako velmi brzy vzhledem k termínu posledních přijímacích zkoušek v září, kdy jsme obdrželi právní normy pro jejich vykonání. Proto se přihlásilo poměrně málo uchazečů a v současné době máme pro příští rok jen 16 studentů. To je velmi málo, druhý termín přijímacích zkoušek se bude konat v červenci.“*

Mag. Dr. Christoph Holz: *„Zájem evidujeme, ostatně požadovaná úroveň zkušeností a dovedností na začátku studia je tak velká, že skutečné číslo uchazečů a studijních začátečníků je velmi nízké, vlastně příliš nízké.“*

c) participace studentů na tvorbě kurikul pregraduální profesní přípravy učitele hudební výchovy (otázka 6)

Studentstvo rakouských vysokých škol („*Österreichische Hochschülerschaft*“) vybírá zástupce studentů, kteří se podílejí na utváření studijních plánů a jsou součástí kurikulární

¹⁸⁴ Označení pro hudební třídy Gymnázia Adalberta Stiftera v Linci.

komise. Mnohdy studentské návrhy pozitivně přispívají k řešení problémů a celkové atmosféře jednání.

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Samozřejmě, že studenti mohou předkládat návrhy a ty jsou součástí kurikulární komise. V každé komisi je jeden až dva zástupci z řad studentů, záleží na velikosti komise. Není to tak, že by studenti mohli sami razit rozhodnutí, ale stalo se samozřejmostí, že názory studentů jsou zcela nezbytné. Na vysokých pedagogických školách toto ostatně nebylo. Též pracovní skupiny měli zástupce z řad studentstva. (...) Velmi si cením přítomnosti studentů, jelikož mnohdy mají mnohem jasnější pohled na některé věci. Někdy nám to dělají těžší a náročnější, to přiznávám. Již dlouho pracuji v kurikulární komisi a mám za sebou i těžké časy, kdy zástupci studentstva, což je jejich právo, velmi exaktně pomocí grafů a schémat znázornili, jak vysoké je celkové zatížení a náročnost studia (workload), aby nám objasnili, že naše kurikulum je přetížené, na což jsme reagovali. V posledních letech jsem pracovala se zástupci studentstva, kteří dali jasné impulzy a zároveň velmi spolupracovali. Jsem za ně velmi vděčná a byla jsem smutná, když jedna velmi dobrá studentka ze skupiny vystoupila. Myslím, že uklidnila hodně konfliktů.“

Studenti se vyjařují ke studiu v pravidelných intervalech pomocí zpětné vazby.

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Samozřejmě, že je na Mozarteu v pravidelných intervalech evaluováno. Oddělení hudební pedagogiky bylo v posledních pěti letech dvakrát evaluováno. Výsledky zpětné vazby, které obdrží vedení institutu, vyučující, jichž se to týká, a rektorát mohou být základem osobních rozhovorů. Studenti nemají možnost se detailně s výsledky evaluace seznámit.“

2) *Problémy začínajícího učitele hudební výchovy na vyšších všeobecně vzdělávacích školách*

a) *Zpětná vazba absolventů k problémům, se kterými se setkávali na počátcích své samostatné školní praxe (otázka 7)*

Odezvy probíhají na základě osobního setkání absolventů s vysokoškolskými pedagogy.

Systematické vyhodnocování pomocí dotazníků v klastru *Mitte* nejsou realizovány.

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Ano. Není to však tak, že bychom rozesílali dotazníky, ostatně by to stálo za zvážení, ale se svými absolventy jsme v kontaktu. Salzburg je malé město, kde se setkáváme, a těší nás, že mnozí z nich se mezitím stali výbornými učiteli a především i sbormistry. Setkáváme se na soutěžích, vidíme absolventy jako vedoucí souborů populární hudby, bigbandu, či orchestru. Tento kontakt existuje. Co vím a co možná neproběhlo úplně příznivě, je, že inspektorka pro hudební výchovu rozdala své dotazníky letošním praktikantům. Samo o sobě by to bylo v pořádku, ale bylo by milé to s námi prohovorit, abychom získali jasnou zpětnou vazbu a nikoli jakési torzo nějakého hodnocení. Zde je určitě možnost rozvoje.“

Mag. Dr. Christoph Holz: „Zpětnou vazbu získáváme prostřednictvím osobních rozhovorů. Dosud nebyly dotazníky s obdobným tématem rozesílány. Ostatně jsme se snažili do kurikulů zařadit co nejvíce vhodných předmětů z hlediska jejich využitelnosti ve školní praxi, výsledky se ukáží časem. Nyní probíhá první ročník bakalářského studia, než dokončí studenti navazující magisterské studium, uplynou další čtyři roky. Takže toto téma není ještě aktuální.“

3) *Poptávka učitele hudební výchovy a vybrané pedeutologické problémy*

a) *poptávka učitele HV v následujících dvaceti letech (otázka 5, AD2)*

Respondenti se shodují v domněnce, že v následujících dvaceti letech bude citelný nedostatek učitelů hudební výchovy, zejména v oblasti nových středních škol (NMS).

Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer: „Na vyšších všeobecných školách (AHS) ano, na nových středních školách (NMS) ne. Školní inspektoři v Salzburgu a Horním Rakousku reagují trochu odlišně, v Salzburgu lze pozorovat spíše konstatování, že momentálně máme příliš učitelů hudební výchovy a nové učitele není možné zaměstnat. V Horním Rakousku, kde se více soustředí na novou střední školu, naproti tomu vzniká téměř panika, že máme málo učitelů hudební výchovy. Osobně si myslím, i když neznám časové studie, že také v oblasti vyšších všeobecných škol odejde hodně pedagogů do penze, čímž se uvolní místa, která bude třeba obsadit.“

Mag. Dr. Christoph Holz: „Díky vzniku klastrů došlo ke sjednocení jejich náročnosti, což vychází z dřívějších univerzitních požadavků na všech institucích. Tím nám ovšem, resp. školství, vzniká problém, že nebudeme moci z dnešní perspektivy v budoucnu pokrýt poptávku učitelů hudební výchovy. Požadavky talentových zkoušek jsou nasazeny tak vysoko, že dochází ke snížení celkového počtu oborových studentů. V podstatě se jedná o typ studentů, kteří na hudební univerzitě studovali i předtím. Studenti, kteří byli dříve na vysokých pedagogických školách, kde bylo přijímací řízení jednodušší, by nyní nové studijní předpoklady klastru nezvládli. Díky tomu dochází i ke snížení celkového počtu studentů. Když se podíváme na počet studentů v posledních letech, zjistíme, že na pedagogických vysokých školách klastru Mitte studovalo dle starého systému průměrně 50 studentů. Po přičtení 20 – 25 studentů z Mozarteum se dostáváme na množství 75 studentů v jednom ročníku. Nyní evidujeme v jednom ročníku maximálně 25–30 studentů. To znamená, že se jejich počet snížil o dvě třetiny. Vzhledem k tomu, že i předtím nebylo možné z řad absolventů uspokojit poptávku učitelů hudební výchovy na nových středních školách (NMS), popř. i na vyšších všeobecně vzdělávacích školách (AHS), to znamená, že v budoucnu tuto poptávku již vůbec nebudeme schopni pokrýt.“¹⁸⁵

Mag. Peter Wicklicky: „Skutečná čísla studentů učitelství hudební výchovy jsou momentálně otřesně nízká a povedou zcela jistě k personálně politické katastrofě. Udělal jsem si statistiku. Když si seřadím učitele hudební výchovy na vyšších všeobecně vzdělávacích školách (AHS) dle ročníku narození, zjistím, že počínaje ročníkem 1957 do ročníku 1959 odejde velké množství učitelů do důchodu. K jistému zmírnění dojde u ročníku 1960, ale i tam je míra odchodů nadprůměrně vysoká. To znamená, že v tomto období budeme potřebovat na AHS 53 nových kolegů. Při počtu 6–8 absolventů ročně si můžeme spočítat, kolik získáme potenciálních nástupců za pět let. Toto je zcela zřejmé už jenom na základě statistiky dle ročníku narození. V případě započtení institucí povinného školství: řekněme víceleté gymnázium má nižší a vyšší stupeň, počet odpovídá jedné menší a větší nové střední škole (Neuen Mittelschule, NMS). Když tyto mé výsledky vynásobím, dostanu zhruba poměr 1:2. (Nemohl jsem to přesně vypočítat, jedná se o odhad). Takže čísla pro AHS, která mám k dispozici, se objeví dvojnásobně u NMS. To znamená, že potřebuji k těmto 53 učitelům dalších 106, kteří budou učit na NMS. Bude to překerní situace za pět let a bude to hodně špatné, pokud se nezmění počet studujících.“

Co lze proti tomu udělat? (JK)

„Najít vhodné metody, jak motivovat budoucí kolegy k profesi učitele hudební výchovy.“

Existuje nějaká reklamní kampaň pro budoucí učitele hudební výchovy? (JK)

¹⁸⁵ Citace z otázky č. 1.

„Vysoké pedagogické školy mají kampaň na školách se zaměřením na hudební výchovu. V tomto je linecká škola velmi aktivní a dělá to velmi citlivě. Co jsem slyšel, selháváme ovšem momentálně na přehnaných požadavcích přijímacích zkoušek a přicházíme právě o hudebníky ‚rváče‘, kteří by poté šikovně se skupinou pracovali, a zároveň o kvalifikované muzikanty. Nic z toho nemám, když bez uplatnění hudebně pedagogických pravidel řeknu: ‚intonace je pořád špatná, nic nejde a budu dělat jen hudební teorii‘, nehledě na to, že učební plány hudební výchovy jsou koncipovány jinak a přehnaně teoretické pojetí předmětu nemá moc smysl. V tomto aspektu se mívá systém vzdělávání některých univerzit s nutnou realitou. Nemělo by to znamenat snížení kvality za účelem navýšení počtu studentů, ale spíše adaptaci a přehodnocení přijímacího řízení budoucích učitelů hudební výchovy.“

Týká se tato situace pouze Horního Rakouska či je to záležitost celostátní? (JK)

„Celostátní, v Horním Rakousku bychom na tom měli být stále ještě dobře, jelikož se sem hodně studentů vrací. Ve Vídni a Dolním Rakousku by měla být tato situace ještě horší, což není útěcha. Dobře jsou na tom univerzitní spolkové země, kde mnozí studenti po absolutoriu zůstávají. Návrat absolventů do Horního Rakouska je letos velmi zjevný a rok 2017/18 je v tomto ohledu výjimečným. Zvláštní je, že letos nemohu všechny uchazeče umístit na post učitele hudební výchovy. Před třemi lety by byla tato situace nemyslitelná. Momentálně nikdo do penze neodchází.“

b) Princip obsazování volných pracovních pozic (otázka AD3, AD4)

Obsazování nových učitelských pozic probíhá dle přísných pravidel školských úřadů.

Tzv. autonomní balíček zvýší kompetence ředitelů v ohledu výběru svých pedagogů.

Mag. Peter Wicklicky: „V Horním Rakousku je toto velmi striktně a transparentně určeno, což je velkým ulehčením při obsazování volných pracovních pozic ve snaze vyloučit svévoli. V případě soukromých škol je to tak, že nabídneme dva až tři rovnocenné pedagogy, ze kterých škola na základě vlastních kritérií (např. náboženská příslušnost) vybere cílového pedagoga. V zásadě je to ale tak, že musíme postupovat přísně podle předpisů. Nejprve jsou zprostředkováni ti, kteří byli ze služby uvolněni, poté ti, u kterých je nutné dodržet smluvní podmínky. V tomto aspektu máme centrální místo, které má přehled. Poté se dostane na profesní nováčky, což jsou všichni s ukončeným vyučovacím praktikem (Unterrichtspraktikum), dále praktikanti a naposled učitelé z jiných profesí (tzv. Quereinsteiger), kteří jsou seřazeni dle kvalifikace, např. instrumentální učitel má více bodů než hudební vědec apod. V Horním Rakousku již dlouho existuje pravidlo, které nedávno zavedl při obsazování volných pracovních pozic tzv. autonomní balíček (Autonomiepaket)¹⁸⁶, tj. princip, že řediteli nebude poslán pedagog, kterého sám nechce. Obsazení pracovních pozic je v důsledku rozhodnutím centrálního střediska („Zentralstelle“) školského úřadu, které má přehled. Všichni učitelé, kteří přicházejí v úvahu, se musí na náš impuls u ředitele představit. Ředitel nás následně telefonicky informuje, zda si dokáže spolupráci s tímto učitelem představit... Nemusí se hodit každý ke každému. To je zcela legitimní. V případě, že mám jinou možnost, tak řediteli vyhovím, pokud ne, nikoli. Speciální případ nastane, když musíme zohlednit dodržování pracovních smluv, avšak i tehdy se snažíme nalézt společné řešení. Když má někdo smlouvu s nárokem na plný pracovní úvazek, musíme ji dodržet, což patřičně omezí možnost preferencí školy, ale bylo by velmi drahé platit učiteli plný plat, přičemž by pracoval na úvazek poloviční. To nejde.“

V čem spočívají změny ve smyslu autonomního balíčku? Rozumím tomu dobře, že ředitel se bude moci podílet na výběru svých pedagogů? (JK)

¹⁸⁶ Právní rámec připisující školám více autonomních kompetencí.

„Problém nastane, když je ředitel sám zaměstnán. Může jim sám dát výpověď? Má přehled o tom, kde jsou ještě volné hodiny? Není vyjasněno, zda ředitel může dávat výpovědi. Znamená to, že ředitel, který se ve svém odhadu s ohledem na počet žáků spletl, nebo ředitel může být přesvědčen o tom, že je kandidát ideální kolega na dalších 20 let, ovšem za pět let odejde do důchodu a jeho nástupce je jiného názoru. Není jasné, s kým pedagog uzavírá smlouvu, zda se školským úřadem či s ředitelem.“

4) aktuální pedeutologické problémy dané společností (otázka AD3)

Z pedeutologických problémů zmiňovaných v druhé kapitole zmiňuje Mag. Wicklicky stárnutí učitelské profese a feminizaci ve školství.

Mag. Peter Wicklicky: *„Stárnutí učitelské profese je rozhodně obrovský problém. Poměr počtu žen v profesi učitele hudební výchovy je v Horním Rakousku stále vyšší, avšak já v tomto problému neshledávám...“*

5) Kariérní řád učitele v Rakousku a systém odměňování aktivních pedagogů (otázka AD 5)

Ačkoli kariérní řád obdobný tomu českému v Rakousku neexistuje, spočívá kariérní postup v Rakousku na základě typu smlouvy, certifikátů a drobných ocenění.

Mag. Peter Wicklicky: *„V Rakousku existuje též něco jako kariérní systém, avšak na smluvním základě. O novém systému vzdělávání učitelů nemohu nic říci, mohu hovořit pouze o nynější situaci. Učitel LIII187 se smlouvou na dobu určitou neskládá zkoušky, ale je hodnocen prostřednictvím neustálého pozorování. Jednou ročně na něj ředitel zpracovává posudek (Dienstbeschreibung), který je následně archivován ve služebním aktu na školském úřadě. Po pěti letech je s učitelem buďto pracovní poměr ukončen na základě negativního hodnocení, nebo obdrží smlouvu na dobu neurčitou LI, která je spojena s finančními bonusy.“*

Existuje možnost ocenit zvláště aktivní učitele? (JK)

Systémy odměňování existují: listina ‚Poděkování a uznání‘ (‚Dank und Anerkennung‘) a pro každou školu 100–300 € ročně, které mohou využít k těmto účelům.“

4.8.3 Shrnutí

V následujícím přehledu jsou jednotlivé výroky respondentů shrnuty a porovnány.

¹⁸⁷ Označení smlouvy na dobu určitou.

Tabulka 41: Komparace vyhodnocení odpovědí účastníků rozhovorů v České republice a v Rakousku

	Okruh otázek	Stanoviska českých respondentů	Stanoviska rakouských respondentů
I. Pregraduální profesní příprava učitelů hudební výchovy	a) reflexe stávající nabídky a systému profesní pregraduální přípravy učitelů HV a chystané změny / Reflexe nad novým systémem vzdělávání učitelů HV v Rakousku	<p>Nabídka profesního vzdělávání učitele HV je dostatečná za předpokladu, že absolventi u profese učitele HV zůstanou. Nedostatečná praktická příprava během studia, motivace, či nízká finanční atraktivnost povolání by mohly zapříčinit odliv absolventů ze školství.</p> <p>Počínaje akademickým rokem 2017/18 vstoupí na pedagogických fakultách v Brně a v Praze v platnost nové akreditace studijních oborů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ. V budoucnu dojde ke změnám celého systému akreditací.</p>	<p>Reforma byla spojena s četnými počátečními problémy. Prof. Schwarzbauer, která shledává rozdělení diplomového studia na bakalářské a navazující magisterské za nevýhodné, a klade si v rozhovoru otázku, zda by zpětně vzato nebylo výhodnější vzdělávat formou volitelných modulů dva typy učitelů, jeden se specializací na inkluzi, integrativní pedagogiku a školní praxi, druhý na vědeckou problematiku a oblasti vyššího sekundárního stupně. Pro inspektora hudební výchovy Mag. Petera Wicklického je rozhodující, zda zůstane kvalita vzdělávání zachována.</p>
	b) poptávka studia	<p>K přijímacím zkouškám bakalářského programu se v Brně hlásí pravidelně cca. 80 kandidátů, z čehož úspěšně složí zkoušku a nastoupí 30–35 studentů, v Praze bylo v prvním ročníku bakalářského studia v akadem. Roce 2016/17 celkem 53 studentů, z čehož do navazujícího magisterského jich nastupuje 20–25.</p>	<p>V prvním ročníku bakalářského studia bylo v akademickém roce 2016/17 zapsáno 24 studentů, z toho 8 s hlavním místem studia v Linci a 16 v Salzburgu. Dr. Holz se obává, že určitou část potenciálních zájemců odradí vysoké vstupní požadavky.</p>
	c) participace studentů na tvorbě kurikul pregraduální profesní přípravy učitele HV	<p>Čeští studenti mají možnost výuku pravidelně evaluovat a prostřednictvím senátu, jehož jsou součástí, o kurikulech diskutovat. Členy kurikulární komise však nejsou.</p>	<p>Studentstvo rakouských vysokých škol („<i>Österreichische Hochschülerschaft</i>“) vybírá zástupce studentů, kteří se podílejí na utváření studijních plánů a jsou součástí kurikulární komise. Studentské návrhy pozitivně přispívají k řešení problémů a celkové atmosféře jednání.</p>

II. Problémy začínajícího učitele HV	a) zpětná vazba absolventů k problémům, se kterými se setkávali na počátcích své samostatné školní praxe	Kontakt s absolventy udržují dotazovaná pracoviště díky osobnímu kontaktu, systematické odezvy nejsou evidovány.	Odezvy probíhají na základě osobního setkání absolventů s vysokoškolskými pedagogy. Systematické vyhodnocování pomocí dotazníků v klastru <i>Mitte</i> nejsou realizovány.
III. Poptávka učitele HV a vybrané pedeutologické problémy	a) poptávka učitele HV v následujících dvaceti letech	Počet absolventů oboru učitelství hudební výchovy je dle respondentů dostatečný, avšak množství kvalitních resp. kompetentních učitelů nikoli.	Respondenti se shodují v domněnce, že v následujících dvaceti letech bude cítelný nedostatek učitelů hudební výchovy, zejména v oblasti nových středních škol (<i>NMS</i>).
	b) stárnutí učitelské profese a problémy feminizace ve školství		Z pedeutologických problémů zmiňovaných v druhé kapitole zmiňuje Mag. Wicklicky stárnutí učitelské profese a feminizaci ve školství.
	c) kariérní řád pro učitele		Ačkoli kariérní řád obdobný tomu českému v Rakousku neexistuje, spočívá kariérní postup v Rakousku na základě typu smlouvy, certifikátů a drobných ocenění.

4.9 Odpovědi na výzkumné otázky a verifikace hypotéz

4.9.1 Výzkumné otázky

1. *Jaké aspekty vedly respondenta k rozhodnutí stát se učitelem hudební výchovy?*
Rozhodujícími činiteli byly vlastní hudební zkušenost, vzor z rodiny, pedagogický vzor ze střední či umělecké školy, touha po práci s dětmi a mladými lidmi, splnění dětského snu, či alternativa volby profesionálního hudebníka. Společenská prestiž a finanční atraktivita učitelské profese nepatřily k rozhodujícím faktorům volby respondentů.
2. *Ze kterých předmětů/předmětových skupin pregraduální přípravy respondenti nejvíce/nejméně profitovali? Jaké předměty/oblasti by si naopak přáli během své pregraduální přípravy prohloubit?*

Nejvíce respondenti profitovali z výuky hry na hudební nástroj, klavírního praktika (Rakousko), hlasové výchovy, didaktiky hlasové výchovy dětí a mládeže (Rakousko), didaktiky hudební výchovy, oborové praxe, sbormistrovství, pěveckého sboru (ČR), harmonie, sluchové výchovy, intonace (ČR) a dějin hudby. Prohloubit si přejí předměty praktického, uměleckého a hudebně-pedagogického zaměření, jako jsou: doprovod lidových i populárních písní / klavírní praktikum, hra na kytaru, improvizace, hra z listu, nástrojová a hlasová výchova (ČR), zpěv populární hudby a jazzu (Rakousko), didaktika hudební výchovy odpovídající realitě školy, hudebně-pohybová výchova / tanec a pohyb, nová média v hudební výchově, dále oborovou praxi, dovednosti v oblasti jazzu a populární hudby včetně základů aranžování, hudební psychologii (Rakousko) či plánování výuky (Rakousko).

3. *Jakou formou probíhala výuka uměleckých předmětů?*

V Rakousku probíhala zpravidla individuálně (97 %), v Čechách individuálně (42,1 %), či formou skupinové výuky (34,7 %).

4. *Jací vysokoškolští pedagogové se pozitivně vryli dotazovaným do paměti?*
Česká republika: Alena Tichá (13x), Michal Košut (13x), Jaroslav Herden (10x), Petr Hala (10x), Jiří Holubec (9x), Leona Stříteská (8x), Marek Valášek (7x) a Jiří Kolář (6x)
Rakousko: Gerhard Wanker (10x), Franz Niermann (9x), Ernst Ludwig Leitner (7x), Christian Glanz (7x), Alfred Litschauer (7x), Johannes Steiner (6x) a Johannes Prinz (6x)

Dojžděli učitelé/studenti denně za vzděláním?

Nikoli, většina respondentů nedojžděla (58,7 % v ČR, 72 % v Rakousku).

5. *Setkávají se noví učitelé hudební výchovy se stejnými problémy začínajícího učitele dle Pařízka?*

Ano. K největším problémům začínajících učitelů patří *zvládnutí třídy a udržení kázně a aktivace třídy a udržení pozornosti*.

6. *Jaké jsou pohledy vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků na pregraduální přípravu učitelů a současné pedeutologické problémy?*

Odpověď na tuto otázku zachycuje předchozí kapitola 4.8.

4.9.2 Verifikace hypotéz

I. okruh - komparace motivace volby učitelské profese:

1. *Vlastní hudební zkušenost, učitelské povolání rodičů a pedagogický vzor ze střední školy jsou faktory ovlivňující kladně volbu profese učitele hudební výchovy.*

Ano. Za rozhodující aspekty při volbě učitelského povolání respondenti uvedli vlastní hudební zkušenost podílem 84,3 % (ČR) a 92 % (Rakousko), vzor z rodiny podílem 22,3 % (ČR) a 37 % (Rakousko) a pedagogický vzor ze střední školy podílem 20,7 % (ČR) a 35 % (Rakousko).

2. *V Rakousku je volba povolání učitele hudební výchovy podmíněna jeho finanční atraktivností a společenskou prestiží častěji než v České republice.*

Nikoli. Při volbě povolání učitele hudební výchovy sice hraje v Rakousku jeho finanční atraktivnost větší roli než v České republice (0 % ČR, 2 % Rakousko), avšak sociální prestiž profese zde je méně rozhodující (5,8 % ČR, 2 % Rakousko).

3. *Volbě profese učitele hudební výchovy nepředchází u většiny uchazečů důkladné seznámení se s touto profesí.*

Ano. Před definitivním rozhodnutím volby učitelské profese se s touto profesí seznámilo v České republice pouze 40,5 %, v Rakousku 28 % respondentů. Zápornou odpověď vybralo v ČR 47,9 %, v Rakousku 61 %, neví 11,6 % v ČR a 11 % v Rakousku.

4. *Většina respondentů je spokojena s volbou své profese a nelituje své profesní volby.*

Ano. Stejnou profesí by dnes vybralo 57,9 % v ČR a 74 % v Rakousku.

II. okruh - komparace obsahové stránky pregraduální profesní přípravy učitelů hudební výchovy:

5. *Respondenti z České republiky si častěji přejí více uměleckých prakticky orientovaných předmětů v pregraduální profesní přípravě učitele hudební výchovy, než jejich rakouští kolegové.*

Ano. Více umělecky prakticky orientovaných předmětů v pregraduální profesní přípravě učitele hudební výchovy jako jsou nástrojová (pěvecká) výchova a praktika si přeje v České republice 86 % respondentů, zatímco v Rakousku pouze 45 %.

6. *Většina respondentů z České republiky považuje poměr mezi teoretickou didaktickou přípravou v rámci odborných seminářů na vysokých školách a praktickou odbornou profesní přípravou v rámci pedagogických praxí za dostatečný.*

Nikoli. Poměr mezi teoretickou didaktickou přípravou v rámci odborných seminářů na vysokých školách a praktickou odbornou profesní přípravou v rámci pedagogických praxí považuje v České republice za dostatečný 19,8 % dotázaných, za nedostatečný jej označilo 64,5 %.

7. *Většina respondentů by ráda absolvovala (či již absolvovala) studijní pobyt na zahraniční univerzitě trvajícím alespoň jeden akademický semestr.*

Nikoli. Zahraniční pobyt na univerzitě by rádo absolvovalo v České republice 38 % respondentů a 6,6 % jej má již za sebou. Pro studium v cizině se tedy vyslovilo 44,6 % účastníků z ČR. V Rakousku stejnou možnost vybralo 50 % dotázaných (45 % a 5 %), čímž byla dosažena průměrná hodnota obou zemí pouze 47,3 %.

III. okruh - komparace spokojenosti s organizačními podmínkami pregraduálního studia:

8. *Většina respondentů shledává rozčlenění pregraduální profesní přípravy učitele do bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu za výhodné.*

Nikoli. Za výhodné považuje rozčlenění pregraduální přípravy učitele do bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu pouze 29,8 % respondentů z České republiky a 11 % z Rakouska.

9. *Rakouští respondenti jsou více spokojeni s prostorovými podmínkami výuky během svých studií než jejich čeští kolegové.*

Ano. Průměrné hodnocení prostorových podmínek pomocí sémantického diferenciálu na škále 1–7 činí u rakouských respondentů 4,8; 4,7 a 5,6, zatímco v České republice 4,6; 4 a 4.

10. *Většina českých respondentů je ochotna za účelem zlepšení kvality výuky a prostorových podmínek vzdělávací instituce platit školné.*

Nikoli. Školné je ochotno platit pouze 20,7 % respondentů z České republiky.

IV. okruh - komparace problémů začínajícího učitele:

11. *Většina dotazovaných hodnotí odborné kompetence získané během studia jako dostatečnou přípravu pro edukační praxi.*

Nikoli. Ačkoli v Rakousku hodnotí odborné kompetence získané během studia jako přípravu pro edukační praxi za dostatečné (52%), stejnou odpověď vybralo v Čechách pouze 29,8 % respondentů. Průměrná hodnota pozitivní odpovědi na tuto otázku činí tedy 40,9 %.

12. *Většina začínajících učitelů má/měla problém s udržením disciplíny třídy.*

Nikoli. Problém s udržením disciplíny třídy mělo/ má 25,6 % českých a 39 % rakouských dotazovaných.

13. Většina začínajících učitelů má/měla problém s doprovodnými administrativními činnostmi.

Nikoli. Problém s doprovodnými administrativními činnostmi mělo/má pouze 16,5 % respondentů z České republiky a 22 % z Rakouska.

14. Většina začínajících učitelů hudební výchovy se v případě nutnosti mohla/může během svých pedagogických počátků obrátit s prosbou o pomoc alespoň na jednoho zkušeného kolegu učitelského sboru.

Ano. S prosbou o pomoc se mohlo v době svých pedagogických počátků v případě nutnosti obrátit 71,1 % respondentů z České republiky a 76 % z Rakouska.

Závěr

V disertační práci zachytila autorka vybrané hudebně-pedeutologické problémy současné společnosti dvou historicky spjatých států. Významnou roli při výběru tématu hrála její osobní zkušenost se systémem pregraduální přípravy a s profesí učitele hudební výchovy v obou zemích i její pedagogické nadšení. V práci jsou představeny vybrané pedeutologické problémy učitele hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ v kontextu současné vzdělávací politiky České republiky a Rakouska. Součástí práce je srovnávací analýza kurikul vysokoškolské pregraduální profesní přípravy učitelů hudební výchovy obou zemí. Praktická výzkumná část prezentuje výsledky dotazníkového šetření názorů studentů oboru učitelství hudební výchovy a učitelů z praxe na vlastní pregraduální přípravu, na motivaci k volbě učitelské profese a reflektuje jejich problémy během první samostatné školní praxe. Závěrem jsou zachyceny pohledy vysokoškolských pedagogů a administrativních pracovníků na vybraná pedeutologická témata.

Na základě srovnávací analýzy kurikul vysokoškolského vzdělávání učitelů obou zemí jsou identifikovány shodné znaky a odlišnosti. Ke shodným znakům patří zejména vícestupňovost vysokoškolské přípravy, shodná roční kreditová náročnost v hodnotě 60ti ECTS bodů, získání bakalářského a magisterského titulu na konci jednotlivých studijních etap. Rozdíly spočívají v délce trvání bakalářského studia, poměrech jednotlivých předmětových kategorií, formě výuky uměleckých oborů. Zatímco je v České republice bakalářské studium zaměřeno na rozvoj znalostí v oblastech hudební vědy a hudební teorie, v Rakousku je kladen důraz na rozvoj uměleckých dovedností v rámci tzv. hlavního uměleckého oboru. V České republice zaujímají v bakalářském programu hudebně-pedagogické předměty a oborová praxe menší procento celkového počtu kreditů než v Rakousku. Hudebně-pedagogické předměty a oborová praxe tvoří základ kurikula navazujícího magisterského studia v obou zemích. Pro studenty rakouských vysokých škol je závazná hra na klavír, zpěv a praktikum hry na kytaru. V rakouských studijních plánech se častěji než v České republice objevují předměty se zaměřením na populární hudbu a improvizaci, jako jsou např. hra na klavír v jazzové a populární hudbě, praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě, zpěv v jazzové a populární hudbě, harmonie v jazzu, soubor jazzové a populární hudby, hra v souboru populární hudby, základy aranžování. Jednooborově lze studovat obor učitelství hudební výchovy pouze v České republice.

Z dotazníkového šetření v praktické části práce vyplývá, že rozhodujícími aspekty při volbě učitelského povolání jsou vlastní hudební zkušenost, vzor z rodiny a pedagogický vzor ze střední školy. Při volbě povolání učitele hudební výchovy sice hraje v Rakousku jeho finanční atraktivnost větší roli než v České republice, avšak sociální prestiž profese zde je méně rozhodující. Před definitivním rozhodnutím volby učitelské profese se s touto profesí seznámila méně než polovina respondentů. Stejnou profesi by si dnes vybrala většina dotazovaných.

Větší počet umělecky prakticky orientovaných předmětů v pregraduální profesní přípravě učitele hudební výchovy, jako jsou nástrojová (pěvecká) výchova a praktika, si přeje v České republice 86 % respondentů, zatímco v Rakousku pouze 45 %. Co se týče jednotlivých předmětů, profitovali respondenti nejvíce ze hry na hudební nástroj, klavírního praktika (Rakousko), hlasové výchovy, didaktiky hlasové výchovy dětí a mládeže (Rakousko), didaktiky hudební výchovy, oborové praxe, sbormistrovství, pěveckého sboru (ČR), harmonie, sluchové výchovy, intonace (ČR) a dějin hudby. Prohloubit si přáli předměty praktického, uměleckého a hudebně-pedagogického zaměření: doprovod lidových i populárních písní / klavírní praktikum, hru na kytaru, improvizaci, hru z listu, nástrojovou a hlasovou výchovu (ČR), zpěv populární hudby a jazzu (Rakousko), didaktiku hudební výchovy odpovídající realitě školy, hudebně-pohybovou výchovu/ tanec a pohyb, nová média v hudební výchově, dále oborovou praxi, dovednosti v oblasti jazzu a populární hudby včetně základů aranžování, hudební psychologii (Rakousko) či plánování výuky (Rakousko). K problémům začínajících učitelů patří zvládnutí třídy a udržení kázně aktivace třídy a udržení pozornosti.

Z rozhovorů vyplývá, že nabídka pregraduální přípravy na českých pedagogických fakultách je dostatečná. Start rakouské reformy přípravy učitelů byl spojen s počátečními problémy v důsledku zákonných odlišností univerzit a vysokých pedagogických škol. V případě možnosti by čeští respondenti zařadili do přípravy více uměleckých předmětů a oborové praxe, rakouští kolegové by navíc zvažili relevantnost hudebních nástrojů pro školní praxi. V prvním ročníku bakalářského studia studuje v Brně 30, v Praze 53, v klastru Mitte 24 studentů. Nové reakreditace pražské a brněnské fakulty platné od roku 2017/18 obsahují více hudebně-pedagogických předmětů, než tomu bylo dosud. Čeští studenti se mohou vyjadřovat ke studiu pomocí zpětné vazby, či prostřednictvím akademického senátu, jehož jsou součástí. V Rakousku tvoří zástupci studentů nedílnou součást kurikulární komise.

Kontakt s absolventy je v obou zemích udržován prostřednictvím osobních setkání. Zatímco je v následujících dvaceti letech počet učitelů hudební výchovy v České republice dostatečný, v Rakousku lze ve stejném časovém období počítat s vážnými personálními komplikacemi.

Z analýzy vysokoškolských kurikul a dotazníkového šetření ve výzkumné části práce lze definovat následující doporučení pro tvorbu studijních plánů pregraduální profesní přípravy učitele hudební výchovy:

1. Navýšení hodinové dotace předmětů nástrojové a hlasové výchovy v České republice.
2. Prohloubení výuky klavírních praktik za účelem nácviku doprovodu písní ve školní praxi v obou zemích.
3. Zavedení výuky hry na kytaru v České republice, nová kurikula v Rakousku tento předmět již obsahují.
4. Navýšení výuky hudebně-didaktických předmětů a oborové praxe. Udržování kontaktu s realitou školy.
5. Prohloubení pregraduálního vzdělání v oblasti jazzu a populární hudby v teoretické i praktické rovině zejména v České republice, nová kurikula v Rakousku tuto oblast již obsahují.
6. Obohacení kurikula o témata hodnocení v hudební výchově, plánování výuky a aktuální populární písně.

Závěry výzkumné části mohou pomoci vysokoškolským institucím při sestavování studijních programů či ke zlepšení nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Kvalita profesní přípravy učitelů zásadním způsobem ovlivňuje průběh celého školství. Lze si jen přát, aby oba státy navázaly na své vzájemné historické kořeny a současné společné tendence ve vzdělání a vyvinuly i v hudebně pedagogické oblasti spolupráci, která by byla zajisté přínosem pro obě strany. Tato práce je věnována českému a rakouskému učiteli hudební výchovy, nositeli kulturních tradic sousedních evropských zemí.

„Dobří, entuziastičtí kantoři mohou dobře učit i v tom sebenešikovnějším školském systému.

A naopak, ani sebedokonalejší systém nám nebude nic platný, nebudeme-li mít nápadité učitele, zapálené pro svou profesi.“ (Otto Wichterle, český přírodovědec a chemik)¹⁸⁸

¹⁸⁸ <http://tuni.tul.cz/rubriky/univerzita/id:11993> [online]. [cit. 2017-11-30].

Seznam použitých informačních zdrojů

BLÍŽKOVSKÝ, Bohumír. Pedeutologie a gradace profesionality pedagogických pracovníků. *Pedagogika*. 1990, 40(5), 503-519.

HEŘMANOVÁ, Vladislava. *Profesní sebepojetí učitelů*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2004. Acta Universitatis Purkynianae. ISBN 80-704-4618-8.

LÉBL, Vladimír a Ivan POLEDŇÁK. *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj. 1, Dějiny hudební vědy; Teorie hudební vědy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

LÉBL, Vladimír a Ivan POLEDŇÁK. *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj, 3*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. Učebnice pro vysoké školy.

LÉBL, Vladimír a Ivan POLEDŇÁK. *Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj, 2*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. Učebnice pro vysoké školy.

PAŘÍZEK, Vlastimil. *Učitel a jeho povolání: analýza učitelské profese*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. Pedagogické studie.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika: Moderní pedagogika. 4., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-503-5.

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru. 3., aktualiz. vyd.* Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-567-7.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník. 3., rozš. a aktualiz. vyd.* Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8579-2.

SPILKOVÁ, Vladimíra. *Současné proměny vzdělávání učitelů*. 2004. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-731-5081-6.

VÁŇOVÁ, Hana a Jiří SKOPAL. *Metodologie a logika výzkumu v hudební pedagogice. 2. přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1367-3.

WALTEROVÁ, Eliška, ed. *Učitelé jako profesní skupina, jejich vzdělávání a podpůrný systém: výstup projektu rezortního výzkumu MŠMT ČR č. LS 20007 Podpora práce učitelů:*

sborník z celostátní konference: [Praha, Univerzita Karlova, 19. září 2001] [online]. Praha: Univerzita Karlova, 2001. ISBN 80-729-0059-5.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Statistická ročenka České republiky 2012. Praha: Český statistický úřad, 2012. ISBN 978-80-250-2253-5.

Elektronické zdroje

HOPMANN, Stefan. Ergänzende Expertise zu LehrerInnenbildung NEU. Die Zukunft der pädagogischen Berufe. In: *Www.bmbf.gv.at* [online]. Wien: Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, 2010 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z: http://www.bmbf.gv.at/medienpool/19694/expertise_lehrerinn.pdf

HOPMANN, Stefan. *Bildung oder Ausbildung?: Die österreichische Reform der LehrerInnenbildung im europäischen Kontext* [online]. [cit. 2015-08-31]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=L4Yo96qtidY>

KASÁČOVÁ, Bronislava. Učitel'ská profesia v trendech teórie a praxe. In: *Www.mcpo.sk* [online]. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešově, 2004 [cit. 2017-08-04]. Dostupné z: <http://www.mcpo.sk/downloads/Publikacie/Ostatne/OSPED200502.pdf>

MAGURASHI, Wonder. INSIGHTS INTO THE ZIMBABWE INTEGRATED NATIONAL TEACHER EDUCATION COURSE: GRADUATES' MUSIC TEACHING COMPETENCE. *Muziki* [online]. 2015, 12(1), 86-102 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/18125980.2015.1031452. ISSN 18125980. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/18125980.2015.1031452>

OGAWA, Masafumi. Dreaming, Becoming, and Being a Music Teacher in Japan: An Insider's View of the Relationship between a Music Teacher's Career Path and Education Policy. *Arts Education Policy Review* [online]. 2013, 114(3), 149-156 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/10632913.2013.803427. ISSN 10632913. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10632913.2013.803427>

PELLEGRINO, Kristen. Exploring the Benefits of Music-Making as Professional Development for Music Teachers. *Arts Education Policy Review* [online]. 2011, 112(2), 79-88 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/10632913.2011.546694. ISSN 10632913.

Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10632913.2011.546694>

PETERSON, Amber Dahlén. A View of Current Evaluative Practices in Instrumental Music Teacher Education. *Arts Education Policy Review* [online]. 2014, 115(4), 121-130 [cit. 2017-08-09]. DOI: 10.1080/10632913.2014.948316. ISSN 1063-2913.

Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10632913.2014.948316>

PINKOVÁ, Pavlína. *Problémy začínajících učitelů* [online]. Brno, 2013 [cit. 2017-08-18].

Dostupné z: https://is.muni.cz/th/135518/pedf_m/. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Jana Krátká, Ph.D.

RÝDL, Karel, ed. Tvorba profesního standardu kvality učitele. In: *Www.msmt.cz* [online].

Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009 [cit. 2013-05-11].

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/standarducitele/navrh-standardu>

<Http://www.vienna.at/berufe-studie-oesterreicher-vertrauen-feuerwehrleuten-aber-nicht-politikern/3201389> [online]. [cit. 2014-05-10].

<Http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle/> [online]. [cit. 2016-12-18].

Https://www.bmb.gv.at/schulen/lehrdr/ldr_broschuere.pdf?5152xt [online]. [cit. 2016-11-03].

<Www.ehea.info> [online]. [cit. 2017-07-14].

<Www.osu.cz> [online]. [cit. 2016].

<Www.upol.cz> [online]. [cit. 2016].

<Www.slu.cz> [online]. [cit. 2016-12-27].

<Www.vscht.cz> [online]. [cit. 2016-12-27].

<Www.portal.ujep.cz> [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z:

https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAA

AAAAGNgYGBiYDMMyMjQ3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTU0szcA6LMwNidNhaGlgApRhAABjRnu8bAAAAA*#prohlizeniSearchResult

Www.portal.zcu.cz [online]. [cit. 2017-01-10]. Dostupné z:

https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAGNgYGBkYDM1NDOzMBdmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsl2NjcyMDYzMLUxNzc2MTI1OgDAMALbPF1ToAAAA*#prohlizeniSearchResult

Www.portal.osu.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:

https://portal.osu.cz/wps/portal!/ut/p/b1/jY_RTslwFIafxQcwPe26tb08bIN1Sh10E9qbZYnGsABLZAr49IJcoQE5d3_yfcl3iCfunlIqmKJcMTInft18Lt6aftGtm-Vx-6iOFU4TnYf0SWECOs3lBEPNgB8FdwagTg9AwWJbSAZS3OiPMOPiEUCGkoLGrBKRTRhgcJsPFw7hP39G_C_k7wcn4EriD3ClwWTd6pW4AyYutjwAKckceG3bffdh7S5XVdRTXVd9OdmPW8fMI96a9_HWlGmwSezOmKJ4eZ5WA4xnAxdsyMovh00IW97g3TdNNYI8/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/pw/Z7_C9ARDIJ51O9AD0IEJ8QA5I20K0/act/id=0/p=browserRok=2016/p=browserObor=812/p=browserProgram=319/p=prohlizeniAction=cz.zcu.stag.portlet

Www.ujep.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://tom.ujep.cz/plan/9013?lang=cs>

Www.portal.ujep.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:

https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAGNgYGBmYDMMyMrQwNxRmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNDS0NTMA6zI2MidNhamJpBtJhZGBkQKQdhkYmQBkGAFDhNaaeAAAA#prohlizeniSearchResult

Www.zcu.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:

https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAGNgYGBiYDM1tDA3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTSyMjUE6zMwszInTYWxiZAqUYQAACZVKmWwAAAA*#prohlizeniSearchResult

Www.statistik.at [online]. [cit. 2015-09-04]. Dostupné z:

http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/lehrpersonen/index.html

Www.nachrichten.at [online]. [cit. 2016-12-20]. Dostupné z:
<http://www.nachrichten.at/anzeigen/karriere/campus/Neues-Lehrerstudium-Groesste-Reform-seit-Jahren;art121,1680031>

Www.uni-mozarteum.at [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3590

Www.uni-mozarteum.at [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3587

Dlouhodobý program ČSSD. In: *Www.cssd.cz* [online]. Praha, 2013 [cit. 2017-05-01].
Dostupné z: <http://www.cssd.cz/data/files/cssd-dlouhodoby-program.pdf>

Prestiž povolání-červen 2012. Tisková zpráva. In: *Www.cvvm.soc.cas.cz* [online]. Praha:
Centrum pro výzkum veřejného mínění. Sociologický ústav AV ČR, 2012 [cit. 2014-05-10].
Dostupné z:
http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a6869/f3/eu120720.pdf

Stellungnahme zur Dienstrechts-Novelle 2013 – Pädagogischer Dienst. In: *Www.goed-ahs.at*
[online]. Wien: AHS-Gewerkschaft, 2013 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.goed-ahs.at/files/Stellungnahme_DRN.pdf

Www.standarducitele.cz [online]. [cit. 2014-05-11].

Www.vienna.at [online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.vienna.at/berufe-studie-oesterreicher-vertrauen-feuerwehrleuten-aber-nicht-politikern/3201389>

Www.oegb.at [online]. [cit. 2016-09-05].

Www.apps.odok.cz [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=RACKA7ADT895>

Www.rozcestnik.nidv.cz [online]. [cit. 2016-11-01].

Www.ceskaskola.cz [online]. [cit. 2016-11-04].
Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2015/03/standard-ucitele-misto-v-systemu.html>

Www.ooe.arbeiterkammer.at [online]. [cit. 2016-12-18]. Dostupné z:
https://ooe.arbeiterkammer.at/interessenvertretung/verteilungsgerechtigkeit/einkommen/Einkommen_in_Oesterreich.html

Www.lehrerinnenbildung.univie.ac.at [online]. [cit. 2017-07-26].

Mitteilungsblatt der Universität Mozarteum Salzburg: ausgegeben am 22.06.2016. In:
Www.uni-mozarteum.at [online]. Salzburg: Universität Mozarteum Salzburg, 2016 [cit. 2017-07-24]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3588

https://portal.osu.cz/wps/portal!/ut/p/b1/jc_dToNAEAXgZ_EJdtju7-W00LIoK-2Chb0hJDWmhJbEoBWfXtQrNa2du5N8JzlDPKkCLgTXQgeMlMQfm9f9UzPs-2PTfWYv6oXGTWgSHtxrDMFEiVojNxQYnUDIA6CJJpDRhcsUBSWv7K8wZvIOQHEVgMG4kMKFFHB2XR_OHMJ__S3xv8jfd77BhYlf4MIGG_eHR1JNTJ7dcgskJyWw2rVj_-LcW6ILMQSmLoZ8PaZtRe27Odn9GTzaJbm2zG1ZbZ72BRznHfJIDty8N1yqU3LGrz5AFrjIYk!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/pw/Z7_C9ARDIJ51O9AD0IEJ8QA5I20K0/act/id=0/p=browserRok=2016/p=browserSegment=10939/p=browserBlok=32494/p=browserObor=812/p=prohlizeniActi [online]. [cit. 2017-02-08].

<https://stag.uhk.cz/portal/studium/> [online]. [cit. 2017-02-08].

https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAGNgYGBkYDM1NDOzMBdmZADxOIPLektSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc2MTII0gDAMALbPFIToAAAA*#prohlizeniSearchResult [online]. [cit. 2017-02-19].

https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAGNgYGBiYDM1tDA3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTQ3MLEA6zMwszInTYWxiZAqUYQAAwB5y0GwAAAA*#prohlizeniSearchResult [online]. [cit. 2017-04-10].

<http://www.abebooks.de/Ausbildungsqualit%C3%A4t-Kompetenz-Lehrerberuf-Michael-Schratz-Christian/6710894316/bd> [online]. [cit. 2013-02-22].

Www.pdf.cuni.cz [online]. [cit. 2017-08-09].

Www.junker-verlag.de/de/Zeitschrift-DMP [online]. [cit. 2017-08-14].

Www.eera.eu [online]. [cit. 2017-08-05].

Http://www.ped.muni.cz/katedry-a-instituty/ivsv/o-institutu/ [online]. [cit. 2013-04-07].

Www.skolskeodbory.cz [online]. [cit. 2017-08-14].

Www.bifie.at [online]. [cit. 2017-07-10].

IPn zahajuje realizaci Kariérního systému, : 15. 3. 2015 [online]. In: . [cit. 2016-11-03].

Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/TTnet/konference_workshopy/MORAVA.pdf

Www.msmt.cz [online]. [cit. 2016-12-17]. Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zamestnanci-a-mzdove-prostredky-ve-skolstvi-rok-2015>

Http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle/ [online]. [cit. 2016-12-18].

Das neue Dienst- und Besoldungsrecht für neu eintretende Lehrer/innen. In: *Www.bmb.gv.at* [online]. Wien: Bundesministerium für Bildung und Frauen, 2015 [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: https://www.bmb.gv.at/schulen/lehrdr/ldr_broschuere.pdf?5152xt

Www.statistik.at [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z:

https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/lehrpersonen/index.html

Www.muni.cz [online]. [cit. 2016].

Www.cuni.cz [online]. [cit. 2016].

Www.mendelu.cz [online]. [cit. 2017-12-27].

Www.tul.cz [online]. [cit. 2016-12-27].

Www.stag.uhk.cz [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z:

https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAA AAAGNgYGBiYDMytLQ0NRVmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTSwMLYA6jAyMjEyI02FoaWoMIGEAAJykGItsAAAA#prohlizeniSearchResult

Www.stag.upol.cz [online]. [cit. 2017-01-02]. Dostupné z:
https://stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBkYDEyNDEUZmQAsTmKSxJLUr1TK8E8EV1LIyNjY3MjA2MzC1MTczMjU1MzoAwDAEqe8Gw4AAAAA#prohlizeniSearchResult

Www.muni.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2016_2017/P/NSS_HV2S_P_2011.html

Www.stag.uhk.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJyMhFmZADxOIPLektSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc0NDYyOgDAMAST4g9zoAAAA*#prohlizeniSearchResult

Www.portal.uejp.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://portal.uejp.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBmYDMYMrQwNxRmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNDS0NTMA6zI2MidNhamJpBtJhZGBkQKQdJuaGQBkGADTQIGyeAAAA#prohlizeniSearchResult

Www.zcu.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:
https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBiYDM1tDA3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTQ3MLEA6zMwszInTYWxiZAqUYQAAwB5y0GwAAAA*#prohlizeniSearchResult
tv

Www.bmbf.gv.at [online]. [cit. 2015-08-31]. Dostupné z:
<https://www.bmbf.gv.at/schulen/lehr/labneu/warum.html>

Www.bmb.gv.at [online]. [cit. 2017]. Dostupné z:
<https://www.bmb.gv.at/schulen/pbneu/fakten.html>

Www.uni-moz.at [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3588

Www.uni-mozarteum.at [online]. [cit. 2017-08-14]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3602

211. *Bundesgesetz: Dienstrechts-Novelle 2013 – Pädagogischer Dienst*. In: . Wien: Blatt für die Republik Österreich, 2013, ročník 2013, NR: GP XXV1AB6 S.7. BR: AB 9128 S. 825. Dostupné také z: http://bmbf.gv.at/medienpool/25777/bgbla_2013_i_211.pdf

Národní program rozvoje a vzdělávání v České republice. In: *Www.msmt.cz* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2001 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf>

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2012. Vzdělávání v roce 2012 v datech. In: *Www.msmt.cz* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2013 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyrocní-zpravy-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavani-v-ceske-1>

Www.anobudelip.cz [online]. [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: <http://www.anobudelip.cz/cs/onas/program/volby-2013/resortni-program/>

Www.bildungssystem.at [online]. [cit. 2016-09-05].

Www.msmt.cz [online]. [cit. 2017].

Www.bifie.at [online]. [cit. 2016-10-27].

Www.eduin.cz [online]. [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://www.eduin.cz/clanky/karierni-system-ucitele/>

Www.oeliug.at [online]. [cit. 2016-12-18]. Dostupné z: <http://www.oeliug.at/recht/gehalt/gehaltstabelle>

Www.impg.at [online]. [cit. 2017-07-24].

Rahmencurriculum für das Bachelorstudium Lehramt (BA Lehramt). In: *Www.mdw.ac.at* [online]. Wien: Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, 2014 [cit. 2017-07-24]. Dostupné z: <https://www.mdw.ac.at/upload/MDWeb/stdmp/downloads/Rahmen-BA-Lehramt1.pdf>

Mitteilungsblatt der Universität Mozarteum Salzburg: Ausgegeben am 30.06.2016. In: *Www.uni-mozarteum.at* [online]. Salzburg: Universtität Mozarteum Salzburg, 2016 [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3590

https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBkYDMyMjQ2NBVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsl2NjcyMDYzMLUxNzc1MjAwugDAMAwkhkqjoAAAA*#prohlizeniSearchResult [online]. [cit. 2017-02-08].

www.is.muni.cz [online]. [cit. 2017-02-08].

https://stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBiYDEyMjMXZmRgYGBk4CguSSxJ9U6tBPNEdC2NjIyNzY0MjM0sTE3MzU2NDE2A6gINDIISb2ZkamoGIGEAACJXo6poAAAA#prohlizeniSearchResult [online]. [cit. 2017-02-19].

<http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/ONPPP.html> [online]. [cit. 2017-04-08].

www.paedagogik-news.stangl.eu [online]. [cit. 2013-02-22].

[Mej.sagepub.com](http://mej.sagepub.com) [online]. [cit. 2017-08-14].

www.eas-music.org [online]. [cit. 2017-08-04].

http://userweb.pedf.cuni.cz/uvrv/index.php?option=com_content&view=article&id=52&Itemid=53 [online]. [cit. 2013-04-07].

Programové prohlášení vlády České republiky. In: www.vlada.cz [online]. Praha, 2014 [cit. 2017-08-14]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezitedokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf

<https://www.bmb.gv.at/schulen/gts/index.html> [online]. [cit. 2016-10-30].

www.goed-ahs.at [online]. [cit. 2016-05-10].

https://www.bmb.gv.at/schulen/lehr/labneu/paedagoginnenkompetenzen_26988.pdf?4dzgm2 [online]. [cit. 2016-11-05].

www.cvvm.soc.cas.cz [online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a6869/f3/eu120720.pdf

<http://kupnisila.cz/platove-tabulky-ucitelu-pedagogu-od-zari-2016/> [online]. [cit. 2016-12-18].

Stellungnahme zur Dienstrechts-Novelle 2013 – Pädagogischer Dienst. In: *Www.goed-ahs.at* [online]. Wien: AHS-Gewerkschaft, 2013 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.goed-ahs.at/files/Stellungnahme_DRN.pdf

Www.statistik.gv.at [online]. [cit. 2014-05-09]. Dostupné z: http://www.statistik.gv.at/web_de/statistiken/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/lehrpersonen/index.html

Www.jcu.cz [online]. [cit. 2016].

Www.ujep.cz [online]. [cit. 2016].

Www.czu.cz [online]. [cit. 2016-12-27].

Www.utb.cz [online]. [cit. 2016-12-27].

Www.portal.osu.cz [online]. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: [2]
https://portal.osu.cz/wps/portal!/ut/p/b1/jY_RTswFIafxQcwPe26tb08bIN1Sh10E9qbZYnGsABLZAr49IJcoQE5d3_yfcl3iCfunlIqmKJcMTInf18Lt6aftGtm-Vx-6iOFU4TnYf0SWECOs3lBEPNgB8Fd wagTg9AwWJbSAZS3OiPMOPiEUCGkoLGrBKRT RhgcJsPFw7hP39G_C_k7wcn4EriD3ClwWTd6pW4AyYutjwAKckceG3bffdh7S5XVdRTX Vd9OdmPW8fM196a9_HWlGmwSezOmKJ4eZ5WA4xnAxdsyMovh0OIW97g3TdNNYl8/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/pw/Z7_C9ARDIJ51O9AD0IEJ8QA5I20K0/act/id=0/p=browserRok=2016/p=browserObor=812/p=browserProgram=319/p=prohlizeniAction=cz.zcu.stag.por

Www.pedf.cuni.cz [online]. [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/plany.html>

Www.muni.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2016_2017/P/NZS_HV2_P_2011.html

Www.stag.uhk.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html> [online]. [cit. 2017-08-14].

Www.upol.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: https://www.stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAA

AAAAAAGNgYGBkYDEyMjMXZmQAsTmKSxJLUr1TK8E8EV1LIyNjY3MjA2MzC1M
TczNLAwtLoAwDAGe68cA4AAA#prohlizeniSearchResult

Www.bmb.gv.at [online]. [cit. 2016-12-20]. Dostupné z:

https://www.bmb.gv.at/schulen/ph/sto/index.html#heading__ffentliche_P_dagogische_Hochschulen

Www.bmb.gv.at [online]. [cit. 2016-12-20]. Dostupné z:

<https://www.bmb.gv.at/schulen/pbneu/verbuende.html>

Www.impg.at [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: <http://www.impg.at/index.php?id=7>

Www.impg.at [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z: <http://www.impg.at/index.php?id=7>

Www.survio.com [online]. [cit. 2017].

Arbeitsprogramm der österreichischen Bundesregierung 2013-2018. Erfolgreich. Österreich.

In: <Http://www.bka.gv.at/DocView.axd?CobId=53264> [online]. Wien: Bundeskanzleramt,

Bundesspressdienst, 2013 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: www.bka.gv.at

Programové prohlášení vlády České republiky. In: *Www.vlada.cz* [online]. Praha, 2014 [cit.

2014-05-09]. Dostupné z: [http://www.vlada.cz/assets/media-](http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezitedokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf)

[centrum/dulezitedokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf](http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezitedokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf)

Volební program KDU-ČSL 2013-2017. In: *Www.volby.kdu.cz* [online]. Praha: Křesťanská a

demokratická unie-Československá strana lidová, 2013 [cit. 2014-05-09]. Dostupné z:

<http://volby.kdu.cz/getmedia/0bb4631e-0fb2-478e-9d17-eea3ffd840df/KDU-CSL---Volebni-program-2013-2017.pdf.aspx>

Www.goed.at [online]. [cit. 2014-05-01].

Www.spoe.at [online]. [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: [http://spoe.at/story/kein-cent-weniger-](http://spoe.at/story/kein-cent-weniger-fuer-ausbau-der-ganztagsschulen)

[fuer-ausbau-der-ganztagsschulen](http://spoe.at/story/kein-cent-weniger-fuer-ausbau-der-ganztagsschulen)

Www.landesschulrat.at [online]. [cit. 2016-09-05].

Www.bmb.gv.at [online]. [cit. 2017].

Www.nuv.cz [online]. [cit. 2016-11-02].

Www.statistik.gv.at [online]. [cit. 2016-12-17]. Dostupné z:
http://www.statistik.gv.at/web_de/statistiken/bildung_und_kultur/

Www.kupnisila.cz [online]. [cit. 2016-12-18]. Dostupné z: <http://kupnisila.cz/platove-tabulky-ucitelu-pedagogu-od-zari-2016/>

Curriculum für das Masterstudium. Lehramt Sekundarstufe Allgemeinbildung. In: *Www.impg.at* [online]. Graz: Kunstuniversität Graz, 2016 [cit. 2017-07-24]. Dostupné z:
http://www.impg.at/fileadmin/upload/studium/ma_lehramt_sek_ab_evso.pdf

Mitteilungsblatt der Universität Mozarteum Salzburg: Ausgegeben am 28.06.2016. In:
Www.uni-mozarteum.at [online]. Salzburg: Universität Mozarteum Salzburg, 2016 [cit. 2017-06-28]. Dostupné z: https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3602

Mitteilungsblatt der Universität Mozarteum Salzburg: Ausgegeben am 22.6.2016. In:
Www.moz.ac.at [online]. Salzburg: Universität Mozarteum Salzburg, 2016 [cit. 2017-01-24].
Dostupné z: https://www.moz.ac.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3588

https://portal.osu.cz/wps/portal!/ut/p/b1/jc_RboJAEAXQb_ELZlgWWB5HwbIUkLqslX0hNDaNRcFpUGq_vrQ-1UbrvN3k3OQOGCgtxlzkaHNYg2nr4_at7rddW---s3GrmU_LQMaO9eRTgDKMxYIcyZCzEZS_AmIwBDmbqVwwFN6d_QeKuJcgCkdYKcNsnqsChmTf18crR_hf_xnMBfn7wRncmPgDbmzIom7_CuXivKtbHhEKWCOvVHPqDkp9xL52e0tWui8Wp7QpWfYph-w9HbIitNNCD2n_km9WSz2ladJukhXszW4-92XDa5p8AXki1Mc!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/pw/Z7_C9ARDIJ51O9AD0IEJ8QA5I20K0/act/id=0/p=browserRok=2016/p=browserSegment=10943/p=browserBlok=32503/p=browserObor=1903/p=prohlizeniAct [online]. [cit. 2017-02-08].

https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMytLQ0NRVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzcxMLQwugDAMARlqf5DoAAAA*#prohlizeniSearchResult [online]. [cit. 2017-02-08].

https://www.stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAAGNgYGBkYDEyMjMXZmQAsTmKSxJLUrITK8E8EVILyNjY3MjA2MzC1MTczMLI3MDoAwDAHR7gmc4AAAA#prohlizeniSearchResult [online]. [cit. 2017-02-24].

https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAA AAAAGNgYGBkYDM1MjA0NxRmZADxOIPLektSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzcyMLcyOgDAMAZcSyJzoAAAA*#prohlizeniSearchResult [online]. [cit. 2017-04-13].

<http://www.peterlang.com/index.cfm?event=cmp.ccc.seitenstruktur.detailseiten&seitentyp=produkt&pk=69145&cid=333> [online]. [cit. 2013-02-20].

[Jmt.sagepub.com](http://jmt.sagepub.com) [online]. [cit. 2017-08-14].

[Www.isme.org](http://www.isme.org) [online]. [cit. 2017-08-14].

[Www.musiceducation.at](http://www.musiceducation.at) [online]. [cit. 2017-08-06].

[Www.landesschulrat.at](http://www.landesschulrat.at) [online]. [cit. 2017-08-01].

[Www.oegb.at](http://www.oegb.at) [online]. [cit. 2016-05-10].

Standard učitele a jeho místo v kariérním systému učitelů. In: [Www.nidv.cz](http://www.nidv.cz) [online]. Praha: Národní institut pro další vzdělávání, 2013 [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: http://www.nidv.cz/cs/download/kariera/standard_ucitele/Standard_ucitele_a_jeho_misto_v_kariernim_systemu_ucitelu.pdf

[Www.statistik.at](http://www.statistik.at) [online]. [cit. 2016-12-17]. Dostupné z: https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/lehrpersonen/index.html

<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016> [online]. [cit. 2016-12-18].

https://ooe.arbeiterkammer.at/interessenvertretung/verteilungsgerechtigkeit/einkommen/Einkommen_in_Oesterreich.html [online]. [cit. 2016-12-18].

[Www.msmt.cz](http://www.msmt.cz) [online]. [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/genderova-problematika-zamestnancu-ve-skolstvi>

<https://aspvs.isacc.msmt.cz/> [online]. [cit. 2016-12-27].

[Www.uhk.cz](http://www.uhk.cz) [online]. [cit. 2016].

Www.cvut.cz [online]. [cit. 2016-12-27].

Www.upce.cz [online]. [cit. 2016-12-27].

Www.wstag.jcu.cz [online]. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z:

https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJQ2NBVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc1NTA0ugDAMA_F-jUjoAAAA*#prohlizeniSearchResult

Www.portal.ujep.cz [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z:

https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBiYDMYmJQ3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTU0szcA6LMwNidMBVGkJIGEAAAN65mf9sAAAA#prohlizeniSearchResult

Www.wstag.jcu.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:

https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJQ2NBVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzmxMDYwugDAMAmD--YDoAAAA*

Www.portal.osu.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:

https://portal.osu.cz/wps/portal!/ut/p/b1/jc_dToNAEAXgZ_EBmhwWFpbLEags2pV2WS17QzD9SQmUxKC1Pr2oV2paO3cn-U5yBiyUE46ccRcZhyXYff2629bDrt_X7We2fhWFtIhlxp37kGKUSSbmxCVDj42g_AFIJiPIWaRzwVAEF_ZvKPWCO0TBhYOSUhP4OmZI7mV9PHGE__Ufwf4ifz_4BmcmfoEzG1Tad2soRxac3HKLUMASvUo3x_5F67csNP7gyMoMxfw4a0qm3uVBPC8Oqkjc4YlQqU2-eliYa4oi07UT6Gw7nYay8Wq6- [online]. [cit. 2017-08-14].

Www.pedf.cuni.cz [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z:

<http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/ON2HV09.html>

Www.uhk.cz [online]. [cit. 2017-02-23]. Dostupné z:

https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJAYmhfMzADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc0NDYyOgDAMAST4g9zoAAAA*#prohlizeniSearchResult

Www.bmbf.gv.at [online]. [cit. 2015-09-04]. Dostupné z:
<https://www.bmbf.gv.at/schulen/lehr/labneu/fakten.html>

Www.mdw.ac.at [online]. [cit. 2017-07-30]. Dostupné z:
http://www.mdw.ac.at/studium/studienplan/BA_ME_16W.pdf

Das neue Dienst- und Besoldungsrecht für neu eintretende Lehrer/innen. In: *Www.bmb.gv.at* [online]. Wien: Bundesministerium für Bildung und Frauen, 2015 [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: https://www.bmb.gv.at/schulen/lehrdr/ldr_broschuere.pdf?5152xt

Professionelle Kompetenzen von PädagogInnen. Zielperspektive: Vorschlag des Entwicklungsrats vom 3. Juli 2013. In: *Www.bmbf.gv.at* [online]. Wien: Bundesministerium für Bildung und Frauen, 2013 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z:
<http://bmbf.gv.at/medienpool/26988/paedagoginnenkompetenzen.pdf>

Www.vlada.cz [online]. [cit. 2014-05-09].

Www.oevp.at [online]. [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: <http://www.oevp.at/themen/Bildung-und-Wissenschaft.psp>

Www.oeh.ac.at [online]. [cit. 2016-09-05].

Www.zakonyprolidi.cz [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563/zneni-20160112>

Www.nidv.cz [online]. [cit. 2016-11-02].

Www.pedagogicke.info [online]. [cit. 2016-11-05]. Dostupné z:
<http://www.pedagogicke.info/2016/11/karierni-rad-hodnoceni-dopadu-regulace.html#more>

Vwww.czso.cz [online]. [cit. 2016-12-18]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-3-ctvrtleti-2016>

Curriculum für das Bachelorstudium Lehramt Sekundarstufe Allgemeinbildung. In: *Www.impg.at* [online]. Graz: Kunstuniversität Graz, 2016 [cit. 2017-07-28]. Dostupné z:
http://www.impg.at/fileadmin/upload/studium/ba_lehramt_sek_ab_evso.pdf

Curriculum Materstudium Lehramt Sekundarstufe (Allgemeinbildung) Entwicklungsverbund „Cluster Mitte“: Mitteilungsblatt der Universität Mozarteum Salzburg. Ausgegeben am 24.06.2016 [online]. In: . Salzburg: Universität Mozarteum Salzburg, 2016 [cit. 2017-08-13]. Dostupné z: <https://www.uni-mozarteum.at/de/studium/sr.php?nr=28&c=1>

Www.uni-salzburg.at [online]. [cit. 2017-01-24].

https://portal.osu.cz/wps/portal/!ut/p/b1/jc_RToMwFABgZ_EJetqV0l6eDSZFQVhbN3pDSDRmZBuJMhGfXtQrNZs7d3_y_cl_iCcVDYQIIFCUkw3xh-Z1-9T02-7Q7D6zF_Vc4SrSaUDvFEag4lSWGGgGnE2g-gFQxxMo2MIUkoEML-xfY8LDWwAZSAoaExcKEzHA2WV9OHEI__XXxP8ifz_4BmcmfoEzG_Kk2z-SamLhyS03QCzZAK9NO3ZHY95S5URPde16W45ZW7H8XQ_5czbkNp5l1o0vvS0e7ldujvPyuB4Y2fvdcql0yxu8-gCe8j4c/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/pw/Z7_C9ARDIJ51O9AD0IEJ8QA5I20K0/act/id=0/p=browserRok=2016/p=browserSegment=10939/p=browserBlok=32495/p=browserObor=812/p=prohlizeniActi [online]. [cit. 2017-02-08].

[https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMytLQ0NRVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsl2NjcyMDYzMLUxNzcxMzc2OgDAMAFSMpFTtoAAAA#prohlizeniSearchResult](https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMytLQ0NRVmZADxOIpLEktSvVMrwTwRXUsl2NjcyMDYzMLUxNzcxMzc2OgDAMAFSMpFTtoAAAA*#prohlizeniSearchResult) [online]. [cit. 2017-02-08].*

<https://is.muni.cz/obory/4938> [online]. [cit. 2017-02-22].

<http://www.obory.upol.cz/obor/hudebni-kultura-se-zamerenim-na-vzdelavani/> [online]. [cit. 2017-04-10].

Www.musiceducation.at [online]. [cit. 2013-02-18].

Www.skoly-unesco.cz [online]. [cit. 2013-02-22].

Jrm.sagepub.com [online]. [cit. 2017-08-14].

Userweb.pedf.cuni.cz/hudebnivychova [online]. [cit. 2017-08-14].

Www.capv.cz [online]. [cit. 2017-08-05].

<http://www.upss.cz/o-nas/> [online]. [cit. 2013-04-07].

Www.bmb.gv.at [online]. [cit. 2016-05-18].

Www.goed.at [online]. [cit. 2016-05-10].

Http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ucitele-by-mohli-v-budoucnu-prochazet-ctyrmi-kariernimi [online]. [cit. 2014-05-11].

Http://www.csicr.cz/html/VZCSI2015_2016/flipviewerexpress.html [online]. [cit. 2016-12-17].

Seznam obrázků

Obrázek 1: Hudební pedeutologie v systému věd.....	17
Obrázek 2: Systém vzdělávací soustavy v České republice.....	22
Obrázek 3: Systém vzdělávací soustavy v Republice Rakousko	25
Obrázek 4: Zkoumaný časový úsek	137

Seznam tabulek

Tabulka 1: Komparace věkové struktury učitelů gymnázií v České republice a v Rakousku .	35
Tabulka 2: Srovnání sociální prestiže jednotlivých profesí v České republice a v Rakousku.	36
Tabulka 3: Komparace finančního ohodnocení učitele středních škol v České republice a v Rakousku.....	38
Tabulka 4: Komparace finančního ohodnocení AHS- učitele stávající a novelizované verze služebního zákona (1. 1. 2017).....	41
Tabulka 5: Přehled klastrů v novém systému vzdělávání rakouských učitelů.....	50
Tabulka 6: Seznam prezenčních bakalářských programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ použitých ve srovnávací analýze	53
Tabulka 7: Komparace formálních kritérií prezenčních bakalářských programů učitelství HV na 2. st. ZŠ a SŠ v ČR	55
Tabulka 8: Předmětové okruhy kurikul oboru učitelství HV pro 2. st. ZŠ a SŠ za účelem jejich obsahové komparace	56
Tabulka 9: Číselná komparace obsahové struktury prezenčních bakalářských programů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ v České republice	64
Tabulka 10: Shrnutí komparace obsahových kritérií prezenčních bakalářských programů v ČR	71
Tabulka 11: Komparace prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na PedF v ČR.....	73
Tabulka 12: Komparace formálních kritérií prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství HV na 2. st. základních škol a středních škol v České republice ..	77
Tabulka 13: Předmětové okruhy kurikul učitelství HV navazujících magisterských studií	78
Tabulka 14: Přehled komparovaných kategorií v navazujících magisterských programech učitelství HV v ČR	80
Tabulka 15: Seznam prezenčních bakalářských programů oboru hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy (víceletá gymnázia) použitých ve srovnávací analýze	101
Tabulka 16: Komparace formálních kritérií prezenčních bakalářských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku	104
Tabulka 17: Předmětové okruhy kurikul oboru učitelství HV na vyšších všeobecně vzdělávacích školách.....	104
Tabulka 18: Seznam hlavních uměleckých oborů prezenčního bakalářského studia v Rakousku.....	106

Tabulka 19: Nástrojová nabídka hlavních uměleckých oborů prezenčního bakalářského studia v Rakousku	106
Tabulka 20: Číselná komparace obsahové struktury prezenčních bakalářských programů učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku.....	116
Tabulka 21: Detailní komparace obsahové struktury kurikul prezenčních bakalářských programů učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku dle volby hlavního uměleckého předmětu	117
Tabulka 22: Shrnutí komparace obsahových kritérií prezenčních bakalářských programů ..	118
Tabulka 23: Seznam prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství hudební výchovy pro vyšší všeobecně vzdělávací školy (víceletá gymnázia) použitých ve srovnávací analýze	119
Tabulka 24: Komparace formálních kritérií prezenčních navazujících magisterských programů oboru učitelství HV na vyšších všeobecně vzdělávacích školách v Rakousku	121
Tabulka 25: Předmětové okruhy kurikul učitelství HV navazujících magisterských studií za účelem jejich obsahové komparace	121
Tabulka 26: Shrnutí komparace obsahových kritérií prezenčních navazujících magisterských program	128
Tabulka 27: Srovnávací analýza prezenčních navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy na vyšších všeobecně vzdělávacích školách v Rakousku.....	129
Tabulka 28: Shrnutí obsahové analýzy profesní přípravy učitele hudební výchovy v České republice a v Rakousku	132
Tabulka 29: Seznam institucí a osob, které se podílely na realizaci výzkumu	140
Tabulka 30: Seznam uskutečněných rozhovorů v rámci výzkumné části.....	141
Tabulka 31: Okruhy pedeutologických problémů výzkumných rozhovorů.....	143
Tabulka 32: Interpretace výzkumu - Základní statistické údaje	145
Tabulka 33: Interpretace výzkumu – Obecné informace o respondentech	147
Tabulka 34: Interpretace výzkumu – Volba profese učitele hudební výchovy.....	151
Tabulka 35: Interpretace výsledků výzkumu - Hodnocení důležitosti předmětových kategorií z hlediska rozvoje osobnosti učitele hudební výchovy a využitelnosti ve školní praxi na základě subjektivní zkušenosti respondentů	153
Tabulka 36: Interpretace výsledků výzkumu – Pregraduální příprava učitele hudební výchovy: obsahová stránka studia.....	156

Tabulka 37: Interpretace výsledků výzkumu – Spokojenost s prostorovými podmínkami pregraduálního studia	164
Tabulka 38: Interpretace výsledků výzkumu – Organizační stránka studia.....	165
Tabulka 39: Interpretace výsledků výzkumu – Začínající učitel - Komparace problémů začínajících učitelů dle Pařízka	170
Tabulka 40: Interpretace výsledků výzkumu – Začínající učitel	171
Tabulka 41: Komparace vyhodnocení odpovědí účastníků rozhovorů v České republice a v Rakousku	190

Seznam grafů

Graf 1: Platová křivka AHS-učitele dle nového a starého služebního zákona v Rakousku.....	42
Graf 2: Komparace počtu kreditů oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR	58
Graf 3: Komparace hodinové dotace oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR	58
Graf 4: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR	59
Graf 5: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů na PedF v ČR v procentech.....	59
Graf 6: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	60
Graf 7: Komparace kreditní struktury uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	60
Graf 8: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických a didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	61
Graf 9: Poměr kreditové struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	61
Graf 10: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	62
Graf 11: Poměr kreditové struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	62
Graf 12: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných, popř. ostatních předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy na PedF v ČR.....	63
Graf 13: Komparace počtu kreditů a semestrálních hodin jednooborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	66
Graf 14: Komparace kreditní struktury bakalářských jednooborových studijních programů oboru učitelství HV	66
Graf 15: Komparace kreditní struktury bakalářských jednooborových studijních programů oboru učitelství HV v ČR v procentech	67

Graf 16:Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů jednooborových bakalářských programů v ČR.....	68
Graf 17: Kreditní struktura uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR.....	68
Graf 18: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně-pedagogických, didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe jednooborových bakalářských programů na PedF v ČR	69
Graf 19: Kreditní struktura předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových bakalářských studijních programů na PedF v ČR	69
Graf 20: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy jednooborových bakalářských programů na PedF v ČR	70
Graf 21: Poměr kreditní struktury předmětů oblasti hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru učitelství HV v jednooborových bakalářských programech.....	70
Graf 22: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných a ostatních předmětů jednooborových bakalářských programů na PedF v ČR	71
Graf 23: Komparace počtu kreditů oboru učitelství hudební výchova pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) navazujících magisterských studijních programů na PedF v ČR.....	82
Graf 24: Komparace hodinové dotace oboru učitelství hudební výchova pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) navazujících magisterských studijních programů na PedF v ČR.....	82
Graf 25: Komparace kreditní struktury dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR	83
Graf 26: Komparace kreditní struktury oborů I. kategorie v procentech	83
Graf 27: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro 2. st. ZŠ (oborů I. kategorie) na PedF v ČR.....	84
Graf 28: Poměr kreditní struktury uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR.....	84
Graf 29: Komparace kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických, didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe v rámci dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy na 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR	85
Graf 30: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových	

navazujících magisterských programů učitelství HV pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR	86
Graf 31: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR	87
Graf 32: Poměr kreditové struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR	87
Graf 33: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných, popř. ostatních předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ (I. kategorie) na PedF v ČR	87
Graf 34: Komparace počtu kreditů oboru učitelství hudební výchova pro SŠ (II. kategorie) navazujících magisterských programů na PedF v ČR.....	88
Graf 35: Komparace hodinové dotace oboru učitelství hudební výchova pro SŠ (II. kategorie) navazujících magisterských programů na PedF v ČR.....	89
Graf 36: Komparace kreditní struktury dvouoborových navazujících magisterských programů pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR.....	90
Graf 37: Komparace kreditní struktury navazujících magisterských oborů II. kategorie v ČR v procentech	90
Graf 38: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR.....	91
Graf 39: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů pro střední školy (II. kategorie) na PedF v ČR.....	91
Graf 40: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických, didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe v rámci dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR...	92
Graf 41: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů pro střední školy (II. kategorie) na PedF v ČR.....	92
Graf 42: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových navazujících magisterských studijních programů oboru hudební výchova pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR	93
Graf 43: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro střední školy (II. kategorie) na PedF v ČR.....	94

Graf 44: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti sbor a sbormistrovství a volitelných, nepovinných, popř. ostatních předmětů dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství hudební výchovy pro SŠ (II. kategorie) na PedF v ČR	94
Graf 45: Komparace min. počtu kreditů a hodinové dotace oboru Učitelství HV pro ZŠ, SŠ a ZUŠ na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí n. Labem (III. kategorie)	95
Graf 46: Poměr kreditní struktury uměleckých předmětů k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových navazujících magisterských programů (III. kategorie) na PedF v ČR.....	96
Graf 47: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových navazujících magisterských programů (III. kategorie) na PedF v ČR	96
Graf 48: Poměr hodinové dotace předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u jednooborových navazujících magisterských programů (III. kategorie) na PedF v ČR	96
Graf 49: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů jednooborového navazujícího magisterského studijního programu oboru Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (III. kategorie).....	97
Graf 50: Komparace počtu kreditů oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku.....	108
Graf 51: Komparace hodinové dotace oboru hudební výchova bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku.....	108
Graf 52: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku	109
Graf 53: Komparace kreditní struktury bakalářských dvouoborových studijních programů v Rakousku v procentech	109
Graf 54: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku	110
Graf 55: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí nástrojová a hlasová výchova k ostatním oblastem oboru hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku	110
Graf 56: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace hudebně pedagogických a didaktických předmětů, speciálních metodik a oborové praxe v rámci dvouoborových bakalářských programů učitelství hudební výchovy v Rakousku	111
Graf 57: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciálních metodik a oborová praxe k ostatním oblastem oboru hudební výchovy u dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku	111

Graf 58: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblasti hudební teorie a hudební vědy dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku.....	112
Graf 59: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební věda k ostatním oblastem oboru hudební výchova u dvouoborových bakalářských studijních programů v Rakousku	112
Graf 60: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles a volitelných, nepovinných a ostatních předmětů dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v Rakousku	113
Graf 61: Detailní komparace kreditní struktury dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v závislosti na zvolený hlavní umělecký obor v rámci vysokoškolských institucí klastru Nord-Ost	113
Graf 62: Detailní komparace kreditní struktury dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v závislosti na zvoleném hlavním uměleckém oboru v rámci vysokoškolských institucí klastru Mitte	114
Graf 63: Detailní komparace kreditní struktury dvouoborových bakalářských studijních programů učitelství hudební výchovy v závislosti na zvoleném hlavním uměleckém oboru v rámci vysokoškolských institucí klastru West.....	117
Graf 64: Komparace počtu kreditů oboru učitelství hudební výchova pro vyšší všeobecně vzdělávací školy navazujících magisterských studijních programů v Rakousku	123
Graf 65: Komparace hodinové dotace oboru hudební výchova pro vyšší všeobecně vzdělávací školy navazujících magisterských studijních programů v Rakousku.....	123
Graf 66: Komparace kreditní struktury dvouoborových navazujících magisterských studijních programů pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku	124
Graf 67: Komparace kreditní struktury navazujících magisterských programů oboru učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku v procentech.....	124
Graf 68: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace uměleckých předmětů dvouoborových navazujících magisterských studijních programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku	125
Graf 69: Poměr počtu kreditů předmětů umělecké oblasti ke kreditům ostatních oblastí oboru hudební výchova u dvouoborových navazujících magisterských programů v Rakousku.....	125
Graf 70: Komparace kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborové praxe v rámci dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku. .	126
Graf 71: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební pedagogika, oborová didaktika, speciální metodiky a oborová praxe k ostatním oblastem oboru HV u dvouoborových navazujících magisterských studií pro všeobecně vzdělávací školy v Rakousku	126

Graf 72: Komparace kreditů a hodinové dotace předmětů oblastí hudební teorie a hudební vědy dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku	127
Graf 73: Poměr kreditní struktury předmětů oblastí hudební teorie a hudební vědy k ostatním oblastem oboru HV u dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku	127
Graf 74: Komparace počtu kreditů a hodinové dotace předmětů z oblastí sbor, sbormistrovství, vedení hudebních těles a volitelných, nepovinných a ostatních předmětů dvouoborových navazujících magisterských programů učitelství HV pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku	128

Seznam příloh

Příloha č. 1: <i>Návrh profesního standardu učitele v České republice</i>	1
Příloha č. 2: <i>Seznam prezenčních bakalářských, navazujících magisterských a magisterských studijních programů pro učitele 2. st. ZŠ a SŠ na českých univerzitách ke dni 27. 12. 2016....</i>	3
Příloha č. 3: <i>Seznam akreditovaných studijních programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na českých univerzitách s platností ke dni 27. 12. 2016</i>	15
Příloha č. 4: <i>Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro 2. st. ZŠ a SŠ v České republice v rámci bakalářských programů</i>	20
Příloha č. 5: <i>Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro 2. st. ZŠ a SŠ v České republice v rámci navazujících magisterských programů</i>	30
Příloha č. 6: <i>Přehled praxí v pedagogické přípravě učitele hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ v České republice analyzovaných kurikul</i>	44
Příloha č. 7: <i>Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku v rámci bakalářských programů</i>	49
Příloha č. 8: <i>Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku v rámci navazujících magisterských programů</i>	68
Příloha č. 9: <i>Přehled pedagogicko-praktického studia (PPS) v rámci profesní přípravy učitelů hudební výchovy pro všeobecně vzdělávací školy v Rakousku</i>	72
Příloha č. 10: <i>Dotazník ke kvalitě pregraduální přípravy učitele hudební výchovy 2. st. ZŠ a SŠ (česká verze)</i>	75
Příloha č. 11: <i>Přepis rozhovoru s PaedDr. Janem Prchalem</i>	84
Příloha č. 12: <i>Přepis rozhovoru s Doc. MgA. Janou Palkovskou</i>	87
Příloha č. 13: <i>Přepis rozhovoru s PhDr. Blankou Knopovou, CSc.</i>	93
Příloha č. 14: <i>Přepis rozhovoru s Ao. Univ. Prof. Dr. Michaelou Schwarzbauer v českém a německém jazyce</i>	96
Příloha č. 15: <i>Přepis rozhovoru s Mag. Dr. Christophem Holzem v českém a německém jazyce</i>	106
Příloha č. 16: <i>Přepis rozhovoru s Mag. Peterem Wicklickým v českém a německém jazyce</i>	113

Přílohy

Příloha č. 1: Návrh profesního standardu učitele v České republice

dle <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/reakce-msmt-na-petici-proti-kariernimu-radu> [cit. 10. 8. 2017]

Oblast A – Osobní profesní rozvoj

1.1 Profesní znalosti

Učitel má potřebné profesní znalosti, zejména znalosti cílů vzdělávání, znalosti kontextů vzdělávání, obecné pedagogické znalosti, znalosti obsahu vzdělávání, pedagogicko-psychologické znalosti o dětech, žácích nebo studentech a didaktické znalosti obsahu vzdělávání, a zakládá na nich své pedagogické působení.

1.2 Schopnost sebehodnocení a sebevzdělávání

Učitel reflektuje sebe sama, plánuje a naplňuje svůj osobnostní a profesní rozvoj se zřetelem k potřebám školy a svým profesním zájmům, systematicky se vzdělává, pečuje o svou psychosomatickou kondici a udržuje si všeobecný a kulturní rozhled.

Oblast B – Vlastní pedagogická činnost

2.1 Plánování výuky

Učitel systematicky plánuje co, jak a proč se mají děti, žáci nebo studenti učit na podkladě didaktické analýzy obsahu vzdělávání vzhledem ke stanoveným vzdělávacím cílům a s ohledem na individuální možnosti a potřeby dětí, žáků nebo studentů.

2.2 Podpora učení

Učitel využívá široké spektrum metod a forem výuky, které vedou k aktivnímu a kooperativnímu učení dětí, žáků nebo studentů. Individualizuje vzdělávání s ohledem na dispozice, zájmy, potřeby i možnosti jednotlivých dětí, žáků nebo studentů. Výchovně působí na děti, žáky nebo studenty, umožňuje jim získat vnitřní motivaci, osvojit si žádanou kompetence, dovednosti, návyky a znalosti.

2.3 Vytváření pozitivního prostředí ve škole – péče o klima

Učitel podporuje sociální klima, založené na vzájemném respektu a spolupráci. Vytváří podmínky pro učení dětí, žáků nebo studentů, které umožní, aby se mohli cítit dobře, kvalitně pracovat a usilovat o zlepšení svých výkonů.

2.4 Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání dětí, žáků nebo studentů

Učitel hodnotí průběh a výsledky vzdělávání dětí, žáků nebo studentů na základě jasných kritérií vztahených k cílům učení a s ohledem na individuální možnosti dítěte, žáka nebo studenta. Učitel hodnotí tak, aby dítě, žák nebo student získával informace pro své další učení a aby se učil autonomnímu hodnocení. Učitel vede děti, žáky nebo studenty k odpovědnosti za průběh a výsledky vzdělávání; opírá se přitom o účinnou komunikaci a spolupráci s ostatními učiteli, se zákonnými zástupci nebo s partnery školy.

2.5 Hodnocení vlastní pedagogické činnosti a její zlepšování

Učitel systematicky reflektuje procesy plánování, realizace vzdělávání a jejich výsledky s cílem zkvalitnit svoji práci a zvýšit tak efektivitu vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta.

Oblast C – Spolupráce a podíl na rozvoji školy

3.1 Sdílení a spolupráce

Učitel přispívá k vytváření pozitivního klimatu školy, založeného na vzájemném respektu, sdílení společných profesních hodnot a spolupráci.

3.2 Komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci

Učitel poskytuje zákonným zástupcům informace o škole a vzdělávání ve škole, spolupracuje s nimi při hledání cesty k rozvoji dítěte nebo žáka, usiluje o zapojení zákonných zástupců dětí, žáků nebo studentů do života školy.

3.3 Komunikace a spolupráce s partnery školy

Učitel komunikuje s partnery školy a účelně s nimi spolupracuje.

3.4 Rozvoj školy

Učitel se podílí na prezentaci a rozvoji školy.

Příloha č. 2: Seznam prezenčních bakalářských, navazujících magisterských a magisterských studijních programů pro učitele 2. st. ZŠ a SŠ na českých univerzitách ke dni 27. 12. 2016

<i>Univerzita</i>	<i>Fakulta / Studijní program</i>	<i>Obory*</i>	<i>Typ programu**</i>		
České vysoké učení technické v Praze	Specializace v pedagogice	učitelství odborných předmětů učitelství praktického vyučování a odborného výcviku	bakalářský		
Česká zemědělská univerzita v Praze	Specializace v pedagogice	poradenství v odborném vzdělávání učitelství odborných předmětů praktické vyučování	bakalářský		
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Pedagogická fakulta Učitelství pro střední školy	chemie informatika matematika základy společenských věd a občanské výchova	biologie český jazyk a literatura fyzika hra na nástroj nebo zpěv hudební výchova	německý jazyk psychologie tělesná výchova výpočetní technika	magisterský navazující magisterský
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Učitelství pro základní školy	matematika německý jazyk občanská výchova výpočetní technika s elektronikou výtvarná výchova zeměpis tělesná výchova výchova ke zdraví	anglický jazyk český jazyk a literatura dějepis francouzský jazyk fyzika a informatika fyzika hudební výchova chemie informatika technická výchova	Psychologie učitelství pro 1. stupeň základních škol přírodopis a pěstitelství přírodopis španělský jazyk technická výchova a výpočetní technika	navazující magisterský

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Specializace v pedagogice	anglický jazyk český jazyk a literatura francouzský jazyk fyzika historie hra na nástroj nebo zpěv hudební výchova chemie informační a komunikační technologie	informační technologie a e-learning tělesná výchova učitelství odborných předmětů výchova ke zdraví zeměpis informační technologie matematika německý jazyk	přírodopis přírodovědná a ekologická výchova sociální pedagogika společenské vědy španělský jazyk technická výchova výtvarná tvorba základy výrobní techniky	bakalářský
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Teologická fakulta Učitelství pro střední školy		náboženství a etika	výpočetní technika	navazující magisterský
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Filozofická fakulta Učitelství pro střední školy	anglický jazyk český jazyk a literatura francouzský jazyk	italský jazyk španělský jazyk hudební výchova matematika	speciální pedagogika výtvarná výchova základy společenských věd vizuální tvorba	navazující magisterský
Masarykova univerzita	Pedagogická fakulta Učitelství pro střední školy		anglický jazyk český jazyk a literatura galerijní pedagogika a zprostředkování umění	hlasová výchova hra na klavír hra na varhany	navazující magisterský

Masarykova univerzita	Učitelství pro základní školy	anglický jazyk a literatura český jazyk a literatura český jazyk a literatura se zaměřením na žáky s odlišným mateřským jazykem dějepis francouzský jazyk fyzika hudební výchova	chemie informatika křesťanská výchova německý jazyk matematika německý jazyk občanská výchova učitelství pro 1. st. základní školy přírodopis	ruský jazyk a literatura literatura speciální pedagogika technická a informační výchova výchova ke zdraví výtvarná výchova zeměpis	navazující magisterský
Masarykova univerzita	Specializace v pedagogice	anglický jazyk český jazyk a literatura dějepis francouzský jazyk fyzika hlasová výchova hra na klavír hra na varhany hudební výchova chemie lektor cizího jazyka - anglický jazyk lektor cizího jazyka - ruský jazyk matematika německý jazyk občanská výchova a základy společenských věd	pedagogické asistentství (anglický jazyk a literatura, dějepis, francouzský jazyk a literatura, fyzika, hudební výchova, chemie, křesťanská výchova, matematika, německý jazyk a literatura, český jazyk a literatura, občanská výchova, přírodopis, ruský jazyk a literatura, speciální pedagogika, speciální pedagogika se zaměřením na inkluzi) pedagogické asistentství (technická a informační výchova, výchova ke zdraví, výtvarná výchova, zeměpis) ruský jazyk	sociálně pedagogické asistentství speciální pedagogika - inkluzivní vzdělávání speciální pedagogika speciální výtvarná výchova technická a informační výchova praktické vyučování praktické vyučování a odborný výcvik vizuální tvorba výchova ke zdraví výtvarná výchova základy společenských věd zeměpis	bakalářský

Masarykova univerzita	Filozofická fakulta Učitelství pro střední školy	český jazyk a literatura estetická výchova francouzský jazyk a literatura italský jazyk a literatura latinský jazyk a literatura	německý jazyk a literatura pedagogika portugalský jazyk ruský jazyk a literatura	španělský jazyk a literatura základy společenských věd	navazující magisterský
Masarykova univerzita	Fakulta informatiky Učitelství pro střední školy	Informatika			navazující magisterský
Mendelova univerzita v Brně	Specializace v pedagogice	učitelství odborných předmětů učitelství praktického vyučování			bakalářský
Ostravská univerzita	Filozofická fakulta Učitelství pro střední školy	anglický jazyk český jazyk a literatura	francouzský jazyk a literatura historie německý jazyk a literatura pedagogika polský jazyk psychologie	ruský jazyk a literatura španělský jazyk a literatura základy společenských věd	navazující magisterský
Ostravská univerzita	Učitelství pro základní školy		anglický jazyk a literatura historie německý jazyk a literatura polský jazyk a literatura	ruský jazyk a literatura technická výchova výchova ke zdraví	navazující magisterský
Ostravská univerzita	Pedagogická fakulta Učitelství pro střední školy		hudební výchova a sbormistrovství	hudební výchova výtvarná výchova	magisterský navazující magisterské

Ostravská univerzita	Učitelství pro základní školy	český jazyk hudební výchova informační a komunikační technologie	matematika občanská výchova učitelství pro 1. stupeň základních škol výchova ke zdraví	navazující magisterský	
Ostravská univerzita	Specializace v pedagogice	český jazyk hudební výchova informační a komunikační technologie informační technologie matematika občanská výchova pedagogika sbormistrovství	výtvarná výchova výchova ke zdraví sociální pedagogika - prevence a resocializace technická výchova učitelství odborných předmětů učitelství odborných předmětů - specializace obchod a služby	učitelství odborných předmětů - specializace strojírenství sociální pedagogika výtvarná výchova pro střední školy a základní umělecké školy	bakalářský navazující magisterský
Slezská univerzita v Opavě	Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě Učitelství pro střední školy	anglický jazyk český jazyk a literatura dějepis informatika	matematika němčina čeština	navazující magisterský magisterský	
Slezská univerzita v Opavě	Fakulta veřejných politik v Opavě Specializace v pedagogice	edukační péče o seniory sociální patologie a prevence		bakalářský	
Univerzita Hradec Králové	Pedagogická fakulta Učitelství pro střední školy	hra na nástroj a sólový zpěv sbormistrovství pedagogika biologie český jazyk	chemie informatika ruský jazyk ruský jazyk a literatura	navazující magisterský magisterský	

			český jazyk a literatura dějepis fyzika hra na nástroj hudební výchova	sbormistrovství sólový zpěv tělesná výchova výtvarná výchova základy společenských věd základní techniky	
Univerzita Hradec Králové	Učitelství pro základní školy	učitelství pro 1. stupeň základních škol anglický jazyk a literatura biologie český jazyk a literatura dějepis	etická výchova francouzský jazyk a literatura fyzika hudební výchova chemie informatika matematika německý jazyk a literatura	občanská nauka ruský jazyk a literatura tělesná výchova výchova k občanství výtvarná výchova základy techniky	
Univerzita Hradec Králové	Specializace v pedagogice	anglický jazyk biologie bezpečnost práce v nevyrobní sféře český jazyk a literatura etická výchova francouzský jazyk fyzika grafická tvorba historie hra na nástroj a sólový zpěv hudební kultura chemie informační a komunikační technologie informatika matematika náboženská výchova	ruský jazyk řízení sboru sbormistrovství chrámové hudby výtvarná výchova pro základní umělecké a střední školy uměleckořemeslné textilní disciplíny výtvarná tvorba sociální komunikace v neziskovém sektoru sociální komunikace ve státní správě sociální patologie a prevence- sociální pedagogika německý jazyk	sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních společenské vědy tělesná výchova tělovýchovné a sportovní aktivity textilní tvorba transkulturní komunikace praktické vyučování	bakalářský navazující magisterský

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	Pedagogická fakulta Učitelství pro střední školy	dějepis německý jazyk a literatura sbormistrovství český jazyk a literatura	hudební výchova výtvarná výchova výtvarně edukativní studia	navazující magisterský magisterský	
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	Učitelství pro základní školy	anglický jazyk a literatura český jazyk a literatura dějepis hudební výchova německý jazyk	občanská výchova tělesná výchova učitelství pro 1. stupeň základních škol výtvarná výchova	navazující magisterský magisterský	
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	Specializace v pedagogice	anglický jazyk český jazyk a literatura hudební výchova hudební výchova pro pomáhající profese	popularizace hudby a organizace hudebního života sbormistrovství sociálně pedagogická asistence sociální pedagogika	školský management technická výchova výtvarná výchova výtvarná výchova pro pomáhající profese	bakalářský
Univerzita Karlova	Filozofická fakulta Učitelství pro střední školy	český jazyk a literatura	čeština jako cizí jazyk latinský jazyk a literatura	navazující magisterský	
Univerzita Karlova	Husitská teologická fakulta Učitelství pro střední školy	náboženství, etika a filozofie sociální pedagogika		navazující magisterský	
Univerzita Karlova	Specializace v pedagogice	náboženství, etika a filozofie		bakalářský	

Univerzita Karlova	Pedagogická fakulta Učitelství pro střední školy	chemie tělesná výchova společenské vědy, filozofie a etika anglický jazyk biologie český jazyk dějepis francouzský jazyk	hra na nástroj hudební výchova chemie informační a komunikační technologie matematika německý jazyk pedagogika rodinná výchova ruský jazyk sbormistrovství	speciální pedagogika technická a informační výchova tělesná výchova výchova ke zdraví výtvarná výchova základy společenských věd	navazující magisterský magisterský
Univerzita Karlova	Učitelství pro základní školy		učitelství pro 1. stupeň základní školy		magisterský
Univerzita Karlova	Specializace v pedagogice	anglický jazyk biologie, geologie a environmentalistika český jazyk dějepis francouzský jazyk hra na nástroj hudební výchova chemie	informační technologie management vzdělávání matematika náboženství, etika a filozofie německý jazyk Pedagogika ruský jazyk sbormistrovství chrámové hudby sbormistrovství speciální pedagogika školský management technická a informační výchova	tělesná výchova a sport praktické vyučování a odborný výcvik výchova ke zdraví výtvarná výchova základy společenských věd	bakalářský
Univerzita Pardubice	Fakulta filozofická Učitelství pro základní školy		anglický jazyk		navazující magisterský

Univerzita Pardubice	Specializace v pedagogice		anglický jazyk resocializační pedagogika		bakalářský navazující magisterský
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Fakulta humanitních studií	Učitelství pro základní školy	učitelství pro 1. stupeň základní školy		magisterský
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně		Specializace v pedagogice	andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů v neziskové sféře	sociální pedagogika učitelství odborných předmětů pro střední školy	bakalářský navazující magisterský
Univerzita Palackého v Olomouci	Pedagogická fakulta	Učitelství pro střední školy	dějepis odborné předměty pro zdravotnické školy sociální a zdravotněvědné předměty	technická a informační výchova výtvarná výchova základy společenských věd a občanské výchovy	navazující magisterský
Univerzita Palackého v Olomouci		Učitelství pro základní školy	anglický jazyk český jazyk německý jazyk	učitelství pro 1. stupeň základních škol přírodopis přírodopis a environmentální výchova	navazující magisterský
Univerzita Palackého v Olomouci	Specializace v pedagogice		anglický jazyk český jazyk a literatura	sociálně zdravotní práce se	bakalářský

		environmentální výchova historie hudební kultura informační výchova muzejní a galerijní pedagogika německý jazyk pedagogické asistentství řízení vzdělávacích institucí	zaměřením na vzdělávání společenské vědy učitelství praktického vyučování a odborného výcviku výchova ke zdraví výtvarná tvorba základy technických věd a informačních technologií	
Univerzita Palackého v Olomouci	Cyrlometodějská teologická fakulta Učitelství pro základní školy	křesťanská výchova náboženství se zaměřením na vzdělávání katechetika		magisterský
Technická univerzita v Liberci	Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Učitelství pro střední školy	český jazyk a literatura fyzika informatika a výpočetní technika informatika matematika základy společenských věd		navazující magisterský
Technická univerzita v Liberci	Učitelství pro základní školy	anglický jazyk dějepis chemie informatika a výpočetní technika matematika	německý jazyk občanská výchova učitelství pro 1. stupeň základní školy zeměpis	navazující magisterský magisterský

Technická univerzita v Liberci	Specializace v pedagogice	anglický jazyk český jazyk a literatura historie humanitní studia	německý jazyk španělský jazyk učitelství odborných předmětů	bakalářský
Západočeská univerzita v Plzni	Fakulta pedagogická Učitelství pro střední školy	anglický jazyk biologie český jazyk fyzika geografie hudební výchova	chemie informatika německý jazyk psychologie ruský jazyk tělesná výchova výtvarná výchova	navazující magisterský magisterský
Západočeská univerzita v Plzni	Učitelství pro základní školy	anglický jazyk biologie český jazyk dějepis fyzika geografie hudební výchova chemie informatika	matematika německý jazyk učitelství pro 1. stupeň základních škol ruský jazyk technická výchova tělesná výchova výchova ke zdraví výtvarná výchova	navazující magisterské
Západočeská univerzita v Plzni	Specializace v pedagogice	anglický jazyk český jazyk historie hudba informační a komunikační technologie německý jazyk	psychologie ruský jazyk sbormistrovství učitelství praktického vyučování a odborného výcviku vizuální kultura výchova ke zdraví	bakalářský

		zpěv	
Západočeská univerzita v Plzni	Fakulta filozofická Učitelství pro střední školy	francouzština základy společenských věd	navazující magisterský
	Specializace v pedagogice	Náboženství	bakalářský
Vysoká škola chemicko- technologická	Specializace v pedagogice	učitelství odborných předmětů	bakalářský
Zdroj: Databáze akreditovaných studijních programů vysokých škol MSMT https://aspvs.isacc.msmt.cz/ (dostupnost: 27.12.2016)			
* označení oborů není doslovné, pro větší přehlednost jsou citovány pouze aprobační předměty dle výuky na školách			
** souhrnné označení, alespoň jeden z oborů v předchozím sloupci je vypisován v uvedeném studijním programu			

Příloha č. 3: Seznam akreditovaných studijních programů oboru učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na českých univerzitách s platností ke dni 27. 12. 2016¹⁸⁹

<i>vysoká škola</i>	<i>fakulta vysoké školy webové stránky školy</i>	<i>studijní program</i>	<i>obor</i>	<i>typ programu</i>	<i>kód studijního programu</i>	<i>AKVO (číselník studijních oborů vysokých školy)</i>	<i>platnost akreditace (od - do)</i>	<i>délka (let)</i>	<i>forma studia poznámka</i>
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Pedagogická fakulta www.pf.jcu.cz	Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R233	17. 8. 2012 - 31. 12. 2018	3	prezenční
		Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R233	8. 1. 2015 - 31. 1. 2021	3	prezenční
		Učitelství pro základní školy	Učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ	navazující magisterský	N7506	7503T034	31. 8. 2019	2	prezenční/ pouze pro dostudování
		Učitelství pro základní školy	Učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ	magisterský	M7503	7503T034	31. 10. 2019	5	prezenční/ pouze pro dostudování
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ	navazující magisterské	N7504	7504T066	31. 1. 2021	2	prezenční
Masarykova univerzita	Pedagogická fakulta www.ped.muni.cz	Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R233	do 31. 12. 2017		pouze pro dostudování

¹⁸⁹ Zdroj: Databáze akreditovaných studijních programů vysokých škol MSMT <https://aspvs.isacc.msmt.cz/> [27. prosince 2016].

		Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R233	do 31. 8. 2019		kombinovaná forma
		Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R233	3. 8. 2016 - 31. 12. 2022		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Hudební výchova (dvouoborové)	navazující magisterský	N7504	7504T238	do 31. 8. 2019		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Hudební výchova (dvouoborové)	navazující magisterský	N7504	7504T238	do 31. 8. 2019		kombinovaná
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro základní a střední školy	navazující magisterské	N7504	-	31. 12. 2020		prezenční
		Učitelství pro základní školy	Učitelství hudební výchovy pro základní školy (dvouoborové)	navazující magisterský	N7503	7503T035	31. 8. 2019		prezenční
		Specializace v pedagogice	Pedagogické asistentství hudební výchovy pro základní školy (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7507R010	31. 8. 2019		akreditace omezena
Ostravská univerzita	Pedagogická fakulta www.pdf.osu.cz	Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání	bakalářský	B7507	7504R233	9. 7. 2014 - 31. 7. 2020		prezenční
		Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání	bakalářský	B7507	7504R233	do 1. 3. 2018		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	magisterský	M7504	7504T070	31. 8. 2019		pouze pro dostudování

		Učitelství pro základní školy	Učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň základních škol	navazující magisterský	N7506	7503T034	1. 3. 2018		prezenční
		Učitelství pro základní školy	Učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň základních škol	navazující magisterský	N7503	7503T034	31. 7. 2020		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	navazující magisterský	N7504	7504T072	do 31. 12. 2017		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	navazující magisterský	N7504	7504T072	9. 7. 2014 - 31. 7. 2020		prezenční
Univerzita Hradec Králové	Pedagogická fakulta www.uhk.cz/cs-CZ/PDF	Specializace v pedagogice	Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání	bakalářský	B7507	7507R029	17. 10. 2012 - 31. 8. 2019		prezenční
		Učitelství pro základní školy	Učitelství pro 2. stupeň základních škol - hudební výchova (dvouoborové)	navazující magisterský	N7503	7503T069	17. 10. 2012 - 31. 8. 2019		prezenční
		Učitelství pro základní školy	Učitelství pro 2. stupeň základních škol - hudební výchova (dvouoborové)	magisterský	M7503	7503T070	31. 7. 2012-31. 8. 2019		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství pro střední školy - hudební výchova	magisterský	M7504	7504T259	31. 8. 2019		pouze pro dostudování
		Učitelství pro střední školy	Učitelství pro střední školy - HV	navazující magisterský	N7504	7504T259	31. 7. 2012 -31. 8. 2019		prezenční

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	Pedagogická fakulta www.pf.ujep.cz	Specializace v pedagogice	Hudební výchova (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R238	9. 10. 2014 - 31. 12. 2020		prezenční
		Specializace v pedagogice	Hudební výchova (jednooborové)	bakalářský	B7507	7504R238	9. 10. 2014 - 31. 12. 2020		prezenční
		Specializace v pedagogice	Hudební výchova pro pomáhající profese	bakalářský	B7507	7507R104	11. 5. 2015 - 31. 8. 2019		prezenční
		Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání	bakalářský	B7507	7504R233	9. 10. 2014 - 31. 9. 2019		prezenční/ pouze pro dostudování
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro SŠ	magisterský	M7504	7504T020	31. 8. 2019		prezenční/ pouze pro dostudování
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro základní školy, střední školy a základní umělecké školy	navazující magisterské	N7504	7504T297	9. 10. 2014 - 31. 12. 2020		prezenční jednooborové studium
		Učitelství pro ZŠ	Hudební výchova pro 2. stupeň základních škol	navazující magisterský	N7503	7503T144	9. 10. 2014 - 31. 12. 2020		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro SŠ	navazující magisterské	N7504	7504T072	31. 12. 2020		prezenční
Univerzita Karlova	Pedagogická fakulta www.pedf.cuni.cz	Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R243	do 31. 12. 2017		prezenční
		Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R243	21. 5. 2009 - 1. 11. 2017		prezenční

		Specializace v pedagogice	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)	bakalářský	B7507	7504R243	1. 8. 2016 - 31. 12. 2022		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy - hudební výchova (dvouoborové)	navazující magisterský	N7504	7504T219	1. 8. 2016 - 31. 12. 2022		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy - hudební výchova (dvouoborové)	navazující magisterský	N7504	7504T219	do 31. 12. 2017		prezenční
Univerzita Palackého v Olouci	Pedagogická fakulta www.pdf.upol.cz	Specializace v pedagogice	Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání	bakalářský	B7507	7507R029	31. 12. 2021		prezenční
		Učitelství pro střední školy	Učitelství hudební výchovy pro střední školy a 2. stupeň základních škol	navazující magisterské	N7504	7504T273	31. 12. 2021		prezenční
Západočeská univerzita v Plzni	Fakulta pedagogická www.fpe.zcu.cz	Specializace v pedagogice	Hudba se zaměřením na vzdělávání	bakalářský	B7507	8201R098	31. 3. 2020		prezenční
		Učitelství pro SŠ	Učitelství hudební výchovy pro SŠ	navazující magisterské	N7504	7503T035	26. 2. 2016 - 31. 3. 2020		prezenční
		Učitelství pro ZŠ	Učitelství hudební výchovy pro ZŠ	navazující magisterský	N7503	7503T035	31. 3. 2020		prezenční

Příloha č. 4: Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro 2. st. ZŠ a ŠŠ v České republice v rámci bakalářských programů

název vysoké školy název oboru AKVO celkový počet počet kreditů v oboru HV počet kreditů druhého oboru počet kreditů společného základu
 kreditů

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání 7504R233 180 64 64 52

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova			Hlasová výchova			Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky			Oborová praxe			Hudební teorie			Hudební věda			Sbor a sbormistrovství			Volitelné, nepovinné a ostatní předměty								
poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu	poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu	poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu	poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu	poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu	poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu	poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu	poč. sem. hod.	zpřísob. ukončení	typ předmětu						
min.	počet ECTS		min.	počet ECTS		min.	počet ECTS		min.	počet ECTS		min.	počet ECTS		min.	počet ECTS		min.	počet ECTS		min.	počet ECTS							
Hra na nástroj I	1	zp	Cv	1	zp	Cv	1	Hudební pedagogika	2	Zk	P	3			Hudební nauka	1	Zk	P	2	Nauka o hudebních nástrojích	2	Zk	P	2	Univerzitní sbor (blok A1)	2	Zp	Cv	3
Hra na nástroj II	1	zp	Cv	1	zp	Cv	1							Intonace I	2	Zp	SE	2	Dějiny hudby I	2	Zk	P	3	Sborový zpěv (blok A1)	2	Zp	Cv	2	
Hra na nástroj III	1	zp	Cv	1	zp	Cv	1							Intonace II	2	Zk	SE	3	Dějiny hudby II	3	Zk	P	3	<i>student si vybírá z bloku A1 předmět s 2 b.</i>					
Hra na nástroj IV	1	zp	Cv	1	zp	Cv	1							Vokální kontrapunkt	2	Zp	SE	2	Dějiny hudby III	2	Zk	P	3	Univerzitní sbor (blok A2)	2	Zp	Cv	3	
Hra na nástroj V	1	zk	Cv	3										Harmonie I	2	Zp	P	2	Dějiny populární hudby a jazzu	2	Zp	P	2	Sborový zpěv (blok A2)	2	Zp	Cv	2	
Hra na nástroj VI	1	Zp	Cv	1										Harmonie II	2	Zp	P	2	Úvod do studia HV	1	Zp	P	1	<i>student si vybírá z bloku A2 předmět s 2 b.</i>					
														Harmonie III	2	Zk	P	2	Hudební psychologie	2	Zk	P	3	Univerzitní sbor (blok A3)	2	Zp	Cv	3	
														Nauka o hudebních formách I	2	Zp	P/SE	2					Sborový zpěv (blok A3)	2	Zp	Cv	2		
														Nauka o hudebních formách II	2	Zp	P/SE	3					<i>student si vybírá z bloku A3 předmět s 2 b.</i>						
																								Univerzitní sbor (blok A4)	2	Zp	Cv	3	
																								Sborový zpěv (blok A4)	2	Zp	Cv	2	
																								<i>student si vybírá z bloku A4 předmět s 2 b.</i>					
																								Univerzitní sbor (blok A5)	2	Zp	Cv	3	
																								Sborový zpěv (blok A5)	2	Zp	Cv	2	
																								<i>student si vybírá z bloku A5 předmět s 2 b.</i>					
																								Univerzitní sbor (blok A6)	2	Zp	Cv	3	
																								Sborový zpěv (blok A6)	2	Zp	Cv	2	
																								<i>student si vybírá z bloku A6 předmět s 2 b.</i>					
																								nepovinné předměty:					
																								Hudba a počítač	2	Zp	SE	0	
																								Hudebně historický proseminář	2	Zp	SE	0	
																								Univerzitní orchestr	3	Zp	SE	0	
																								Teorie hlasové výchovy	1	Zp	P	0	
	6		8		4		4		2		3		0		0				17		20		17		0		0		12

název vysoké školy	název oboru	AKVO	celkový počet kreditů	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu
Masarykova univerzita	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborově)	7504R233	193	79	68	46

obruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty											
počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS								
1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1					1	Zk	P	3	1	Zk	P	3	2	Zp	P	2	2	Cv	Zp	2	2					1	Zp	P	2			
1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1	2	Kv	Cv	3					1	Zk	P	3	2	Zp	SE	2	2	Cv	Zk	4	1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1				
1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1					2	SE	Z	2	2	Zk	P	4					2	Zp	Cv	4	2	Zp	Cv	4	2	Zp	Cv	4				
1	Zk	Cv	3	1	Zk	Cv	3					1	Zk	Cv	3	2	Zp	SE	2	2	Zp	SE	2					6	Zp	Cv	6	6	Zp	Cv	6				
1	Zk	Cv	2	1	Zk	Cv	2					1	Zk	Cv	3	2	Zp	P	2					3	Zp	Cv	4	3	Zp	Cv	4	1	Zp	Cv	1				
												2	Zp	Cv	2	2	Zp	SE	2					1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1	2	Zp	Cv	2				
												2	Zp	Cv	2	2	Zk	P	2					2	Zp	Cv	2	2	Kv	Cv	2	2	Kv	Cv	2				
												2	Zk	Cv	4	2	Zk	P	4					2	Kv	Cv	3	2	Kv	Cv	3	3	Kv	P	3				
																1	Kv	P	2					1	Zp	Cv	1	2	Zp	Cv	2	2	Kv	P	2				
												1	Zk	Cv	3									1	Zk	Cv	3												
5			8	5			8	2			3	0			0	14			24				30	4			6				0				0				

název vysoké školy Univerzita Hradec Králové
 název oboru Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)
 AKVO 7504R233
 celkový počet kreditů 180
 počet kreditů v oboru HV 67
 počet kreditů druhého oboru 67
 počet kreditů společného základu 46

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova			Hlasová výchova			Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky			Oborová praxe			Hudební teorie			Hudební věda			Sbor a sbormistrovství			Volitelné, nepovinné a ostatní předměty														
poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS												
1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1	1	Zp	SE	2																								
Hra na hudební nástroj 1*				Pěvecká výchova 1*				Hudba pro děti				Harmonie a polyfonie	2	Zp	SE	2	Dějiny světové hudby 1	2	Zp	P/SE	2	Pěvecký sbor 3	2	Zp	Cv	2	Úvod do improvizace pro houslisty* (povinně volitelný)	0,5	Zp	Cv	2				
Hra na hudební nástroj 2*	1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1	Úvod do hudební pedagogiky	2	Zk	P/SE	2	Hudební teorie	1	Zk	SE	3	Nauka o hudebních nástrojích	1	Zk	SE	3	Pěvecký sbor 4	2	Zp	Cv	2	Úvod do improvizace pro klaviristy* (povinně volitelný)	0,5	Zp	Cv	2		
Hra na hudební nástroj 3*	1	Zp	Cv	1	1	Zp	Cv	1	Hudba na počítači	1	Zp	SE	3	Intonace 1	2	Zp	SE	2	Dějiny světové hudby 2	2	Zp	P/SE	2	Pěvecký sbor 5	2	Zp	Cv	2							
Hra na hudební nástroj 4*	1	Zk	Cv	2	1	Zk	Cv	2					Harmonie a polyfonie	2	Zp	SE	2	Dějiny světové hudby 3	1	Zk	SE	2	Pěvecký sbor 6	2	Zp	Cv	2								
Hra na keyboard	1	Zp	Cv	1									Intonace 2	2	Zp	SE	2	Dějiny české hudby 1	2	Zp	P/SE	2	Základy řízení sboru 1	1	Zp	SE	2								
* student absolvuje 7 hodin individuální výuky za semestr																																			
			6				5				7		0		0			22			15		12		12							0		0	
3				2				4				0		17				12			15		11		12								0		0

název vysoké školy Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem
 název oboru Hudební výchova (dvouoborové)
 AKVO 7504R238
 celkový počet kreditů (ECTS bodů) 180
 počet kreditů v oboru HV 77
 počet kreditů druhého oboru 77
 počet kreditů společného základu 26

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty								
poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů									
0	Zp	-	1	Pěvecký výcvik I	1	Zp Cv	1									Hudební nauka	1	Zk	P	2	Dějiny světové hudby I	2	Zp	P/Cv	2	Řízení sboru I	1	Zp	P	1	Korepetice školních souborů (povinně vol.)	2	Zp	Cv	3	
1	Zp	Cv	1	Pěvecký výcvik II	1	Zp Cv	1	Hudební informatika	1	Zp	Cv	2					Intonace a rytmus I	2	Zp	P/Cv	1	Dějiny světové hudby II	2	Zk	P/Cv	4	Řízení sboru II	2	Zp	Cv	2	Harmonie u klavíru (povinně volitelná)	2	Zp	Cv	2
1	Zk	Cv	3	Pěvecký výcvik III	1	Zp Cv	1									Intonace a rytmus II	2	Zk	Cv	3	Dějiny české hudby I	2	Zp	P/Cv	2	Řízení sboru III	2	Zp	Cv	2	nepovinné předměty (VK - výběrové kurzy): Sborový zpěv (Nonartif.hudba) Interpretační seminář Koncertní sborový zájezd Hudba Latinské Ameriky Kytarový doprovod a harmonie v latinskoamerické hudbě Práce v notačním programu Sibelius Seminář melodram do školy Hudba v regionu Klavírní korepetice Komorní orchestr Metodika klavírní hry Metodika pěveckého výcviku Sborový zpěv (Divčí komorní sbor, Choreo) Soustředění pěveckých sborů (DKS) Hudebně polybová výchova - bříšň tanec					
1	Zp	Cv	1	Pěvecký výcvik IV	1	Zp Cv	1									Harmonie I	2	Zp	P/Cv	2	Dějiny české hudby II	2	Zk	P/Cv	3											
1	Zp	Cv	1	Pěvecký výcvik V	1	Zk Cv	3									Harmonie II	2	Zk	Cv	4	Nonartifeciální hudba I	2	Zp	P/Cv	2											
1	Zp	Cv	2													Hudební formy I	2	Zp	P/Cv	2	Nonartifeciální hudba II	2	Zk	P/Cv	3											
																Hudební formy II	1	Zk	P/Cv	3	Hudební estetika	1	Zp	P/Cv	2											
																Úpravy skladeb I	2	Zp	P/Cv	2	Hudební nástroje	1	Zp	P	2											
																Úpravy skladeb II	2	Zp	P/Cv	2	Úvod do studia HV	1	Zp	P	1											
																Rozbor skladeb I	1	Zp	P/Cv	2	Seminář k závěrečné práci	1	Zp	Cv	2											
																Rozbor skladeb II	1	Zp	P/Cv	1	Hudební psychologie	2	Zk	P/Cv	4											
																Rozbor skladeb III	2	Zk	P/Cv	3																
5			9	5			7	1			2	0			0	20			27	18			27	5			5	0			0					

název vysoké školy	název oboru	AKVO	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení
Univerzita Karlova	Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání (douoborové)	7504R243	180	72	70	22	16

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova			Hlasová výchova			Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky			Oborová praxe			Hudební teorie			Hudební věda			Sbor a sbormistrovství			Volitelné, nepovinné a ostatní předměty		
počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	epiřisob ukončení typ přemětu	min. počet ECTS
Nástrojová příprava I	1 Z Cv	1	Hlasová příprava I	1 Z Cv	1	Teorie hlasového	1 Z Cv	2				Intonace a sluchová analýza I	2 Z Cv	2	Nauka o hudebních nástrojích	1 Z Cv	2	Základy taktovací	2 Z Cv	2	Sborová praxe I (povinné volitelný)	2 Z Cv	2
Nástrojová příprava II	1 Zk Cv	2	Hlasová příprava II	1 Zk Cv	2							Intonace a sluchová analýza II	2 K Cv	2	Dějiny hudby I	2 Z P/Cv	2	Základy taktovací	2 Zk Cv	3	Orchestrální praxe I	2 Z Cv	2
Nástrojová příprava III	1 Z Cv	1	Hlasová příprava III	1 Z Cv	1							Intonace a sluchová analýza III	2 Z Cv	3	Dějiny hudby II	2 K P/Cv	2				student volí předmět v min.	2	2
Nástrojová příprava IV	1 Zk Cv	2	Hlasová příprava IV	1 Zk Cv	2							Hudební nauka	2 Z P/Cv	3	Dějiny hudby III	2 Z P/Cv	2				Sborová praxe II (povinné volitelný)	2 Z Cv	2
Nástrojová příprava V	1 Zk Cv	3	Hlasová příprava V	1 Zk Cv	3							Harmonie a základy kontrapunktu I	2 K Cv	2	Dějiny hudby IV	2 Z P/Cv	4				Orchestrální praxe II	2 Z Cv	2
Nástrojová příprava VI	1 Z Cv	1	Hlasová příprava VI	1 Z Cv	1							Harmonie a základy kontrapunktu II	1 Z Cv	3	Úvod do hudební estetiky	1 Z Cv	2				student volí předmět v min.	2	2
												Hudební formy	2 K P/Cv	2	Úvod do studia HV	1 Zk P	3				Sborová praxe III (povinné volitelný)	2 Z Cv	2
												Komplexní analýza skladeb	2 K P/Cv	2	Práce s hudebně informačními	1 K P	1				Orchestrální praxe III	2 Z Cv	2
																					student volí předmět v min.	2	2
																					Sborová praxe IV (povinné volitelný)	2 Z Cv	2
																					Orchestrální praxe IV	2 Z Cv	2
																					student volí předmět v min.	2	2
																					nepovinné předměty:		
																					Umělecká a vědecká prezentace	0 Z	-
																					Komorní sbor	2 Z Cv	
																					Smišený sbor	2 Z Cv	
																					Hra a doprovod písní na klavír	1 Z Cv	
																					Dramatická	2 Z Cv	
																					Etnická hudba a etnomuzikologie	2 Z/Cv	
																					Pravoslavná hudba	2 Z Cv	
																					Lidová píseň	2+Zk/Cv	
																					Interpretační	1 Cv Z	
																					Výběrový seminář z hudební výchovy I	1 Cv Z	
																					Výběrový seminář z hudební výchovy	1 Cv Z	
6	10		6	10		1	2		0	0		15	19		12	18		4	5		8	8	

název vysoké školy

název oboru

AKVO

celkový počet
kreditů

počet kreditů v oboru HV

počet kreditů druhého oboru

počet kreditů společného základu

Univerzita Palackého
v OlomouciHudební kultura se
zaměřením na vzdělávání

7507R029

180

67

67

46

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova			Hlasová výchova			Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody			Oborová praxe			Hudební teorie			Hudební věda			Sbor a sbormistrovství			Volitelné, nepovinné a ostatní předměty				
počet sem. hod.	způsob	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob	typ předmětu	min. počet ECTS	počet sem. hod.	způsob	typ předmětu	min. počet ECTS	bodů	
Hra na nástroj 1	1	Zp Cv	2	Hlasová výchova 1	1	Zp Cv	2	Teorie mluvního a zpěvního hlasu	1	Ko P	1														
Hra na nástroj 2	1	Zp Cv	1	Hlasová výchova 2	1	Zp Cv	1																		
Hra na nástroj 3	1	Zp Cv	1	Hlasová výchova 3	1	Zp Cv	1																		
Hra na nástroj 4	1	Zk Cv	2	Hlasová výchova 4	1	Zk Cv	2																		
								Nauka o harmonii 1	2	Zk P/Cv	2	Dějiny evropské hudby 1	2	Zp P/SE	2	Řízení sboru 1	2	Zp Cv	1	Poslechový seminář hudebního sboru 1	2	Zp Cv	2		
								Nauka o harmonii 2	2	Zp P/Cv	2	Dějiny evropské hudby 2	2	Zp SE	2	Řízení sboru 2	2	Zp Cv	1	Sborový zpěv 1 (povinně volitelný)	2	Zp Cv	2		
								Nauka o harmonii 3	2	Zp P/Cv	1	Dějiny evropské hudby 3	2	Zp P/SE	1	Řízení sboru 3	2	Zp Cv	2	Souborová (komorní) hra 1	2	Zp Cv	2		
								Nauka o harmonii 4	2	Zp P/Cv	2	Dějiny evropské hudby 4	2	Zk P/SE	2	Řízení sboru 4	1	Zk Cv	2	Poslechový seminář hudebního sboru 4	1	Zp Cv	2		
								Nauka o harmonii 5	2	Zk P/Cv	2	Dějiny české hudby 1	2	Zp P/Cv	2					Sborový zpěv 2 (povinně volitelný)	2	Zp Cv	2		
								Intonace a sluchová analýza 1	2	Zp Cv	2	Dějiny české hudby 2	2	Zk P/Cv	2					Souborová (komorní) hra 2	2	Zp Cv	2		
								Intonace a sluchová analýza 2	2	Zp Cv	2	Populární hudební kultura 1	1	Zp P	1					Sborový zpěv 3 (povinně volitelný)	2	Zp Cv	2		
								Intonace a sluchová analýza 3	2	Zk Cv	2	Populární hudební kultura 2	1	Zp P	1					Souborová (komorní) hra 3	2	Zp Cv	2		
								Nauka o hudebních formách 1	1	Zp Cv	1	Nauka o hudebních nástrojích	1	Zp P	1					Sborový zpěv 4 (povinně volitelný)	1	Zp Cv	2		
								Nauka o hudebních formách 2	2	Zp SE	1									Souborová (komorní) hra 4	2	Zp Cv	2		
								Nauka o hudebních formách 3	2	Zk SE	2									Sborový zpěv 5 (povinně volitelný)	1	Zp Cv	2		
																				Souborová (komorní) hra 5	2	Zp Cv	2		
																				Sborový zpěv 6 (povinně volitelný)	1	Zp Cv	2		
																				Souborová (komorní) hra 6	2	Zp Cv	2		
																				Seminář k závěrečné práci	1	Zp SE	2		
																				Úvod do hudebního managementu	1	Zp SE	1		
																				Hudba a počítače 1	10 sem. hod.	Zp Cv	2		
																				Hudba a počítače 2	10 sem. hod.	Zp Cv	2		
																				<i>student je povinen získat alespoň 15 kreditů z povinně volitelných předmětů</i>				10	15
																				nepovinné předměty:					
																				Komorní sbor ATENEO 1-6	3	Zp Cv			
																				Poslechový seminář evropské Sborový zpěv (pop. a jazzová hudba) 1-	1	Zp Cv			
4	6	4	6	1	1	0	0	21	19	15	14	7	6	10	15										

název vysoké školy **Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem** název oboru **Hudební výchova (jednooborové)** AKVO **7504R238** celkový počet kreditů (ECTS bodů) **180** počet kreditů v oboru HV **154** počet kreditů druhého oboru **0** počet kreditů společného základu **26**

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty											
	počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS		počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS		počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS		počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS		počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS		počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS		počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS		počet sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet ECTS
Hra na nástroj I	0	Zp	-	1	Pěvecký výcvik I	1	Zp	Cv	1						Hudební nauka	1	Zk	P	3	Dějiny světové hudby I	2	Zp	P/Cv	2	Pěvecký sbor I	2	Zp	Cv	2										
Hra na nástroj II	1	Zp	Cv	1	Pěvecký výcvik II	1	Zp	Cv	1	Hudba pro děti I	2	Zp	P/Cv	2	Intonace a rytmus I	2	Zp	P/Cv	2	Dějiny světové hudby II	2	Zk	P/Cv	4	Pěvecký sbor II	2	Zp	Cv	3										
Hra na nástroj III	1	Zk	Cv	3	Pěvecký výcvik III	1	Zp	Cv	1	Hudba pro děti II	2	Zk	P/Cv	3	Intonace a rytmus II	2	Zk	Cv	4	Dějiny české hudby I	2	Zp	P/SE	3	Pěvecký sbor III	2	Zp	Cv	3										
Obligátní nástroj I	1	Zp	Cv	1	Pěvecký výcvik IV	1	Zp	Cv	1	Hudební informatika	2	Zp	Cv	2	Harmonie I	2	Zk	P/Cv	3	Dějiny české hudby II	2	Zk	P/Cv	4	Pěvecký sbor IV	2	Zp	Cv	3										
Obligátní nástroj II	1	Zp	Cv	1	Pěvecký výcvik V	1	Zk	Cv	3	Hudebně dramatická	2	Zp	Cv	2	Harmonie II	2	Zk	P/Cv	3	Hudební nástroje	1	Zp	P	1	Pěvecký sbor V	2	Zp	Cv	3										
Obligátní nástroj III	1	Zp	Cv	2					2	Hudebně pohybová	2	Zp	Cv	2	Hudební formy I	2	Zk	Cv	2	Hudba v regionu I	1	Zp	Cv	2	Pěvecký sbor VI	2	Zp	Cv	3										
Obligátní nástroj IV	2	Zp	Cv	1											Hudební formy II	1	Zk	P	4	Hudba v regionu II	2	Zp	Cv	2	Řízení sboru I	1	Zp	P	2										
Obligátní nástroj V	1	Zp	Cv	1											Rozbor skladeb I	1	Zp	P	1	Lidová píseň	2	Zk	P/Cv	3	Řízení sboru II	2	Zp	Cv	2										
Obligátní nástroj VI	1	Zp	Cv	1											Rozbor skladeb II	1	Zp	P	2	Poslechový seminář I	2	Zp	Cv	2	Řízení sboru III	2	Zp	Cv	3										
Soubořová hra I	2	Zp	Cv	3											Rozbor skladeb III	2	Zk	P/Cv	4	Poslechový seminář II	2	Zp	Cv	3															
Soubořová hra II	2	Zk	Cv	2											Úpravy skladeb I	2	Zp	P/Cv	2	Poslechový seminář III	2	Zp	Cv	2															
Soubořová hra III	1	Zp	Cv	2											Úpravy skladeb II	2	Zp	P/Cv	2	Nonartifciální hudba I	2	Zk	P/Cv	2															
Soubořová hra IV	2	Zk	Cv	3											Úpravy skladeb III	2	Zp	P/Cv	2	Nonartifciální hudba II	2	Zk	P/Cv	4															
Soubořová hra V	3	Zp	Cv	3																Hudební estetika	1	Zk	P	3															
Soubořová hra VI	1	Zp	Cv	3																Úvod do studia HV	1	Zp	P	1															
Hra na zobcovou	2	Zk	Cv	3																Seminář k závěrečné	1	Zk	Cv	2															
Doprovod písní I	1	Zp	Cv	1																Hudební psychologie	2	Zk	P/Cv	4															
Doprovod písní II	1	Zp	Cv	1																																			
Doprovod písní III	1	Zp	Cv	1																																			
				34					7					#					0					34					44					24					0
				25					5					10					0					22					29					17					0

název vysoké školy	název oboru	AKVO	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů vedlejšího sloupce či prohlubujícího modulu hudební výchovy	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení
Západočeská univerzita v Plzni	Hudba se zaměřením na vzdělávání (jednooborové s tvz."vedlejším sloupem")	8201R098	180	82	61	30	7

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty						
	poč.sem.hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč.sem.hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč.sem.hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč.sem.hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč.sem.hod.	způsob	typ přemětu	min. počet	ECTS bodů		poč.sem.hod.	způsob	typ přemětu	min. počet	ECTS bodů			
Hra na nástroj 1	1	Zk	Cv	2	Pěvecká vých	2	Zk	SE	3						Hudební teorie	2	Zp	P/SE	2	Dějiny hudby 1	4	Zp,	P/SE	5	Sborový zpěv 1	2	Zp	SE	2	Sborový zpěv 3-5 (povinně volitelný)				
Hra na nástroj 2	1	Zp	Cv	1	Pěvecká vých	1	Zp	Cv	1	Kreativní Hv praktikum 1	2	Zp	SE	2	Intonace a sluchová výchova 1	2	Zk	SE	3	Dějiny hudby 2	2	Zp	P/SE	2	Sborový zpěv 2	2	Zp	SE	2	Zahraniční hudebně vzdělávací praxe 1-				
Hra na nástroj 3	1	Zp	Cv	1	Pěvecká vých	1	Zp	Cv	1	Kreativní Hv praktikum 2	2	Zp	SE	2	Intonace a sluchová výchova 2	2	Zp	P/SE	2	Hudba nonartificiální	3	Zp,	P/SE	4	Řízení sboru 1	2	Zp	SE	2	student volí předmět v min.	0			6
Hra na nástroj 4	1	Zp	Cv	1	Pěvecká vých	1	Zp	Cv	1						Harmonie 1	2	Zk	P/SE	3	Hudba od 20. století	2	Zk	P/SE	3	Řízení sboru 2	2	Zp	SE	2					
Hra na nástroj 5	1	Zp	Cv	1	Pěvecká vých	1	Zp	Cv	1						Harmonie 2	2	Zp	P/SE	2	Bakalářská práce 1	0	Zp	-	6										
Hra na nástroj 6	1	Zp	Cv	1	Pěvecká vých	1	Zp	Cv	1						Hudební formy 1	2	Zp	P/SE	2	Bakalářská práce 2	0	Zp	-	6										
															Hudební formy 2	2	Zk	P/SE	3	Úvod do hudební psychologie	2	Zk	P/SE	3										
															Rozbor skladeb	2	Zk	P/SE	3															
	6			7					8					4					4									0					0	6

název vysoké školy	název oboru	AKVO	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV včetně prohlubujícího modulu	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení
Západočeská univerzita v Plzni	Hudba se zaměřením na vzdělávání (jednooborové s tzv. "prohlubujícím sloupem")	8201R098	180	143	0	30	7

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty									
	poč. sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč. sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč. sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč. sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet		poč. sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet	ECTS bodů		poč. sem. hod.	způsob	typ přemětu	min. počet	ECTS bodů						
Hra na nástroj 1	1	Zk	Cv	2	Pěvecká výchova 1	2	Zk	SE	3							Hudební teorie	2	Zp	P/SE	2	Dějiny hudby 1	4	Zp,	P/SE	5	Sborový zpěv 1	2	Zp	SE	2	Sborový zpěv 3-5 (povinně volitelný předmět)						
Hra na nástroj 2	1	Zp	Cv	1	Pěvecká výchova 2	1	Zp	Cv	1	Kreativní Hv praktikum 1	2	Zp	SE	2		Intonace a sluchová výchova 1	2	Zk	SE	3	Dějiny hudby 2	2	Zp	P/SE	2	Sborový zpěv 2	2	Zp	SE	2	Zahranční hudebně vzdělávací praxe 1-3 (povinně volitelný předmět)						
Hra na nástroj 3	1	Zp	Cv	1	Pěvecká výchova 3	1	Zp	Cv	1	Kreativní Hv praktikum 2	2	Zp	SE	2		Intonace a sluchová výchova 2	2	Zp	P/SE	2	Hudba nonartifeciální	3	Zp,	P/SE	4	Řízení sboru 1	2	Zp	SE	2	student volí předmět v min. rozsahu 6 kreditů	0			6		
Hra na nástroj 4	1	Zp	C	1	Pěvecká výchova 4	1	Zp	C	1							Harmonie 1	2	Z	P/S	3	Hudba od 20. století	2	Zk	P/S	3	Řízení sboru 2	2	Zp	P	2							
Hra na nástroj 5	1	Zp	C	1	Pěvecká výchova 5	1	Zp	C	1							Harmonie 2	2	Z	P/S	2	Bakalářská práce 1	0	Zp	-	6						Organizace hudebního života v Současné kulturní dění v regionu 2	2	Zk	P/SE	3		
Hra na nástroj 6	1	Zp	C	1	Pěvecká výchova 6	1	Zp	C	1							Hudební formy 1	2	Z	P/S	2	Bakalářská práce 2	0	Zp	-	6						Současné kulturní dění v regionu 1	4	Zp	SE	6		
																Hudební formy 2	2	Z	P/S	3	Poslechové aktivity v kontextu dějin	2	Zk	P/S	5						Grantové projekty v oblasti kultury 1	4	ZP	P/SE	4		
																Rozbor skladeb	2	Z	P/S	3	Hudební kritika	2	Zp	P/S	2						Grantové projekty v oblasti kultury 2	4	Zp	P/SE	4		
																Teorie interpretace	2	Z	P/S	2	Úvod do hudební psychologie	2	Zk	P/SE	3						Grantové projekty v oblasti kultury 3	5	Zp	P/SE	6		
																Harmonie 3	2	Z	P/S	3									Hudba, media a propagace	2	Zp	P/SE	5				
																												Organizace hudebního života	2	Zp	Cv	2					
																												Organizace hudebního života v regionu 3	4	Zp	P/SE	4					
																												Organizace hudebního života v regionu 4	4	Zp	P/SE	4					
																												Současné kulturní dění v regionu 4	3	Zp	P/SE	4					
																												Současné kulturní dění v regionu 5	3	Zp	SE	4					
																												Hudební dramaturgie * 3 týdny	2	Zp	P/SE	2					
				7					8					4																							
				6					7					4																							
																0																					

Příloha č. 5: Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro 2. st. ZŠ a ŠŠ v České republice v rámci navazujících magisterských programů

II. Kategorie

název vysoké školy
Masarykova univerzita

název oboru
Učitelství HV pro ZŠ
(dvouoborové)

akreditovaný program / AKVO
Učitelství pro ZŠ
7503T035

celkový počet kreditů počet kreditů v oboru HV
121 43

počet kreditů druhého oboru
42

počet kreditů společného základu
36

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sborníctví				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty										
Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů	Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů	Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů	Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů	Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů	Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů	Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů	Počet hod.	Zp.	Cv.	min. počet ECTS bodů							
Hra na nástroj 1	1	Zp	Cv	1				Didaktika HV 1	2	Zp	Cv	2	Učitelská praxe 3	2	Zp	SE	2	Teorie umění a hudby	1	Zk	P	2	Úvod do hudební estetiky	2	Zk	P	4	Sborníctví	2	Zk	Cv	4	Interpretační seminář (povinné)	2	Kv	Cv	2	
Hra na nástroj 2	1	Zk	Cv	3				Didaktika HV 2	2	Zp	Cv	2																										
								Didaktika HV 3	2	Zk	Cv	4						* vzhledem k charakteru předmětu je uváděn v dvou okruzích; počty kreditů a hodin jsou rozděleny					Teorie umění a hudby semiotika*	1	Zk	P	2											
								Hudební pedagogika, psychologie a sociologie*	1	Kv	P	1,5																										
								Multimediální počítačové aplikace	2	Kv	Cv	3																										

název vysoké školy	název oboru	akreditovaný program/ AKVO	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení
Ostravská univerzita	Učitelství HV pro 2. st. ZŠ	Učitelství pro ZŠ 7503T034	120	40	40	28	12

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor a sbormistrovství	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty
poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů	poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů	poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů	poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů	poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů	poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů	poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů	poč.s.sem.hod. způsob ukončení typ předmětu min. počet ECTS bodů
Repetitorium pěvecké a instrumentální profesionality učitele ** ** hodinová dotace předmětu a kredity jsou rozděleny stejným dílem mezi nástrojovou a hlasovou výchovu	Repetitorium pěvecké a instrumentální profesionality učitele **	Didaktika HV 1 Didaktika HV 2 Hudební software Práce s dětským hlasem Metodic-ká práce s dětským sborem	Průběžná profesní Průběžná profesní Souvislá profesní * 5T = 5 týdnů	Repetitorium m hudební teorie	Artificiální a non- artificiální hudba 20. století Hudební psychologie		Instrumentální hra učitele a žáků v hodině HV *** Hudební estetika v teorii a praxi*** Aktuální problémy hudební pedagogiky*** Etnická hudba*** Úvod do hudební komparistiky* ** Didaktika hlasové výchovy*** Hra z listu*** ***student si volí předměty v rozsahu min. 4 semestrálních hodin a 8 kreditů
1 1,5	1 1,5	9 11	8 10	2 3	3 5	0 0	4 8

název vysoké školy
Univerzita v Hradci Králové

název oboru
Učitelství pro 2. st. ZŠ - hudební
výchova (dvouoborově)

akreditovaný program/ AKVO
Učitelství pro ZŠ
7503T069

celkový počet kreditů
126

počet kreditů v oboru HV
42

počet kreditů druhého oboru
41

počet kreditů společného základu
43

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty			
poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů				
Hra na hudební nástroj	1 Zk Cv		2	Pěvecká výchova	0 Zk -		2	Didaktika HV pro 2. st. ZŠ 1	2 Zp P/SE		2	Průběžná praxe 1**	2 Zp Cv		2	Analýza skladeb 1	2 Zp SE		1	Úvod do etnomuzikologie	1 Zk SE		1	Řízení sboru 1	2 Zp SE		1				
Improvizace doprovodu pro houslisty 1.-sem	7 Zp/ Cv hod. Zk		2					Didaktika HV pro 2. st. ZŠ 2	2 Zp P/SE		2	Průběžná praxe 2**	2 Zp Cv		2	Analýza skladeb 2	2 Zp SE		1	Hudba 20. a 21. století	2 Zk P/SE		2	Řízení sboru 2	2 Zk SE		2				
Improvizace klavírních doprovodu 1-3 sem	7 Zp/ Cv hod. Zk		2					Didaktika HV pro 2. st. ZŠ 3	2 Zp P/SE		2	Souvislá praxe***	2 Zp Cv		2	Analýza skladeb 3	2 Zk SE		2	Dějiny a teorie non-artifciální hudby 1*	0,5 Zp P/SE		0,5								
								Didaktika HV pro 2. st. ZŠ 4	2 Zp P/SE		2					Dějiny a teorie non-artifciální hudby 1*	1 Zp P/SE		0,5	Dějiny a teorie non-artifciální hudby 2*	1 Zk P/SE		1								
								Integrativní hudební pedagogika	1 Zp SE		1	** průběžná praxe je dotována celkem 28 hod. za semestr, což je cca. 2 semestrálních hodin								Hudební estetika	1 Zk SE		1								
												*** souvislá praxe je dotována celkem 24 hod. za semestr, což				Dějiny a teorie non-artifciální hudby 2*	1 Zk P/SE		1	Hudební psychologie	2 Zk P/SE		2								
																* v: hledem k charakteru předmětu je uváděn ve dvou				Hudební sociologie	1 Zk SE		1								
			8				2				9								5,5				8,5				3				
			2,5				0				9								8				8,5			4		0			

název vysoké školy

Univerzita v J.E. Purkyně
v Ústí nad Labem

název oboru

Hudební výchova pro 2. st. ZŠ

akreditovaný program/ AKVO

Učitelství pro ZŠ
7503T144

celkový počet kreditů počet kreditů v oboru HV

120 36

počet kreditů druhého oboru

36

počet kreditů společného základu

48

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty								
poč.sem.hod.	zpřístupnění	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřístupnění	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřístupnění	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřístupnění	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřístupnění	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřístupnění	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřístupnění	typ předmětu	min. počet ECTS bodů									
Hra ve školním souboru I	2	Zp	P	1				Didaktika HV na víceletém gymnáziu	2	Zk	P/C	2	Didaktická exkurze*	1	Zp	Cv	3					Hudebně historická exkurze***	0,5	Zp	Cv	2	Sborový zpěv I	1	Zp	Cv	1	Diplomový seminář I	2	Zp	Cv	3
Hra ve školním souboru II	2	Zp	P	1				Didaktika HV pro ZŠ	2	Zk	P/C	2	Souvislá pedagogická praxe I**	5	Zp	Cv	3					Historicko estetická studia	2	Zk	P/C	2	Sborový zpěv II	1	Zp	Cv	1	Diplomový seminář II	2	Zk	Cv	3
Klavírní improvizace I	1	Zp	C	1				Hudba a pohyb	2	Zp	Cv	1	Souvislá pedagogická praxe II**	5	Zp	Cv	2					Hudební sociologie	2	Zk	P/C	2										
Klavírní improvizace II	1	Zk	C	3				Dramatická výchova ve výuce hudby	2	Zp	Cv	1																								
								Hudebně informační technologie	2	Zp	Cv	2	* délka didaktické exkurze je 4 dny																							
													** délka souvislé pedagogické praxe je 3 týdny																							
	6			6					0				10								0				0											
														11									4,5			6									4	6

název vysoké školy

název oboru

akreditovaný program/ AKVO

celkový počet kreditů počet kreditů v oboru HV
(ECTS bodů)

počet kreditů druhého oboru

počet kreditů společného
základudiplomový
seminářostatní
18 6Západočeská univerzita
v PlzniUčitelství hudební výchovy pro
základní školyUčitelství pro ŽŠ
7503T035

120

32

32

32

18 6

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty								
počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů						
Instrumentální dovednosti 1	1	Zp	Cv	1	Vokální dovednosti 1	1	Zp	SE	1	Didaktika hudební výchovy 1	2	Zp	P/SE	3		Analýza stěžejních hudebních děl	2	Zp	P/Zk	SE	3	Dějiny české hudby ve 20. a 21. stol.	2	Zp	P/SE	2		<p>povinné volitelné předměty:</p> <p>blok A: Sborový zpěv 1</p> <p>Zahraniční hudebně vzdělávací praxe 1</p> <p>blok B: Sborový zpěv 2</p> <p>Zahraniční hudebně vzdělávací praxe 2</p> <p>blok C: Sborový zpěv 3</p> <p>Zahraniční hudebně vzdělávací praxe 3</p> <p><i>student má povinnost splnit min. 6 kredity (z každého bloku A,B,C po 2 kreditech)</i></p>	2	Zp	SE	2	0	Zp	SE	2
Instrumentální dovednosti 2	1	Zp	Cv	1	Vokální dovednosti 2	1	Zp	SE	1	Didaktika hudební výchovy 2	2	Zp	Cv	3		Nonartifciální hudba	2	Zp	P/SE	2	0	Zp	-	2	2	Zp			SE	2	0	Zp	-	2		
Instrumentální dovednosti 3	1	Zp	Cv	1	Vokální dovednosti 3	1	Zp	Cv	1	Hudebně pohybové hry	2	Zp	SE	2		Hudební pedagogika	2	Zp	P/Cv	2	2	Zp	SE	2	0	Zp			-	2	2	Zp	SE	2		
										Hudební dovednosti a aktivity	2	Zp	SE/Zk	3																						
3				3				10				0				2				4				0				0								

III. Kategorie

název vysoké školy

Jihočeská univerzita v Českých
Budějovicích

okruhy studijních plánů:

název oboru

Učitelství hudební výchovy
pro ZŠ, SŠ a ZUŠ

akreditovaný program/ AKVO

Učitelství pro SŠ
7504T297

celkový počet kreditů

120

počet kreditů v oboru HV

36

počet kreditů druhého oboru

36

počet kreditů společného základu

48

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty			
poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů				
Hra z listu	1	Zp	Cv	1				Didaktika hudební výchovy pro SŠI	2	Zp	SE	1				Rozbor skladeb I	2	Zp	Cv	2	Etnická hudba I	2	Zp	P/SE	2	Dirigování a řízení sboru I	2	Zp	Cv	2	
Improvizace I	1	Zp	Cv	1				Didaktika hudební výchovy pro SŠII	2	Zp	SE	1				Rozbor skladeb II	2	Zk	Cv	2	Etnická hudba II	2	Zp	P/SE	2	Dirigování a řízení sboru II	2	Zp	Cv	2	
Improvizace II	1	Zp	Cv	1				Didaktika hudební výchovy pro SŠ III	2	Zk	SE	2				Soudobé kompoziční techniky	2	Zp	P/SE	2	Hudba a společnost I	2	Zp	P	2	Sborový zpěv (povinně volitelný)	2	Zp	Cv	2	
								Didaktika hudební výchovy pro ZŠ I	2	Zp	SE	1									Hudba a společnost II	2	Zk	P	2	Univerzitní sbor (povinně volitelný)	2	Zp	Cv	3	
								Didaktika hudební výchovy pro ZŠ II	2	Zp	SE	1									Hudební estetika	1	Zk	P	1	student si volí povinně volitelné předměty v min. rozsahu 4 sem. hodin a 6 kreditů					
								Didaktika hudební výchovy pro ZŠ III	2	Zk	SE	2																			
3				3	0			12				8	0			6				6	9				9	8				10	0

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty																																			
počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		způsob ukončení		typ předmětu		min. počet ECTS bodů																																	
Hra na nástroj 1	1	Zp	Cv					Didaktika HV 1	2	Zp	Cv			Výuková praxe	1	Zp	Pr	3	Teorie umění a hudební semiotika*	1	Zk	P	2	Seminář k hudební estetice	1	Zp	SE	1	Sbormistrovství	2	Zk	Cv	4	Interpretační seminář (povinné)	2	Kv	Cv	2																									
Hra na nástroj 2	1	Zk	Cv					Didaktika HV 2	2	Zp	Cv								Úvod do hudební estetiky	2	Zk	P	4	Úvod do hudební estetiky	2	Zk	P	4					Komorní hra (povinné)	2	Kv	Cv	2																										
								Didaktika HV 3	2	Zk	Cv								* vzhledem k charakteru předmětu je inváděn ve dvou okruzích; počty kreditů a hodin jsou rozděleny					Seminář k teorii umění a hudební semiotice	1	Z	SE	1					volitelný				student si volí jeden předmět v rozsahu min. 2 h. a 2 kr.																										
								Didaktika HV 4	2	Zp	Cv									Teorie umění a hudební semiotika*	1	Zk	P	2	Teorie umění a hudební semiotika*	1	Zk	P	2					2		2																											
								Hudební pedagogika, psychologie a sociologie*	1	Kv	P	1,5								Populární hudba	1	Zp	Cv	1	Populární hudba	1	Zp	Cv	1					Čeští kantoři a Jakub Jan Ryba (volitelný)	1																												
								Multimediální počítačové aplikace	2	Zp	Cv	2								Seminář k dějinám hudby 1	2	Zp	SE	2	Seminář k dějinám hudby 1	2	Zp	SE	2					Collegium musicum (volitelný)	2																												
																				Seminář ke vztahům mezi druhy	1	Zp	Cv	1	Seminář ke vztahům mezi druhy	1	Zp	Cv	1					Pěvecký sbor MU (volitelný)	6																												
																				Hudební pedagogika, psychologie a sociologie*	1	Kv	P	1,5	Hudební pedagogika, psychologie a sociologie*	1	Kv	P	1,5					Keyboardy (volitelný předmět)	1																												
																				Vztahy mezi druhy umění	2	Zk	P	4	Vztahy mezi druhy umění	2	Zk	P	4					Hra na nástroj 3 (volitelný předmět)	1																												
2				4				0				0				11				13,5				1				3				1				2				14				19,5				2				4				2				2			

název vysoké školy	název oboru	akreditovaný program/ AKVO	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního
Ostravská univerzita	Učitelství HV SŠ	Učitelství pro SŠ 7504T072	120	44	44	28	4

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova					Hlasová výchova					Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky					Oborová praxe					Hudební teorie					Hudební věda					Sbor a sbormistrovství					Volitelné, nepovinné a ostatní předměty																																		
poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů																																									
1	Zk	Cv	1,5		1	Zk	Cv	1,5		1	Zp	P	2		1	Zp	Cv	2		2	Zk	P/ Cv	3		2	Zk	P	3		2	Zp	Cv	4																																				
Repetitorium pěvecké a instrumentální profesionality učitele **					Repetitorium pěvecké a instrumentální profesionality učitele **					Hudební psychologie					Průběžná profesní praxe 1					Repetitorium hudební teorie					Artificiální a non-artificiální hudba 20. století					Divčí komorní pěvecký sbor***																																							
** hodinová dotace předmětu a kredity jsou rozděleny stejným dílem mezi nástrojovou a hlasovou výchovu										Didaktika hudební výchovy 1					Průběžná profesní praxe 2										Hudební estetika a pedagogika v teorii a praxi***																																												
					Didaktika hudební výchovy 2					Souvislá profesní praxe*					4										Aktuální problémy hudební																																												
					Práce s hlasem adolescenta					* 4T = 4 týdny					4										Etnická hudba***																																												
					Metodická práce s mládežnickým sborem					4															Úvod do hudební komparistiky**																																												
																														Komorní hra***																																							
																																			Hra z listu***																																		
																																													student si volí předměty v rozsahu min. 3 semestrálních hodin a 8 kreditů																								
			1,5					1,5					9		19						7		8						2		3						2		3						0		0						3		8														
1					1					9					19					7					8					2					3					2					3					0					0					3					8				

název vysoké školy

název oboru

akreditovaný program / AKVO

celkový počet kreditů počet kreditů v oboru HV
(ECTS bodů)

počet kreditů druhého oboru

počet kreditů společného základu

Univerzita v Hradci Králové

Učitelství pro střední školy -
hudební výchova

Učitelství pro SŠ
7504T259

126

42

41

43

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sborníkovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty											
	poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		poč. sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů										
Hra na hudební nástroj	1	Zk	Cv	2	Pěvecká výchova	0	Zk	-	2	Didaktika HV pro střední školy 1	2	Zp	P/SE	2	Průběžná praxe 1**	2	Zp	Cv	2	Hudební analýza 1	2	Zp	SE	1	Úvod do etnomuzikologie	1	Zk	SE	1	Řízení sboru 1	2	Zp	SE	1					
Improvizace doprovodu pro houslisty 1-3 (povinné volitelný předmět)	7	Zp	Cv	2						Didaktika HV pro střední školy 2	2	Zp	P/SE	2	Průběžná praxe 2**	2	Zp	Cv	2	Hudební analýza 2	2	Zp	SE	1	Hudba 20. a 21. století	2	Zk	P/SE	2	Řízení sboru 2	2	Zk	SE	2					
Improvizace klavírních doprovodů 1-3 (povinné volitelný předmět)	7	Zp	Cv	2						Didaktika HV pro střední školy 3	2	Zk	P/SE	2	Souvislá praxe	2	Zp	Cv	2	Hudební analýza 3	2	Zk	SE	2	Dějiny a teorie non-artifiziální hudby 1*	0,5	Zp	P	0,5										
										Didaktika HV pro střední školy 4	2	Zp	P/SE	2	** průběžná praxe je dotována celkem 28 hod. za semestr, což je cca. 2 semestrálních hodin					Dějiny a teorie non-artifiziální hudby 1*	1	Zp	P	0,5	Dějiny a teorie non-artifiziální hudby 2*	1	Zk	P/SE	1										
										Integrativní hudební pedagogika	1	Zp	SE	1	*** souvislá praxe je dotována celkem 24 hod. za semestr, což je cca. 2 semestrálních hodin					Hudební estetika	1	Zk	SE	1	Hudební psychologie	2	Zk	P/SE	2										
																				Dějiny a teorie non-artifiziální hudby 2*	1	Zk	P/SE	1	Hudební sociologie	1	Zk	SE	1										
<i>= nabídky povinné volitelných předmětů volí student tak, aby</i>																																							
<i>splnil min. 6 kreditů a 21 hod. za 3 semestry, tj. cca. 1,5 sem. hod.</i>																																							
2,5				8	0				2	9				9	6				6	8				5,5	8,5				8,5	4				3	0				0

název vysoké školy Univerzita v J.E. Purkyně v Ústí nad Labem
název oboru Učitelství hudební výchovy pro střední školy
akreditovaný program/ AKVO Učitelství pro SŠ 7504T072
celkový počet kreditů počet kreditů v oboru HV počet kreditů druhého oboru počet kreditů společného základu
120 36 36 48

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova						Hlasová výchova						Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky						Oborová praxe						Hudební teorie						Hudební věda						Sbor a sbormistrovství						Volitelné, nepovinné a ostatní předměty																																		
	poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS		poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS		poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS		poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS		poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS		poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS		poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS		poc.sem.	hod.	způsob	ukončení	typ	počet	ECTS													
Hra ve školním souboru I	2	Zp	P	/		2										Didaktika HV na víceletém gymnáziu	2	Zk	P/	Cv		2		Didaktická exkurze*	1	Zp	Cv		1		Harmonie	2	Zp	P/	Cv		2		Dějiny hudby I	2	Zp	P/	C		2										Diplomový seminář I	2	Zp	Cv			1															
Hra ve školním souboru II	2	Zp	P	/		2										Didaktika HV pro SŠ	2	Zk	P/	Cv		2		Souvislá pedagogická praxe I**	4	Zp	Cv		3		Základy kontrapunktu	2	Zp	P/	Cv		2		Dějiny hudby II	2	Zk	P/	C		2										Diplomový seminář II	2	Zk	Cv			3															
Klavírní improvizace I	1	Zp	C	/	v	1										Hudebně informační technologie	2	Zp	Cv		2		Souvislá pedagogická praxe II***	5	Zp	Cv		2		Sluchová analýza	1	Zp	Cv		1		Historicko estetická studia	2	Zk	P/	C		3																																	
Klavírní improvizace II	1	Zk	C	/	v	2																										Hudebně historická exkurze***	0,5	Zp	Cv		1																																							
	6					7			0					0			6					6			10					6			5					5			6,5					8			0					0			4					4														

název vysoké školy	název oboru	akreditovaný program/ AKVO	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního
Univerzita Karlova	Učitelství hudební výchovy pro ZŠ a SŠ	Učitelství pro SŠ 7504T219	120	32	32	44	12

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova					Hlasová výchova					Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky					Oborová praxe					Hudební teorie					Hudební věda					Sbor a sbormistrovství					Volitelné, nepovinné a ostatní předměty				
počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min.	počet ECTS bodů	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min.	počet ECTS bodů	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min.	počet ECTS bodů	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min.	počet ECTS bodů	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min.	počet ECTS bodů	počet sem. hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min.	počet ECTS bodů										
1	Zp	Cv	0,5		1	Zp	Cv	0,5		2	Zp	P/C	2	0	Zp	-	2	2	Zp	P/C	2	2	Zp	P/C	2	2	Zp	P/C	2										
* dotace předmětu jsou rozděleny do oblastí nástrojové a hlasové výchovy																																							
1			0,5	1	1			0,5	15	14			15	0			4	4			5	6			7	0			0										

název vysoké školy

název oboru

akreditovaný program/ AKVO

celkový počet kreditů počet kreditů v oboru HV
(ECTS bodů)

počet kreditů druhého oboru

počet kreditů společného
základuUniverzita Palackého v
OlomouciUčitelství hudební výchovy pro
střední školy a 2. stupeň
základních školUčitelství pro SŠ
7504T273

120

38

38

44

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty											
poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	zpřísob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů								
1	Zp	Cv	1					Didaktika hudební výchovy u náslechové praxe 1	3	Zp	SE	2					Rozbor skladeb 1	2	Zp	SE	2	Hudební estetika 1	1	Ko	SE	2									volitelné předměty: Hudba a počítače 1-2	1	Zp	Cv	1
1	Zp	Cv	2					Didaktika hudební výchovy u náslechové praxe 2	2	Zk	SE	2					Rozbor skladeb 2	2	Zp	SE	2	Hudební estetika 2	1	Zk	SE	2					Seminář hudební kritiky 1-2	1	Zp	SE	1				
								Hudební pedagogika 1	1	Zp	P	1					Rozbor skladeb 3	2	Zp	SE	1	Soudobá hudba 1	2	Zp	P	1					Teorie a dějiny nonartificiální hudby 1-2	1	Zp	SE	1				
								Hudební pedagogika 2	1	Zp	P	2					Rozbor skladeb 4	2	Zp	SE	2	Soudobá hudba 2	2	Zp	P	2					Hudebně psychologická diagnostika 1-2	1	Zp	SE	1				
								Hudební pedagogika 3	1	Zk	Cv	2									Hudební psychologie v edukaci 1	1	Zp	P	1					Počítačová editace not 1-2	1	Zp	SE	1					
								Praktikum populární hudby 1	1	Zp	SE	1									Hudební psychologie v edukaci 2	1	Zp	Cv	1					Komorní sbor ATENEO 7-10	4	Z	Cv	2					
								Praktikum populární hudby 2	1	Zp	P	1																	Souborová (komorní) hra 7- 10	1	Zp	Cv	2						
																												Sborový zpěv Komorní sbor Sborový zpěv (pop. a jazzová hudba) Seminář k diplomové práci Kurz											
																												<i>student volí z nabídky tak, aby splnil min. 8 kreditů</i>											
2			3	0			0	10			11	0			0	8			7	8			9	0			0	8			8								

název vysoké školy	název oboru	akreditovaný program/ AKVO	celkový počet kreditů	počet kreditů v oboru HV (ECTS bodů)	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	diplomový seminář	ostatní
Západočeská univerzita v Plzni	Učitelství hudební výchovy pro střední školy	Učitelství pro SŠ 7504T059	120	32	32	32	18	6

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty																		
počet sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.hod.	způsob ukončení	typ předmětu	min. počet ECTS bodů																			
Instrumentální dovednosti 1	1 Zp	Cv	1	Vokální dovednosti 1	1 Zp	SE	1	Didaktika hudební výchovy 1	2 Zp	P/ SE	3	Analýza stěžejních hudebních děl	2 Zp, 1P/ SE	3	Dějiny české hudby ve 20. a 21. stol.	2 Zp	P/ SE	2	<p>povinné volitelné předměty:</p> <p>blok A: Sborový zpěv 1</p> <p>Zahraniční hudebně vzdělávací praxe 1</p> <p>blok B: Sborový zpěv 2</p> <p>Zahraniční hudebně vzdělávací praxe 2</p> <p>blok C: Sborový zpěv 3</p> <p>Zahraniční hudebně vzdělávací praxe 3</p> <p><i>student má povinnost splnit</i></p>	2 Zp	P/ SE	2	2 Zp	SE	2	2 Zp	SE	2	0 Zp	SE	2	0 Zp	-	2	2 Zp	SE	2	0 Zp	-	2	2 Zp	SE	2	0 Zp	-	2
Instrumentální dovednosti 2	1 Zp	Cv	1	Vokální dovednosti 2	1 Zp	SE	1	Didaktika hudební výchovy 2	2 Zp, 1Cv	SE	3		2 Zp	SE	2	Nonartificiální hudba	2 Zp	P/ SE		2	0 Zp	-	2	2 Zp	SE	2	0 Zp	-	2	2 Zp	SE	2	0 Zp	-	2											
Instrumentální dovednosti 3	1 Zp	Cv	1	Vokální dovednosti 3	1 Zp	Cv	1	Hudebně polybové hry	2 Zp	SE	2		2 Zp	P/ Cv	2																															
								Hudební pedagogika	2 Zp	P/ Cv	2		2 Zp	SE	3																															
								Hudební dovednosti a aktivity	2 Zp, SE Zk	SE	3																																			
3			3				3				13		0																								6									

IV. Kategorie

název vysoké školy Univerzita v J.E. Purkyně v Ústí nad Labem	název oboru Učitelství hudební výchovy pro ZŠ, SŠ a ZUŠ (jednooborové studium)	akreditovaný program/ AKVO Učitelství pro SŠ 7504T297	celkový počet kreditů 120	počet kreditů v oboru HV 72	počet kreditů druhého oboru 0	počet kreditů společného základu 48
---	---	---	------------------------------	--------------------------------	----------------------------------	--

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor a sbormistrovství				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty			
poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	poč.sem.hod.	způsob ukončení	typ přemětu	min. počet ECTS bodů
Druhý nástroj I	1 Zp C v		1					Didaktika HV na víceletém gymnáziu	2 Zk P/ Cv	4	Didaktická exkurze*	1 Zp Cv	2	Harmonie	1 Zp P/ Cv	2	Dějiny hudby I	1 Zp P/ Cv	2	Sborový zpěv I	2 Zp Cv	1	Diplomový seminář I	2 Zp Cv	1						
Druhý nástroj II	1 Zp C v		1					Didaktika HV pro SŠ	2 Zk P/ Cv	3	Souvislá pedagogická praxe I**	5 Zp Cv	6	Základy kontrapunktu	2 Zp P/ Cv	2	Dějiny hudby II	2 Zk P/ Cv	3	Sborový zpěv II	2 Zp Cv	1	Diplomový seminář II	2 Zk Cv	3						
Ansámblová hra I	2 Zp C v		1					Hudebně informační technologie	2 Zp Cv	1	Souvislá pedagogická praxe II***	5 Zp Cv	4	Sluchová analýza	1 Zp Cv	1	Historicko estetická studia	2 Zk P/ Cv	2	Sborový zpěv III	2 Zp Cv	2									
Ansámblová hra II	2 Zk C v		1					Metodika dějin hudby	2 Zk P/ Cv	4	Průběžná pedagogická praxe	2 Zp Cv	1				Hudebně historická exkurze***	0,5 Zp Cv	1	Sborový zpěv IV	2 Zp Cv	2									
Klavírní improvizace I	1 Zp Cv		1					Metodika výuky hudebních forem	2 Zk P/ Cv	1	* délka didaktické exkurze je 4 dny						* délka hudebně historické exkurze je 2 dny														
Klavírní improvizace II	1 Zk Cv		2					Didaktika HV pro ZŠ	2 Zk P/ Cv	2	** délka souvislé pedagogické praxe je 2 týdny						Poslechový seminář soudobé hudby I	1 Zp Cv	1												
Hra ve školním souboru I	2 Zp P / C		2					Metodika výuky rozboru skladeb	1 Zk P/ Cv	4	** délka souvislé pedagogické praxe je 3 týdny						Poslechový seminář soudobé hudby II	1 Zp Cv	1												
Hra ve školním souboru II	2 Zp P / C		2														Etnická hudba	1 Zp Cv	1												
			11				0				19					5				14				6						4	
12				0			0	13			13				4		11		14				8						4		

Příloha č. 6: Přehled praxí v pedagogické přípravě učitele hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ v České republice analyzovaných kurikul

<i>Univerzita</i>	<i>Bakalářský program</i>		<i>Navazující magisterský program</i>		
	<i>název - počet kreditů - počet hodin</i>		<i>název – počet kreditů – počet hodin</i>		
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích			Průběžná pedagogická praxe	3	2
			- povinný předmět - rozbor a příprava učiva zadané látky, výstupy jednotlivých studentů, didaktický rozbor		
			Souvislá pedagogická praxe	3	4T
[1]			- povinný předmět - poznání pedagogické praxe a administrativní činnosti učitele na ZŠ		
Masarykova univerzita	<i>Asistentská praxe I</i>	2 5	Učitelská praxe 1	2	30 hod.
	- <i>povinně volitelný předmět</i> - <i>pedagogická praxe v průběhu celého semestru, která spočívá v individuálním doučování žáků ZŠ</i>		- povinný předmět - rozšíření profesních kompetencí, dva bloky po šesti hodinách, praktická zkušenost, náslechy, vlastní výuka, reflexe		

[2]				Učitelská praxe 2	2	30 hod.
				- povinný předmět		
	<i>Asistentská praxe II</i>	2	5	Učitelská praxe 3	2	30 hod.
	- <i>povinně volitelný předmět</i>			- povinně volitelný předmět v rámci oboru HV		
	- <i>pedagogická praxe v průběhu celého semestru, která spočívá v individuálním doučování žáků ZŠ</i>					
	Oborová praxe	1	1			
	- povinný předmět v rámci oboru HV					
Ostravská univerzita				Průběžná profesní praxe 1	2	1
				- povinný předmět v rámci oboru HV		
				Průběžná profesní praxe 2	3	2
[3]				- povinný předmět v rámci oboru HV		
				Souvislá profesní praxe	5	5 týdnů
				- povinný předmět v rámci oboru HV		

Univerzita Hradec Králové	Pedagogická praxe 1	2	1	Průběžná praxe 1	2	28 hod.
	- povinný předmět - porozumění vzdělávací skutečnosti, hospitace, analýza pedagogického procesu, pedagogický deník			- povinný předmět v rámci oboru HV		
	Pedagogická praxe 2	2	2	Průběžná praxe 2	2	28 hod.
[4]	- povinný předmět - pedagogické výstupy, hospitace, reflexe, prostředí ZŠ, SŠ			- povinný předmět v rámci oboru HV		
	Pedagogická praxe 3	2	14 hod.	Souvislá praxe	2	24 hod.
	- povinný předmět - pedagogické výstupy, hospitace, reflexe, prostředí ZŠ, SŠ, volnočasové aktivity			- povinný předmět v rámci oboru HV		
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. Labem	<i>Výběrové kurzy Centra pedagogické praxe</i>			<i>Výběrové kurzy Centra pedagogické praxe</i>		
	- <i>nepovinné předměty</i> - <i>nabídky kurzů: Asistent pedagoga pro 2. a 3. stupeň, Asistent učitele – 2. a 3. st., Individuální pedagogická praxe – 2. a 3. st., Projektová praxe</i>			- <i>nepovinné předměty</i> - <i>nabídky kurzů: Asistent pedagoga pro 2. a 3. stupeň, Asistent učitele – 2. a 3. st., Individuální pedagogická praxe – 2. a 3. st., Projektová praxe</i>		
				Didaktická exkurze	1	4 dny
[5]				- povinný předmět v rámci oboru HV		
				Souvislá pedagogická praxe I	2	3 týdny
				- povinný předmět v rámci oboru HV		

					Souvislá pedagogická praxe II	2	3 týdny
					- povinný předmět v rámci oboru HV		
Univerzita Karlova	Orientační praxe	2	2		Pedagogicko-psychologická praxe s pedagogickou a psychologickou reflexí	9	6
	- povinný předmět - hospitace v různých školských zařízeních, reflexe						
[6]					Pedagogická praxe I	2	0
					- povinný předmět v rámci oboru HV		
					Pedagogická praxe II	2	0
					- povinný předmět v rámci oboru HV		
Univerzita Palackého v Olomouci	Praxe v edukačním procesu	2	4 hod.		Souvislá odborná praxe 1	2	15
	- povinný předmět - vzhled do edukačního klimatu - hospitace, konfrontace teoretických znalostí s realitou		za semestr (konzultace)		- povinný předmět - hospitace		
[7]					Souvislá odborná praxe 2	4	20 hod.
					- povinný předmět - hospitace, výstupy, aplikace teoretických poznatků do praxe		

Západočeská univerzita v Plzni	Pedagogická souvislá praxe	10	4 týdny
	- povinný předmět - seznámení se s pedagogickou praxí a administrativními činnostmi učitele na příslušném stupni školy		
[8]	Náslechová praxe - navazující I, II	1	1 týden
	- povinný předmět v každém aprobačním předmětu - hospitace, náslechy	1	1 týden
	Pedagogická praxe I, II	2	10 hod.
	- povinný předmět v každém aprobačním předmětu - vlastní pedagogická praxe	2	10 hod.
Seznam citací:			
[1] https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDMYmJQ2NBVmZADxOIplektSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc1NTA0ugDAMA_F-jUjoAAAA*#prohlizeniSearchResult [cit. 31. 1. 2017]			
[2] https://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2017_2018/P/SZ_BP_2016.html a https://is.muni.cz/do/ped/stud/studk/2017_2018/K/SZ_NK_2016.html 19.5.2017 [cit. 20. 5. 2017]			
[3] https://portal.osu.cz/wps/portal [cit. 20. 5. 2017]			
[4] https://stag.uhk.cz/portal/ [cit. 20. 5. 2017]			
[5] https://portal.ujep.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBiYDMYmJQ3MhZmZGBgYGTgKC5JLEn1Tq0E80R0LY2MjI3NjQyMzSxMTczNTU0szcA6LMwNidNhaGlgApRhAABjRnu8bAAAAA*#prohlizeniSearchResult [cit. 20. 5. 2017]			
[6] http://studium.pedf.cuni.cz/karolinka/2016/plany.html [cit. 20. 5. 2017]			
[7] https://stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html [cit. 20. 5. 2017]			
[8] https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=H4sIAAAAAAAAAAGNgYGBkYDM1NDOzMBdmZADxOIplektSvVMrwTwRXUsjI2NjcyMDYzMLUxNzc2MTI1OgDAMALbPF1ToAAAA*#prohlizeniSearchResult [cit. 20. 5. 2017]			

Příloha č. 7: Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku v rámci bakalářských programů

Seznam v tabulkách použitých zkratk

IP	Interdisziplinäres Projekt	mezipředmětový projekt
KE	Künstlerischer Einzelunterricht	umělecká individuální výuka
KG	Künstlerischer Gruppenunterricht	umělecká skupinová výuka
KO	Konversatorium	cvičení
PR	Praktikum	praktikum
PS	Proseminar	proseminář
PT	Projekt	projekt
SE	Seminar	seminář
SP	Seminar mit Praktikum	seminář s praktikem
SU	Seminar mit Übung	Seminář se cvičením
UE	Übung	cvičení
UV	Übung mit Vorlesung	cvičení s přednáškou
VK	Vorlesung mit Konversatorium	přednáška se cvičením
VO	Vorlesung	přednáška
VU	Vorlesung mit Übung	přednáška se cvičením

název klasteru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru IV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního usuzení	počet kreditů závěrečnou práci									
"NORD-OST" KHF INSTRUMENT hl.am.obor: HRANA NÁSTROJ	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	100	100	40	0	0									
<i>obecný studijní plán:</i>																
Nástrovní výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody	Oborová práce	Hudební teorie	Hudební věda	Shor, sborníkovství a vedení hudebních těles	Vědními, napřímané a ostatní předměty									
Rhythmusschulung und Percussion 1 Rytmičná příprava a perkuse 1*	0,5 - UE 0,5	Sprechtechnik Technika mlůvy	1 - UE 0,5	Gründlagen der Musikpädagogik Základy hudební pedagogiky	1 - VO 1	Unterrichtslehre 1 Teorie výuky 1*	1 - SP 1,25	Tonsatz 1-4 Harmonie 1-4	8 - SU 6	Einführung in die Populärmusik Úvod do populární hudby	5 - VO 1	Chor 1,2 Sbor 1,2	4 - UE 1	Fachliche, napřímané a ostatní předměty		
Instrument 1-8 Nástroj 1-8	12 1 KE 16	Rhetorisches Verhalten Vystupování v retorce	1 - UE 0,5	Musikdidaktisches Seminar 1,2 Seminář hudební didaktiky 1,2	4 - SE 5	Unterrichtslehre 2 Teorie výuky 3*	1 - SP 1,25	Tonsatz 5-6 Harmonie 5-6	4 - SU 3	Einführung in die Ethnomusikologie/Volksmusikforschung Úvod do etnomuzikologie/výzkum lidové hudby	2 - VO 1	Dirigieren 1,2 (nicht für KH Chorleitung) oder Kompensationsfächer 1,2 Dirigování 1,2 (kromě hlavního oboru sborníkovství, které volí kompenzační obory ve stejném rozsahu)	2 - UE 1	Bachelorarbeit im Fach ME Bakalářská práce		2
Klavierspraktikum 1, 2 / für KH Chorleitung; Klavierspraktikum 1 und Chor-Korrepetition 1 Klavírní praktikum 1,2 / hlavní uměl. obor Sborníkovství si volí Klavírní praktikum 1 a Sborovou korepetici 1	2 1 KE 2	Gesang 1-7 Zpěv 1-7	11 1 KE 7	Unterrichtslehre 1 Teorie výuky 1*	1 - SP 1,25	Spezielle Methoden des Musikunterrichts 1 Speciální metody hudebního vyučování 1*	1 - SP 0,75	Gehörbildung 1-6 Sluchová výchova 1-6	6 0 SU 3	Einführung in die Musiksoziologie Úvod do hudební sociologie	2 - VO 1	Ensemble/Ensem-bleleitung Populärmusik 1 Soubor/Vedení souboru populární hudby 1	2 - UE 1	FrwK Volltöne Vědní předměty (výběf): Europäische Volksmusik 2 Evropská lidová hudba 2 Kulturgegeschichtliches Seminar 1,2 Seminář kulturních dějin 2 Musikgeschichte - Ausgewählte Kapitel Vybraná kapitola hudebních dějin	5	
Gitarrenpraktikum 1 Praktikum hry na kytaru 1	1 1 KE 1	Populargesang 1,2 Populární zpěv 1,2	2 1 KE 2	Unterrichtslehre 3 Teorie výuky 3*	1 - SP 1,25	Spezielle Methoden des Musikunterrichts 1 Speciální metody hudebního vyučování 1*	0,5 - SP 0,75	Jazzharmonie Harmonie v jazzu	2 - UE 1	Musikalische Literaturkunde 1-4 Nauka o hudební literatuře 1-4	8 - VK 6	Ensemble/Ensem-bleleitung Populärmusik 1 Soubor/Vedení souboru populární hudby 1		Musikgeschichtliches Seminar 1 Seminář z hudebních dějin 1		
Klavier 1-7/ KHF Cembalo, Orgel, Tasteninstrumente der Populärmusik: Klavier 1-4 + Kompensationsfächer im Ausmaß von 3 ECTS/ KHF Klavier: Kompensationsfächer im Ausmaß von 7 ECTS Klavír 1-7/ hlavní uměl. obor hra na cembalo, varhany, klávesové nástroje populární hudby: Klavír 1-4 + kompenzační předměty v rozsahu 3 kreditů/ hl. uměl. obor hra na klavír: kompenzační	7 1 KE 7	Spezielle Methoden des Musikunterrichts 1 Speciální metody hudebního vyučování 1*	0,5 - SP 0,75	Musikpädagogische Übungen 1 Cvičení z hudební pedagogiky 1 Musikbeurteilung/Multi media 1,2 Digitální úprava hudby/Hudební média 1,2	1 - UE 1	2 - UE 2		Musikalische Literaturkunde 5/ Musikanalytisches Seminar Nauka o hudební literatuře 5/ Seminář hudební analýzy*	1 - SE 1	Musikalische Literaturkunde 5/ Musikanalytisches Seminar Nauka o hudební literatuře 5/ Seminář hudební analýzy*	1 - SE 1	Kammerchor 1,2 Ensemble/ Ensembleleitung Populärmusik Soubor a vedení souboru populární hudby		Musiksoziologisches Seminar 1 Seminář hudební sociologie 1 Musikwissenschaftliches Seminar Speciální seminář hudební vědy Seminar Musikalische Akustik 1 Seminář hudební akustiky 1 Seminar Theorie und Geschichte der Populärmusik 1 Seminář teorie a dějin popadární hudby 1		
Klavier 8 Klavierspraktikum 3, Gitarrenpraktikum 2, Populargesang 3, Rhythmusschulung und Percussion 2, Bewegungs- und Tanzpraktikum) Umělecké voličné předměty (Klavír 8, Klavírní praktikum 3, Kytarové praktikum 2, Populární zpěv 3, Rytmičná příprava a perkuse 2, Polybové a taneční praktikum)	2 - KE 2 UE	Musikbeurteilung/Multi media 1,2 Digitální úprava hudby/Hudební média 1,2	2 - UE 2	Konzepte für den Musikunterricht Koncepty pro hudební výchovu	2 - SE 2,5	Musikdidaktisches Seminar 3,4 Seminář hudební didaktiky 3,4	4 - SE 5	Rhythmusschulung und Percussion 1 Rytmičná příprava a perkuse 1*	1 - UE 0,5	Musikalische Literaturkunde 6 Nauka o hudební literatuře 6	2 - SE 2			Grundlagen der Instrumentation und des Arrangierens Základy instrumentace a aranžmá Tonsatz, 7,8 Harmonie 7,8		
25	28,5	15	10	17,5	20,8	3	3,25	22	14,5	17	12	8	4	6	7	

název klauzury	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předních dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci
"NORD-OST"- KHF CHORLEITUNG bl.am.obor: SBORMISTROVSTVÍ	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	100	100	40	0	0

Nástinová výchova	Mluvnová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sborníctví a vedení hudebních těles				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty			
	ECTS bodů	počet zápočtových měsíců	PrP předmětů	min. počet ECTS bodů	ECTS bodů	počet zápočtových měsíců	PrP předmětů	min. počet ECTS bodů	ECTS bodů	počet zápočtových měsíců	PrP předmětů	min. počet ECTS bodů	ECTS bodů	počet zápočtových měsíců	PrP předmětů	min. počet ECTS bodů	ECTS bodů	počet zápočtových měsíců	PrP předmětů	min. počet ECTS bodů	ECTS bodů	počet zápočtových měsíců	PrP předmětů	min. počet ECTS bodů				
Rhythmuschulung und Percussion 1 Rytmická příprava a perkuse 1*	0,5	UE	0,5																									
Klavierpraktikum 1 und Chor-2	1	KE	2																									
Klavierpraktikum 1 Klavírní praktikum 1 a Sborovou korepetici 1																												
Gitarrpraktikum 1 Praktikum hry na kytaru 1	1	KE	1																									
Populargesang 1,2 Populární zpěv 1,2	2	KE	2																									
Klavier 1-7/ KHF Cembalo, Orgel, Tasteninstrumente der Populärmusik: Klavier 1-4+ Kompensationsfächer im Ausmaß von 3 ECTS/ KHF Klavier: Kompensationsfächer im Ausmaß von 7 ECTS Klavír 1-7/ klavírní umělecký obor hra na cembalo, varhany, klávesové nástroje populární hudební klavír 1-4 + kompenzační předměty v rozsahu 3 kreditů kl. umělecký obor hra na klavír: kompenzační předměty v rozsahu 7 kreditů Gesang 1-7/ KHF Gesang: Kompensationsfächer im Ausmaß von 7 ECTS Zpěv 1-7/ klavírní umělecký obor kompenzační předměty v rozsahu 7 kreditů	7	KE	7																									
Künstlerische Wahlfächer (Klavier 8, Klavierpraktikum 3, Gitarrenpraktikum 2, Populargesang 1, Rhythmuschulung und Percussion 2, Bewegungs- und Tanzpraktikum) Umělecké volitelné předměty (Klavír 8, Klavírní praktikum 3, Kytarové praktikum 2, Populární zpěv 3, Rytmická příprava a perkuse 2, Polykybové a taneční praktikum)	2	KE KG UE	2																									
	25		21,5																									
				2				1					17,5											20,8				
														3										3,25				
																								22				
																								14,5				
																								17				
																								12				
																								20				
																								20				
																								6				
																								7				

název klasteru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci					
"NORD-OST" KHf GESANG bl.um.obor: ZPĚV	Musikszachung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	100	100	40	0	0					
<i>okruhy studijních plánů:</i>												
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sbormistrovství a vedení	Volitelné, nepovinné					
Rhythmusschulung und Percussion 1 Rytmiická příprava a perkuse 1*	0,5 - UE 0,5 počet sam. hod. počet vzájemných studijních typů přeměn min. počet ECTS bodů	Sprechtchnik Technika mlýny 1 - UE 0,5 počet sam. hod. počet vzájemných studijních typů přeměn min. počet ECTS bodů	Grundlagen der Musikpädagogik Základy hudební pedagogiky 1 - VO 1 počet vzájemných studijních typů přeměn min. počet ECTS bodů	Unterrichtslehre 1 Teorie výuky 1* 1 - SP 1,25 počet sam. hod. počet vzájemných studijních typů přeměn min. počet ECTS bodů	Tonsatz 1-4 Harmonie 1-4 8 - SU 6 počet sam. hod. počet vzájemných studijních typů přeměn min. počet ECTS bodů	Einführung in die Populärmusik Úvod do populární hudby 2 - VO 1 počet sam. hod. počet vzájemných studijních typů přeměn min. počet ECTS bodů	Chor 1.2 Sbor 1.2 4 - UE 2 počet sam. hod. počet vzájemných studijních typů přeměn min. počet ECTS bodů					
Klavierpraktikum 1, 2 Klavišní praktikum 1,2	2 1 KE 2	Rhetorisches Verhalten Vystupování v větořice 1 - UE 0,5	Musikdidaktisches Seminar Seminář hudební didaktiky 1,2 4 - SE 5	Unterrichtslehre 2 Teorie výuky 3* 1 - SP 1,25	Tonsatz 5-6 Harmonie 5-6 4 - SU 3	Einführung in die Ethnomusikologie/Volkemusikforschung Úvod do etnomuzikologie/výzkum lidové hudby 2 - VO 1	Dirigieren 1.2 (nicht für KH Chorleitung) oder Kompensationsfach er 1,2 Dirigování 1,2 (člově hlavního sboru sbormistrovství, které voli kompenzační obory ve stejném rozsahu) Ensemble/Ensemble 2 - UE 1	Bachelorarbeit im Fach ME Bakalářská práce - - - 2				
Gitarrepraktikum 1 Praktikum hry na kytaru 1	1 1 KE 1	Gesang 1-8 Zpěv 1-8 12 1 KE 16	Unterrichtslehre 1 Teorie výuky 1* 1 - SP 1,25	Spezielle Methoden des Musikunterrichts 1 Speciální metody hudebního vyučování 1* 1 - SP 0,75	Gehörbildung 1-6 Stachová výchova 1-6 6 0 SU 3	Einführung in die Musiksoziologie Úvod do hudební sociologie 2 - VO 1	Freie Wählfächer Volitelné předměty (vMF): 6 Europäische Volkemusik 2 Evropská lidová hudba 2	5				
Populargesang 1,2 Populární zpěv 1,2	2 1 KE 2		Unterrichtslehre 3 Teorie výuky 3* 1 - SP 1,25		Jazzharmonie Harmonie v jazzu 2 - UE 1	Musikalische Literaturkunde 1-4 Nauka o hudební literatuře 1-4 8 - VK 6	Kulturgeschichtliches Seminar 1,2 Seminář kulturních dějin 2	Musikgeschichte - Ausgewählte Kapitel Vybraná kapitola hudebních dějin				
Klavier 1-7 Klaviř 1-7	7 1 KE 7		Singen und Stimmbildung mit Schulklassen Zpěv a hlasová výchova ve školních třídách 1 - UE 1		Musikalische Literaturkunde 5/ Musikanalytisches Seminar Nauka o hudební literatuře 5/ seminář hudební analýzy*	Musikalische Literaturkunde 5/ Musikanalytisches Seminar Nauka o hudební literatuře 5/ seminář hudební analýzy*	Seminar Musikalische Akustik 1 Seminář hudební akustiky 1	Musikgeschichtliches Seminar 1 Seminář z hudebních dějin 1 Musikwissenschaftliches Spezialseminar Speciální seminář hudební vědy				
Künstlerische Wählfächer (Klavier 8, Klavierpraktikum 3, Gitarrepraktikum 2, Populargesang 3, Rhythmusschulung und Percussion 2, Bewegungs- und Tanzpraktikum) Umělecké volitelné předměty (Klaviř 8, Klavišní praktikum 3, Kytarové praktikum 2, Populární zpěv 3, Rytmiická příprava a perkuse 2, Polybové a taneční praktikum)	2 - KE 2 KG UE		Spezielle Methoden des Musikunterrichts 1 Speciální metody hudebního vyučování 1* 0,5 - SP 0,75		Rhythmusschulung und Percussion 1 Rytmiická příprava a perkuse 1* 0,5 - UE 0,5	Musikalische Literaturkunde 6 Nauka o hudební literatuře 6 2 - SE 2	Seminar Theorie und Geschichte der Populärmusik 1 Seminář teorie a dějin populární hudby 1	Kammerchor 1,2 Komorní sbor 1,2				
			Musikpädagogische Übungen 1 Cvičení z hudební pedagogiky 1 1 - UE 1				Vokalensemble 1,2 Vokální sbor 1,2	Chorleitung 1-4 Sbormistrovství 1-4				
			Musikbeabteilung/Maltime dia 1,2 Digitální úprava hudby/ Hudební média 1,2 Konzepte für den Musikunterricht Koncepty pro hudební výchovu 2 - UE 2				Kinder- und Jugendstimmbildung Hlasová výchova dětí a mládeže					
			Musikdidaktisches Seminar 3,4 Seminář hudební didaktiky 3,4 4 - SE 5				Ensemble/ Ensembleleitung Populärmusik Sbor a vedení sboru populární hudby	Partiturreinrol 1 Grundlagen der Instrumentation ud des Arrangierens Základy instrumentace a aranžmá Kompensationsfac her im Ausmaß von 7 ECTS Kompenční předměty v rozsahu 7 kreditů 11 1 KE 7				
	14,5	14	17,5	20,8	3	14,5	17	12	8	4	17	14

název klasteru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů akomodovaných v zahraničném přírodním vědním ústavu	počet kreditů akomodovaných v zahraničném přírodním vědním ústavu
"SÚD-OST"	Musikrichtung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	95	95	40	5	5

obrázky studijních plánů:		Hlasová výchova		Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody		Oborová praxe		Hudební teorie		Hudební věda		Sbor, sbornostrovství a vedení hudebních těles		Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	
počet semestrů	počet předmětů	počet semestrů	počet předmětů	počet semestrů	počet předmětů	počet semestrů	počet předmětů	počet semestrů	počet předmětů	počet semestrů	počet předmětů	počet semestrů	počet předmětů	počet semestrů	počet předmětů
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1
3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1
4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1
5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1
6	1	6	1	6	1	6	1	6	1	6	1	6	1	6	1
7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1
8	1	8	1	8	1	8	1	8	1	8	1	8	1	8	1
9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1
10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1
11	1	11	1	11	1	11	1	11	1	11	1	11	1	11	1
12	1	12	1	12	1	12	1	12	1	12	1	12	1	12	1
13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1
14	1	14	1	14	1	14	1	14	1	14	1	14	1	14	1
15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1
16	1	16	1	16	1	16	1	16	1	16	1	16	1	16	1
17	1	17	1	17	1	17	1	17	1	17	1	17	1	17	1
18	1	18	1	18	1	18	1	18	1	18	1	18	1	18	1
19	1	19	1	19	1	19	1	19	1	19	1	19	1	19	1
20	1	20	1	20	1	20	1	20	1	20	1	20	1	20	1
30,5	1	30,5	1	30,5	1	30,5	1	30,5	1	30,5	1	30,5	1	30,5	1
9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1
8,5	1	8,5	1	8,5	1	8,5	1	8,5	1	8,5	1	8,5	1	8,5	1
13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1
7,5	1	7,5	1	7,5	1	7,5	1	7,5	1	7,5	1	7,5	1	7,5	1
13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1	13	1
10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1
14,5	1	14,5	1	14,5	1	14,5	1	14,5	1	14,5	1	14,5	1	14,5	1
9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1	9	1
6,5	1	6,5	1	6,5	1	6,5	1	6,5	1	6,5	1	6,5	1	6,5	1
14	1	14	1	14	1	14	1	14	1	14	1	14	1	14	1
7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1	7	1
10,5	1	10,5	1	10,5	1	10,5	1	10,5	1	10,5	1	10,5	1	10,5	1

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů uzavírečnou práci
"MITTE" - KHF INSTRUMENT (außer Klavier) HRANA NASTROJ (kromě klavíru)	Musikpädagogik (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	6	0

obrysy studijních plánů:

Nástrojová výchova	Hlasová výchova			Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody			Oborová praxe			Hudební teorie			Hudební věda			Sbor, sborníkovství a vedení hudebních těles			Volitelné, nepovinné a ostatní předměty					
	počet semestrů	počet započatých studií	ECTS bodů	počet semestrů	počet započatých studií	ECTS bodů	počet semestrů	počet započatých studií	ECTS bodů	počet semestrů	počet započatých studií	ECTS bodů	počet semestrů	počet započatých studií	ECTS bodů	počet semestrů	počet započatých studií	ECTS bodů	počet semestrů	počet započatých studií	ECTS bodů			
	1,5	1	KE 18	6	1	KE 8	1	-	UV 1	2	12	PS 1,5	4	10	UE 4	1	-	VO 1	8	-	KG 4			
Künstlerisches Hauptfach 1-8 (instrumental) Hlavní umělecký obor 1-8 (instrumentální)																								
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 Umělecký obor klavír 1-4	4	1	KE 5																					
Künstlerisches Fach Klavier 5,6 oder Klavierpraktikum 3,4 Umělecký obor klavír 5,6 nebo klavírní praktikum 3,4	4	1	KE 3																					
Modulabschluss ME B3a a B4a/ KHF Klavier und Gesang: 3 ECTS für Modulabschluss und 1 ECTS für Ergänzungsfächer Ukončení modulu HV B3a a B4a (zkušební) hl.um.obor klavír a zpěv; ukončení modulu 3 kr. a jeden doplňující předmět v rozsahu 1 kr.	0	0	0 4																					
Gitarrpraktikum 1,2 Praktikum hry na kytaru 1,2																								
Schlaginstrumente 1 Bicí nástroje 1	1	5	KG 1																					
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2	2	1	KE 2																					
Begleitpraktikum Jazz/Pop 1,2 Praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě	2	1	KE 2																					
	16		37	6		8			16			15			12			13,5			7			2

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závazněnou práci
"MITTE" - KHF CHORLEITUNG hl.um.obor SBORMISTROVSTVI	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	0	0

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova					Hlasová výchova					Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky					Oborová praxe					Hudební teorie					Hudební věda					Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles					Volitelné, nepovinné a ostatní předměty														
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 Umělecký obor klavír 1-4					Gesang für MusikpädagogInnen 1-6 Zpěv pro hudební pedagogy 1-6/					Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky					Fachdidaktik und Unterrichtspraxis Oborová didaktika a výuková praxe					Gehörbildung 1-4 Sluchová analýza 1-4					Akustik Akustika					Chorsingen 1-4 Pěvecký sbor 1-4					Volitelné předměty														
Künstlerisches Fach Klavier 5,6 oder Klavierpraktikum 3,4 Umělecký obor klavír 5,6 nebo klavírní praktikum 3,4										Musikpädagogische Tage Hudebně pedagogické dny					Tonsatz 1-4 Harmonie 1-4					Instrumentenkunde Nauka o hudebních nástrojích					Dirigieren 1 Dirigování 1																								
Modulabschluss ME B3a a B4a Ukončení modulu HV B 3a a B 4a (zkoušky)										Fachdidaktische Grundlagen Základy oborové didaktiky					Formenlehre und Musikanalyse 1 Hudební formy a analýza 1					Wissenschaftliche Arbeitstechniken Techniky vědecké práce					Chorleitung 1 Sbormistrovství 1																								
Gitarrenpraktikum 1,2 Praktikum hry na kytaru 1,2										Neue Medien für den Unterricht Nová média ve výuce										Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4					Künstlerisches Hauptfach Chorleitung 1-8/ Hlavní umělecký obor Sbormistrovství 1-8																								
Schlaginstrumente 1 Bicí nástroje 1										Fachdidaktik in Anbindung an PPS III Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou praxi										Musikwissenschaftliches Seminar Seminář z dějin hudby					Unterstufenchor-Praktikum Praktikum ve školním sboru mladších žáků																								
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2										Musik und Bewegung/ KHF Tanz: Lehrpraxis Tanz für KHF Tanz Hudba a polyb / hl.um.obor Taneč: Pedagogická praxe tance										Bachelorarbeit Bakalářská práce					Oberstufenchor-Praktikum Praktikum ve školním sboru starších žáků																								
Begleitpraktikum Jazz/Pop 1,2 Praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě										Musikpädagogisches Seminar Seminář hudební pedagogiky																																							
										Modulabschluss ME B7 Ukončení modulu ME B7																																							
										Fachdidaktik in Anbindung an PPSII Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou přípravu II																																							
										Musizieren in der Klasse Muzicování ve třídě																																							
19					8					16					1,5					12					13,5					25					2														
15					6					15					2					14					13					26					0														

název klustru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci
"MITTE" - KHF TANZ hl.um.obor: TANEC	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	6	0

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty			
počet sem.bod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.bod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.bod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.bod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.bod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.bod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem.bod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů				
4	1	KE	5	6	1	KE	8	1	-	UV	1	2	12	PS	1,5	4	10	UE	4	1	-	VO	1	8	-	KG	4				
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 Umělecký obor klavír 1-4				Gesang für MusikpädagogInnen 1-6 Zpěv pro hudební pedagogy 1-6/				Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky				Fachdidaktik und Unterrichtspraxis Oborová didaktika a výuková praxe				Gehörbildung 1-4 Sluchová analýza 1-4				Akustik Akustika				Chorsingen 1-4 Pěvecký sbor 1-4				Volitelné předměty Tanz als künstlerisches Ausdrucksmedium 1-3 Tanec jako prostředek uměleckého vyjádření 1-3 Tanztechnik 1-4 Technika tance 1-4 Soziale Tanzformen Sociální formy tance Populäre Tanzstile Taneční populární styly Elementare Komposition Tanz 1,2 Elementární kompoziční tance 1,2 Studienbegleitung für Abschlussstudie Příprava závěrečné studie			
4	1	KE	3					1	10	UE	1					8	25	VU	6	1	-	VO	1	2	5	KG	2				
Künstlerisches Fach Klavier 5,6 oder Klavierpraktikum 3,4 Umělecký obor klavír 5,6 nebo Klavírní praktikum 3,4								Musikpädagogische Tage Hudebně pedagogické dny								Tonsatz 1-4 Harmonie 1-4				Instrumentenkunde Nauka o hudebních nástrojích				Dirigieren 1 Dirigování 1							
-	-	-	4					1	-	UV	1					2	12	PS	2	1	12	PS	1	2	5	KG	2				
Modulabschluss ME B3a a B4a Ukončení modulu HV B 3a a B 4a (zkušky)								Fachdidaktische Grundlagen Základy oborové didaktiky								Formenlehre und Musikanalyse 1 Hudební formy a analýza 1				Wissenschaftliche Arbeitstechniken Techniky vědecké práce				Chorleitung 1 Sbormistrovství 1							
2	3	KG	2					2	10	UE	1,5									8	-	VO	6								
1	5	KG	1					2	12	PS	3									2	15	SE	1,5								
2	1	KE	2					2	5	KG	1,5												3								
2	1	KE	2					2	15	SE	1,5																				
								2	10	UE	1,5																				
15			19	6			8				16				1,5				12				13,5				7				20

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci
"MITTE" - KHF GESANG hl.um.obor: ZPĚV	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	6	0

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sbormistrovství a vedení				Volitelné, nepovinné								
	počet sem.hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		počet sem.hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		počet sem.hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		počet sem.hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		počet sem.hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů		počet sem.hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů							
					Künstlerisches Hauptfach Gesang 1-8 (instrumental) Hlavní umělecký obor zpěv 1-8 (instrumentální)	2	1	KE	18	<i>Einführung in die Musikpädagogik</i> Úvod do hudební pedagogiky	1	-	UV	1	<i>Fachdidaktik und Unterrichtspraxis</i> Oborová didaktika a výuková praxe	2	12	PS	1,5	<i>Gehörbildung 1-4</i> Sluchová analýza 1-4	4	10	UE	4	<i>Akustik</i> Akustika	1	-	VO	1	<i>Chorsingen 1-4</i> Pěvecký sbor 1-4	8	-	KG	4	Volitelné předměty	2
<i>Künstlerisches Fach Klavier 1-4</i> Umělecký obor klavír 1-4	4	1	KE	5						<i>Musikpädagogische Tage</i> Hudebně pedagogické dny	1	10	UE	1						<i>Tonsatz 1-4</i> Harmonie 1-4	8	25	VU	6	<i>Instrumentenkunde</i> Nauka o hudebních nástrojích	1	-	VO	1	<i>Dirigieren 1</i> Dirigování 1	2	5	KG	2	<i>Ergänzungsfächer - doplňující předměty:</i> <i>Musizieren in der Klasse 2</i> Muzicování ve třídě 2	
<i>Künstlerisches Fach Klavier 5,6 oder Klavierpraktikum 3,4</i> Umělecký obor klavír 5,6 nebo Klavírní praktikum 3,4 / <i>Modulabschluss ME B3a a B4a</i> Ukončení modulu HV B 3a a B 4a (zkoušky)	4	1	KE	3						<i>Fachdidaktische Grundlagen</i> Základy oborové didaktiky	1	-	UV	1						<i>Formenlehre und Musikanalyse 1</i> Hudební formy a analýza 1	2	12	PS	2	<i>Wissenschaftliche Arbeitstechniken</i> Techniky vědecké práce	1	12	PS	1	<i>Chorleitung 1</i> Sbormistrovství 1	2	5	KG	2	<i>Fachdidaktik Gesang oder Klavier 1-2</i> Oborová didaktika zpěvu či klavíru 1-2	
<i>Gitarrenpraktikum 1,2</i> Praktikum hry na kytaru 1,2	2	3	KG	2						<i>Neue Medien für den Unterricht</i> Nová média ve výuce	2	10	UE	1,5						<i>Musikgeschichte 1-4</i> Dějiny hudby 1-4	8	-	VO	6	<i>Musikwissenschaftliches Seminar</i> Seminář z dějin hudby	2	15	SE	1,5					<i>Chorsingen 5-6</i> Zpívání ve sboru 5-6		
<i>Schlaginstrumente 1</i> Bicí nástroje 1	1	5	KG	1						<i>Fachdidaktik in Anbindung an PPS III</i> Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou praxi	2	12	PS	3						<i>Musikwissenschaftliches Seminar</i> Seminář z dějin hudby	2	15	SE	1,5	<i>Bachelorarbeit</i> Bakalářská práce	3				<i>Schlaginstrumente 2</i> Bicí nástroje 2 <i>Kammermusik/Ensemble</i> Komorní hudba/soubor						
<i>Klavierpraktikum 1,2</i> Klavírní praktikum 1,2	2	1	KE	2						<i>Musik und Bewegung/ KHF Tanz: Lehrpraxis Tanz für KHF Tanz</i> Hudba a pohyb / hl.um.obor Tanec: Pedagogická praxe tance	2	5	KG	1,5						<i>Musikpädagogisches Seminar</i> Seminář hudební pedagogiky	2	15	SE	1,5					<i>Tonsatz 5-6</i> Harmonie 5-6							
<i>Begleitpraktikum Jazz/Pop 1,2</i> Praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě	2	1	KE	2						<i>Modulabschluss ME B7</i> Ukončení modulu ME B7				1						<i>Bachelorarbeit</i> Bakalářská práce	3												<i>Gehörbildung 5-6</i> Sluchová analýza 5-6			
										<i>Fachdidaktik in Anbindung an PPS II</i> Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou přípravu II	2	12	PS	3																				<i>Jazz/Popgesang 1-2</i> Jazzový a populární zpěv 1-2		
										<i>Musizieren in der Klasse</i> Muzicování ve třídě	2	10	UE	1,5																				<i>Kammerchor</i> Komorní sbor		
																																	<i>Komposition/Arrangement</i> Kompozice/aranžování			
																																	<i>Ergänzungsfächer</i> doplňující předměty	7		
																																		KE 9		
																																			7	
																																			11	

název kladru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci
"MITTE" - KHF KLAVIER HRA NA KLAVÍR	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	6	0

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sbormistrovství a vedení				Volitelné, nepovinné			
počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ přemětu	min. počet ECTS bodů				
1,5	1	KE	18	6	1	KE	8	1	-	UV	1	2	12	PS	1,5	4	10	UE	4	1	-	VO	1	8	-	KG	4				
Künstlerisches Hauptfach 1-8 (instrumental) Hlavní umělecký obor 1-8 (instrumentální)				Gesang für MusikpädagogInnen 1-6 Zpěv pro hudební pedagogy 1-6				Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky				Fachdidaktik und Unterrichtspraxis Oborová didaktika a výuková praxe				Gehörbildung 1-4 Sluchová analýza 1-4				Akustik Akustika				Chorsingen 1-4 Pěvecký sbor 1-4				Volitelné předměty <i>Ergänzungsfächer - doplňující předměty:</i> Musizieren in der Klasse 2 Muzicování ve třídě 2 <i>Fachdidaktik Gesang oder Klavier 1-2</i> Oborová didaktika zpěvu či klavíru 1-2 <i>Chorsingen 5-6</i> Kammermusik/Ensemble Komorní hudba/soubor <i>Tonsatz 5-6</i> Harmonie 5-6 <i>Gehörbildung 5-6</i> Sluchová analýza 5-6 <i>Jazz/Popgesang 1-2</i> Jazzový a populární zpěv 1-2 <i>Kammerchor</i> Komorní sbor <i>Komposition/Arrangement</i> Kompozice/aranžování Ergänzungsfächer 9 1 KE 9 doplňující předměty			
0	0	0	3	Modulabschluss ME B3a a B4a/ Ukončení modulu HV B 3a a B 4a (zkušky)				1	10	UE	1	Tonsatz 1-4 Harmonie 1-4				1	-	VO	1	2	5	KG	2	Dirigieren 1 Dirigování 1							
2	3	KG	2	Gitarrenpraktikum 1,2 Praktikum hry na kytaru 1,2				1	-	UV	1	Formenlehre und Musikanalyse 1 Hudební formy a analýza 1				1	12	PS	1	2	5	KG	2	Chorleitung 1 Sbormistrovství 1							
1	5	KG	1	Schlaginstrumente 1 Bicí nástroje 1				2	10	UE	1,5	Neue Medien für den Unterricht Nová média ve výuce				8	-	VO	6	8	-	VO	6	Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4							
2	1	KE	2	Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2				2	12	PS	3	Fachdidaktik in Anbindung an PPS III Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou praxi				2	15	SE	1,5	2	15	SE	1,5	Musikwissenschaftliches Seminar Seminář z dějin hudby							
2	1	KE	2	Begleitpraktikum Jazz/Pop 1,2 Praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě				2	5	KG	1,5	Musik und Bewegung/ KHF Tanz: Lehrpraxis Tanz für KHF Tanz Hudba a pohyb / hl.um.obor Taneč: Pedagogická praxe tance				Bachelorarbeit Bakalářská práce				3											
								2	15	SE	1,5	Musikpädagogisches Seminar Seminář hudební pedagogiky																			
								1	Modulabschluss ME B7 Ukončení modulu ME B7																						
								2	12	PS	3	Fachdidaktik in Anbindung an PPS II Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou přípravu II																			
								2	10	UE	1,5	Musizieren in der Klasse Muzicování ve třídě																			
16	28			6	8			15	16			2	1,5			14	12			13	13,5			12	7			9	11		

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů začíná věcnou prací
"MITTE" - KHF ENSEMBLELEITUNG VOKAL/ INSTRUMENTAL Ml samobor: VEDENÍ VOKÁLŇNCH A INSTRUMENTÁLNCH SOUBORŮ	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	6	0

okruhy studijních plánů:				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody				Oborová práce				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sbornírovství a vedení hudebních těles				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty							
Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody				Oborová práce				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sbornírovství a vedení hudebních těles				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty							
počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	KE	počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	KE	počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	UV	počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	PS	počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	UE	počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	VO	počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	KG	počet sem. hod.	počet vzájemných (základních) výpř. předmětů	počet ECTS bodů	SE				
4	1	5	KE	6	1	8	KE	1	-	1	UV	2	12	1,5	PS	4	10	4	UE	1	-	1	VO	8	-	4	KG								
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 Umělecký obor klavír 1-4				Gesang für MusikpädagogInnen 1-4 Zpěv pro hudební pedagogy 1-6				Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky				Fachdidaktik und Unterrichtspraxis Oborová didaktika a výuková práce				Gehörbildung 1-4 Sluchová analýza 1-4								Akustik Akustika					Chorungen 1-4 Pevčský sbor 1-4						
4	1	3	KE					Musikpädagogische Tage Hudebně pedagogické dny	1	10	UE	1				Tonsatz 1-4 Harmonie 1-4	8	25	VE	6				1	-	1	VO	1	2	5	KG	2			
Künstlerisches Fach Klavier 5,6 oder Klavierpraktikum 3,4 Umělecký obor klavír 5,6 nebo klavírní praktikum 3,4								Fachdidaktische Grundlagen Základy oborové didaktiky	1	-	UV	1				Formenlehre und Musikanalyse 1 Hudební formy a analýza 1	2	12	PS	2				1	12	PS	1	1	2	5	KG	2			
Modulabschluss ME B3a a B4 Ukončení modulu HV B 3a a B 4a (zkušky)								New Medien für den Unterricht Nová média ve výuce	2	10	UE	1,5												8	-	6	VO	6	2	5	KG	2			
Gitarrenpraktikum 1,2 Praktikum hry na kytaru 1,2	2	3	KG	2																															
Schlaginstrumente 1 Bicí nástroje 1	1	5	KG	1				Fachdidaktik in Anbindung an PPS III Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou praxi	2	12	PS	3												2	15	SE	1,5	2	5	KG	2				
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2	2	1	KE	2				Musik und Bewegung/ KHF Tanz: Lehrpraxis Tanz für KHF Tanz Hudba a pohyb / Ml samobor Tanz: Pedagogická praxe tance	2	5	KG	1,5												3											
Begeleitpraktikum Jazz/Pop 1,2 Praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě	2	1	KE	2				Musikpädagogisches Seminar Seminář hudební pedagogiky	2	15	SE	1,5																							
								Modulabschluss ME B7 Ukončení modulu ME B7				1																							
								Fachdidaktik in Anbindung an PPS II Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou přípravu II	2	12	PS	3																							
								Musizieren in der Klasse Muzicování ve třídě	2	10	UE	1,5																							
15	19			6	8			15	16			2	1,5		14	12							13	13,5			26	25					0	2	

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů zazávěrečnou práci									
"MITTE" - KHF POPULARMUSIK hl.um.obor: POPULÁRNÍ HUDBA	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	6	0									
okruhy studijních plánů:																
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty									
<i>poč.sem.hod.</i>	<i>počet zapsaných studentů</i>	<i>poč.sem.hod.</i>	<i>počet zapsaných studentů</i>	<i>poč.sem.hod.</i>	<i>počet zapsaných studentů</i>	<i>poč.sem.hod.</i>	<i>počet zapsaných studentů</i>									
<i>typ přemětu</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>typ přemětu</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>typ přemětu</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>typ přemětu</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>									
<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>	<i>min. počet ECTS bodů</i>									
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 Umělecký obor klavír 1-4	4 1 KE 5	Gesang für MusikpädagogInnen 1-6 Zpěv pro hudební pedagogy 1-6/	6 1 KE 8	Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky	1 - UV 1	Fachdidaktik und Unterrichtspraxis Oborová didaktika a výuková praxe	2 12 PS 1,5	Gehörbildung 1-4 Sluchová analýza 1-4	4 10 UE 4	Akustik Akustika	1 - VO 1	Chorsingen 1-4 Pěvecký sbor 1-4	8 - KG 4	Volitelné předměty	2	
Künstlerisches Fach Klavier 5,6 oder Klavierpraktikum 3,4 Umělecký obor klavír 5,6 nebo Klavírní praktikum 3,4	4 1 KE 3	Musikpädagogische Tage Hudebně pedagogické dny	1 10 UE 1	Fachdidaktische Grundlagen Základy oborové didaktiky	1 - UV 1	Formenlehre und Musikanalyse I Hudební formy a analýza I	2 12 PS 2	Tonsatz 1-4 Harmonie 1-4	8 25 VU 6	Instrumentenkunde Nauka o hudebních nástrojích	1 - VO 1	Dirigieren I Dirigování I	2 5 KG 2	Künstlerisches Hauptfach Populärmusik 1-8 Hlavní umělecký obor Populární hudba 1-8	12 1 KE 12	
Modulabschluss ME B3a a B4a Ukončení modulu HV B 3a a B 4a (zkušky)	- - - 4	Neue Medien für den Unterricht Nová média ve výuce	2 10 UE 1,5	Pop/Jazz- Arrangement Aranžování populární a jazzové hudby	1 5 KG 1	Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4	8 - VO 6	Chor- und Ensemblepraktikum für Sek I Praktikum sboru a souboru na nižším sekundárním stupni	1 5 KG 1	Musikwissenschaftliches Seminar Seminář z dějin hudby	2 15 SE 1,5	Bachelorarbeit Bakalářská práce	3	Bandpraktikum 1,2 3 5 Hra v populárním souboru 1,2	5 KG 4	
Schlaginstrumente I Bicí nástroje I	1 5 KG 1	Musizieren in der Klasse Muzicování ve třídě	2 10 UE 1,5													
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2	2 1 KE 2															
Begleitpraktikum Jazz/Pop 1,2 Praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě	2 1 KE 2															
	15	19	6	8	15	16	2	1,5	15	13	13,5	13	8	16	18	

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v	počet kreditů uzavřené prací								
"MITTE" - KHF ENSEMBLESPIEL UND ENSEMBLELEITUNG hl.um.obor: HRA V SOUBORU A VEDENÍ HUDEBNÍCH TĚLES okruhy studijních plánů:	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	97	97	40	6	0								
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty								
Instrumentalfach 1-8 Umělecký obor 1-8	Gesang für MusikpädagogInnen 1-6 / KHF Gesang: Ergänzungsfächer Zpěv pro hudební pedagogy 1-6 hl.um.obor zpěv: doplňující předměty	Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky	Fachdidaktik und Unterrichtspraxis Oborová didaktika a výuková praxe	Gehörbildung 1-4 Sluchová analýza 1-4	Akustik Akustika	Chorsingen 1-4 Pěvecký sbor 1-4									
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 / KHF Klavier: Ergänzungsfächer Umělecký obor klavír 1-4 / hl.um.obor klavír: doplňující předměty		Musikpädagogische Tage Hudebně pedagogické dny		Tonsatz; 1-4 Harmonie 1-4	Instrumentenkunde Nauka o hudebních nástrojích	Dirigieren 1 Dirigování 1	Volitelné předměty								
Künstlerisches Fach Klavier 5,6 oder Klavierpraktikum 3,4 / KHF Klavier: Ergänzungsfächer Umělecký obor klavír 5,6 nebo Klavírní praktikum 3,4 / hl.um.obor klavír: doplňující předměty		Fachdidaktische Grundlagen Základy oborové didaktiky		Formenlehre und Musikanalyse 1 Hudební formy a analýza 1	Wissenschaftliche Arbeitstechniken Techniky vědecké práce	Chorleitung 1 Sbormistrovství 1									
Modulabschluss ME B3a a B4a / KHF Klavier und Gesang: 3 ECTS für Modulabschluss und 1 ECTS für Ergänzungsfächer Ukončení modulu HV B 3a a B 4a (zkušky) / hl.um.obor klavír a zpěv: ukončení modulu 3 kr. a jeden doplňující předmět v rozsahu 1 kr.		Neue Medien für den Unterricht Nová média ve výuce			Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4	Ensemblespiel und Ensembleleitung 1-5 Hra a vedení souboru 1-5									
Gitarrenpraktikum 1,2 Praktikum hry na kytaru 1,2		Fachdidaktik in Anbindung an PPS III Oborová didaktika v názmosti na pedagogicko-psychologickou praxi			Musikwissenschaftliches Seminar Seminář z dějin hudby										
Schlaginstrumente 1 Bicí nástroje 1		Musik und Bewegung / KHF Tanz: Lehrpraxis Tanz für KHF Tanz Hudba a pohyb / hl.um.obor Tanz: Pedagogická praxe tance			Bachelorarbeit Bakalářská práce										
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2		Musikpädagogisches Seminar Seminář hudební pedagogiky													
Begleitpraktikum Jazz/Pop 1,2 Praktikum hry doprovodu v jazzové a populární hudbě		Modulabschluss ME B7 Ukončení modulu ME B7													
Perkussion Perkuse		Fachdidaktik in Anbindung an PPSII Oborová didaktika v návaznosti na pedagogicko-psychologickou přípravu II													
		Musizieren in der Klasse Muzicování ve třídě													
16	32	6	8	15	16	2	1,5	14	12	13	13,5	17	12	0	2

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů za závěrečnou práci
"WEST" - KHf Instrument/Gesang/ Instrument Jazz/Pop (klavír, klavír, Gesang)	Musikszene (Bachelorstudium)	240	100	100	40	0	0
hl. um.obor: HRA NA NÁSTROJ / ZPĚV / HRA NA NÁSTROJ V JAZZOVÉ A POPULÁRNÍ HUDBĚ (klavír, zpěv, kytara)							
obruhy studijních plánů:							
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sborníkovství a vedení hudebních těles	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty
počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet zapsaných studentů typ přemětu min. počet ECTS bodů
Künstlerisches Hauptfach 1-6 oder Künstlerisches Hauptfach Jazz/Pop 1-6 (Gitarre, Klavier, Gesang) Hlavní umělecký obor 1-6 nebo Hlavní umělecký obor jazzové a populární hudby 1-6 (kytara, klavír, zpěv)	Künstlerisches Fach Gesang 1-4 Umělecký obor zpěv 1-4	Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky	Fachpraktikum Oborová praxe	Tonsatz einschließlich Gehörbildung 1,2 Harmonie včetně sluchové analýzy 1,2	Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten Úvod do vědecké práce	Chor 1-4 Sbor 1-4	Bandpraktikum 1 Hra v populárním souboru 1
Klavierpraktikum 1,2 /KHf Musikleitung: Grundlagen des Partiturspiels 1,2 Klavírní praktikum 1,2/ hl.um.obor Řízení hudby: Základy hry z partitury 1,2	Künstlerisches Fach Gesang Jazz/Pop 1,2 oder Künstlerisches Fach Gesang 5,6 Umělecký obor zpěv v jazzové a populární hudbě 1,2 nebo Umělecký obor zpěv 5,6	Fachdidaktik 1,2 Oborová didaktika 1,2		Formenlehre 1 Nauka o hudebních formách 1	Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4	Chorleitung 1 Sborníkovství 1	voitelné předměty 6 6
Gitarrenpraktikum 1 Praktikum hry na kytaru 1	Gesangspraktikum 1,2 Pěvecké praktikum 1,2	Musikpädagogisches Proseminar Proseminář z hudební pedagogiky		Jazz/Pop Theorie 1,2 4 - VO 4 Teorie jazzu a populární hudby 1,2 nebo Harmonie včetně sluchové analýzy 3,4	Geschichte des Jazz; und der Populärmusik 1,2 Dějiny jazzu a populární hudby 1,2	Ensembleleitung 1 Řízení souboru 1	Gitarrenpraktikum 2 Praktikum hry na kytaru 2 Bandpraktikum 2 Hra v populárním souboru 2
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 Umělecký obor hra na klavír 1-4		Portfoliobegleitung Příprava portfolia			Akustik Akustika		Jazz/Pop Werkstatt 1 Dřívna jazzové a populární hudby 1
Künstlerisches Fach Klavier Jazz/Pop 1-2 oder Künstlerisches Fach Klavier 5-6 Umělecký obor hra na klavír v jazzové a populární hudbě 1,2 nebo Umělecký obor hra na klavír 5,6		Tanz und Bewegung 1 Tanec a hudba 1			Instrumentenkunde Nauka o hudebních nástrojích		Chor Jazz/Pop 1,2 Sbor jazzové a populární hudby 1,2 Schlagwerkpraktikum/ Praktikum hry na bicí nástroje 1
		Musizieren in der Klasse 1 Muzicování ve třídě 1			Seminar mit Bachelorarbeit Seminář k bakalářské práci		Musizieren in der Klasse 2,3 Muzicování ve třídě 2,3 Kinder- und Jugendstimmbildung 2 Hlasová výchova dětí a mládeže 2 Sprechtechnik und Rhetorik 1,2 Technika mluvy a rétorika 1,2 Grundzüge des Arrangierens 1,2 Základy aranžování 1,2 Neue Medien im Unterricht voitelné předměty v rámci tzv. interdisciplinären kompetenci
21	27	8	8	12	12	1	5
						10	10
						16	19
						14	6
							8
							13

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů zavářejnou práci
"WEST" - KHF Musikleitung hl.am.obor: VEDENÍ HUDEBNÍCH TĚLES	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	100	100	40	0	0
okruhy studijních plánů:							
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sbornírovství a vedení hudebních těles	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2	Künstlerisches Fach Gesang 1-4 Umělecký obor zpěv 1-4	Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky	Fachpraktikum Oborová praxe	Tonsatz einschließlich Gehörbildung 1,2 Harmonie včetně sluchové analýzy 1,2 Formellehre 1 Nauka o hudebních formách 1	Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten Úvod do vědecké práce	Chor 1-4 Sbor 1-4	Bandpraktikum 1 Hra v populárním souboru 1
Gitarrenpraktikum 1 Praktikum hry na kytaru 1	Künstlerisches Fach Gesang Jazz/Pop 1,2 oder Künstlerisches Fach Gesang 5,6 Umělecký obor zpěv v jazzové a populární hudbě 1,2 nebo Umělecký obor zpěv 5,6	Fachdidaktik 1,2 Oborová didaktika 1,2		Formellehre 1 Nauka o hudebních formách 1	Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4	Chorleitung 1 Sbornírovství 1	volitelné předměty 7 7
Grundlagen des Partiturspiels 1,2 Základy hry z partitury 1,2	Gesangspraktikum 1,2 Pěvecké praktikum 1,2	Musikpädagogisches Proseminar Proseminář z hudební pedagogiky		Grundlagen des Arrangierens 1,2 Základy aranžování 1,2	Geschichte des Jazz und der Populärmusik 1,2 Dějiny jazzu a populární hudby 1,2	Ensembleleitung 1 Řízení souboru 1	Gitarrenpraktikum 2 Praktikum hry na kytaru 2 Bandpraktikum 2 Hra v populárním souboru 2
Künstlerisches Fach Klavier 1-4 Umělecký obor hra na klavír 1-4		Portfoliobegleitung Příprava portfolia		Jazz/Pop Theorie 1,2 Teorie jazzu a populární hudby 1,2 nebo Harmonie včetně sluchové analýzy 3,4	Akustik Akustika	Künstlerisches Hauptfach Musikleitung 1-6 Hlavní umělecký obor řízení hudby 1-6	Jazz/Pop Werkstatt 1 Dílna jazzové a populární hudby 1 Chor Jazz/Pop 1,2 Sbor jazzové a populární hudby 1,2 Schlagwerkpraktikum 1 Praktikum hry na bicí nástroje 1
Künstlerisches Fach Klavier Jazz/Pop 1-2 oder Künstlerisches Fach Klavier 5-6 Umělecký obor hra na klavír v jazzové a populární hudbě 1,2 nebo Umělecký obor hra na klavír 5,6		Tanz und Bewegung 1 Tanec a hudba 1			Instrumentenkunde Nauka o hudebních nástrojích	Unterstufenchor-Praktikum 1 Praktika ve sboru na nižším sekundárním stupni 1	Musizieren in der Klasse 2,3 Muzicování ve třídě 2,3 Kinder- und Jugendstimmbildung 2 Hlasová výchova dětí a mládeže 2 Sprechtechnik und Rhetorik 1,2 Technika mluvy a rétorika 1,2 Grundlage des Arrangierens 1,2 Základy aranžování 1,2 Neue Medien im Unterricht volitelné předměty v rámci tzv. interdisciplinären kompetenci
		Kinder- und Jugendstimmbildung 1 Hlasová výchova dětí a mládeže 1			Seminar mit Bachelorarbeit Seminář k bakalářské práci	Oberstufenchor-Praktikum 1 Praktikum ve sboru na vyšším sekundárním stupni 1	
11	11	8	8	12	12	1	5
				14	14	16	19
						14	17
							9
							14
							5

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci
"WEST" - KHf Klavír hl.um.obor: HRA NA KLAVÍR	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	100	100 40	0	0	0
okruhy studijních plánů:							
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty
počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů	počet sem. hod. počet započatých studenů typ předmětu min. počet ECTS bodů
Künstlerisches Hauptfach 1-6 oder Künstlerisches Hauptfach Jazz/Pop 1-6 (Gitarre, Klavier, Gesang) Hlavní umělecký obor 1-6 nebo Hlavní umělecký obor jazzové a populární hudby 1-6 (kytara, klavír, zpěv)	Künstlerisches Fach Gesang 1-4 Umělecký obor zpěv 1-4	Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky	Fachpraktikum Oborová praxe	Tonsatz einschließlich Gehörbildung 1,2 Harmonie včetně sluchové analýzy 1,2	Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten Úvod do vědecké práce	Chor 1-4 Sbor 1-4	Bandpraktikum 1 Hra v populárním souboru 1
12 1 KE 18	4 1 KE 4	2 30 VU 2	1 - PR 5	4 10 VU 4	2 PS 2	8 ## KG 4	2 8 KG 2
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2	Künstlerisches Fach Gesang Jazz/Pop 1,2 oder Künstlerisches Fach Gesang 5,6 Umělecký obor zpěv v jazzové a populární hudbě 1,2 nebo Umělecký obor zpěv 5,6	Fachdidaktik 1,2 Oborová didaktika 1,2		Formenlehre 1 Nauka o hudebních formách 1	Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4	Chorleitung 1 Sbormistrovství 1	volitelné předměty 7 7
2 1 KE 2	2 1 KE 2	4 12 PS 4		2 - VO 2	8 - VO 8	2 12 KG 1	
Gitarrenpraktikum 1 Praktikum hry na kytaru 1	Gesangspraktikum 1,2 Pěvecké praktikum 1,2	Musikpädagogisches Proseminar Proseminář z hudební pedagogiky		Grundlagen des Arrangierens 1 Základy aranžování 1	Geschichte des Jazz und der Populärmusik 1,2 Dějiny jazzu a populární hudby 1,2	Ensembleleitung 1 Řízení souboru 1	Gitarrenpraktikum 2 Praktikum hry na kytaru 2 Bandpraktikum 2 Hra v populárním souboru 2
1 2 KG 1	2 5 KG 2	2 12 PS 2		2 10 VU 2	2 - VO 2	2 10 KG 1	Bandpraktikum 2 Hra v populárním souboru 2
Künstlerisches Fach Klavier Jazz/Pop 1-2 Umělecký obor hra na klavír v jazzové a populární hudbě 1,2		Portfoliobegleitung Příprava portfolia		Jazz/Pop Theorie 1,2 4 - VU 4	Akustik Akustika	Chor Jazz/Pop 1 Sbor v jazzové a populární hudbě 1	Jazz/Pop Werkstatt 1 Dílna jazzové a populární hudby 1 Chor Jazz/Pop 1,2 Sbor jazzové a populární hudby 1,2 Schlagwerkpraktikum 1 Praktikum hry na bicí nástroje 1
2 1 KE 2		1 - UE 1		4 - VU 4	1 - VO 1	2 ## KG 1	Jazz/Pop Werkstatt 1 Dílna jazzové a populární hudby 1 Chor Jazz/Pop 1,2 Sbor jazzové a populární hudby 1,2 Schlagwerkpraktikum 1 Praktikum hry na bicí nástroje 1
		Tanz und Bewegung 1 Tanec a hudba 1			Instrumentkunde Nauka o hudebních nástrojích		
		1 - KG 1			1 - VO 1		
		Musizieren in der Klasse 1 Muzicování ve třídě 1			Seminar mit Bachelorarbeit Seminář k bakalářské práci		Musizieren in der Klasse 2,3 Muzicování ve třídě 2,3
		1 10 UE 1			2 - SE 5		Kinder- und Jugendstimmbildung 2 Hlasová výchova dětí a mládeže 2 Sprechtechnik und Rhetorik 1,2 Technika mluvy a řečovka 1,2 Grundlage des Arrangierens 1,2 Základy aranžování 1,2 Neue Medien im Unterricht volitelné předměty v rámci tzv. interdisciplinárních kompetencí
		Kinder- und Jugendstimmbildung 1 Hlasová výchova dětí a mládeže 1					5
		1 - KG 1					
17	8	12	1	12	16	14	9

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů zazávací pracovní						
"WEST" -KHF JazzPop Klavier hl.um.obor: HRANA KLAVÍR V JAZZOVÉ A POPULÁRNÍ HUDBĚ okruhy studijních plánů:	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	100	100	40	0	0						
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty						
Künstlerisches Hauptfach 1-6 oder Künstlerisches Hauptfach Jazz/Pop 1-6 (Gitarre, Klavier, Gesang) Hlavní umělecký obor 1-6 nebo Hlavní umělecký obor jazzové a populární hudby 1-6 (kytara, klavír, zpěv)	Künstlerisches Fach Gesang 1-4 Umělecký obor zpěv 1-4	Einführung in die Musikpädagogik Úvod do hudební pedagogiky	Fachpraktikum Oborová praxe	Tonsatz einschließlich Gehörbildung 1,2 Harmonie včetně sluchové analýzy 1,2	Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten Úvod do vědecké práce	Chor 1-4 Sbor 1-4	Bandpraktikum 1 Hra v populárním souboru 1						
Klavierpraktikum 1,2 Klavírní praktikum 1,2	Künstlerisches Fach Gesang Jazz/Pop 1,2 oder Künstlerisches Fach Gesang 5,6 Umělecký obor zpěv v jazzové a populární hudbě 1,2 nebo Umělecký obor zpěv 5,6	Fachdidaktik 1,2 Oborová didaktika 1,2		Formenlehre 1 2 - VO 2 Nauka o hudebních formách 1	Musikgeschichte 1-4 Dějiny hudby 1-4	Chorleitung 1 2 12 KG 1 Sbormistrovství 1	volitelné předměty 6 6						
Gitarrenpraktikum 1 Praktikum hry na kytaru 1	Gesangspraktikum 1,2 Pěvecké praktikum 1,2	Musikpädagogisches Proseminar Proseminář z hudební pedagogiky		Jazz/Pop Theorie 1,2 4 - VU 4 oder Tonsatz einschließlich Gehörbildung 3,4 Theorie jazzu a populární hudby 1,2 nebo Harmonie včetně sluchové analýzy 3,4	Geschichte des Jazz und der Populärmusik 1,2 Dějiny jazzu a populární hudby 1,2	Ensembleleitung 1 2 10 KG 1 Řízení souboru 1	Gitarrenpraktikum 2 Praktikum hry na kytaru 2 Bandpraktikum 2 Hra v populárním souboru 2 Jazz/Pop Werkstatt 1 Dílna jazzové a populární hudby 1 Chor Jazz/Pop 1,2 Sbor jazzové a populární hudby 1,2 Schlagwerkpraktikum 1 Praktikum hry na bicí nástroje 1						
Künstlerisches Fach Klavier 1-2 Umělecký obor hra na klavír 1,2		Portfoliobegleitung 1 - UE 1 Příprava portfolia Tanz und Bewegung 1 1 - KG 1 Tánc a hudba 1 Musizieren in der Klasse 1 1 10 UE 1 Muzicování ve třídě 1 Kinder- und Jugendstimmbildung 1 1 - KG 1 Hlasová výchova dětí a mládeže 1			Akustik 1 - VO 1 Akustika Instrumentenkunde 1 - VO 1 Nauka o hudebních nástrojích Seminar mit Bachelorarbeit 2 - SE 5 Seminář k bakalářské práci		Musizieren in der Klasse 2,3 Muzicování ve třídě 2,3 Kinder- und Jugendstimmbildung 2 Hlasová výchova dětí a mládeže 2 Sprechtechnik und Rhetorik 1,2 1,2 Technika mluvy a rétorika 1,2 Grundlage des Arrangierens 1,2 1,2 Základy aranžování 1,2 Neue Medien im Unterricht volitelné předměty v rámci tzv. interdisciplinären kompetenci 5 Jazz/Pop Werkstatt 1-2 4 8 KG 4 Dílna jazzové a populární hudby 1,2						
17	23	8	12	12	1	5	10	10	16	19	6	14	17

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů zázpověrnou práci
"WEST" - KHf Gesang hl.um.obor: ZPĚV okruhy studijních plánů:	Musikerziehung (Bachelorstudium) Hudební výchova (bakalářské studium)	240	100	100	40	0	0
Nástrojová výchova	Hlasová výchova	Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky	Oborová praxe	Hudební teorie	Hudební věda	Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles	Volitelné, nepovinné a ostatní předměty
Künstlerisches Hauptfach 1-6 Hlavní umělecký obor 1-6	Künstlerisches Fach Gesang Jazz/Pop 1,2 Umělecký obor zpěv v jazzové a populární hudbě 1,2	<i>Einführung in die Musikpädagogik</i> Úvod do hudební pedagogiky	<i>Fachpraktikum</i> Oborová praxe	<i>Tonsatz einschließlich Gehörbildung 1,2</i> Harmonie včetně sluchové analýzy 1,2	<i>Einführung in das wissenschaftliche Arbeiten</i> Úvod do vědecké práce	<i>Chor 1-4</i> Sbor 1-4	<i>Bandpraktikum 1</i> Hra v populárním souboru 1
<i>Klavierpraktikum 1,2</i> Klavierní praktikum 1,2	<i>Gesangspraktikum 1,2</i> Pěvecké praktikum 1,2	<i>Fachdidaktik 1,2</i> Oborová didaktika 1,2		<i>Formenlehre 1</i> Nauka o hudebních formách 1	<i>Musikgeschichte 1-4</i> Dějiny hudby 1-4	<i>Chorleitung 1</i> Sbormistrovství 1	volitelné předměty 7 7
<i>Gitarrenpraktikum 1</i> Praktikum hry na kytaru 1		<i>Musikpädagogisches Proseminar</i> Proseminář z hudební pedagogiky		<i>Jazz/Pop Theorie 1,2 4</i> Nauka o hudebních formách 1	<i>Geschichte des Jazz und der Populärmusik 1,2</i> Dějiny jazzu a populární hudby 1,2	<i>Ensembleleitung 1</i> Řízení souboru 1	<i>Gitarrenpraktikum 2</i> Praktikum hry na kytaru 2
<i>Künstlerisches Fach Klavier 1-4</i> Umělecký obor hra na klavír 1-4		<i>Portfoliobegleitung</i> Příprava portfolia		Grundlagen des Arrangierens 1 Základy aranžování 1	<i>Akustik</i> Akustika	Chor Jazz/Pop 1 Sbor v jazzové a populární hudbě 1	<i>Chor Jazz/Pop 1,2</i> Sbor jazzové a populární hudby 1,2
<i>Künstlerisches Fach Klavier Jazz/Pop 1-2 oder Künstlerisches Fach Klavier 5-6</i> Umělecký obor hra na klavír v jazzové a populární hudbě 1,2 nebo Umělecký obor hra na klavír 5,6		<i>Tanz und Bewegung 1</i> Tanec a hudba 1			<i>Instrumentenkunde</i> Nauka o hudebních nástrojích		<i>Schlagwerkpraktikum 1</i> Praktikum hry na bicí nástroje 1
		<i>Musizieren in der Klasse 1</i> Muzicování ve třídě 1			<i>Seminar mit Bachelorarbeit</i> Seminář k bakalářské práci		<i>Musizieren in der Klasse 2,3</i> Muzicování ve třídě 2,3
		Kinder- und Jugendstimmbildung 1 Hlasová výchova dětí a mládeže 1					<i>Kinder- und Jugendstimmbildung 2</i> Hlasová výchova dětí a mládeže 2
							<i>Sprechtechnik und Rhetorik 1,2</i> Technika mluvy a rétorika 1,2
							<i>Grundlage des Arrangierens 1,2</i> Základy aranžování 1,2
							<i>Neue Medien im Unterricht</i>
							volitelné předměty v rámci tzv. interdisciplinären kompetenci
							5
21	27	4	4	12	12	16	14
				1	5		9
							14

Příloha č. 8: Detailní srovnávací analýza prezenčních oborů učitelství pro vyšší všeobecně vzdělávací školy v Rakousku v rámci navazujících magisterských programů

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů zavázanou práci								
"NORD-OST"	Musikerziehung (Masterstudium) Hudební výchova (navazující magisterské studium)	120	26	26	38	0	30								
<i>okruhy studijních plánů:</i>															
Nástrojová výchova		Hlasová výchova		Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metody		Oborová praxe		Hudební teorie		Hudební věda		Sbor, sborníkovství a vedení hudebních těles		Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	
počet sem. hod.	počet zápočtových studijních	PP předmětů	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zápočtových studijních	PP předmětů	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zápočtových studijních	PP předmětů	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zápočtových studijních	PP předmětů	min. počet ECTS bodů
2	1	KE	2	2	1	KE	2	2	2	1	KE	2	2	1	KE
Klavierpraktikum 1.2 oder Gitarrenpraktikum 1.2 Klavírní praktikum 1.2 nebo Praktikum hry na kytaru 1.2		Gesang 1 Zpěv 1		Musikdidaktisches Seminar Seminář hudební didaktiky		Fachdidaktische Begleitungsphase ME Oborová didaktika k vyučovací praxi		Hören - Arrangieren - Leiter oder Komposition und Arrangement Slyšet - aranžovat - vést nebo Kompozice a aranžmá		Musikwissenschaftliches Seminar 1.2 Seminář hudební vědy pro magisterské studium 1.2		Chorleitung 1,2 KHF BA Chorleitung: Praktikum Dirigieren 1,2 Sborníkovství 1,2 / hl. um. obor Sborníkovství v hsk. stud. Dirigentské praktikum 1.2			
Volitelný předmět				Musikpädagogisches Masterseminar Seminář z hudební pedagogiky		Begleitseminar zum Abschluss Fachdidaktik/Schulpraxis (ME) Doprovodný seminář k ukončení oborové didaktiky a školní praxe				Musikwissenschaftliches Praktikum Praktikum z hudební vědy					
1	1	KE KG EU GU	1	2	2	SE	2	0,5	0,5	SU	0,5	1,5			
Bewegungs- und Tanzpraktikum Pohybové a taneční praktikum				Methoden der Gruppenimprovisation Metody skupinové improvizace		Volitelné předměty									
Elektronische Keyboards für Musikerziehung Elektronické keyboardy v HV				Musikpädagogisches Forschungsseminar Seminář hudebně-pedagogického výzkumu		3 - SE UE SP VO									
Gitarrenpraktikum Praktikum hry na kytaru				Musikpädagogische Projekte Projekty z hudební pedagogiky											
Inklusive Band Inkluzivní band				Musikbearbeitung/Multimedia 3,4 Zpracování hudby / Multimedia 3,4											
Klavierpraktikum Klavírní praktikum				Ensemble-/Ensembleleitung Populärmusik 2 Soubor a vedení souboru v populární hudbě 2											
Musikdramatische Grundschulung Základní školení hudební dramatiky				Spezielle Unterrichtslehre Speciální nauka o výuce											
Performance und Musiktheater (Populärmusik) Performance a hudební divadlo (popul.hudba)				Geschichte der Musikpädagogik Dějiny hudební pedagogiky											
Populargesang Populární zpěv															
Rhythmasschulung und Percussion Školení rytmu a perkuse															
3	3		1	9	9		4	4	2	1,5	5,5	4	2	0	0

název kladru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci
"SÜD- OST"	Musikerziehung (Masterstudium) Hudební výchova (navazující magisterské studium)	120	30	30	35	5	20

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty											
počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů									
Percussionensemble Soubor perkusivních nástrojů								Musikpädagogisches Seminar Hudebně pedagogický seminář				Pädagogisches Praktikum im schulischen/außerschulischen Bereich - PPS 5: Musikerziehung Školní/mimoškolní pedagogické praktikum v hudební výchově				Jazzharmonielehre Harmonie jazzové hudby				Musikgeschichte - Spezialvorlesung Dějiny hudby - speciální přednáška				Ensemble (Kammermusik) oder Ensemble für World Music Soubor komorní hudby nebo Soubor World Music															
Improvisation- Klassik oder Improvisation-Jazz Improvizace v klasické hudbě nebo Improvizace jazzu								Komponieren mit Kindern und Jugendlichen Kompozice s dětmi a mládeží				Fachdidaktische Begleitung zu PPS5: Musikerziehung Oborová didaktika k praktiku z hudební výchovy				Musik nach 1900 Hudba po roce 1900				Seminar zur Masterarbeit Seminář k magisterské práci				Einführung in Jazz und Populärmusik Úvod do jazzu a populární hudby															
4				4				0				5				10				2				7				0				0				2			

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů závěrečnou práci
"MITIE"	Musikerziehung (Masterstudium) Hudební výchova (navazující magisterské studium)	120	33	33	20	4	30

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, bormistrovství a vedení hudebních těles				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty																																			
počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů		počet sem. hod.		počet zapsaných studentů		typ předmětu		min. počet ECTS bodů																																	
				Sprechtechnik und Rhetorik 1 Technika mluvy a rétorika 1				Musikpädagogisches Seminar Seminář z hudební pedagogiky				Pflichtpraxis in ME Povinná praxe z HV				Formenlehre und Musikanalyse 2 Hudební formy a analýza 2				Geschichte des Jazz und der Populärmusik 1, 2 Dějiny jazzu a populární hudby 1,2				Kinder- und Jugendchorpraktikum Praktikum v dětském a mládežnickém sboru				Bandpraktikum 1,2 Praktikum hry v populárním souboru 1,2																																			
				Kooperative Musikdidaktik Kooperativní hudební didaktika				Begleitende Lehrveranstaltung zur Lehrpraxis Doprovodný seminář k praxi				Musikanalyse und Werkkunde Hudební analýza a nauka o dílech				Einführung in die Musikethnologie und Musikanalyse 2 Úvod do hudební etnologie a hudební antropologie				Volksmusik Lidová hudba																																											
				Kinder- und Jugendstimmbildung Hlasová výchova dětí a mládeže								Aspekte der Neuen Musik Aspekty nové hudby				Musikgeschichte des 20. und 21. Jahrhunderts Dějiny hudby 20. a 21. století																																															
				Musikpädagogisches Konversatorium Cvičení z hudební pedagogiky								student volí předměty v rozsahu 3 sem.hod. a 3 kr.				student volí předměty v rozsahu 3 sem.hod. a 3 kr.																																															
0				0				1				1				7				8,5				0				12				3				3				3				3				1				1				5				4,5			

název klastru	název oboru	celkový počet kreditů (ECTS bodů)	počet kreditů v oboru HV	počet kreditů druhého oboru	počet kreditů společného základu	počet kreditů absolvovaných v předmětech dle vlastního uvážení	počet kreditů zavářejecnou práci
"WEST"	Musikerziehung (Masterstudium) Hudební výchova (navazující magisterské studium)	120	25	25	20	20	30

okruhy studijních plánů:

Nástrojová výchova				Hlasová výchova				Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky				Oborová praxe				Hudební teorie				Hudební věda				Sbor, sbormistrovství a vedení hudebních těles				Volitelné, nepovinné a ostatní předměty			
počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů	počet sem. hod.	počet zapsaných studentů	typ předmětu	min. počet ECTS bodů				
0	0			0	0			4	8			5	5			3	6			3	6			0	0			0	0		

Příloha č. 9: Přehled pedagogicko-praktického studia (PPS) v rámci profesní přípravy učitelů hudební výchovy pro všeobecně vzdělávací školy v Rakousku

<i>klastr</i>	<i>Bakalářský program název - počet sem. hod. – počet kreditů</i>			<i>Navazující magisterský program název - počet sem. hod. – počet kreditů</i>	
„Nord-Ost“ [1]	<ul style="list-style-type: none"> • Orientierungspraktikum / Orientační praktikum • Begleitende Lehrveranstaltung zur Schulpraxis aus der Fachdidaktik: Fach A / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu A • Schulpraxis Fach A / Školní praxe z oboru A • Begleitende Lehrveranstaltung zur Schulpraxis aus der Fachdidaktik: Fach B/ Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu B • Schulpraxis Fach B / Školní praxe z oboru B 		5 5 2 5 2	<ul style="list-style-type: none"> • Fachdidaktische Begleitung der Praxisphase Fach A/ Oborová didaktika k praktické fázi oboru A • Fachdidaktische Begleitung der Praxisphase Fach B / Oborová didaktika k praktické fázi oboru B • Bildungswissenschaftliche Begleitung der Praxisphase / Seminář z pedagogiky a psychologie k praktické fázi • Praxissemester / Semestr praxe 	4 4 4 18

<p>„Süd-Ost“</p> <p>[2]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Einführung in pädagogische Forschung 1A, 1B / Úvod do pedagogického výzkumu 1A, 1B <i>tento předmět je doprovázen dvěma odbornými didaktikami aprobačních předmětů:</i> • Fachdidaktische Begleitung zu PPS 1: Fach A / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu A • Fachdidaktische Begleitung zu PPS 1: Fach B / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu B • Diversität und Inklusion / Rozmanitost a inkluze <i>tento předmět je doprovázen dvěma odbornými didaktikami aprobačních předmětů:</i> • Fachdidaktische Begleitung zu PPS 2: Fach A / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu A • Fachdidaktische Begleitung zu PPS 2: Fach B / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu A • Pädagogische Diagnostik, Förderung und Leistungsbeurteilung / Pedagogická diagnostika, podpora, hodnocení výuky <i>tento předmět je doprovázen dvěma odbornými didaktikami aprobačních předmětů:</i> • Fachdidaktische Begleitung zu PPS 3: Fach A / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu A • Fachdidaktische Begleitung zu PPS 3: Fach B / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu B 	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reflexion zum pädagogischen Praktikum im schulischen/ außerschulischen Bereich 1 – Reflexe pedagogického praktika ve školním a mimoškolním prostředí 1 • Reflexion zum pädagogischen Praktikum im schulischen/ außerschulischen Bereich 2 – Reflexe pedagogického praktika ve školním a mimoškolním prostředí 2 • Pädagogisches Praktikum im schulischen/außerschulischen Bereich - PPS 4: Fach A - Reflexe pedagogického praktika ve školním a mimoškolním prostředí • Fachdidaktische Begleitung zu PP4: Fach A / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu A • Pädagogisches Praktikum im schulischen/außerschulischen Bereich - PPS 4: Fach B - Reflexe pedagogického praktika ve školním a mimoškolním prostředí • Fachdidaktische Begleitung zu PP4: Fach B / Doprovodné semináře z oborové didaktiky předmětu B 	<p>2</p> <p>8</p> <p>8</p> <p>2</p> <p>8</p> <p>2</p>
<p>„Cluster Mitte“</p> <p>[3]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Unterricht beobachten, planen und gestalten • Beruf Lehrer/in: Lehrer/innenrolle reflektieren • Einführungspraktikum A • Einführungspraktikum B • Lehr-/Lernarrangements planen, gestalten und evaluieren • Weiterentwicklung der Professionskompetenz • Praktikum A • Praktikum B • Umgang mit Heterogenität: Individualisierung, Diagnose, Förderung, Lernprozessbegleitung • Unterricht reflektieren und weiterentwickeln • Vertiefungspraktikum A 	<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>Masterpraktikum:</p> <p>a) Pflichtpraxis</p> <p>b) Begleitende Lehrveranstaltungen BW</p> <p>c) Begleitende fachdidaktische Lehrveranstaltungen Studienfach 1</p> <p>d) Begleitende fachdidaktische Lehrveranstaltungen Studienfach 2</p>	<p>20</p> <p>4</p> <p>3</p> <p>3</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Vertiefungspraktikum B 	1	1,5			
		1	1,5			
		2	2			
		2	2			
„Cluster West“ [4]	<ul style="list-style-type: none"> Professionsspezifische Initiierung im Berufsfeld Schule / Zahájení učitelské profese v kontextu školy <i>včetně úvodního praktika (Initialpraktikum)</i> Lernen, Lehren und Forschen im Diversitätskontext / Učení, výuka a výzkum v rozmanitém kontextu Diagnostizieren, Beraten, Erziehen, Unterrichten und Beurteilen / Diagnostika, poradenství, výchova, výuka a hodnocení Professionsspezifische Profilierung als Lehrperson im Berufsfeld Schule / Profilování učitelské profese ve škole Integration und Vertiefung professionsspezifischer Kompetenzen und Wahlfächer / Integrace a prohloubení profesně specifických kompetencí a volitelné předměty Aktuelle Themen zur Schul- und Bildungsforschung / Aktuální témata výzkumu ve škole a vzdělávání Fachpraktikum – Fach A / Oborové praktikum z oboru A Fachpraktikum – Fach B / Oborové praktikum z oboru B 	4	5,5	<ul style="list-style-type: none"> Forschung im Bereich formaler Bildung und Schwerpunktpraktikum / Výzkum v oblasti formálního vzdělávání a praktikum dle zaměření Fachdidaktik/ Oborová didaktika 	3	5
		2	2			1
		4	3,5			
		10	10			
		2	2			
		2	0,5			
			5			
			5			
Zdroje citací: [1] http://www.mdw.ac.at/studium/studienplan/BA_ME_16W.pdf [cit. 30.7.2017] ; http://www.mdw.ac.at/studium/studienplan/MA_ME_16W.pdf [cit. 30.7.2017] [2] http://www.impg.at/index.php?id=7 [cit. 30.7.2017]; http://www.impg.at/index.php?id=7 [cit. 30.7.2017] [3] www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3588 [cit. 30.7.2017] ; www.impg.at/index.php?id=7 [cit. 30.7.2017] [4] /www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3590 [cit. 30.7.2017]; [4] https://www.uni-mozarteum.at/apps/hp/sr/sr_doc.php?nr=3602 [cit. 2017]						

Příloha č. 10: Dotazník ke kvalitě pregraduální přípravy učitele hudební výchovy 2. st. ZŠ a SŠ (česká verze)

Dotazník ke kvalitě pregraduální přípravy učitele hudební výchovy 2. st. ZŠ a SŠ

Vážená studentko, vážený studente!

Vážená paní učitelko, vážený pane učitelí!

Zvu Vás k účasti na anonymním průzkumu názorů studentů/studentek oborů učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ a učitelů/učitelek s aprobací pro učitelství hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ. Cílem empirického výzkumu je zjistit Vaši spokojenost se studiem na pedagogických fakultách v České republice, motivaci k volbě učitelského povolání a možné problémy, s kterými se setkáváte/ jste se setkávali při svých prvních samostatných výstupech ve školách, případně i během prvního roku své samostatné školní praxe.

Veškeré otázky se vztahují k časovému úseku od vstupu na vysokou školu do okamžiku dovršení prvního roku samostatné školské praxe. Semináře absolované v rámci programu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nejsou předmětem následující reflexe.

Obdobná studie probíhá i mezi studenty/studentkami a učiteli/učitelkami v Republice Rakousko. Získané poznatky z obou zemí budou komparovány a na základě výsledků budou zpracována doporučení pro vzdělávací instituce.

Výzkum se koná v rámci dizertační práce Mag. Jitky Kopřivové, doktorandky katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Prosím, odpovězte na všechny otázky, vyplnění dotazníku zabere zhruba 15-20 minut. S jeho odesláním poskytujete souhlas s využitím Vašich odpovědí pro vědecké účely včetně publikování získaných výsledků. V případě dotazů či komentářů kontaktujte, prosím, autorku přes email jitka.koprivova@pedf.cuni.cz

Děkuji za spolupráci a za Váš čas!

Mgr. Mag. Jitka Kopřivová

Uzávěrka sběru dat je prodloužena do 31.7.2017

ČÁST I: Obecné informace

První část obsahuje otázky k osobě respondenta/respondentky.

Jsem...

Nápověda k otázce: *více možností*

- student/studentka PF v bakalářském studijním programu
- student/studentka PF v navazujícím magisterském programu
- učitel/učitelka na 2. st. ZŠ
- učitel/učitelka na SŠ
- jako student/studentka PF vyučuji během studia na dílčí úvazek
- Jiné:

Jsem...

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- muž
- žena

Věk...

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- 18 - 24 let
- 25 - 29 let
- 30 - 34 let
- 35 - 39 let
- 40 - 44 let
- 45 - 49 let
- 50 - 54 let
- 55 - 59 let
- 60 a více let

Pedagogickou fakultu jsem studoval/a - studuji v tomto kraji (krajích)

Nápověda k otázce: *více možností*

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Olomoucký kraj
- Zlínský kraj
- Moravskoslezský kraj

ČÁST II: Motivace k volbě učitelské profese

Druhá část se reflektuje motivace k volbě učitelské profese.

Jaké aspekty byly pro Vás důležité při volbě učitelského povolání?

Nápověda k otázce: *více možností*

- vlastní hudební zkušenost
- vzor z rodiny (min. jeden z rodičů pracoval jako pedagog)
- pedagogický vzor ze střední školy
- finanční atraktivita učitelské profese
- společenská prestiž učitelské profese
- Jiné:

Před definitivním rozhodnutím volby učitelské profese, jsem se s touto profesí důkladně seznámil/seznámila (např. rešerší z internetu, diskuzí se známými pedagogy, návštěvou školy...)

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- ano
- ne
- nevím

Kdybych stál/stála znovu před volbou své profese, učinil/učinila bych dnes stejnou volbu

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- ano
- nevím
- ne (prosím odůvodněte)

ČÁST III: Pregraduální profesní příprava učitele hudební výchovy

Třetí oddíl se vztahuje k období pregraduální přípravy učitelů hudební výchovy v rámci studia na pedagogických fakultách z hlediska obsahu a organizace. Na otázky odpovídejte s ohledem na Vaši subjektivní zkušenost.

OBSAHOVÁ STRÁNKA STUDIA

Ohodnoťte na základě svých zkušeností přínos následujících předmětových skupin upevněných v kurikulu profesní přípravy učitele HV z hlediska rozvoje osobnosti budoucího učitele a využitelnosti ve vlastní školní praxi:

Nápověda k otázce: *bodové hodnocení (1 - nejméně, 5 - nejvíce)*

	1	2	3	4	5
Nástrojová výchova (např. hra na hudební nástroj, klavírní interpretace skladeb, doprovody písní, instrumentální praktikum)	☐	☐	☐	☐	☐
Hlasová výchova (např. hlasová výchova, zpěv)	☐	☐	☐	☐	☐
Hudební pedagogika, oborová didaktika a speciální metodiky (např. hudební pedagogika, hudební psychologie, didaktika hudební výchovy, hudba pro děti, hudba na počítači, hudebně pohybová výchova, teorie mluvního a zpěvního hlasu, metodika dějin hudby, metodika výuky rozboru skladeb)	☐	☐	☐	☐	☐
Oborová praxe	☐	☐	☐	☐	☐
Hudební teorie (např. hudební nauka, intonace, hudební formy, analýza skladeb, harmonie a kontrapunkt)	☐	☐	☐	☐	☐
Hudební věda (např. nauka o hudebních nástrojích, dějiny hudby, dějiny populární hudby a jazzu, hudební estetika)	☐	☐	☐	☐	☐
Sbor a sbormistrovství (např. základy sbormistrovství, sborový zpěv a řízení sboru, pěvecký sbor)	☐	☐	☐	☐	☐
Volitelné, nepovinné a ostatní předměty	☐	☐	☐	☐	☐

Seřadte následující příklady předmětů z hlediska Vašeho osobnostního rozvoje a využitelnosti ve školní praxi od nejdůležitější po nejméně důležité (bez ohledu na to, zda jste je během své profesní přípravy absolvoval/a):

Nápověda k otázce: 1 - nejvíce důležité 20 - nejméně důležité

Hra na hudební nástroj	☐
Hlasová výchova	☐
Hudební pedagogika	☐
Didaktika hudební výchovy	☐
Hudební nauka	☐
Intonace a sluchová analýza	☐
Analýza a rozbor skladeb	☐
Dějiny světové hudby	☐
Dějiny české hudby	☐
Dějiny populární hudby a jazzu	☐
Hudba 20. a 21. století	☐
Hudební estetika	☐
Hudební psychologie	☐
Sborový zpěv	☐
Základy sbormistrovství a řízení sboru	☐
Hra z listu a nástrojové praktikum	☐
Hudba pro děti a mládež	☐
Oborová praxe	☐
Harmonie a základy kontrapunktu	☐
Nová média v hudební výchově	☐

Z kterého předmětu/ z kterých předmětů, které jste během svého studia absolvoval/a, jste nejvíce profitoval/a?

Jaký/é předmět/y a obsahy jste během svého studia postrádal/a?

Výuka uměleckých předmětů probíhá/probíhala formou

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- individuální výuky
 kolektivní výuky (16 a více osob)
 skupinové výuky (doplňte počet osob v hodině):

Přál/a byste si více umělecky prakticky orientovaných předmětů jako jsou nástrojová (pěvecká) výuka a praktika v pregraduální profesní přípravě?

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- ano
 ne
 nevím

Považujete poměr mezi teoretickou didaktickou přípravou v rámci odborných seminářů na vysokých školách a praktickou odbornou profesní přípravou v rámci pedagogických praxí za dostatečný?

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- ano
 ne
 nevím

Rád/a byste absolvoval/a v rámci studia studijní pobyt na zahraniční univerzitě v délce alespoň jednoho semestru?

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- ano
 ne
 nevím
 ano, zahraniční pobyt jsem absolvoval/a (uveďte školu a stát)

Jací vysokoškolsí pedagogové se neodmyslitelně zapsali pozitivně do Vaší paměti?

Nápověda k otázce: *uveďte jména*

Jaké pedagogy byste si na vysoké školy přáli?

Nápověda k otázce: *uveďte jména*

ORGANIZAČNÍ STRÁNKA STUDIA

Dojíždíte - dojížděl/a jste denně za studiem na pedagogické fakultě?

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- ano
 ne
 částečně (komentář):

Uveďte vzdálenost místa studia od místa bydliště

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- 0 - 15 km
 16 - 30 km
 31 - 45 km
 46 - 60 km
 61 - 100 km
 101 km a více

Shledáváte současné rozdělení pregraduální profesní přípravy do bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu za výhodné?

- ano
 nevím
 ne (odůvodněte):

Ohodnoťte prostorové podmínky výuky a vybavenost učeben na pedagogických fakultách během Vašich studií:

1 2 3 4 5 6 7

s prostorovými podmínkami studia na PF jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a) podmínkami studia na PF jsem byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)

s množstvím a kvalitou didaktických pomůcek na PF jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a) s množstvím a kvalitou didaktických pomůcek na PF jsem byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)

s množstvím a kvalitou hudebním nástrojů, které byly na PF k dispozici, jsem nebyl(a)/ nejsem vůbec spokojen(a) s množstvím a kvalitou hudebním nástrojů, které byly na PF k dispozici, jsem byl(a)/ jsem velmi spokojen(a)

Jste ochoten/ochotná za účelem zlepšení kvality výuky a prostorových podmínek platit školné?

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- nevím
 ne
 ano (napíšte výše částky za semestr):

Ohodnoťte kvalitu výuky na Vaší pedagogické škole

Nápověda k otázce: *maximum 5 hvězdiček*

☆☆☆☆☆ / 5

ČÁST IV: Začínající učitel

Čtvrtá část se vztahuje ke zkušenostem z první samostatné školní praxe (např. v rámci oborových praxí, samostatné práce na školách) s časovým rozsahem nejpozději ke konci první roku samostatné pedagogické činnosti po absolutoriu.

Odborné kompetence získané během pregraduálního studia na pedagogické fakultě byly/jsou pro mne dostatečnou přípravou pro edukační praxi

Nápověda k otázce: *jedna možnost*

- ano
 nevím
 ne (odůvodnění):

Napište, které předměty a oblasti Vám během studia chyběly resp. které byste si přál(a) prohloubit

Níže jsou napsány problémy začínajícího učitele dle Pařízka (1988). Seřadte je na základě svých zkušeností od nejměstiznějších po nejměstizně výstizně.

Nápověda k otázce: 1. pozice - problém, s kterým jsem se nejvíce potýkal(a)/ se nejvíce potýkám 10. pozice - problém, s kterým jsem se nejměstizně potýkal(a)/ se nejměstizně potýkám

zvládnutí třídy a udržení kázně	<input type="text"/>
aktivizace třídy a udržení pozornosti	<input type="text"/>
vystupování před třídou a komunikační dovednosti	<input type="text"/>
formulace otázek, přesnost vyjadřování, užívání spisovného jazyka	<input type="text"/>
přístup a komunikace s žáky	<input type="text"/>
přijetí role učitele	<input type="text"/>
výběr a organizace učiva	<input type="text"/>
konkretizace učiva	<input type="text"/>
volba vhodné vyučovací metody	<input type="text"/>
reakce na chyby a na dotazy žáků	<input type="text"/>

Měl(a) jsem / mám problém s udržением dicitplíny třídy

Nápověda k otázce: jedna možnost

- ano
 ne
 nevím

Mám/Měl(a) jsem problém s doprovodnými administrativními činnostmi (např. třídní kniha, organizační práce, slovní hodnocení žáků apod.)

Nápověda k otázce: jedna možnost

- ano
 ne
 nevím

V případě nutnosti jsem se v době svých pedagogických počátků mohl(a) / se mohu obrátit s prosbou o pomoc alespoň na jednoho zkušeného kolegu učitelského sboru.

Nápověda k otázce: jedna možnost

- ano
 ne
 nevím

Chcete-li mi něco sdělit, co se nevešlo do předchozích otázek, můžete zde:

Děkují za Váš čas a spolupráci! Jitka Koprívova

jitka.koprivova@pedf.cuni.cz

Příloha č. 11: Interview vysokoškolských pedagogů v České republice – PaedDr. Jan Prchal

Datum rozhovoru: 18. 4. 2017

Čas, místo rozhovoru: 11:15–12:00, kavárna Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, České mládeže 8, Ústí nad Labem

Respondent: PaedDr. Jan Prchal, odborný asistent na PedF Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a PedF Univerzity Karlovy v Praze, předseda Společnosti pro hudební výchovu, zástupce ředitele ZŠ a ZUŠ Jablonoř Liberec, člen mezirezortní komise MŠMT ČR a MK ČR (2002–2005). Na Univerzitě J. E. Purkyně vyučuje předměty Úpravy skladeb pro školní praxi, Instrumentální soubor, Práce s notačním programem. Na Univerzitě Karlově vede semináře didaktiky hudební výchovy pro oborová studia.

Otázka 1: Studijní obory učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ nabízí všem osm pedagogických fakult v České republice. Je dle Vašeho názoru tato nabídka dostačující? Jaké změny byste případně navrhoval?

„Je těžké říci, zda je tato nabídka dostačující. Otázkou je, kolik školy vyprodukují absolventů, kolik jich skutečně do školství nastoupí a kolik jich u této profese zůstane. Já se domnívám, že pro to, aby co nejvíce absolventů šlo učit, je nezbytné seznámit je se situací, která je v praxi a podněcovat je k vlastnímu způsobu učení, tzn. motivovat je, seznámit je s určitými postupy a trendy, které by měli chuť zapojit do výuky, a mělo je to samotné bavit. Nejsem schopen mluvit v obecné rovině, ale pouze za ta pracoviště, o kterých mám určitý přehled. Studium by mělo být motivující a zaměřeno z velké části na to, co mohou v praxi studenti využít. Ideální by byla možnost pravidelně navštěvovat výuku na školách po celou dobu studia (např. jeden den v týdnu). Z vlastní zkušenosti mohu prohlásit, že pro mne byly hospitace největším přínosem.“

Když porovnáte prezenční a kombinované formy studia? Jaká nebezpečí spatřujete v kombinované formě studia?

„To je velice těžké. Studium je určitý proces. Když se vyučuje blokově, je vše zhuštěno do co nejmenšího časového úseku. Přísun informací je veliký a není možné problematiku prodiskutovat, procvičit či zopakovat. Nejsem proti kombinované formě studia a rozumím tomu, že pro studenty, kteří jsou již v praxi, je to vhodná forma. Někdo může výborně učit a potřebuje si vzdělání doplnit, podle změn platné legislativy. Kombinovaná forma studia umožní studium i těm, kteří by na něj formou prezenčního studia nedosáhli.“

Otázka 2: Popište zájem o studium učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na Vaší fakultě. Kolik studentů interního studijního programu evidujete? Kolik studentů musíte z kapacitních důvodů bohužel odmítnout?

„Nejsem Vám schopen uvést čísla, to bychom museli zjistit na studijním oddělení. Mám pocit, že problém obecně je ve financování a z něho odvozeného nastavení systému. Stává se (bez uvedení konkrétního pracoviště), že na některé i částečně umělecké obory jsou přijímáni adepti bez talentových zkoušek. Mám na mysli obor učitelství pro 1. stupeň základních škol, který je dle mého názoru s ohledem na rozvoj a upevnění základních návyků, dovedností a hudebnosti obecně důležitější než stupeň druhý. Dnes se zde [na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem] konají talentové zkoušky pro obor učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ. Chvilí jsem tam seděl a mohu říci, že úroveň adeptů, které jsem slyšel, byla dobrá. Jednalo se o adepty s vlastní hudební zkušeností a dobrou úrovní hudebních schopností (hudební sluch apod.). Domnívám se, že není mnoho uchazečů, kterých musíme z kapacitních důvodů odmítnout.“

Setkáváte se jako pedagog na dvou vysokých školách s tím, že Vás studenti oslovují a ptají se, co je čeká, když budou studovat učitelství hudební výchovy a jak by se mohli nejlépe připravit apod.?

„Adepti se mě neptají, pokud to nejsou mí bývalí žáci. Domnívám se, že proces přijímání je obdobný. Ptáme se i na motivaci, proč si dotyčný/á tento obor vybírá, což je u učitelství nesmírně důležité. Snažím se v průběhu své práce studenty motivovat ke smysluplné pedagogické práci, aby nešli do školní praxe s nechutí, ale s motivací, s odvahou ke kreativitě a nebáli se inovací. Dnes jde vývoj mílovými kroky kupředu a tradiční přístup k výuce hudební výchovy lze propojit se současnými médii, což může především mladší generaci učitelů oslovit. S novými médii lze pracovat

i s klasickou hudbou a zapojit tak i technicky zdatné děti v této oblasti do výuky např. za účelem video dokumentace výstupů výuky, záznamu a střihu hudby apod. Když si připravíte hodinu tak, že Vám tyto věci fungují, výuka může být daleko efektivnější a i Vy osobně se cítíte velice komfortně. Jak říkal Jaroslav Herden, můj kamarád, přítel a velký učitel: „Dítě by mělo ve škole zírat.“ On to myslel v tom dobrém slova smyslu... Naši žáci často zírají nevěřičně, že jsme někdy „sto let za opicema“ s zvládním techniky a podobně. Když Vám vše funguje a hodina má spád, protože i muzika by měla mít spád, je to pro děti zajímavější. Velké množství kvalitních materiálů dnes najdete na internetu, např. grafické partitury apod.“

To je spíše věc didaktiky, jak tyto informace předat. Dělá fakulta nějakou kampaň, kde by demonstrovala výseky hodin pro uchazeče?

„Upřímně řečeno, teď se zeptám já Vás, jak byste si to představovala? Protože tyto hodiny probíhají ve škole s dětmi a nikoli na fakultě. Dělat výseky hodin se studenty podle mne nemá žádný smysl, jelikož je to jiné než v reálu. Záznamy z hodin vysokoškolských studentů by se dělaly v případě, kdyby byla nouze o uchazeče a jistě by to nebyl problém. Myslím, že toho není potřeba. Určitě jsou i studenti, kteří nemají o zvolený obor zájem, ale je to pro ně nejschůdnější cesta k dosažení formálního vysokoškolského vzdělání (min. bakaláře). Neobávám se, že bychom obor učitelství hudební výchovy neotevřeli z důvodu nedostatku uchazečů. Loni jsme otevírali nový obor „Hudební výchova v pomáhajících profesích“, za což jsem velmi rád, pro pedagogy se zaměřením na práci mj. i se seniory nebo v „nestandardních“ přístředích. Je logické, že zpočátku jsme se setkávali s problémem tento obor naplnit, jelikož se jednalo o obor nový - terra incognita, řekněme: krok do neznáma.“

Otázka 3: Stojí Vaše pedagogická fakulta před změnou akreditací, úpravou studijních plánů či jinou změnou?

„Přiznám se, že jste mne zaskočila. Měnil jsem teď předmět „Práce v notačním programu“, který byl zaměřen výhradně na notaci v programu Sibelius, na širě pojatý seminář „Didaktika v době moderních medií“, takto je tento předmět nazván i na pedagogické fakultě v Praze na UK a daleko lépe odpovídá současným požadavkům pedagogické praxe.“

Akreditace celého oboru učitelství hudební výchovy se nechystá?

„Myslím, že nikoli. Nedávno jsme dělali akreditace nové.“

Otázka 4: Mají studenti možnost vyjádřit se ke struktuře studijních plánů oboru učitelství hudební výchovy? Jsou jejich podněty dále zpracovávány a zohledněny?

„Ano, bezesporu mají možnost se vyjádřit. Nicméně si nejsem zcela jist, do jaké míry jsou jejich podněty zpracovávány a zohledněny.“

Jak reagujete na přání exkurze v rámci studia?

„Samozřejmě pozitivně, ale je nutný poměrně značný časový předstih pro zařazení exkurze do učebního plánu i přípravu samotnou. Studenti mají zde [na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem] předmět „Hudba v regionu“, jehož nedílnou součástí jsou právě exkurze.“

Otázka 5: Získáváte odezvy, s jakými problémy se absolventi setkávají na počátku své samostatné školní praxe? V případě, že ano, jakým způsobem je zpracováváte?

„Mohu hovořit o sobě. Svým studentům nabízím, že se na mě mohou kdykoli obrátit. Jsem předseda Společnosti pro hudební výchovu České republiky a organizujeme Letní dílny hudební výchovy, což je forma dalšího vzdělávání pedagogů. Programově vybízíme učitele, aby se na nás obraceli s žádostí o pomoc s čímkoli, co se týká hudební výchovy včetně otázky pracovně právních vztahů.“

Informace o úspěchu absolventa se ke mě dostávají pouze na základě osobní vazby mezi mnou a studentem. Jsem velice rád, když mě studenti informují o výsledcích aplikace probíraných témat a metod do školní praxe, ať již mají zkušenosti pozitivní nebo negativní. Mohu tak zpětně reagovat a upravit obsah své výuky na univerzitě. Samozřejmě

moje zkušenost může být odlišná od zkušenosti začínajícího učitele na jiném pracovišti, což je nesmírně důležité. Podle mého názoru by tohle mělo být jeden z důležitých momentů, dle kterého by akademická pracoviště upravovala obsah studia. Nemám pocit, že se tomu tak děje, obecně. Podle mého názoru je akademické vzdělávání, a to řeknu zcela otevřeně, velice rigidní. Připomíná mi to zákopovou válku 1. světové války: Jsou tam i vyučující, kteří mají své obory, mají „vykopané zákopy“ a je pro ně pohodlné dělat věci stále stejně. Pokud nemáte silný vnitřní motiv či popud zvnějšku, nemáte důvod ke změně. Vzhledem k tomu, že úroveň honorování akademických učitelů je velice nedůstojná, je to tak, jak to je. Otočit tím kormidlem, to říkal Herden, to je jako otočit tankerem, to trvá velmi dlouho. Proto udržujeme tradici letních kurzů, kde můžeme okamžitě reagovat na určité podněty. To dělá i společnost Carla Orffa a jiní. Ale blýská se na lepší časy a na akademické půdě jsou i mladší ročníky, avšak na potřeby hudební výchovy a hudebního vzdělávání 21. století jsme v obecné rovině ještě dostatečně nezareagovali.“

Požádal Vás nějaký absolvent během prvního roku své samostatné školní praxe o pomoc?

„Ano, např. studentka pedagogické fakulty UK mne požádala o didaktický materiál na právě probíhající praxi, často se na mne nebo naše lektory (SHVČR) obracel pedagogové s prosbou o notové materiály, úpravy, metodické pomůcky. Společnost pro hudební výchovu volně nabízí učitelům materiály z letních dílen na svých internetových stránkách.“

Nově připravovaný kariérní řád pro učitele s platností od září 2017 počítá s rolí tzv. uvádějícího učitele, který pomáhá začínajícímu učiteli na počátku jeho školní praxe. Myslíte si, že tato změna bude pro začínajícího učitele výrazným ulehčením?

„Toto není pro mne novinkou. Na všech školách, kde jsem pracoval, byl určen vedením zavádějící učitel, který začínajícího učitele „zaučoval“. Nyní se tomu dá pevný legislativní rámec, avšak v zásadě tento princip „mistra a učně“ na školách existoval od nepaměti. Důležité je i mezilidské souznění mezi oběma učiteli.“

Otázka 6: Kdybyste měl možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?

„Byl bych rád, kdyby měli studenti více možností nahlédnout do školní výuky a viděli výuku hudební výchovy s dětmi po celou dobu studia.“

Otázka 7: Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ?

„Učitelů hudební výchovy je dostatek, avšak kompetentních učitelů hudební výchovy dostatek nebude. Aprobovaný učitel hudební výchovy nemusí být automaticky kompetentním učitelem hudební výchovy a naopak. Učit hudební výchovu je velice náročné.“

Příloha č. 12: Interview vysokoškolských pedagogů v České republice – Doc. MgA. Jana Palkovská

Datum rozhovoru: 25. 5. 2017

Čas, místo rozhovoru: 14:00–15:00, Pedagogická fakulta v Praze, Magdaleny Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Respondent: Doc. MgA. Jana Palkovská, vedoucí katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, garant bakalářského a magisterského studijního programu oboru Hra na nástroj, školitel v doktorském programu Hudební teorie a pedagogika

Otázka 1: Studijní obory učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ nabízí všech osm pedagogických fakult v České republice. Je dle Vašeho názoru tato nabídka dostačující? Jaké změny byste případně navrhovala?

„Jsem přesvědčena, že pro Českou republiku - čili přibližně 10 miliónů obyvatel - je nabídka osmi univerzitních center opravdu dostačující. Domnívám se, že katedry hudby zdaleka nevyužívají všechny své možnosti v odborné oblasti, ať už z hlediska personálního nebo z hlediska spolupráce s odborníky či s ostatními institucemi, které jsou schopny zabezpečit. Některé fakulty mají pouze hudební výchovu pro 2. stupeň ZŠ (nikoli pro 3. st.), z finančních důvodů se rušily některé obory (sólový zpěv, hra na nástroj), došlo k personálnímu „zeštíhlování“. Myslím, že finanční posílení stávajících pracovišť a tím zvýšení jejich možností v oblasti pedagogické, umělecké, hudebně teoretické a organizační (např. posílení individuální výuky, zlepšení materiálního zázemí pro přípravu studentů na výuku, navýšení pedagogické praxe, důstojné honoráře externích spolupracovníků a další), by přineslo velmi pozitivní výsledek.“

Nabízené vysokoškolské vzdělávací obory navazujícího magisterského studia jsou akreditovány v programech Učitelství pro základní školy a Učitelství pro střední školy. Některé pedagogické fakulty nabízejí učitelství pro základní školy a střední školy v oddělených oborech, jiné jako např. i PedF UK nabízejí pod akreditací učitelství pro střední školy aprobaci pro SŠ i ZŠ. Myslíte si, že je výhodnější forma, kterou nabízí Vaše fakulta, kdy v rámci akreditace Učitelství pro SŠ získá absolvent i aprobaci pro 2. st. ZŠ, či varianta s oddělenou nabídkou aprobace pro 2. st. ZŠ a SŠ?

„Já jsem přesvědčena, že ta forma, kterou nabízíme my, je nejvýhodnější i s ohledem např. na osmiletá gymnázia, na uplatnění studentů v praxi. Nám se velmi osvědčila a děláme vše pro její zkvalitnění a zachování.“

To znamená, že učitel s aprobací pro ZŠ nesmí vyučovat na víceletých gymnáziích?

„Na úrovni 3. stupně by neměl, ale samozřejmě záleží na řediteli. U nás je to tak, že někteří studenti, kteří učí na 2. st. ZŠ, vyučují zároveň i na 1. st. ZŠ, ale zase je to věcí rozhodnutí ředitele. Tento učitel nemá příslušnou aprobaci v oblasti pedagogiky a psychologie, neabsolvoval při studiu příslušnou praxi atd. Takže by to tak nemělo být, ale školy si zabezpečují výuku v rámci svých možností.“

Akreditace mají určitá čísla. Jsou to určité vzory, dle kterých se programy akreditují?

„Když jsme akreditovali jednotlivé studijní obory (MŠ, 1. stupeň, Hudební výchova, Hra na nástroj, Sborníkovství) dostali jsme (od vedení PedF) čísla, která bylo nutné respektovat. Ať už se to týkalo počtu hodin, počtu kreditů, počtu přednášek, které měly být zabezpečeny profesory nebo docenty a dalších. Na každou položku bylo vždy stanoveno nějaké číslo nebo rozmezí.“

Takže tu byl nějaký vzor...

„To byl vzor, který fakulta stanovila jako závazný pro všechny katedry, a pokud ho někdo nedodržel, byl s tím obvykle veliký problém.“

Má MŠMT vzory, jak by měl vypadat vzdělávací obor na PedF?

„Myslím, že nemá. Pokud vím, tak každá fakulta si je dělá zvlášť podle svých možností, plánů odborného i finančního profilu a dalších atributů. Vycházíme z osvědčené tradice, kterou se snažíme dodržovat a zároveň průběžně inovovat a rozvíjet. Vzory Pedagogické fakulty UK, které dostaneme, jsou pro všechny obory stejné, počty někde vyhovují a někde nevyhovují. Kupříkladu, když jsme dělali s kolegy akreditace, tak bylo vždycky důležité zachovat standard, bez kterého nemůže daný obor existovat, a to bez ohledu na předepsaný počet hodin. Když bylo hodin méně, tak jsme zvažovali nějaké sdružení, které tak říkájíc ‚nebude bolet‘. Když bylo více hodin, tak jsme přidávali předměty v přímé souvislosti, které studijní plány postrádaly. Vše se v praxi řídí finanční náročností personálního obsazení, která musí být dodržena.“

Otázka 2: Popište zájem o studium učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na Vaší fakultě. Kolik studentů interního studijního programu evidujete? Kolik studentů musíte z kapacitních důvodů bohužel odmítnout?

„V akademickém roce 2016/17 nastoupilo hodně studentů do prvního ročníku. Když jsem si spočetla studenty bakalářského studia - první, druhý, třetí ročník, tak je to dohromady téměř 100 studentů. Ovšem, když si vezmeme jednotlivé ročníky: první ročník 53, druhý 28 a třetí 16. Máme určitá čísla, která bývala kdysi tzv. směrná, dnes jsou to tzv. minimální počty přijatých studentů. Záleží na dohodě s ministerstvem školství, kde jsou stanoveny určité finanční, nebo spíše početní limity, protože každý student je ministerstvem dotován. A pokud fakulta smluvené počty nedodrží, tak na nadpočetné studenty nedostane finance. Samozřejmě tato situace se každý rok mění a já do ní tak úplně nevidím. Nicméně loni došlo zřejmě k určitému rozvolnění, k určité finanční podpoře, a tím pádem bylo přijato více studentů.

Co se týče navazujícího magisterského studia, určitá část odborných kateder (katedry umělecko pedagogické, historie, jazyky a další) nejsou úplně nadšené systémem 3+2, tzn. bakalářská a magisterská studia. Bývalo zvykem určitým způsobem rozvrstvit zaměření pedagogické a odborné po celou dobu studia. Všichni kolegové od prvního ročníku prolínají obojí. Při první akreditaci bylo stanoveno, že bakalářská studia budou tzv. odborná a navazující magisterská didaktická, což se nám hned jevílo jako ne úplně šťastné, nicméně to tehdejší vedení v roce 2004 stanovilo. Mohli jsme dávat pouze tzv. úvod do pedagogických disciplín do bakalářských studií, což jsme v případě, že jsme našli hodinovou dotaci, učinili. V reakreditaci, kterou jsme dělali v loňském roce a která bude platit od akademického roku 2017/18, je pedagogické zaměření již v bakalářském studijním programu zohledněno. Je tam např. náslechová praxe a jsou tam určité možnosti, jak oba studijní programy propojit.

Kupříkladu koncepce výuky dějiny hudby je jiná na Filozofické fakultě, na Akademii múzických umění a u nás. A je to žádoucí. Jednotlivé disciplíny jsou postavené tak, že je zohledněn jejich didaktický aspekt v souvislosti s požadavky odbornými. Díky našim zkušenostem občas zjemňujeme tato striktní opatření ve jménu připravenosti studentů. A když už jsme u těch počtů, tak počty studentů navazujícího magisterského programu celkově na fakultě klesají. Studenti si často neúměrně prodlužují první tříletý úsek pedagogického studia, velmi často studují čtyři nebo i pět let, mají možnost studovat i šest let.“

Je hodně studentů, kteří v navazujícím magisterském studiu nepokračují?

„Hodně je příliš silné slovo. Není jich mnoho, ale jsou. Jednou při zkouškách jsme zjistili, že studentů z vyšších ročníků bakalářského studia je výrazně méně. Z jejich slov jsme vycítili (a potvrzení nám pravidelně přináší studentská anketa), že to není kvůli oboru Hudební výchova, ale většinou je problém v druhém studovaném oboru (např. čeština, angličtina), který se jeví studentům tak náročný, že raději přejdou na jinou školu nebo z tohoto oboru musí odejít kvůli nesplnění studijních povinností. Letos nám nastoupí přibližně 25 studentů do navazujícího magisterského studia, zhruba z každého dvouoboru po pěti, šesti. Otevíráme hudební výchovu s češtinou, angličtinou, dějepísem, hudebním nástrojem a sbormistrovstvím.“

V případě, že někdo skončí s bakalářským studiem a nepokračuje dál, má plnohodnotné učitelské vzdělání?

„Nemá plnohodnotné učitelské vzdělání. Může vést tzv. volnočasové aktivity, být asistentem pedagoga, ale není plnoprávným učitelem. Tím se stává až po ukončení navazujícího magisterského studia.“

Otázka 3: Od příštího akademického roku chystáte novou akreditaci. Jaké úpravy lze očekávat?

„V roce 2015/16 se jednalo o tzv. reakreditaci. V roce 2005 jsme odevzdávali první centrálně řízenou akreditaci, a pak máme za sebou několik reakreditací týchž oborů, kdy bylo možné provést drobné úpravy, aktualizace, zohlednit získané zkušenosti. Opět ovšem přišla určitá pravidla, která jsme museli respektovat. Snažili jsme se ponechat v systému

vše, co považujeme za důležité a nekomplikovat to příliš. Poslední reakreditace nám umožnila drobné pozitivní změny, dát určitý typ praxe do bakalářského studia a některé odborné hudebně teoretické a umělecké záležitosti přesunout do navazujícího magisterského studia. Když studenti píší diplomové práce, tak samozřejmě potřebují určitý kontakt s dějinami hudby, s hudební analýzou a zároveň pedagogická praxe vyžaduje pěveckou a nástrojovou erudici, kterou je nutné udržovat a aktualizovat. Poslední reakreditace, která přijde v platnost od akademického roku 2017/18, poskytuje tedy vzhledem k profesní přípravě studentů lepší možnosti.

S novým vysokoškolským zákonem se ovšem úplně mění akreditační systém. Zákon zrušil akreditační komisi a stanovil novou instituci, tzv. Akreditační ústav. V létě 2016 byl personálně zabezpečen, většinou zkušenými odborníky z různých vysokých škol. Jedná se o úplně nový systém akreditování. Proces začíná tzv. institucionální akreditací, což znamená nutnost dané vysoké školy se akreditovat komplexně jako instituce. Celá Karlova univerzita se bude u Akreditačního ústavu ucházet o to, aby byla akreditována. Nový vysokoškolský zákon přináší s sebou dost změn, kupříkladu pro nás je velmi obtížné, že se bude rušit dvouoborovost. Uvažuje se, jak vyjít zákonu vstříc a zároveň studium dvou oborů zachovat. Učitelé by samozřejmě mohli mít problém se uživit, velké problémy by to přineslo i ředitelům škol. V zákoně není vůbec zohledněno, že by se mohly studovat dva obory najednou, tudíž se hledá způsob, jak na to. Uvažuje se, že se stanoví jeden obor tzv. velký a jeden minoritní s tím, že velký bude ten, kde se bude psát kvalifikační práce (bakalářská nebo diplomová), což samozřejmě má zase svá další organizační úskalí. Dále se téměř ruší termín obor, je nahrazen termínem program. A přidávají se další, pro nás koncepčně a administrativně velmi náročné změny, jejichž celkový dosah nejsme momentálně schopni plně odhadnout.“

Z jakého je roku?

„V roce 2016 vešel v platnost.

Místo oborů by měly fakulty vypisovat pouze programy, jednotlivé programy již bude schvalovat, akreditovat sama univerzita. Vypadalo to na první pohled, že by zde mohla být poměrně zajímavá spolupráce jednotlivých fakult. Není jisté, jestli se to trochu nezvrtně opačným směrem, že si fakulty budou konkurovat. Z našeho pohledu je třeba nejjednodušší srovnání se s filozofickou fakultou v rámci lingvistických kateder, ale i hudební vědy, kdy by potencionálně mohlo dojít k určitému dublování, a to je v zásadě to, co není žádoucí.“

Právě. Fakulta si může udělat pedagogickou akreditaci a nabízí jakési paralelní vzdělávání, které nabízí i pedagogická fakulta.

„Přesně tak, a zde je velmi důležité dobré personální obsazení. Takže je samozřejmě tlak na habilitace a všechny tyto záležitosti, není to úplně pro zaměstnance jednoduché, nicméně tento tlak může být pozitivní, zvyšování kvalifikace je samozřejmě povinností vysokoškolských učitelů. Ale přináší značný nárůst administrativy, mnoho věcí je poprvé, nejsou vyzkoušeny, důsledky opatření není snadné odhadnout, zkušenosti nejsou ani na straně Akreditačního ústavu ani

na univerzitě. Je to opravdu nejjednodušší situace, která bere pedagogům tolik žádoucí klid a možnost soustředění na publikační, pedagogickou a další tvůrčí práci.“

To se týká všech vysokoškolských institucí?

„Myslím si, že ano, a Karlova univerzita asi začala, pokud mám správné informace, jako jedna z prvních. Všichni mají akreditace, které určitou dobu platí. Díky novému systému akreditací se všechny akreditace, i ty, které končí, prodlužovaly o tři roky. Reakreditace platí šest let, pro některé obory i osm let. Viděla jsem seznam všech oborů v České republice a většina z nich akreditaci na 6 - 8 let má.“

Pro Vás konkrétně to znamená, že když máte reakreditovaný obor s platností od příštího akademického roku, tak tento obor bude možno vyučovat min. ještě šest let.

„Ano, šest let by měl být bez problémů vyučován. Uvidíme, jak se vše bude vyvíjet dál. Je to něco úplně nového, do čeho všichni vstupujeme a pomalu zjišťujeme, co tento zákon přináší, jak bude vyložen a v praxi aplikován.“

Napadá mě paralela s rakouským systémem, který se též nachází ve zlomovém období, kdy se utváří určité klastry – sdružení více vysokoškolských institucí, které musí vytvořit jednotnou koncepci vzdělávání. To je možná něco, co by v rámci univerzit bylo též přínosné. Jednotná koncepce vzdělávání bez ohledu na to, na které fakultě student studuje.

„To uvidíme, jak budou tyto záměry realizovatelné. Momentálně má fakulta tři velké programy: jeden je Učitelství (magisterské programy), druhý je Odborný (pro náš obor uměnovědný) a třetí tzv. Nepedagogická pedagogika (nás se týká předškolní pedagogika a vychovatelství). Jednotliví klíčoví vyučující jsou zařazováni vždy do jednoho určitého programu, ale vyučovat mohou ve všech vypsanych programech. Důležití jsou také garanti jednotlivých – dříve oborů, nyní patrně programů, kteří musí být habilitováni či projít profesorským jmenovacím řízením a musí být na fakultě zaměstnáni na plný úvazek. Vše je ve fázi zrodu, mnohé se asi bude měnit a upřesňovat. Ale na výše uvedené se lze již spolehnout.“

Napadá mne určitá paralela: na Západočeské univerzitě to funguje tak, že bakalářské studium je jednooborové studium, ke kterému si student volí tzv. vedlejší sloup. Z vedlejšího sloupu se v navazujícím magisterském studiu stane druhým oborem.

„Pro nás bylo vždy směrodatné, jakým způsobem se absolventi uplatní. Máme za to, že dvouoborovost není špatná věc, naopak. Je to sice náročné studium, ale cílem je umožnit studentům získat erudici ve dvou oborech a poté najít kvalitní profesionální uplatnění. A tento cíl dvouoborové studium naplňuje.“

Otázka 4: Mají studenti možnost vyjádřit se k obsahu a struktuře studijních plánů oboru učitelství hudební výchovy? Do jaké míry jsou jejich podněty dále zpracovávány a zohledněny?

„Před poslední reakreditací uspořádala děkanka fakulty studentskou anketu, ve které studenti měli možnost vyjádřit se ke stávajícím studijním plánům a k tomu, co si přejí a co si nepřejí. Z naší katedry se příliš mnoho studentů nezúčastnilo a v zásadě byli se stavem věcí spokojeni. Nespokojenost vyjádřili s tzv. společným základem, protože v rámci předchozích akreditací to byla oblast, která byla tak náročná, že ubírala studentům možnosti a čas, aby se důkladně věnovali svým studijním oborům. Při každé reakreditaci se tento společný základ upravoval a v té poslední se na názory studentů opravdu vzal zřetel. Co se týče katedry hudební výchovy, tak si studenti stěžují na nevhodné místnosti pro výuku a na nedostatečné zázemí k přípravě na výuku (místnosti s klavírem), to je dlouhodobá a přes všechnu snahu stále neřešitelná bolest katedry. Chtěli by mít některé předměty déle a v menších skupinách či individuálně (např. zpěv, nástroj), ale opravdu jsme se nesetkali se stížnostmi, že by vnímali negativně studijní plány, že by zpochybňovali výuku. Máme za to, že ty plány, které vycházejí z určitých tradic, by měly dát studentům základ, ať se studenti hlouběji věnují čemukoli – jazzu, popu, klasice, duchovní hudbě nebo teorii. Když je to v našich silách, pak se snažíme individuálně rozvíjet to, k čemu inklinují, rozvíjet jejich individuální směřování. Jsem přesvědčena, že každý student - budoucí učitel hudby by si měl najít svou oblast, ve které se bude pohybovat rád, s určitou jistotou a v nadstandardní úrovni. Jinak studenti mají možnost se vyjádřit v běžné semestrální anketě přímo ke konkrétním vyučujícím nebo problémům souvisejících s jejich studiem.“

Jsou studenti členem kurikulární komise?

„Mám za to, že ne, ale jsou v akademického senátu, který kurikula schvaluje a předem se může s nimi seznámit.“

V této souvislosti jsem se v rozhovoru s Prof. Schwarzbauer z Univerzity Mozarteum Salzburg dozvěděla, že studenti jsou tam součástí kurikulární komise. Minimálně jeden student je její součástí.

„U nás tentokrát vše probíhalo tak, že nejprve byla anketa, které se mohli zúčastnit všichni studenti, poté, když jsme dostali pravidla, každá katedra vytvořila vlastní akreditační spisy, a pak to šlo vše ke schválení do akademického senátu, kde je jeho polovina vytvořena studenty, kteří se mohou vyjádřit.“

V jak velkých skupinkách probíhá výuka uměleckých předmětů?

„V současné době se musíme personálně vejít do určitých mzdových možností. Tyto mzdové limity se týkají interních vyučujících, a částečně externistů, které je možné platit i z jiných zdrojů než ze mzdového limitu. Dále jsou součástí katedry doktorandi, ti mohou také vyučovat. Mnoho z nich má již výrazné pedagogické zkušenosti a jedinečný odborný profil. Tím pádem je možné a stále obhajitelné, aby výuka probíhala v menších skupinách, než je centrálně stanoveno. Nejmenší skupiny byly stanoveny pro sedm, u nás výjimečně pro tři studenty na jednu vyučovací hodinu, ale to se také trochu mění. Zpěv se vyučuje po třech, ale snažíme se, aby vynikající studenti, kteří jezdí na soutěže, měli možnost alespoň jedné individuální hodiny. Klavír a housle se učí po dvou, sólový nástroj se zredukoval na jednu vyučovací hodinu. Sbormistři jsou v bakalářském programu dva, v navazujícím magisterském jeden na individuální vyučovací hodinu. Na druhé straně máme předměty, které jdou napříč ročníky: například interpretační seminář v oboru Hra nástroj, kde je všech pět ročníků najednou, dirigentské a sbormistrovské praktikum, kde jsou dva ročníky dohromady, sbor, orchestr přes pět ročníků. Všechny volitelné předměty (např. i klavír pro nehudební specializace v Učitelství pro 1. stupeň ZŠ, hra na kytaru) musí být naplněny dvaceti studenty. Tak se počty studentů ve skupině srovnávají se stanovenými limity.“

Otázka 5: Získáváte odezvy, s jakými problémy se absolventi setkávají na počátku své samostatné školní praxe? V případě, že ano, jakým způsobem je zpracováváte?

„Oficiálních informací v tomto směru nemáme mnoho. Takže jsem velmi ráda, že se tohoto tématu v našem rozhovoru dotýkáte. Známe samozřejmě názory bývalých studentů, kterým se profesně daří, mnozí jsou s námi v kontaktu, ale abychom si dělali statistické výsledky, to zatím ne.“

Asi je obtížné v dnešní době studenty dohledávat. Udržujete kontakty?

„Systematicky ne. Nicméně v současné době, kde zůstávají emailové adresy ve fakultním studijním informačním systému, je hodláme využívat, např. na pozvání na koncerty, dotazům ohledně profesního působení apod.“

Je možné, že se tato situace změní a Vy získáte více zpětné vazby v souvislosti s kariérním řádem a zavádějícím dvouletým obdobím?

„Studenti a absolventi, kteří se opravdu zajímají o svůj obor, mají kdykoli dveře na naší katedře otevřené. Naši vynikající didaktici, např. Dr. Alena Tichá a její spolupracovníci, studenty tak připraví, že vědí, co je v praxi čeká. Dále mají možnost zúčastnit se odborných seminářů, ať u Dr. Tiché, Společnosti pro hudební výchovu, České Orffovy společnosti a dalších subjektů, mnohé z nich s námi úzce spolupracují. Studenti se učí ve své profesi pohybovat a nacházejí si svůj způsob práce.“

Otázka 6: Kdybyste měla možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?

„Byli bychom velice rádi, kdyby studenti měli v uměleckých disciplínách možnost pečlivější přípravy, tzn. Individuální hodinu zpěvu, klavíru včetně improvizace, možnost volby dalšího nástroje, zázemí na fakultě k přípravě na výuku (místnosti s nástrojem) a další záležitosti, které s praktickou hudební přípravou souvisí. Velice nás těší, že studenti,

kteří mají ke svému oboru hluboký osobní vztah, si najdou další možnost např. na Ježkově či Pražské konzervatoři a zvyšují tak svou odbornou úroveň.“

Otázka 7: Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ?

„Minulý týden zde byla na besedě paní ministryně školství. Sdělila, že je poptávka po kvalitních učitelích hudební výchovy. To slovo kvalitní je tam důležité. Výzkumem bylo dle jejích slov zjištěno, že velký počet studentů pedagogických fakult (60 procent) nepočítá s prací ve školství.“

Existuje na ministerstvu nějaká centrální evidence poptávky?

„Statistika je momentálně rozšířená činnost. Jaká data má ministerstvo ze základních a středních škol, to nevím. Vše, co je možné u nás evidovat, tedy i počty přihlášených, zúčastněných na přijímacích zkouškách, přijatých, nastoupivších a těch, kteří studium dokončili, shromažďuje fakulta, předpokládám, že dostává tato data i ministerstvo. Jak s nimi nakládá, nevím. Ale ve výzkumných pracích dochází i k celostátnímu srovnávání těchto dat. Naše katedra má stále relativně stabilní počty zájemců o studium a každý rok přicházejí mnozí, kteří pak mají výborné studijní výsledky a po ukončení studia nastupují do pedagogické i umělecké praxe.“

Příloha č. 13: Interview vysokoškolských pedagogů v České republice – PhDr. Blanka Knopová, CSc.

Datum rozhovoru: 06. 06. 2017

Čas a místo rozhovoru: 10:00–11:00, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Poříčí 538/31, 603 00 Brno

Respondent: PhDr. Blanka Knopová, CSc., vyučující didaktiky hudební výchovy, knopova@ped.muni.cz

Otázka 1: Studijní obory učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ nabízí všem osm pedagogických fakult v České republice. Je dle Vašeho názoru tato nabídka dostačující? Jaké změny byste případně navrhoval(a)?

„Já si myslím, že fakult zajišťujících vzdělávání učitelů je opravdu dostatek a absolventi mají možnost najít uplatnění v praxi. Horší je, že někteří z nich do praxe nenastoupí. Zejména absolventi s kombinací s cizím jazykem odcházejí za lukrativnějším povoláním s vyšším finančním ohodnocením. Počet absolventů je dostatečný a není třeba nabídku vzdělávání rozšiřovat. Počet studentů se odvíjí od finančních možností jednotlivých fakult včetně výše jejich mzdových prostředků. Na katedře hudební výchovy pracovalo dříve sedmáct, nyní pouze jedenáct zaměstnanců, což při udržení stávajícího počtu studentů mělo za následek navýšení úvazků za neměnných platových podmínek.“

Vypisuje Vaše katedra studium učitelství hudební výchovy i v kombinované formě studia?

„My zajišťujeme kombinovanou formu pouze u učitelství pro 1. st. ZŠ a u učitelství pro MŠ. Pro obor 5–12 nezajišťujeme kombinované studium, jelikož se nám zdá, že počet studentů interního studia v Jihomoravském kraji je zastoupen dostatečně. Nezaznamenali jsme ani zájem o kombinovanou formu studia ze strany veřejnosti.“

Otázka 2: Popište zájem o studium učitelství hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ na Vaší fakultě. Kolik studentů interního studijního programu evidujete? Kolik studentů musíte z kapacitních důvodů bohužel odmítnout?

„V poslední době je počet zájemců o studium ustálený a činí zhruba 80 zájemců, z nichž je cca. 60 vyhovujících a cca. 20 s nedostatečným hudebním vzděláním. Přijímáme 30 až 35 studentů. Někteří si podávají přihlášky na více oborů např. hudební výchova/němčina, hudební výchova/čeština. Tedy ten počet se ještě trochu sníží.“

Nejbližší fakulta od Brna je v Olomouci. Koordinujete nabídku vzdělávání? Máte pocit, že studenti váhají, zda půjdou studovat do Brna či Olomouce?

„Toto zjištění jsme nikdy nedělali. Co se týká 2. st. ZŠ a SŠ, tak si myslím, že je to vyvážené a převažují studenti z Jihomoravského kraje. Zajímavé je, že u nás studují i studenti z Plzně, Liberce, Hradce Králové, Českých Budějovic a dokonce i z Prahy. Někdy se stane, že se sem někdo vloudí z povzdálí, ale většinou jsou to zájemci z okolí.“

Máte i zahraniční studenty?

„Ano, v rámci mezinárodních programů Erasmus máme v každém semestru studenty ze zahraničí na studijním pobytu.“

Vypisujete studium v cizím jazyce?

„To nevypisujeme, máme zde studenty pouze na stáži. Výuka zahraničních studentů není problematická, jelikož v každé studijní skupině máme studenty s kombinací s angličtinou či němčinou, kteří svým zahraničním kolegům pomáhají sledovat výuku a vysvětlují jim zadané úkoly.“

Otázka 3: Stojí Vaše pedagogická fakulta před změnou akreditací, úpravou studijních plánů či jinou změnou?

„My již máme akreditaci hotovou, která vstoupí v platnost od příštího akademického roku. Nově jsme akreditovali studia učitelství pro MŠ, 1. st. ZŠ i pro 2. st. ZŠ a SŠ.“

Jaké obsahové změny lze očekávat s novou akreditací?

„Moc velké změny tam nejsou. Hlavní změnou nové akreditace je zařazení didaktických předmětů již do bakalářského studijního programu. V dosavadních akreditacích byly didaktiky výhradně v navazujícím magisterském studiu. V nových akreditacích jsou v bakalářském programu zavedena praktika z hudební výchovy 1 a 2, v následném magisterském studiu jsou zařazeny didaktiky HV pro ZŠ 1 a 2 a didaktiky HV pro SŠ 1 a 2.“

Otázka 4: Mají studenti možnost vyjádřit se k obsahu a struktuře studijních plánů oboru učitelství hudební výchovy? Do jaké míry jsou jejich podněty dále zpracovávány a zohledněny?

„Možnost vyjádřit se mají, ale vzhledem k tomu, že vzdělávací koncepce je svým způsobem také trošku vymezena a je třeba respektovat návaznost jednotlivých předmětů, tak si více méně myslím, že moc velké změny se v učebních plánech realizovat nedají. Všichni se snažíme, aby jednotlivé disciplíny na sebe navazovaly a byly propojené, aby to nebylo tak, že: ‚Já si učím harmonii a víc mě nezajímá.‘ Studenti jsou celkem kritičtí, když se jim něco nelíbí, tak se dovedou ozvat a mají možnost promluvit si s každým vyučujícím, který daný předmět učí, ale že bychom se vyloženě setkali s tím, že si někdo stěžuje, že je něco špatně, že by chtěli přeložit disciplínu z jednoho semestru do jiného semestru, to ne. Diskutujeme s nimi obsahovou náplň, protože když jdou do praxe, tak na ni musí být připraveni. Někdy dochází k tomu, že říkají: ‚Ten předmět je hodně teoretický. My potřebujeme, abychom vzhledem k praxi dostávali takové a takové informace.‘ Tyto připomínky samozřejmě respektujeme a vyučující se snaží studentům vyhovět. Na koncepci či špatnou přípravu si nestěžují.“

V Salzburgu jsou studenti přímo členem kurikulární komise. Je něco podobného i u Vás?

„Studenti mají možnost se vyjadřovat ke změnám v průběhu studia prostřednictvím studentské komory. Dále se to řeší na úrovni děkana a vedoucích kateder.“

Studentská komora je něco jako senát?

„Ano.“

Otázka 5: Získáváte odezvy, s jakými problémy se absolventi setkávají na počátku své samostatné školní praxe? V případě, že ano, jakým způsobem je zpracováváte?

„Se studenty jsme hodně v kontaktu. Vzhledem k tomu, že pořádám semináře i pro učitele v praxi, tak se s mnohými po absolvování setkávám i v rámci těchto seminářů. Je to vždycky setkání příjemné, více méně vzpomínají v dobrém. Absolventi by měli být vybaveni teoreticky i prakticky. Myslím, že věnujeme velkou pozornost i pěveckým dovednostem a hře na nástroj. I když si musím postěžovat, že přichází stále méně a méně dobře připravených studentů po stránce nástrojové. To si myslím, že bude celorepublikový trend.“

Uchazeči jsou zároveň i žáky základních uměleckých škol.

„Samozřejmě.“

„Nesetkáváme se s vyloženě negativními odezvami, ale spíše to jsou takové ty nováčkovské problémy, než si vše metodicky utřídí. Stěžují si, že nejsou dobré učebnice hudební výchovy. Snažím se se studenty pracovat tak, aby měli přípravu formou metodických listů a učivo připravovali hravým způsobem. Tvorbou učebnic se studenti mnohdy

zaobírali i v rámci svých diplomových prací, kde mohou ostatní z nich získat i inspiraci pro počátek své samostatné školní praxe, a porovnat, jak vypadá učebnice vydaná státem a učebnice, kterou připravuje student z pohledu své dosavadní praxe. A musím říci, že některé nápady jsou velice zdařilé.“

Jaké učebnice hudební výchovy na 2. st. ZŠ a SŠ jsou nejběžnější?

„Nejběžnější je Charalambidis, Lišková a Lukáš Hurník.“

Na co si studenti stěžují při používání těchto učebnic?

„Učebnice obsahují hodně odborného textu a teorie, některé učivo je sestaveno tak nešťastně, že není chronologicky probírána jednotlivá epocha za druhou a není to logicky utříděné.“

Tak to Vás „uklidním“, že tento trend je v Rakousku též, kdy se na středních školách opouští od chronologického třídění učiva.“

„Je to docela problematické. Předmět hudební výchova není příliš ve školách dotován. Máme jednu hodinu na 2. st. ZŠ, na SŠ jsou to dvě hodiny mnohdy jen v prvních dvou letech. Když si vezmete průběh školního roku, tak jestli máte k dispozici 20 hodin, které odučíte, tak je to skoro hodně. Ještě, když ty děti vzděláváme systémem, který nemá žádnou logiku a systém, tak je jasné, že v oblasti hudební výchovy *kuř* nejsou.“

Já si myslím, že by to mohlo fungovat za předpokladu, že na základních školách se zaobírají látkou chronologicky, aby na středních školách se věnovali tematickým celkům.

„To ano, ale pokud to na ZŠ nefunguje, tak je to těžké.“

Otázka 6: Kdybyste měla možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?

„Zařadila bych do vzdělávání více praktických hodin. Posílila bych hodiny hlasové výchovy, nástroje, dirigování a didaktiky. Z jednoho prostého důvodu, že když učitel neumí ani zpívat, ani hrát a nemá to uspořádáno ani metodicky, tak nemůže ve škole fungovat. Myslím si, že praktické disciplíny jsou opravdu důležité, ale je to problém finanční. My jsme se dostali v praktických disciplínách k tomu, že vyučujeme tři studenty v jedné vyučovací hodině. Když si vezmete, že vyučovací hodina má 45 minut a máte tam tři studenty, tak je obtížné umělecké kompetence rozvíjet.“

Je nějaké množství studentů, kteří chodí během studia soukromě ještě např. do hudební školy?

„Někteří ano, ale týká se to především studentů učitelství 1. st. ZŠ, kteří nemají takové praktické zkušenosti ve hře na nástroj nebo kteří mají problém s pěveckým projevem. Na 1. st. se dostávají i studenti, kteří spíše mluví, než zpívají, mají takový ten „mluvozpěv“ a těm potom doporučujeme systematické dlouhodobé vedení. V případě učitelství 1. st. ZŠ je situace ještě horší, jelikož na jednu vyučovací hodinu připadá sedm studentů. Kdybych měla možnost, posílila bych právě tyto sólové disciplíny s tím, že když já jsem studovala, tak na nástrojové a pěvecké hodině byl ještě jen jeden student.“

Otázka 7: Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ?

„Ano. Spolupracujeme i s paní inspektorkou, která má na starosti oblast hudebního vzdělávání a která je u nás v doktorandském studiu. I ona se o nedostatku učitelů hudební výchovy nikterak nevyjádřila.“

Dostáváte poptávky přímo na katedru hudební výchovy?

„Občas se tu objeví, většinou jde o zástup za mateřské dovolené, na který doporučujeme studenty v navazujícím magisterském studiu. Z ostatních nabídek se jedná výhradně o vedení hudebních kroužků nikoli o výuku.“

Příloha č. 14: Interview vysokoškolských pedagogů v Rakousku – Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer

a) Přepis v českém jazyce

Datum rozhovoru: 4. 5. 2017

Čas, místo rozhovoru: 15–16 hod., Univerzita Mozarteum Salzburg, Mirabellplatz 1, 5020 Salzburg

Respondent: Ao. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer – zástupkyně vedoucí oddělení hudební pedagogiky v Salzburgu, prezidentka Mezinárodní společnosti pro polyestetickou výchovu, předsedkyně kurikulární komise pro hudební a nástrojovou výchovu, koordinátorka pracovní skupiny hudební výchova/ instrumentální výchova v rámci nového konceptu vzdělávání učitelů; e-mail: Michaela.SCHWARZBAUER@moz.ac.at

Otázka 1: Systém pregraduální přípravy učitelů se nachází v Rakousku v přelomovém období. Profesní příprava učitelů je nově rozčleněna dle věkových skupin cílové skupiny žáků na primární (6–10 let), sekundární všeobecný (10–19 let) a sekundární odborně vzdělávací stupeň (14–19 let). Nově jsou zavedeny i povinné přijímací zkoušky pro všechny učitelské obory. Jak vnímáte tyto změny ze svého pohledu? Lze očekávat zlepšení kvality vzdělávání učitelů?

„Změny jsou samozřejmě výrazné. Nejedná se o změny, které by byly vymyšleny institucemi, nýbrž o proměny, které vznikly ministerskými předpisy, a proto jsou spojeny s velkými počátečními problémy. Reakce právě v oblasti hudebních univerzit, za které mohu hovořit, byly rozdílné. V Grazu začaly přípravy na nový způsob vzdělávání učitelů relativně brzy a již před dvěma lety pilotním průzkumem v klastru ‚Süd-Ost‘. Avšak Salzburg byl v tu dobu ještě dále, ostatně nikoli ve formování samotného klastru, ale v přeměně diplomového studia na bakalářské a navazující magisterské. Samozřejmě jsme nebyli šťastni z faktu rozdělení diplomového studia ve smyslu Boloňského procesu na bakalářské

a navazující magisterské, a to především kvůli tzv. ‚indukční fázi‘¹⁹⁰, která by měla být součástí navazujícího magisterského studia a která nebyla a do jisté míry stále není ministerstvem jasně definována. Máme obavy, že v momentě, kdy naši studenti přejdou z bakalářského do navazujícího magisterského studia, nebude ‚indukční fáze‘ stále ještě vyjasněna z právního i z finančního pohledu.“

Jak vnímáte rozčlenění učitelské přípravy nikoli podle typu školy, ale podle věku cílové skupiny? Chápete jej jako výhodné, povede ke zlepšení propustnosti učitelského povolání a zvýšení pracovních příležitostí?

„Možná. Vnímám jako utopickou myšlenku vychovat univerzální učitele, což byl dle mého úsudku původní ideál ministerstva: vychovat co možná nejvíce učitelů, které by bylo možné zaměstnat jak v oblasti primárního, tak i sekundárního školství. Na jedné straně rozumím tomu, proč bylo zrušeno členění učitelského vzdělání na nižší sekundární (Sek I) a vyšší sekundární (Sek II) stupeň. Byla to logicky vzato konsekvence spojení dvou rozdílných vzdělávacích institucí, tudíž na jedné straně pedagogických vysokých škol, na straně druhé univerzit. Bylo by samozřejmě ohromnou nespravedlností říci: ‚Na pedagogických vysokých školách lze vzdělávat pouze v oblasti nižšího sekundárního stupně (Sek I), zatímco na univerzitách jak v oblastech nižšího, tak vyššího sekundárního stupně (Sek I, Sek II).‘ Z obsahového hlediska se během diskuzí v klastru ‚Mitte‘ ukázalo, že by mělo smysl zachovat i nadále členění přípravy učitele a vychovat pomocí volitelných modulů dva typy: pedagogy se zaměřením na oblasti, které byly ve starém systému doménou pedagogických vysokých škol - tj. integrativní pedagogika, inkluze, speciální pedagogika, důraz

na praxi, na straně druhé pedagogy, kteří by se vzdělávali raději v oblastech Sek II - tj. vědecká problematika oboru,

¹⁹⁰ Zaváděcí praktikum na školách v délce jednoho roku.

jakožto příprava na „předvědeckou práci“¹⁹¹, na maturitu atd. Myslím si, že v tomto ohledu jsme propásli příležitost, jak pomoci volitelných modulů vytvořit dvě profesní specializace s ohledem na Sek I či Sek II a přitom se vyhnout utváření dvoutrídni společnosti. Jak dobře bude fungovat princip vzdělávání učitele pro Sek I a Sek II si netroufám odhadnout, jelikož jsme v tomto roce otevřeli první ročník bakalářského studia dle nového systému.“

Otázka 2: Jak hodnotíte spolupráci hudebních univerzit s pedagogickými školami v rámci tzv. klastrů? Museli jste řešit již první krizové situace (např. neslučitelné názorové neshody, diskuze o rozdělení předmětů v rámci klastru apod.)?

„Krizové situace doprovázely utváření kurikul posledních dvou let a lišily se dle jednotlivých grémií: V rámci klastru ‚Mitte‘ byla vytvořena relativně jasná struktura pracovních skupin včele s tzv. ‚Steuergruppe‘ (řídící skupinou) zodpovídající za rozhodnutí. ‚Steuergruppe‘ je tvořena dvěma zástupci každé instituce, předseda je volen z řad univerzit. Do nedávna jím byl vicerektor pro učení Univerzity Salzburg, nyní jím je profesor Univerzity Johannes Keplera v Linci. Místopředsedové jsou voleni z řad pedagogických vysokých škol. Toto grémium mělo před sebou úkol spojit dvě rozdílné instituce („hrušky a jablka“¹⁹²) na více úrovních, také v legislativním aspektu, jelikož obě instituce jsou postaveny na odlišných zákonných předpisech. Ovlivňuje to i možnosti zaměstnání personálu, semináře a další aspekty. Oba zákony existují, pokud vím, i nadále vedle sebe. Na emocionální rovině to bylo přinejmenším stejně obtížné, protože každý měl strach z protějšku. Univerzity se obávaly, že dojde k vyrovnání a zásahům do jejich záležitostí a autonomie. Vysoké školy pedagogické, které přinesly vysoké Know-how v oblasti praxe, měly samozřejmě pocity méněcennosti a strach, že budou předběhnuty. Věděly, že jsou slabším partnerem, neboť univerzity by mohly bez problému z klastru vystoupit, čímž by pedagogické vysoké školy mohly nabízet pouze bakalářské vzdělávání bez možnosti plnohodnotné pregraduální přípravy učitele.

Další stupeň v hierarchii klastru ‚Mitte‘ představuje velká ‚Curricularkommission‘ (kurikulární komise), která je zodpovědná za sloučení kurikul a sjednocení všeobecně pedagogických předmětů, ECTS relací, vztahů mezi pedagogickými, vědeckými a uměleckými obory atd. Vlastní práce na kurikulech probíhá v tzv. ‚Arbeitsgruppen‘ (pracovních skupinách). Pracovní skupina hudební a instrumentální výchovy, kterou jsem vedla, byla složena vždy ze dvou zástupců každé instituce, přičemž možnost účasti dostala i Univerzita Antona Brucknera, což bylo mnohdy předmětem diskuze, jelikož tato univerzita nenabízela dosud žádný vzdělávací program pro kvalifikaci učitelů základního a středního školství. Kvalita byla zajištěna v pracovních skupinách. Panovala zde všeobecná shoda – též ze strany zástupců vysokých pedagogických škol – že vysoká kvalita pregraduální přípravy učitele hudební výchovy musí být zachována, přičemž byla ochota se přizpůsobit stávajícím kurikulům bakalářského a navazujícího magisterského studia, která navrhla Univerzita Mozarteum Salzburg v dřívějších letech. Ta byla jakýmsi vodítkem, na kterém se změnilo relativně málo. Též přijímací zkoušky nebyly obtížným tématem a již máme za sebou dvě přijímací řízení, během kterých je komise složena i z kolegů pedagogických vysokých škol. Kvalita byla pro nás centrálním tématem.“

Otázka k rozdělení předmětů: Může se student z Lince rozhodnout, zda umělecký předmět např. klavír absolvuje na Univerzitě Antona Brucknera v Linci či Univerzitě Mozarteum Salzburg?

„Teoreticky ano. V tomto okamžiku přináší praxe relativně jasné oddělení mezi studenty, kteří studují v Linci a kteří v Salzburgu. V tomto roce jsme přijali 24 studentů, z toho 8 s hlavním místem studia v Linci a 16 s hlavním místem studia v Salzburgu. Momentálně se to realizuje tak, že studenti s hlavním místem studia v Linci tam též obdrží výuku všech předmětů.“

Jaký je postup, když se do nějakého předmětu např. do didaktiky nepřihlásí dostatek studentů?

¹⁹¹ V Rakousku je povinnou součástí maturity napsání tzv. předvědecké práce (Vorwissenschaftliche Arbeit), po jejímž úspěšném obhájení může kandidát nastoupit k písemné části maturitních zkoušek.

¹⁹² Rakouská metafora.

„To se ještě nestalo. Mnohem zajímavější je, zda na konkrétním místě nalezneme odpovídající učitele. V Linci jsou v současné době vyučovány hlavní umělecké obory klavír, zpěv a populární hudba.“

Jak probíhají komisionální zkoušky?

„To není ještě stoprocentně definováno. V současné době jsou pravidla určena zatím jen pro přijímací zkoušky s tím, že se rozhodně konají na Univerzitě Mozarteum Salzburg. Jak budou probíhat závěrečné komisionální zkoušky, není zatím v kurikulu definováno. Předpokládám, že dojde k jakési výměně komisí, např. že vyučující ze Salzburgu přijedou do Lince a opačně.“

Otázka 3: V tomto akademickém roce 2016/17 byl otevřen první ročník bakalářského studijního programu dle nového systému profesní přípravy. Jaký je zájem o studium? Kolik studentů oboru učitelství pro všeobecný sekundární stupeň evidujete?

„Přijímací zkoušky pro příští akademický rok se konaly v únoru, což se ukázalo jako velmi brzy vzhledem k termínu posledních přijímacích zkoušek v září, kdy jsme obdrželi právní normy pro jejich vykonání. Proto se přihlásilo poměrně málo uchazečů a v současné době máme pro příští rok jen 16 studentů. To je velmi málo, druhý termín přijímacích zkoušek se bude konat v červenci. Všeobecně se vedou diskuze o vhodném termínu přijímacích zkoušek a my si skutečně myslíme, že malý počet zájemců byl tentokrát opravdu zapříčiněn krátkým časovým rozestupem obou termínů.“

I když akademický rok začíná na podzim?

„Ano, bylo to skutečně brzy. Mnoho let jsme vypisovali termín přijímacích zkoušek v únoru, předtím v červenci. Ideální řešení neexistuje, jako vhodnější termín nám připadá začátek září, avšak v tomto čase je nerealné sestavit jakoukoli komisi. Jedná se zrovna o přelomové období mezi letní akademií a regulérní výukou. Obtížné je to i z hlediska zajištění prostorových podmínek. Tato možnost, která by byla pravděpodobně pro mladé uchazeče nejvýhodnější, se nedá zrealizovat. Ve Vídni řeší stejný problém, telefonovala jsem si s kolegy z Vídne, kteří též hledají ideální termín pro přijímací zkoušky.“

Domlouváte se s ostatními univerzitami na termínu přijímacích zkoušek?

„V podstatě ano, i když ujednání neexistuje. Tradičně probíhaly přijímací zkoušky ve Vídni v září, v Grazu v září o týden později a v Salzburgu v únoru.“

Otázka 4: Jak byste definovala klady a zápory této reformy?

„Výhodou je zajisté, že byl zrušen dvoutřídní systém, který, tak jak existoval, byl pro mnohé nespravedlivý. Výhoda v tomto případě není úplně správné slovo, ale spíše nutnost na tuto nespravedlnost reagovat. Pravděpodobně víte, že rozdíly spočívaly i v odlišném finančním ohodnocení učitelů, ačkoli učební plán pro Sek I byl totožný a diskrepance byly na více rovinách. Jednou z výhod bylo určitě i to, že díky tomuto procesu jsme byli nuceni spolupracovat a samozřejmě i něco přehodnotit – také kriticky, pomocí vnějších impulzů, kdy na jedné straně cizí pohled pomůže osvětlit vlastní jednání, na straně druhé také mnohé, co se usadilo, bylo relativizováno. Tady nejsem téhož mínění jako kolegové např. z Vídne, že pouze univerzita může vše dělat dobře a perfektně. Myslím, že jsme se hodně od sebe naučili. I když je pro univerzity dodnes mnohé nepředstavitelné, např. že se na vysokých pedagogických školách vyučuje dle obdobných rozvrhů na gymnáziích a nových středních školách.“

Nevýhody jsou rozhodně v tom, že zde došlo k pokusu spojit neshlučitelné (jablka a hrušky) a málo se pomyslelo na počáteční problémy s tím spojené. Tato vina spočívá skutečně na požadavcích ministerstva, které opomnělo, že zde dochází ke spojení dvou rozdílných zákonných pozic.“

Otázka 5: Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro všeobecný sekundární stupeň?

„Na vyšších všeobecných školách (AHS) ano, na nových středních školách (NMS) ne. Školní inspektoři v Salzburgu a Horním Rakousku reagují trochu odlišně, v Salzburgu lze pozorovat spíše výrok, že momentálně máme příliš učitelů hudební výchovy a nové učitele není možné zaměstnat. V Horním Rakousku, kde se více soustředí na novou střední školu, naproti tomu vzniká téměř panika, že máme málo učitelů hudební výchovy. Osobně si myslím, i když neznám časové studie, že také v oblasti vyšších všeobecných škol odejde hodně pedagogů do penze, čímž se uvolní místa, která bude třeba obsadit.“

Možná spočívá tento rozdíl mezi Salzburgem a Horním Rakouskem v tom, že v Salzburgu je vzdělávání učitelů hudební výchovy déle a mnoho studentů zde po studiu zůstane.

„To je možné. Samozřejmě jsou oblasti, které jsou více populární, a oblasti, které tolik populární nejsou. Město Salzburg je samozřejmě velmi rychle obsazeno, horské oblasti jako Gastein, St. Johann, Bischofshofen nejsou tolik populární.“

Je velmi obtížné činit zde jasné předpovědi, protože díky mateřským dovoleným, sabatiklům atd. vzniká vlastní dynamika, kterou lze předvídat pouze podmíněně. V oblastech nových středních škol bude poptávka jistě silnější než u škol vyšších všeobecně vzdělávacích.“

Otázka 6: Mají studenti možnost vyjádřit se ke struktuře studijních plánů oboru učitelství hudební výchovy? Jsou jejich podněty dále zpracovávány a zohledněny?

„Samozřejmě, že studenti mohou předkládat návrhy a ty jsou součástí kurikulární komise. V každé komisi je jeden až dva zástupci z řad studentů, záleží na velikosti komise. Není to tak, že by studenti mohli sami razit rozhodnutí, ale stalo se samozřejmostí, že názory studentů jsou zcela nezbytné. Na vysokých pedagogických školách toto ostatně nebylo. Též pracovní skupiny měli zástupce z řad studentstva.“

Byly zástupci studentstva na univerzitách vždy?

„Ano, tak jak tu jsem dlouho, ano.“

Podle jakých kritérií jsou studenti vybíráni?

„Toto rozhodnutí leží na Rakouském studentstvu (Österreichische Hochschülerschaft¹⁹³). Přítomnost zástupců studentstva v jednotlivých grémiích je závazná, to se týká samozřejmě i senátu. Velmi si cením přítomnosti studentů, jelikož mnohdy mají mnohem jasnější pohled na některé věci. Někdy nám to dělají těžší a náročnější, to přiznávám. Již dlouho pracuji v kurikulární komisi a mám za sebou i těžké časy, kdy zástupci studentstva, což je jejich právo, velmi exaktně pomocí grafík a schémat znázornili, jak vysoká je celkové zatížení a náročnost studia (workload), aby nám objasnili, že naše kurikulum je přetíženo, na což jsme reagovali. V posledních letech jsem pracovala se zástupci studentstva, kteří dali jasné impulzy a zároveň velmi spolupracovali. Jsem za ně velmi vděčná a byla jsem smutná, když jedna velmi dobrá studentka ze skupiny vystoupila. Myslím, že uklidnila hodně konfliktů.“

Dostáváte zpětnou vazbu ke studiu přímo od studentů?

„Samozřejmě, že je na Mozarteu v pravidelných intervalech evaluováno. Oddělení hudební pedagogiky bylo v posledních pěti letech dvakrát evaluováno. Výsledky zpětné vazby, které obdrží vedení institutu, vyučující, jichž se to týká, a rektorát, mohou být základem osobních rozhovorů. Studenti nemají možnost se detailně s výsledky evaluace seznámit.“

Ale tato evaluace není veřejná...

¹⁹³ Österreichische Hochschülerschaft je povinná organizace při každé univerzitě sdružující všechny studenty dané vysoké školy.

„Není. Takové evaluace jsou udělány tak, že studenti pomocí dotazníků hodnotí jednotlivé předměty. Samozřejmě jsou i hodnocení, která slouží k zajištění kvality celé univerzity a která jsou provedena externími grémii, např. AQUA. Právě máme tuto evaluaci před sebou, nemohu říci, jako bude vypadat, příští týden k tomu máme seminář.“

Otázka 7: Získáváte odezvy, s jakými problémy se absolventi setkávají na počátku své samostatné školní praxe? V případě, že ano, jakým způsobem je zpracováváte?

„Ano. Není to však tak, že bychom rozesílali dotazníky, ostatně by to stálo za zvážení, ale se svými absolventy jsme v kontaktu. Salzburg je malé město, kde se setkáváme, a těší nás, že mnozí z nich se mezitím stali výbornými učiteli a především i sbormistry. Setkáváme se na soutěžích, vidíme absolventy jako vedoucí souborů populární hudby, bigbandu či orchestru. Tento kontakt existuje. Co vím a co možná neproběhlo úplně příznivě, je, že inspektorka pro hudební výchovu rozdala své dotazníky letošním praktikantům. Samo o sobě by to bylo v pořádku, ale bylo by milé to s námi prohodit, abychom získali jasnou zpětnou vazbu a nikoli jakési torzo nějakého hodnocení. Zde je určitě možnost rozvoje.“

Otázka 8: Kdybyste měla možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?

„Četla jsem tuto otázku a musím říci, že je velmi obtížná. Naše kurikula jsou velmi korpulentní a obsahují mnoho předmětů. Občas se setkáváme s přáním, že by studenti ocenili více seminářů v oblastech nových médií, klavírního praktika, sbormistrovství, praktika dětského sboru apod. Když se ovšem zeptáme, co bychom místo nich měli škrtnout, odpovědi se nedočkáme. Někteří studenti, kteří ještě nevyučují tak dlouho, by mohli zmínit: ‚O.K., hudební teorie a dějiny hudby by se mohly škrtnout či redukovat‘.... Obávám se však, a to je pouze má domněnka, že nejpozději v okamžiku, kdy budou vést předvědecké práce, popř. stát před výzvami, jako jsou např. výuka v M-třídách¹⁹⁴ na vyšším sekundárním stupni, zjistí, že i tyto vědecké obory jsou velmi důležité. Zreformovat je potřeba indukční fází, jelikož již v tomto okamžiku lze říci, že model, který v současnosti máme k dispozici, není ideální. V případě dostatečných finančních zdrojů by jistě bylo výhodné umožnit studentům více oborové praxe a kolegy z praxe více honorovat, než jak je to možné v současné době. Toto jsou mé pohledy. A to si myslím, že jsem ještě skromná.“

b) Přepis v německém jazyce

Datum des Interviews: 4. 5. 2017

Zeit und Ort des Interviews: 15–16 Uhr, Universität Mozarteum Salzburg, Mirabellplatz 1, 5020 – Salzburg

Respondent: AO. Univ. Prof. Dr. Michaela Schwarzbauer - Abteilungsleiterstellvertreterin Musikpädagogik Salzburg, Präsidentin der „Internationalen Gesellschaft für Polyästhetische Erziehung“, Vorsitzende der Curricularkommission Musikerziehung und Instrumentalmusikerziehung, Koordinatorin der Arbeitsgruppe Musikerziehung/Instrumentalmusikerziehung im Rahmen der LehrerInnenbildung neu;

E-mail: Michaela.SCHWARZBAUER@moz.ac.at

Frage 1: Das System der Lehrerbildung in Österreich befindet sich zurzeit im Umbruch. Mit dem Bundesrahmengesetz zur Einführung einer neuen Ausbildung für Pädagoginnen und Pädagogen (2013) wird die Lehrerbildung künftig nicht mehr nach dem Schultyp sondern nach der Schulstufe auf Primarstufe (6–10 Jahre), Sekundarstufe im Bereich der Allgemeinbildung (10–19 Jahre) und Sekundarstufe im Bereich der Berufsbildung (14–19 Jahre) gegliedert. Neu ist ebenso die Einführung eines Aufnahmeverfahrens für alle Studienfächer. Wie nehmen Sie diese Veränderungen wahr? Kann man aus Ihrer Sicht eine qualitative Verbesserung der Lehrerbildung erwarten?

¹⁹⁴ Označení pro hudební třídy Gymnázia Adalberta Stiftera v Linci.

„Die Veränderung sind natürlich manifest. Es sind keine Veränderungen, die von Institutionen ersonnen worden sind, sondern es sind Veränderungen, die durch ministerielle Vorgaben entstanden, und deswegen auch mit großen Anfangsschwierigkeiten und Ressortumas verbunden waren und verbunden sind. Die Reaktionen gerade im Bereich der Musikuniversitäten, und für die kann ich jetzt natürlich vor allem sprechen, waren unterschiedlich. In Graz hat man relativ bald begonnen, sich auf die neuen Vorstellungen im Sinne der LehrerInnenbildung-NEU einzustellen, hat schon vor zwei Jahren eigentlich den Versuchsballon des Clusters Süd-Ost losgelassen. Salzburg war interessanterweise noch weiter vorne, allerdings nicht in der Clusterbildung, sondern in Salzburg hat man versucht, vor vier Jahren das Bachelor- und Masterstudium im Lehramtsstudium zu implementieren. Wir waren natürlich nicht unbedingt glücklich über diese Tatsache, dass ein Diplomstudium in ein Bologna-konformes Bachelor- und Masterstudium umfunktioniert werden sollte, vor allem auch, weil gerade der zweite Teil, die sog. Induktionsphase, die im Master vorgesehen ist, vom Ministerium sehr vage definiert war und zugebenenmaßen noch immer ist. Das ist sicherlich auch unser Schreckensbild: ‚Unsere ersten Bachelor absolvieren in diesem Studienjahr, werden fertig, treten in den Master über und im Augenblick ist noch niemandem ganz klar, wie sich die Induktionsphase dann darstellen wird, und zwar aus rechtlicher und finanzieller Sicht.‘“

Wie sehen Sie die Unterteilung der LehrerInnenbildung nicht mehr nach den Schultypen sondern nach den Altersgruppen? Ist diese Unterleilung vorteilhaft, verbessert dies die Durchlässigkeit des Lehrerberufes, der Berufschancen?

„Jain, würde ich sagen. Es ist ja eine utopische Vision, den Allzwecklehrer heranzubilden, das wäre meines Erachtens aber ursprüngliche Ideal des Ministeriums gewesen: möglichst viele Lehrer zu verleitern sowohl der Primarstufenbereich als auch der Sekundarstufenbereich zu absolvieren und dann ein wirklich vielseitig verwendetes Lehrmodell zu sein. Ich kann auf der einen Seite zu verstehen, warum man diese Trennung zwischen Sek I und Sek II aufgehoben hat. Es war logischeweise eine gewisse Konsequenz aus der Zusammenführung von zwei unterschiedlichen Bildungsinstitutionen, nämlich auf der einer Seite Pädagogischen Hochschulen und auf der anderen Seite Universitäten. Es hätte natürlich eine ungeheuere Ungleichbehandlung mit sich gebracht, wenn man nun gesagt hätte: ‚Diejenigen, die von den Pädagogischen Hochschulen kommen, bleiben weiterhin nur bei Sek I Ausbildung und die, die von Universitäten kommen, machen Sek I und Sek II.‘ Aus inhaltlicher Perspektive, und das ist auch in den vielen Diskussionen klar geworden, die wir in Erstellung des Curriculums für den Cluster Mitte geführt haben, hätte es einen Sinn gemacht, die Unterscheidung beizubehalten und hier zwei Lehrertypen, was durchaus durch verschiedene Modulsysteme möglich gewesen wäre, heranzubilden: den Lehrenden, der fitter gerade in den Ansprüchen ist, die sich in der alten pädagogischen Hochschulausbildung als zentral erwiesen, das ist: integrative Aspekte, Inklusion, Sonderschulbedarf, eine starke Praxisbetonung und man hätte auf der anderen Seiten mit einem Modulsystem den Lehrerenden, der lieber in die Bereiche der Sek II geht, wo die wissenschaftliche Perspektive auf das Fach herausfordern wird, nämlich in der Betreuung von vorwissenschaftlichen Arbeiten, in der Vorbereitung auf Matura usw., besser fördern können. Insofern hat man, glaube ich, eine Chance vergeben, man hätte durchaus mit einem Modulsystem, ohne hier nun zu degradieren oder eine Zweiklassengesellschaft zu schaffen, Schwerpunktsetzungen vollziehen können, die eher auf Sek I oder Sek II ausgerichtet sind. Wie gut nun diese allumfassende Lehre/in Sek I Sek II funktionieren wird, das traue ich mir noch gar nicht ganz zu sagen, nachdem in dem Studienjahr das erste Mal nach diesem Modus des Cluster Mitte unterrichtet wird.“

Frage 2: Wie beurteilen Sie die Zusammenarbeit der Musikuniversitäten mit den Pädagogischen Hochschulen im Rahmen der sog. Clustern? Haben Sie bereits die ersten Krisensituationen (z.B. Meinungsverschiedenheiten, Fächereinteilung etc.) lösen müssen?

„Krisensituationation waren gerade im Ringen um die Curricula und das hat letztlich eine Phase von zwei Jahren umspannt, an der Tagesordnung. Sie waren je nach Gremium unterschiedlich: es ist im Cluster Mitte eine ziemlich klare Stukturierung in unterschiedliche Gruppen getroffen worden. An der Spitze steht eine sog. Steuerungsgruppe, in der die Verantwortung liegt und die Entscheidungen getroffen werden. Die Steuerungsgruppe ist mit zwei Vertreter/innen jeder Institutionen besetzt. Der Vorsitz wird gewählt, bislang war das immer ein universitärer Vorsitz: zuerst der Vizerektor für Lehre der Universität Salzburg, jetzt im Augenblick ist es meines Wissens ein Professor der JKU (Johannes Kepler Universität Linz). Die Vertreter (die Vizes) kommen aus den Pädagogisch Hochschulen. Dieses Gremium hat noch natürlich eine sehr herausfordernde Aufgabe gehabt, nämlich Äpfel und Birnen miteinander zu kreuzen, was auf unterschiedlichsten Ebenen geschehen musste. Das musste schon einmal in legistischen Bereich

geschehen, weil es zwei unterschiedliche Gesetzesgrundlagen gibt, nach denen die Häuser funktionieren. Es geht dann sehr tief hinein, in Möglichkeiten Leute anzustellen, in die Lehrverpflichtungen und verschiedenste Aspekte. Die beiden Gesetze existieren meines Wissens noch immer nebeneinander und haben Äpfel und Birnen nicht unbedingt zusammen gebracht. Es war auf einer emotionalen Ebene mindestens ebenso schwer, weil jeder Angst von dem Gegenüber hatte. Die einen, dass es zu einer Nivellierung kommt und man sich doch nicht in sein Geschäft eingreifen lassen will. Diese einen sind natürlich die Universitäten, die Autonomieansprüche haben, die natürlich die Lehre als etwas sehr persönlich vom jeweiligen Lehrenden Getragenes ansehen, auf der anderen Seite die Pädagogischen Hochschulen, die sehr wohl auf ein hohes Knowhow im Bereich der Praxis verweisen können(gerade die Lehrpraxis ist sehr sehr sehr gut vertreten und gelehrt worden, genauso integrative Aspekte, wie gehe ich mit Sonderschulbedarf und ähnlichen Dingen um). Man sollte daher keineswegs sagen, dass der Partner überhaupt nichts eingebracht konnte, aber der Partner hatte natürlich trotzdem Minderwertigkeitskomplexe und Ängste, überholt zu werden, wusste immer, dass er der schwächere Partner ist, denn Universitäten hätten problemlos aussteigen können und Pädagogische Hochschulen hätten dann nur eine Bachelorausbildung gewährleisten können und damit eigentlich keine vollständige Ausbildung.

Als nächste Ebene im Cluster Mitte gibt es eine große Curricularkommission, die für die allgemeine Zusammenführung der Curricula zuständig ist und die Vereinheitlichungen vornehmen muss, die allgemein pädagogische Veranstaltungen verantworten muss und die ECTS Relationen zwischen pädagogischen, wissenschaftlichen, und bei den künstlerischen Universitäten auch die künstlerischen Angeboten gewährleisten muss. Die eigentliche Arbeit an den Curricula erfolgt in sog. Arbeitsgruppen. Die Arbeitsgruppe, die ich geleitet habe, war für Musikerziehung/ Instrumentalmusikerziehung zuständig und war genauso paritätisch besetzt mit zwei Vertreter/innen jeder Institution, wobei auch die Anton Bruckner Universität hier ein Sitzungsrecht hatte – das ist vielfach diskutiert worden, da sie ja keine Lehrerausbildung in Regelschulwesen anbieten. Qualität ist sicherlich in den Arbeitsgruppen gewährleistet worden und das war das, was mich sehr sehr positiv überrascht hat. Es hat allgemeiner Konsens geherrscht – auch von den VertreterInnen der Pädagogischen Hochschulen – dass die Qualität möglichst hoch gehalten werden soll, dass man durchaus bereit sei, sich an den Curricula, die eben in Salzburg schon entwickelt worden waren, zu orientieren. Die haben ganz klar unsere Richtschnur dargestellt, es ist daran relativ wenig geändert worden. Auch die Zulassungsprüfungen war kein Thema, an dem wir zerbrochen wären. Wir haben schon zweimal Zulassungsprüfungen durchgeführt, es kommen Kollegen/-innen aus den Pädagogischen Hochschulen in den Kommissionen dazu. Bislang haben wir uns nicht die ‚Köpfe eingehaut‘. Die Qualität ist zentral gewesen für uns.“

Frage zur Fächereinteilung. Kann ein Student aus Linz selber entscheiden, ob er das künstlerische Fach z.B. Klavier an der Anton Bruckner Universität oder der Universität Mozarteum Salzburg absolviert?

„Teoretisch ja. Es ist im Augenblick in der Praxis eine relativ klare Scheidung zwischen Studierenden, die in Linz studieren, und Studierenden, die in Salzburg studieren. Wir haben 24 Studierende in diesem Jahr aufgenommen, davon 8 mit Standort Linz und 16 mit Standort Salzburg. Im Augenblick wird es tatsächlich so durchgeführt, dass die Studierende mit ihrem Standort Linz alle ihre Lehrveranstaltungen in Linz erhalten.“

Was passiert wenn für eine Veranstaltung z.B. Didaktik nicht genügend Studierende angemeldet?

„Das ist noch nicht passiert. Viel spannender ist, ob man dazu die Lehrer am Standort hat. Am Standort Linz werden im Augenblick künstlerische Hauptfächer Klavier, Gesang, Populärmusik angeboten.“

Wo finden die kommissionelle Prüfungen statt?

„Das ist noch nicht ganz hundertprozentig festgelegt. Im Augenblick ist es für die Zulassungsprüfungen festgelegt, dass die Zulassungsprüfungen dezidiert am Mozarteum stattfinden. Wie die Abschlussprüfungen sich genau gestalten, das ist im Curriculum nicht geregelt. Ich würde davon ausgehen, dass wir einen Austausch der Kommissionen anstreben, dass Salzburger Lehrende nach Linz fahren zu den Abschlussprüfungen und umgekehrt.“

Frage 3: In diesem akademischen Jahr 2016/17 wurde zum ersten Mal der erste Jahrgang des Bakkalaureatsstudiums nach einem neuen System der Lehrerbildung eröffnet. Wie groß ist das Interesse daran? Wieviele Musikstudenten sind im ersten Jahrgang inskribiert?

„Die Aufnahmeprüfungen für das kommende Jahr waren im Februar, das war zu knapp, unsere letzten Aufnahmeprüfungen waren eben im September, weil eben erst da die rechtlichen Grundlagen für die Zulassung vorhanden waren. Deswegen haben sich verhältnismäßig wenig Studierende beworben und haben wir im Augenblick einen sehr kleinen Jahrgang... (ich müsste nachschauen)... Es sind 16 Studierende. Das ist eine sehr kleine Zahl, für uns persönlich zu wenig. Es wird einen zweiten Termin im Juli geben. Ganz generell wird zu diskutieren sein, welcher Termin für Zulassungsprüfung günstig ist. Wir glauben wirklich, dass diesmal der geringe Abstand zwischen dem September Zulassungsprüfungstermin und dem Februartermin zu diesen Schwierigkeiten geführt hat.“

Obwohl das akademische Jahr immer im Herbst beginnt...

„Ja, aber es war natürlich sehr knapp. Wir haben mehrere Jahre davor eigentlich immer den Februar als Zulassungstermin gehabt, davor auch den Juli erprobt. Die ideale Lösung gibt es nicht. Die ideale Lösung wäre Anfang September, die lässt sich aber vom Haus aus nicht machen. Wir würden da keine Kommissionen zusammenkriegen. Es ist gerade der Umbruch zwischen der Sommerakademie und dem Regelbetrieb. Es ist auch von den Räumlichkeiten her da schwierig, Prüfungen durchzuführen. Diese Option, die wahrscheinlich organisatorisch für die jungen Bewerber/-innen die Beste wäre, ist eben aus anderen Gründen einfach nicht möglich. Ich weiß, dass Wien im Augenblick genau dasselbe Problem hat. Ich habe Anrufe von Kollegen/innen aus Wien gehabt, die ebenfalls überlegen: ‚Was ist der günstigste Termin für eine Zulassungsprüfung?‘“

Wird es abgesprochen, dass es nicht zu Überschneidungen kommt?

„An sich wird es nicht abgesprochen. An sich war es der Tradition nach immer so, dass Wien Anfang September die Zulassungsprüfung hatte, Graz dann eine Woche später, Salzburg war ursprünglich der letzte und ist dann eben auf den Februar gegangen. Also eine Absprache in dem Sinn zwischen den drei Kunstuniversitäten gibt es hier nicht.“

Frage 4: Wie würden Sie die Vor- und Nachteile dieser Reform definieren?

„Vorteile sehe ich durchaus, dass ein Zweiklassensystem, wie er bisher existiert hat, in vielen nicht gerecht war. Und daher ist Vorteil vielleicht nicht das richtige Wort, aber eine Notwendigkeit war auf Ungerechtigkeiten zu reagieren. Sie wissen wahrscheinlich auch, dass eben auch besoldungsmäßig klare Unterschiede existierten, dass der Lehrplan für an verschiedenen Bildungsanstalten im Bereich Sek 1 genau ident war. Daher existierte wirklich eine gewaltige Diskrepanz auf verschiedensten Ebenen. Hier entgegenzuwirken sehe ich als nachvollziehbar an. Ein Vorteil war sicherlich auch, dass man durch einen solchen Prozess gezwungen wird, zusammen zu arbeiten, natürlich auch einiges überdenkt – auch kritisch überdenkt, Impulse bekommt von außen, dass auf der einen Seite die Perspektiven des anderen auf das eigene Tun dieses erhellt, auf der anderen Seite natürlich auch manches, was sich eingeschliffen hat, relativiert wird. Also das sind absolute Vorteile. Da bin ich nicht der Meinung der Kollegen/innen z. B. aus Wien, die davon ausgehen, dass nur eine Universität alles perfekt und gut machen kann. Ich glaube, wir haben alle viel voneinander gelernt auch, bis hin zu strukturellen Belangen. Auch, wenn es für uns weiterhin unvorstellbar ist, dass man an die Pädagogische Hochschule weiterhin nach den Stundenplan unterrichtet wie an einem Gymnasium oder einer Neuen Mittelschule, das ist tatsächlich etwas, was für einen universitären Betrieb unvorstellbar erscheint.

Nachteile sind sicherlich, dass man Äpfel und Birne gekreuzt hat und dass man viel zu wenig bedacht hat, dass die Startpunkte so unterschiedlich sind. Diese Schuld liegt wirklich bei den ministerialen Vorgaben, dass man nicht bedacht hatte, dass man zwei unterschiedliche Gesetzeslagen vorliegen hat.“

War schon das erste Evaluierung von der Seite des Ministeriums?

„War noch nicht. Ich denke, dass eine Evaluierung erst in etlichen Jahren Sinn macht. Dass viele Kinderkrankheiten überwunden werden müssen und eben die Frage ist, ob man das Durchhaltevermögen haben wird, diese Kinderkrankheiten überhaupt zu überwinden, ob man vorher irgendwo die Segel streicht und sagt: Nein, das kann nicht

funktionieren; oder ob neue ministerielle Vorgaben uns überholen. Aber diese Nachteile sind natürlich durch die unterschiedlichen Strukturen, durch die ganz unterschiedlichen Lehrerkultur auch die Ausbildung der Lehrenden gegeben, die man nun plötzlich irgendwo zusammen bringen muss. Es ist ganz klar, dass da Hierarchien und Konflikte programmiert sind.“

Frage 5: Können Sie aufgrund Ihnen bekannter Informationen einschätzen, ob in den nächsten 20 Jahren ausreichend Musiklehrer / Musiklehrerinnen im Bereich Sekundarstufe im Allgemeinbildung /AHS sein werden?

„In den AHS ja, in den NMS nein. Die Landesschulinspektoren reagieren da auch ein bisschen unterschiedlich in Salzburg und in Oberösterreich, in Salzburg ist eher die Tendenz zu der Aussage zu beobachten, dass wir im Augenblick ohnehin fast zu viel Musiklehrer haben, keine neuen Musiklehrer anstellen können. In Oberösterreich, wo man glaube ich mehr den Blick auf die NMS gerichtet hat, entsteht hingegen fast die Panik, dass man viel zu wenig Musiklehrer hat. Ich glaube persönlich, aber diese Landzeitstudien kenne ich nicht, dass sehr wohl auch im AHS Bereich relativ viele Leute in Pension gehen werden und hier ein Bedarf entstehen wird.“

Vielleicht besteht da der Unterschied zwischen Salzburg und Oberösterreich, weil in Salzburg natürlich die MusiklehrerInnenausbildung und viele Studenten bleiben anschließend da.

„Das kann durchaus sein. Natürlich gibt es Bereiche, die populärer sind, Bereiche, die weniger populär sind. Die Stadt Salzburg ist natürlich sehr schnell ‚zu‘, das Innengebirge weniger schnell: Gastein, St. Johann, Bischofshofen usw. sind für Lehrende wegen ihrer Lage nicht ganz so populär. Es ist sehr schwer hier immer ganz klare Vorhersagen zu treffen, weil natürlich auch durch Karenzierungen, Sabbaticals usw. eine Dynamik entsteht, die sich nur bedingt vorhersehen lässt. Aber sicher ist im NMS Bereich der Bedarf viel größer als im AHS Bereich.“

Frage 6: Dürfen Studenten Ihrer Universität / Hochschule Vorschläge zur inhaltlichen und strukturellen Lehrpläneänderungen stellen? Inwiefern werden Ihre Vorschläge erarbeitet bzw. berücksichtigt?

„Selbstverständlich dürfen sie diese stellen, sie sind ja ein Teil der Curricular Kommissionen. Jede Kommission hat einen oder zwei Studierendenvertreter. Es kommt hier auf die Größe der Kommission an. Es ist nicht so, dass Studierende von sich aus alleine eine Entscheidung vorantreiben könnten in einer Kommission. Aber es ist ganz selbstverständlich, dass die Studierendenmeinung ganz wesentlich ist. Es ist übrigens etwas, was in den Pädagogischen Hochschulen in der Form so gar nicht vertraut war. Auch in den Arbeitsgruppen ist eigentlich vorgesehen, dass studentische Vertreter dabei sind.“

War es an den Universitäten immer so, dass die Studenten dabei waren?

„Ja, solange ich da bin ja.“

Nach welche Kriterien werden die Studenten ausgesucht?

„Das ist die Entscheidung der ÖH (Österreichischer Hochschülerschaft). Es ist verpflichtend, dass in den einzelnen Gremien Studierendenvertreter sind. Das ist natürlich genauso auch im Senat. Ich schätze es auch sehr, dass hier Studierende sind, denn sie haben ja oft einen viel klareren Blick auf manche Dinge. Sie machen uns manchmal das Leben schwer und anstrengend, das gebe ich auch ehrlich zu. Ich habe lange in Kommissionen gearbeitet und auch schwierige Zeiten hinter mir, wo Studierendenvertreter, was ihr Recht ist, sehr sehr exakt dargestellt haben, wie hoch ihr Workload ist, wie hoch ihre Arbeitsbelastung ist, mit Graphiken und Schemen sehr sehr sehr klar dargestellt, um uns zu verdeutlichen, dass unsere Curricula überlastet sind. Und wir haben auch reagiert darauf. In den letzten Jahr habe ich eigentlich immer mit Studierendenvertretern zu tun gehabt, die sehr wichtige Impulse gegeben haben, die aber immer sehr stark das kooperative Moment in den Mittelpunkt gestellt haben. Ich bin sehr dankbar um sie und war besonders traurig, als eine sehr gute Studierendevertreterin aus der Gruppe ausgeschieden ist. Ich glaube viele Konflikte hat letztlich sie gegebnet.“

Werden Evaluierungen von Studenten zum Studium selbst geholt?

„Selbstverständlich, es wird am Mozarteum in regelmäßigen Abständen evaluiert. Das Department für Musikpädagogik ist in den letzten fünf Jahren zweimal evaluiert worden. Die Evaluationsergebnisse werden im Allgemeinen dann den Departmentleitern zur Verfügung gestellt, natürlich dem Lehrenden, was seine Lehrveranstaltungen betrifft, und dem Rektorat und können auch die Basis für Gespräche bilden. Studierende erhalten hier keine detaillierten Einblicke.“

Aber das ist nicht öffentlich...

„Nein. Eine solche Evaluation wird hier im Allgemeinen so vorgenommen, dass Studierende Lehrveranstaltungen mit Fragenbögen bewerten. Es gibt natürlich dann auch die Evaluierungen, die der Qualitätssicherung der Häuser dienen, die von externen Gremien gemacht werden, z.B. AQUA. Eine solche Evaluierung steht uns bald ins Haus. Wie diese Evaluierung dargestellt wird, weiß ich noch nicht, nächste Woche ist eine Veranstaltung dazu.“

Frage 7: Bekommen Sie Rückmeldungen von Ihren ehemaligen Studenten/-innen darüber, auf welche Probleme sie zu Beginn Ihrer selbstständigen Unterrichtspraxis stoßen? Falls ja, wie werden diese Informationen aufgefasst?

„Ja. Es ist nicht so, dass wir von unserer Warte her Fragebögen ausschicken, allerdings wäre es zu überlegen, ob man dies tun sollte. Es ist aber so, dass wir versuchen immer wieder in Kontakt mit unseren ehemaligen Studierenden zu kommen. Salzburg ist eine so kleine Stadt, dass man sich sowieso sieht, dass man sich sehr freut, denn viele von ihnen sind mittlerweile sicher ganz tolle Lehrende und – was man vor allem sieht – tolle Chorleiter/innen geworden. Da sieht man sich bei Wettbewerben, man sieht sie als Leiter der Band, von Bigbands, man sieht sie als Orchesterleiter/innen. Dieser Kontakt besteht absolut. Was ich weiß – das ist nicht erfreulich gelaufen – hat die Fachinspektorin ihrerseits Fragebögen an unsere heurigen Unterrichtspraktikanten/innen ausgegeben. Das wäre an sich ganz o.k., allerdings wäre es nett gewesen, es mit uns abzusprechen, um uns auch ein klares Feedback und nicht nur ein Torso von irgendwelchen Rückmeldungen zu geben. Also hier ist sicherlich noch Möglichkeit zum Aufrüsten.“

Frage 8: Wenn Sie die Möglichkeit hätten, einen Aspekt im MusiklehrerInnenbildung zu ändern (ohne keinerlei finanzielle Einschränkung), was wäre es?

„Ich habe die Frage gelesen. Ich habe sie als sehr schwer empfunden. Die Schwierigkeiten, die wir vor allem sehen sind, dass natürlich die Curricula sehr füllig sind, sehr viel an Lehrveranstaltungen haben. Dass man immer wieder darauf kommt, man hätte gerne im Bereich der Neuen Medien noch mehr Angebote, ebenso im Bereich Klavierpraktikum, Chorleitung, Kinderchorpraktikum und ähnlichem. Diese Rückmeldungen haben wir von Studierenden. Wenn man dann allerdings fragt, was soll dafür dann gestrichen werden, kommen eigentlich keine Antworten. Vielleicht werden manche der Studierenden, die noch relativ kurz im Unterricht sind, sagen: ‚O.K., Musiktheorie, Musikgeschichte kann man streichen, da kann man komprimieren.‘... Ich vermute allerdings, das ist eine Vermutung, da habe ich keinerlei Nachweis dafür, dass sie spätestens, wenn sie vorwissenschaftliche Arbeiten betreuen bzw. vor der Herausforderung stehen, z. B. eine M-Klasse im Sekundarbereich II zu unterrichten, sehr wohl merken, dass eben auch diese wissenschaftlichen Fächer wesentlich sind. Was sicherlich reformiert gehört, das ist die Induktionsphase, hier muss wirklich gearbeitet werden. Hier kann ich ja auf noch nichts Bestehendes zurückgreifen aber jetzt schon sagen, dass das Modell, wie es im Augenblick besteht, nicht ideal ist. Es wäre sicherlich auch günstig, wenn man finanzielle Möglichkeiten hätte, noch mehr Lehrpraxis zu ermöglichen, und die Kolleginnen/Kollegen auf irgendeine Weise besser zu honorieren als es im Augenblick geschehen kann. Das wären so meine Sichtweisen. Da bin ich, glaube ich, recht bescheiden.“

Příloha č. 15: Interview vysokoškolských pedagogů v Rakousku – Mag. Dr. Christoph Holz

d) Přepis v českém jazyce

Datum rozhovoru: 14. 6.2017

Čas, místo rozhovoru: 8:30–9:30, Pedagogická vysoká škola Horního Rakouska, Kaplanhofstraße 40, 4020 – Linz

Respondent: Mag. Dr. Christoph Holz – profesor sbormistrovství, hlasové výchovy, oborové didaktiky, hudebních vědy, zástupce vedoucího pro umělecká vzdělávání, koordinátor hudební výchovy pro primární stupeň, koordinátor hudební výchovy pro sekundární stupeň, člen vysokoškolského kolegia, e-mail: christoph.holz@ph-ooe.at

Otázka 1: Systém pregraduální přípravy učitelů se nachází v Rakousku v přelomovém období. Profesionální příprava učitelů je nově rozčleněna dle věkových skupin cílové skupiny žáků na primární (6–10 let), sekundární všeobecný (10–19 let) a sekundární odborně vzdělávací stupeň (14–19 let). Nově jsou zavedeny i povinné přijímací zkoušky pro všechny učitelské obory. Jak vnímáte tyto změny ze svého pohledu? Lze očekávat zlepšení kvality vzdělávání učitelů?

„Je třeba to vidět trochu širěji. Zavedení přijímacích zkoušek pro všechny obory se hudební výchovy tak přímo netýká, jelikož zde existovaly i předtím. Na pedagogických vysokých školách i na univerzitách bylo úspěšné vykonání přijímacího řízení podmínkou studia. Nepřísluší mi hodnotit kvalitativní zlepšení v důsledku zavedení povinného přijímacího řízení jiných předmětů, jako jsou matematika, angličtina či dějepis, avšak v případě hudební výchovy lze konstatovat, že přijímací zkoušky na univerzitách byly obtížnější než na vysokých pedagogických školách. Díky vzniku klastrů došlo ke sjednocení jejich náročnosti, což vychází z dřívějších univerzitních požadavků na všech institucích. Tím nám ovšem, resp. školství, vzniká problém, že nebudeme moci z dnešní perspektivy v budoucnu pokrýt poptávku učitelů hudební výchovy. Požadavky talentových zkoušek jsou nasazeny tak vysoko, že dochází ke snížení celkového počtu oborových studentů. V podstatě se jedná o typ studentů, kteří na hudební univerzitě studovali i předtím. Studenti, kteří byli dříve na vysokých pedagogických školách, kde bylo přijímací řízení jednodušší, by nyní nové studijní předpoklady klastru nezvládli. Díky tomu dochází i ke snížení celkového počtu studentů. Když se podíváme na počet studentů v posledních letech, zjistíme, že na pedagogických vysokých školách klastru Mitte studovalo dle starého systému průměrně 50 studentů. Po přičtení 20–25 studentů z Mozarteaa se dostáváme na množství 75 studentů v jednom ročníku. Nyní evidujeme v jednom ročníku maximálně 25–30 studentů. To znamená, že se jejich počet se snížil o dvě třetiny. Vzhledem k tomu, že i předtím nebylo možné z řad absolventů uspokojit poptávku učitelů hudební výchovy na nových středních školách (NMS), popř. i na vyšších všeobecně vzdělávacích školách (AHS), to znamená, že v budoucnu tuto poptávku již vůbec nebudeme schopni pokrýt.“

To se týká především více NMS než AHS...

„To se bude samozřejmě více týkat NMS, poněvadž absolventi se budou pravděpodobně snažit získat místo na gymnáziích. V případě, že se proti tomu v nejbližší době nezasáhne, budou na NMS učit čím dál více neaprobovaní

učitelé a ani na AHS nebude poptávka pokryta na 100 %. Ani nyní již není zcela pokryta a na gymnáziích vyučují neaprobovaní učitelé, kteří studovali instrumentální pedagogiku (IGP) či hudební vědu.

Zcela jistě můžeme vycházet z toho, že studenti, kteří studovali na pedagogických vysokých školách ve starém studijním plánu, měli v porovnání s dneškem mnohem horší vzdělání. V zásadních věcech se nové kurikulum orientuje na kurikulum, které ještě předtím navrhlo Mozarteum. To znamená, že naši studenti mají nyní výrazně více individuální výuky, splňují vyšší požadavky ve hře na hudební nástroje a také výrazně více hodin v celkové vzdělávací koncepci oboru. Samozřejmě dochází ke kvalitativnímu zlepšení studia, avšak zároveň ke kvantitativnímu snížení počtu vyučovaných, pokud to chceme takto spojit. Z tohoto důvodu se bude muset z politického hlediska zvážit, jak budeme pokračovat, abychom při zachování kvality byli schopni pokrýt i učitelskou poptávku. Nebylo by moudré, aby na pedagogických vysokých školách a univerzitách bylo nabízeno vzdělání pro učitele gymnázií a NMS, jejichž absolventi pokryjí v podstatě pouze poptávku gymnázií, a na NMS budou hudbu v budoucnu vyučovat pouze neaprobované osoby. To by nevedlo ke zlepšení celého hudebního systému Horního Rakouska.“

Otázka 2: Jak hodnotíte spolupráci hudebních univerzit s pedagogickými školami v rámci tzv. klastrů? Museli jste řešit již první krizové situace (např. neslučitelné názorové neshody, diskuze o rozdělení předmětů v rámci klastru apod.)?

„V našem klastru je to v oblasti hudební výchovy tak, že úspěch spolupráce se odvíjí od zapojených osobností. Myslím, že především v hudbě toto platí dvojnásob. Spolupracujeme velmi dobře, i když se samozřejmě sem a tam vyskytnou krizové situace, jelikož každý jedná z pozice své instituce. Nicméně navržený systém klastrů s hierarchií a diferencovanými pravomocemi nám v podobných situacích pomohl. Na rovině pedagogů existuje kurikulumní skupina („Curriculargruppe“), která se zabývá vývojem předmětu hudební výchovy a nerozhoduje o podobných tématech, jako jsou rozdělení předmětů, kvalifikační profily apod. O jeden stupeň výše působí řídicí skupina („Steuergruppe“) složená z vícerektorů a ředitelů jednotlivých institucí. Pokud ani zde nedojde k rozhodnutí, přejde daný problém k další vyšší instanci. Samozřejmě se snažíme o to, abychom došli k rozhodnutí již na rovině učitelů tak, aby to vyhovovalo všem zúčastněným a problémy nebyly posouvány dále. I když máme někdy pocit, že je to obtížné, mnohá řešení vzejdou z diskuzí.“

Nemusí být jednoduché najít vždy společnou linii ve spolupráci mezi pedagogickými vysokými školami a univerzitami. Cítí se pedagogické vysoké školy ve svých startovacích pozicích znevýhodněny, protože nenabízely vzdělávání AHS učitelů?

„Od počátku jsme byli zákonem znevýhodněni. Už jenom proto, že na Mozarteu byl systém vzdělávání učitelů hudební výchovy po staletí rozvíjen, zatímco u nás neexistovalo ani oddělení pro hudební pedagogiku. Dobré je, že jednající osoby na univerzitách jsou velmi kooperativní a velmi nám pomohly v mnoha věcech, což ve srovnání s jinými obory vždy neplatí. Samozřejmě vyvstává hodně otázek, které si musíme vyřešit a které s postupem času vyplývají na povrch: to jsou služebně právní otázky, vybavení, infrastruktura, studijně právní otázky... Není to vůbec jednoduché, jak by se mohlo zdát, a začíná to u spojení banálních věcí. Např. univerzity nemají výuku celý únor, zatímco my jsme měli v únoru volný pouze jeden týden. Zákon spojuje studijní práva vysokých škol a univerzit, čímž vzniká mnoho témat, na kterých musíme dále pracovat a hledat řešení. Díky lidem, se kterými jednáme, nemají pedagogické vysoké školy ten pocit, že by byly v masivní nevýhodě.“

Jsou oblasti, ve kterých jsou pedagogické vysoké školy nebo univerzity silnější/zdatnější?

„Samozřejmě byla pedagogická vysoká škola již díky své minulosti - jako Institut vzdělávající učitele („Lehrerbildungsanstalt“), poté Pedagogická akademie („Pädagogische Akademie“) a Pedagogická vysoká škola („Pädagogische Hochschule“) - vždy místem, jehož součástí bylo prakticky orientované studium. Měli jsme vždy více školní praxe než univerzity. V novém spojení v rámci klastrů to znamená, že my přispějeme našimi silnými stránkami v oblastech školní praxe a oborové didaktiky, zatímco univerzity se zapojí více v oblastech oborové vědy, instrumentální výuky apod.“

Otázka 3: V tomto akademickém roce 2016/17 byl otevřen první roční bakalářského studijního programu dle nového systému profesní přípravy. Jaký je zájem o studium? Kolik studentů oboru učitelství pro všeobecný sekundární stupeň evidujete?

„V letošním prvním ročníku máme v Horním Rakousku 6–8 studentů s hlavním místem studia v Linci. Zájem o studium evidujeme, avšak mnoho zájemců odradí přijímací zkoušky a mnozí je (např. z důvodu chybějících dovedností hry na povinný nástroj klavír) ani nezkusí. Tomu, kdo hraje dobře na nástroj či zpívá, ale nikdy nehrál na klavír, tato skutečnost znemožní uspět u přijímacích zkoušek. Vysoké jsou i požadavky v oblasti hudební teorie a sluchové analýzy. Zájem evidujeme, ostatně požadovaná úroveň zkušeností a dovedností na začátku studia je tak velká, že skutečné číslo uchazečů a studijních začátečníků je velmi nízké, vlastně příliš nízké.“

Byl jste někdy u přijímacích zkoušek?

„Byl jsem u všech, jelikož v Horním Rakousku vypisujeme dva hlavní umělecké obory, které na Mozarteu otevírány nejsou: vedení vokálního a instrumentálního hudebního souboru (*Ensembleleitung Vokal und Instrumental*), kde působím jako sbormistr, a populární hudbu (*Populärmusik*), čímž v Horním Rakousku otvíráme přístup ke studiu např. i těm, kteří hrají na elektrickou či basovou kytaru, saxofon, bicí soupravu, pozoun, nebo se věnují zpěvu v populární hudbě.

V letošním roce se konaly přijímací zkoušky v únoru, a jelikož byl zájem znatelně nižší než v minulém roce, rozhodli jsme se vypsát druhý termín začátkem července. Odhaduji, že se počet lineckých studentů bude pohybovat od 6 do 10.“

Otázka 4: Jak byste definoval klady a zápory této reformy?

„Na jedné straně shledávám jako přínosné, že se sjednotilo vzdělávání učitelů hudební výchovy pro celý sekundární stupeň, a jsem si jist, že obsahy a předměty kurikul přispějí k tomu, že vzděláme skutečně dobré učitele hudební výchovy. Na straně druhé spatřuji problém nedostatečného počtu absolventů, který lze očekávat, a myslím si, že v budoucnu nebude možné ‚sedět ve věži ze slonoviny‘ (*im Elfenbeinturm sitzen*) a myslet si, že máme dobré studenty, kteří budou dobrými učiteli, nýbrž bude nutno zvážit oblast předpokladů ke studiu a cesty, jak navýšit počet studujících oboru hudební výchova, kteří pokryjí poptávku na NMS a gymnáziích. K tomu je třeba zmínit, že pojetí předmětu hudební výchovy na NMS či nižším stupni gymnázií se liší od výuky hudebních tříd vyššího gymnaziálního stupně (např. *Stiftergym, Hornauerschule*). Proto si myslím, že zde bude třeba v budoucnu něco změnit, abychom se nedostali do situace, kdy na nižším stupni vyučují neaprobovaní pedagogové, když je to zde právě možná důležitější než na stupni vyšším.“

Otázka 5: Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro všeobecný sekundární stupeň?

Otázka 6: Mají studenti možnost vyjádřit se ke struktuře studijních plánů oboru učitelství hudební výchovy? Jsou jejich podněty dále zpracovávány a zohledněny?

„Mohu hovořit pouze o aktuálním studijním plánu. V kurikulární komisi (*Curriculargruppe*) pedagogických vysokých škol, Brucknerovy univerzity a Mozarteu byli zástupci studentů, kteří rozhodně spolupracovali a snažili se, aby změny učebních plánů proběhly v jejich duchu. Momentálně neplánujeme obsahové ani strukturální změny učebních plánů, jelikož by se tím zasáhlo do celého kurikula. To znamená: učební plány je možno měnit, avšak pouze v k tomu určených časech. Krátce po reformě je samozřejmě zájem balíčků učebních plánů znovu rozbalit a znovu změnit patřičně nízký. Kromě toho mi není známo, že by se studenti ke změně učebních plánů některak vyjádřili. Pokud by to tak bylo, tak bych se to z pozice koordinátora pro hudební výchovu dozvěděl a v kurikulární komisi prodiskutoval.“

Otázka 7: Získáváte odezvy, s jakými problémy se absolventi setkávají na počátku své samostatné školní praxe? V případě, že ano, jakým způsobem je zpracováváte?

„Zpětnou vazbu získáváme prostřednictvím osobních rozhovorů. Dosud nebyly dotazníky s obdobným tématem rozepisovány. Ostatně jsme se snažili do kurikul zařadit co nejvíce vhodných předmětů z hlediska jejich využitelnosti ve školní praxi, výsledky se ukáží časem. Nyní probíhá první ročník bakalářského studia, než dokončí studenti navazující magisterské studium, uplynou další čtyři roky. Takže toto téma není ještě aktuální.“

Otázka 8: Kdybyste měl možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?

„Zvážil bych, které hudební nástroje jsou pro výuku hudební výchovy relevantní. Rozumím tomu, že je nezbytné, aby učitel dosáhl určité umělecké vyspělosti, ale nejsem si jist, zda je smysluplné, aby někdo studoval do vysokého akademického mistrovství hru na nástroj, který je pro školní praxi nevhodný. Rád bych to demonstroval na svém vlastním příkladu: Studoval jsem v hlavním uměleckém oboru hru na bicí nástroje a uplatnění mého nástroje ve škole bylo velmi mizivé. Proto bychom se měli ptát, které z nástrojů nabízených vysokoškolskými institucemi v rámci vzdělávání hudebních učitelů jsou skutečně pro školní praxi vhodné. V případě chybějícího finančního omezení bychom mohli předměty koncipovat úplně jinak a nabízet více individuální výuky. Myslím, že si do budoucna musíme promyslet, jak vést dále oblast instrumentální hudební výchovy – A2¹⁹⁵. V současné době se jedná o systém, který je vyučován na vyšších reálných gymnáziích (Oberstufenrealgymnasien) pedagogy, kteří studovali koncertní obor či nástrojovou pedagogiku pro hudební školy (IGP). V případě dalších změn bychom mohli zasáhnout v samotných předmětech, které by měly být souhrou vědeckých oborů, oborové didaktiky a dovednostmi školní praxe. Každý předmět nabízený v rámci studia by obsahoval tyto tři prvky.“

e) Přepis v německém jazyce

Datum des Interviews: 14. 6. 2017

Zeit und Ort des Interviews: 8:30–9:30, Pädagogische Hochschule Oberösterreich, Kaplanhofstraße 40, 4020 Linz

Respondent: Mag. Dr. Christoph Holz – Hochschulprofessor für Chorleitung, Gruppenstimmführung und Fachwissenschaft/Fachdidaktik Musik, Fachbereichsleiter Stv. Künstlerische Bildung, Koordinator Musikerziehung Primarstufe, Koordinator Musikerziehung Sekundarstufe, Mitglied des Hochschulkollegiums

E-mail: christoph.holz@ph-ooe.at

Frage 1: Das System der Lehrerbildung in Österreich befindet sich zurzeit im Umbruch. Mit dem Bundesrahmengesetz zur Einführung einer neuen Ausbildung für Pädagog/innen (2013) wird die Lehrerausbildung künftig nicht mehr nach dem Schultyp, sondern nach der Schulstufe in Primarstufe (6–10 Jahre), Sekundarstufe im Bereich der Allgemeinbildung (10–19 Jahre) und Sekundarstufe im Bereich der Berufsbildung (14–19 Jahre) gegliedert. Neu ist ebenso die Einführung eines Aufnahmeverfahrens für alle Studienfächer. Wie nehmen Sie diese Veränderungen wahr? Kann man aus Ihrer Sicht eine qualitative Verbesserung der Lehrerausbildung erwarten?

„Also, man muss die Dinge aus der Distanz betrachten. Die Einführung des Aufnahmeverfahrens für alle Studienfächer betrifft uns im Musikbereich nicht wirklich, da diese Prüfung bei uns immer existiert hat. Es hat für Musiklehrer sowohl an den Unis als auch an den PHs ein Aufnahmeverfahren gegeben. Die qualitative Verbesserung der Lehrerbildung in den anderen Studienfächern zu beurteilen, steht mir nicht zu. Ob sich im Bereich Mathematik, Englisch oder Geschichte durch das Aufnahmeverfahren etwas verändert, kann ich nicht sagen. Was man im Bereich Musik derzeit sagen kann, ist, dass natürlich das Eignungsverfahren an den Universitäten entsprechend schwieriger als an den Pädagogischen Hochschulen war. Durch diese Verclustering, die jetzt passiert ist, haben alle Institutionen dieselbe Aufnahmeprüfung, die sich eigentlich an den Unis orientiert. Das heißt aber für uns, oder generell fürs Schulwesen, dass ein großes Problem auf uns zukommen wird, weil wir aus heutiger Sicht die Nachfrage an erforderlichen Musiklehrer/innen in Zukunft nicht abdecken werden können. Dadurch, dass sozusagen die Eignungskriterien so hoch angesetzt sind, wird quasi der Pool an möglichen Studierenden immer geringer. Der beläuft sich im Wesentlichen auf diejenigen, die auch vorher an Musikuniversitäten studiert haben. Die damaligen Studierenden, an den Pädagogischen Hochschulen, an denen das Eignungsverfahren einfacher zu bewältigen war,

¹⁹⁵ Označení studia nástrojové hudební výchovy na univerzitách.

würden jetzt die Eignung für den Cluster vielleicht nicht mehr bestehen. Dadurch ergibt sich eine Verringerung der Gesamtstudierendenanzahl. Wenn man sich die Studienzahlen der letzten Jahre vor der Umstellung ansieht, bemerkt man, dass an den Pädagogischen Hochschulen im Schnitt im Cluster Mitte ungefähr 50 junge Menschen studierten, plus 20–25 am Mozarteum, das ergibt insgesamt ca. 75 Studierende. Derzeit stehen wir bei maximal 25–30 Student/innen. Das ist eine Verringerung um ungefähr zwei Drittel. Nachdem aber auch vor der Reform der Lehrer/innenbedarf an den NMS bzw. an den AHS nicht abgedeckt werden konnte, heißt es jetzt, dass wir auch in Zukunft den Bedarf nicht decken werden können.“

Das betrifft höchstwahrscheinlich mehr die NMS als die AHS.

„Es wird die NMS natürlich sicher insofern betreffen, als man vermutlich als fertiger Lehrer versuchen wird, am Gymnasium zu unterrichten. Das wird dazu führen, wenn man nicht in der nächsten Zeit dagegen steuert, dass die Lehrer/innen an NMS vermutlich immer mehr ungeprüfte sein werden. Auch an den AHS wird der Bedarf nicht zu 100% gedeckt werden können. Das ist nichts Neues: Die Nachfrage war immer größer als das Angebot. Es gibt jetzt schon viele ungeprüfte Musiklehrer/innen, also IGP- oder Musikwissenschaft-Absolventen, die in Gymnasien unterrichten.“

Man kann definitiv davon ausgehen, dass die Studierenden, die nach dem alten Studienplan der Pädagogischen Hochschule studierten, im Vergleich zu jetzt natürlich eine viel schlechtere Ausbildung hatten. Jetzt orientiert sich im Wesentlichen der Lehrplan an dem Curriculum, das vorher am Mozarteum bereits in Kraft war. Das heißt, unsere Studierenden haben jetzt wesentlich mehr Einzelunterricht, wesentlich mehr Anforderungen an den Instrumenten und auch wesentlich mehr Stunden im gesamten Bereich Musikerziehung. Dies resultiert in eine qualitative Verbesserung, aber notgedrungen auch in eine quantitative Verschlechterung im Hinblick auf die Anzahl der Lehrenden. Insofern wird man sich möglichst bald auch von der politischen Seite her, überlegen müssen: Wie gehen wir weiter vor, um auf der einen Seite die Qualität zu gewährleisten und auf der anderen Seite den Lehrer/innenbedarf zu decken? Es kann natürlich auch nicht der Weisheit letzter Schluss sein, dass man an den Pädagogischen Hochschulen sowie an den Unis die Ausbildung für das Gymnasium und für NMS- Lehrer anbietet, die im Wesentlichen nur den Bedarf der AHS abdecken kann. An den NMS werden in Zukunft fachfremde Personen Musik unterrichten müssen. Das wird zur keinen Verbesserung des gesamten Musiksystems Oberösterreichs führen.“

Frage2: Wie beurteilen Sie die Zusammenarbeit der Musikuniversitäten mit den Pädagogischen Hochschulen im Rahmen der sog. Cluster? Haben Sie bereits die ersten Krisensituationen (z.B. Meinungsverschiedenheiten, Fächereinteilung etc.) lösen müssen?

„In unserem Cluster für Musikerziehung ist es so, dass natürlich auch immer die Zusammenarbeit stark von den betroffenen Persönlichkeiten abhängt. Ich glaube, dass gerade im Bereich der Musik dies umso mehr gilt. In unserem Bereich erleben wir grundsätzlich ein gutes Miteinander. Natürlich gibt es immer wieder Krisensituationen, weil jeder auf sein eigenes Institut schauen muss. Nichtsdestotrotz ist das System, das erfunden wurde, um diese Cluster zu ermöglichen, bei dem man sozusagen verschiedene Ebenen an Entscheidungsbefugnissen vergeben hat, für uns oft hilfreich. Es gibt eine Curriculargruppe, mittlerweile gibt es eine Gruppe auf der Ebene der Lehrenden, die sich mit den Entwicklungen beschäftigt. Sollte man dort, bei Fragen der Lehrfächerverteilung oder von Qualifikationsprofilen zu keinen Entscheidung kommen, geht die Frage um eine Ebene nach oben, auf die Ebene der Steuergruppe. Dort sind die Vizerektoren bzw. Institutsleiter vertreten, die das Problem weiter diskutieren. Sollte es dort zu keiner Entscheidung kommen, gibt es wiederum eine nächsthöhere Instanz. Insofern wird in der Folge eine Entscheidung getroffen. Natürlich ist man darum auch bemüht, dass wir auf der Ebene der Lehrenden zu Entscheidungen kommen, die für alle passen, damit die Probleme nicht einfach weitergereicht werden. Insofern haben wir das Gefühl, dass es oft schwierig ist. In der Diskussion jedoch ergeben sich dann eigentlich praktikable Entscheidungen, die für alle akzeptabel sind.“

In der Zusammenarbeit zwischen den Pädagogischen Hochschulen und den Universitäten kann es nicht immer einfach sein, die gemeinsame Linie zu finden. Fühlt sich die Pädagogische Hochschule in der Startposition benachteiligt, weil sie keine Ausbildung von AHS-Lehrer angeboten hat?

„Wir sind natürlich grundsätzlich von allem Anfang her benachteiligt gewesen, einfach dadurch, dass zum Beispiel am Mozarteum das System der Musiklehrer/innenausbildung über Jahrhunderte entstanden und gewachsen ist, während es keine eigene Abteilung für Musikpädagogik bei uns im Haus gegeben hat. Man muss aber zugute halten, dass die handelnden Personen der Unis in den größten Bereichen sehr kooperativ sind und es für uns wesentlich erleichtert haben - im Vergleich zu anderen Fachbereichen - zu Entscheidungen zu kommen. Natürlich gibt es auch viele andere Fragen, die bei uns erst jetzt zu klären sind, die man sich an der Hochschule gar nicht stellt: Das sind dienstrechtliche Fragen für die Lehrenden, Fragen der Ausstattung und Infrastruktur, studienrechtliche Fragen, die man jetzt erst entdeckt und die man irgendwie bewältigen muss. Es ist nicht so einfach, wie man es sich vorstellt. Es beginnt bei der Zusammenführung von banalen Dingen: Die Uni hatte beispielsweise den ganzen Februar vorlesungsfrei, wir nur eine Woche im Februar. Man musste deshalb im Gesetz die Studienrechte von Hochschulen bzw. Universitäten zusammenführen. Es gibt viele Bereiche, an denen weiterhin gearbeitet und nachgeschärft werden muss. Es ist so, dass wir an den Pädagogischen Hochschulen aufgrund der handelnden Personen, nicht das Gefühl haben, dass wir im massiven Hintertreffen sind.“

Gibt es Bereiche, in denen die PH oder die Uni stärker ist?

„Natürlich war die PH aus ihrer Geschichte heraus zuerst als Lehrerbildungsanstalt, dann Pädagogische Akademie und dann Pädagogische Hochschule immer ein Ort, an dem ein wesentlicher Bestandteil des Studiums Praxisorientierung war - es gab immer viel mehr Schulpraxis als es an den Universitäten der Fall war. Durch diese Zusammenführung heißt es nun: Wir bringen unsere Stärken vielleicht auch im Bereich Schulpraxis/Fachdidaktik ein, während die Universitäten im Bereich Fachwissenschaft, Instrumentalunterricht usw. höher entwickelt sind.“

Frage 3: Im akademischen Jahr 2016/17 wurde zum ersten Mal der erste Jahrgang des Bakkalaureatsstudiums nach einem neuen System der Lehrer/innenausbildung eröffnet. Wie groß ist das Interesse daran? Wie viele Musikstudent/innen sind im ersten Jahrgang inskribiert?

„Am Standort OÖ haben wir im jetzigen ersten Jahrgang 6-8 Studierende. Das Interesse ist grundsätzlich gegeben, allerdings hat das Eignungsverfahren viele Interessent/innen abgeschreckt, die erst gar nicht versuchen wollen, daran teilzunehmen, z. B. aufgrund der fehlenden Kenntnisse im Pflichtfach Klavier. Jemand, der ein Instrument gut spielen oder gut singen kann, aber nicht Klavier gelernt hat, hat natürlich ein Problem. Auch die Anforderungen im Bereich Musiktheorie/Gehörbildung sind selbstverständlich entsprechend hoch. Insofern kann man sagen, dass zwar Interesse an der Berufslaufbahn besteht, die erforderlichen Vorkenntnisse, um das Studium zu beginnen, allerdings ungenügend sind. So ist die Zahl der tatsächlichen Studienwerber/innen und -eingänger/innen eigentlich zu gering.“

Sind Sie selber an den Aufnahmeprüfungen beteiligt?

„Ich nehme selbstverständlich an allen teil. Nicht zuletzt deswegen, weil wir in Oberösterreich zwei künstlerische Hauptfächer anbieten, die am Mozarteum nicht gelehrt werden: Ensembleleitung/Vokal-, Instrumental- und Populärmusik. Zu Letzterer wollen wir in OÖ einen Zugang schaffen: Musiker/innen, die beispielsweise E-Gitarre, Bass, Saxophon, Schlagzeug, Posaune im Bereich der Populärmusik spielen oder sich vokaler Populärmusik widmen, sollen hier zum Zug kommen.“

Das heurige Eignungsverfahren war bereits im Februar. Nachdem das Interesse geringer als im Vorjahr war, beschlossen wir, einen zweiten Termin Anfang Juli anzubieten. Ich schätze, dass sich die Studierendenzahl in Linz zwischen 6 und 10 bewegen wird.“

Frage 4: Wie würden Sie die Vor- und Nachteile dieser Reform definieren?

„Auf der einen Seite finde ich es gut, dass die Musiklehrer/innenausbildung für die gesamte Sekundarstufe geschärft wurde und ich bin sicher, dass die Inhalte und Lehrveranstaltungen des Curriculums entsprechend dazu beitragen werden, dass man wirklich gute Musiklehrer/innen ausbildet. Auf der anderen Seite sehe ich allerdings das Problem der mangelnden Absolventenzahlen auf uns zukommen. Ich denke, dass wir folglich für die Zukunft nicht in einem Elfenbeinturm sitzen, uns zurücklehnen und denken dürfen: Wir haben gute Studierende, die gute Lehrer/innen werden, sondern man müsste im Bereich der Eignung bzw. über das Studium hinweg sich überlegen, wie kommen wir zu einer größeren Anzahl von Studierenden im Bereich Musik, die dann auch wirklich den Bedarf in NMS und Gymnasien decken können. Dazu muss man schon sagen, dass der Musikunterricht in einer NMS Klasse in der Unterstufe anders ist als in einer musischen Klasse der Oberstufe (z. B. Adalbert Stifter Gymnasium, Honauer Gymnasium). Insofern denke ich schon, dass hier etwas in Zukunft verändert werden muss, damit wir nicht in die Situation kommen, dass ungeprüfte Lehrer/innen auf einmal Musik in der Unterstufe erteilen, wo es vielleicht wichtiger als an der Oberstufen ist.“

Frage 5: Können Sie aufgrund Ihnen bekannter Informationen einschätzen, ob in den nächsten 20 Jahren ausreichend Musiklehrer / Musiklehrerinnen im Bereich Sekundarstufe im Allgemeinbildung /AHS sein werden?

Frage 6: Dürfen Student/innen Ihrer Universität/Hochschule Vorschläge zur inhaltlichen und strukturellen Lehrplanänderungen machen? Inwiefern werden ihre Vorschläge berücksichtigt?

„Ich kann nur über den aktuellen Lehrplan sprechen. Es war so, dass es in der Curriculargruppe der PHs, der Anton Bruckner Universität und des Salzburger Mozarteums auch die Studierenden waren, die maßgeblich mitgearbeitet haben, um die Lehrplanänderungen auch im ihrem Sinne durchzuführen. Im Moment gibt es keine inhaltlichen und strukturellen Änderungen, weil das Gesamtcurriculum davon betroffen wäre. Das heißt, man kann den Lehrplan schon verändern, aber nur zu vorgegebenen Zeiten. Kurz nach der Reform ist das Interesse, den Lehrplan wieder aufzuschneiden, entsprechend gering. Abgesehen davon, ist mir nicht bekannt, dass sich die Studierenden bzgl. einer Lehrplanänderung geäußert hätten. Sollte dies der Fall sein, würde dieses Ansinnen zu mir als Koordinator für Musikerziehung kommen. Ich würde es zur Kenntnis nehmen und in der Curriculargruppe diskutieren.“

Frage 7: Bekommen Sie Rückmeldungen von Ihren ehemaligen Studenten/innen darüber, auf welche Probleme Sie zu Beginn Ihrer selbstständigen Unterrichtspraxis stoßen? Falls ja, wie werden diese Informationen aufgefasst?

„Wir bekommen Rückmeldungen nur über persönliche Gespräche. Bisher wurden keine Fragebögen dazu ausgeschickt. Allerdings haben wir doch versucht, möglichst viel Unterrichtsrelevanz in dieses Curriculum hineinzubringen, und die Zeit wird Ergebnisse zeigen. Nun läuft der erste Jahrgang. Bis die Studierende das Masterstudium beendet haben, verlaufen weitere vier Jahre und insofern ist diese Thematik derzeit noch nicht aktuell.“

Frage 8: Wenn Sie die Möglichkeit hätten, einen Aspekt (ohne finanzielle Einschränkung) in der Musiklehrer/innenausbildung zu ändern, was wäre das?

„Ich würde mir wirklich überlegen, welche Instrumente schulrelevant sind. Ich verstehe, dass es notwendig ist, dass ein Lehrer auf einem gewissen künstlerischen Niveau agieren kann, allerdings bin ich mir nicht sicher, ob es sinnvoll ist, wenn jemand ein Instrument bis zu einer hohen akademischen Meisterschaft erlernt und dies dann keine Schulrelevanz hat. Ich möchte das an meinem Beispiel festmachen: Ich habe als erstes Instrumentalfach Schlagwerk gewählt und die Einsatzmöglichkeiten meines Hauptinstruments in der Schule waren gering. Daher wäre wirklich die Frage, welche Instrumente in einer Musiklehrer/innenausbildung wirklich Schulrelevanz haben. Abgesehen davon: Wenn es keine finanziellen Einschränkungen gäbe, dann könnte man natürlich auch ganz andere Veranstaltungen konzipieren oder vermehrt Einzelunterricht anfordern. Grundsätzlich glaube ich schon, dass man immer wieder etwas verändern kann, was zum Positiven führt. Ich glaube auch, dass man vielleicht auch für die Zukunft überlegen muss,

wie man den Bereich A2 weiterführt, ob man also sagt, die Bedingungen für Unterricht in der Schule sind A2. Das ist ein System, der zurzeit vermischt wird. Es gibt viele Lehrende, die bis Niveau A2 studiert haben, andere haben IGP oder Konzertfach studiert. Letztere unterrichten Instrumentalunterricht an einem Oberstufengymnasium. Ich habe den Eindruck, da gehört die Situation gereinigt und damit auch das Studium reformiert. Weiters denke ich, wenn man noch etwas verändern müsste, sind dies immer die Zielsetzungen der jeweiligen Lehrveranstaltungen. Sie sind ein Zusammenspiel aus wissenschaftlichem Hintergrund, fachdidaktischer Relevanz und unterrichtspraktischem Ausprobieren. Dies heißt, für jede Veranstaltung, die man im Studium hat, müsste man auf diese drei Säulen basierende Lehrveranstaltungen schaffen.“

Vielen Dank für das Gespräch!

Příloha č. 16: Interview administrativních pracovníků ve školství v Republice Rakousko – Mag. Peter Wicklicky

a) Přepis v českém jazyce

Datum rozhovoru: 3. 7. 2017

Čas, místo rozhovoru: 15–16 hod., Landesschulrat Oberösterreich, Sonnensteinstraße 20, 4020 - Linz

Respondent: Mag. Peter Wicklicky, inspektor pro hudební výchovu v Horním Rakousku, e-mail: Peter.Wicklicky@Lsr.ooe.gv.at

Otázka 1: Systém pregraduální přípravy učitelů se nachází v Rakousku v přelomovém období. Profesní příprava učitelů je nově rozčleněna dle věkových skupin cílové skupiny žáků na primární (6–10 let), sekundární všeobecný (10–19 let) a sekundární odborně vzdělávací stupeň (14–19 let). Nově jsou zavedeny i povinné přijímací zkoušky pro všechny učitelské obory. Jak vnímáte tyto změny ze svého pohledu? Lze očekávat zlepšení kvality vzdělávání učitelů? Jak byste definoval klady a zápory této reformy?

„V podstatě jsme měli vždy totožný učební plán pro 10ti až 14ti leté. V tomto aspektu žádnou změnu nevidím. Otázkou je, jakým způsobem jsou tyto plány na různých typech škol uplatňovány. Kvůli tomu, že na školách musí být velké množství hodin vyučováno neaprobovanými učiteli, nedochází zde k plnění učebních plánů bez ohledu na typ školy.“

To hovoříme o školách, ale měla jsem na mysli vzdělávání učitelů, které je v novém systému rozčleněno dle věku cílové skupiny na primární a sekundární stupeň.

„Vnímám to jako pokus o zavedení společné školy (Gesamtschule) pro všechny děti, což má výhody a nevýhody, o kterých teď nechci hovořit. Speciálně v oboru hudební výchovy je dobrá profesní příprava učitelů velmi podstatná. Nezáleží tolik na tom, zda probíhá dle starého či nového systému. Záleží na zajištění kvality. Faktem je, že musíme též myslet strategicky, jelikož v blízké budoucnosti odejde jedna generace učitelů hudební výchovy do důchodu a my nemáme nikoho, kdo by ji nahradil. V tom spočívá dle mého momentálně velké riziko. Univerzity vyžadují enormní dovednosti v oborech hry na nástroj(e), které daleko předčí úroveň nezbytnou pro výkon profese učitele hudební výchovy. Mohu to potvrdit na svém příkladu. Studoval jsem koncertní obor hry na trubku, což mi bylo uznáno při přijímacích zkouškách na obor učitelství hudební výchovy, avšak ve výuce jsem v časovém rozmezí osmi let tyto schopnosti využil pět až šestkrát. Připadá mi žádoucí, aby se místo hry na trubku rozvíjely jiné oblasti jako skupinová hlasová výchova, třídní výuka etc. Žel Bohu je tento koncept ve smyslu nadměrného, koncertního zdůraznění instrumentálních schopností učitele hudební výchovy zachován i v novém systému pregraduální přípravy.“

Došlo díky spojení univerzit a vysokých pedagogických škol, především z pohledu studenta vysokých pedagogických škol ve starém systému, k navýšení přijímacích požadavků?

„Zde se setkávají dva různí partneři. Osobně si myslím, že profese učitele hudební výchovy vyžaduje určitý typ osobnosti, který je jiný než perfektně hrající instrumentalista. Myslím si, že bychom se při přijímacích zkouškách měli

více soustředit na hudebníka v původním slova smyslu, který pro mne za mne zahraje z paměti tučt strofických písni, slušně hraje na kytaru, na klavír, poměrně dobře zpívá a na bicí zahraje též nějaký ten rytmus. Tito ‚univerzalisté‘ by byli dle mého mnohem zajímavější pro povolání učitele a díky extrémně vysokým požadavkům univerzit v oblasti hry na nástroj nám tito hudební ‚rváči‘ odpadnou.“

Otázka 2: Je z Vašeho pohledu (z informací, které máte k dispozici) v následujících 20ti letech dostatek učitelů hudební výchovy pro všeobecný sekundární stupeň? Jak se liší poptávka v jednotlivých spolkových zemích?

„Skutečná čísla studentů učitelství hudební výchovy jsou momentálně otřesně nízká a povedou zcela jistě k personálně politické katastrofě. Udělal jsem si statistiku. Když si seřadím učitele hudební výchovy na vyšších všeobecně vzdělávacích školách (AHS) dle ročníku narození, zjistím, že počínaje ročníkem 1957 do ročníku 1959 odejde velké množství učitelů do důchodu. K jistému zmírnění dojde u ročníku 1960, ale i tam je míra odchodů nadprůměrně vysoká. To znamená, že v tomto období budeme potřebovat na AHS 53 nových kolegů. Při počtu 6–8 absolventů ročně si můžeme spočítat, kolik získáme potenciálních nástupců za pět let. Toto je zcela zřejmé už jenom na základě statistiky dle ročníku narození. V případě započtení institucí povinného školství: řekněme víceleté gymnázium má nižší a vyšší stupeň, počet odpovídá jedné menší a větší nové střední škole (Neuen Mittelschule, NMS). Když tyto mé výsledky vynásobím, dostanu zhruba poměr 1:2. (Nemohl jsem to přesně vypočítat, jedná se o odhad). Takže čísla pro AHS, která mám k dispozici, se objeví dvojnásobně u NMS. To znamená, že potřebuji k těmto 53 učitelům dalších 106, kteří budou učit na NMS. Bude to překerní situace za pět let a bude to hodně špatné, pokud se nezmění počet studujících.“

Co lze proti tomu udělat?

„Najít vhodné metody, jak motivovat budoucí kolegy k profesi učitele hudební výchovy.“

Existuje nějaká reklamní kampaň pro budoucí učitele hudební výchovy?

„Vysoké pedagogické školy mají kampaň na školách se zaměřením na hudební výchovu. V tomto je linecká škola velmi aktivní a dělá to velmi citlivě. Co jsem slyšel, selháváme ovšem momentálně na přehnaných požadavcích přijímacích zkoušek a přicházíme právě o hudebníky ‚rváče‘, kteří by poté šikovně se skupinou pracovali, a zároveň o kvalifikované muzikanty. Nic z toho nemám, když bez uplatnění hudebně pedagogických pravidel řeknu: ‚intonace je pořád špatná, nic nejde a budu dělat jen hudební teorii‘, nehledě na to, že učební plány hudební výchovy jsou koncipovány jinak a přehnaně teoretické pojetí předmětu nemá moc smysl. V tomto aspektu se miji systém vzdělávání některých univerzit s nutnou realitou. Nemělo by to znamenat snížení kvality za účelem navýšení počtu studentů, ale spíše adaptaci a přehodnocení přijímacího řízení budoucích učitelů hudební výchovy.“

Týká se tato situace pouze Horního Rakouska či je to záležitost celostátní?

„Celostátní, v Horním Rakousku bychom na tom měli být stále ještě dobře, jelikož se sem hodně studentů vrací. Ve Vídni a Dolním Rakousku by měla být tato situace ještě horší, což není útěcha. Dobře jsou na tom univerzitní spolkové země, kde mnozí studenti po absolutoriu zůstávají. Návrat absolventů do Horního Rakouska je letos velmi zjevný a rok 2017/18 je v tomto ohledu výjimečným. Zvláštní je, že letos nemohu všechny uchazeče umístit na post učitele hudební výchovy. Před třemi lety by byla tato situace nemyslitelná. Momentálně nikdo do penze neodchází.“

Otázka 3: S jakými problémy učitelské profese se setkáváte ve své oblasti (např. stárnutí učitelské populace, feminizace ve školství, sociální a ekonomické postavení učitelů...)?

„Stárnutí učitelské profese je rozhodně obrovský problém. Poměr počtu žen v profesi učitele hudební výchovy je v Horním Rakousku stále vyšší, avšak já v tomto problém neshledávám...“

Otázka 4: Dle jakých kritérií probíhá obsazení volných pozic učitele hudební výchovy? Kdo rozhoduje o jeho přijetí (popište průběh výběrového řízení)? Jaké změny lze očekávat v souvislosti se zavedením tzv. autonomního balíčku do škol?

„V Horním Rakousku je toto velmi striktně a transparentně určeno, což je velkým ulehčením při obsazování volných pracovních pozic ve snaze vyloučit svévoli. V případě soukromých škol je to tak, že nabídneme dva až tři rovnocenné pedagogy, ze kterých škola na základě vlastních kritérií (např. náboženská příslušnost) vybere cílového pedagoga. V zásadě je to ale tak, že musíme postupovat přísně podle předpisů. Nejprve jsou zprostředkováni ti, kteří byli ze služby uvolněni, poté ti, u kterých je nutné dodržet smluvní podmínky. V tomto aspektu máme centrální místo, které má přehled. Poté se dostane na profesní nováčky, což jsou všichni s ukončeným vyučovacím praktikem (Unterrichtspraktikum), dále praktikanti a naposled učitelé z jiných profesí (tzv. Quereinsteiger), kteří jsou seřazeni dle kvalifikace, např. instrumentální učitel má více bodů než hudební vědec apod. V Horním Rakousku již dlouho existuje pravidlo, které nedávno zavedl při obsazování volných pracovních pozic tzv. autonomní balíček (Autonomiepaket)¹⁹⁶, tj. princip, že řediteli nebude poslán pedagog, kterého sám nechce. Obsazení pracovních pozic je v důsledku rozhodnutím centrálního střediska („Zentralstelle“) školského úřadu, které má přehled. Všichni učitelé, kteří přicházejí v úvahu, se musí na náš impuls u ředitele představit. Ředitel nás následně telefonicky informuje, zda si dokáže spolupráci s tímto učitelem představit... Nemusí se hodit každý ke každému. To je zcela legitimní. V případě, že mám jinou možnost, tak řediteli vyhovím, pokud ne, nikoli. Speciální případ nastane, když musíme zohlednit dodržování pracovních smluv, avšak i tehdy se snažíme nalézt společné řešení. Když má někdo smlouvu s nárokem na plný pracovní úvazek, musíme ji dodržet, což patřičně omezí možnost preferencí školy, ale bylo by velmi drahé platit učiteli plný plat, přičemž by pracoval na úvazek poloviční. To nejde.“

V čem spočívají změny ve smyslu autonomního balíčku? Rozumím tomu dobře, že ředitel se bude moci podílet na výběru svých pedagogů?

„Problém nastane, když je ředitel sám zaměstná. Může jim sám dát výpověď? Má přehled o tom, kde jsou ještě volné hodiny? Není vyjasněno, zda ředitel může dávat výpovědi. Znamená to, že ředitel, který se ve svém odhadu s ohledem na počet žáků splete nebo ředitel může být přesvědčen o tom, že je kandidát ideální kolega na dalších 20 let, ovšem za pět let odejde do důchodu a jeho nástupce je jiného názoru. Není jasné, s kým pedagog uzavírá smlouvu, zda se školským úřadem či s ředitelem.“

Otázka 5: V České republice bude předběžně od září 2017 platit třístupňový kariérní řád pro učitele, přičemž druhého stupně lze dosáhnout nejdříve dva, třetího devět let po ukončení vysokoškolského vzdělání. Přípravuje se v Rakousku obdobný systém? Jakými prostředky můžete v současné době vyjádřit uznání úspěšným a aktivním pedagogům?

„V Rakousku existuje též něco jako kariérní systém, avšak na smluvním základě. O novém systému vzdělávání učitelů nemohu nic říci, mohu hovořit pouze o nynější situaci. Učitel LII¹⁹⁷ se smlouvou na dobu určitou neskládá zkoušky, ale je hodnocen prostřednictvím neustálého pozorování. Jednou ročně na něj ředitel zpracovává posudek (Dienstbeschreibung), který je následně archivován ve služebním aktu na školském úřadě. Po pěti letech je s učitelem buďto pracovní poměr ukončen na základě negativního hodnocení, nebo obdrží smlouvu na dobu neurčitou LI, která je spojena s finančními bonusy.“

Existuje možnost ocenit zvláště aktivní učitele?

„Systémy odměňování existují: listina ‚Poděkování a uznání‘ (‚Dank und Anerkennung‘) a pro každou školu 100–300 € ročně, které mohou využít k těmto účelům.“

Otázka 6: Kdybyste měl možnost změnit jednu věc v systému vzdělávání učitelů hudební výchovy (popř. ve školském systému) bez ohledu na finanční nákladnost, co by to bylo?

¹⁹⁶ Právní rámec připisující školám více autonomních kompetencí.

¹⁹⁷ Označení smlouvy na dobu určitou.

„Přál bych si, aby každý učitel vyučoval předměty, ve kterých je vzdělán, s nadšením a ohněm. Pouze oheň může druhé zapálit, nikoli popel. A když nebude učitel ‚hořet‘, nemůže nic zapálit. Co nejvíce studentů by mělo bez ohledu na univerzity své vzdělání dokončit a se zmíněným ohněm v srdci nastoupit do škol!“

b) Přepis v německém jazyce

Datum des Interviews: 3. 7. 2017

Zeit und Ort des Interviews: 15–16 Uhr, Landesschulrat Oberösterreich, Sonnensteinstraße 20, 4020 - Linz

Respondent: FI Mag. Peter Wicklicky – Fachinspektor für Musikerziehung am Landesschulrat Oberösterreich, E-mail: Peter.Wicklicky@Lsr.ooe.gv.at

Frage 1: Das System der Lehrerbildung in Österreich befindet sich zurzeit im Umbruch. Mit dem Budesrahmengesetz zur Einführung einer neuen Ausbildung für Pädagoginnen und Pädagogen (2013) wird die Lehrerbildung künftig nicht mehr nach dem Schultyp sondern nach der Schulstufe auf Primarstufe (6–10 Jahre), Sekundarstufe im Bereich der Allgemeinbildung (10–19 Jahre) und Sekundarstufe im Bereich der Berufsbildung (14–19 Jahre) gegliedert. Neu ist ebenso die Einführung eines Aufnahmeverfahrens für alle Studienfächer. Wie nehmen Sie diese Veränderungen wahr? Kann man aus Ihrer Sicht eine qualitative Verbesserung der Lehrerbildung erwarten? Wie würden Sie die Vor- und Nachteile dieser Reform definieren?

„Grundsätzlich hatten wir schon immer einen identen Lehrplan für die 10 bis 14jährigen. Da sehe ich insofern überhaupt keine Veränderungen. Es ist nur die Frage, wie an den verschiedenen Schultypen diese Lehrpläne umgesetzt wurden. Dadurch, dass speziell in den Pflichtschulen eine große Zahl an Stunden auch fachfremd unterrichtet wird, unterrichtet werden muss, ist die Erfüllung des Lehrplans natürlich dementsprechen gegenüber den vollausgebildeten Lehrkräften, egal welche Schulform, nicht ganz so gut zu sehen wie es erwünscht wäre.“

Da sprechen wir über die Schulen selbst aber jetzt geht über die Lehrerausbildung, die nicht mehr nach dem Schultyp sondern nach der Altersgruppe (Primarstufe, Sekundarstufe) gerichtet wird.

„Es ist der Versuch, eine heimlichen Einführung der Gesamtschule für alle Kinder einzubringen. Dies hat Vor- und Nachteile, dies würde dem Rahmen sprengen. Es wird aber speziell im Fach Musik eine gute Ausbildung wesentlich sein. Es ist komplett egal, ob es alte oder neue Ausbildung ist. Wenn die Qualität gesichert bleibt, dann ist es OK. Es ist auch die Tatsache, dass wir strategisch denken müssen, dass uns in naher Zukunft nicht eine Generation an Musiklehrern aus Pensionsgründen aus dem Dienst scheidet und wir niemanden haben, dieses Loch nachzubeseetzen. Das ist in meinen Augen momentan ein riesiges Risiko, dass Unis auf einem/zwei Instrument/en enorme Fähigkeiten und Fertigkeiten schon verlangen und da am Ziel des Musiklehrertums weit vorbei gehen. Ich kann dies nur selber an meinem Beispiel sagen. Ich hatte Konzertsfach Trompete abgeschlossen gehabt und dies wurde mir bei den Aufnahmeprüfung für Musikerziehung anerkannt, aber gebraucht habe ich dieses Konzertsfach-Trompete-Spiel in meinem ganzen Leben vielleicht einer Hand voll (5-6 Mal) in der Laufbahn von acht Jahren. Hier weniger Trompete spielen zu können und dafür mehr Dinge erfahren zu haben, in Gruppenstimmildung, im Klassenunterricht wäre hilfreich gewesen und das ist im neuen Konzept leider Gottes noch immer vorhanden, diese Betonung des konzertsfachreifen Spiels des Instruments, um quasi die künstlerische Reife zu zeigen.“

Wurden die Aufnahmenaufforderungen durch die neue Verbindung der PHs und Unis, vor allem aus der Sicht eines PH-Studierenden im alten System, erhöht?

„Es kommen zwei unterschiedliche Partner zusammen. Ich persönlich denke, dass es für den Musiklehrer einen bestimmten Typus an Menschen braucht, der mehr als ein perfekter Instrumentalist sein muss. Ich denke, dass man

sich bei den Aufnahmeprüfungen mehr um den ‚Musikanten‘ in herkömmlicher Sinne kümmern soll, der zum Beispiel ein Dutzend Strophenlieder auswendig kann, der leidlich Gitarre, leidlich Klavier spielt, der halbwegs gut singt und auf einem Schlagzeug auch ein Grundbeat zusammen bringt. Diese Universalisten wären da viel viel interessanter für den Lehrberuf und durch diese extrem hohen Anforderungen an den Unis in einem Instrument fallen uns diese musikantischen Haudegen weg. Und das finde ich nicht gut.

Die tatsächliche Zahl der in Ausbildung befindlichen MusiklehrerInnen ist momentan erschütternd gering und spricht ganz klar für die kommende personalpolitische Katastrophe.“

Frage 2: Damit hängt die nächste Frage zusammen. Können Sie aufgrund Ihnen bekannter Informationen einschätzen, ob in den nächsten 20 Jahren ausreichend Musiklehrer / Musiklehrerinnen im Bereich Sekundarstufe im Allgemeinbildung /AHS sein werden? Unterscheidet sich der Musiklehrerbedarf nach Bundesländern? Wie schaut es in den nächsten 20 Jahren? Gibt es genügend Musiklehrer im AHS und NMS Bereich?

„Ich habe selber eine Statistik zusammengetragen. Wenn ich mir die MusiklehrerInnen in den AHS in Oberösterreich nach Geburtsjahrgängen sortiere, dann sehe ich das ab dem Geburtsjahrgang 1957 bis 1959 ein Berg an Pensionierung auf uns zukommt, 1960 wird der Berg geringer, ist aber noch immer überdurchschnittlich hoch. Das heißt, wir haben in dieser Zeit in den AHS 53 KollegInnen nachzubersetzen. Bei einer Quote derzeit 6–8 Lehramtskandidaten, kann man sich es ausmalen, wie in fünf Jahren die Beschäftigung und der Nachwuchs sein wird. Es ist ganz klar ersichtlich aus der Tatsache, wenn ich nur die Musiklehrer nach den Geburtsdaten ordne. Wenn dies jetzt hochgerechnet auf die Pflichtschulen wird, dann kann man sagen: Ein Langformgymnasium hat eine Unter- und Oberstufe, entspricht einer kleineren plus einer größeren NMS. Wenn ich diese Ergebnisse von mir hochrechne, ergibt ungefähr ein Verhältnis 1:2. Also die Zahlen, die ich da für die AHS erfasst habe, erscheinen doppelt für NMS. Es kommt dazu, das habe ich aus Mangel an statistischen Unterlagen rechnerisch nicht erfassen, aber schätzen können. Also das heißt: ich brauche zu diesem 53 LehrerInnen 106 zusätzliche LehrerInnen, die an den NMS unterrichten. Es wird schwierig in 5 Jahren, aber danach wird es schlimm, wenn die Ausbildungszahlen sich nicht verändern.“

Was könnte man dagegen tun?

„Geeignete Methoden finden, wie wir zukünftige KollegInnen in den Musiklehrerberuf bringen.“

Gibt es eine Kampagne zur Werbung der künftigen Musiklehrer?

„In den Schwerpunktschulen gibt es eine Kampagne der PHs. Da sind die Linzer PH sehr rührig und sie machen es total fein. Aber wir scheitern momentan, was ich so gehört habe, an den übertriebenen Anforderungen bei den Aufnahmeprüfungen, weil sie gerade die „Haudegen“, die dann geschickt mit einer Gruppe arbeiten können, einfach außen vor lassen und dadurch entgehen uns im Lehrberuf so viele qualifizierte Musikanten, die mit den Schulkindern auch etwas musizieren wollen. Ich habe nichts davon, dass ich dann ohne die richtigen musikpädagogische Maßnahmen zu setzen sage, die Intonation wäre immer schlecht, es geht nicht und es ist so schwierig und ich mache daher nur Musiktheorie. Abgesehen davon, dass es im Lehrplan anders steht, hat so Musik als ein erheblich theoretisches Fach wenig Sinn. Hier bilden manche Unis ihre StudentInnen in Summe vielleicht am zukünftigen Bedarf vorbei aus. Es soll nicht heißen, dass die Qualität schlechter sein muss, um mehr hinein zu bringen, das heißt aber nur: die Eignungsvoraussetzungen gehören an die zukünftigen MusiklehrerInnen angepasst und adaptiert.“

Ist diese Situation nur in Oberösterreich oder generell österreichweit?

„Österreichweit ist es so, dass wir in Oberösterreich anscheinend noch immer gut eingestellt sind, weil sehr viele StudentInnen immer noch zurück kommen wollen. Es dürfte Wien und Niederösterreich noch schlimmer dran sein, was aber kein Trost ist. Gut dran sind immer die Universitätsbundesländer, weil dort die Menschen, allesamt junge Leute, ihren Freundeskreis und ihre Lebensbeziehung aufbauen und sie möchten auch dort bleiben. Das Zurückfluten nach

Oberösterreich war bis jetzt eher weniger bemerkbar, ist heuer sehr massiv spürbar. Heuer 2017/18 habe wir ein besonder gutes Jahr, in dem die Tendenzen, die bis jetzt spürbar waren, nicht mehr vorhanden sind. Es ist ganz eigenartig, heuer werde ich nicht alle BewerberInnen unterbringen können, die um einen Musiklehrerposten als vollgeprüfte KollegInnen ansuchen. Vor drei Jahren wäre dies eine undenkbbare Situation gewesen.“

Frage 3: Mit welchen Problemen wird heutzutage der Lehrerberuf (in Oberösterreich) konfrontiert? (Alterung, Feminisierung des Lehrerberufes, sozialer Status des Lehrers etc.)

„Die Alterung ist sicherlich ein riesiges Problem.

Die Frauenquoten der Musiklehrerberufes werden auch in Oberösterreich höher, doch ich sehe da kein Problem, wenn Musik von Frauen unterrichtet wird.“

Frage 4: Die Besetzung einer Musiklehrerstelle unterliegt klarer Bestimmungen (z.B. Anzahl der Dienstjahre, entsprechende Ausbildung, Familienstand etc.). Inwiefern erleichtern diese Bestimmungen Ihre Arbeit? Welche Veränderungen sind im Zusammenhang mit dem sog. Autonomiepaket zu erwarten?

„Das ist in Oberösterreich sehr transparent und strickt geregelt und es ist eine unglaubliche Erleichterung bei der Besetzung, weil diese Vorgansweise Willkür fast vollständig ausschalten kann. Es ist bei den Privatschule so, dass man ein Zwei-, Dreivorschlag von Gleichwertigen bringen muss und dann wird es aufgrund Religionszugehörigkeit und anderen Kriterien, die der Privatschule zustehen, entschieden. Aber Grundsätzlich ist es so, dass wir streng nach Vorgaben vorgehen. Zuerst werden diejenigen KollegInnen vermittelt, die frei gesetzt wurden, dann kommen dazu alle Vertragserfüllungen Dann kommen die fertig ausgebildeten Neueinsteiger, dass sind alle, die ein Unterrichtspraktikum haben, dann kommen mögliche UnterrichtspraktikanInnen und dann kommen sog. „Quereinsteiger“, die auch nach ihrer Qualifikation gelistet werden. Es ist so, dass z. B. ein Instrumentallehrer mehr Punkte als ein Musikwissenschaftler hat. Die Bestellung der LehrerInnen funktioniert in Oberösterreich im Sinne des kommenden Autonomiepakets schon lange nach diesen Richtlinien, dass im Prinzip kaum ein Direktor jemanden bekommt, den er nicht will. Das ist das Ergebnis der Arbeit in der Zentralstelle Landesschulrat, die einen Überblick hat. Es kriegen die Lehrer, die in Frage kommen, von hier den Auftrag beim Direktor vorstellig zu werden. Der Direktor ruft dann am LSR an und es passt oder auch nicht... Es muss nicht jeder Mensch zu jedem Menschen passen. Es ist legitim. Wenn ich die Wahl habe, dann ja, wenn ich sonst niemanden habe, dann besteht ohnedies keine Alternative. Speziell wenn es darum geht, Dienstverträge zu erfüllen, ist aber die Notwendigkeit gegeben, als übergeordnete Behörde zu handeln. Trotzdem werden aber immer gemeinsame Lösungen angestrebt. Denn wenn jemand einen Vertrag mit Anrecht auf eine volle Beschäftigung hat, müssen wir schauen, dass wir diesen Vertrag erfüllen. Das schränkt den Spielraum der Schulen zugegebenermaßen ein, aber es wäre zu teuer ist, einen Lehrer halb zu beschäftigen und voll zu bezahlen. Das geht nicht.“

Wovon bestehen die Veränderungen im Sinne des Autonomiepakets. Verstehe ich es richtig, dass der Direktor mehr bei der Besetzung mitbesprechen kann?

„Das Problem ist dann, wenn der Direktor selber einstellt. Kann er auch selbstständig kündigen? Hat er den Überblick, wo noch andere Stunden frei sind? Es ist aber nicht geklärt, ob er selber kündigen kann. Das heißt, dass ein Direktor, der sich in seiner Einschätzung hinsichtlich der zukünftigen Schülerzahlen verschätzen kann, oder es kann ein Direktor überzeugt sein, dass ein Kandidat der ideale Kollege für die nächsten 20 Jahre ist. Geht er dann in 5 Jahren in Pension und sein Nachfolger ist anderer Meinung, was dann? Nicht geklärt ist, mit wem dann Lehrer den Vertrag schließen? Mit dem Landesschulrat oder mit dem Direktor selbst?“

Frage 5: In Tschechien wird voraussichtlich ab September 2017 neu ein dreistufiges Karrieresystem für LehrerInnen eingeführt, wobei die zweite Stufe frühestens in zwei, die dritte in neuen Jahren nach dem Studienabschluss erreicht werden kann. Bei Stufenübergängen werden Atteste abgelegt. Wird auch in Österreich ein ähnliches System vorbereitet? Mit welchen Mitteln kann man erfolgreichen, aktiven LehrerInnen eine Anerkennung ausdrücken?

„In Österreich existiert auch ein Karrieresystem über die Vertragssituation. Über die Lehrerbildung NEU kann ich nichts sagen, ich kann nur über die jetzige Situation reden. Als ein LII Lehrer mit einem befristeten Vertrag wird man jährlich nicht mittels Prüfung, sondern durch ständige Beobachtung in Form einer Dienstbeschreibung beurteilt. Diese Dienstbeschreibung wird in der Personalakt archiviert. Nach fünf Jahren ist man entweder draußen aus dem Dienst, weil man eine negative Beurteilung bekommt, oder man erhält einen unbefristeten LI Vertrag, der mit einer finanziellen Besserstellung verbunden ist.“

Besteht eine Möglichkeit, besonders aktive Lehrer zu belohnen?

„Es gibt Belohnungssysteme: eine Urkunde mit „Dank und Anerkennung“ und für jede Schule gibt es eine Summe von ca. 100–300 Euro jährlich, die sie zu diesen Zwecken an verdiente KollegInnen ausgeteilt werden können.“

Frage 6: Wenn Sie die Möglichkeit hätten, einen Aspekt im MusiklehrerInnenbildung bzw. im Schulsystem zu ändern (ohne keinerlei finanzielle Einschränkung), was wäre es?

„Ich würde mir wünschen, dass jeder Lehrer seine Fächer, für die ausgebildet ist, mit viel Eifer und Feuer unterrichtet. Denn nur das Feuer kann andere anzünden, kalte Asche zündet nichts mehr an. Wenn der Lehrer nicht brennen kann, wird er auch nichts anzünden. Unabhängig von ihrer Ausbildungsuniversität sollten möglichst viele Studenten ihr Lehramt in ME auch abschließen und als LehrerInnen in der Schule einsetzen können - und das mit dem oben erwähnten Feuer im Herzen!“